

Col·lecció Ciutadania i Immigració - Núm. 2

CONGRÉS INTERNACIONAL SOBRE L'ACOLLIDA DE LES PERSONES NOUINGUDES

**Congrés Internacional sobre l'Acollida
de les Persones Nouvingudes**

Transcripció de les ponències

Barcelona, 24-26 d'octubre de 2007

Congrés Internacional sobre l'Acollida de les Persones Nouvingudes

Col·lecció «Ciutadania i Immigració»
Núm. 2

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria per a la Immigració

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

**Congrés Internacional sobre l'Acollida de les Persones Nouvingudes
(2007 : Barcelona)**

Congrés Internacional sobre l'Acollida de les Persones Nouvingudes. – (Col·lecció Ciutadania i immigració ; 2)

ISBN 9788439378976

I. Catalunya. Secretaria per a la Immigració II. Títol III. Col·lecció: Ciutadania i immigració ; 2

1. Immigrants – Catalunya – Congressos 2. Integració social – Catalunya – Congressos 3. Emigració i immigració – Política governamental – Congressos 325.14(467.1)(061.3)

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria per a la Immigració
www.gencat.cat/dasc/immigracio

Se'n permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública sempre que se'n citin els autors i l'editor, i que no es faci amb fins comercials.

L'editor no és responsable de les opinions expressades en aquest volum ni les subscriu necessàriament.

Març 2009

ISBN: 9788439378976

Dipòsit legal: B. 2.914-2009

Tiratge: 2.500 exemplars

Disseny i maquetació: gama, s.l.

Impressió: Thau, s.l.

Introducció

Un dels reptes que se'ns presenten com a país és saber gestionar l'arribada de les persones immigrades. L'objectiu és fer possible que Catalunya tingui una societat diversa que convisqui en un marc de valors democràtics, i que comparteixi el català com a llengua de trobada i de cohesió.

La Secretaria per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania treballa amb aquest objectiu. I per això, els dies 24, 25 i 26 d'octubre de l'any 2007 va organitzar el Congrés Internacional d'Acollida de les Persones Nouvingudes, que es va celebrar al World Trade Center de Barcelona. D'aquesta manera, es volien donar a conèixer les polítiques d'acollida que es realitzen a diferents països, així com les experiències dutes a terme en els àmbits de l'acolliment lingüístic, educatiu, sanitari i laboral, tant per part de les administracions com per part dels agents socials de Catalunya. A més, es va comptar amb la participació de persones expertes vingudes d'arreu del món.

La publicació que teniu a les mans és el segon número de la col·lecció «Ciutadania i Immigració» i recull les transcripcions de les intervencions que es van realitzar durant aquells dies amb l'objectiu de difondre-les a aquelles persones que no hi van assistir. Tant el Congrés com l'edició de les conferències té especial rellevància en el moment actual, ja que des del Departament d'Acció Social i Ciutadania estem treballant en l'elaboració de la Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya. Així doncs, esperem que us sigui d'utilitat.

CARME CAPDEVILA
Consellera d'Acció Social i Ciutadania

Índex

Dia 24 d'octubre - Matí

Presentació	11
Inauguració	13
Conferència inaugural. Les noves lògiques migratòries del segle XXI	19
Presentació del 2n manual sobre integració per a responsables de l'elaboració de polítiques i professionals de la UE	33

Models d'acollida al món 1

Presentació	43
Gran Bretanya	45
Quebec	51
Portugal	57
Évry	63

Dia 24 d'octubre - Tarda

Grup A1. L'acollida en l'àmbit laboral

Ponència. El marc institucional	73
Taula rodona. Experiències de la Cooperativa Guisona	79
Comissions Obreres	83
Unió General de Treballadors	87
APIP	91
Associació de Dones per a la Reinserció Social	96
Debat	100

Grup B1. Acollida lingüística

Ponència. El marc institucional	109
Taula rodona. Experiències. Centre de Normalització Lingüística de Barcelona	116
Centre de Normalització Lingüística d'Osona	120
Associació EINA	123
Fundació Akwaba	127
Debat	129

Grup C1. Acollida de les xarxes associatives

Presentació	135
GRAMC/Coordinadora d'Associacions de Senegalesos de Catalunya	136
Fundació Marianao ACISB	142
Xarxa Nou Barris Acull/Associació Camí per la Pau	148
Iniciatives Solidàries/Fedelatina	153
Debat	158

Dia 25 d'octubre - Matí

Models d'acollida al món 2

Presentació	163
Alemanya	164
França	169
Flandes	174

L'acollida bàsica en grans ciutats

Presentació	183
Torí	184
Gant	192
Stuttgart	198
Barcelona	203

Grup A2. L'acollida en l'àmbit escolar

Ponència. El marc institucional	213
Taula rodona. Experiència de l'IES Maragall de Barcelona	219
Experiència del CEIP Montseny de Barcelona	223
«Benvinguts». Pla educatiu d'entorn de Manlleu	227
«Joves guia». Experiència de l'IES Puig i Cadefalch de Mataró	231
«Teatre compartit». Experiència del CEIP Vicente Aleixandre de Martorell	235
Debat	239

Grup B2. L'acollida en l'àmbit de la salut

Ponència. El marc institucional	245
Taula rodona. Experiències dels Serveis Territorials de Salut de Girona.	257
Experiència de l'Hospital del Mar de Barcelona.	261
Experiència del CAP del Remei de Vic.	264
Unitat de Malalties Tropicals i Salut Internacional. Experiència del CAP Drassanes de Barcelona	267
Debat	271

Grup C2. L'acollida de treballadors temporers

Ponència. El marc institucional	277
Fundació Pagesos Solidaris.	281
Gremi d'Hostaleria de Lleida	285
Fundació Al Qantara	288
Debat	290

L'acollida bàsica a Catalunya

Ponència. El marc institucional	299
Debat	307

Experiències d'acollida bàsica

Taula rodona. Experiència	315
Diputació de Barcelona	317
Ajuntament de Figueres	322
Consell Comarcal de l'Alt Penedès	328
Càritas Diocesana de Barcelona	332
Creu Roja Catalunya	335
Debat	339

La Llei d'acollida de Catalunya

Taula rodona amb representants dels grups parlamentaris	345
Cloenda	379

Presentació

Aquest és un congrés per aprendre, escoltar i reflexionar, però sobretot perquè el que parlem, escoltem i aprenguem aquí ho puguem dur ben aviat a la pràctica. Crec que el nostre país es troba en un moment molt important de canvi qualitatiu pel que fa a la immigració, perquè canvia el tipus d'immigració que tenim, canvia la situació que tenim respecte a la immigració, més pes de la legalitat, i, per tant, més possibilitats d'actuar, més pes de la immigració familiar... Subsisteixen molts problemes i conflictes, però estem en un bon moment per actuar, i, com saben, el Govern està preparant una legislació que serà molt innovadora en el conjunt del sud d'Europa, i, per tant, és un bon moment per al debat i per a la reflexió.

És per aquest motiu que des de la Secretaria i des del Departament d'Acció Social i Ciutadania estem molt satisfets i els agraïm molt que ens acompanyin al llarg d'aquests tres dies de congrés. Tenim més de 800 persones inscrites, em sembla que és tota una fita, tenir tantes persones del món civil i del món local tan qualificades participant en un congrés d'aquestes característiques.

Sense més, voldria presentar la consellera Carme Capdevila, que des del primer dia que va entrar al Govern de Catalunya va tenir molt clara una agenda ferma en el tema d'immigració, i va establir molt clarament una agenda política que donés resposta a les necessitats que aquest gran repte i element transformador de la societat marca. És un honor per a mi presentar-los la consellera Carme Capdevila.

ORIOL AMORÓS
Secretari per a la Immigració

Inauguració

Moltes gràcies, senyor Oriol Amorós, secretari per a la Immigració, i molt bon dia a tots i a totes. És un gran plaer per a mi ser aquí amb vostès per inaugurar aquest Congrés Internacional per a l'Acollida de les Persones Nouvingudes, i n'estic especialment contenta per tres motius.

El primer motiu és la temàtica que es tractarà, que és de vital importància i també de molta actualitat, i a la vegada per la repercussió que tindrà aquest debat en el futur immediat del nostre país.

En segon lloc, perquè durant aquest Congrés tindrem l'oportunitat de conèixer les polítiques que s'estan duent a terme a sis països i a sis grans ciutats europees, i també podrem conèixer la rica, variada i de vegades llarga experiència de les nostres pròpies administracions i entitats amb la presentació de 35 experiències que es realitzen a Catalunya.

En tercer lloc, perquè la celebració d'aquest Congrés és el resultat del treball dels últims anys per part de la Generalitat, i molt especialment per part de la Secretaria per a la Immigració, de tal manera que calia estructurar, organitzar i implementar les polítiques d'acollida, unes polítiques integrals per a les persones que arriben a casa nostra.

Catalunya ha estat històricament un país d'acollida; no hem estat mai aliens als moviments migratoris. Ens remuntem als fenicis, grecs, cartaginesos, romans o germànics de l'edat antiga, però més endavant sarraïns i francs a l'edat mitjana, o occitans i italians a l'època moderna. Molts catalans també van haver de marxar per motius econòmics i polítics a la fi del segle XIX i la primera meitat del segle XX, i hi va haver l'arribada, ja més coneguda per nosaltres, de persones de diferents parts de l'Estat espanyol a partir dels anys vint del segle passat, i en els últims vint anys, l'arribada de persones de diferents parts del món.

Totes aquestes persones amb diferents orígens s'han arrelat a les nostres terres i amb elles hem anat construint el que avui som. És per això que s'ha popularitzat l'expressió que Catalunya és, ha estat i serà *terra d'acollida*. La nostra ubicació geo-

gràfica, el nostre dinamisme econòmic i comercial, han estat històricament factors essencials en el creixement demogràfic a través de la immigració. Aquesta arribada de persones no sempre s'ha fet amb la previsió i amb les estructures preparades per assumir-la, en bona part també per les insuficiències dels sistemes públics existents. Ara, però, amb uns sistemes educatiu, sanitari, social i laboral ben estructurats i universalitzats, ens ha de permetre poder actuar de manera ordenada.

És cert que el marc competencial actual de Catalunya és un escull que no permet fàcilment gestionar la procedència i els perfils professionals de les persones que la nostra economia necessita, com és el cas en d'altres parts del món, com el Quebec. També és cert que la proximitat geogràfica, històrica, lingüística i familiar, així com la mateixa legislació de la Llei d'estrangeria, pensada més per a la gestió de fronteres que en les necessitats econòmiques i professionals, ens ha provocat uns anys amb xifres importants de persones en situació d'irregularitat.

Aquesta tendència, afortunadament, comença a canviar. Si bé durant els primers anys d'aquesta dècada les xifres dels padrons municipals marcaven un increment anual de 100.000 persones estrangeres, i en canvi les entrades de persones en situació regular eren de només 10.000 l'any, el passat, el padró de la població de Catalunya va tenir un creixement de 52.000 persones estrangeres, i les entrades de manera regular van ser 40.000, la meitat per reagrupament familiar.

Per tant, ens trobem davant d'una entrada regularitzada molt important de persones immigrades. Aquest canvi de tendència ens dóna, doncs, l'oportunitat d'organitzar millor els serveis d'acollida, tant a l'exterior com a Catalunya.

També hem de ser capaços d'aprofitar l'augment de la regularitat a través de la reagrupació familiar per afavorir la integració social. L'accés al mercat de treball de les persones reagrupades té grans avantatges. En primer lloc, millora els ingressos econòmics de la família. En segon lloc, s'optimitza el seu procés d'integració i es potencia la igualtat entre homes i dones, i s'ofereix treball regular a partir de les demandes laborals. En definitiva, suposa una maduresa en la gestió dels fluxos migratoris.

Fins ara, però, han estat moltes les administracions i entitats que, sovint sense un model establert i sense una dotació econòmica adequada, han desenvolupat programes i actuacions encaminades a informar, orientar i formar les persones que acabaven d'arribar. És just que des d'aquí vulguem agrair aquesta tasca, i això demostra un cop més que és sovint la societat civil i les persones les que primer comencen a donar resposta a les noves necessitats socials.

Des de fa quatre anys, però, el Govern de la Generalitat ha tingut com una de les seves prioritats promoure i organitzar polítiques d'acollida estructurades i generalitzades. El desembre del 2003, amb el pacte de govern del Saló del Tinell, ja es va establir que s'havia d'elaborar el pla general de primera acollida. I així es va fer en el marc del Pla de ciutadania i immigració vigent actualment. L'any 2006 es va aprovar el Programa integral d'acollida, un programa que estructura l'acollida en tres nivells: general, territorial i sectorial. Enguany s'han començat a veure els fruits d'aquest

Programa: un total de 159 ens locals de tot Catalunya han realitzat 380 projectes d'acollida, i han contractat 67 professionals per fer les funcions d'agents d'acollida, amb un finançament per part de la Secretaria per a la Immigració de més de 6 milions d'euros.

Aquests projectes d'acollida elaborats pels ens locals han estat 140 projectes de formació de l'entorn, 104 de formació lingüística, 95 d'assessorament jurídic i 26 d'elaboració de diversos materials informatius. També han estat elaborats més de 200 projectes i accions per les entitats d'ajuda a la immigració i les associacions de persones d'origen immigrant.

Pel que fa a l'acollida sectorial, el Departament d'Educació ha obert en els darrers 3 anys 1.155 aules d'acollida, especialment dotades amb materials pedagògics i amb professionals preparats. La Secretaria de Política Lingüística ha ampliat la seva oferta formativa amb 332 cursos adaptats a les necessitats d'horari i acostant-los a les associacions on es troben les persones que han arribat recentment; se n'han beneficiat més de 6.600 alumnes.

El Departament de Salut i el Departament de Treball, com podreu veure en aquest Congrés, també estan duent a terme mesures encaminades a millorar l'acollida en els seus respectius àmbits i serveis.

Pel que fa a la Secretaria per a la Immigració, està ultimant la col·lecció de DVD amb informació en diferents idiomes sobre Catalunya i els diferents sistemes públics. Aquest material va adreçat als i a les professionals, per ajudar-los en les seves tasques com a agents d'acollida. També s'està construint un web en diferents idiomes, dirigit a les persones que acaben d'arribar o que volen venir. D'altra banda, s'han destinat molts diners a estructures d'assessorament jurídic en matèria d'estrangeria.

La realització de totes aquestes accions i experiències ha estat la base per a l'elaboració del Projecte de Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades; Projecte de Llei que en aquests moments està seguint els tràmits preceptius abans de presentar-lo al Govern de la Generalitat per a la seva aprovació, i posteriorment al Parlament de Catalunya per al seu debat i aprovació definitiva.

En el procés de participació d'aquesta nova Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades, molts dels que estan aquí avui hi han participat; perquè la participació en aquesta Llei ha estat àmplia, hem pogut comptar amb les opinions de 450 càrrecs electes i tècnics en l'àmbit de la immigració de més de 186 ens locals, alhora que també hi han participat 305 representants de 191 entitats vinculades a l'àmbit de la immigració.

Aquesta Llei serà la primera que s'elabora al sud d'Europa, i pretén promoure la igualtat d'oportunitats i la cohesió social, mitjançant aquesta garantia d'accés universal a un servei de primera acollida que fomenti, sobretot, l'autonomia social i personal de les persones immigrades.

L'objectiu de la futura llei és que el procés d'acollida es comenci a l'exterior de Catalunya, és a dir, en aquells països i territoris dels quals prové la nostra immigració. Aquest fet ens ha de permetre millorar la gestió dels fluxos migratoris, i que les per-

sones que arribin a casa nostra disposin ja d'una informació sobre la societat catalana, el seu funcionament, així com una certa formació lingüística en català com a llengua del nostre país. La Llei també estableix que la responsabilitat d'acollida recau en les administracions, però que la gestió de tot el procés o part d'aquest pot ser executada per les entitats, per les associacions o també pel món empresarial. Aquesta responsabilitat per part de l'Administració farà que es garanteixi l'equitat territorial, la cobertura a tot el territori de Catalunya i que les prestacions del servei d'acollida siguin homogènies arreu de Catalunya.

Amb l'elaboració d'aquest Projecte de Llei es consolida el treball dut a terme fins ara, i Catalunya es reconeix com una societat acollidora, en la qual el fet migratori té un caràcter estructural i perdurable en el temps. Un fet que hem de gestionar segons els fluxos migratoris cada vegada més regularitzats, oferint oportunitats per a la integració i l'autonomia de les persones.

Estem, doncs, a l'inici d'una nova etapa en què volem implantar polítiques actives, i no reactives. Volem posar les bases, ordenades i generalitzades, perquè totes les persones que arribin puguin tenir garantida una sèrie d'informació i formació que els permeti ser més autònomes tan aviat com sigui possible; en definitiva, que siguin i vulguin ser catalans i catalanes també.

Abans de donar per inaugurat aquest Congrés Internacional sobre l'Acollida de Persones Nouvingudes, voldria donar la benvinguda a les persones que provenen de més enllà de les nostres fronteres per participar en aquest Congrés. Els desitjo una bona estada entre nosaltres i que s'emportin el record que sempre ens ha caracteritzat de la Catalunya acollidora. Moltes gràcies, i queda inaugurat el Congrés.

CARME CAPDEVILA
Consellera d'Acció Social i Ciutadania

- La consellera Carme Capdevila i el secretari Oriol Amorós durant la sessió d'obertura i benvinguda al Congrés. / *Secretaria per a la Immigració.*

Conferència inaugural

Les noves lògiques migratòries del segle XXI

Sr. Gerard-François Dumont
Universitat de la Sorbona. París
Director de *Population et Avenir*

Moltes gràcies, senyor secretari, com pot veure no conec la llengua catalana, però no parlaré tampoc en castellà, llengua que també desconec.

Abans, la consellera ha conclòs el seu parlament desitjant que Catalunya sigui acollidora; els puc dir que ho és, perquè per primera vegada des de fa molt temps l'avió que em portava de París va arribar ahir amb antelació: això mostra realment que Catalunya s'avança potser en aquests projectes, en matèria d'immigració, respecte a Europa. Durant aquesta intervenció, provaré de resumir el concepte de les noves lògiques migratòries en el segle XXI i procuraré no allargar-me gaire, per tenir temps després, si així es desitja, de fer un debat durant el qual em podran preguntar sobre els temes que els interessin.

Així doncs, per entendre aquestes noves lògiques migratòries, en primer lloc és convenient recordar que el tema de les migracions ha estat al centre de la història de les societats, de les civilitzacions i de les religions. Per als qui considerin que venim d'Adam i Eva, sens dubte recorden que Adam fou el primer emigrant, perquè va ser foragitat del paradís pel comportament que hi havia tingut, i aquesta és la raó per la qual no som al paradís, si bé Catalunya és un paradís.

La història d'Abraham és una mica semblant, i, si avui es parla del conflicte, desgraciadament, del Pròxim Orient, és perquè Abraham va emigrar d'Ur a Canaan. L'èxode és sens dubte un episodi fundador de la religió jueva i, pel que fa a la religió musulmana, se sap que el seu calendari arrenca del que s'anomena l'Hègira, és a dir, l'emigració de Mahoma. Aquests exemples posen en evidència la importància del fet migratori en la història, i aquesta importància encara és certa avui dia: ho confirma l'Organització de les Nacions Unides, que calcula que el nombre de migrants internacionals és d'una mica més de 200 milions. No obstant això, la situació en el segle XXI és nova –cosa que intentaré demostrar–, perquè en el nostre segle hi ha, per descomptat, els factors migratoris clàssics, però s'afegeixen a aquests factors migratoris clàssics noves lògiques migratòries; així doncs, en una primera part els recordaré els factors migratoris clàssics i després posaré en evidència com són les lògiques noves. Comencem, per tant, pels factors migratoris clàssics, que són tres en total. En

primer lloc, els factors politicoreligiosos, és a dir, de les poblacions que migren d'un país a un altre per raons polítiques o religioses, o perquè hi ha un govern que no desitja seguir veient-los en el seu territori, o perquè desitgen tenir una certa llibertat religiosa.

Començaré per un exemple francès, per il·lustrar aquests factors: el que s'anomena la revocació de l'Edicte de Nantes, és a dir, el dia que el rei Lluís XIV va decidir que els protestants a França deixaven de ser considerats com a autèntics francesos. En revocar l'Edicte de Nantes que garantia la pau religiosa a França, Lluís XIV va empenyer els protestants francesos a marxar; molts protestants francesos van abandonar França cap a Alemanya o els Països Baixos, on, de fet, encara avui viuen els seus descendents. Un altre exemple, sens dubte, és el trencament que hi va haver després de la Segona Guerra Mundial a Europa, amb el Teló d'Acer. Durant molt temps els règims lliberticides d'Europa de l'Est van experimentar una molt forta migració, especialment una migració d'Alemanya de l'Est cap a l'Alemanya de l'Oest; aquesta és la raó per la qual, com se sap, per intentar impedir aquesta migració, es va construir el mur de Berlín, i, fins i tot, després de la construcció del mur de Berlín la pressió migratòria va ser considerable, fins al punt que va ser la pressió migratòria la que va fer caure el Teló d'Acer. És un fet poc conegut i per això vull recordar aquest esdeveniment històric que se situa abans de la caiguda del mur de Berlín. Els alemanys de l'est volien marxar absolutament d'Alemanya de l'Est, van agafar el seu Trabant, és a dir, el seu cotxe, van travessar Txecoslovàquia, van arribar a Hongria, i es van presentar a la frontera entre Hongria i Àustria. I en aquell moment, el Govern hongarès va tenir només una solució, és a dir, que si no obria la frontera, s'hauria vist obligat a emprar la força militar; així, el Govern hongarès va decidir obrir la frontera entre Hongria i Àustria, i, en aquell moment, el Teló d'Acer va caure, perquè el Teló d'Acer era com una cadena, i quan hi ha una anella que salta, cau tota la cadena. Tot i que el simbolisme de la caiguda del mur de Berlín és més important en els nostres records, en realitat va ser la caiguda del Teló d'Acer la que va ser l'esdeveniment fonamental, justament a causa de la pressió migratòria a la frontera entre l'est i l'oest. Sens dubte, avui, aquests factors politicoreligiosos segueixen existint i se'n veuen molts exemples arreu del món, de poblacions que migren per raons polítiques.

Segon factor clàssic: els factors econòmics, és a dir, les persones que, com que volen millorar les seves condicions de vida, migren a un altre país, perquè esperen tenir-hi més ingressos, condicions professionals millors i potser també recursos que els permetin eventualment enviar diners a la família que s'ha quedat al país d'origen. Aquestes migracions econòmiques també són un factor clàssic, que hem vist en el decurs de la història i que podem il·lustrar amb els suïssos. En el segle XIX, un determinat nombre de suïssos, en una Suïssa que en aquell moment era molt pobra, va decidir marxar per trobar millors condicions de vida a l'Argentina. Aquells suïssos, al cap d'un cert temps, van aconseguir guanyar una mica de diners a l'Argentina i van decidir

crear la Casa Suïssa de Varadero. Varadero és una ciutat que es troba a uns 150 km de Buenos Aires. Era l'any 1899. Aquest exemple dels suïssos és encara vigent avui dia, de persones que abandonen el seu territori per millorar la seva situació econòmica.

El tercer factor de migració clàssica és el factor demogràfic, és a dir, el fet que els territoris tinguin una població relativament densa, amb una joventut relativament nombrosa. Aquest és un factor que facilita la migració. Per il·lustrar aquest factor demogràfic, ens fixem en Cabília, la regió d'Algèria. Històricament Cabília ha estat sempre una terra prou densa, amb els pobles al cim de les muntanyes. Cabília va ser, de fet, la primera regió d'Algèria que va encetar l'actitud d'emigració, i en particular, d'emigració cap a França a partir de la fi del segle XIX. En una segona època, va ser quan les altres regions d'Algèria també es van convertir en regions de sortida cap a Europa. A partir del moment en què es produeixen aquestes situacions, sens dubte, hi ha un potencial migratori susceptible de posar-se en marxa.

En distingir aquests tres factors clàssics: polític, econòmic i demogràfic, potser pensem que ho hem entès tot, però la realitat és, sens dubte, molt més complexa. És més complexa perquè és molt difícil distingir què pertany a l'àmbit polític i què a l'àmbit econòmic. Si agafem l'exemple d'un determinat nombre de migracions del sud cap al nord, es pot dir que són migracions econòmiques en la mesura que aquestes poblacions proven de millorar el seu nivell de vida anant cap al nord, però són també migracions polítiques quan aquestes poblacions vénen de països on la gestió econòmica no és gaire bona i on la política no permet un desenvolupament suficient; per tant, potser si aquests països tinguessin un millor govern, la causa política no hi tindria cap paper. Així doncs, es produeixen majoritàriament migracions mixtes. Els factors es conjunquen els uns amb els altres, i és la raó per la qual cal concretar que aquests factors migratoris clàssics entren també en lògiques combinades amb factors que il·lustraré en primer lloc amb la immigració africana d'avui. La immigració africana és al mateix temps política, econòmica i demogràfica: política, perquè sabem que hi ha insuficiències de govern en un determinat nombre de països d'Àfrica; econòmica, perquè els africans desitgen millorar les seves condicions de vida o senzillament poder mantenir la seva família, i també demogràfica, perquè en la seva història demogràfica, Àfrica és en un període en què disposa d'un potencial migratori important, ja que aquestes generacions més nombroses són generacions de joves actius, que són els qui exerceixen aquest potencial migratori.

Donaré un altre exemple, perquè ara he plantejat un exemple de migració sud-nord. Voldria posar un exemple de migració sud-sud. Aquí tenen el Marroc, a la part superior del mapa, i a la part sud del mapa, l'antic Sàhara espanyol, que és molt conegut a Espanya, tenint en compte la història de la colonització. Quan Espanya va renunciar a la seva sobirania política sobre l'antic Sàhara espanyol, es va plantejar el tema del futur d'aquest territori. L'any 1975, com se sap, el rei Hassan II va organitzar el que es va anomenar una marxa verda, és a dir, una marxa dels marroquins cap a l'antic Sàhara espanyol. Aquesta política del Marroc va ser una actitud migratòria al mateix temps que política, perquè es tractava d'afirmar mitjançant l'establiment

de marroquins del nord a l'antic Sàhara espanyol la sobirania del Marroc sobre aquest territori. En segon lloc, va ser una migració econòmica en la mesura que els marroquins que van acceptar anar a viure a l'antic Sàhara espanyol es beneficiaven de les condicions econòmiques favorables del Govern de Rabat. I, sens dubte, aquesta migració va ser demogràfica en la mesura que, en aquest immens territori que és l'antic Sàhara espanyol, hi havia aproximadament 150.000 habitants: per tant hi havia lloc per poblar aquest territori.

Amb aquests exemples veiem com es combinen els diferents factors migratoris clàssics, però voldria precisar que aquests factors migratoris clàssics segueixen produint-se avui, i d'exemples no en falten. Un exemple més recent, el dels birmans que van cap a Tailàndia per raons polítiques: s'hi afegeixen noves lògiques migratòries, i aquestes noves lògiques migratòries estan lligades a tres processos fonamentals que coneix el nostre segle XXI. El primer procés és el procés de la globalització. Cal dir que per *globalització* entenem el conjunt de les decisions polítiques que tenen per efecte esborrar les fronteres, tant si es tracta de globalització regional, com en el cas de l'espai Schengen o de la Unió Europea, com si es tracta de globalització planetària. Perquè en la mesura que les fronteres s'esborren, òbviament es facilita la migració. Si considerem l'exemple de la globalització europea, sabem que fa 20 anys un finlandès que es volia establir a Portugal havia de batallar llargament; avui el finlandès que es vol establir a Portugal no necessita cap autorització administrativa i només s'ha de traslladar senzillament a Portugal, i quan arribi a Portugal de seguida es pot posar a treballar en una empresa, ocupar-se, també sense autorització administrativa. Qualsevol regió del món que pren decisions per facilitar a l'interior la lliure circulació de les persones, facilita, sens dubte, els moviments migratoris. Això és particularment cert dins la Unió Europea, tenint en compte l'ampliació de la Unió Europea a 27 països. Aquest fenomen de la globalització es pot comprovar també en altres regions del món, i especialment a Amèrica, a través d'un cert nombre d'organitzacions regionals, el desenvolupament de la qual no és tan important com el de l'espai Schengen. Però, amb tot, té l'avantatge d'haver obert les fronteres. Tenim el Mercosur, per exemple, l'Associació de Mesoamèrica, o l'Associació del Carib, etc., totes aquestes decisions polítiques que han provocat que s'obrin més les fronteres i, per tant, els fluxos migratoris nous entre aquests diferents països.

Així doncs, és aquest primer factor migratori clàssic, aquesta primera nova política migratòria, aquestes decisions de globalització, que faciliten les fronteres. També es pot esmentar la Comunitat dels Estats d'Àfrica Occidental, que avui té un passaport comú que facilita àmpliament el pas de les fronteres entre els diferents països d'Àfrica occidental. I més en general la globalització és simbolitzada i posada en marxa per l'Organització Mundial del Comerç. Aquesta ampliació de l'Organització Mundial del Comerç provoca migracions molt més importants en la mesura que l'Organització Mundial del Comerç s'ha ampliat avui dia a 150 països: tots els països de color verd fosc d'aquest mapa, inclosos, com se sap, la Xina i el Vietnam. I la Xina il·lustra perfectament aquest fenomen; mentre la Xina vivia en autarquia, mentre la

Xina tenia les fronteres tancades als canvis internacionals, controlava les seves fronteres i els moviments migratoris des de la Xina eren gairebé inexistents. Des que la Xina, el 2002, va decidir d'inscriure la seva economia a l'Organització Mundial del Comerç, aquesta obertura de la Xina s'ha traduït sens dubte en una determinada lliure circulació de les mercaderies, però també en una obertura de la Xina, de les immigracions empresarials, com ara, de fet, d'immigrants espanyols, per exemple, o catalans, que van a invertir a la Xina, i, al mateix temps, en la mesura en què s'obren les fronteres a una immigració de quadres de tècnics o de directius d'empreses i que s'obren les fronteres a la llibertat de circulació d'un determinat nombre de mercaderies, ja no es poden controlar com quan es vivia en autarquia. Es pot observar que, des de l'any 2000, una emigració xinesa que no existia en les dècades anteriors s'ha desplegat de manera important, especialment a Europa. Per tant, volem insistir en les decisions polítiques que faciliten la immigració, que és aquesta primera nova lògica migratòria.

La segona nova lògica és el que anomenem la internacionalització, és a dir, el conjunt de tècniques que faciliten els intercanvis d'informacions, que faciliten els transports i que, en conseqüència, faciliten les migracions, i en particular les migracions reticulars. D'una banda, hi ha, sens dubte, tots els progressos en matèria de transport aeri. Fa cinquanta anys, hauria estat difícil imaginar que un habitant de Sri Lanka es convertís en vint-i-quatre hores en un immigrant a Catalunya, perquè el temps del transport de Sri Lanka a Catalunya era bastant llarg. Avui, a penes amb un dia de transport es pot anar de Sri Lanka a Catalunya. Per il·lustrar-ho amb un altre exemple, aquí, a Catalunya, cada any, hi ha un cert nombre de colombians que vénen a fer-hi tasques de temporada. Això és possible gràcies als avenços dels transports aeris. Fa cinquanta anys ningú no s'hauria imaginat que els colombians podrien venir tres mesos, a l'estiu, per exemple, a fer una feina a Catalunya, i tornar a marxar després a Colòmbia. Així doncs, disposem de moltes tecnologies noves que han fet que la migració sigui extremament fàcil. Llavors, per il·lustrar-ho, en primer lloc posem l'exemple de l'aeroport de Kiev, a Ucraïna, en la mesura que simbolitza aquesta internacionalització. Fa vint anys, des de Kiev, com a companyia aèria hi havia l'opció de triar entre Aeroflot i Aeroflot. Ara la llista de companyies aèries que poden comunicar Kiev és molt més àmplia, la qual cosa multiplica evidentment les possibilitats migratòries. D'altra banda, hi ha un determinat nombre d'ucraïnesos a Espanya, encara que n'hi ha més a Itàlia que a Catalunya.

Un altre exemple molt important d'aquesta revolució aèria és el desenvolupament de les companyies de baix cost, que fan que el cost de la migració, sens dubte, sigui més baix. És el que anomenem l'efecte Ryanair. El cas que aquestes companyies de baix cost fan possibles moltes migracions i expliquen en particular la presència a Catalunya i a Espanya de més anglesos cada cop, perquè per a ells, migrar d'Anglaterra a Espanya –per descomptat que és fer més de 1.000 km– no els representa un viatge car i poden fer venir els amics o tornar a Anglaterra molt fàcilment, tenint en compte la disminució del cost dels preus aeris.

Perquè aquesta internacionalització és també la possibilitat d'informar-se o de mantenir el contacte. Pensem que abans d'aquestes noves lògiques migratòries algunes famílies dissuadien els seus fills o les seves filles d'emigrar perquè es deien «quan tornaré a tenir notícies del meu fill que deixa el meu territori? O de la meua filla que deixa el meu territori?». I avui, amb el desenvolupament del telèfon mòbil, amb Internet, la família no està preocupada, perquè estarà informada tots els dies del procés migratori del seu parent, i això es manifesta en el fet que la majoria d'emigrants, en general, no emigren sols, sinó que emigren amb el seu telèfon mòbil, la qual cosa no passava abans, evidentment.

Un altre símbol, i aquí he trobat un element extraordinari, perquè és una cosa que no hem vist enlloc més del món: a l'aeroport de Cali, a Colòmbia, hi ha un sistema per poder recarregar la bateria dels telèfons mòbils. Hi ha totes les marques de telèfons mòbils amb els tipus d'endolls diferents. Així s'ajuda les persones a poder seguir informant-se, a mantenir el contacte, la qual cosa facilita els fluxos migratoris i òbviament el desenvolupament de Wi-Fi als aeroports. A l'aeroport d'Erevan, a Armènia, es fa saber que ara hi ha connexió Wi-Fi, la qual cosa permet també mantenir el contacte i facilitar l'emigració. I finalment aquestes noves lògiques migratòries s'han consolidat –sense que en vulguem fer publicitat– pel desenvolupament del BlackBerry.

La tercera nova lògica migratòria: els fenòmens de la mundialització, és a dir, el fet que, tenint en compte la globalització i la internacionalització, les empreses i els agents econòmics es posen a adaptar estratègies mundialitzades. L'estratègia mundialitzada que els convida a considerar tot el món com una possible terra de residència i que els convida a invertir en tots els països del món i a desenvolupar migracions empresarials, migracions lligades a les activitats econòmiques.

Per il·lustrar aquesta mundialització, esmentaré només una societat, també sense voler-ne fer publicitat, però que considero que simbolitza bastant bé el fenomen de la mundialització en la mesura que aquesta empresa està àmpliament present arreu del món, cosa que suposa, sens dubte, migracions: migracions de formadors per formar les persones locals en les tasques de l'empresa, migracions de controladors de gestió per comprovar els comptes, migracions de formadors de persones locals que es formaran a l'estranger, etc. I alhora, per tant, intercanvis permanents entre les seues socials i els restaurants locals en la mesura que es tracta al mateix temps de vendre a tot el món els mateixos productes, però cada cop intentant tenir un producte una mica local que doni alhora una dimensió mundial i local al producte. Llavors, això simbolitza sens dubte les noves migracions empresarials; recorrerem una mica el món per veure com funciona això.

A Budapest: el que és característic és un pastís que és molt dens però que agrada molt als hongaresos.

A Madrid, el que és interessant és el casament de la modernitat, el nom del restaurant, amb el Madrid clàssic amb el nom del carrer.

A Nicòsia, no oblidem escriure els anuncis en grec.

A Aquisgrà, es pot veure alhora el nom global, McDonald's, i al mateix temps uns cavalls que simbolitzen la identitat d'Aquisgrà.

A Aqaba, Jordània, que és un país musulmà, sabem que l'hamburguesa va ser creada el 1989, perquè es dona el calendari cristià i no el calendari musulmà.

A Tbilissi, Geòrgia, es poden veure les lletres georgianes que fan pensar sempre en els fideus.

Per acabar posarem l'exemple de l'aeroport de Bogotà per demostrar que a través d'aquestes inversions a l'estranger, aquesta empresa d'orientació mundial desencadena inevitablement un nombre molt alt de migracions.

I així ja tenim les tres noves lògiques migratòries, lligades a la globalització, la internacionalització i la mundialització.

Sens dubte, cal recordar-ne una altra que en part ja s'està desenvolupant: són les migracions climàtiques. Crec saber que els anglesos que vénen a Alacant, a Múrcia o a Catalunya hi vénen potser perquè hi ha una mica més de sol que a la bonica Anglaterra. Ja es pot parlar doncs de migracions climàtiques. Per descomptat, és probable que amb els canvis climàtics que es podrien produir en el segle XXI aquestes migracions climàtiques tinguin molta més importància. Hi ha una sèrie de llocs del món que són al nivell de l'aigua i, si el nivell del mar augmenta, això podria desencadenar algunes migracions climàtiques.

Per concloure, voldríem proposar simplement tres reflexions: la primera reflexió és que cal comprendre que avui dia la migració és una combinació de factors i, per tant, que fa falta sumar al mateix temps els efectes dels factors migratoris clàssics i els efectes de les noves lògiques migratòries per comprendre el que passa. El segon element és que els fluxos són cada vegada més complexos i sovint el migrant, quan se'n va, considera potser un lloc d'arribada, però no arribarà per força al lloc en què ha pensat, perquè en el seu recorregut se li hauran presentat altres oportunitats de les quals haurà estat informat, gràcies al seu telèfon mòbil, gràcies a Internet, etc. I, per tant, és difícil voler tancar l'efecte migratori totalment en les lògiques racionals.

Finalment, desenvolupa inevitablement una preocupació de doble territorialitat. Vull dir amb això que l'emigrant alemany que deixava Alemanya en el segle XIX cap a Amèrica abandonava la seva família, els seus amics i girava l'esquena al seu territori. Per a ell no era possible seguir mantenint els contactes amb el seu territori d'origen: en el segle XIX, els avions no existien, Internet no existia, el telèfon no existia. I, per tant, era un marxar sense retorn i sense mantenir contacte amb el seu país d'origen, mentre que avui dia, és clar, l'emigrant pot mantenir, sense cap mena de dubte, lligams amb el seu país d'origen. I això fa, doncs, que la seva identitat es basi en una doble territorialitat, és a dir, en el territori en què resideix, però també en el territori del qual és natural, i aquesta realitat d'una doble territorialitat significa, sens dubte, adaptar les nostres polítiques d'integració a aquesta realitat. Seria completament absurd, quan un estranger s'instal·la en un territori, dir-li ara que ha de fer *tabula rasa* del passat i oblidar totalment la seva antiga identitat, quan aquesta identitat potser també és un enriquiment.

I, en segon lloc, aquesta doble territorialitat té un altre element fonamental: és que pot ser un triomf extremament valuós en les polítiques de codesenvolupament i, per tant, en la possibilitat d'ajudar els països menys desenvolupats a millorar el destí de la seva població.

Gràcies per la vostra atenció.

(Aplaudiments.)

Gràcies senyor secretari. He de confessar que decebré totes les persones que m'han fet preguntes, perquè cada pregunta mereixeria una conferència, i, per tant, senzillament donaré només alguns elements complementaris de reflexió. En primer lloc, volia agrair a la senyora que ha recordat el paper de la televisió –no he tingut temps, en la meva conferència, d'esmentar-lo. És completament essencial, i la televisió i el telèfon també, ara, i per consegüent és el que fa que alguns països semblin El Dorado. En efecte, és una de les raons per les quals tenim aquesta nova lògica migratòria de la internacionalització i és un aspecte que veiem positivament, que hem volgut posar en evidència en aquest estudi especialment.

Aleshores, potser ara es tractaria de donar una resposta global a totes les preguntes pertinents, recordar, en efecte, un punt essencial que és que tenim massa tendència a Europa a parlar d'immigració. Des d'un punt de vista purament real i geogràfic, només hi ha immigració si hi ha en primer lloc emigració, és a dir, que una persona arriba a un país, però que abans ha deixat el país on residia. Això vol dir que en lloc de preguntar-nos sobre quina ha de ser la política d'immigració a Europa, cal preguntar-se també potser en primer lloc sobre les causes de les emigracions d'un cert nombre de països pobres. I serà estudiant aquestes causes que podrem reflexionar i arribar a millors polítiques. Ara parlarem de les causes, com s'ha comentat en un gran nombre de preguntes, les causes relacionades amb la història política i econòmica d'aquests països. Així doncs, és veritat que tenim en aquest cas concret responsabilitats, i si em permeten, com que sóc francès, plantejaré un exemple francès. El país del món que ha rebut més ajudes públiques al desenvolupament és Algèria. I per què Algèria? Perquè al llarg de moltes dècades, França va decidir pagar el petroli i el gas algerià per sobre del preu mundial del mercat. França va actuar així sense vigilar si la utilització d'aquest ajut públic servia veritablement per al desenvolupament dels algerians. El resultat és que aquests diners són a Suïssa. Són a Suïssa perquè de fet el que es va fer va ser encoratjar els sistemes de corrupció. Es van encoratjar les nomenclatures, amb bons sentiments, pensant que perquè s'ajudava pagant més car el gas i el petroli es reparava la colonització, sense mirar les conseqüències de la utilització d'aquells diners. Potser algú ha vist l'última relació de l'UNCTAD (United Nations Conference on Trade Development) que posa en evidència les quantitats que surten d'Àfrica, que són molt considerables i més importants que l'ajuda al desenvolupament. Perquè el problema també és aquest, és a dir, que s'han d'aplicar polítiques de

codesenvolupament per encoratjar els que tenen recursos als països pobres a invertir al seu país. Voldria fer una comparació que alguns trobaran potser brutal, però que serveix per comprendre el fenomen. Hi ha sens dubte corrupció en tots els països del món en graus diversos, però globalment hi ha una diferència entre la corrupció als països asiàtics i la corrupció als països africans. La corrupció als països africans, que és una de les raons del deute, no cal oblidar-ho, són diners que no es reinverteixen a l'Àfrica, sinó que són diners que se'n van fora d'Àfrica. La corrupció als països asiàtics, globalment, sens dubte, no és neta, però són diners que es reinverteixen a Àsia. I, per tant, cal que es posin en marxa polítiques que permetin el desenvolupament d'aquests països; també cal que es reconeguïn totes les culpes que hem tingut, tant per l'herència que hem deixat com pel fet que hem acceptat continuar encoratjant alguns governs que s'interessaven molt més pels seus propis interessos personals que pels béns comuns de la seva societat. En efecte, aquí toquem un problema de fons, és a dir, que molts països anomenats pobres són extraordinàriament rics. La llista de països que tenen recursos molt considerables i que són pobres és llarga, i, per tant, cal que les polítiques de codesenvolupament es facin de manera que es faciliti el desenvolupament d'aquests països.

Però, no obstant això –i també s'ha plantejat una pregunta sobre aquest aspecte–, no cal oblidar que la migració és un conjunt i no s'ha de considerar senzillament la immigració de pobresa. A més a més, quan se sap que no són els més pobres els qui emigren, perquè els més pobres no tenen mitjans per emigrar, no tenen mitjans per pagar els *passadors*, no tenen mitjans per ser a les xarxes d'informació, i, per tant, són més aviat les classes mitjanes, fins i tot les classes més altes: un determinat nombre de països d'Àfrica veu que el seu metge se'n va cap als països del nord. I és aquí que pensem que tenim una responsabilitat encara més gran, en la mesura que, de tant en tant, al nord tendim a voler agafar els millors recursos que hi ha al sud i el fet és que tenim més metges de Malawi a Manchester que a Malawi, com si Malawi no necessités aquests metges per al seu propi desenvolupament sanitari.

Pensem doncs que, a més dels problemes històrics, cal mirar la situació present, en la qual tenim, de vegades, una actitud egoista respecte dels països pobres, quan la nostra missió és afavorir el desenvolupament, cosa que suposa una revisió completa, a parer nostre, de la manera en la qual hem concebut l'ajut públic al desenvolupament. Perquè avui dia els mètodes que han estat utilitzats per a l'ajut públic al desenvolupament han tingut resultats molt mediocres. Els països que més s'han desenvolupat no són els països que han rebut més ajuda pública al desenvolupament i, de vegades, són els països que no n'han rebut els que s'han desenvolupat més, com es pot observar en el cas d'alguns territoris illencs. Abans la senyora començava la seva pregunta, la primera pregunta, dient que «trencaré un vidre» –no recordo la fórmula que ha utilitzat–, però és una mica el que diem. Aquí s'ha de fer un diagnòstic realment precís de la situació, fer un diagnòstic clar de les raons de l'emigració, fer un diagnòstic de les conseqüències de l'emigració per als països de partida, fer un diagnòstic de les conseqüències de l'emigració per als països d'arribada, i crec que cal

enterrar tots els tabús, totes les discussions ocioses, tots els tòpics de moda i fer un diagnòstic que ens permeti aplicar polítiques que satisfacin els objectius del mil·lenni. Perquè els objectius del mil·lenni estan escrits de moment sobre el paper, però la seva traducció a la realitat de moment és extremament pobre. És també el nostre deure fer que els objectius del mil·lenni es tradueixin en l'establiment de polítiques concretes, cosa que suposa mirar la realitat d'una manera molt concreta.

Més preguntes. Em sembla que allà al final n'havia quedat alguna per fer.

P.: Jo volia referir-me a la importància del que ha plantejat, tenint en compte que el que parlarem en aquest congrés té a veure amb l'acollida. Però, si el marc general que planteja l'exposició no és gaire clar, a més faltarien els factors centrals. Per a mi, els factors centrals, com deia molt bé, són els factors que estan provocant la immigració, i, pel que ha exposat, he tingut la impressió que hi ha una causa central, que és el problema de la situació que estan vivint els països del Tercer Món, que està provocant la immigració. I aquests factors no són tots els mateixos. El tema econòmic és un tema molt important, i no és exclusivament el problema de la corrupció que hi ha en aquests països, que realment existeix i és molt fort, però no és el factor, perquè si hi ha corrupció, també hi ha els que corrompen, i això sempre va lligat. I amb la seva exposició final semblaria que si fem un bon cofinançament o codesenvolupament i controlem bé aquests governs des d'Europa, des dels països importants, la cosa podria funcionar. I opino que no és així. En el factor de la immigració, i estem parlant, com ha dit, ben bé de dos-cents milions al món, aquesta situació s'ha de prendre com a punt de partida: la situació econòmica. Què passa amb el Tercer Món? Tot el que significa el que vostè ha plantejat com un dels eixos, per exemple McDonald's –que és la representació de les multinacionals al món–, no és una expressió d'una empresa més, sinó l'expressió d'una política econòmica de sectors econòmics determinats al món, que estan portant les seves empreses a obtenir un benefici al Tercer Món amb salaris baixos. I les conseqüències també es paguen en el Primer Món, i ho vivim també a Catalunya, quan s'emporten les empreses a altres països. I això és el que està passant. Quan convé, cal buscar la mà d'obra al Tercer Món; quan convé, cal portar la mà d'obra al Primer Món. Tot i que exclusivament està supeditat a la situació econòmica o, com a factor fonamental, encara n'hi ha d'altres, però el factor fonamental és aquí. Si no hi ha aquesta correcció, la discussió no és entre els diferents partits, com vivim a l'Estat espanyol, que debaten que si la Llei d'estrangeria és més bona o si és el que atrau la gent, sinó que el que porta realment la gent és la necessitat de buscar una vida millor. I això està causat per les polítiques econòmiques a escala mundial. La globalització està portant cada vegada més pobresa al món, i si no hi ha correcció de la globalització, d'aquesta injustícia que està vivint el món, la immigració ens separarà, per més política d'acollida que fem aquí. I l'any que ve estarem discutint en un nou congrés amb més immigrants a Catalunya i amb més immigrants no solament legals, sinó amb més immigrants il·legals, perquè les polítiques legislatives són cada vegada més restrictives i cada vegada tindrem més immigrants i més il·legals. Llavors crec que el factor és aquest.

Moltes gràcies per totes aquestes preguntes, senyor secretari. Abans la consellera ha recordat la preocupació de Catalunya per organitzar l'acollida migratòria i organitzar-la als mateixos països d'origen. Jo diria que Catalunya ha d'organitzar també l'acollida a la tornada d'emigrants que volen tornar al seu país d'origen temporalment o definitivament, perquè el problema és el mateix. Hi ha immigrants que volen participar en el desenvolupament del seu país d'origen, però cal que tinguin, en el moment de tornar al seu país d'origen, condicions d'acollida que els permetin invertir en el seus països d'origen. Tenim la sort, al nord, de ser països desenvolupats, i, per tant, la nostra funció no és dir als països del sud «sabem exactament com cal que feu això o allò o allò de més enllà...». En canvi, tenim una experiència que fa que puguem ser assessors i dir-los «escolteu, tenint en compte la nostra experiència, podem dir-vos això o allò». Cal comparar el problema del desenvolupament d'un país amb el problema de la creació d'una empresa. No hi ha cap empresa que s'hagi pogut crear, desenvolupar-se, sense que hi hagi persones al seu voltant que assessorin el/la creador/a de l'empresa. De la mateixa manera calen assessors, i, en particular, per a qui vol tornar al seu país per invertir els diners que ha estalviat al país on havia emigrat, per crear activitats al seu país d'origen. Necessita que l'assessorin, necessita bancs adaptats i, per tant, com es pot observar, sens dubte, cal desdoblar la política –si em permeten que utilitzi les paraules de la senyora consellera– que ha de ser alhora acollida per als migrants que tornen i acollida per als migrants que tornen i que volen reinvertir al seu país.

Ara farem cinc observacions respecte de les cinc preguntes.

Pel que fa a la primera observació, pensem que el senyor tenia raó abans quan deia que es produeix l'explotació de l'immigrant, especialment a través del treball il·legal. Quan un immigrant és un treballador il·legal, els riscos d'explotació, fins i tot, d'esclavitud, són extremament importants. S'ha viscut malauradament a França, en aquests darrers anys, perquè França ha instaurat en el marc de l'ampliació de la Unió Europea el que s'ha anomenat el «període de prova», és a dir, que, tot i que s'accepti que Polònia, Hongria i Eslovàquia formin part de la Unió Europea, no tenen dret a la lliure circulació de les persones. El resultat és que tenim un cert nombre d'eslovacs i polonesos que eren il·legals a França, especialment en el sector de la construcció, l'obra pública, i aquests il·legals van ser els obrers més explotats. Per tant, lluitar contra la feina il·legal és realment una prioritat si es vol senzillament respectar els drets de les persones.

El segon element són els aspectes culturals que s'han destacat. Són fonamentals. De fet, n'hi ha prou de mirar la història dels països, fins avui, per veure que qualsevol país que és incapaç d'obrir-se als altres és un país que s'empobreix. La riquesa ve dels intercanvis culturals. És l'intercanvi cultural el que ens permet en primer lloc conèixer-nos millor nosaltres mateixos i assumir millor la nostra pròpia realitat cultural i millorar-la. Perquè, d'altra banda, l'intercanvi que practiquem avui és una cosa completament fonamental, i, per tant, qualsevol intercanvi és una riquesa. El que seria horrible és que tots fóssim clons els uns dels altres. Com m'agrada dir

als meus amics belgues o als meus amics quebequesos, a mi m'agraden els belgues que tenen l'accent belga, i no m'agraden els belgues que tenen l'accent francès. M'agraden els quebequesos que tenen l'accent quebequès, però no m'agraden els quebequesos que tenen l'accent francès; això no m'interessa. El que m'interessa és intercanviar amb les persones que justament són diferents i és això l'avantatge cultural totalment fonamental: és l'intercanvi de les cultures, i la nostra història europea, especialment la història de l'edat mitjana, amb aquestes universitats de Pàdua, de Bolonya, de París, d'Oxford, de Salamanca que intercanviaven ininterrompudament els seus estudiants; Erasmus existia a l'edat mitjana d'una manera encara més important que avui. El que hom s'oblida de dir és que aquest intercanvi era completament fonamental.

El tercer element és que cal mantenir perfectament que l'ésser humà es basi en un principi, que és, amb tot, gairebé general: el desig de viure i treballar al seu país. Això no vol dir que l'ésser humà durant la seva vida no tingui ganes, en un o un altre període de la seva vida, d'anar a treballar en un altre lloc, d'anar a viure més enllà, és clar que sí, però si es fa un sondeig o un referèndum a tota la població del món, segur que si es pregunta a la gran majoria dels humans «vol viure i treballar al seu país?», la resposta serà «sí!». Això vol dir que quan algú fa l'esforç de deixar el seu país per anar a un altre indret, és que hi ha una causa que desencadena aquesta marxa, que no és necessàriament voluntària. I perquè la majoria dels africans –per parlar de l'actualitat d'avui dia– que arriben a les Canàries, no van a les Canàries per plaer, sinó que preferirien viure i treballar al seu país, que el seu país es desenvolupi i que hi puguin viure. La majoria desitjaria tornar-hi.

Aquest és, doncs, un principi fonamental. Crec que cal mirar endavant i és un principi que pot ajudar-nos a pensar en les polítiques de desenvolupament. Perquè això vol dir que no cal aclaparar els nostres immigrants dient-nos que ara que ens pertanyen, el seu país d'origen ja no els afecta.

La quarta reflexió és sobre el tema de la identitat, de la doble territorialitat. El postulat proposat té la formulació següent: «tota identitat autèntica és plural». Dit d'una altra manera, no cal tancar mai ningú en una identitat única. Si agafem qualsevol persona que hi ha en aquesta sala, la seva identitat individual depèn del municipi on va néixer, de l'escola a la qual va anar, de les associacions en les quals ha participat, del tipus de família en la qual ha viscut, pel fet que és catalana o que no és catalana, pel fet que se sent europea, perquè se sent potser al mateix temps de Figueres perquè és nascuda a Figueres, catalana perquè és catalana, espanyola perquè troba que, encara que Catalunya hauria de ser àmpliament autònoma, no és dolent que Espanya existeixi, i europea perquè troba que Europa és una bona cosa, i també ciutadana del món perquè considera que no ha de desinteressar-se de tot el món, perquè tota identitat autèntica és plural. En aquest sentit, certament, és aquesta riquesa dels intercanvis de les identitats que fa la bellesa i l'encant de la vida, i, per tant, és després d'assimilar aquest fet que qualsevol identitat autèntica és plural i es poden practicar millor les polítiques d'integració. Sé que el que dic és molt difícil,

perquè, desgraciadament, mediàticament se simplifica la cosa. Es diu que una persona és musulmana, aleshores se la tanca en una identitat religiosa, identitat religiosa que, d'altra banda, no existeix, perquè en el si de l'Islam hi ha 500 pràctiques diferents de la religió. Si som a les Comores o si som a Andalusia, hi ha musulmans que són totalment diferents els uns dels altres, encara que es reconeixin tots en el profeta. Així doncs, hi ha aquesta tendència de voler penjar una etiqueta a les persones i afirmar després que aquella persona és d'aquella manera. I no és així, la realitat humana és, sortosament, molt més rica que això i, per tant, és la comprensió d'aquesta riquesa la que ens permetrà acollir les persones en la seva diversitat de riqueses.

I, finalment, el darrer punt. La senyora ha parlat de feminització de la migració, que és en efecte una realitat molt important d'aquestes noves lògiques migratòries; per tant, conclouria dient que algú havia dit que «la dona és el futur de l'home» i per això es podria dir potser que la dona és el futur de la migració.

Sr. Oriol Amorós

Gràcies, senyor Dumont. La vostra conferència ha estat molt interessant.

Voldria també agrair especialment a les més de cent persones que no són en aquesta sala, però que estan seguint, perquè no cabíem aquí tots, la conferència a una sala auxiliar i recordar-los que a les 11.30 h en punt començarà la taula següent.

- El professor de la Universitat de la Sorbona a París Gerard-François Dumont durant la conferència inaugural. / *Secretaria per a la Immigració.*

- L'auditori del World Trade Center de Barcelona ple de gom a gom durant la inauguració del Congrés. / *Secretaria per a la Immigració.*

Presentació del 2n manual sobre integració per a responsables de l'elaboració de polítiques i professionals de la UE

Sr. Manuel Camós

Director de la Representació de la Comissió Europea a Barcelona

Sra. Sandra Pratt

Cap adjunta de la Unitat d'Immigració i Asil de la Direcció General de Justícia, Llibertat i Seguretat. Comissió Europea

M'han demanat, com a representant director de la Comissió Europea aquí a Barcelona, que faci la presentació de la meva col·lega de Brussel·les Sandra Pratt. Amb molt de gust ho faig. La Sandra Pratt és la cap adjunta de la unitat a Brussel·les que s'encarrega de la immigració i l'asil treballant a la Direcció General de Justícia, Llibertat i Seguretat. Quan em van dir que fes la presentació, el millor que podia fer és llegir quin és el mandat de la unitat que depèn de la senyora Pratt, i el mandat és el següent. Consta de tres punts:

1r. La seva unitat ha de dur a terme una política comuna d'immigració per gestionar correctament els fluxos migratoris on s'inclouen la gestió de la migració legal, la integració dels immigrants que resideixen legalment a Europa, la lluita contra la immigració il·legal i l'allunyament o expulsió dels il·legals. Com veuen en aquest primer punt, això ja ho és tot.

2n. Establir un sistema d'asil comú a tot Europa per protegir qui de debò ho necessita.

3r. El tercer punt del seu mandat a la Comissió Europea és col·laborar amb els tercers països per crear un règim de protecció internacional i gestionar els fluxos migratoris.

Dèiem, fa un moment, amb la senyora Pratt que la Comissió Europea no té un mandat clar en aquests temes, però que són els estats membres que demanen a la Comissió continuament que hi intervingui i que ajudi a crear una política comuna per tractar tots aquests temes d'immigració. Això és el que està fent la meva col·lega, la senyora Pratt. Els diré que ella va començar a la Comissió ara ja fa gairebé vint anys, i que va començar treballant en un programa que tots vostès coneixen, a

l'inici era el programa Erasmus i després va passar a un altre programa que es diu Eures i que és un programa que permet la mobilitat de treballadors.

Tot seguit va passar a altres temes més relacionats amb el que aquí tractem, perquè va ser responsable d'un programa per a la integració dels refugiats dins dels països de la Unió Europea i, posteriorment, quan es va crear (i això és important perquè es va crear l'any 1999) una direcció general nova per als temes de justícia i assumptes interiors. Es va crear l'any 1999, va canviar l'any 2004 i es va dir Justícia Llibertat i Seguretat.

Des de l'inici d'aquesta Direcció General, la senyora Pratt ha estat allà present, ha fet una gran tasca, sobretot amb la proposta de directives sobre temes d'immigració que han anat al Consell de Ministres i, a més, s'encarrega de desenvolupar aquestes polítiques comunes d'immigració i de fer propostes. Actualment també s'encarrega, i penso que és important, de coordinar aquestes polítiques amb organitzacions internacionals i amb el món associatiu de les organitzacions no governamentals.

Com veuen, he intentat resumir-ho molt breument, ara li dono la paraula. Té una experiència i un coneixement profund en aquest camp i volia dir-los que en aquest camp de la immigració la Comissió Europea va produir, ara els en parlarà ella, un llibre (2a edició actualitzada) de bones pràctiques d'immigració que precisament aquí a Catalunya el vam traduir al català i en vam fer una presentació a la Comissió Europea i a la Generalitat de Catalunya. El secretari senyor Oriol Amorós en va fer una presentació i si algú no l'ha rebuda, com que se n'ha fet una difusió molt àmplia, que ho digui a la Secretaria d'Immigració de la Generalitat, perquè en tenim més exemplars. Crec que és un llibre que val la pena. Ara la senyora Pratt els parlarà més d'aquest llibre. Moltes gràcies. Senyora Pratt, endavant.

Sra. Sandra Pratt

Moltes gràcies, és un plaer ser aquí en aquesta conferència tan important. Espero que per l'interès en la cultura de la vostra ciutat em deixeu parlar en anglès aquest matí. Per a mi, representa una gran satisfacció fer aquesta conferència avui perquè vaig ser aquí fa uns sis anys, quan començaven els debats a Catalunya sobre com tractar la immigració, i m'ha impressionat molt veure i escoltar el ministre aquest matí i adonar-me de fins on heu arribat en matèria d'immigració i dels programes que heu portat a terme per tractar les noves qüestions que sorgeixen. Penso que teniu molta experiència i bones pràctiques en aquest tema.

He vingut aquest matí per parlar-vos de les bones pràctiques que s'han portat a terme arreu d'Europa, però penso que Catalunya ja té molt per oferir a Europa. El tema de la immigració i la integració és molt important en l'àmbit europeu, però també ho és a escala nacional i regional. El manual de què parlaré aquest matí és una part fonamental d'allò que hem portat a terme en els últims anys, és a dir, un marc europeu per debatre opinions i intercanviar informació i bones pràctiques en l'àmbit de la in-

tegració en els estats membres. Es basa en una altra part important del marc que consisteix en una sèrie de principis bàsics comuns, que espero que alguns de vosaltres com a mínim n'hagueu sentit parlar, els quals estableixen, en l'àmbit europeu, una primera definició sobre què entenem per integració a la UE.

Aquests principis identifiquen accions clau i objectius que s'han acordat entre tots els països, per tant, configuren una part important del procés d'integració. El manual en si tracta sistemàticament un nombre de qüestions incloses en els principis bàsics comuns. La primera edició es va publicar l'any 2004, espero que la majoria de vosaltres l'hagueu consultada. Tractava de la introducció de programes per als immigrants nous i per als refugiats reconeguts, de la participació ciutadana en la vida local i de l'avaluació de les mesures d'integració, la definició dels indicadors en aquest sentit.

La primera edició va tenir tant d'èxit que quan es va publicar es van esgotar els exemplars en unes setmanes; per tant, en vam fer una segona edició. Aquesta vegada el vam publicar en vint llengües i n'estic molt satisfeta perquè es va traduir al català i em sembla que molts de vosaltres n'heu consultat exemplars. Vam elaborar aquest llibre en col·laboració amb una altra part del marc europeu, que són els punts de contacte nacionals per a la integració, és a dir, els alts funcionaris i funcionàries dels 27 estats membres que es reuneixen regularment a Brussel·les per intercanviar informació i debatre problemes concrets. Una de les funcions que desenvolupen consisteix a reunir-se en una sèrie de seminaris tècnics per contribuir en la preparació del manual, mentre que de la redacció se n'encarrega un especialista extern.

Els dos primers manuals els va preparar un grup a Brussel·les que treballa les polítiques d'immigració. Per a la segona edició hi va haver cinc seminaris tècnics oferts pels ministres responsables de la integració en diversos països: Estònia, que va coordinar tot el procés, Itàlia, Irlanda, Alemanya i aquí, a Espanya, a Madrid, la conferència es va centrar en la integració econòmica juntament amb el ministeri italià. Hi van assistir representants dels estats membres, però també de Noruega i Suïssa, així com gent interessada i involucrada en el procés d'integració, administracions nacionals, autoritats regionals i locals, actors socials, entitats proveïdores de serveis, associacions d'immigrants, acadèmics i diverses ONG, entre d'altres. La idea és obtenir una visió global d'experiències i bones pràctiques que representin totes les àrees del coneixement.

Comentaré breument els missatges clau de la segona edició del manual. Tracta quatre temes: la integració dels immigrants, la integració i a qui s'adreça, quan cal integrar, i quan cal fer un programa específic. Així mateix, tres dels punts clau són: l'allotjament en un ambient urbà, la integració econòmica i el que anomenem «governança d'integració» o com gestionar el procés d'integració en l'àmbit nacional i local. Al final de cada capítol presentem una llista de qüestions i de bones pràctiques, que esperem que us siguin útils per desenvolupar polítiques d'integració. En primer lloc, cal plantejar-se fins a quin punt hem d'estendre les polítiques d'integració i fins a quin punt necessitem programes específics per als immigrants, lliçons que aprenem a partir de les bones pràctiques i dels debats.

La primera qüestió central penso que és que les polítiques d'integració i les mesures s'han d'implementar, han de formar part de tots els àmbits: ocupació, educació, salut pública, etc. També cal introduir-les a tots els àmbits governamentals: nacional, regional i local, en un ampli ventall de serveis públics, com ara les escoles i els hospitals, i en empreses del sector privat. Sovint infravalorem la funció del sector privat en el foment de la integració. La seva experiència ajuda a integrar gent d'altres països.

I així, què significa tot això a la pràctica? Primer de tot que els legisladors i legisladores, les entitats proveïdores de serveis, les ONG i tots aquells i aquelles que treballen en àmbits molt diversos han d'avaluar críticament les seves actuacions per comprovar si els seus programes satisfan les necessitats concretes dels i les immigrants amb qui tracten, per adaptar les estructures i per millorar l'accessibilitat. També vam tenir una conferència sobre la necessitat d'un missatge polític coherent per transmetre que la implementació de les polítiques és més efectiva si es basa en la idea que la integració dels immigrants no és un luxe, sinó un simple element d'un mandat institucional que ha de respondre a una societat cada dia més diversa.

Crec que aquest concepte es té molt clar a Catalunya. A fi d'adaptar les polítiques cal saber què es tracta, cal tenir coneixements sobre els immigrants a qui s'adrecen els projectes, el seu origen, la seva cultura i la seva llengua. Per assolir aquests objectius hem d'analitzar i generar informació fent de la competència intercultural una prioritat en la selecció, la formació i l'avaluació dels treballadors i treballadores. Aquest matí el ministre ha afirmat que aquest és un element central de les polítiques a Catalunya mitjançant les consultes a experts estrangers, als grups d'immigrants i als ciutadans. Aquesta és una part molt important del procés per involucrar els immigrants en les diverses activitats. Un altre punt és la importància de les ONG per portar a terme aquest procés, per exemple, actuant com a intermediaris o intermediàries o desenvolupant les seves pròpies polítiques en el seu àmbit d'actuació.

El segon tema que tractem és l'allotjament en un ambient urbà, un dels aspectes clau quan els nous immigrants arriben a una localitat concreta. I què aprenem dels debats sobre aquest tema? Una qüestió rellevant és la necessitat d'informació més fiable sobre la situació d'allotjament dels immigrants. El primer que han de fer les autoritats locals i nacionals és identificar els problemes pel que fa a la qualitat de l'allotjament i desenvolupar iniciatives basades en una enquesta que reflecteixi la situació econòmica de la localitat. És útil que aquestes enquestes es dissenyin de manera que permetin la comparació amb la resta d'Europa perquè ens puguem beneficiar de la normalització europea. Tenim molta experiència en aquest àmbit i diverses localitats poden aprendre d'altres regions d'Europa.

També hem comprovat que les empreses i associacions d'allotjament que intenten millorar els seus serveis i adaptar-los als plans dels i de les immigrants tenen més èxit a l'hora d'atraure'ls. Una de les qüestions fonamentals per a aquestes associacions és proporcionar formació a la seva plantilla i intentar contractar treballadors que siguin immigrants. Aquest tipus de formació va arribar després de molts debats.

Evidentment les polítiques i les pràctiques han d'intentar contrarestar l'exclusió social i la segregació, i aquest és un aspecte difícil, especialment en l'àmbit privat. De la mateixa manera, és necessari reforçar els aspectes positius de la immigració donant suport als grups socials, familiars i ètnics tant per ajudar els immigrants a establir-se ràpidament com per sensibilitzar la població nativa dels avantatges de la immigració i de la seva integració. Les polítiques específiques en l'àmbit privat han de ser compatibles amb la gestió urbana que hauria de promoure la construcció de vies entre els diversos barris de la ciutat.

Una altra qüestió que vam comentar, important en els debats, és com tractar alguns d'aquests temes, que són molt delicats, ja que es tracta de la vida personal d'individus i famílies, i la necessitat de consultar persones o grups que treballen per evitar la discriminació, no tan sols contra els immigrants, sinó també contra la població local. El tercer aspecte era la integració econòmica. Una de les àrees clau en la integració dels immigrants i en l'aprenentatge assolit està relacionada amb la subocupació de molts immigrants a causa de la manca de reconeixement de les seves qualificacions i la seva experiència. Aquest és un problema arreu d'Europa i cal que els empresaris, les associacions professionals i els governs facin un esforç per resoldre'l intentant desenvolupar vies més flexibles d'avaluar les capacitats i l'experiència.

Tot i que en aquest àmbit tenim alguns exemples de bones pràctiques, encara hi ha molt camí per recórrer. El compromís dels empresaris en el procés d'avaluació de capacitats és fonamental per augmentar la probabilitat d'una major ocupació i formació. Les precaucions i mesures de discriminació positiva són importants per garantir la integració laboral dels immigrants i evitar, així, les pràctiques de contractació antidiscriminatòries, l'assetjament i les traves per aconseguir una promoció. Penso que s'està demostrant amb la legislació antidiscriminatòria europea que aquest és un factor important en l'establiment de normes en l'àmbit de la UE, concretament pel que fa a l'ocupació.

La quarta qüestió va ser la importància tant per als governs com per als empresaris de fer una revisió. Pel que fa als empresaris havien de revisar les seves pràctiques de contractació i eliminar-ne els possibles obstacles, com ara el requisit de la nacionalitat. Quan es tracta amb una societat diversa, és molt important que la gent que seu a l'altra banda de la finestra també representi la diversitat de la localitat on l'immigrant arriba. També vam considerar la qüestió de la discriminació positiva en la contractació i la promoció. Vam arribar a la conclusió que era una eina útil per promoure l'adaptació cultural en el lloc de treball i el reconeixement dels avantatges a escala empresarial d'una mà d'obra diversa que cobreix les necessitats d'una societat més diversa. També vam examinar el paper important que els negocis d'immigrants tenen a Europa com una part vital de la cultura empresarial d'Europa, i, en aquest punt, es va suggerir que s'haurien de desenvolupar serveis especialment destinats als immigrants. Per exemple, animar els bancs que donin accés a les accions o capitals, tot donant informació especial sobre la legislació que afecta els seus negocis, etc.

Anomenen la quarta àrea que tractem *la governança de la integració*, però en realitat es refereix a la manera com es planifiquen i s'organitzen les mesures d'integració a escala nacional, regional i local, per tal de garantir-ne llur coherència i eficàcia. I en aquest punt, la lliçó clau que vam aprendre va ser que, efectivament, és molt important construir i mantenir una estructura que impliqui els diferents governs i desenvolupar una visió i una estratègia d'integració de manera que es puguin generar recursos, mobilitzar persones i organitzacions, crear aliances i guanyar confiança. I crec que això s'ha entès aquí, a Catalunya, i ha format part de l'èxit de les polítiques que s'estan presentant al vostre país. Semblava que per desenvolupar un pla d'integració adequat i efectiu era crucial una comunicació estructurada i un diàleg entre els governs nacional, regional i local. Cal un lideratge fort i visible per part dels alcaldes, els representants locals escollits, en les qüestions d'integració, vam considerar que això és quelcom fonamental per desenvolupar un apropament a les múltiples àrees polítiques i ajudar a construir aquests ponts entre el govern i el lloc de residència, amb un rerefons d'immigració o sense. És important adoptar el que anomenem un enfocament de tota la societat en el procés d'integració, ja que no estem integrant immigrants en una societat, sinó que estem desenvolupant una nova societat diversa on tothom que hi viu té el seu paper. Als debats va quedar clar que les polítiques d'integració local són més efectives quan es construeixen amb el suport de tota la comunitat, per la qual cosa han d'implicar tant a tots els residents com la mateixa Administració. Vam tornar a la qüestió d'avaluació i control de què vam parlar a la primera edició del manual, però és vital establir polítiques bones i eficaces que s'han d'avaluar i controlar per comprovar què funciona i què no ho fa. La dificultat rau molts cops a saber quins indicadors cal fer servir i com mesurar l'eficàcia de les polítiques.

Aquestes polítiques han d'anar de la mà de la planificació, per tal que es puguin modificar i desenvolupar els programes segons els resultats obtinguts. En aquest context, calen diversos tipus d'avaluació, no tan sols l'autoavaluació que pot promoure l'aprenentatge dins una organització, sinó també avaluacions externes que poden donar una visió des de fora i una avaluació independent i creïble de l'impacte real de les polítiques.

Tot i que no els he donat cap dels exemples de bones pràctiques segons el manual, m'agradaria fer menció d'un: vam citar el Pla d'immigració de la ciutat de Barcelona com un exemple del fet que la bona planificació s'ha de basar en la implicació de tots els partits polítics i que la integració és una responsabilitat conjunta. Aquest exemple té un missatge coherent basat en la diversitat com a recurs i en el fet que la immigració té un impacte positiu sobre el capital humà de la ciutat. A més, inclou una avaluació que s'ha de respectar i una adaptació als serveis públics per tal de respondre a les noves necessitats. Crec que hem vist com es desenvolupava aquest procés aquest matí, amb els plans per a una nova llei de recepció de la immigració a Espanya.

Així doncs, les qüestions que hem tractat a la segona edició són una barreja de temes metodològics i fonamentals, i esperem que puguin ajudar a totes les persones

implicades en el procés d'integració a trobar solucions, i, en particular, a garantir la participació activa de tots els membres de la societat, independentment del seu origen. He de dir que ara estem treballant en la tercera edició. Hem planejat de continuar amb aquests manuals perquè sembla que la segona edició ha estat molt útil, cosa que ens alegra molt. Estem planejant una tercera edició per al 2009 que tractarà quatre o cinc conceptes més, en concret, el tema dels mitjans de comunicació, la immigració, els conceptes de ciutadania, la identitat i alguns dels temes que han aparegut aquest matí i que crec que cada cop seran més importants en el futur.

Creiem que una Europa pròspera necessita ciutadans actius que convisquin en societats integrades. Per a això, és important compartir idees i solucions que han tingut èxit, i veiem que el manual és una peça clau del marc europeu d'integració. Esperem que ens ajudi a trobar les solucions que cal adaptar a les zones on vivim. També espero que avui trobeu útil el manual per a les vostres àrees d'activitat i que contribuïu amb les vostres experiències a la propera edició perquè crec que aquí, a Catalunya, hi ha bones pràctiques i bon treball fet que ens pot ser útil per a la tercera edició del manual i per formular noves idees per a uns processos d'integració més efectius a tot Europa.

Aquí acabo el meu discurs. Moltes gràcies per la vostra atenció.

Models d'acollida al món 1

Presentació

Sra. Gemma Aubarell
Directora de Programació de l'IEmed

Permeteu-me, en primer lloc, felicitar la iniciativa de la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya i donar-li les gràcies per convidar l'Institut Europeu de la Mediterrània a qui represento avui, per poder col·laborar-hi, però sobretot vull felicitar-vos a tots, perquè la vostra presència avui aquí confirma l'interès per a aquestes bones pràctiques, les quals a casa nostra s'estan duent a terme des de fa molts anys per grans professionals, que molts d'ells estan avui entre nosaltres.

Felicitar, doncs, la convocatòria, la idea i la gran responsabilitat dels polítics per dur a terme bones estratègies en un àmbit com aquest de l'acollida, que no fa més que evidenciar la importància que té a casa nostra i, ara ho veurem, a tot Europa i al món.

Abans de fer la presentació, després d'aquesta excel·lent introducció sobre la voluntat que té la Unió Europea de donar instruments perquè el procés d'integració sigui cada vegada més homogeni, amb una voluntat més integradora arreu d'Europa, voldria posar sobre la taula alguns elements que avui tindrem la possibilitat de copsar mitjançant aquestes quatre intervencions que tenen també el mèrit de ser portades a terme per persones que treballen des de dos punts de vista, l'estratègic i el polític –per mi fonamentals en termes de disseny de polítiques d'estratègia d'acollida, moltes vegades orientades mínimament a la gestió, quan des del meu punt de vista són importantíssims els dos aspectes–, i també per persones que porten un aspecte de gestió molt lligat al tema que tractarem avui.

Deixeu que posi algunes qüestions sobre la taula, que crec que reflecteixen alguns dels punts que es debatran aquí avui.

Un primer punt és el tema de l'acollida i la integració. Quan parlem de models d'acollida, ens referim a un moment de la integració, un moment substancial, important, molt estratègic, i en aquest tema, pregunto, més enllà de tots els models multiculturals, tradicionals integracionistes, anglosaxons, models nous... més enllà, doncs, del model de gestió migratòria fins i tot, que corresponen tots amb les voluntats polítiques de portar a terme aquesta acollida i amb la tipologia d'instruments que es porten a terme.

Curiosament, tots els models d'acolliment viuen un gran debat sobre ells mateixos i això fa pensar que som uns nouvinguts i tenim interès pel tema; però a França, a Suïssa, al Quebec, a la Gran Bretanya... en diferents fases del procés, tots vivim un debat intens i important sobre el model d'acolliment.

Una segona qüestió és que aparentment hi ha un cert interès pel discurs de l'acollida i la integració; sembla que ens estem posant tots d'acord amb els termes, els conceptes i les idees, però sota aquesta aparent homogeneïtzació, el que hi ha és una dispersió notable d'instruments. Quan es vol fer una comparativa d'estratègies

i polítiques que es duen a terme en aquest tema, veiem que el que s'aplica voluntàriament a un lloc és obligatori en un altre, quan en un lloc un concepte s'aplica descentralitzat un altre té una major intervenció de l'Estat...

La dispersió d'ara també ens indica un moment interessant per posar-nos d'acord i situar-nos al punt de sortida d'aquest àmbit.

Un penúltim aspecte que també trobo molt important en el moment en què ens trobem és entendre que els instruments d'acollida poden ser una eina o poden ser un filtre. Poden ser bons instruments, però, de vegades, s'estan enfocant com una eina per tal que l'immigrant tingui potencialitats per exercir com a ciutadà... o l'estem utilitzant com a control. Aquest debat és un fals debat i ens està duent a una polarització molt forta. El que trobem en els diferents models és que tot no acostuma a ser blanc i negre, que la condicionalitat dels models d'acollida també ens ajuden, que els models que intentem aplicar amb bona voluntat també tenen repercussions, per tant, tota aquesta zona gris crec que no s'està treballant prou, davant d'un aspecte portat a l'extrem de drets i deures. Crec que és molt interessant veure si una eina d'acollida és un examen o és un curs, si és una possibilitat o un sistema de control.

Finalment, crec que en aquest moment tampoc és clar qui és immigrant i a qui adreçem els models d'acollida. De la mateixa manera que considerem immigrants els residents de llarga durada, de la mateixa manera que necessitem models concrets per a nous i reagrupaments familiars, cada vegada més calen models de circulació, com la Carta Blava dels qualificats a Europa, ja que trobem moltes tipologies de persona que circulen, que immigren i que resideixen, i totes i cadascuna d'aquestes tipologies necessiten una acollida. Necessitarem instruments comuns, instruments per cohesionar les societats que acullen aquestes persones. Cal treballar aquestes zones grises, però al mateix temps hem de veure tota aquesta diversitat de mobilitat que s'està donant i enfocar els models d'acollida d'una manera integradora per a una certa tipologia de persones que ens farà perdre moltes possibilitats.

Hi ha infinitat de matisos, com la capacitat dels models d'acollida per fer d'interlocutor amb els models econòmics i amb els bancs: els models d'acollida no poden ser merament assistencials, han de positivar i ser referents, incidir en els models dels operadors econòmics. Els models de cooperació amb els països emissors també requereixen models concertats d'acollida, per tant, crec que el model d'acollida, i amb això acabo, és molt important per Catalunya perquè significa no sols gestió, sinó també capacitat de dissenyar. I en aquest sentit, el fet que Catalunya pensi en el disseny de polítiques d'acollida és substancial. Únicament amb la gestió de l'acollida no es pot ser, com diu un dels nostres ponents, un model de referència. A més, aquí tenim una sensibilitat especial amb l'acollida que té a veure amb els drets culturals i la diversitat.

Gran Bretanya

Sra. Bharti Pathel

Presentació de la Sra. Gemma Aubarell, directora de Programació de l'Institut Europeu de la Mediterrània

Bé, doncs, veuran que en aquesta taula en lloc de tres persones, com està previst en el programa, hi ha una persona més, que és el senyor Manuel Valls, alcalde d'Évry, que havia estat previst veure'l en el programa de demà a la sessió de grans ciutats, però, per una qüestió d'agenda, l'hem emplaçat aquí en aquesta taula, la qual cosa és per a mi una gran sort perquè l'enfocament seu i també l'enfocament del país que ell comentarà és, per a nosaltres, substancial i crec que això ens arrodoneix molt bé la taula. És clar, com que els que parlem no som mai breus, doncs, ja m'he menjat uns bons 10 minuts de les paraules d'aquestes persones, però jo crec que així també hem enfocat alguns punts que poden ser d'interès.

Així, doncs, començarem la ponència de la senyora Bharti Pathel. Ella és secretària de la Junta Consultiva sobre Naturalització i Integració del Regne Unit, que és un organisme de consulta i d'assistència per a un instrument fonamental a Europa com és l'acte 2002 sobre el tema de nacionalitat, immigració i asil. És tota una referència a Europa també, de model, de ciutadania i de vetllar pel tema de l'accés de ciutadania, dels residents i de discriminació.

Ella, personalment, té una dilatada experiència amb treballs en organismes no governamentals i en el sector públic, i ha estat consellera, cap de polítiques en temes de refugiats en el sector públic anglès, consultora per a la Comissió de la Igualtat Racial, coordinadora d'affers asiàtics a la ciutat de Londres i està especialitzada en temes d'immigració i de llei de refugiats. Bé, doncs, quan vulgueu.

Sra. Bharti Pathel

Avui parlaré d'un aspecte de l'enfocament de la immigració del Regne Unit que té molt a veure amb la integració dels immigrants que passen una llarga temporada al país d'acollida. Primer de tot, els informaré breument sobre la meua organització. Vinc de l'Advisory Board on Naturalisation and Integration (Junta Consultiva sobre Naturalització i Integració del Regne Unit). El Govern el va establir fa uns anys, és un organisme independent que s'encarrega d'aconsellar-lo en diversos aspectes de la política d'integració, però més específicament tracta la política per a la llengua i la in-

tegració ciutadana, que es va introduir a conseqüència de la legislació del 2002 i que, com a política, va entrar en vigor el 2004.

Així, us donaré una visió panoràmica de la situació del Regne Unit respecte a la gent que ve per treballar i per instal·lar-s'hi i, a continuació, em centraré específicament en l'element en què es concentra la meua organització: la política per a la llengua i la ciutadania de 2004. Pel que fa a la gent que arriba al Regne Unit, comentaré les dades que apareixen en la presentació darrere meu. No sé segur si les podeu veure, però bàsicament mostren la gran diversitat de gent que hi arriba.

Hi ha gent que ve per raons temporals. En els darrers anys els que majoritàriament han optat per aquesta via són els ciutadans dels nous països de la UE. Crec que el Regne Unit va ser un dels pocs països que realment va obrir les seves fronteres als treballadors d'aquests estats l'any 2004. Per tant, des del maig del 2004 han vingut més de 400.000 polonesos al Regne Unit, principalment per treballar; aquest és un tipus de migració temporal. Entre aquesta gran diversitat tenim gent que ve per buscar asil; aquest sector ha augmentat considerablement en els últims quinze-vint anys.

Segurament altres països europeus s'enfronten a una experiència similar. Moltes persones que vénen per buscar asil es convertiran permanentment en refugiats o se'ls garantirà protecció humanitària, però una part important s'haurà d'enfrontar al final del període d'asil i, per tant, a la deportació. Altres immigrants vénen a aquest país principalment a treballar com a part d'un pla organitzat, ja que la feina els permetrà l'entrada a ells i a les seves famílies. En els últims anys, hem presenciat un creixement important del nombre de gent que ve com a part de diversos programes, com és el cas dels emigrants altament qualificats entre els quals trobem informàtics o professionals mèdics que treballen al sistema sanitari. Evidentment, també tenim estudiants –el Regne Unit històricament ha atret molts estudiants de països que no formen part de la UE–, que fan una contribució molt important i, moltes vegades, acaben desenvolupant certes feines al meu país.

En termes numèrics, durant l'any 2006 el Workers Registrations Scheme (Programa de Registre de Treballadors) va rebre 656.395 sol·licituds d'emigrants de la Unió Europea, 28.230 sol·licituds d'asil, 145.000 permisos de treball i 309.000 estudiants. Així, ja tenim una visió global de la gent nouvinguda. També hem de tenir en compte la gent que potser s'establirà al país amb residència permanent. El 66% de gent que va arribar el 2006 va venir per motius de reagrupament familiar, bàsicament cònjuges i nens, persones dependents d'altres ja establertes al Regne Unit, o bé arribaven conjuntament amb els pares, la parella, etc. Aquest és el sorprenent nombre de persones que arriben per establir-se. A més, veiem que les altres vies d'immigració, com ara la gent que ve a treballar o els refugiats, també constitueixen una part considerable de la immigració del Regne Unit.

Es pot comprovar que, de tota la gent que es va instal·lar al Regne Unit el 2006, el 26% van arribar amb les esposes, el 14%, amb els marits i el 19%, amb els nens. Després tenim els que vénen per raons d'asil, tema molt present en els debats polítics i l'opinió pública del país, i moltes vegades en un context negatiu. Només el

14% dels que van arribar el 2006 amb la intenció de quedar-s'hi intentaven aconseguir residència permanent, i només un 14% eren refugiats, però en realitat, com veiem en les dades, la majoria vénen amb altres pretextos. Pel que fa al lloc d'origen dels residents permanents, vénen pràcticament d'arreu del món: un 24%, de l'Àfrica; un 19%, del subcontinent indi, del qual, per raons històriques, el Regne Unit ha rebut molts immigrants, i la resta, un 26%, d'Àsia. En definitiva rebem persones d'arreu del món.

Entenem per naturalització el procés pel qual els ciutadans que vénen d'un altre país esdevenen britànics. Si ens fixem en les xifres del 2006, veiem que es concedeix la ciutadania a 154.095 persones, al 50% d'aquestes persones se'ls concedirà la ciutadania segons la seva residència al Regne Unit, és a dir, si hi han viscut el període de temps necessari, i al 18% per mitjà del matrimoni. Ara hem vist la reflexió de l'anàlisi de la gent que ve per establir-s'hi, estadi previ per adquirir la ciutadania; a més, sabem que hi ha un vincle fort entre la gent que s'estableix al Regne Unit i la gent que ve per motius familiars.

Les nacionalitats principals l'any 2006 eren l'índia i la pakistanesa, per les raons esmentades, molts provenien de Somàlia com a refugiats i de les Filipines van arribar molts professionals de l'àmbit sanitari, és a dir, són ciutadans qualificats i, per tant, se'ls està concedint la ciutadania. En termes de diversitat de nacionalitats, rebem gent d'arreu del món que ve i sol·licita la ciutadania al Regne Unit.

Ara parlaré breument de la llengua anglesa, del mode de vida del Regne Unit i de la política del 2004. Aquest és només un dels aspectes de la integració dels immigrants i va destinat més aviat a la gent que el Govern preveu que es quedarà al Regne Unit a llarg termini, i no a aquells que vénen a treballar durant uns anys. Aquesta visió és bastant interessant i penso que reflecteix una postura que ha pres el Regne Unit històricament.

Quan hi havia un gran nombre d'immigrants del subcontinent indi i de les Antilles als anys cinquanta i seixanta, la postura del Govern del Regne Unit diferia lleugerament fins i tot d'alguns dels seus veïns europeus, bàsicament en el fet de concedir la ciutadania als nous immigrants bastant d'hora i donar a tota aquella gent el dret a vot, entre d'altres. Aquest contrast en relació amb la pràctica de concessió d'altres països respecte a la qual el Regne Unit ha adoptat una postura històrica, en certa manera ha assolit l'èxit pel que fa a la gent que es vol integrar i contribuir.

Hem tingut comunitats d'immigrants que fan una bona feina al Regne Unit, la gent té un paper important en molts aspectes de la vida econòmica, cultural i política, així la representació de les comunitats minoritàries no és gens insignificant. D'una banda, s'ha considerat que aquest enfocament ha funcionat, però, de l'altra, hi ha hagut molts aspectes als quals la política ha donat una visió negativa i ha qüestionat si la postura dels anys anteriors ha estat la correcta.

Crec que ens hem de situar en el context de la introducció d'aquesta política particular l'any 2004. Quan va ser introduïda pel Govern laborista, el Ministeri d'Interior la va descriure com una política dissenyada per garantir que la gent pogués

contribuir i integrar-se a la societat del Regne Unit, es volia augmentar el nivell de participació en la vida pública. En aquella època aquesta política va generar certa polèmica. Calia considerar principalment dos elements: en primer lloc, la idea que la gent que es volia establir permanentment hauria d'aprendre anglès i, en segon lloc, que també hauria de tenir coneixements sobre el Regne Unit. Amb això em refereixo a tenir informació essencial sobre la vida al país, sobre el Govern, sobre la societat i, essencialment, tenir idees pràctiques necessàries per integrar-se més fàcilment a les seves comunitats.

Així, una altra vegada, en el context polític per a la introducció d'aquesta política, sembla que tot prové dels esdeveniments de l'estiu del 2001 quan hi va haver una sèrie de disturbis i avalots en algunes ciutats del nord d'Anglaterra, a Bradford, Burnley i Oldham. Es va considerar que aquests actes van ser el resultat de fracassos anteriors en matèria d'integració dels immigrants. Segons un informe publicat en aquell moment per Ted Cante, en aquestes comunitats del nord trobàvem diversos grups de persones que vivien vides paral·leles i que la cohesió social no era com els hauria agradat. Per exemple, les comunitats pakistaneses estaven formades per molts immigrants de la primera generació, concretament dones, entre les quals el nivell d'anglès era bastant baix en comparació amb altres grups d'immigrants o amb altres parts del país.

En general, aquest és el context polític en el qual es va introduir la política del 2004. Ara parlaré bàsicament de la integració mundial i en aquest punt hauria d'esmentar que al Regne Unit quan diem integració no ens referim a l'assimilació en el sentit que no s'espera només que els immigrants deixin al port la seva identitat social i cultural per adoptar-ne una de completament nova. Per integració entenem que tant l'immigrant que arriba a una nova societat com la comunitat d'acollida han de fer un esforç d'adaptació per tal de formar un grup i viure junts en harmonia i en una societat cohesionada. Quan parlo d'integració em refereixo a això, que de fet no és el mateix que l'assimilació.

Així, en què consisteix aquesta política? Essencialment, he comentat abans que hi ha un parell d'elements: el requisit d'aprendre anglès i de demostrar que es té un cert coneixement sobre les normes i els costums del Regne Unit. Actualment, aquest requisit és necessari per a tothom que sol·liciti la ciutadania britànica i també per a aquells que sol·licitin la residència permanent al país. Juntament amb la política hi havia un requisit per als nous ciutadans britànics, concretament per assistir a les cerimònies de ciutadania, prestar jurament públic i jurar lleialtat. Aquest fet va ser bastant nou al Regne Unit quan es va introduir el gener 2005 en les cerimònies de ciutadania.

Així, la política lingüística va generar certa polèmica quan es va introduir, en part per la postura històrica que havia adoptat el Regne Unit. Aquesta situació es resumiria molt bé amb l'expressió francesa *laisser faire*: un cop els immigrants tenen la documentació es basa principalment a deixar que la gent segueixi el seu camí. Per tant, es tracta més aviat d'una postura proactiva, concretament pel que fa a l'apre-

mentatge de l'anglès, que es va introduir per diverses raons, principalment per assolir la integració econòmica. Gràcies a diversos estudis portats a terme al Regne Unit –i crec que aquest aspecte es comparteix a tot arreu–, sabem que el fet de no entendre la llengua del país d'acollida és una de les barreres més grans per trobar feina. Al Regne Unit aquest és el cas de refugiats que vénen i que tenen bones qualificacions, però no troben feina. Aquest fet pot estar motivat per diverses raons, però una de les més significatives és no entendre l'idioma. També ens hem adonat a partir d'experiències passades que quan els immigrants deixen l'aprenentatge de la llengua per a més endavant, els resulta més difícil i menys atractiu quan ho intenten després. A més, evidentment, la llengua és sovint una barrera en la interacció social. Tal com demostren els estudis, la gent afirma que una de les millors maneres per aconseguir la integració és quan dues persones es troben en una situació quotidiana, per exemple, en una conversa amb els veïns. Però sovint en aquestes circumstàncies el desconeixement de la llengua representa un problema.

Ara us explicaré una mica més aquesta política. La competència lingüística en els nous immigrants es valora d'una o de dues maneres. Per mitjà d'un test o d'un examen breu, que es lliura a diversos remitents del Regne Unit i que es basa en un manual. La gent se l'ha d'estudiar i, a continuació, s'ha de fer una prova. Aquesta és la primera via. Tenint en compte que molta gent que arriba al Regne Unit no té un nivell d'anglès suficient per estudiar aquest llibre, hi ha una segona via que consisteix a anar a una escola pública i fer un curs de llengua, al Regne Unit l'anomenem ESOL. Aleshores cal superar un nivell per satisfer les exigències. El curs emfatitza les activitats de ciutadania i focalitza les activitats de comprensió i expressió oral. Els cursos de llengua ESOL són finançats pel Govern central i s'ofereixen a escoles públiques de tot el país. La majoria de les despeses són gratuïtes perquè la gent que treballa fa una contribució. Des del 2005 hem vist que el 70% de les persones que fan l'examen l'aproven, però n'hi ha d'altres que no. Diguem que l'import per fer-lo és de 49 euros i que la nota mínima per aprovar és d'un 75%, per tant, han de resoldre bé 16 preguntes de 20. La major preocupació és que persones de certes nacionalitats suspèn amb més freqüència que d'altres, per exemple els ciutadans d'Afganistan, Sri Lanka o Turquia obtenen qualificacions significativament inferiors al 75%, alguns obtenen entre el 40% i el 50%. Així doncs, aquest és un problema que cal resoldre. En alguns casos la gent suspèn perquè no estudia el manual o bé perquè fan l'examen sense haver assistit al curs de llengua. El que hem observat en els immigrants que assisteixen a classes de llengua és que hi ha una gran demanda de cursos i una oferta, en alguns casos, baixa. Aquest és un altre tema que cal tractar. Però, pel que fa a les classes en si, són una oportunitat excel·lent per a la gent d'origens molt diversos perquè aprengui sobre les comunitats dels altres. Fins aquí he fet una introducció sobre la política que la meua organització s'encarrega de controlar.

Possiblement el context polític al Regne Unit és diferent del d'altres llocs, però el públic és similar al d'altres països d'Europa. Sempre que es fan enquestes d'opinió pública, el 80% de la població afirma que la immigració és un problema, aquest és

el context en el qual la política d'integració i d'immigració es desenvolupa actualment al Regne Unit. No sempre és tan ben rebuda o tan positiva com voldríem, i suposa un repte constant per fer que la gent s'involucri en els beneficis de la immigració, en els beneficis de la integració. No obstant això, aquest és el repte amb el qual ens estem enfrontant actualment al Regne Unit.

Per finalitzar, només un parell d'observacions, evidentment la meua companya Sandra Pratt ha esmentat diverses raons per les quals la integració és tan important, i aquesta és una visió que comparteix l'organització per a la qual treballa. Essencialment la nostra tasca consisteix a garantir que la gent que ve d'experiències molt diverses tingui la possibilitat de viure conjuntament en harmonia i en societats cohesives, i assegurar que quan arribin tindran les competències, les eines i el coneixement per poder contribuir en tots els aspectes de la vida en el seu nou país.

Moltes gràcies.

Quebec

Sra. Martine Faille

Senyor secretari, representants de la Secretaria responsable de la immigració de Catalunya, senyores i senyors, estic molt contenta de ser amb vostès avui per presentar-los la política quebequesa d'immigració i d'integració.

Si em permeten, després de fer un breu resum històric, els presentaré els grans objectius d'aquesta política i acabaré explicant els principals reptes als quals ens enfrontem. El Quebec, estat federat dins del Canadà, compta amb 7,6 milions d'habitants, prop del 10% dels quals són nascuts a l'estranger. La seva població, com se sap, és majoritàriament francòfona, el 82% de les persones tenen el francès com a llengua materna, la qual cosa fa del Quebec el principal estat francòfon de l'Amèrica del Nord, majoritàriament anglòfona.

En aquest nivell, hi ha similituds amb Catalunya:

Igual que el món industrialitzat, el Quebec s'enfronta a la baixada de la natalitat, al decreixement de la seva població en edat de treballar, a un envelliment de la població, fins i tot a una decadència de la població a mitjà termini. En efecte, des del 2001 el creixement de la població depèn més de les migracions internacionals que del creixement natural. Mentre que entre el 1991 i el 2001 la immigració representava més del 60% del creixement de la població activa, es preveu que representarà la totalitat del creixement de la població activa d'aquí al 2011 i la totalitat del creixement de la població d'aquí al 2026. Al Canadà la immigració és un àmbit de competència compartit entre el Govern central i les províncies. No obstant això, les províncies han estat tradicionalment poc actives en aquest nivell; en canvi el Quebec, a partir dels anys seixanta, a l'època en què va acomplir la seva revolució tranquil·la, va decidir invertir de forma molt activa en aquest àmbit de competència compartida i fer-ne un motor de desenvolupament demogràfic, lingüístic, social, econòmic i cultural. Per tant, el Quebec va prendre consciència de la part de la immigració, i és per respondre a les necessitats pròpies del Quebec, que hi intervenim. Un factor va contribuir més que cap altre a aquesta presa de consciència col·lectiva: va ser la situació de la llengua francesa a l'Amèrica del Nord, ja que es volia garantir la perennitat del fet francès.

Ara observarem el fonament de la política quebequesa en matèria d'immigració i d'integració. Dèiem que érem conscients de la part de la immigració, així que ens vam dotar, el 1990, d'un lema polític titulat «Al Quebec, per construir junts». Aquest lema assigna a la immigració quatre objectius principals: contribuir al redreçament de la situació demogràfica, a la prosperitat econòmica, a la durabilitat del fet francès i, sens dubte, a l'obertura al món. En el marc d'aquest lema, el projecte d'integració es construeix al voltant d'un contracte, un contracte que s'ha qualificat de contracte

moral, més que com un acte contractual formal, perquè hom s'hi adhereix voluntàriament. Aquest contracte vincula el Govern, la societat d'acollida i els nouvinguts. D'una banda, perquè el Govern es compromet a donar suport a la integració, oferint serveis d'ajut a l'establiment, a l'adaptació i a la integració, en un context en què l'immigrant té accés a la plena ciutadania jurídica i, per tant, a la ciutadania canadenca en un termini de tres anys, al cap de tres anys d'estada al país.

Dit això, aquesta part del contracte no és l'única responsabilitat de l'Estat. Aquest projecte té el suport de la participació concertada en les institucions comunes del conjunt dels ciutadans, així com dels diferents organismes de la societat civil i els mateixos ciutadans. D'altra banda, el contracte moral requereix la responsabilització de l'immigrant mateix. De fet, aquest s'ha de fer càrrec dels tràmits que permetran que s'integri amb èxit. En aquest sentit, el terme *integració* entra en una relació de reciprocitat que cobreix al mateix temps les iniciatives dels nous immigrants per integrar-se en aquesta societat i els esforços d'aquesta societat perquè aquesta integració tingui èxit. Aquest enunciat, com dèiem, es va adoptar el 1990. A partir de l'any següent, el 1991, després d'alguns acords successius presos amb el Govern del Canadà, el Quebec va signar l'acord Canadà-Quebec sobre immigració i l'admissió temporal dels Aubins, que va augmentar de manera substancial els seus poders en matèria d'immigració i d'integració. Les responsabilitats del Canadà i del Quebec en virtut d'aquest acord s'han traduït en les lleis i els reglaments del Ministeri de la Ciutadania i de la Immigració del Govern del Canadà i del Ministeri de la Immigració i de les Comunitats Culturals, per al qual treballa.

El Quebec disposa doncs, avui dia, d'un marge de maniobra que li permet determinar els volums d'immigrants que vol acollir, així com reclutar i seleccionar els ciutadans estrangers d'acord amb la seva pròpia lectura de les seves necessitats i de la seva capacitat d'acollida. També té la competència exclusiva en matèria d'integració lingüística, econòmica, social i cultural dels nouvinguts que han obtingut la residència permanent, és a dir, el dret d'establir-se amb domicili al Quebec.

El Quebec selecciona els candidats de la categoria dels treballadors qualificats a partir de criteris que afavoreixen la integració al mercat de treball. La selecció es fa mitjançant una graella que conté diversos factors. Aquests factors són: la formació, l'experiència professional, l'edat, el coneixement del francès i de l'anglès, una estada anterior al Quebec, la presència d'un membre de la família al Quebec, les característiques del cònjuge, si es té una oferta de feina acceptada, la presència de nens, l'autonomia financera, així com la capacitat d'adaptació al Quebec.

Aleshores, quan el Quebec selecciona un treballador o treballadora qualificat, selecciona un sol·licitant principal i també la seva unitat familiar, és a dir, el cònjuge del mateix sexe o del sexe oposat, així com els nens a càrrec de cada un dels adults. Des d'octubre del 2006, perquè és relativament recent, hi ha vigent una nova graella de selecció del treballador qualificat. Aquesta nova graella permet una millor adequació entre la selecció de candidats i les necessitats expressades pels empresaris de les diferents regions del Quebec.

Perquè la part de la immigració pugui contribuir significativament al repte al qual el Quebec s'enfronta, el Govern ha aplicat el seu propi exercici de planificació de la immigració, que organitza amb una comissió parlamentària. Aquest exercici triennal representa l'oportunitat de consultar tota la població i de consolidar el consens social sobre el volum i sobre la composició del moviment d'immigració que el Quebec té pensat acollir. Dóna suport també als principis del reagrupament familiar, així com als valors de solidaritat internacional.

Sens dubte, també té en compte la capacitat d'acollida de la societat quebequesa. Aquest pla d'immigració s'ha de presentar a l'Assemblea Nacional. Hi ha un pla anual, presentat habitualment abans de l'1 de novembre per a cada any. La consulta pública per al pròxim exercici, perquè l'exercici 2008-2010 es va acabar l'11 d'octubre, és recent; pel que fa al nombre de participants que s'han pronunciat sobre els volums d'immigrants que cal acollir durant els pròxims anys, el 90% s'ha pronunciat a favor d'un augment de la immigració al Quebec. L'anunci en relació amb el volum es farà la setmana que ve.

Ara els presentarem algunes dades respecte al moviment de la immigració al Quebec. En el decurs dels darrers cinc anys, és a dir, durant el període 2002-2006, el nombre de persones admeses de forma permanent al Quebec ha estat de 210.000. Aquestes persones es reparteixen en la categoria de la immigració econòmica, és a dir, treballadors qualificats, empresaris i ajuts familiars en una proporció del 60%; la categoria de la contractació familiar en una proporció del 22%, i els refugiats i altres persones en una situació semblant en una proporció del 16%. Durant els cinc darrers anys els principals països de naixement de les persones immigrants són, per ordre decreixent, Algèria, la Xina, França, el Marroc, Romania, Colòmbia, el Líban, Haití, l'Índia i el Pakistan. A aquest moviment d'immigració permanent se suma l'acollida d'estudiants internacionals: el 2006 en vam acollir uns 29.000; l'acollida de treballadors i treballadores temporals, que, també el 2006, van ser uns 44.000 treballadors, i l'arribada, també, de sol·licitants d'asil polític, sempre el 2006, 7.000 persones que van sol·licitar asil quan eren al Quebec.

Quant a la política d'integració que presentaré, són els serveis que es fan accessibles a les persones els que s'estableixen de forma permanent al Quebec. Així doncs, la política d'integració del Govern del Quebec inclou tota un sèrie de mesures d'acord amb el lema polític que es poden agrupar en 6 grans grups d'objectius:

- El primer d'aquests objectius és incitar els immigrants a començar els seus primers passos d'integració quan encara són al seu país. Per a això, el Ministeri els ofereix una guia que conté molta informació pràctica. Es titula *Aprendre el Quebec. Guia per aconseguir la meua integració*. Aquesta guia es lliura a l'estranger, a les persones que han estat seleccionades pel Quebec i als nouvinguts al Quebec. Està disponible en francès, en espanyol i en anglès en format de fullet. També hi ha una versió digital que es pot consultar al lloc web del Ministeri.

- El segon objectiu és acollir els nouvinguts i facilitar-los els serveis oferts a tota la població. Concretament, des de la seva arribada a l'aeroport Mont-real-Trudeau,

quan han emplenat les formalitats d'immigració amb els agents de les autoritats canadenques, els nouvinguts són acollits pels encarregats del Govern del Quebec que els informen dels serveis del Ministeri o que els recorden els serveis que ofereix el Ministeri; també els fixa una cita amb el Servei d'Immigració del Quebec del seu territori de destinació. Així doncs, des de l'arribada al Quebec, se n'ocupen immediatament. Els serveis d'acollida i d'ajuda a la immigració oferts pel Ministeri, amb suport dels organismes comunitaris, no són obligatoris, però s'aconsella vivament a les persones immigrants que els utilitzin per facilitar el seu camí d'integració al Quebec. Es pot accedir a aquests serveis durant un període de cinc anys després de la consecució de la residència permanent. Els refugiats dels quals s'ocupa l'Estat, és a dir, unes 2.000 persones l'any, a més de ser acollits a l'aeroport, gaudeixen d'una atenció particular, és a dir, se'ls porta a la ciutat de destinació on són allotjats a l'hotel durant alguns dies i on són mantinguts també pels organismes encarregats de trobar-los un habitatge, d'establir-los i d'integrar-los en la societat. El Ministeri els dóna també la possibilitat d'adquirir béns i serveis essencials en el marc d'un programa que s'anomena «El programa d'acollida i d'establiment dels refugiats». El Govern disposa d'una xarxa de nous serveis d'immigració al Quebec, així com de tres punts de serveis en el conjunt del territori. La seva acció amb els nouvinguts s'empara en una col·laboració sòlida dels organismes comunitaris, i també dels diferents ministeris i organismes locals i regionals, en especial els del sector de l'ocupació, de la salut, de l'educació i de l'habitatge. El 2005, el Ministeri va instaurar tota una nova aproximació anomenada «acostament d'acompanyament personalitzat», que es fa també amb la guia *Aprendre el Quebec. Guia per a aconseguir la meva integració*. Molt breument, els serveis que s'ofereixen són sessions sobre els primers passos per establir-se al Quebec, el suport per un agent d'acompanyament durant el procés d'integració, i també cursos de francès, segona llengua.

– Justament l'aprenentatge del francès segona llengua és el tercer objectiu establert per la política d'integració del Govern del Quebec. Cal recordar que l'ús de la llengua francesa és un fet destacable de la societat quebequesa, per la qual cosa la Carta de la llengua francesa que es va adoptar el 1977 fa de la llengua francesa la llengua oficial. Així doncs, es fan esforços constants per protegir-la en aquest context, i, a més de seleccionar una bona part de la immigració que ja sap francès, el Ministeri posa a disposició de les persones que desconeixen aquesta llengua cursos a temps complet o parcial. Es poden seguir un màxim de 1.800 hores de curs, per als cursos a temps complet; així mateix, es dóna un ajut de participació i també un ajut per al transport i les despeses de cura dels infants. Per als cursos a temps parcial, que poden arribar a les 800 hores, només es pot rebre un ajut per al transport i les despeses de cura dels nens.

– El quart objectiu que busca la política d'integració és facilitar l'adaptació de les persones immigrades al mercat de treball i aixecar els obstacles a l'ocupació. Per facilitar l'adaptació de les persones immigrades en el mercat de treball, el Ministeri treballa un cop més en estreta col·laboració amb els organismes comunitaris. Pel que

fa als obstacles en relació amb l'ocupació, des de fa alguns anys el Ministeri ha pres la decisió d'intensificar els esforços, en especial per facilitar el reconeixement dels coneixements i de les competències de les persones immigrants. En aquest context, s'estableixen moltes col·laboracions amb els col·legis professionals per facilitar aquest reconeixement. El Ministeri lliura igualment una avaluació comparativa dels estudis efectuats fora del Quebec i ofereix un servei específic d'informació sobre les professions i els oficis reglamentats.

– El cinquè objectiu és fer per manera que la immigració contribueixi al desenvolupament de totes les regions del Quebec. Igual que diversos països industrialitzats, la immigració al Quebec es concentra a la regió de Mont-real; de fet, el 83% dels immigrants s'instal·la a Mont-real. Així doncs, el Ministeri també ha desenvolupat una nova aproximació, per a la qual es treballa en estreta col·laboració amb els treballadors locals i regionals. Així, es defineixen plans d'accions i s'elaboren projectes específics, per tal que els diferents ajuntaments, de comú acord amb els actors locals i regionals, puguin comprometre's i aconseguir que la immigració contribueixi també al seu desenvolupament.

– L'últim objectiu és afavorir la plena participació de tots els ciutadans descendents de la immigració. En aquest sentit, el Ministeri es val de la Carta dels Drets i les Llibertats de la Persona del Quebec que es va aprovar el 1975. Aquesta Carta defineix el dret a la igualtat, prohibeix la discriminació en qualsevol de les seves formes i concreta els drets polítics, judicials, econòmics i socials dels quals gaudeixen els ciutadans. Seguint el camí després de l'aprovació d'aquesta Carta, s'han establert diversos programes. El Ministeri també ha creat una oficina d'enllaç amb les comunitats culturals, de manera que s'estableixin plans amb les comunitats culturals i que aquestes s'encarreguin també de diferents accions per facilitar la contribució de totes les persones en la societat. Així mateix, el Govern ha pres la decisió, després d'una consulta pública, de dotar el Quebec d'una primera política i d'un primer pla d'acció per lluitar contra el racisme i la discriminació. La política i el pla d'acció s'haurien de fer públics a la primavera del 2008. D'altra banda, també desenvolupem molts serveis per afavorir l'acostament intercultural; així doncs, s'organitzen en particular esdeveniments per donar a conèixer la contribució dels quebequesos descendents de les comunitats culturals al desenvolupament del Quebec, com ara la setmana quebequesa de les trobades interculturals, el mes de la història dels negres o la setmana d'acció contra el racisme. El Govern del Quebec s'ha compromès, per tant, pel bon camí. També sotmet a consulta pública la planificació de la immigració, selecciona els immigrants amb més capacitat d'integrar-se amb èxit al Quebec, té un discurs clar que valora la immigració, treballa per augmentar l'obertura a la diversitat i la seva política d'integració inclou mesures concretes. No obstant això, malgrat aquests èxits, queden reptes, dos reptes importants: afavorir la integració econòmica dels nous immigrants i assegurar alhora la plena participació de tothom, ja que actualment hi ha indicis que mostren clarament que els quebequesos que podrien anomenar-se minories visibles, particularment alguns grups, viuen en situacions d'exclusió.

Així doncs, per concloure es pot considerar que la política d'integració del Quebec és indissociable de la seva política d'immigració, ja que ambdues es basen en l'obertura al món que fa del Quebec una terra d'acollida permanent d'immigrants, com també en el principi d'inclusió que confereix a tots els immigrants l'estatut de ciutadans de ple dret.

Els agraeixo la seva atenció.

Portugal

Sr. Bernardo M. Vieras

Presentació de la Sra. Gemma Aubarell

Bé, doncs, ara tenim el tercer cas, que és el cas de Portugal. És un cas molt interessant i important per a nosaltres, no sols perquè es refereix a un país, poc conegut, s'ha de dir, per nosaltres aquí al nostre país. Acostumem a parlar del cas espanyol, català, amb referència al cas italià. Ens oblidem que els nostres companys, veïns, germans portuguesos, tenen unes temàtiques molt interessants en matèria de migració i també de gestió de la pròpia immigració. A més, molts de vostès ja ho saben: la presidència europea d'aquest semestre és presidència portuguesa i és un país en aquests moments important per si mateix i per les seves responsabilitats a Europa, i, a més, d'aquí a quinze dies es fa la primera Conferència Euromediterrània de Migracions a Lisboa. És un tema importantíssim per a nosaltres perquè és la primera vegada que aquest dossier passa a ser un dossier realment polític i estratègic, i això ho està portant la presidència portuguesa, tractant temes de desenvolupament i d'immigració legal que haurien de tenir molt a veure amb tot el que estem parlant ara mateix, amb tota la voluntat de política integral que s'està donant per part de la Comissió Europea.

Tenim amb nosaltres el senyor Bernardo Manuel Vieras Sousa, que és el cap del Gabinet de l'Alt Comissariat per a la Immigració i el Diàleg Intercultural. Tot i el llarg recorregut d'aquesta Comissió, important en assistència política, diguem a Portugal, ara ell em comentava que és molt recent el canvi, fins i tot de nom –que jo crec que també és interessant–, d'aquesta Comissió, que abans es deia per a la Immigració i les Minories Ètniques i que ara passa a dir-se Immigració i el Diàleg Intercultural. El temps canvia i també les estratègies d'abordar-ho.

Senyor.

Sr. Bernardo M. Vieras

Moltíssimes gràcies.

En primer lloc, voldria agrair a la senyora secretària aquesta invitació. Per a nosaltres, és molt interessant ser aquí per poder compartir i aprendre amb vostès diferents experiències sobre la integració. En l'actualitat, la migració és veritablement una qüestió crucial i a l'ordre del dia. Com ja saben, durant la presidència portue-

sa ja hem portat a terme una conferència d'alt nivell sobre la migració i hem tractat diferents qüestions: migració regular, integració i desenvolupament. Hi haurà la conferència EuroMed; hi haurà la cimera UE-Àfrica, i, per tant, hi ha diverses qüestions relacionades amb la migració.

De fet, ahir vaig arribar a la una de la matinada. Avui, he sortit de l'hotel a dos quarts de nou del matí i, en quatre ocasions, he tingut una experiència o he sentit alguna cosa relacionada amb la migració. La senyora de la recepció de l'hotel era una immigrant brasilera. Quan he entrat a l'habitació, he encès el televisor i he vist una notícia sobre un informe de les Nacions Unides sobre les remeses. Avui al matí, quan he encès el televisor, hi havia el senyor Barroso parlant sobre la iniciativa de la UE referent als treballadors altament qualificats i, quan he sortit de la sala d'esmorzar, en un diari català hi havia alguna cosa sobre els metges immigrants que treballen als hospitals. De fet, veiem alguna cosa que té a veure amb tots nosaltres, no sols amb els immigrants, però també amb les societats actuals, amb el segle XXI. Encara que per a mi és molt important i molt significatiu, i voldria felicitar un cop més els organitzadors per haver triat un dels temes principals: no el debat sobre els fluxos, sinó el debat sobre l'acollida i la integració.

No vull dir que no sigui important tenir un sentit global sobre la migració que tingui a veure amb diferents aspectes, però crec que també resulta crucial parlar sobre l'acollida i la integració. De fet, crec que el nostre sentit ens avaluarà tant a nosaltres com a les generacions futures pel que fa a la nostra capacitat, tant en el present com en el passat, d'abordar la integració dels migrants, perquè sabem que les societats s'estan tornant multiculturals. Per tant, per a nosaltres és inevitable enfrontar-nos amb aquesta qüestió, comprendre que és una qüestió global i que tots en som responsables. No vull dedicar molt temps al marc de Portugal, només perquè sàpiguen que potser té diferents nacionalitats, però no és tan diferent del cas d'Espanya ni del de Catalunya.

La immigració massiva a Portugal es remunta a la meitat de la dècada dels setanta. Portugal va passar de ser un país emissor a ser una nació d'acollida. Perquè se'n facin una idea, quatre milions i mig de portuguesos viuen a l'estranger; per tant, gairebé un terç de les persones amb nacionalitat portuguesa viuen a l'estranger i ara hem experimentat la immigració. Els vincles històrics entre Portugal i les antigues colònies van condicionar els primers fluxos d'immigració fins que, a la fi dels anys noranta, els africans es converteixen en el grup d'estrangers més gran, seguits dels ciutadans de la UE, europeus i americans. Però, quan Portugal va incorporar-se a la Comunitat Econòmica Europea l'any 1986, es va crear un incentiu nou per a la migració. Els immigrants asiàtics i sud-americans van començar a tenir uns drets a créixer superiors als africans. Així mateix, posteriorment, a la fi dels noranta, arriben fluxos nous d'immigració considerables de països de l'Europa de l'Est, unes 100.000 persones, gairebé 65.000 de les quals són ucraïneses.

Aquest canvi de mesura augmenta la complexitat dels fluxos migratoris contemporanis; per exemple, el portuguès és la llengua que la gent parla sense que sigui la

seva llengua materna en molts casos. Només perquè se'n facin una idea, als anys vuitanta hi havia 50.000 immigrants; deu anys després aquesta xifra es va doblar i, encara deu anys més endavant, la xifra es va tornar a doblar fins a arribar als 409.000 immigrants l'any 2006. Les comunitats més importants són la de Cap Verd, la brasilera i la ucraïnesa. Aquests fluxos migratoris nous dels darrers cinc, sis, set o, potser, fins i tot nou anys han estat molt diferents dels anteriors, ja que hem tingut una major dispersió geogràfica dels immigrants per totes les regions de Portugal. Aquests són els principals districtes on tenim immigrants: Lisboa, Faro i Setubal, a Porto, però potser els índexs més elevats d'augment d'immigrants s'han produït a districtes més petits, no pel que fa a la superfície sinó a la població, de l'interior, com ara l'Alentejo, i també al nord. Així doncs, això ha estat una experiència per a tot Portugal. Per exemple, a les escoles primàries portugueses hi ha 140 orígens estrangers identificats, amb 230 llengües parlades diferents. Per tant, això és un repte per a tota la societat i també per a l'ensenyament.

Perquè es facin una idea de la nostra política, hi ha set principis clau que constitueixen la base de les nostres polítiques. El primer és el principi d'igualtat, igualtat de drets i deures per a l'accés a l'ensenyament, la sanitat, la justícia i diversos serveis públics, que també implica una lluita contra totes les formes de discriminació. Hi ha el principi d'hospitalitat, que lluita contra vulnerabilitats i desavantatges específics i, tal com deia Sandra Pratt, això implica mesures transversals i específiques per lluitar o per avançar en contra d'aquestes vulnerabilitats o d'aquests desavantatges. La ciutadania està estimulant la participació política dels immigrants i també el seu accés a la ciutadania portuguesa. L'any 2006 vam tenir un canvi en la Llei de ciutadania que implica que, pel que fa a la coresponsabilitat i la participació, els immigrants formen part de la solució de la integració. Per tant, hem de treballar amb els immigrants, hem de treballar per als immigrants amb els immigrants, intentant estimular el sentit de pertinença a la societat, la interculturalitat com a model d'integració, entenent la diversitat com un element que enriqueix la societat portuguesa.

M'enduré aquesta idea amb mi a Portugal, la idea que l'anterior ponent ens ha transmès sobre el fet que totes les identitats autèntiques són plurals. Es pot treballar molt amb aquesta idea d'interculturalitat en què les diferents cultures sempre es barregen i s'uneixen –i no estem parlant d'assimilació ni de diferents models d'integració– i amb la idea, molt important, del consens. La política d'immigració està oberta al debat públic; ha de ser quelcom que s'ha de sotmetre a debat per part de l'opinió pública, però sempre hem de tenir present la idea de proporcionar la informació correcta a la gent perquè, tal com veurem, és molt fàcil que les persones tinguin percepcions equivocades sobre la immigració, i aquí els mitjans de comunicació també tenen un paper important, de la mateixa manera que els encarregats tenen el paper d'elaborar les polítiques.

Tenim cinc reptes, cinc àrees principals on es porten a terme les polítiques de l'Alta Comissió. Un correspon a la informació, l'altre a les solucions específiques per resoldre un problema d'immigrants, per a immigrants treballant amb immigrants,

suscitant la consciència pública i tenint més coneixements per poder actuar millor; així doncs, al voltant d'aquests cinc punts és on podem trobar què fem. En primer lloc, hi ha la xarxa d'informació per als immigrants. Tenim un butlletí informatiu de publicació mensual i amb una tirada de 5.000 còpies que inclou notícies i bones pràctiques adreçat a associacions d'immigrants, ajuntaments, ONG, mitjans de comunicació i investigadors, és a dir, per a l'opinió pública i per als creadors d'opinió. Però per als mateixos immigrants encara resulten més importants els fullets informatius sobre diverses àrees temàtiques: l'accés a la legislació, la sanitat, l'ensenyament, el reagrupament familiar, la nacionalitat, el retorn voluntari o la lluita contra el racisme. La participació dels immigrants en la societat per tenir accés a la informació resulta crucial per a la integració. Per tant, aquests fullets estan disponibles en tres llengües diferents: portuguès, anglès i rus. D'aquesta manera, aquest nou flux d'immigrants de l'Europa de l'Est també pot tenir accés a aquesta informació. Intentem repartir i distribuir aquests fullets a les ONG, a les associacions d'immigrants, als ajuntaments i als centres nacionals d'ajut als immigrants, dels quals ara parlaré. Des del 2003, hi ha disponible la línia telefònica SOS Immigrant, que funciona sis dies per setmana i ofereix cinc idiomes diferents perquè la gent hi pugui trucar per fer preguntes sobre qüestions relacionades amb la immigració. I també hi ha un servei de traducció per telèfon per a les persones que estiguin fent un servei públic o privat i que estiguin atenent un immigrant amb el qual no es puguin comunicar perquè no parlen, per exemple, rus. Aquestes persones poden trucar al servei i nosaltres posem en contacte l'empleat del servei públic per a immigrants o el proveïdor de serveis amb el traductor perquè puguin estar connectats i facilitar la comunicació entre els tres. També hi ha una pàgina web en tres idiomes que conté informació útil sobre diferents qüestions i sobre l'actualitat.

El segon punt corresponia a la creació de solucions per resoldre problemes. El nostre projecte principal és el Centre de Suport Nacional per als Immigrants, que és una mena de model de servei integral. N'hi ha un a Porto i un altre a Lisboa, i és un servei integrat en el qual participen set ministeris diferents: serveis d'estrangeria i duaners, inspecció laboral, seguretat social, treball, assistència social, ensenyament, sanitat, reagrupament familiar i gabinets jurídics. Per tant, segueix la idea de disposar de diferents serveis per a immigrants sota el mateix sostre perquè no hagin d'anar d'un lloc a un altre, perdre diversos dies de feina i haver de trobar els diferents serveis. Aquests centres disposen d'un servei de traducció permanent en crioll, francès, anglès i rus. Hi ha seixanta-sis centres locals per a la immigració, fet que posa de manifest la idea que la integració es produeix en l'àmbit local i que és important disposar també de gabinets locals per donar suport als immigrants. En aquest cas, el que volem és promoure la idea de disposar de plans locals per integrar els immigrants, col·laborant amb els seus municipis en un futur proper. També mirant cap endavant, en col·laboració amb Cap Verd, ens agradaria obrir un centre d'acollida i integració al país d'origen. Això serviria per facilitar els fluxos migratoris regulars a Portugal, ja que proporcionariem accés a informació sobre com venir a Portugal des del país d'origen.

Sobre la Comissió per a la igualtat i contra la discriminació racial per promoure la igualtat de condicions i d'oportunitats reals, i la idea, com ja hem ressaltat, de conèixer l'idioma del país de destinació es destaca el següent. Hi ha tres idees principals sobre la participació dels immigrants: una és el paper dels mediadors socials i culturals que tenim als nostres serveis, com ara el Centre de Suport Nacional per als Immigrants i els centres locals. Aquests mediadors també són immigrants i, per tant, ells mateixos tenen l'experiència migratòria i estan molt més capacitats per facilitar informació als immigrants que acudeixen als serveis; faciliten la mediació amb els immigrants quan acudeixen als centres nacionals o als centres locals. Això no vol dir que fem una segregació, sinó que els immigrants tenen un paper important en el procés d'integració.

L'oficina de suport tècnic per a les associacions d'immigrants i nosaltres intentem col·laborar amb aquestes associacions i donar-los suport tant a ells com al Comitè Consultor per a Afers d'Immigració, on hi ha representants dels immigrants juntament amb representants de la societat civil, diferents institucions, actors socials, representants de diversos ministeris i, com ja he dit, representants dels immigrants. Es destaca també el foment de la consciència pública, la recompensa general a la tolerància, els programes de TV i ràdio o també la xarxa d'instructors que s'ha creat per portar a terme activitats de formació curtes a qualsevol part del país, basades en el model de formació del professor en servei, que tracten diverses àrees temàtiques, no sols per aconseguir resultats públics, sinó també per a les institucions privades. Es dona formació gratuïta en diferents àrees temàtiques, com ara l'ensenyament intercultural, hi ha serveis per a l'acollida i la integració dels immigrants, la Llei de nacionalitat i els mites i els fets sobre la integració: ens agradaria divulgar una petita gamma d'aquestes activitats de formació.

L'últim punt correspon al fet de tenir més coneixements per poder actuar millor. És la idea de facilitar i promoure la recerca, les publicacions, els seminaris i els tallers per transmetre els coneixements sobre qüestions relacionades amb la immigració. En aquest sentit, disposem de diverses col·leccions de llibres en col·laboració amb acadèmics i investigadors. És molt important lluitar contra les idees preconcebudes i errònies que la gent té en contra de la immigració. Per exemple, hi ha la idea que la immigració comporta delinqüència, que els immigrants són una càrrega per a la societat. En aquest sentit vam fer un estudi per poder disposar de dades científiques sobre quin era l'equilibri entre la contribució dels immigrants als impostos i a la Seguretat Social i la seva càrrega per al finançament públic, com ara els que puguin representar l'Alta Comissió o els serveis duaners. L'estudi va posar de manifest un valor positiu de 255.000 euros l'any 2001.

Hi ha també l'Observatori de la Immigració, que intenta coordinar aquesta feina amb les diferents entitats de recerca, que és la mirada al futur, amb el Pla per a la integració dels immigrants, que és el plantejament holístic en què hi ha tretze ministeris diferents implicats, que aplica vint-i-dues mesures diferents, totes amb indicadors i amb objectius amb l'entitat específica responsable de la seva implementació,

amb una comissió supervisora que s'encarrega de presentar informes a aquest Consell que abans he esmentat, en el qual participen representants dels immigrants amb l'objectiu de mobilitzar tota la societat. Per tant, aquest Pla i també l'animació i la coordinació de l'Any Europeu del Diàleg Intercultural són actualment els dos reptes principals per a l'Alta Comissió.

Moltíssimes gràcies per convidar-me.

Évry

Sr. Manuel Valls

La Terra és, d'ara endavant, com ja s'ha dit, un veïnatge universal, i els desequilibris entre el nord i el sud són, evidentment, molt amplis, molt importants. Sembla que la pressió migratòria assolirà proporcions inigualades durant els pròxims anys al nostre continent i, sabent la importància i la complexitat dels reptes plantejats perquè la immigració es modifica, canvia profundament –però crec que el Sr. Dumont n'ha parlat excel·lentment aquest matí– és indispensable que els països membres de la Unió Europea intercanviïn les seves experiències, mirin el que passa també en altres llocs. Des d'aquest punt de vista, el model quebequès és molt interessant per posar les bases de solucions compartides. Estic content de veure que aquests dies de reflexió, de treball, han estat, sens dubte, molt interessants.

Al principi d'aquest mes, en una visita a aquest país, el ministre francès d'Immigració va declarar amb el seu homòleg espanyol que es vol establir un pacte europeu sobre immigració. I malgrat el que es pugui pensar de la política portada a terme a França, que demà els presentarà el senyor Butor –jo he tingut l'oportunitat de denunciar-la algunes vegades des de la tribuna de l'Assemblea Nacional, perquè en qualsevol cas la considero, en aquest estadi, ineficaç–, sens dubte s'ha d'admetre que aquesta declaració està marcada pel segell de l'evidència. La iniciativa presa, per tant, pels organitzadors d'aquest debat, d'aquest Congrés, contribuirà –n'estic convençut– a l'acostament dels punts de vista i a l'emergència de polítiques comunes sense negar, evidentment, els particularismes de cada país; però, des d'aquest punt de vista, la ponència de la senyora Sandra Pratt que he sentit abans també ha estat particularment interessant.

Situada entre l'Europa meridional i l'Europa septentrional, França sempre ha estat una zona de barreges i encreuaments, i durant molts segles, incloent-hi aquestes darreres dècades, s'ha pogut beneficiar de les múltiples aportacions de les poblacions estrangeres. Basat en la idea molt particular i molt generosa que tothom pot esdevenir francès, tingui l'origen que tingui, si n'expressa la voluntat –és el que vaig fer jo mateix, que sóc nascut a Barcelona, fill d'espanyols, que sens dubte sóc l'únic diputat nacionalitzat–, el model d'integració francès implicava en certa manera l'assimilació de les persones de la cultura nacional, i s'oposava potser a d'altres models, com el model anglosaxó –però aquí corro el risc de fer una caricatura, després de l'exposició de la senyora Pattel. S'oposava a models que admeten la coexistència de diverses comunitats culturals en un mateix territori. Cal buscar un altre model, una síntesi, aquest és tot el debat.

Després de l'explosió de les violències urbanes de la tardor de 2005 als suburbis francesos d'integració, ningú ja no nega avui dia que el model francès d'integració,

d'assimilació, travessa una crisi profunda. Des de fa uns trenta anys, una crisi econòmica crònica ha relegat les últimes generacions d'immigrants, vingudes principalment del Magrib i d'Àfrica occidental, als barris més desfavorits de les nostres ciutats. I és per això que jo sempre he parlat de segregació territorial, social i ètnica i, fins i tot, d'una mena, encara que la paraula és exagerada, però expressa ben bé el que això vol dir, d'autèntic *apartheid* social. Obligats a viure en autèntics guetos urbans, els joves nascuts de la immigració acumulen els mateixos mals resultats socials. I qui ens en parla és l'alcalde d'una ciutat nova, Évry, una ciutat de més de 50.000 habitants, amb una mitjana d'edat de 26 anys, sens dubte una de les més joves de França i que acull una seixantena d'orígens. Fracàs escolar, absència de futur professional, recurs als trucs il·legals de l'economia submergida, aquests joves, aquestes poblacions, sovint s'han vist així i així es consideren de vegades ells mateixos, encara que es tracti d'una minoria, com a estrangers de dins, que ja no saben gairebé què són, de tan aclaparats que estan entre la seva cultura d'origen, la dels seus pares, de països que sovint ells mateixos ni tan sols coneixen.

En contradicció amb els seus propis principis, la República Francesa ha estat incapaç d'assimilar en gran part aquests joves francesos. D'altra banda, són més francesos que jo, ja que són fills de francesos o originaris de les antigues colònies i nascuts en territori francès. Estigmatitzats dins de la societat, assumeixen de vegades la seva marginalitat i s'afirmen com a àrabs, negres o musulmans, en defecte de poder ser reconeguts com a membres de la nació francesa.

El fracàs, en part –ràpidament i per descriure-ho a grans trets–, del model francès d'integració no significa, no obstant això, que calgui considerar les poblacions d'origen immigrant com un cos eternament estranger a la nostra nació. Seria absurd i fins i tot criminal. Des de fa una trentena d'anys, els diferents governs establerts s'han esforçat, cadascú a la seva manera, de vegades amb menys diferència del que es vol reconèixer, de frenar la propagació d'aquest sentiment perjudicial en els nostres conciutadans. Tot i que el balanç dels seus esforços és encara molt magre i que el que vam viure el 2005 es pot tornar a produir en qualsevol moment, les dificultats trobades no ens han de fer abandonar, sinó més aviat renovar totes aquestes polítiques i aquests mètodes.

Ben recentment, l'adopció de diverses lleis ha modificat el marc de la política francesa d'immigració. El 2005 la creació de l'Agència Nacional de l'Acollida dels Estrangers i de la Immigració i l'establiment del contracte d'acollida i d'integració han donat noves eines per tornar a engegar el procés d'integració i, després de sentir les experiències, especialment les angleses, que conec, i les quebequeses es poden observar els punts comuns que hi ha entre aquestes.

Ara, qualsevol nouvingut que vulgui instal·lar-se a França ha o hauria de comprometre's a respectar els valors fonamentals de la República i de la democràcia, la igualtat home-dona, el concepte molt francès de la laïcitat i a seguir les formacions lingüístiques que li siguin prescrites. Si no ho porta a terme, l'Estat pot rebutjar la renovació del seu permís de residència o l'expedició de la targeta de resident.

En la nova llei que es va adoptar ahir, però que encara ha de ser objecte d'un control del tribunal constitucional, per iniciativa meva concretament, l'aprenentatge del francès serà tan necessari com obligatori per a aquells que demanin el reagrupament familiar als països d'origen. No se sap ben bé com, perquè als països d'origen les coses no són sempre fàcils, però serà en qualsevol cas d'ara endavant un element obligatori tenir alguns coneixements de francès abans de poder demanar, per exemple, un reagrupament familiar.

Considero sincerament –i és un diputat d'esquerra el que s'expressa– que el principi que fonamenta aquest nou dispositiu, que ha estat establert per una majoria de dreta, hauria de ser, no obstant això, objecte d'un consens que superi les divisions polítiques habituals, perquè planteja les bases mínimes de qualsevol esforç a favor de la integració. Així doncs, lamento encara amb més força que no s'inscrigui avui en una política més global, que es pugui acompanyar d'altres mesures voluntaristes en l'àmbit educatiu. Tornaré a tractar aquest aspecte quan parli del tema de l'habitatge. El contracte d'acollida i d'integració només crea una coacció addicional en els immigrants: de fet està més pensat per tranquil·litzar l'opinió pública sobre la fermesa dels que governen que per permetre la integració de les poblacions immigrades. Com sabeu, a França, el debat sobre la immigració està emplatat des de fa anys, especialment per les pors i els fantasmes que s'han esgrimit especialment –però no sols per l'extrema dreta, i la demagògia del Front Nacional ha avançat en aquest sentit– sobre el tema de la seguretat, però també sobre els temes de la immigració. De fet, no som l'únic país que ha tingut aquests problemes. Per als catalans és una reflexió que han de tenir en compte per al futur. Aquesta demagògia ha transformat massa sovint aquest tema en tabú i ha obligat massa sovint tant l'esquerra com la dreta a tancar-se en postures partidàries. Així doncs, l'adopció una mica sorpresa, perquè provenia d'una esmena parlamentària, d'una disposició que estableix tests d'ADN –se'n va parlar molt aquí també–, fins i tot amb algunes condicions, considero que és una autèntica regressió. No és tan sols un fet contrari a les tradicions familiars o republicanes de França, no és tan sols contrari a les lleis bioètiques que s'han establert al nostre país, sinó que sobretot això fa retrocedir cada vegada els debats, perquè en aquest tipus de debat tothom torna a postures tradicionals, i l'immigrant és molt sovint ostatge d'un debat polític –i ho dic molt sincerament– tant d'una banda com de l'altra. En les condicions actuals del seu establiment, el contracte d'acollida i d'integració no escapa malauradament a la regla: per tant és el moment d'inspirar-se en el que passa en altres llocs per revisar els termes de la discussió i pensar serenament en les bases d'una política justa i eficaç. En aquest àmbit, el diputat socialista que sóc ho fa encara més perquè, en aquest tema com en d'altres, el meu partit no ha dut a terme cap debat des de fa uns deu anys. Així doncs, espero que entenguin la meua llibertat de to, que, en aquest tema, igual que en d'altres, comença a ser una mica coneguda i em provoca alguns problemes, però que em permet alhora que em convidin arreu, cosa que sens dubte és molt agradable.

Segons les últimes xifres publicades per l'Institut Nacional d'Estadística i d'Estu-

dis Econòmics –sé que parlo davant d'especialistes–, 4,9 milions immigrants o estrangers residien a França el 2004, o una mica més, però a penes el 8%, de la població total. Pel que fa al nombre d'il·legals, es considera que són de 200.000 a 400.000 persones. Jo, personalment, crec que la xifra ha de ser més important, però sens dubte amb això l'estadística no ens ajuda.

Mentre que la creació d'un Ministeri d'Immigració i de la Identitat Nacional teneix a assimilar la primera com una amenaça per a la segona –la qual cosa, des del meu punt de vista, és un fet greu respecte a la tradició francesa, que és també una societat barrejada ara i en endavant–, és necessari reafirmar, i crec que és alguna cosa sobre la qual tots ens podem posar d'acord, que la immigració és una sort per a les nostres societats modernes, per a les nostres societats contemporànies, per a Europa, i per a França, des del punt de vista cultural, des del punt de vista demogràfic i des del punt de vista econòmic. Les persones que abandonen el seu país sempre fugen de la fam, de la guerra, de la malaltia... sempre portats per l'energia de construir una vida millor en una altra banda. L'esperança que els anima contribueix també a la prosperitat d'aquells que els acullen. I a Évry, la meua ciutat, es pot veure ara la força d'una part d'aquesta immigració que pertany a les classes mitjanes i que compra, que consumeix, que creu en els valors del meu país, que creu també en el paper dels serveis públics, de l'escola i del que això pot aportar, i que de vegades creu més en aquest país que els ha acollit que els mateixos ciutadans nacionals. Tot i que cal mantenir-se fermes en la lluita contra la immigració il·legal i que cal passar per les expulsions, evidentment això s'ha de fer de manera humana. Espanya també s'ha vist confrontada a aquests problemes fa poc. Els poders públics han de tenir, doncs, l'honestedat d'explicar a l'opinió pública, fins i tot en període electoral, que s'han d'invertir mitjans considerables per millorar les condicions d'acollida. I jo estic convençut que és en l'acollida dels immigrants avui que ens juguem l'èxit de la integració d'aquests immigrants i dels seus nens demà. I és per això que m'interessa molt la Llei d'acollida catalana que vol regular aquests mecanismes i que vol integrar les persones descendents de la immigració, els immigrants mateixos, en el marc de l'acollida lingüística, educativa, sanitària o en l'àmbit del treball. És evident que és en aquests temes que cal fer inversions molt importants, perquè és aquí on tot es decidirà de forma irremediabile. Però penso, i és potser una de les lliçons o un dels missatges més aviat –siguem modestos–, que vull que conegueu en primer lloc que cal atacar el fenomen de la guetització, actuant de manera que les poblacions immigrades s'allotgin en tot el territori nacional i no únicament sempre a les mateixes ciutats i als mateixos barris per no contribuir als guetos urbans que deia abans. Des del 2000, a França, els municipis de més de 3.500 habitants han de tenir un mínim del 20% d'habitatges socials. Si considerem que un terç sempre es deslliura d'aquesta limitació, és imprescindible reforçar qualsevol mesura que permeti un autèntic pla nacional de construcció d'habitatges socials, i cal dir que no barrejo l'habitatge social únicament amb la immigració, sinó també per poder acollir les poblacions immigrades. I és perquè Évry compta avui amb el 43% o el 44% d'habitatges socials que,

des de fa 30 anys, les poblacions immigrades de Mali en particular, també sovint magribines, han arribat en aquesta ciutat, perquè no hi havia habitatges socials en cap altre lloc. Sovint he recordat públicament que Évry acull el 43% d'habitatges socials i sempre agafo una ciutat a l'atzar, Neuilly sur Seine, que és la ciutat de la qual Nicolas Sarkozy era alcalde, que en té el 3%. Això demostra ben bé que en un mateix territori hi pot haver diferències molt fortes i és un repte molt important. Després d'observar l'esquema de Portugal, es veu que la població immigrada està molt present a Lisboa. A Île de France hi ha el 40% dels immigrants que hi ha a França; així doncs, es veu que el tema de la concentració a les grans zones urbanes és un repte important i que un dels elements és evidentment la força econòmica, però no és l'únic. Considero que aquest és el primer tema de reflexió. És indispensable sens dubte augmentar àmpliament els mitjans dedicats a l'aprenentatge del francès: és un punt en comú que es troba en aquesta taula rodona.

El coneixement d'una llengua no és només una condició essencial per a l'accés a la feina, és evident, és també la base a partir de la qual es fa possible i es comparteix una cultura, i el sentiment nacional esdevé alhora una realitat. I des d'aquest punt de vista, el que passa aquí a Barcelona, a Catalunya, amb l'aprenentatge de dues llengües, em sembla un factor essencial per a la integració. Sens dubte, també penso que els símbols són indispensables. La laïcitat és evidentment un dels elements importants del nostre patrimoni cultural, però al mateix temps crec que la laïcitat, i ho he dit sovint quan m'han convidat aquí, s'ha d'adaptar a les realitats de la nostra època. La llei francesa, per exemple, s'hauria de reorganitzar per autoritzar el finançament públic dels llocs de culte. En defecte d'això, per exemple, els musulmans no poden practicar la seva religió d'una manera normal, o ho fan únicament gràcies als diners que vénen essencialment de l'Àrab Saudita, desnaturalitzant fins i tot el que és l'Islam avui al món. I l'Islam que ara es practica als soterranis afavoreix el fonamentalisme i el comunitarisme. I des d'aquest punt de vista, un cop més, com una gran decisió, no sols de la població immigrada, demà canviarà també amb les poblacions immigrades que vindran d'Àsia i seran altres reptes els que es plantejaran, però estic convençut que els estats han de fer un esforç conjugat per construir un autèntic Islam europeu, que també pot ser un model per al món, ja que veiem avui dia evolucions sens dubte preocupants.

Cal també, i ho faig a Évry, i algunes prefectures per iniciativa de l'Estat ho fan, organitzar cerimònies d'acollida dels nous francesos nacionalitzats. Fa unes setmanes, a la meua ciutat, vam organitzar una cerimònia d'aquest tipus i vaig veure nous francesos, descendents d'Àfrica occidental, xinesos, gent de Sri Lanka, ucraïnesos que van compartir un moment de valor comú. A mi mateix, quan el 1982 vaig esdevenir francès, em van donar un paper administratiu, no hi va haver cap cerimònia d'aquest tipus. Potser jo no en tenia cap necessitat, tenint en compte la família a la qual pertanyia, perquè sóc europeu, d'una cultura particular, però aquestes poblacions necessiten aquests gestos simbòlics per sentir-se plenament franceses.

A tall d'acabament, considero que cal intentar experiències de discriminació po-

sitiva: és una paraula molt lletja en francès, o d'accions positives basades en criteris socials i territorials, com s'ha fet en altres països, encara que aquest tipus de mesures pot ser de vegades contrari al model d'integració francès. Penso que pot oferir noves oportunitats a favor de la integració professional, per als exclosos en general i els immigrants en particular, i hi afegiré un element molt important: cal esmerçar esforços contra les discriminacions, contra el racisme senzillament, en relació amb l'ocupació, amb l'habitatge, que afecten els immigrants, o els fills d'immigrants, perquè a causa del seu nom, del color de la seva pell, de l'adreça del seu barri, costa, fins i tot, quan estan titulats, trobar una feina o un habitatge. Després de les imatges terribles que he vist a la televisió catalana aquest matí, una agressió en un tren, aquí al costat de Barcelona, vull expressar que és important no deixar passar aquest tipus d'actes i que cal condemnar-los amb la màxima severitat. Perquè altrament es pot tenir el sentiment que s'apliquen dos criteris diferents a l'hora de valorar les coses, i que l'immigrant pot ser avui el cap de turc de totes les persones perilloses, no de les persones que fan bogeries, no de les persones que han begut, sinó de totes les persones perilloses que porten a terme aquest tipus d'actes.

Per acabar, a tall d'exemple del que es fa ja a Espanya, o en altres països, perquè sé que és una mica més complicat, França no ha de témer establir quotes per tipus d'ofici, encara que això requereixi sens dubte una modificació constitucional, però jo observo amb molt d'interès el que es fa al Canadà, al Quebec, encara que, evidentment, i per descomptat, les coses no són completament idèntiques. Al Quebec tenen sens dubte una gran frontera amb els Estats Units, però la nostra frontera, la de l'est o la del Mediterrani, planteja clarament altres problemes, si bé crec que cal observar-ho sobre la base d'una avaluació, feta amb les entitats socials, de les nostres necessitats i de les nostres capacitats d'acollida. Aquestes quotes podrien garantir la inserció social i econòmica dels immigrants donant prioritat a la seva qualificació i a la seva formació, establertes en el concert amb els països d'immigració. D'altra banda, també es podria utilitzar de base per al reforç de la cooperació i de la lluita contra la immigració il·legal.

Per exemple, la nova llei que acaba de ser adoptada, preveu la regularització dels immigrants il·legals que disposen d'una promesa de contractació en un ofici i una zona geogràfica caracteritzada per les dificultats de contractació. D'aquesta manera, i és una gran paradoxa, es regularitzarà pel treball, per poder fer front a les considerables necessitats en alguns sectors. Cal dir que avui manquen 50.000 treballadors a l'hostaleria: així doncs, quan se sap que dos de cada tres dels immigrants il·legals ja hi treballen, hom s'adona que la dreta que està al poder està preparant una regularització massiva dels il·legals, perquè de totes maneres no se'ls pot expulsar en massa, això no es pot fer. I mentre que l'esquerra, en general, quan regularitza, ho assumeix, la dreta, quan regularitza, ho fa d'amagat. Estimats amics, els he presentat alguns elements per al debat dels mesos que vénen aquí a Espanya i a Catalunya.

Finalment, voldria dir que els greus daltabaixos patits pel model francès d'integració obliguen tots els responsables polítics a fer un deure d'humilitat i de gran

pragmatisme. La complexitat dels problemes plantejats per a l'acollida de les poblacions d'origens immigrants combina malament –em sembla– amb les certes dogmàtiques, sobretot en el món en què vivim. L'oposició entre els models francès i anglosaxó és per mi avui dia un debat superat. La solució als reptes als quals s'haurà d'enfrontar Europa passarà òbviament per una combinació del que tenen de millor aquests models, dels fracassos que hem conegut, i s'inspiraran potser demà en el model català.

Moltes gràcies.

■ Participants en la taula rodona «Models d'acollida al món 1». / *Secretaria per a la Immigració.*

Grup A1

L'acollida en l'àmbit laboral

Ponència. El marc institucional

Sra. Montserrat Segura
Departament de Treball. Generalitat de Catalunya

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo, director de la càtedra d'Immigració, Drets i Ciutadania de Girona

Montserrat Segura, subdirectora de Relacions Laborals del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya. La senyora Montserrat Segura té una dilatada experiència en el món professional vinculat al treball, va ser advocada durant molts anys, i des de l'any 1981 és funcionària del cos superior de la Generalitat de Catalunya. Des de fa més de 4 anys és subdirectora general de Relacions Laborals i té una gran experiència de més d'11 anys en la tasca d'arbitratge en processos electorals, mediació i resolució de conflictes. Avui ens parlarà del que és l'acollida en l'àmbit laboral i en el marc institucional.

Sra. Montserrat Segura

Bona tarda a tothom.

Voldria començar donant quatre idees que considero fonamentals per al tema que tocarem. Malgrat les diferències existents en els diversos col·lectius de gent immigrada, és clar que, en general, és un col·lectiu que ha de ser considerat com a fràgil en l'àmbit laboral, tant per la mateixa condició d'estranger al país d'acollida com pels escassos recursos econòmics de què normalment disposa i per la importància de les despeses que ha de confrontar, en molts casos, ocasionades per la família en el país d'origen i també pels desplaçaments que ha de realitzar.

Un altre concepte fonamental és que el treball, per si mateix i en general per a tothom, a més de ser la font bàsica d'ingressos, és un mecanisme integrador i d'autonomia personal i, per a la gent immigrada, és l'eix central del projecte migratori personal i, per tant, el mecanisme més important per a la seva integració i socialització.

Un altre aspecte que voldria recalcar és l'efecte que pot tenir la immigració en la competitivitat d'un país, que pot ser positiu o negatiu en funció, d'una banda, de com s'integri i, de l'altra, del fet que s'opti en el país per un model econòmic basat en la qualitat de productes i serveis o basat en els baixos costos.

També voldria esmentar una comunicació recent de la Comissió Europea, de l'11 de setembre de 2007, en la qual es fa esment a la integració de la immigració de

tercers països, assenyalant que és un procés d'adaptació mútua entre la societat del país d'acollida i les comunitats. D'altra banda, s'assenyala que és un factor essencial perquè els avantatges de la immigració es puguin desplegar plenament.

Finalment, cal destacar que el fet migratori ha adquirit importància en el nostre país des del moment en què ha augmentat la seva magnitud, i que es tracta, per tant, d'un fet social per gestionar, respecte del qual convé conèixer la seva situació real, les expectatives de futur, el marc legal de què disposem, les possibles causes de discriminació i les formes de gestionar la diversitat.

Pel que fa a les dades sobre immigració, voldria ressaltar que, quant a la població estrangera, a Catalunya hi ha, segons l'EPA del primer trimestre de 2007, 940.400 persones sense nacionalitat espanyola, que representen el 13,3% de la població catalana. D'aquestes persones, el 53,4% són homes i el 46,6% són dones. El 90,8% té 16 anys o més i, per tant, es troba en edat de treballar, i dins d'aquest col·lectiu, el més nombrós es troba entre els 25 i els 34 anys. Una altra dada directa del SOC és que el nombre de demandants d'ocupació és del 14,4% del total de les demandes existents.

Centrant-nos en la població ocupada estrangera a Catalunya, consta que representa el 15,5% de les persones ocupades, mentre que fa 12 anys era un 1,1% i fa 5 anys era un 5%. Per tant, queda clara l'acceleració dels fluxos migratoris, que és conseqüència tant de la situació d'ocupació creixent a Catalunya com de la manca de mà d'obra. Es considera que serà necessària una nova immigració durant els propers quinze o vint anys. Per tant, hem de considerar l'acollida amb aquesta projecció de futur.

També s'ha de tenir en compte que, en cinc, deu o quinze anys, tindrem ja ciutadans nascuts i formats plenament a Catalunya i que serà en aquest moment en el qual, si es dona discriminació per motius d'origen, tindrem problemes greus.

Pel que fa als efectes econòmics de la immigració, a tot Espanya, segons les dades de FEDEA de juny de 2007, es produeix un benefici net del 0,25% del PIB, els beneficis empresarials es xifren en el 5,3% del PIB, els ingressos dels immigrants pels diferents impostos excedeixen les despeses socials, el consum intern dels immigrants es tradueix en inversió empresarial i en augment de la demanda d'ocupació, però malgrat aquestes xifres positives, en l'àmbit microeconòmic, la immigració es percep com un problema i es poden produir dificultats de convivència. Per tant, cal fer l'esforç de trencar estereotips, evitar desigualtats i aprendre a gestionar la diversitat.

Un altre aspecte que cal tenir en compte és el marc legal en el qual ens movem: d'una banda, tenim l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que preveu en l'article 42 l'establiment d'un règim d'acolliment, i els articles 138, 2 i 3 que fan referència a les competències que ha d'assumir la Generalitat en l'aspecte laboral, l'autorització de treball, la competència inspectora i sancionadora, i la participació en la determinació del contingent.

També cal tenir en compte l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, que ja preveia amb

caràcter prioritari l'elaboració del Pla de primera acollida, la creació d'una comissió d'immigració, en el marc del Consell de Direcció del SOC, i la creació del Servei d'Intermediació Laboral en Origen, dins el SOC. Dins les propostes ordinàries d'aquest Acord també es preveu el Programa europeu d'acció contra la discriminació, impulsar el coneixement de la normativa laboral en relació amb els treballadors i treballadores, i també pel que fa a les conductes discriminatòries.

A tall d'acabament, voldria destacar –perquè crec que és un organisme en el qual es podrà fer feina– el Consell de Relacions Laborals, creat per llei el 2007, del qual, actualment, és a punt d'aprovar-se'n el decret de desenvolupament, amb la qual cosa podrà posar-se en marxa. El Consell és l'organisme de diàleg i concertació social en matèria laboral on participen tots els agents socials més representatius de Catalunya, junt amb l'Administració de la Generalitat, i té prevista una comissió de convenis col·lectius on probablement es podrà impulsar la negociació col·lectiva a Catalunya i, a més, té quatre comissions de treball creades, una d'aquestes és la d'igualtat, que correspondrà a una de les tasques dels seus àmbits.

Entre els principis que crec que han de guiar les actuacions, tant de les administracions com de les empreses i els agents socials, en l'àmbit laboral, en relació amb la població immigrant, es destaca la necessitat de combinar els conceptes d'igualtat i de diversitat, i també el fet de vigilar les diferents manifestacions de les conductes discriminatòries. La igualtat, com a concepte, cerca la construcció i el desenvolupament d'una societat justa i inclusiva, i exigeix la igualtat de tracte, la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats per a tothom i la igualtat de drets i deures. D'altra banda, la diversitat suposa el reconeixement d'una realitat plural dins la societat i, al mateix temps, l'afirmació d'una voluntat política d'aprofitar aquesta riquesa. La conjunció d'aquests dos conceptes ha de tenir-se en compte en tractar l'acollida laboral.

La no-discriminació ha de tenir present les diferents manifestacions en què es representa, perquè la discriminació directa és molt fàcil de detectar, quan una persona, per raons d'origen, és tractada de manera menys favorable comparada amb una altra persona. La discriminació indirecta és quan una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres comporten, per a persones d'un origen diferent, situacions de desavantatge, que és més difícil de detectar.

La situació laboral de la població estrangera a Catalunya es concentra en els tres grups més baixos de cotització (el 77% d'estrangers es troben en aquests tres grups). Té una taxa superior d'atur (un 11,1% respecte al 7,9% de mitjana), menys estabilitat laboral (l'any 2006 es van subscriure un 14,4% de contractes indefinits, enfront del 17,2% dels nacionals), l'índex de sinistralitat és superior (7.708 enfront de 5.666), la concentració sectorial i les qualificacions professionals no són aprofitades.

Pel que fa a les dades de sinistralitat, del 100% d'accidents de treball, a l'agricultura les persones no espanyoles representen el 33%; a la construcció, el 27,4%; als serveis, el 16,7% i a la indústria, el 14,4%, que són percentatges alts proporcionalment al nombre de persones afiliades respecte a la resta de treballadors.

Concretant en l'accés al mercat de treball, entre altres obstacles, trobem l'idioma, les diferències culturals, el desconeixement de les característiques del mercat de treball, els drets i deures que comporta, la manca d'ajustament entre la qualificació de les persones i les ocupacions que tenen, l'existència d'estereotips (prejudicis socials, desconfiança generalitzada vers determinats col·lectius...), una regulació administrativa complicada i conflictes entre col·lectius immigrants, que s'han detectat a mesura que ha anat augmentant el nombre de població immigrada, per a l'obtenció de la regularització administrativa.

Des del Departament de Treball, s'estan duent a terme actuacions per a l'accés al treball: la creació del Servei d'Intermediació Laboral en Origen, que facilita a les empreses la contractació en origen de persones estrangeres, actualment amb dues oficines, a Tànger i a Bogotà, en les quals es realitzen tasques de preselecció de persones i col·laboració en tràmits administratius, així com formació bàsica d'acollida en relació amb la cultura, la llengua i la prevenció de riscos.

Un altre aspecte en el qual es col·labora és la formació en origen, mitjançant convenis de col·laboració entre el SOC i empreses i organitzacions empresarials, així com l'organització i el seguiment de la formació.

També s'incorporen programes nous ocupacionals per a persones immigrades, entre els quals destaca el de formació amb compromís de contractació per part de les empreses un cop acabat el període formatiu.

En darrer terme, s'està treballant en l'elaboració dels documents que serveixen de base per a les negociacions de les transferències que ens corresponen en funció de l'Estatut.

Un altre aspecte que cal vigilar és el de la qualitat del treball. Malgrat les campanyes i els programes que es duen a terme per a la població treballadora en general per millorar l'estabilitat, la seguretat, la formació i la igualtat d'oportunitats, es beneficia també la població immigrada, ja que aquesta població té uns riscos específics que fan que hagin d'existir programes específics: riscos com la segregació i la polarització, la concentració en sectors, les posicions laborals inferiors, el reduït ventall d'ocupacions, els llocs amb més temporalitat i rotació, la doble discriminació per a dones treballadores immigrants, la vulnerabilitat en matèria de seguretat i salut en el treball per obtenir feines que comporten més riscos i també per altres factors, com el desconeixement de la llengua i la diferent cultura del risc i la prevenció que pugui existir, i també els desequilibris que poden haver-hi entre la formació rebuda i la feina que s'executa.

El Departament de Treball ha creat la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats; és la primera vegada que es crea en una comunitat autònoma aquesta direcció general, i un dels col·lectius que cal tenir en compte és la població immigrada. També s'està duent a terme una campanya per millorar l'estabilitat, reduir la temporalitat laboral, fixar objectius a la inspecció de treball en aquesta matèria, i també es fa l'edició de butlletins informatius sobre riscos laborals i de convenis col·lectius en llengües de població immigrada per tal que puguin conèixer millor els drets i deures en el món laboral.

Quant a les propostes de futur, la intenció del Departament és potenciar la negociació col·lectiva en matèria d'immigració, col·laborar amb els agents socials en la valoració positiva de la diversitat a les empreses, mitjançant la difusió de bones pràctiques o altres instruments, potenciar l'establiment de plans d'acollida a les empreses i altres mesures que afavoreixin la integració del personal amb la participació dels representants dels treballadors. A diferència d'altres països, on els estudis de la Unió Europea assenyalen, a part de l'acollida, mecanismes com poden ser la figura d'un mediador o d'un agent integrador a l'empresa, el que és important és que es gestioni la diversitat dins l'empresa, utilitzant noves eines per gestionar-la.

També hem de potenciar l'actuació de la inspecció de treball i, finalment, una dada de darrera hora és necessari que els sindicats s'impliquin a aconseguir una major afiliació de persones immigrades i una major presència en els comitès d'empresa. El 31 d'agost, el 98% són nacionals i els immigrants no arriben al 2%.

Com a conclusió final, voldria remarcar la necessitat de la col·laboració i el consens de l'Administració i els agents socials, atès que els factors que poden generar la discriminació són multicausals i estan interrelacionats, i també que tindrem competència en els permisos inicials de treball, però que el repte important és com gestionem la integració en el mercat de treball i com eradicuem les discriminacions en les condicions de treball. La integració només serà real si les segones generacions tenen les mateixes oportunitats que la població autòctona i, per tant, hem d'avançar i trobar formes de gestió de la diversitat.

Moltes gràcies.

Cloenda

Moltes gràcies, senyora Montserrat Segura, per la seva intervenció. En primer lloc, perquè ha tingut la gentilesa d'ajustar-se estrictament al temps establert i, en segon lloc, per la quantitat d'informació que ha posat sobre la taula, per ser objecte de debat en el seu moment corresponent.

Abans de donar la paraula i presentar les persones que intervindran en representació del món empresarial, del món sindical o de la societat civil, crec que la tasca d'un moderador també és suggerir algunes idees per al debat, per a la reflexió, quan vostès ho considerin adient. La senyora Segura ha plantejat algunes qüestions prou importants per reflexionar: ha parlat de la dificultat d'una certa normativa reguladora de la contractació, que té problemes per ser veritablement efectiva, i hauríem de pensar com millorar aquesta regulació per aconseguir el que crec que totes les persones aquí desitgem, que és que totes les persones s'integrin en el mercat de treball en condicions de plena regularitat.

En segon lloc, també des del punt de vista jurídic, és el malbaratament que suposa la impossibilitat d'utilitzar per part de molts estrangers els seus títols acadèmics i professionals a causa dels problemes de convalidació en el marc jurídic vigent.

La darrera cosa que vull remarcar és la necessitat de potenciar les polítiques de formació, en relació amb les actuacions de la Conselleria de Treball i el SOC, bàsicament la contractació en origen, aprofitant les sinergies entre les competències estatals i autonòmiques, tema del qual segurament seguirem parlant.

Taula rodona. Experiències de la Cooperativa Guissona

Sr. Antoni Condal

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo

Donaré la paraula a continuació al senyor Antoni Condal, en representació de la Cooperativa Guissona. Sempre que es parla d'immigració a Catalunya apareix Guissona i, realment, veure les dades sorprèn, perquè Guissona és la primera població en percentatge de persones immigrades, seguida de Salt.

El senyor Condal és director de Recursos Humans de les empreses del Grup Alimentari Guissona, en el qual es troba integrada la xarxa de botigues Bon Àrea, amb la venda directa al consumidor final de productes carnis. El senyor Antoni Condal és llicenciat en dret per la Universitat de Barcelona, estudiant a l'Estudi General de Lleida, advocat del Col·legi de Lleida i, des de 1978, pertany a l'equip directiu d'Agropecuària de Guissona i, posteriorment, a la Cooperativa Alimentària Guissona. Per tant, és una persona que probablement sigui la millor per explicar-nos aquest microclima que existeix en una localitat i en una corporació.

Sr. Antoni Condal

Bona tarda.

Intentaré ser al més pràctic possible, perquè hi ha moltes teories, però després cal veure què fem les empreses per poder treballar cada dia i presentar els nostres productes a la societat.

Un dia, un diari parlava del que podria fer Madrid si no fos pel col·lectiu d'immigrants, al·legant que no es podria fer res si no fos pels nouvinguts.

Per la meua part, abans jo anava a les conferències a convèncer la societat civil que aquesta gent era necessària, perquè tots sabem que existeix un cert rebuig en algunes ciutats, pobles o comunitats de propietaris a la presència d'estrangers, i jo deia que per a les nostres empreses aquesta gent era necessària.

Afortunadament, el discurs ha canviat i ara parlem de com podem acollir aquestes persones, com fer que aquestes persones s'integrin a la societat. I aquí és on parlaré del cas pràctic nostre, de la Corporació Alimentària Guissona.

Presentaré molt ràpidament qui som. Es tracta d'un grup d'empreses que són:

– Agropecuària de Guissona: una cooperativa del camp amb més de 2.000 socis ramaders, que engreixen animals per a la seva transformació càrnia, alguns d’ells tenen treballadors assalariats, amb les dificultats pròpies de trobar personal per treballar a les granges. També tenim granges de la mateixa cooperativa, amb treballadors propis. Això representa 178 persones que treballen en aquesta cooperativa, excloent-ne els ramaders associats.

– Corporació Alimentària de Guissona: una societat anònima en la qual treballen, en dades de 2006, 2.577 persones, que fan la transformació i la distribució càrnies mitjançant les botigues Bon Àrea. En aquest col·lectiu, hi ha moltes persones treballant en cadenes de producció, afegint-hi la distribució a les 300 botigues que tenim a Catalunya, Aragó i València.

– Tenim també altres empreses més petites, com la Caixa de Guissona, amb 18 persones; una asseguradora agrària, amb 4 persones; una fundació agropecuària de Guissona, que ha fet un geriàtric i un centre de salut a la zona per millorar-ne la sanitat, amb 63 persones, i un servei mèdic de Guissona, també per millorar la salut de la zona, amb 8 persones entre metges i ATS.

– També s’ha de tenir en compte el col·lectiu de les botigues Bon Àrea, que representen 300 botigues en règim de franquícia, amb 1.000 dependents, que pertanyen a l’organització del franquiciat. A més, tenim uns 100 transportistes autònoms que cada dia surten de Guissona amb el repartiment per a les botigues de franquícia.

L’any 1997 teníem solament 31 estrangers; de l’any 2002 al 2004 va créixer fins al punt que, de 2.868 persones, 1.800 són nacionals i 1.064 són de fora d’Espanya. En percentatge es produeix una pujada molt elevada a partir de l’any 2002, i l’any 2006 el 37% de la plantilla era personal estranger. Actualment, un 40% ho són.

Cal considerar que, si nosaltres som 3.000 treballadors, el poble de Guissona té 5.500 habitants, amb un 42% de persones estrangeres, i a la Segarra, on en tenim un pes específic, arriba al 20%.

Per categories, les cotitzacions més baixes són inicialment per als estrangers. Els peons són, en un 80%, de fora, i quan és una feina més qualificada, d’ajudant, ho són el 62%, i quant a oficial de primera o de segona ho són el 23%. En xofers, el 7% ja ho és, i en encarregats ja ho són l’1%, i és d’esperar que aquests percentatges creixin.

El treball més dur i penós, en un 71%, és realitzat per estrangers. Nosaltres vàrem ser una de les primeres empreses que va contractar estrangers, ja que, especialment a Lleida, mancava mà d’obra i la feina d’escorxador no volia fer-la la gent nacional. Cada any teníem de 100 a 150 llocs de treball de nova creació.

L’any 2.000 vàrem fer una crida per tot el país cercant persones per a aquests llocs de treball i només en vàrem trobar 12. Com a conseqüència d’això, vàrem establir diverses fases. Al començament, l’any 1999, vàrem contractar persones que ja es trobaven al nostre país: Lleida és també una zona de fruita i molts marroquins i senegalesos venien per feina de temporer, i es quedaven. Nosaltres els legalitzàvem i aquest va ser el primer contacte amb els estrangers.

L'etapa 2001-2002 vàrem encetar el que s'anomena el règim general, l'oferta nominativa. Tramitàvem els permisos de treball a estrangers arribats amb un permís de turisme i després aquesta gent ens donava noms d'amics i parents del seu país, als quals després tramitàvem documentació perquè vinguessin aquí per via nominativa. Eren principalment ucraïnesos, búlgars i romanesos.

Finalment, a partir del 2003, hem continuat amb el règim general, fent també el reagrupament familiar, ja que el treball que oferim és estable i comencem amb el contingent autoritzat pel Govern estatal, presentem un nombre de 105 l'any 2003 i aquest any hem presentat un nombre de 200 persones de Romania, Equador i Colòmbia.

Aquests són els percentatges: 43% en nominativa, 25% en origen, 21% en agrupament familiar i en altres casos un 11%.

Per origen, són: Ucraïna, un 35%, 428 persones, per via nominativa; Romania, un 35%, 425 persones, per via contingent; Senegal, un 11% per via nominativa; Bulgària, un 5% per via nominativa; Marroc per via nominativa, l'Equador, Colòmbia i Egipte són un 1%, i altres països representen un 7%.

El perfil és, inicialment, un home de 25 a 35 anys, casat, que vol portar la família aquí i que viuen a Guissona en un pis de lloguer. Dels 1.221 treballadors, 807 són homes i 404 són dones, normalment les dones dels homes que hi treballen. Tenen 200 nens que van a la guarderia i a l'institut, el 40% té cotxe i el 10% ha comprat un pis.

Pel que fa al procés d'acollida, per la via de contingent, fem la selecció al país d'origen, cercant especialistes del sector carni. Hem anat a Romania, a l'Equador i ara estem anant a Colòmbia, perquè a Romania ja no es troba personal.

Els tràmits que realitzem són el visat, organitzem el viatge, l'arribada a l'empresa i l'allotjament en pisos de lloguer, inicialment de quatre persones, que se separen quan ve la família. Fem, a més, una jornada de sessió d'acollida del col·lectiu nouvingut, una presentació de l'empresa i les àrees de treball. Aquests serveis els oferim també a externs, ja que el municipi i el consell comarcal tenen així també agents d'acollida de cadascuna de les nacionalitats que tenim.

La formació inicial es fa al lloc de treball, que en el cas de la gent del contingent, essent ja especialistes, és una adaptació molt ràpida.

En el cas de la via nominativa, fem la selecció mitjançant un familiar que ja treballa amb nosaltres, analitzant el treballador avalador (si s'ha integrat, si ha anat als cursos de llengua, si la productivitat és adequada...) i mirant la relació amb el treballador avalat.

Aleshores realitzem tots els tràmits del permís de residència, que triguen dos o tres mesos, mentre que l'arribada és individual i amb mitjans propis. Fem la sessió d'acollida individual i oferim l'habitatge, la presentació de l'empresa i la formació. Existeix un període d'aprenentatge del nou ofici de tres mesos, amb el sou base que marca el conveni.

Per assolir la integració, organitzem el curs de formació contínua intern de l'em-

presa orientat als immigrants. La gestoria (renovació de permisos, agrupaments familiars, convalidacions...) és interna, oferim els habitatges de lloguer amb preus que oscil·len entre els 220 i els 300 euros mensuals. Oferim també crèdits adequats i a baix interès, tant hipotecaris com personals.

Hem fet un centre mèdic laboral i un centre de salut, en el qual es paga una petita quota de 6 euros, que té un 30% d'assistència d'estrangers.

Oferim cicles de formació professional de grau mitjà, un d'electromecànica i un altre de gestió administrativa i comercial, en conveni amb el Departament d'Educació, impartit a l'IES de Guissona amb pràctiques a la mateixa empresa, compatibles amb la jornada laboral, amb un 50% d'assistents estrangers.

També col·laborem amb les festes del municipi per integrar la gent del poble, intentem que s'organitzin en associacions per canalitzar les seves inquietuds tant en l'àmbit municipal com en l'empresa, i treballem dia a dia per millorar els serveis públics i privats del nostre entorn.

Conclusió

Algunes qüestions que em sorgeixen en el debat d'acollida podrien ser la importància que tindran els processos de reagrupament familiar en el futur i les conseqüències que tindran en el marc normatiu, per facilitar o no la incorporació al mercat de treball de les persones reagrupades per via familiar. També és important considerar les dificultats que existeixen per aconseguir personal autòcton en certs sectors, especialment en les indústries càrnies.

Comissions Obreres

Sr. Ghassan Saliba

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo

Donaré la paraula a continuació al senyor Ghassan Saliba, nascut al Líban, secretari d'Immigració del sindicat Comissions Obreres Nacional de Catalunya, president del Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers i membre de l'Associació de Corresponsals de Premsa Estrangera d'Espanya.

Sr. Ghassan Saliba

Bona tarda.

Crec que el treball que fem als sindicats en accollida no és nou. Per part de CCOO, l'any 1986 es va constituir el Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE), quan Espanya encara era un país exportador de mà d'obra, no una destinació de la immigració.

Arran de la Llei d'estrangeria de 1985, el sindicat CCOO va trobar la necessitat de tenir un servei adreçat a treballadors i treballadores immigrants per donar assessorament jurídic, lingüístic, de formació ocupacional i de coneixement de l'entorn, per exemple, en drets laborals. Al començament, el CITE era un instrument molt específic per tractar l'acollida.

A partir de 1999 i 2000, es va anar guanyant una visió transversal en immigració, tant pels sindicats com per l'Administració; una visió que evita els instruments específics per a immigrants i afavoreix la transversalitat i la utilització d'instruments normalitzats, adreçats a tota la població, que dins dels seus programes dediquen una part a la immigració.

Per això es va crear en cert moment la Secretaria per a la Immigració de CCOO com una estructura que assegura aquesta transversalitat pel que fa al sindicat. Moltes de les tasques que originalment feia el CITE s'han traspassat als instruments del sindicat. En formació, per exemple, el SEPROM, que es dedica als cursos de formació per a tots els treballadors, té dins dels seus programes formació per a persones immigrades, des d'iniciació al món laboral fins a formació contínua, passant per formació ocupacional.

Igualment, abans de l'any 2000, el CITE organitzava cursos de castellà i de català amb voluntaris, però a partir del 2000 els fa l'Escola d'Adults. Podem dir que,

actualment, les classes de l'escola d'adults del sindicat tenen llistes d'espera de fins a 4 mesos.

Respecte a l'acció sindical, tant pel que fa a la participació com al coneixement de drets i la salut laboral, hem elaborat una guia en deu idiomes diferents, orientada a treballadors immigrants que encara no dominen la llengua, en àrab, xinès, urdú, tagàlog, rus, romanès, anglès, francès, català i castellà.

El Departament de Salut Laboral del sindicat ha preparat un tríptic d'actuació en cas d'accident laboral. Molts treballadors, per desconeixement, no van a la mútua que els correspon, sinó al CAP de CatSalut, on trobem el primer error en cas d'accident laboral.

Amb la Secretaria de Formació i Cultura del sindicat treballam la sensibilització dels quadres sindicals en la no-discriminació, la lluita contra el racisme i la gestió de la diversitat. Hem preparat un mòdul de formació de 20 hores, orientat als quadres sindicals en què s'indica com el Comitè d'Empresa o els delegats sindicals poden treballar la no-discriminació en el seu centre de treball. Aquest curs s'ha impartit a diverses empreses i, fins i tot, algunes institucions externes han sol·licitat fer el curs, atès que una part important d'aquest mòdul és aplicable al tractament general de la diversitat.

El CITE té actualment més de 50 oficines a tot el territori de Catalunya. Dóna servei gratuït a les persones immigrades i té convenis amb ajuntaments, diputacions i la Generalitat, i l'any 2006 es va atendre 22.000 persones. Aquest nombre augmenta encara més quan es dóna un procés de regularització, com el 2005, en què es va arribar a les 50.000 persones. Entre CCOO, CITE i UGT, tenim la xarxa més important d'acollida de Catalunya, tant en l'àmbit jurídic com en orientació laboral, salut laboral, formació ocupacional, reconeixement de drets socials i en formació de llengua i participació.

He preparat una carta de presentació del que fem al sindicat i passo a enumerar els principis de treball a l'acollida:

- L'acollida és un procés que serveix per accelerar l'autonomia personal. S'ha d'aconseguir que les persones siguin autònomes, es puguin moure tant en el món laboral com en la societat sense dependre d'institucions, d'altres organismes ni de l'empresa. Per això crec que l'exemple de Guissona no és un bon exemple d'acollida, perquè crea dependència del treballador respecte de l'empresa i dificulta la seva llibertat de canviar de treball.
- L'aspecte de la informació jurídica és també fonamental: informar sobre regularitzacions, donar estabilitat jurídica i administrativa als treballadors immigrants, sense la qual no es pot parlar d'integració ni d'inclusió. Els sindicats tenim un paper en aquest àmbit molt important i l'estem duent a terme, tant pel que fa a les vies de contractació en país d'origen com pel fet que la nova normativa dóna a l'àmbit laboral prioritat a les figures de regularització no extraordinàries, com la del 2005, per exemple, en l'arrelament en què ha d'existir

una denúncia sindical per demostrar un any d'antiguitat en l'economia submergida o de permís de residència per motius excepcionals, per col·laborar amb la inspecció de treball, cas en el qual també cal una denúncia i, per tant, una intervenció sindical. Per tant, gairebé tots els mecanismes de regularització passen pel món del treball.

- Un altre tema important és el coneixement de la llengua. No es pot parlar de prevenció d'accidents laborals sense conèixer la llengua, ni es pot parlar de coneixement de drets si no es coneix la llengua. Com a sindicat, considerem que el coneixement de la llengua és un dret, i per al benefici de les persones aquestes han d'aprendre la llengua del país; no solament per conèixer els seus drets, sinó per promocionar-se tant laboralment com socialment.
- El coneixement dels drets laborals és també prioritari per a la igualtat d'oportunitats, motiu pel qual hem intervingut en la Llei d'acollida de Catalunya, i estem d'acord amb els tres elements que la defineixen: el coneixement de la llengua, el coneixement jurídic laboral i el coneixement de l'entorn.
- El darrer punt és l'acollida a l'empresa. Crec que tots estem d'acord amb la idea que el fet migratori és una realitat a Catalunya. El 14% de les altes a la Seguretat Social de Catalunya són treballadors estrangers, sense comptar amb un percentatge de treballadors originàriament immigrants, actualment nacionalitzats com a espanyols, que cal considerar perquè també els afecta la no-discriminació a l'empresa.

La contractació en origen, d'altra banda, no funciona. Si parlem del contingent, l'any 2007 solament ha cobert el 15% de l'assignació de Catalunya. No podem parlar d'acollida en països d'origen, perquè el contingent com a sistema de selecció en país d'origen i la facilitat d'organitzar la formació no funcionen. Queda el règim general, que és una via individualitzada i nominativa, i, per tant, és molt difícil organitzar l'acollida en país d'origen.

Per tant, el pes més important rau en l'acollida per l'empresa quan els treballadors ja han arribat. En aquest aspecte, existeixen exemples molt positius, com algunes empreses de càrnia de Girona, que estan duent a terme l'acollida en formació de llengua, de drets laborals, però sobretot amb un tractament excel·lent de la diversitat mitjançant un pacte verbal entre l'empresari i els treballadors a títol individual. Des de CCOO plantegem la necessitat que aquesta gestió de la diversitat sigui un dret, és a dir, que sigui un acord per escrit, amb intervenció dels representants dels treballadors en la gestió del temps de treball pel que fa a l'empresa a fi de donar flexibilitat temporal per respondre a la conciliació de família i treball, festes culturals o religioses, per tal que tots els treballadors se n'aprofitin.

Pel que fa a les empreses, creiem que els directors de recursos humans han de formar-se. Des dels sindicats tractem els drets laborals i la salut laboral, però la no-discriminació ja té una llei des del 2004 i es tracta senzillament d'aplicar-la.

Quant a la participació, en afiliació hem avançat molt. Dels 181.000 afiliats a

CCOO a Catalunya, 12.000 són estrangers, és a dir, un 7%. En relació amb els delegats sindicals, hem de tenir en compte que l'augment més important d'immigració en els centres de treball es va produir a partir de l'any 2000 i, encara que molts treballadors immigrants participen i voten a les eleccions sindicals, no tots es troben en la posició de poder ser candidats. Dels 1.100 delegats sindicals del total de sindicats, CCOO té 510 delegats immigrants, per la qual cosa estem al començament del procés i probablement a les properes eleccions sindicals es notarà un augment d'aquest nombre. Tot i això, cal tenir en compte que molts immigrants treballen en sectors amb molta temporalitat i per poder presentar-se a les eleccions sindicals d'un centre de treball s'hi ha de tenir una antiguitat mínima de sis mesos. Malgrat ser una prioritat per nosaltres seguirem treballant de cara al futur.

Conclusió

De ben segur que en el torn del debat el senyor Condal voldrà intervenir per comentar la hipotètica dependència que genera aquesta actuació.

En les intervencions que hem sentit fins a aquest moment s'han plantejat qüestions que de ben segur seran objecte de debat per a la futura Llei d'acollida. El més important seria el concepte d'acollida. Què s'entén per acollida? Els coneixements lingüístics? Quines llengües? Els coneixements laborals? Quins tipus? O, com a França, coneixement dels valors, les cultures, la societat d'origen? I a qui s'adreça l'acollida? A l'exterior? Aquí? A totes les persones? A les persones en situació regularitzada? A persones empadronades però sense regularitzar la seva situació?

Unió General de Treballadors

Sra. Raquel Gil

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo

A continuació, tenim la sort de comptar amb la senyora Raquel Gil, d'UGT, llicenciada en dret per la Universitat de Barcelona, advocada i membre de la Comissió d'Estrangeria del Col·legi d'Advocats. Ha cursat un màster en estudis internacionals, és membre d'AMIC des del 2003 i presidenta des del 2005, en una tasca que, igual que el CITE, és de seguiment, participació i integració de la immigració en un món cada vegada més complex com és el món laboral.

Sra. Raquel Gil

Bona tarda.

Com que la història dels dos sindicats en matèria d'immigració són vides paral·leles, algunes de les coses que havia de dir ja les ha comentat en Ghassan Saliba. Des de fa 15 anys, tenim en comú prendre molt seriosament l'arribada de treballadors d'origen diferent i ens hem plantejat com ho havia d'afrontar el sindicat i com havia de fer aquesta acollida, o com pal·liar les diferències que es produïen amb l'arribada d'aquests treballadors en la mateixa comunitat laboral.

S'ha dit que la immigració que tenim en aquest país és fonamentalment econòmica, per tant, es troba molt vinculada al mercat de treball i a les relacions laborals, i sempre hem entès que parlem de treballadors, i com que les dues organitzacions sindicals són representants dels treballadors i lluiten per la defensa dels drets d'aquests, fariem malament la nostra tasca si no incorporéssim la immigració com una qüestió pròpia. Entenc que el treball d'acollida que han portat a terme els sindicats s'ha fet en diferents vessants, i una que potser no ha sortit tant és la informació, ja sigui en habitatge, en cadascuna de les àrees de treball del sindicat o en cadascuna de les federacions representants dels sectors econòmics.

En aquest moment, ens trobem en un 7% d'afiliació estrangera, en el nostre cas 11.200, i al voltant dels 500 delegats d'empresa. Tot i que és un nombre molt reduït, ambdós sindicats podem dir que estem molt orgullosos de poder tenir aquest nombre, ja que a moltes persones, en arribar, els costa implicar-se fins al punt de formar part dels processos electorals. Tot i això, parlem de més de 1.000 persones d'origen estranger que són a les seves empreses assumint la responsabilitat que comporta ser

el representant de la resta de treballadors, independentment de l'origen que tingui. No parlem de delegats d'immigrants que vetllin pels drets dels immigrants a les empreses, sinó que ho fan per al conjunt dels treballadors de les empreses on són. A més, avui en dia és l'únic àmbit on poden exercir aquest dret a la representació i al vot, i, per tant, aquest és l'element de participació activa i passiva més important que té la població immigrant a Catalunya i a l'Estat espanyol.

Fa 14 anys es va crear dins la UGT una associació, que es va anomenar AMIC, (Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya), perquè els treballadors que s'anaven incorporant al mercat tenien una sèrie de diferències de partença que enteníem que s'havien de treballar per aconseguir que es trobessin realment en igualtat.

Sobretot ens vàrem centrar en l'aspecte de la situació legal, que és el tema més complex i marca les possibilitats reals d'integració que tenen aquestes persones. Per això, inicialment, les tasques fonamentals que fan les oficines d'AMIC és l'assessorament en matèria d'estrangeria.

Amb el temps, hem pogut desenvolupar la vessant més associativa de l'entitat i treballar altres aspectes: l'orientació en la recerca de feina, en la formació, l'accés a formacions reglades i no reglades, les convalidacions de títols, les mediacions comunitàries en conveni amb algunes administracions, com a Reus o Esplugues, on tenim persones d'AMIC fent tasques de mediació.

Tenim convenis amb administracions, convenis marc amb la Generalitat i les quatre diputacions, i també amb aquelles administracions locals amb les quals hi ha una col·laboració més directa: consells comarcals, ajuntaments...

Actualment, tenim una xarxa de 56 oficines a Catalunya, entre les quals són especialment destacables les dels Pirineus, que han permès que una zona que quedava molt abandonada i allunyada dels serveis d'informació, assessorament i tramitació d'expedients tingui accés a aquests recursos. També es poden comentar les de les Terres de l'Ebre i altres llocs com ara Reus o punts de Girona i Guissona.

Pel que fa a Guissona, considerem que en l'acollida que es fa a Guissona és com a mínim qüestionable que s'inclouin a la llista elements d'acollida, tràmits obligatoris per a l'empresa com la tramitació dels expedients i, sobretot, la dependència. L'acollida ha de servir per normalitzar, ajudar i donar eines per tal que les persones que acaben d'arribar puguin desenvolupar-se normalment, participar i treballar amb normalitat i incorporar-se tant en la societat com en el mercat de treball en condicions d'igualtat, mai de dependència.

Des d'AMIC tenim altres projectes que poden ajudar a fer-se una idea dels assumptes que tractem. Estem treballant molt amb els joves, pel que fa a l'accés al món del treball i a la formació dels joves immigrants, no volem entendre que un jove immigrant, pel fet de ser-ho, sigui automàticament mà d'obra i, per tant, hagi d'incorporar-se al mercat de treball als 16 anys, però sí que té dret a fer-ho. Tenim un projecte, «Estudies o Treballes», en què intentem donar formació als tècnics que treballen amb joventut (ja siguin d'escoles municipals, IES, centres oberts o centres de joves) que es troben amb la problemàtica de no saber molt bé quina és la situació

administrativa d'aquestes persones –i, per tant, a què tenen opció– i, en una segona fase, als nois que es troben en aquestes edats, especialment entre els 16 i els 18 anys, en què expliquem que tant poden treballar com estudiar, accedir a la formació reglada, tenir accés a la convalidació (com a mínim part de la formació que porten dels seus països d'origen) i, si volen accedir al mercat de treball, tenir nocions de com fer-ho: com es fa un currículum, a què poden aspirar, quines feines hi ha, possibilitats de promoció, drets i deures..., però, si volen continuar estudiant, existeix la possibilitat de fer-ho i hi ha moltes vies per possibilitar l'estudi.

També hem treballat durant els últims mesos amb dones, fent unes jornades a la fi de l'any passat sobre com la violència de gènere afecta especialment la dona immigrada, que és molt vulnerable davant les agressions a l'entorn familiar, i el mes que ve publicarem un recull juntament amb una guia de recursos per a aquestes dones, ja que va ser una realitat que vàrem trobar molt sovint en les atencions del dia a dia. És una situació que per si mateixa és complicada i, si no es tenen xarxes familiars, es desconeix la llengua i la situació administrativa depèn de la persona que està provocant el maltractament, els casos són molt més complicats.

De la mateixa manera treballem, sobretot a AMIC, el contacte, el suport i la relació amb les entitats d'immigrants. Creiem que és molt important que la gent estigui organitzada i que aquestes organitzacions puguin dur a terme diverses activitats i tinguin veu, com a representants que són del col·lectiu. En aquest àmbit, des del 2002, estem organitzant els congressos sobre immigració a Catalunya. El primer es va fer a Barcelona, en un moment en què començava a ser més que emergent la immigració, però que ens agafava a tots en un punt molt inicial. Es va treballar l'organització i el funcionament de l'entitat amb gent que acabava d'arribar i amb entitats que just començaven a crear-se. L'any 2004, vàrem fer el segon congrés, en el qual vàrem tractar temes més relacionats amb la integració, com ara la llengua i el país, el marc jurídic que afectava els estrangers, la seva regulació i la possibilitat de fer propostes. Vàrem organitzar també un taller de participació, sobre com es podia donar i com es podia canalitzar la participació de les persones immigrades, i sobre el tractament de la immigració pels mitjans de comunicació.

Aquest any estem preparant el III Congrés de la Immigració i hem volgut que versis sobre el mercat de treball. Sota el títol *Anem per feina*, volem crear un espai de reflexió i diàleg, d'aportació d'idees i de treure conclusions comunes entre aquelles persones que participen en les entitats immigrants i en el sindicat, en aquest darrer cas, els delegats estrangers que hem comentat, que han de tenir una veu específica en les polítiques del sindicat en immigració i acollida. Aquí volem tractar com es realitza l'acollida a les empreses, quins mínims hauria de tenir, quins temes s'haurien de tractar i donar idees de com fer-ho. També volem tractar la gestió de la diversitat, veure el mercat d'acollida des de diferents òptiques; potser la del Pla d'acollida és l'òptica de les persones més estabilitzades a l'empresa, amb majors possibilitats de quedar-se més temps, però també volem saber què passa amb les dones immigrades i el seu accés al mercat de treball, especialment aquelles que estan reagrupades i, per tant, tenen més dificul-

tats per accedir-hi. Volem saber què passa amb els joves immigrants, i també volem parlar dels autònoms immigrants, que comencen a ser un volum de persones prou important i que en part explica una voluntat de permanència i d'evolució personal.

La idea és que qui parli sobre aquestes temàtiques i les debati no siguin ni els sindicats ni les patronals, ni els experts teòrics, que ja tenen fòrums per fer-ho, sinó els mateixos immigrants.

Per anar acabant, vull dir que els sindicats hem estat de les primeres entitats a treballar l'acollida, sempre hem defensat que l'acollida al món laboral era molt important, en primer lloc, perquè era el motiu principal de l'arribada de moltes persones i, d'altra banda, perquè s'hi passen moltes hores al dia. Per tant, segons com se'ls tracta a la feina i la imatge que se'ls transmet de la societat que els rep també dependrà molt com s'integraran aquestes persones.

Conclusió

S'ha posat sobre la taula alguna altra qüestió col·lateral, com és l'exercici possible dels drets de participació de les persones immigrades, no social, sinó política; cal recordar que en aquest sentit existeix un debat viu a Catalunya.

Hauré de deixar un o dos minuts perquè el senyor Condal pugui donar resposta a aquests comentaris.

Sr. Antoni Condal

Sí que pot haver-hi una dependència excessiva, però els convido a Guissona, perquè certes coses no se saben a Barcelona. En primer lloc, és clar que tenim un problema: una empresa molt gran en un poble molt petit. Moltes vegades això provoca que haguem de fer moltes coses que no són de la nostra competència, però si nosaltres no ho fem, no ho fa ningú. Els pisos, per exemple, no hi ha ningú per encarregar-se'n i, si no hi ha pisos, no hi ha mà d'obra i l'empresa no podria funcionar.

Poden preguntar als seus companys de CCOO quines feines fan a part de les gestions sindicals: la declaració de renda, la contractació en ETT (empreses de treball temporal), perquè allà s'ha de fer tot.

Em sorprèn que la seva opinió sigui que no som exemple de res. Han vingut els secretaris generals dels seus sindicats i mai no han fet cap manifestació sobre aquest comentari tan dur com el que acaba de fer vostè (Ghassan Saliba). Existeixen manifestacions de l'Administració, de la Secretaria General d'Immigració que ens esmenten públicament, en mitjans de comunicació, com un exemple. Evidentment, tenim defectes, però em pregunto: si vostès tenen de mitjana el 17% d'afiliats i a Guissona tenim el 30%, què més volen? El 90% dels contractes són fixos. CCOO va presentar un vídeo sobre la prevenció a la nostra empresa. Tan dolents no ho podem ser.

APIP

Sr. Josep Ricou

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo

El senyor Josep Ricou i Barceló, president de l'Associació per a la Promoció i la Inserció Professionals, és un economista reconegut que té més de quaranta anys d'experiència en el món social, en aquest àmbit i en el d'associacions de veïns, cooperativisme i tercer sector. Edita una revista de referència pel que fa a polítiques socials, de l'editorial Hacer, *Políticas sociales en Europa*.

L'any 1982 va fundar juntament amb altres professionals APIP i segurament no era conscient de la volada que agafaria la seva activitat, ni ho era, probablement, quan va ser responsable durant cinc anys de l'Àrea de Recursos Laborals dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona, de la importància que tindrien els plans de lluita contra la pobresa i del col·lectiu immigrant en bona part a tota l'Europa comunitària.

Sr. Josep Ricou

Recomanaria a la patronal i als sindicats que llegissin dos llibres molt interessants. Un és de l'Amin Maalouf, *Les croades vistes pels àrabs*; un dels primers plans d'acollida era àrab: donar terres, autonomia i formació, i els francs en aquest cas no el van acceptar. El segon llibre és de l'Omar Pamuk, *Istanbul*, en què es parla de com les dues cultures s'han estat copiant eternament i que ja seria hora que possessin en comú els mateixos punts de vista.

Fora d'aquesta apreciació feta a causa d'aquest debat, voldria explicar-vos que nosaltres el punt de vista que donarem a l'acollida és des de l'atur, des de les persones immigrants, vulnerables, que estan en una situació que no anomenarem d'exclusió per la simbologia que porta associat aquest terme.

Tractem, per tant, de la societat que treballa amb l'atur d'immigrants. APIP treballa des de 1982 amb la immigració, una immigració que era més de degoteig, de trànsit cap a Europa per reagrupament i que, tot i que hi havia al Maresme grans col·lectius de senegalesos, no tenia la magnitud que té actualment.

Des de l'any 1995, amb 59.000 persones immigrants a Catalunya, es produeix un gran canvi, i el 2005 l'INE parla de 472.000, però es parla de 765.000 persones immigrades a Catalunya, que és l'economia submergida que tenim actualment, i aquest és el nostre sector, el de la societat civil.

La migració actual és de tal magnitud que són necessaris els projectes de llei d'acollida per cohesionar-la amb la societat. Les persones immigrants són joves, amb xarxes socials pròpies; volen arrelar al nostre país, ser autònoms, treballar, trobar casa, realitzar-se i poder ajudar els seus. Sense aquesta darrera part, es provoca un desencís tan greu que pot resultar conflictiu.

Aquesta nova força demogràfica té un gran impacte laboral i social: en el mercat de treball, en l'augment i el rejuveniment de la població activa laboral i, consegüentment, en els actius de la Seguretat Social; en la societat, perquè provocarà canvis de convivència a part que s'ha de tenir present la gran vulnerabilitat amb què arriben actualment els fluxos d'emergència, com pot ser el cas de Canàries, que arriben eventualment a Barcelona. Aquests canvis renovaran conjuntament totes les estructures clàssiques de la nostra organització social i hauréu d'aprendre tots junts a crear i promoure una organització nova a la nostra societat. Per això ens cal donar suport a l'organització de l'acollida a llarg termini, perquè es donin millors condicions per a la integració social, resolent necessitats humanes, facilitant oportunitats i cohesió per consolidar els nivells actuals del benestar.

Aquesta corba volia donar aquest significat de treball actual submergit a Barcelona, que vol dir sobretot persones sense regularitzar.

La nostra entitat, mitjançant un servei que anomenem Consolat Solidari, ha detectat una sèrie de necessitats: la manca de regularitzacions, el manteniment d'autoritzacions –es perden els terminis per culpa, de vegades, de les burocràcies internes–, la manca d'habitatge, el desconeixement de la llengua catalana i castellana, la sol·licitud de treballar de joves menors de 18 anys que estan tutelats, la protecció davant la violència de gènere, els espais públics per a les manifestacions culturals i les consultes per a l'atenció a persones amb dependències greus.

Davant d'això, dins les nostres possibilitats, i sempre amb el suport de l'Administració, hem donat resposta amb aquest programa que anomenem Consolat Solidari o d'atenció integral a immigrants. Té un servei d'atenció social personalitzada, que és un servei d'atenció inicial. Hi ha una atenció jurídica, que manté els debats sobre regularització, manteniment, reagrupament i relació amb el municipi. Cerquem i disposem d'habitatges per a la inclusió, en aquest cas amb col·laboració del municipi i també de la fundació Un Sol Món. Disposem de dispositius d'acollida d'emergència, en aquest cas dels *cayucos* de Canàries, però venim des de l'any 1987.

Quant a la formació en llengua catalana i castellana, tot i que té una gran resposta per la Coordinadora de la Llengua, mantenim una formació dedicada als aspectes més tècnics i administratius, com una formació professional no reglada i ajustada a les possibilitats de les persones, pel que fa al llenguatge i quant a les capacitats professionals.

Desenvolupem projectes de formació ocupacional i d'inserció sociolaboral, tots els quals han d'estar adreçats a persones en situació legal, aspecte en el qual creiem que hauria d'haver-hi, per part de la Generalitat, voluntat d'ampliar-los a les persones sense papers. Quant a l'acompanyament a la inserció sociolaboral dedicat a les

empreses, hi ha una xarxa d'empreses i en aquest aspecte estic d'acord en part amb la patronal, tot i que CCOO també té raó, perquè el model de Guissona sembla adreçar-nos a les fàbriques tèxtils del Berguedà, però això és degut a la situació de Guissona, una població d'allà de la Segarra, i aquesta situació s'ha de comprendre, i està donant sortida a molts dels problemes que tenen i, en aquest cas, hem de dir que les empreses ens estan donant suport. No hem trobat mai una empresa que negui la possibilitat de captar gent, de fer un procés d'aprenentatge en llengua, fins i tot de qualificar-la, precisament per la manca existent de personal.

També treballem, des de fa temps, en habitatge en municipis rurals i el repte principal és fer coincidir la baixada de la població rural amb l'arribada d'immigració rural, que pot tenir un pes específic en pobles semiabandonats.

En relació amb els projectes generalistes per persones en atur: quan l'economia avança, l'ocupació també ho fa i l'empresa és la que va agafant el personal. D'altra banda, quan es produeixen èpoques *d'impasse*, hem de treballar amb l'Administració en projectes ocupacionals: reparació d'habitatges per a gent gran, replantació de boscos cremats, etc.

Aquí trobem les dades de les persones que hem atès amb el Consolat Solidari. No hem sumat els diferents projectes, perquè moltes persones utilitzen indistintament diversos programes. Destaquem, a Barcelona, les 234 consultes jurídiques del 2006, les accions formatives per a aturats, amb 147, i el centre d'espai més nocturn per a dones, adreçat a aquelles que es troben en risc de prostitució i que serveixen per temperar la violència que es dona al carrer o dins les mateixes màfies.

Per exemple, d'aquestes persones que tenim als centres, la majoria són del Marroc i el sud-americà o centreamericà s'està apropant cada vegada més. El col·lectiu romanès també va apareixent, tot i que el 2007 ja era europeu i no hi podia constar.

Voldria comentar la importància del treball, perquè quan parlem d'acollida sembla de vegades que fos opcional, i el treball és un dret. Nosaltres no som ningú per dir a qui acollim i a qui no. El treball és un dret social i desgraciadament els models de creixement no es fonamenten a potenciar el creixement humà; es fonamenten en la plusvàlua, l'explotació, però en cap moment en el fet que nosaltres estem millor intel·lectualment i culturalment.

El treball crea poder adquisitiu, autonomia personal, paga l'habitatge, fa assolir estatus social –aspecte que comença a ser molt important– i participar en la societat, i també aconseguir aquests somnis, que crec que és un punt molt important.

En l'acollida, això s'ha de dir: es parla d'informació i més informació, i no es diu que l'eix fonamental de l'acollida ha de ser aconseguir aquesta integració per al treball i per a la realització personal.

El treball també té un element subjectiu. Aquest aspecte de la integració ha de ser considerat per l'acollida, perquè les persones puguin assolir aquest nivell de satisfacció que és el que facilitarà la cohesió. L'acollida ha d'oferir, en tot el procés d'atenció, les necessitats de les persones immigrants, un treball legal i digne, no una ocupació precària o en males condicions. La manca de regularització immediata o de

respostes immediates a les necessitats humanes creen dualitats que enfronten les persones, es perd la voluntat de professionalitzar-se, l'interès per integrar-se, per conèixer el país d'arribada, es creen mecanismes d'autodefensa i, en darrera instància, la societat perd cohesió social i capital humà nouvingut. Els processos d'acollida han de fomentar la integració pel treball i la cohesió social pels drets i les obligacions de la ciutadania. Quan no hi ha documentació que regularitzi els immigrants, les entitats cíviques es transformen en entitats assistencials, resolent dia a dia les problemàtiques més elementals: habitatge, menjar, vestir, etc.

Per això volia proposar, en l'àmbit laboral, aquestes línies, que poden semblar massa idealistes, però crec que l'acollida ha de passar per regularitzar la residència i el treball, i, si no, amb regulacions transitòries; acompanyar el retorn voluntari i la cooperació dels mateixos immigrants. Si allà hi hagués possibilitats de desenvolupar-se, possiblement algunes persones no haurien marxat, com es comentava aquest matí. Les persones amb ordre d'expulsió han de poder utilitzar aquests serveis de retorn, ja que la situació actual, amb persones amb ordre d'expulsió vivint al carrer, no té sentit. Cal que les persones empresonades, que perden la residència, puguin beneficiar-se del retorn o de la regularització, perquè representa una despesa pública que no va enlloc.

Pel que fa als drets d'inserció sociolaboral, cal que es faciliti la incorporació de menors a les empreses amb contractes d'aprenentatge i de formació professional. No fa gaires anys es començava a treballar als 14 anys, i els joves de 14 anys vénen amb aquesta idea. Nosaltres creiem que cal educar, però cal facilitar que els nois que es troben en centres tutelats puguin entrar en processos d'aprenentatge a les empreses, de manera que no hipotequem les seves esperances. Igualment, quant a les persones indocumentades, mentre siguin aquí, haurien de fer processos d'aprenentatge. Actualment, ningú no pot entrar en els programes de la Generalitat si no està documentat, i dins la proposta de la Llei d'acollida s'hauria de recollir que les persones encara no documentades fossin acollides. Cal trobar plans transitoris d'ocupació també per a dones reagrupades, perquè no passin dos anys tancades a casa dependents del marit sense sortir al carrer i perquè no caiguin en xarxes de prostitució o no s'entreguin adolescents a serveis domèstics en condicions de dependència. Cal crear habitatges de lloguer econòmics o, fins i tot, transitoris: treballar sense poder anar-hi a viure o ocupant pisos *pastera* o en males condicions, tampoc no té sentit. Que es doni un concepte més ampli al PIRMI, la renda mínima d'inserció, com a renda mínima de suport fins que la persona pugui tirar endavant.

Cal també impulsar polítiques fiscals, en primer lloc, per fer emergir tot el treball submergit, i també per donar suport a les petites iniciatives autònomes; no es dona cap crèdit ICO a les empreses petites ni d'immigrants. També cal que els contractes subvencionats per a col·lectius en risc puguin ampliar-se a aquests col·lectius en situació transitòria.

Així mateix, cal orientar i assessorar les remeses per tal que tinguin un efecte multiplicador als seus propis països. Actualment, les remeses van al consum més

immediat de les famílies. Crec que cal un assessorament amb banca d'allà, com s'ha creat darrerament al Marroc, d'intercanvi, perquè les remeses puguin utilitzar-se per crear ocupació als països d'origen.

Finalment, cal consolidar les nostres entitats perquè no siguin entitats d'assistència social, sinó que donin suport directament a la nostra societat.

Associació de Dones per a la Reinserció Social

Sra. Esther Ramos

Presentació a càrrec del Sr. Eduardo Rojo

La senyora Esther Ramos Oliveras, de l'Associació de Dones per a la Reinserció Social, és experta en inserció laboral, diplomada en treball social i responsable del Servei de Mediació i Interculturalitat. Ha coordinat diversos programes d'informació i orientació per a la inserció laboral en dones, és responsable del Servei d'Atenció a Dones Immigrades i ha participat en l'equip de projectes Gènere, Pobresa i Exclusió. Forma part, actualment, de l'equip de docents en la Unitat de Formació a Professionals Externs de SURT.

Sra. Esther Ramos

SURT és una associació de dones per a la inserció laboral, actualment en procés de constitució de fundació, que fa 14 anys que funciona, des de 1993.

En tot aquest procés han passat més de 5.000 dones per l'entitat, un 40-45% de les quals són dones immigrades, percentatge que ha variat en funció dels anys i segons els programes.

L'associació té tres línies de treball: d'una banda, la línia dels projectes de recerca, d'elaboració d'eines i de metodologia, d'altra banda, la línia d'intervenció, la més gran, amb programes de formació, itineraris d'atenció, tallers ocupacionals, projectes d'acompanyament a l'autoempresa, etc., i una tercera part en què treballem amb la formació a professionals i on estem treballant en consultoria en temes de gènere.

Amb aquesta missió, la nostra entitat treballa per potenciar la presència de les dones en el teixit econòmic i laboral en condicions d'equitat i per donar suport als processos d'inserció sociolaboral de les dones, especialment, les que es troben en situació de vulnerabilitat. De fet, considerem les dones immigrades un dels col·lectius que més es troba en situació de vulnerabilitat.

Enfoquem la nostra intervenció en tres grans blocs:

- El constructivista, que ens permet fonamentar-nos en l'experiència vital i laboral d'aquesta persona i, a partir d'aquí, poder construir, incorporant el nou aprenentatge i les noves eines necessàries per assolir la nova situació.

- La perspectiva de gènere, que permet fer una anàlisi del mercat laboral des d'una òptica sovint no reconeguda. Bona part del treball que hem fet durant molts anys ha estat fer visible la situació de les dones immigrades. Moltes vegades es parla d'immigració des del punt de vista de la producció i el paper de les dones queda relegat, d'una banda, pel permís de residència o treball, però, de l'altra, pels estereotips de les dones que arriben.
- Model de competències: permet valorar no tant la formació acadèmica i instrumental formals, sinó també aquells aprenentatges que es desenvolupen en àmbits no formals. En aquest sentit, podem desenvolupar coneixements, recursos i competències que apliquen en el seu dia a dia, i no tant específicament en el mercat de treball.

Quan parlem de gènere i treball, la relació de les dones amb el món laboral està condicionada per tres dinàmiques:

- Absència: és la situació de les dones considerades inactives, tot i que participen activament dins l'esfera privada i el món reproductiu.
- Trajectòries discontinües: fa referència al fet d'entrar i sortir del mercat laboral per fer-se càrrec de les tasques de suport i manteniment familiar. A més, la manca de reconeixement del treball no realitzat dins el món col·lectiu dificulta la reincorporació.
- Discriminació: es tracta de les situacions en què els salaris són més baixos a causa de la mateixa ocupació. Encara es donen molts informes sobre desigualtat salarial a causa de la mateixa categoria laboral. La precarietat contractual encara és un element que cal tenir en compte en aquest aspecte.

Un altre element que s'ha de tenir present és la segregació horitzontal i vertical, la concentració de sectors feminitzats i precaris en què moltes vegades les dones es veuen incorporades, especialment en sectors en els quals la compensació econòmica és més baixa.

Un element més és la dificultat d'accés a l'estructura directiva; hem vist que a mesura que s'ascendeix a l'estructura directiva la relació percentual de dones i homes va disminuint.

El procés migratori és un procés de trencament: l'arribada a un altre país trenca part del bagatge de la persona i aquesta part d'identitat s'ha de reconstruir. En relació amb l'accés al mercat de treball, parlem dels requisits de la societat d'acollida: el permís de treball, la incorporació a una ocupació o àmbit, els condicionaments...

Cada vegada trobem més dones amb titulacions per sobre de l'ocupació que fan, molt sovint perquè els sectors amb més ocupació són els de serveis i d'altres, tot i que les dones que hi accedeixen no s'haurien plantejat mai de treballar-hi abans. Aquesta situació també planteja tota una nova identitat.

Les demandes curriculars i informatives: quant a les dones que tenien ocupacions de cert nivell, com advocades o metgesses, els estudis queden invalidats i, fins que no poden refer aquesta part de la seva identitat, difícilment poden accedir a les seves ocupacions anteriors. Això provoca també, en els sectors de baixa qualificació, situacions de discriminació i estereotips. Trobem sovint una imatge preconcebuda de les dones immigrants, i de la immigració en general, de baixa preparació.

D'altra banda, el permís de reagrupació provoca situacions de dones que han trencat amb la seva situació familiar per poder venir aquí a treballar i, en arribar, es troben sotmeses de nou perquè el seu permís està condicionat al marit, cosa que provoca un segon trencament. La visió que encara es té de les dones que no treballaven abans de venir ha de deixar-se de banda, perquè cada vegada més trobem dones amb experiència i professió, però que han d'entrar per la via de la reagrupació familiar.

Si a aquests elements afegim les situacions de violència, la situació es torna realment complexa.

Podríem incorporar altres elements, com són els recursos de mobilitat per a dones que troben que en el seu territori no hi ha oportunitats laborals i necessiten mobilitat. Tot i que és difícil actuar amb dones que no tenen permís de treball, cal cercar mecanismes per fer trànsit al treball. No es pot esperar el permís de treball per començar a treballar en un projecte professional, ja que té una duració àmplia a causa, en part, dels tràmits administratius necessaris, que són lents. Aquest procés ha d'agilitzar-se i estem plantejant accions, propostes i mecanismes, tant des de les empreses com des de l'Administració, per assolir aquest objectiu.

Pel que fa a la integració, com s'ha comentat aquest matí, ha de ser un procés en el qual hem de treballar conjuntament empreses, entitats i administracions, i ha de ser un procés de participació real; l'actuació que hi fem ha de ser efectiva i ha de generar un resultat, el Pla d'acollida ha de cobrir les expectatives de la persona.

Quan entrem en com fer tot això, perquè l'actuació sigui eficaç, en els programes que desenvolupem parlem de l'acollida com d'un procés d'intermediació, és a dir, cal pensar accions que vagin adreçades a diferents elements. Tenim una part d'accions adreçades a les dones, en què trobem la part informativa, tant laboral com d'orientació, per definir el projecte en què treballem les expectatives de la persona, la demanda del mercat pel projecte, les competències necessàries i on adquirir-les, etc.

En aquest sentit, creiem que també és important una formació acreditada, reconeguda per empreses i pel mercat de treball, assessorament d'àmbit legal, laboral i pel que fa a titulacions i mediació intercultural. En aquest sentit, des de fa anys fem un taller ocupacional de mediadores sociosanitàries amb acords amb diversos hospitals, participem en la creació de la Xarxa de Mediació en l'àmbit estatal, desenvolupant tant a Catalunya com a les Balears la part de mediació intercultural en diversos àmbits.

També hem de pensar en accions adreçades a les empreses de sensibilització, d'intermediació, de convenis, d'assessorament jurídic. Si la nostra acció té com a

objectiu la inserció laboral de la persona, és molt important que existeixi un acord amb les empreses, respecte als convenis que regulen les pràctiques, per exemple.

Les accions adreçades al personal tècnic són molt importants, en aspectes d'assessorament legal, laboral i de mediació cultural. El personal tècnic és qui ha d'actuar després amb les persones i és molt important que tinguin formació.

També calen accions adreçades a les administracions: és molt important per part de tots els dispositius crear mecanismes d'identificació de les situacions crítiques i elaborar propostes d'actuació amb vista a les administracions.

El Pla d'acollida ha d'estar molt adaptat a la persona, garantir la facilitat i la integració, i ser transversal en l'actuació, és a dir, tractar tots els temes possibles, no fer cursos d'aspectes diversos sense relació entre ells.

S'ha d'agilitzar la gestió dels tràmits administratius, buscar vies alternatives, acords i convenis per començar els projectes professionals abans, de manera que els tràmits no deturin el procés. També hem de garantir els drets de les persones individuals, com en els casos de permís de reagrupació. S'han de cercar mecanismes per establir relacions molt directes entre les empreses, les persones i els dispositius, perquè siguin una sortida real i útil.

S'han d'incorporar l'equitat i la perspectiva de gènere en les actuacions, saber com incorporar-la i com fer que l'accés es faci en estat d'igualtat per a les dones. Això permetrà que el Pla d'acollida sigui una oportunitat real i que les persones no el prenguin com un càstig.

Debat

Abans de donar la paraula al debat, els diria que falta una persona en aquesta taula. Falta un representant de l'Administració general de l'Estat, que és qui té la competència en matèria de regulació d'alguns àmbits legals de la immigració.

P.: Segons el que s'ha dit aquesta tarda a la taula, sembla que la política de contingent no funciona. El senyor Saliba ha dit directament que no funciona, el senyor Condal ha parlat sobretot de contractació nominativa, des d'una altra perspectiva, o de reagrupació familiar, i la meua pregunta és: realment no funciona el contingent? Funciona parcialment? O funciona menys del que voldríem? I, si és així, quines són les causes? Ho pregunto perquè des de l'any 2000 el contingent com a via d'entrada principal és una aposta de l'Administració central i sembla que mai no acaba de funcionar.

P.: Si fem referència a un tema d'aquest matí, voldria centrar-me en un aspecte que em sembla fonamental. Parlem del tema de l'acollida, però queda un element al qual no responen ni les empreses ni els sindicats. Malgrat totes les polítiques anteriors, existeix una immigració il·legal tant a Catalunya com a tot l'Estat. Si som en un congrés d'acollida, què fem amb la gran quantitat de gent que té pendent de regularitzar la seva situació a mitjà i llarg termini? Si en aquest Congrés no podem plantejar algunes línies per a aquest col·lectiu, el Congrés no compleix la seva funció fonamental, perquè estem parlant de centenars de persones. Això no vol dir que després els col·lectius regularitzats no hagin de tractar-se, però si no som capaços de dir què fem amb els il·legals, podem dir que aquest Congrés parla solament dels legals i que tots els il·legals han de marxar del país, cosa que alguns, i alguns de mala manera, han plantejat així.

Eduardo Rojo: Si em permet una breu intervenció, crec que la paraula il·legal, referida a una persona, no s'ha d'utilitzar mai; són persones en situació irregular a efectes administratius. Les persones no són il·legals, ho són les accions que puguin realitzar des d'un punt de vista jurídic.

P.: A mi, personalment, em preocupa el col·lectiu jove que arriba per la via de la reagrupació familiar, que es troba entre els 16 i els 18 anys, que no pot treballar i que quan deixen l'institut no saben què fer, i també m'amoïnen els seus pares i mares, que també es troben dins aquesta problemàtica. No sé si, quan es parla d'estadística d'aturats en aquest país, es consideren aquestes persones que estan en edat de treballar, però que, en no estar apuntats a l'INEM, no apareixen a les estadístiques. També tinc una pregunta per al sector empresarial: no sé fins a quin punt arri-

ba la seva solidaritat amb el treballador estranger, especialment quan es troba en procés de renovació del permís de residència i treball, i molts empresaris no accepten aquests treballadors perquè no tenen la garantia jurídica d'aconseguir el permís de treball –i el mateix passa amb aquells que els queden pocs mesos perquè el seu permís els caduqui.

Una altra reflexió és per als sindicats i la patronal: tots sabem que existeix una proposta de llei per modificar la Llei d'estrangeria i que, segurament, pel que hem llegit, anirà a pitjor. Es parla d'eliminar drets tan elementals com l'educació o la sanitat, per exemple, d'eliminar l'empadronament i, per tant, l'arrelament social, que era la via de sortida per regularitzar persones contínuament, i també es parla d'eliminar el visat per possibilitat de treball, encara que jo no he estat mai d'acord amb aquesta opció, perquè s'ha demostrat que no funciona.

P.: Estaria interessada a saber què s'està fent des de l'Administració amb el treball pedagògic, sobretot, en petites i mitjanes empreses, que es resisteixen a contractar estrangers a causa dels problemes de papers que això representa, per sensibilitzar-les.

Montserrat Segura: El que em sembla és que, com a Departament de Treball, i amb les competències que tenim, el que ens preocupa més és evitar que existeixi discriminació per a l'accés a l'ocupació, en primer lloc, i, després, m'amoïna les condicions de treball. La vigilància que es fa perquè no existeixi aquesta discriminació és la que després ens porta a tenir en compte les necessitats específiques dels diferents col·lectius, però aquesta és la preocupació principal i prioritària que tenim.

Per tant, opinem que hem de facilitar l'accés al treball en funció de les necessitats de treball que existeixin realment, per no afavorir l'augment de l'atur. Així, som molt partidaris de col·laborar i facilitar la contractació i la formació en origen, perquè creiem que ajuda aquests fluxos migratoris a adequar-se a les necessitats empresarials.

Pel que fa a les estadístiques, aquestes es fonamenten evidentment en les persones que es troben en situació regular i, tot i que no puc contestar amb exactitud, crec que l'enquesta de població activa sí que té en compte les dades de les persones que no hi estan.

Antoni Condal: Jo sóc partidari del contingent, però els empresaris, especialment els petits, no saben fer ús d'aquesta eina. Es demana mà d'obra i, de 1.000 persones que es necessiten, després solament n'arriben 200 per aquesta via. El contingent és perfecte perquè es fa la selecció en origen i es porta la gent que es necessita amb l'ofici que es necessita. El primer que s'ha de fer és agilitzar els tràmits administratius i tenir més països en conveni amb l'Estat espanyol, perquè es pugui portar persones en situació legal a Espanya.

Pel que fa a la irregularitat, té tota la raó. Són persones que estan aquí i, per tant, són importants, però els empresaris només necessitem els regulars. L'Administració té el problema dels irregulars i és molt difícil de solucionar. Els empresaris volem persones regulars i la gent que vulgui treballar hauria d'entrar amb el contracte sota el braç, i ningú més.

Sobre el tema dels joves, és cert que les persones de 16 i 17 anys que no s'adapten a l'institut i no troben feina fins als 20 anys o més, es troben en un moment molt crític i crec que tots hauríem d'intentar, Administració i empresaris, trobar alguna fórmula d'aprenentatge, que podria generar una actitud més positiva per part dels empresaris.

Quant als tràmits, no li puc contestar. L'empresari vol persones regulars que tinguin l'ofici per treballar a la seva empresa, i la solució és que l'Administració pugui posar la persona en mans de l'empresari. Té raó en el fet que el petit empresari es perd amb tots els papers i solament les grans empreses podem fer-ho, perquè tenim muntat un sistema de psicòlegs, de persones que van al país a fer la selecció. Les petites empreses s'haurien d'ajuntar en associacions.

Crec que hem de potenciar el contingent i cercar la gent en situació regular que no té feina. Convido a les entitats que hi ha aquí a parlar més amb els empresaris. Si a Lleida, per exemple, necessitem 600 dependents i aquí hi ha persones en situació regular, hem de canalitzar-ho.

Ghassan Saliba: El contingent no ha funcionat des del 2002. Dels 9.700 llocs de treball assignats a Catalunya el 2007, només se n'han cobert 1.500. Per què no funciona? En primer lloc, les petites empreses no poden entrar en el contingent. El contingent està limitat a empreses de més de 50 treballadors i l'oferta no pot ser inferior a 10 treballadors. L'única opció és que diverses empreses s'ajuntin i facin una oferta conjunta de més de 10 treballadors.

En segon lloc, pel que fa al sistema de determinació, fins ara, la determinació es fa en una setmana, i crec que cap determinació de necessitats de mercat de treball no es fa en una setmana.

Hem de començar a pensar per què seguim utilitzant un sistema que no funciona, que utilitzen quatre o cinc grans empreses de tot Espanya: VIPS, McDonald's, El Corte Inglés, etc. Hem de començar a pensar en una sola via que reculli la part positiva del règim general i del contingent, però una de sola. Crec que l'estabilitat jurídica pot condicionar la integració, la ciutadania i la inclusió, però no l'acollida. L'acollida ha de ser per a totes les persones, al marge de la seva situació administrativa. És una de les coses per les quals hem lluitat al sindicat i queda recollida a la Llei d'acollida. A l'acollida, hi té dret qualsevol persona que estigui empadronada a un municipi de Catalunya. Una altra cosa és que haguem de canviar la Llei d'estrangeria per regularitzar la gent que es troba aquí sense papers. Una de les coses bones de l'Estatut de Catalunya, quan els principis rectors de l'Estatut tracten dels drets, fa referència als drets a les persones, no dependent de la seva situació administrativa.

Pel que fa als joves, crec que és un problema administratiu, que és el de l'autorització de treball. L'autorització s'ha de fer tan ràpid com sigui possible, tant per als joves com per als qui arriben per reagrupació familiar.

Eduardo Rojo: Per qüestió d'ordre, la senyora Angelina Puig, del Servei d'Ocupació, pot intervenir un minut, perquè sé que és una persona que coneix aquests temes i m'imagino que volia fer-hi algun afegit.

Angelina Puig: Atès que l'elaboració del contingent és competència de la Comissió d'Immigració del Servei d'Ocupació de Catalunya, conformada per les associacions empresarials, els sindicats i la mateixa Administració, volia matisar les declaracions del senyor Saliba sobre el fet que hem de començar a pensar per què aquests instruments no funcionen; és que fa un any que els pensem i treballem per modificar-los. No és exactament que el contingent no funcioni. No funciona si diem que havien d'entrar 9.000 persones per contingent i avui en dia no arribem a 2.000, però això no vol dir que el contingent no hagi funcionat per a aquestes 2.000 persones o per a les empreses que les han contractades. Hi ha desajustaments entre el procediment regular per via nominativa, atès que molts empresaris volen conèixer les persones, i el contingent té tota una sèrie de condicionants que, efectivament, els petits empresaris troben molt difícils.

Raquel Gil: Com deia l'Angelina, aquí estem uns quants de la Comissió d'Immigració del SOC, cosa que no treu que digui que el contingent no funciona. El més preocupant del fet que el contingent no funcioni és que, quan es parla de política de fluxos, l'única política establerta és el contingent. Si el contingent no funciona, no tenim política de fluxos i això és especialment greu.

Pel que fa als il·legals, en els nombres que hem donat, els sindicats no diferenciem entre regulars i irregulars. Quan diem que hem atès durant l'any unes 23.000 persones, aproximadament el 40% són persones en situació irregular, com a mínim en el moment en què arriben a l'oficina. En molts casos, afortunadament, ja tenen els papers quan acaben les seves consultes. Però precisament els sindicats, tant pel que fa a l'afiliació com a l'atenció, no hem diferenciat mai entre persones amb situació irregular i regular, fins i tot en assumptes estrictament laborals, de defensa de situacions de vulneració de la seva situació laboral. Tampoc Magistratura no ho fa; es porten casos en els quals la persona es troba en situació irregular, acabi el cas en arrelament laboral o no.

Quan es preguntava si les dades d'aturats preveuen les persones joves en situació de residència, però sense possibilitat de treball, la resposta és no. Nosaltres hem fet el càlcul i parlem d'un 75.000 persones a Catalunya que solament tenen permís de residència i no de treball. Així, quan parlem de contingents de 10.000 persones, quan tenim aquí 75.000 persones a les quals solament caldria agilitzar el procés de canvi de permís, i a qui podria seleccionar i conèixer l'empresa directament, crec que les dades són prou demolidores.

Josep Ricou: Són les institucions, les empreses i els sindicats, com nosaltres els civils, que han de garantir el treball i la riquesa social, no estem parlant solament de pactar individus.

En segon terme, l'EPA no recull la gent que no està regularitzada. L'INEM de vegades sí que recull les sol·licituds per ocupació. Però aquests nois no regularitzats, dels CRAE (centres residencials d'acció educativa) o altres, no estan recollits. Pel que fa a aquests nois, dels quals n'hi ha uns 300 a Barcelona, quan surten de la tutela de la Generalitat no tenen què fer. Molts treballen sense papers i molts amb papers,

però sense pautes laborals, i aquest és un tema que s'ha de parlar, no solament des dels 18 anys, sinó començar des dels 14, perquè es troben en una situació de concepte de treball i educació diferent a la que tenim aquí.

Respecte al treball pedagògic a les empreses, nosaltres en tenim una experiència bastant positiva. On no és tan positiva és a la Seguretat Social, que posa molts problemes, ni a les mateixes gestories, que diuen a l'empresari que no es compliqui si ja hi té gent.

Esther Ramos: Voldria dir que sí que hi ha experiències de treball amb empreses: nosaltres hem participat en tres casos amb empreses col·laboradores, amb les quals hem acordat la formació i la selecció de les dones, mentre ells ens passaven tota la documentació per agilitzar el tràmit administratiu de la contractació, per passar de residència a treball. L'experiència és molt positiva i el que hem de cercar és mecanismes per tal que les empreses puguin fer aquests tràmits.

Eduardo Rojo: El més important és que, com sempre, puguem sortir d'aquí amb ganes de pensar en el que s'ha parlat. L'any 2006 es van formalitzar més de 200.000 contractacions des de fora d'Espanya de persones que hi han vingut a treballar. Aquesta dada pot ser millor o pitjor, però jo no la veuria amb mals ulls.

Una altra qüestió que em surgeix per anar pensant és que cal plantejar la regularització des del punt de vista laboral i després s'ha de pensar quina capacitat d'absorció té el mercat de treball. No sé si s'ha de fer al mateix temps o si podem pensar en quina necessitat tindriem posteriorment.

Una altra reflexió és que un funcionari hauria de complir la legalitat, perquè si no ho fa és responsable d'un delicte quan fa determinades actuacions en el seu àmbit professional, i si fem determinades actuacions som subjectes de la normativa penal.

■ Pla general de la taula rodona sobre experiències d'acollida en l'àmbit laboral. / *Secretaria per a la Immigració.*

■ Representants d'entitats, sindicats i empreses que van intervenir a la taula rodona. / *Secretaria per a la Immigració.*

Grup B1
Acollida lingüística

Ponència. El marc institucional

Sra. Paquita Sanvicén
Secretaria de Política Lingüística. Generalitat de Catalunya

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Porta, director d'Òmnium Cultural

Com saben pel programa, aquesta sessió tracta de l'acollida lingüística i la farem en quatre temps. En primer lloc, hi haurà una introducció de la senyora Paquita Sanvicén, que serà més llarga, la qual ens explicarà la perspectiva de l'acollida lingüística des del punt de vista del marc institucional, és a dir, de la Generalitat de Catalunya. Després hi haurà intervencions en què tractarem el mateix tema vist des de l'àmbit local, és a dir, des de l'àmbit municipal. Després hi haurà intervencions sobre la perspectiva des de la societat civil i, finalment, farem un debat en el temps que resti.

La senyora Paquita Sanvicén Torné és directora de Planificació i Foment de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, doctora en sociologia, llicenciada en filologia catalana i màster en planificació lingüística. La conferència tractarà el marc institucional de l'acollida lingüística. Se centrarà en un repàs breu d'algunes de les transformacions estructurals fonamentals que afecten la política i la planificació lingüística des de la fi del segle xx fins ara, i farà referència als reptes i les oportunitats que tenen els nous escenaris que es van dibuixant, la política transversal, les actuacions i les dades de la feina que s'està duent a terme en aquests moments i els projectes de futur.

Sra. Paquita Sanvicén

Abans de començar voldria fer un parell d'observacions prèvies, una sobre l'enfocament i el plantejament del que us diré. En principi, en ser aquest un congrés internacional, em vaig plantejar la necessitat de fer una intervenció no teòrica, sinó més d'aplicació, enfocada especialment a possibles persones que no coneguessin el que estàvem fent i, per tant, serà àmpliament descriptiva.

La segona prèvia que volia fer és la següent: parlem d'acollida en el sentit modern que li donem, que és el de la intervenció, l'atenció específica en el foment per a l'ensenyament de la llengua catalana, l'ús de la llengua catalana, adreçada als col·lectius del que hem anomenat *nova immigració*, fonamentalment, des del tombant de segle. A partir d'aquí, ens hem posat d'acord a anomenar *acollida lingüística* a

aquesta feina que fem de foment del coneixement i de l'ús. Tanmateix, hem de tenir en compte que, abans del tombant de segle, tant des de la Secretaria com des del Consorci per a la Normalització Lingüística, es van fer reiterades actuacions d'aprenentatge i d'ús de llengua catalana a les persones no catalanoparlants. És evident que no parlàvem d'acollida, perquè els usuaris als quals ens adreçàvem el segle xx eren persones de la resta de la península, que venien de la resta de comunitats espanyoles, determinats professionals de la resta d'Europa, etc., però l'objectiu no era el que tenim ara: la integració de col·lectius nouvinguts. Per tant, utilitzem i acordem parlar d'acollida lingüística en aquest sentit a partir d'un moment determinat, a partir de l'arribada i l'atenció de noves onades migratòries, però volia fer aquesta prèvia en el sentit que es treballa des de fa molt temps en l'ensenyament de llengua catalana per a persones no catalanoparlants. Perquè, de fet, abans i ara, l'objectiu de la política lingüística del Govern té a veure amb fonamentar el coneixement i l'ús de la llengua en persones que no coneixen la llengua, siguin immigrants o no. És evident que el fet d'aquesta nova immigració comporta nous escenaris que ara passarem a ressaltar i en aquesta nova fase la majoria dels nostres usuaris són immigrants, però el concepte no és adreçar-se a aquests, sinó a persones que desconeixen la llengua catalana.

Dit això, faré un petit repàs a aquestes quatre qüestions que plantejàvem abans.

Pel que fa a les transformacions estructurals, la política i la planificació lingüística no es poden entendre si no la fem i l'analitzem dins el seu context social i en la seva història. És evident que aquesta és la base de tota planificació i política lingüística. Per tant, en aquest nou escenari al tombant del segle xx i inici del segle XXI hi ha uns elements estructurals, unes transformacions de territori, que fan que l'acollida lingüística sigui d'una manera i no d'una altra.

Farem un repàs breu. Les transformacions estructurals són:

- L'arribada de quantitats molt importants de població de diferents orígens, geogràfics i culturals, ja no sols peninsulars, que tenen una problemàtica (absolutament diferents interessos, característiques, orígens culturals, etc.) i que no sols s'instal·len a les grans ciutats, sinó en poblacions petites i de l'interior, per exemple, a les terres de Lleida sempre ressaltem el 30 i escaig per cent d'immigració que té Guissona.
- La necessitat social de cobrir diferents àmbits de treball que no s'acaben de cobrir amb la població autòctona. Això conforma que hi ha noves maneres de fer contractació, com la contractació en origen, que fan que hi hagi nous professionals qualificats en àmbits específics, que fins ara estaven coberts per autòctons, com ara la sanitat, per posar un dels exemples més característics, etc.
- Actualment, la conformació de la societat catalana en aquest segle ja no sols està feta per persones com les que hi habitaven el segle XIX, autòctons i de la resta de la península, sinó que està formant-se aquesta societat conjuntament

amb persones comunitàries i extracomunitàries que s'incorporen i que, per tant, també tenen coses a dir i a fer.

- La reflexió que hi ha, probablement per primera vegada, al voltant del gran conjunt de moviments poblacionals europeus i, evidentment, l'aportació de teories, com ara l'ecologia de les llengües, al voltant del paper de les llengües. La diversitat és un valor; coneixeu totes les aportacions de la Comissió Europea i de la UNESCO, hi ha una àmplia conscienciació del fet que les llengües que té cadascú són un valor, no solament per a la persona, sinó també per la seva integració. En aquests moments hi ha un gran acord col·lectiu de la necessitat de valorar les llengües dels altres alhora que demanem que es valorin les nostres. En aquesta línia de coherència hi ha el plantejament que fem de la necessitat d'aprendre la llengua catalana.
- L'aparició d'Internet, el valor del qual, tant des del punt de vista de l'aprenentatge com de la creació i les actuacions, no cal referir-nos-hi perquè és conegut abundantment.

M'interessava traçar quatre dades en aquest marc més general sobre aquesta població estrangera que està assentada de manera no temporal. L'1 de gener del 2007, hi havia a Catalunya prop d'un milió de persones de nacionalitat estrangera, al voltant d'un 14% del total de la població, en un còmput total de població a Catalunya de 7,5 milions. Aquesta conformació de població pertany, segons els darrers estudis, a 180 nacionalitats i aproximadament es parlen unes 300 llengües. Els col·lectius més nombrosos, segons les dades, són el marroquí, el de l'Equador i el de Bolívia. Per tant, l'escenari en el qual parlem d'acollida lingüística és d'una societat que és estructuralment plurilingüe i pluricultural. Una societat, a més, en la qual per primer cop es dona una situació inèdita a Catalunya: una part que no tenim comptabilitzada, quan arriba, no coneix ni entén cap de les dues llengües del territori, ni català ni castellà. Això té, evidentment, implicacions per a la política lingüística, per a la formació dels professionals i a l'hora de traçar les metodologies de treball i de conformar els materials i les maneres d'ensenyar la llengua.

Evidentment, també, tota aquesta població estrangera té diferents referents culturals, sistemes lingüístics, alfabetos i sistemes d'aprenentatge. Tot plegat conforma un escenari que ens porta a analitzar que tenim grans reptes i grans oportunitats.

Quins són aquests reptes i aquestes oportunitats? Des de la Secretaria de Política Lingüística, des del Govern, l'objectiu és gestionar i analitzar el procés actual, operar un canvi i gestionar-lo aplicant estratègies diferents. Ens plantegem i analitzem aquests reptes i oportunitats des de dos punts de vista: la formació, perquè les parts fonamentals de l'acollida lingüística són l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua, i la sensibilització i la dinamització.

Tot aquest escenari ampli, divers i complex que just hem esbossat, implica que, per a la formació, existeix una colla de reptes que són alhora una oportunitat. D'una banda, ens cal contínuament una recerca d'informació i una formació permanent

dels professionals que es dediquen a la formació de llengua catalana per a adults fora de l'àmbit de l'ensenyament. Implica una ampliació, adaptació i territorialització de l'oferta de la formació, cal un canvi i una adequació dels continguts en aquesta diversitat cultural i dels sistemes d'aprenentatge i lingüístics, i també cal canvis i modificacions en la metodologia de treball, tant per al públic en general, que seria l'oferta adreçada a tot el conjunt de població, com d'aquesta actuació més de caràcter sectorial en què també parlem d'acollida sectorial, en el sentit d'organitzar determinats tipus de formació per als professionals del món de la restauració, la salut i el socioeconòmic; és a dir, sectors als quals s'adreça una part molt important de la població d'aquesta nova immigració. Evidentment, un dels reptes i oportunitats és augmentar la inversió econòmica tot el que calgui.

Des del punt de vista de la sensibilització i dinamització –perquè l'objectiu final és que tota aquesta quantitat de població que arriba sigui capaç d'entendre la llengua catalana i utilitzar-la quan calgui en els contextos que cregui convenient–, cal sensibilitzar i dinamitzar per a l'aprenentatge. Com veurem després, quan mirem unes dades sobre col·lectius que assisteixen als cursos del Consorci, és imprescindible una tasca de sensibilització i dinamització de les persones que arriben perquè vegin el valor d'aprendre la llengua catalana. Per tant, parlem d'aquesta dinamització de l'aprenentatge, adreçada a col·lectius que no van per voluntat pròpia a aprendre llengua catalana. Fem referència a la sensibilització i la dinamització per a l'ús, en la mesura que és un element important de cohesió social per mitjà de la comprensió. Òbviament, és imprescindible que les persones aprenguin llengua catalana per poder usar-la i, per tant, hi ha una feina important d'oportunitats i reptes per treballar amb ells la cohesió social i l'ús com un element important de relació amb les persones autòctones que la parlen.

En definitiva, tenim unes feines molt concretes: l'acollida en llengua catalana és una eina imprescindible per a la integració, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats. Des del nostre punt de vista, hem de garantir que una persona immigrant, quan arribi aquí, pugui utilitzar les dues llengües oficials com a garantia d'igualtat d'oportunitats, d'incorporar-se al món laboral, i també de desenvolupar les seves activitats socials en l'àmbit que vulgui. En una primera fase, hem de garantir l'aprenentatge funcional de la llengua a tota la població estrangera que arriba. Cal una tasca de dinamització i sensibilització a diferents nivells, respecte als nouvinguts i quant als autòctons, ja que una part fonamental d'aquesta acollida és l'acollida social que fan les persones autòctones que parlen llengua catalana, en la mesura d'oferir-los aquests espais d'ús que necessiten les persones immigrades, no solament per practicar, sinó també per veure que la llengua és una llengua viva i d'ús actiu. Cal una tasca de coordinació amb totes les administracions, els ens locals, els departaments, per tal d'incorporar aquesta acollida lingüística a tots els altres processos amplis d'acollida que s'estan generant en els diferents àmbits del territori.

Vist tot aquest panorama, la responsabilitat d'aquesta acollida lingüística en català té dues peces fonamentals: la Secretaria de Política Lingüística, que s'uneix al

ConSORCI per a la Normalització Lingüística i el Consorci Termcat, que també té feina en aquest procés en la mesura que elabora terminologies i vocabularis en diferents llengües.

Per situar el Consorci per a la Normalització Lingüística, aquest és un ens autònom en què participen la Generalitat de Catalunya i els ens locals, que té com a funció el foment de la llengua catalana a tot arreu del territori. Conjuntament amb la Secretaria, el Consorci té encomanada la part principal de desplegament territorial del que hem anomenat procés o activitats d'acollida. Els centres de normalització lingüística són l'aplicació concreta del Consorci al territori.

El desplegament d'aquesta acollida lingüística és un procés que comença el 2004 i es va desenvolupant en diferents documents, com els plans d'acció 2004-2005 i 2005-2006 de la Secretaria de Política Lingüística (que determinen l'acolliment lingüístic com un dels seus eixos importants), el Pla de ciutadania i immigració 2005-2008 (que és el pla en què es recullen totes les actuacions dels diferents tipus d'acollida que els diferents departaments de la Generalitat posen a l'abast de les persones immigrades quan arriben a Catalunya); ara mateix, s'estan fent simultàniament diferents taules: treball, educació, política lingüística... El conjunt de totes les activitats d'aquests departaments estan plasmats en aquest Pla de ciutadania i immigració, que té la finalitat de fer una política transversal i de sumar totes les actuacions que els diferents departaments fan en l'acollida general.

En aquest moment, tots els objectius per a l'acollida lingüística estan recollits en el Pla de la vuitena legislatura, que es pot trobar a la web de la Secretaria de Política Lingüística, que marca l'atenció a diferents nivells d'aquesta nova immigració com un sector d'actuació prioritària. Atenció que és fonamentalment concreta i que, sintetitzant, es pot resumir en la garantia d'una oferta per a totes les persones que necessiten aprendre català, la garantia de posar tots els recursos necessaris per fer possible aquesta oferta d'aprenentatge, garantir la coordinació en tots els àmbits de treball, campanyes de sensibilització...

Pel que fa a l'actuació d'aquesta política transversal, podem fer un repàs d'algunes qüestions que hem fet o estem fent, que emmarquen les intervencions de les persones que intervindran a la taula rodona. L'any 2004, una data important que marca la generalització del concepte d'acollida en tots els nostres documents i en la política lingüística de la Generalitat i del Consorci, s'elaboren sis plans pilot, a Badalona, Banyoles, Lleida, Vic, Manlleu, Reus i Ulldecona, que tenen diferents objectius, però fonamentalment dues finalitats globals: la primera és establir, provar, plans de treball coordinats, analitzats i planificats en diferents llocs de Catalunya, en aquells moments molt diversos, per arribar a conclusions sobre com s'havia de treballar al llarg del territori. Una de les característiques que marca aquesta nova etapa de la planificació lingüística és la necessitat d'anàlisi, formació i prova permanent, perquè a diferència del que passava el segle passat, estem treballant en una realitat força canviant contínuament.

Així, els sis plans pilot de 2004 serveixen per provar estratègies, connectar l'aco-

llida lingüística, impartir cursos de llengua catalana i de sensibilització envers l'aprenentatge i l'ús en les diferents taules d'immigració que ja hi havia a Catalunya, i incorporar com a normal i natural l'acollida lingüística en aquests plans de treball. Paral·lelament, aquest mateix any es produeix un pla de xoc important a Barcelona ciutat atès el volum de la població que s'hi troba.

El 2006 es materialitza la generalització dels plans d'acolliment arreu del territori. El 2006 s'estableixen 22 plans d'acolliment arreu del territori, concretament per als 22 centres de normalització lingüística que hi ha desplegat al territori. L'avantatge del Consorci és que és igual que la realitat: pot analitzar tant de prop la realitat, que cada un dels plans d'acolliment té diferents elements, diferents objectius, diferents punts d'execució, arrelats a cada una de les necessitats del territori. Per tant, quan parlem de 22 plans d'acolliment, no parlem de 22 plans homogenis, sinó que són d'una heterogeneïtat notable perquè la realitat també ho és.

Alhora, l'any 2007 s'ha entrat en la reflexió, l'execució, la planificació i el disseny d'estratègies de dinamització de sectors emergents. El Consorci hi està treballant atesa la necessitat d'arribar a tots els col·lectius d'immigrants que no van per iniciativa pròpia a aprendre la llengua. L'acollida lingüística no és solament formació, és també sensibilització, dinamització, acolliment i convenciment de les persones, amb l'objectiu que no es quedin sense l'oportunitat de participar en la vida social, ni es trobin amb carències a l'hora d'accedir a un lloc de treball, accedir a una entitat social, etc.

Al mateix temps, estem multiplicant l'edició i la creació de materials que la Secretaria de Política Lingüística elabora des de fa bastants anys, són materials aplicats a cadascun d'aquests col·lectius.

Una altra actuació en aquesta llista és un programa relacionat amb aquesta sensibilització de doble nivell que comentàvem, com és el programa de Voluntariat per la Llengua. El programa no s'adreça específicament a persones immigrants: tot i això, és cert que gran part de les persones que el segueixen són immigrants. No es tracta d'un programa d'aprenentatge, sinó d'ús de la llengua, entre persones que parlen català i persones que poden parlar-lo, però que no el parlen amb prou fluïdesa i necessiten espais per parlar. Per tant, té diferents valors afegits: el valor de sensibilització entre persones que el parlen i les persones que el volen parlar, el valor afegit de la cohesió social, en la mesura que es posa en contacte cultures diferents i és un programa en el qual, tant des de la Secretaria com des del Consorci, s'hi estan abocant no solament recursos, sinó tota la il·lusió del món.

Altres qüestions que estem treballant: el Consorci està desenvolupant tota una colla d'activitats en el territori, jugant amb aquesta doble idea de formació i sensibilització, i també, des de la Secretaria, el desplegament –que confiem tenir actiu a la primavera de 2008– del Parla.CAT, que és el paradigma de com utilitzar les eines d'Internet per a la formació i la incorporació de les persones que no parlen català.

Us passaré algunes dades més quantitatives extretes del Consorci per a la Normalització Lingüística. La progressió d'inscrits totals a cursos presencials és especial-

ment interessant des de l'inici del projecte el 2004 fins al 2006-2007. Aquestes dades corresponen als cursos inicials i bàsics, adreçats a persones que comencen a aprendre llengua catalana. També, pel que fa a les procedències dels inscrits, cada vegada més els alumnes són nascuts a l'estranger i la procedència reflecteix també una realitat: la majoria d'alumnes pertanyen a l'Amèrica Llatina.

Taula rodona. Experiències. Centre de Normalització Lingüística de Barcelona

---

Sra. Assumpta Escolà

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Porta

Assumpta Escola, del Centre per a la Normalització Lingüística de Barcelona (CNL), és una persona amb experiència en la dinamització lingüística i la gestió. Ha tingut experiències en l'àmbit lingüístic en les administracions locals i ens parlarà de com es duu a terme l'acollida dels cursos de català de la població nouvinguda de Barcelona, la vinculació amb els serveis municipals, el treball en xarxa amb les associacions i com s'ha adequat els materials, com es compromet a l'aprenentatge de la llengua i de quina manera s'organitza.

Sra. Assumpta Escolà

Continuarem aquesta exposició amb l'experiència del Centre de Barcelona. En principi explicaré una mica, per als qui no coneixen el Consorci, que el Centre és un dels 22 centres que componen tot el Consorci en el territori de Catalunya. Es va crear l'any 1989, amb la participació de la Generalitat, els ajuntaments, els consells comarcals i la Diputació de Girona.

La finalitat del Consorci era fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana als diferents àmbits de la vida dels ciutadans de Catalunya. Té una xarxa territorial a Catalunya escampada per totes les comarques, amb 22 centres de normalització lingüística, 37 serveis comarcals de català i 75 serveis locals i oficines de català.

Explicaré aquesta tarda l'experiència de part del que fem en el centre de Barcelona, concretament la part d'acolliment. A la ciutat de Barcelona tenim delegacions territorials a tots els districtes, amb 8 delegacions en 10 districtes (Sants-Les Corts i Gràcia-Sant Gervasi tenen un sol centre per a ambdós districtes), dos punts d'acolliment lingüístic, dos serveis d'autoformació i formació a distància. En conjunt, a Barcelona treballem amb 180 aules on fem cursos de català, no sols nivell bàsic, sinó també de suficiència.

Els àmbits de treball són els mateixos que es treballen a tots els centres del Consorci: l'extensió del coneixement, la difusió de l'estàndard lingüístic i l'extensió de l'ús social. Dit això, us presento un gràfic que situa el canvi que s'ha produït en els centres de normalització lingüística, en aquest cas amb dades acumulatives de Barcelona ciutat dels darrers 10 anys, des del 1997 fins al 2007. Fins a l'any 2000, el repartiment entre cursos estava més igualat i anava decreixent els tres primers anys. L'any 2000 es produeix un augment en el nivell més bàsic, que el 2001 es fa notar molt més; no arribàvem, quant a l'oferta de cursos, a tota la demanda que hi havia a la ciutat de Barcelona. Del 2002 al 2003 hi ha un salt molt gran, amb l'entrada en funcionament de la nostra oficina al SAIER, que ara explicaré què és, i del 2004 al 2005, amb la posada en funcionament de la nostra oficina a plaça Catalunya. Des del 2005 no s'ha aturat. La previsió d'enguany és de 18.500 inscripcions només a cursos inicials i bàsics.

L'any 2002 entrem a formar part, amb una oficina, al SAIER. El SAIER és un servei de l'Ajuntament de Barcelona, el Servei d'Atenció a Immigrants, Estrangers i Refugiats de l'Ajuntament. Aquest servei no tenia cap proposta que fes referència a la llengua i varen ser les mateixes persones que anaven a demanar altres serveis les qui van sol·licitar al SAIER cursos de llengua catalana. Una part important de la població immigrada de Barcelona és hispanoparlant i, en arribar a Barcelona, un dels elements que necessitaven més era aprendre el català. Per tant, el primer pas del Centre per a la Normalització Lingüística va ser obrir aquesta oficina el novembre de 2002. De novembre del 2002 fins al 2003 es produeix un salt de demanda i d'oferta, i el 2005 es produeix un altre pas important en posar en marxa el Centre d'Acolliment, ubicat a la plaça Catalunya, fent que fos molt més fàcil l'accés al Pla d'acolliment.

A partir de l'any 2006 es posa a l'abast de totes les entitats la facilitat per fer els cursos dins les seus de les mateixes entitats.

L'any 2005, quan vàrem posar en marxa l'oficina de plaça Catalunya, se'n va fer publicitat: postals, cartells al Metro i a la premsa gratuïta, perquè les persones coneguessin l'existència del Centre.

Quins principis treballem des del CNL per fer front i dur a terme aquest acolliment lingüístic?

Participar activament en les polítiques municipals d'acollida a la ciutat. És vital aquesta participació nostra i, des de la nostra entrada, hi ha hagut un increment important d'aquesta participació a les polítiques municipals.

Aquí us presento una part del Pla d'acollida de l'Ajuntament de Barcelona, que demà es presentarà més àmpliament. L'acollida es defineix i s'organitza en tres eixos: l'accés a tràmits bàsics, l'accés a recursos bàsics i tot l'accés al territori del coneixement. L'apartat de llengua és un element d'aquest darrer eix i és on es troba ubicat el Consorci.

El que sí que intentem és estar molt vinculats a tots els altres recursos: parlar de llengua com quelcom integrat en un pla molt més global de la ciutat.

A part de participar en aquestes polítiques, treballem per afavorir la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral, perquè les persones puguin conèixer també el català quan cerquin feina i evitar la divisió de la societat en comunitats lingüístiques i afavorir la cohesió social, i incorporar l'aprenentatge del català als serveis bàsics d'acollida. Amb la posada en marxa de l'oficina del SAIER es van començar a fer els cursos inicials gratuïts, que fins aleshores es pagaven. També és molt important treballar en xarxa amb les entitats.

A banda d'això, i centrant-nos en el punt de l'aprenentatge de la llengua, són vitals quatre punts:

- materials,
- projecte pedagògic,
- activitats complementàries,
- programa de suport de Voluntariat per la Llengua.

Pel que fa als materials, des de l'any 2001 s'ha treballat al centre de Barcelona per oferir als alumnes un material que, a més d'aprendre la llengua, els familiaritzés amb l'entorn més proper. Cal pensar que les persones que vénen als cursos bàsics acaben d'arribar a la ciutat, tenen moltes dificultats, i tot el que puguem donar-los a l'aula a l'hora d'aprendre la llengua, a partir d'uns referents de l'entorn més proper, és molt important. Es tracta d'un material molt gràfic, molt visual, i sempre es treballa amb materials propers. Intentem donar-los informació i valor afegits alhora que aprenen català.

A part d'això, hi ha un projecte pedagògic sobre la interculturalitat, el plurilingüisme i la inclusió social que es treballa molt amb els professors. No oblidem que a les aules actuals de B1 els professors es troben amb diferents cultures, llengües, procedències i nivells personals, i procurem que hi hagi una correspondència entre ells i el professor. No sols expliquem les coses des del nostre punt de vista, sinó que convidem els alumnes a explicar les seves coses: com han arribat aquí, quan presentem un calendari amb les festes d'aquí fem que expliquin les festes que celebraven en els seus països d'origen..., i fer així més fàcil la seva integració. Totes aquestes estratègies es treballen amb la participació dels alumnes i amb la interacció entre tots ells.

A més, no en tenim prou amb fer molts materials cada dia, sinó que necessitem fer activitats fora de l'aula per completar aquest aprenentatge. El programa «Quedem» n'és un exemple; vam signar un conveni amb Òmnium Cultural per facilitar als alumnes dels nostres cursos que poguessin anar a les activitats que programem. També participem en els clubs de lectura de les biblioteques municipals de Barcelona; es preparen clubs de lectura per a diferents nivells d'aprenentatge, es destaquen els nivells bàsics amb lectures de català fàcil, i els nostres alumnes i també alguns dels professors hi participen. Anem a les biblioteques i facilitem que els nostres alumnes es puguin treure el carnet en aquestes visites acompanyats dels professors.

Anem als mercats i a altres llocs d'interès, com el Museu d'Història, i fem sortides culturals per conèixer el barri, Barcelona i els costums d'aquí.

Entre altres activitats, l'any passat, per Sant Jordi, vàrem publicar un llibre on recollíem 107 històries d'alumnes nostres de nivell bàsic als quals vam demanar que expliquessin a l'aula la seva experiència en arribar a Barcelona, el que havien trobat estrany i el que nosaltres trobaríem estrany en arribar al seu país. Va ser una experiència molt reeixida; els alumnes hi van participar molt activament, els professors s'hi van implicar moltíssim i el llibre serveix de lectura en els nivells bàsics alhora que facilita que altres alumnes dels seus països veiessin que altres alumnes també havien passat per les seves experiències.

Una altra experiència exemplar és el festival de música de cantautor BarnaSants, en el qual han participat grups d'alumnes nostres, treballant després conjuntament amb els professors i organitzant activitats fora de l'aula.

A més, treballem en el programa de voluntariat per la llengua, que posa en contacte dues persones, una de catalanoparlant i una altra que està aprenent la llengua. No és necessari que estigui fent cursos, però sí que vulgui fer converses de català; el voluntari ofereix 10 hores de conversa en 10 sessions d'una hora, de manera que els nostres aprenents poden practicar la llengua fora de l'aula i, a més, les persones voluntàries s'acostumen a mantenir una conversa en català sense canviar de llengua. Moltes persones voluntàries comenten que el programa els ha ajudat a tenir una mica de paciència i a esperar que la persona que està aprenent trobi la paraula per poder acabar la frase que volia dir.

Totes aquestes coses no són fàcils i des del centre de Barcelona hem treballat aquests quatre aspectes de logística, de funcionament intern del CNL, posant en marxa les vies d'acollida i fent-la molt fàcil: poden inscriure's a les delegacions del CNL, anar al centre d'acolliment o al SAIER, se'ls dóna informació sobre les nostres delegacions i sobre els serveis als serveis municipals, fem cursos a les entitats i les empreses, fem ofertes per a col·lectius específics (en els darrers anys, hem fet molts cursos en l'àmbit de la restauració i estem preparant un curs per als assistents domiciliaris, hem fet un curs específic per a la població xinesa, després d'adonar-nos que no venien fàcilment als nostres cursos bàsics).

A part d'això, hem fet que els períodes de matrícula siguin continus per fer cursos a distància, l'inici dels cursos a les entitats i empreses es pot realitzar en qualsevol moment de l'any. També, pel que fa a modalitats d'aprenentatge, es poden fer cursos presencials, de forma semipresencial i cursos a distància a l'aula oberta. Respecte a la intensitat dels processos d'aprenentatge, hi ha cursos bàsics que es poden fer en un, dos o tres mesos, cursos flexibles a distància, a l'aula oberta, i cursos de duració pactada a les entitats i empreses.

Amb això he explicat tot el que hem fet des del 2002 fins ara al CNL. Si es vol aprofundir més, existeix un article que va sortir publicat a la revista *Llengua i Ús* i que tracta molt més en detall el que he explicat.

Moltes gràcies.

Centre de Normalització Lingüística d'Osona

Sra. Dolors Solà

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Porta

La senyora Dolors Solà del Consell per a la Normalització Lingüística d'Osona farà una reflexió sobre el que representa l'acolliment lingüístic en la societat catalana del segle XXI i ens explicarà les diferents responsabilitats de l'acolliment lingüístic i algunes experiències en aquest àmbit concret partint d'Osona.

Sra. Dolors Solà

D'entrada, volia fer una reflexió sobre el concepte d'acolliment lingüístic, explicar què fem, com ho fem i per què, i, per acabar, voldria exposar al públic alguna qüestió per debatre.

Quan se cerca al diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans el terme *acolliment*, diu:

«Acció d'acollir. Fer un bon acolliment. Exemples: Fer un acolliment fred. Un llibre que ha tingut un bon acolliment.»

Com es mesura això? Podria dir-se que els fills dels immigrants andalusos són menys catalans que els néts d'uns pares del Pirineu? No. La llengua permet sentir-se part del país on es viu. Si se li nega la catalanitat al nen, quines són les conseqüències?

Una altra anècdota que explicava en Guillem d'Efak: «Un dia en un bar de Mallorca, el cambrer va dir *I do, perquè us he sentit parlar català, que si no diria que sou negre!*».

També acollim en català per igualtat d'oportunitats, perquè dóna autonomia, per a l'ascensió social i molts altres motius.

Quins són els referents lingüístics de les persones que vénen a viure aquí? Doncs, totes les persones amb qui es relacionen: les persones que treballen a l'Ajuntament, als departaments de la Generalitat, els metges, les infermeres, els mestres, les persones amb qui treballen..., totes aquestes persones són els seus referents lingüístics. I per què no els parlem en català? Doncs, perquè ja tenen molts problemes... i n'hem d'afegir un altre? Per això no els parlem en català.

Aquest dijous vaig parlar amb un noi guineà que no té papers i treballa amb els papers d'un altre. Volia llogar un pis i li va costar molt, i quan va aconseguir llogar un pis va tenir un problema molt greu quan li demanaven referències de l'empresa o on era l'altra persona. És un problema molt greu, certament, però... implica que no li podem parlar en català?

Doncs, aquests són arguments que se senten sovint: prou problemes tenen, hi són de pas... El secretari general d'Immigració diria que el gran nombre de les persones que vénen no vénen de pas, sinó que vénen per reagrupació familiar. I, si vinguessin de pas, què? Aquests passos no sabem fins a quin punt són llargs. O la segona generació...; aquests, sí; els fills, sí. Però els fills tenen uns referents, els pares. O per educació. És educació o una forma de discriminació? L'important és entendre'ns, és un altre argument que es fa servir. Doncs, l'esperanto no va pas triomfar, precisament pel que dèiem al començament: la llengua és comunicació, però també identificació. Perquè tenen poca formació... aquest argument també es fa servir. Jo he tingut un alumne ghanès, que era analfabet, i parlava quatre o cinc llengües, i parlava anglès.

Per què no els parlem en català? Perquè no som conscients de la importància que té.

Què en diuen els immigrants? Al principi de la *Guia d'acollida* de la Plataforma per a la Llengua apareixen tot de persones que donen la seva opinió sobre per què és important el català. Voldria esmentar un testimoni sobre l'experiència del voluntariat lingüístic d'un noi marroquí, que diu «he perdut el temps durant sis anys. Sis anys de la meua vida. Vivia aquí però no hi vivia, us ho podeu ben creure». És a dir, durant els sis anys que no va parlar català i que no hi va tenir contacte era aquí com un extraterrestre.

Què més ens diuen? Que «parlar la llengua del país on vius és la cosa més natural del món». O que «parlant el català fem que la llengua catalana sigui la llengua compartida, la llengua comuna». Que «parlar català a Catalunya és un dret». O que «parlar català és necessari per tenir feina i moltes vegades és un requisit per trobar-ne». O que «aprendre català és per a molts de nosaltres un esforç i ens ajudaria molt si el poguéssim practicar al carrer». «Perquè sabem que us estimeu la vostra llengua, doncs, per què no ens la parleu?», diu una noia amaziga. O «perquè la llengua catalana és un patrimoni cultural que heu heretat i que també vull fer meu», diu una noia de Madrid. O «perquè el català és la millor manera d'integrar-nos». O «perquè m'estimo el meu país, m'estimo la meua llengua, però ara també m'estimo aquest país i m'estimo aquesta llengua, i també els sento meus». O «perquè aprendre llengües és una riquesa». O «perquè vull parlar la mateixa llengua que vosaltres». O «perquè parla'm en català encara que no el sàpiga perquè és la millor manera per aprendre'n». O «perquè parleu en català entre vosaltres i amb mi no ho feu, i això és una forma de discriminació». O «perquè és la llengua que els meus fills parlen a l'escola i, per tant, ells es quedaran a viure aquí i això és un benefici per a ells». O «perquè parlar català et fa sentir com un català més». O «perquè parlant català

tindrà l'oportunitat de conèixer gent». O «perquè per aprendre la llengua he de sentir-la». I encara n'hi ha més.

Què fem des del Consorci? Fem voluntariat lingüístic. Fem activitats de coneixement de l'entorn, amb visites a la biblioteca on expliquem com funciona. Un dia vàrem portar els alumnes a la deixalleria i van quedar molt contents en aprendre realment per què servia reciclar les escombraries. Fem també exposicions fotogràfiques.

Fem parlar amb l'ús de Girona o del Vallès Oriental, o parlem en català i es parla en català de Cervera, per conscienciar la població i reforçar totes aquestes persones que han fet l'esforç d'aprendre català.

Fem moltes més coses. Fem conferències i actes públics, cursos adaptats a les necessitats. El centre de Reus i el centre de Girona i d'altres van fer cursos per als professionals de la restauració. Atenem col·lectius específics, com els xinesos a Badalona o les dones magribines al centre d'Osona, Reus, Terres de l'Ebre, Vilafranca o Can Ametller. Incorporem les noves tecnologies a l'aprenentatge de la llengua, com és el cas del centre de Lleida, el d'Osona o el de Barcelona, perquè les noves tecnologies són un ham increïble per a l'aprenentatge de la llengua. Adaptem els materials a les necessitats dels aprenents. Fem clubs de lectura i lectures públiques en què els alumnes llegeixen textos que han escrit o textos d'escriptors catalans davant d'altres; participem en programes de televisió i mitjans de comunicació; fem activitats de coneixement cultural, com els tallers dels Castellans del centre de Vilafranca i de Vilanova, o quedem a Barcelona, anant al concert o al teatre, o la Gimcana de les Lletres del Centre de Can Ametller; fem programes de ràdio o activitats com els Sabors del Centre del Prat de Llobregat... Organitzem totes aquestes activitats i més, perquè tan important és el que fem com la manera com ho fem.

Com s'aprèn una llengua? Escoltant, practicant i parlant. S'aprèn les 24 hores del dia. I de qui és la responsabilitat de l'acolliment lingüístic? Aquesta és la pregunta que voldria deixar per al debat.

Associació EINA

Sra. Mònica Molina

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Porta

La senyora Mònica Molina, dels cercles de conversa de l'associació EINA, a Salt, prop de Girona, ens parlarà del projecte d'aquesta associació, que funciona a Salt des de l'any 2005. El projecte d'acollida i formació dels cercles de conversa prové de l'experiència del Pla local de formació de Salt, que es va fer del 2003 al 2005; i va néixer de la iniciativa de l'Escola d'Adults de Salt, per donar resposta als reptes educatius que presentava la nova immigració al municipi: d'una banda, l'acollida i la formació pel que fa a la competència lingüística en català de persones estrangeres acabades d'arribar i, d'altra banda, la lluita per la millora de la convivència i la cohesió social. Per tant, el projecte té també l'interès de ser d'un context particular que origina i provoca una experiència específica.

Sra. Mònica Molina

Com ja han explicat, vinc a parlar d'una experiència molt concreta, que estaria a cavall de les experiències de l'Administració pública que han explicat i les que explicaran a continuació de la societat civil. Vinc d'una associació anomenada EINA que des del 2005 treballa a Salt, gràcies a un conveni amb l'Ajuntament de Salt, pel qual portem a terme diversos programes, tant per a la població immigrada com per a l'autòctona, un dels quals és el dels cercles de conversa.

Per situar-vos una mica, Salt és una població urbana pràcticament enganxada a l'entramat urbà de la ciutat de Girona. Sempre ha estat una població de pas i d'assentament d'immigració històricament i, actualment, hi ha aproximadament 30.000 habitants i un 33% de persones estrangeres censades.

Els cercles de conversa van néixer en el Pla local de formació d'adults de Salt a partir d'una iniciativa de l'Escola d'Adults de Salt, per donar resposta als reptes educatius que representava la nova immigració en el nostre municipi.

Es volien assolir dos objectius: l'acollida i el desenvolupament de la competència comunicativa en català per part de les persones estrangeres nouvingudes, i la lluita per la millora de la convivència i la cohesió social.

A fi d'aconseguir aquests objectius, es va organitzar el que anomenem *cercles de conversa*, que consisteixen en grups de dues persones catalanoparlants i grups

d'una mitjana de deu persones estrangeres acabades d'arribar que desconeixen l'entorn immediat i la llengua catalana, i que es reuneixen tres cops per setmana per fer tres sessions de conversa d'una hora de durada aproximadament durant quatre mesos, amb un material didàctic concret i amb una metodologia elaborada per l'equip tècnic del Pla de formació local de Salt.

Els objectius concrets dels cercles de conversa són els següents: d'una banda, un objectiu purament lingüístic, que seria proporcionar els recursos mínims necessaris per comprendre i poder usar la llengua catalana en les situacions de comunicació oral més habituals per a les persones adultes estrangeres, però també altres objectius més relacionals, de reflexió sobre drets i deures, que consistiria a pensar sobre els nostres drets i deures com a éssers humans i sobre el funcionament de la nostra societat per tal de fer possible una lectura més àmplia i crítica del món on vivim, i crear un espai de comunicació, de coneixement i respecte mutu entre persones de procedències diverses.

Els cercles de conversa pretenen crear un context en què aquestes persones acabades d'arribar puguin rebre informació sobre la llengua catalana, però també posar-la en pràctica a través de les relacions establertes amb facilitadors i facilitadores –que és tal com anomenem aquests voluntaris–, xerrant lliurement, sentint-se acollits, parlant de temes diversos, compartint informació social i cultural... Els cercles el que pretenen és crear un espai per establir relacions que propiciïn el coneixement mutu i l'aprenentatge i la pràctica de la llengua catalana.

Per tant, els destinataris són, d'una banda, persones estrangeres adultes acabades d'arribar, independentment del seu grau de formació i d'alfabetització prèvia, i també persones catalanoparlants que desitgen conèixer persones de diversos orígens, comprendre la immigració econòmica i aprendre aspectes de l'aprenentatge de llengües en aquest context d'immigració econòmica.

Per organitzar aquests cercles de conversa, inicialment es va plantejar fer-ho en tres fases diferenciades que ocupaven un trimestre cadascuna. El primer trimestre, d'octubre a desembre, es feia la difusió mitjançant díptics, cartells i presentacions del projecte a tot tipus d'espais socials, com biblioteques, centres cívics, casals de barri, aules de les facultats, etc., per poder trobar persones que desitgessin col·laborar amb el projecte. Quan vàrem aconseguir un nombre important de persones per començar-lo, vàrem fer la formació inicial de les persones que farien de facilitadors o facilitadores. El trimestre següent s'iniciaven els cercles de conversa i, paral·lelament, es feien una avaluació i formació continuada, mitjançant sessions periòdiques d'avaluació a les quals assistien els facilitadors amb la coordinadora del projecte per tal de poder millorar la pràctica, esmentar les dificultats, etc.

A fi d'orientar el treball dels facilitadors, es va preparar un material didàctic concret, la *Guia per als cercles de conversa*. Aquesta *Guia* la tenen els facilitadors i conté els temes més bàsics d'aprenentatge de la llengua inicial en l'àmbit oral: ens coneixem, on som, la nostra salut i el treball, i, dins d'aquests temes, les sessions pretenen recollir les situacions comunicatives més habituals per a les persones es-

trangeres adultes acabades d'arribar. A cada sessió s'expliquen els objectius concrets, el material que es necessita per fer la sessió, els exponents lingüístics que poden sorgir a la sessió de conversa i també el tipus d'activitats que es poden dur a terme. Finalment, l'últim capítol de la *Guia* de material complementari aporta informació social i cultural per tal que els facilitadors puguin estar ben informats a l'hora de plantejar cada sessió.

El que s'aporta al cercle de conversa són aquests codis, que els anomenem així perquè són imatges, fotografies, dibuixos i escriptures de paraules i expressions estrictament relacionades amb les necessitats de les persones adultes estrangeres acabades d'arribar. Hi ha una cinquantena de codis i és això el que es treballa: el codi no solament permet centrar l'atenció i suscitar la conversa (ja que les imatges que hem recollit són de Salt i de l'entorn més pròxim), sinó que, físicament, fan que es conformin literalment cercles de conversa.

Pel que fa als resultats quantitius, el nombre mitjà de facilitadores i facilitadors ha estat sempre de 38 a 45 persones i el nombre de participants, entre 150 i 180, aproximadament. Pensem que són quatre mesos que es poden organitzar durant tot l'any i que el nombre inicial de cercles va ser de setze el 2002-2003; l'any següent va augmentar a disset; el posterior, a dinou, i, finalment, els que ha portat a terme l'associació EINA han estat vint-i-dos, perquè el que va fer l'associació va ser concentrar les tres fases esmentades en un sol semestre, de manera que poguéssim oferir dos cercles per any acadèmic. Per tant, el nombre de cercles per any és menor aquests dos darrers anys, com els facilitadors i participants, però en canvi la temporització del projecte s'ha ampliat i ha permès donar resposta a la major part de la demanda.

A més, a partir del moment en què EINA es va encarregar dels serveis de conversa a la població de Salt, hi va haver una sèrie de reunions amb el CNL i amb l'Escola d'Adults de Salt per tal que cadascú pogués definir més el perfil dels seus usuaris i així traçar un itinerari més lògic i racional, i optimitzar els recursos disponibles al territori.

Pel que fa a l'aspecte qualitatiu, mitjançant les avaluacions periòdiques amb els facilitadors i facilitadores s'han pogut valorar el grau de participació dels cercles, la valoració i l'ús del material didàctic per part dels facilitadors i dels participants, la comprensió i l'expressió en llengua catalana que s'assoleix en aquests quatre mesos, i les relacions establertes.

Quant a la comprensió i l'expressió en llengua catalana, és evident que quatre mesos no són suficients per aprendre una segona llengua, i menys en un context d'immigració econòmica, però sí que hem pogut comprovar que aquests quatre mesos de sessions de conversa i d'activitats complementàries (sortides, participació en activitats més lúdiques o culturals...) han permès a aquestes persones assolir un nivell bàsic de comprensió de la llengua i posar en marxa recursos per obtenir més dades sobre la llengua que estan aprenent.

Altres resultats en aquest sentit serien més de caràcter afectiu; el fet que els fa-

cilitadors valorin molt els intents de les persones adultes que vénen a les sessions de conversa quan s'expressen en català fa que aquestes persones, cada vegada més, intentin utilitzar la llengua encara que no la dominin. D'acord amb les relacions establertes, s'ha pogut arribar a lligams que van més enllà de l'aspecte purament didàctic entre facilitadors i participants, sobretot a través de les activitats complementàries en les quals participen.

Atesos els resultats, crec que els objectius generals del Pla local de formació de Salt del 2003 continuen vigents, independentment de la demanda de cursos de llengua oral que rebi un municipi. Estic convençuda que els cercles de conversa es podrien portar a terme en qualsevol municipi, malgrat que la demanda de cursos de llengua oral no fos tan gran com la que tenia Salt en aquell moment, perquè el segon objectiu, la lluita per la millora de la convivència i la cohesió social continua sent vigent, i molt important. I els cercles de conversa han demostrat que aquest objectiu s'assoleix amb escreix.

El que sí que crec és que cal una molt bona coordinació de tots els serveis formatius d'un municipi per assegurar que hi hagi aquesta cohesió social que tots desitgem. També vull destacar que els cercles de conversa van partir en el seu moment d'una demanda de l'Escola d'Adults de Salt, però que ara potser haurien d'existir en espais més adients de participació ciutadana, com centres cívics o casals de barri. Els cercles de conversa donen a la població catalanoparlant autòctona la possibilitat de participar en l'acollida lingüística de les persones que arriben al nostre país, i arran d'aquesta experiència hem vist que hi ha moltíssima gent disposada i molt motivada a participar en aquesta acollida lingüística, com han demostrat les dades del CNL amb el nombre de parelles del programa de Voluntariat Lingüístic, i crec que amb el programa de cercles de conversa també s'ha demostrat. Penso que hem d'aprofitar que la societat civil també participi en aquest procés d'acolliment lingüístic i que es puguin establir relacions entre les persones que arriben i les que ja hi són per tal de practicar la llengua i aprendre-la.

Fundació Akwaba

Sra. Rosa M. Martín

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Porta

Rosa Maria Martín, coordinadora de l'Àrea d'Acollida i Informació de la Fundació Akwaba, entitat privada, parlarà sobre la iniciativa que han pres sobre acollida lingüística. Explicarà l'experiència dels 14 anys que fa que treballen a la Fundació sobre aquest tema, projectes que té l'entitat, continguts, mètodes utilitzats, etc.

Sra. Rosa M. Martín

La Fundació Akwaba és una ONG que es troba a la ciutat de l'Hospitalet. Akwaba és una paraula africana que significa *benvingut*, i amb aquesta paraula volem recollir el sentiment de la nostra organització cap a les persones que vénen d'altres països i cultures a viure i convida a l'Hospitalet.

Fa 14 anys que som a l'Hospitalet i una de les primeres accions que vam fer va ser l'acolliment lingüístic, perquè pensem que és una de les primeres etapes per la qual ha de passar la persona immigrant en la seva integració a la societat d'acollida.

En tot cas, per a moltes persones que no tenen una llengua propera a la nostra, el desconeixement de la llengua suposa un obstacle important, que impossibilita la relació amb el seu entorn i que l'aïlla de la societat d'acollida.

En aquest sentit, vam fer un estudi fa uns anys a un grup de 25 dones en el qual es preguntava quin era l'obstacle principal amb què s'havien trobat en arribar al nostre país i majoritàriament ens van respondre que era l'aspecte lingüístic. Aquesta impossibilitat per comunicar-se ens va donar una orientació per saber per on havíem d'anar. Pensem que és molt importat que la persona, en arribar a l'Hospitalet, tingui un bon pla d'acollida i pugui anar als centres on es pot fer aquesta acollida.

Fa 14 anys que vam iniciar aquests cursos, els primers anys adreçats exclusivament a dones immigrants, concretament magribines. Aquesta situació s'ha transformat, igual que s'ha transformat la ciutat, i del primer curs amb cinc dones, anant porta per porta per explicar el projecte, tenim ara 200 persones que passen anualment per les nostres aules, atès que aquest procés de transformació fa que, actualment, el percentatge d'immigració de l'Hospitalet sigui del 25% d'immigrants censats.

Des d'un punt de vista pràctic, tenim diversos nivells i grups i distribuïm les persones segons el seu nivell d'aprenentatge, amb tres nivells al matí i tres a la tarda.

Pel que fa a les activitats, intentem treballar de manera molt contextualitzada, mitjançant les vivències, la pròpia experiència personal i amb classes molt participatives, i procurem que les persones que hi vénen surtin pensant que han après coses molt properes que els serviran a la seva vida quotidiana. Així, treballem a partir de centres d'interès, com l'escola, el barri, les botigues, el metge, el mercat, els mitjans de transport o els mitjans de comunicació. Evidentment, també es treballa tot el possible les activitats fora de l'aula, activitats més lúdiques o culturals que apropin la persona al seu entorn, a la seva ciutat de l'Hospitalet i també a la ciutat de Barcelona.

Els nostres objectius pel que fa als cursos són, en primer lloc, aconseguir l'autonomia personal i social de la persona, per la qual cosa treballem en xarxa, coordinats amb una sèrie de recursos, entitats i organitzacions, tant públiques com privades, de la nostra ciutat, per tal que la persona pugui accedir-hi sempre que en tingui necessitat i tingui la informació més propera del servei, el seu funcionament, la seva ubicació i els seus objectius. Tenim una col·laboració molt estreta amb el CNL de l'Hospitalet amb qui tenim signat un conveni per a les sessions d'acolliment lingüístic.

Un segon objectiu és el coneixement cultural, les festes i tradicions, el qual intentem que sigui molt interactiu, és a dir, que per tal que aquestes persones se sentin participants de la societat d'acollida, procurem que aportin la seva cultura, bagatge i experiències. Creiem que som un referent important al barri i a la ciutat, i moltes persones vénen cercant espais de trobada, relació i xarxa social. Tenim moltes experiències amb persones que acaben d'arribar i que han trobat la seva primera amistat a la Fundació, dins els cursos que estem impartint. Creiem que també és important aquest aspecte; pensar en persones que vénen sense xarxa ni familiar ni social, i en aquest sentit la Fundació cobreix en certa manera aquesta funció familiar i social que han perdut en marxar del seu país.

Pel que fa al perfil dels usuaris de la Fundació, s'ha produït un canvi important en els 14 anys que fa que som al barri. Inicialment era una població fonamentalment marroquina, que avui dia també representa la principal font d'emissors, però actualment tenim una diversitat cultural i de llocs de procedència molt notable. Tenim persones del Pakistan, l'Índia, els països de l'Est i tota l'Amèrica Llatina. En aquest sentit, aquesta diversitat ha estat molt positiva, possibilitant d'enriquir les nostres aules i de cara als alumnes també resulta positiu tenir classes més heterogènies.

Voldria parlar també de les dificultats que trobem, movent-nos com a ONG, potser en el tema dels recursos, però també de les dificultats que vivim amb els usuaris. La inestabilitat, bé per canvi de residència o per canvi de treball, provoca que les persones no puguin continuar les classes de llengua, cosa que representa inconvenients per al procés que estem fent. Un altre problema que trobem rau en la gent que arriba sense haver estat alfabetitzada en la seva pròpia llengua, cosa que dificulta el procés d'aprenentatge lingüístic i l'allarga en molts casos.

Debat

P.: Treballo al Departament de Salut, en temes d'immigració, i m'ha sobtat aquesta tarda que des de l'àmbit de la política lingüística solament s'hagi tractat de manera molt breu l'ús d'altres llengües. És comprensible que el català és la base, és la llengua del nostre país i, per tant, el fonament és la normalització, i comprenc que el fet que les persones nouvingudes aprenguin català ajudarà a la integració i farà que sigui més curt un període en què arriben moltes persones de fora que ni parlen ni entenen català ni castellà, però per als professionals sanitaris el problema principal serà la comunicació. En un servei tan bàsic com és la salut, el problema comunicatiu requereix la presència d'un traductor quan és necessari, o l'adaptació de materials i del conjunt del sistema. Per als professionals sanitaris, fa anys que, en la prioritat formativa lingüística del Departament, s'ha començat a dir en algun cas que hauria de ser l'aprenentatge de l'anglès, perquè el català havia avançat prou per no ser ja un problema amb els professionals catalans. Suposo que els referents que s'han fet en salut al llarg de la tarda s'adreçaven al col·lectiu de professionals estrangers que s'incorporaven, ja que eren molts i calia fer tots els esforços necessaris per normalitzar, però caldria parlar de l'ús de les llengües estrangeres en els serveis públics. Ha de formar part de la política lingüística? El concepte d'acollida lingüística, que es troba a l'eslògan del cartell de l'Ajuntament de Barcelona, està en diverses llengües i, per tant, ja existeix aquesta voluntat d'acostament.

Entenc l'acollida en el sentit de parlar primer en la llengua de qui arriba i, després, entenc que el primer missatge sigui aprendre català. Estant d'acord amb la base de la política lingüística, em pregunto com hem de considerar l'ús de les altres llengües. En el mateix Departament, treballant aquests temes no hem confluït mai amb la política lingüística de normalització. Sembla que la política lingüística de normalització sigui el català i sembla que no es pensi a adaptar materials propis del país. Per exemple, hem elaborat uns vídeos en nou idiomes i resulta un element més de cohesió, però pregunto: els hem d'elaborar en nou idiomes, en quatre? Com ho hem de fer?

P.: En primer lloc, hi ha un contingut que m'estranya i és que sempre estem parlant del nivell bàsic de català. I després què? Perquè a les gràfiques presentades semblava que cada vegada hi havia més gent que aprenia el nivell bàsic i que en algun moment hi hauria un tomb i els altres nivells començarien a augmentar, i m'ha estranyat que no passés això. O, quan es parlava del cas de Salt, pensava que l'altre pas de la formació permanent seria el salt a altres escoles de català, com el Consorci per a la Normalització Lingüística.

La segona pregunta és: com s'arriba als centres d'aprenentatge de català? I qui-

nes són les actituds per les quals aquests centres poden tenir l'èxit que tenen a la llarga pel que fa a l'acollida? És a dir, hi ha algun tipus d'actitud d'acollida que no passi exclusivament per la llengua, sinó que la gent hi vagi perquè saben que aprendran alguna cosa i se sentiran ben acollits?

Una altra pregunta és que em sembla que hi ha molts més homes que aprenen llengua catalana que no pas dones. Existeixen algunes tipologies formatives que s'acostin més al sexe masculí que al femení?

Paquita Sanvicén: Una de les coses que no he pogut comentar és sobre els usos de les llengües a l'Administració de la Generalitat, i incorporar la reflexió sobre el posicionament i els usos normals de les llengües de les persones que arriben de fora, especialment, en els sectors dels serveis públics com la salut, el treball; el món del risc, en general. És evident que el Departament de Salut té un pla molt concret d'immigració, en què hi ha tot un plafó d'avisos, indicacions i qüestions en diferents idiomes. S'ha de preveure que aquestes persones han de poder entendre, en un primer moment, aquests aspectes per no tenir més riscos dels que hi ha. Ja estem treballant en aquest aspecte, però entenc que no és aquest l'aspecte que aquí se'ns demanava, que era més parlar d'aquest procés de primera acollida adreçada a les persones que arribaven ara. Hem d'organitzar i pactar entre els diferents departaments quins són els criteris d'utilització de les llengües. Hem de facilitar la comunicació, definint quines coses s'han de traduir, en quins moments i per quins objectius.

P.: Volia preguntar a la Dolors. M'agradaria saber qui és l'autor d'aquest llibre que has esmentat.

Assumpta Escola: Per a la persona que ha parlat de salut, demà al matí hi ha una comunicació més general en què es parlarà d'intermediació lingüística per part dels qui expliquin el Pla d'acollida de l'Ajuntament, i aquí sí que hi ha aspectes del Departament de Salut que posa mitjans per fer fàcil la conversa entre un metge i un pacient quan no hi ha possibilitat de comunicació en l'aspecte lingüístic. Al servei del SAIER aquesta possibilitat també existeix i es va copiar del Departament de Salut. Hem parlat solament del català perquè som persones que ens dediquem a la planificació de la formació i l'extensió de l'ús social de la llengua catalana.

Pel que fa a la persona que ha preguntat per la gràfica i els cursos superiors als bàsics, mirant les dades et diria que comencem a apreciar un lleuger augment aquest darrer any; no podem valorar que hi hagi ampliació dels cursos bàsics, però sí que notem un inici. El que sí he de dir és que, després dels cursos bàsics, moltes persones el deixen i continuen al cap d'un temps, però no en un curs elemental, sinó en un de suficiència, trencant el procés d'aprenentatge. El curs bàsic dóna eines per tenir comprensió i és el principal element per a la integració de les persones nouvingudes, per treballar i comunicar-se.

Mònica Molina: Nosaltres intentem que la gent, després dels cercles de conversa, assisteixi a l'Escola d'Adults de Salt o bé al CNL. Tot i això, no és decisió nostra i no podem dir gaire sobre com es formaran i quan. La majoria hi va, però una gran part no hi va, i no hi anirà fins que no sentin com una necessitat el fet d'anar-hi. Per exemple, el

fet d'alfabetitzar-se no és considerat com a necessari per la gent adulta, sinó que quan es necessiten altres coses, com el carnet de conduir o accedir a un lloc de treball més qualificat, és quan ho troben necessari. De totes maneres, mirem que tots els serveis formatius del municipi estiguin coordinats i es facin les derivacions corresponents.

Pel que fa a com arriba la gent als llocs d'aprenentatge de llengua catalana, en el nostre cas és a través de la xarxa d'immigració. En el cas de Salt, concretament, la gent marroquina va a l'escola d'adults i la gent gambiana va als cercles de conversa, perquè una persona li diu a l'altra.

Quant al fet de si hi ha més homes o dones que aprenen català, crec que el tema és tan complex i són tants els factors que afecten la immigració que és impossible fer una generalització d'aquest tipus, excepte si ens remetem a llocs molt concrets amb casuístiques molt específiques. Hi ha homes que, malgrat assistir als cercles de conversa o a qualsevol curs de llengua catalana, a la feina que tenen no es parla llengua catalana, i en canvi senyores que assisteixen menys als cursos per horaris, obligacions familiars, etc., acaben practicant i aprenent la llengua catalana molt més que els homes perquè cada dia tenen relacions amb les institucions culturals, amb els centres sanitaris, etc.

Dolors Solà: Una professora de la Universitat de Girona, la senyora Lluïsa Gràcia, treballa en la línia del que es comentava quant a la pregunta sobre sanitat.

Hi ha moltes més dones que homes al Consorci. I per què? Perquè parlen amb els fills i transmeten la llengua als fills, i aquests tenen un paper molt important a la unitat familiar.

Pel que fa als nivells, també és una preocupació nostra, però també cal dir que als cursos intermedis de Vic i Manlleu la meitat de les persones que hi vénen no han nascut ni a Catalunya ni a l'Estat espanyol, i això, fins i tot, passa en el cas dels cursos de nivell de suficiència. A més, no ens enganyem, pel carrer s'aprèn poc: aprendre llengua és un esforç, i compaginar la feina, els fills, etc., amb unes poques hores n'hi ha prou per moure's pel món.

Pel que fa a l'accés a l'acolliment lingüístic, existeix tota una xarxa. Hi ha escoles que acullen els pares, fins i tot.

El llibre es diu *Llengua i immigració*, de Juan Carlos Moreno, d'una col·lecció de la qual hi ha el primer volum, editat pel Departament de Benestar Social, i es pot trobar a la llibreria de la Generalitat.

Jordi Porta: Crec que aquest tema podria donar per molt més, però a mi em sembla que la immigració té tres aspectes: el legal, el cultural i el lingüístic. Tots tres van molt units i, de vegades, s'haurien de tractar globalment, i proposo que en una altra ocasió tinguessin veu aquí, des del punt de vista lingüístic, el món empresarial i el món sindical.

- La taula rodona amb el president d'Òmnium Cultural, Jordi Porta, com a moderador i representants del Consorci per a la Normalització Lingüística, la Secretaria de Política Lingüística i entitats de suport. / *Secretaria per a la Immigració.*

Grup C1

Acollida de les xarxes associatives

Presentació

Sra. M. Elena Bedoya
Assessora jurídica CITE-CCOO

Bona tarda, benvinguts i benvingudes.

Hem fet un canvi respecte al tríptic, que proposa una taula rodona amb dues experiències d'acollida de xarxes associatives: una des de l'experiència de les entitats de suport i l'altra des de l'experiència de les associacions d'immigrants. Creiem que, com que es tracta veritablement de fer un diàleg i un apropament de la societat d'acollida i de la societat de les persones nouvingudes, els nous ciutadans, seria interessant establir parelles, i diàlegs, entre una associació local i una associació de persones nouvingudes. Ho han acceptat i començarem a fer aquestes parelles.

També esperem que el debat vagi en aquest sentit, que es puguin fer preguntes a les dues entitats, que no s'adrecen solament a la societat d'acollida ni a les noves associacions.

Abans de començar a presentar les persones que conformen la taula, voldria proposar una reflexió sobre dos conceptes: la societat civil i el teixit associatiu. A l'Amèrica Llatina es diu que la societat civil no existeix; aquest no és el debat, com no ho és tampoc parlar sobre si resulta necessari un teixit associatiu. De fet, el paper del teixit associatiu és completament diferent vist des d'un país en vies de desenvolupament respecte al paper que té una ONG o una associació en països desenvolupats com el nostre. Avui aquest debat no és el que ens interessa.

Aquest diàleg de dues riberes girarà al voltant de com la societat d'acollida porta a terme experiències de suport a les persones nouvingudes i com les associacions d'immigrants treballen des de fa molt temps per mantenir arrels del seu país, alhora que donen suport als immigrants perquè comencin el seu camí en el nou país que els acull.

GRAMC/ Coordinadora d'Associacions de Senegalesos de Catalunya

---

Presentació

Donarem la paraula en grups de dues entitats. En primer lloc tenim la senyora Rosario Murga, de l'associació GRAMC, llicenciada en dret per la Universitat de Barcelona, màster en relacions internacionals a Barcelona i màster en drets humans a Brussel·les. Ha realitzat estades a l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans a Ginebra i a la Cort Interamericana de Drets Humans de Costa Rica. Actualment és cap de l'Àrea d'Acollida de l'associació GRAMC.

Farà parella amb el senyor Amadou Bocar Sam, coordinador de les associacions de senegalesos de Catalunya, amb una important trajectòria en l'àmbit de la integració dels compatriotes senegalesos que l'ha portat al Secretariat de la Coordinadora d'Associacions de Senegalesos a Catalunya. També és membre de l'Associació Catalana de Residents Senegalesos a Barcelona. Treballa a l'Associació per a la Cooperació i Inserció Social i Interculturalitat (ACISI) com a responsable d'un programa d'acollida. A més, té experiències en mediació i l'experiència que comentarà tracta de l'acollida des del punt de vista de les associacions senegaleses.

Sra. Rosario Murga (GRAMC)

Bona tarda a tothom. En nom de GRAMC, agraeixo a la Secretaria per a la Immigració aquesta oportunitat per participar en un esdeveniment tan important com és aquest Congrés.

La meva ponència s'estructura en quatre parts principals: començaré fent una breu introducció a les tasques d'acollida que duem a terme, parlaré de GRAMC, la nostra associació, tot seguit parlaré de la futura Llei d'acollida, que es troba en aquests moments en procés d'elaboració, i acabaré donant unes pinzellades com a conclusió.

En termes generals, l'objectiu d'una associació com GRAMC és donar suport a un sector de la població molt específic: les persones immigrades, quan arriben a viure entre nosaltres, no disposen encara dels recursos, ni de la informació ni dels contactes necessaris per afrontar uns imprevistos per als quals no estan preparades. Aquests imprevistos poden ser: les llengües, les noves autoritats, els nous requisits i els tràmits que en un primer moment no es coneixen.

El nouvingut es troba en un espai intermedi: viu entre nosaltres, busca feina i allotjament com nosaltres, consumeix i es veu sotmès, com nosaltres, a l'autoritat de les nostres institucions, però encara no s'ha integrat en el conjunt de les xarxes socials que podrien ajudar-lo a superar aquestes traves i que són fruit de la seva mateixa situació. Aquest és l'espai que cobreixen associacions com GRAMC, que estan preparades per a suplir aquestes mancances i donar atenció a situacions que d'una altra manera es convertirien en injustes.

D'altra banda, per a la societat receptora l'acollida també és important per donar a conèixer el nouvingut, per facilitar la identificació d'aquest amb un nou entorn vital i perquè arribi a sentir-se i ser considerat com un membre de la societat catalana. L'acollida és un procés de doble direcció i un dels objectius és que la persona nouvinguda aculli dins seu la societat catalana i deixi així la seva condició d'estrangera.

GRAMC és una entitat sense ànim de lucre fundada a Girona l'any 1989. La seva finalitat general és potenciar la solidaritat, el respecte mutu, la convivència i qualsevol altra actitud cívica positiva entre el grup cultural majoritari i aquelles minories culturals que, de manera temporal o permanent, s'estableixin entre nosaltres. Alhora, GRAMC vetlla pel compliment de l'esperit i la lletra dels convenis internacionals o nacionals que protegeixen els drets i les llibertats de les persones i els grups socials, i impulsa també la millora del contingut d'aquestes normatives.

Actualment, GRAMC desenvolupa activitats de formació, de sensibilització, d'acollida, d'inserció sociolaboral, programes de codesenvolupament, programes de voluntariat i edita publicacions.

Voldria fer èmfasi en l'organització assembleària de l'entitat, que permet la realització d'activitats a totes aquelles poblacions de Catalunya amb assemblees locals, formades per voluntaris i per socis de GRAMC. Aquestes poblacions són: Banyoles, Cassà de la Selva, Llagostera, Palafrugell, Platja d'Aro, Teià i Santa Coloma de Farners.

A GRAMC l'acollida sempre s'ha entès com un mitjà per establir vincles d'amistat i mútua coneixença que permeten facilitar la trajectòria d'adaptació de la persona nouvinguda, alhora les persones receptores coneixen la realitat de la immigració i treballen estereotips i prejudicis, és a dir, la persona que fa l'acollida també rep.

Pel que fa a la futura Llei d'acollida, entenem que és una llei necessària, perquè pretén la universalitat dels serveis d'acollida, creant un dret d'accés i dotant els serveis d'una garantia legal. La regulació de l'acollida hauria de repercutir, en darrer terme, en una millora de l'atenció a la persona immigrada en la seva primera etapa d'integració a Catalunya.

Si fem una valoració del text de la Llei en el seu estat actual, trobem aspectes positius i d'altres que no ho són tant, però que en trobar-se en període d'elaboració es podrien modificar.

Entre els aspectes positius trobem:

Regulació: en aquest aspecte, Catalunya es converteix en el primer país del sud d'Europa a dotar d'una garantia legal els serveis d'acollida.

Transversalitat i coordinació: la Llei també suposarà una millora de coordinació i comunicació entre els ens que ofereixen els serveis d'acollida, que estaran connectats en xarxa.

Qualificació i especialització professional: aquesta mesura posaria fi a la situació actual, en la qual moltes persones no capacitades professionalment per dur a terme tasques d'acollida l'estan exercint.

Llengua: la Llei dóna prioritat als serveis d'acollida en llengua catalana, la llengua pròpia del nostre territori.

Acció positiva a les empreses: la Llei preveu una sèrie d'accions i mesures orientades a impulsar programes de gestió de la diversitat i assumir accions de responsabilitat social per part de les empreses.

Entre els aspectes menys positius podem destacar:

Empadronament: potser aquest és l'aspecte més greu, l'article 7.4 restringeix el dret als serveis d'acollida a les persones que ja estiguin empadronades. Si un dels objectius de la Llei és la universalització del dret d'accés, com s'esmenta en el preàmbul de la Llei, hi ha una contradicció entre l'objectiu i aquesta restricció. Des de les entitats ja s'insisteix en la necessitat d'empadronar-se a la localitat de residència, però aquesta persona no solament trobarà traves administratives, sinó que si la persona està en situació d'irregularitat serà molt reticent a empadronar-se per por, desconfiança i desconeixement de les institucions públiques, sense saber quin serà l'efecte d'empadronar-se.

Salut: l'article 8, que regula el contingut del servei de primera acollida, no fa referència a la informació sobre el Sistema català de salut, que engloba els recursos i els serveis sanitaris a disposició de la ciutadania.

Temporalitat: la Llei determina que el dret d'accés és un dret temporal, però no limita aquesta temporalitat, ja que manquen uns criteris per valorar el grau d'integració de la persona a Catalunya i, per tant, quants anys hauria de durar aquesta acollida. Si aquesta etapa queda delimitada, des del punt de vista de la pràctica habitual, es constata que persones que fa 3, 5 o 7 anys que són aquí encara no han vist la necessitat de començar a aprendre la llengua, és molt habitual que no parlin català. Per tant, si es limita aquest dret i una persona, després de 3 o 5 anys d'estar a Catalunya, decideix donar aquest pas i aprendre la llengua, se li tancaran les portes del servei d'acollida lingüística o no? Aquest aspecte s'hauria d'esmentar a la Llei.

Unidireccional: el contingut del servei de primera acollida compleix dues funcions. Aquestes són: donar informació i derivar als serveis públics o privats, però entenem que aquestes dues tasques no seran suficients. Potser caldria promoure mecanismes de participació en la societat d'acollida, de manera que la persona, des del moment en què arriba a Catalunya, es consideri part de la societat.

Accés a la ciutadania: la Llei obvia l'accés a la plena ciutadania i caldria fer esment des del moment en què la persona arriba a Catalunya dels procediments per adquirir-ne la nacionalitat. Ens referim en aquest cas a l'article 10, en què es parla de coneixements de dret laboral i dret d'estrangeria, on també caldria esmentar els

apartats de dret civil referents a l'adquisició de la nacionalitat, atès que la plena ciutadania només s'adquireix amb la nacionalitat i no tenir-la priva de drets tan fonamentals com el dret al sufragi.

En conclusió, la futura Llei d'acollida hauria de comportar beneficis al conjunt de la societat catalana, no solament per aconseguir una societat més cohesionada, sinó per contribuir a configurar les futures polítiques d'immigració a Catalunya. Aquesta Llei és una afirmació de la diversitat a la nostra societat i de la necessitat de regular-la per garantir una convivència en harmonia dels diferents grups culturals presents al nostre territori.

Catalunya i la resta dels països europeus haurien de celebrar aquesta diversitat, en comptes d'intentar amagar-la o anul·lar-la, com es fa de vegades. Tot i així, i per concloure, l'eficàcia d'aquest text legal quedarà sempre condicionada a la regulació de la Llei d'estrangeria estatal, que és molt restrictiva i afavoreix la situació d'irregularitat administrativa d'un gran nombre de persones, que viuen en una situació de gran vulnerabilitat i es veuen exposades a riscos, com la situació laboral. A més, aquesta situació d'irregularitat serà un obstacle per a qualsevol intent d'integració.

Això és tot, moltes gràcies.

Sr. Amadou Bocar Sam (Associació de Senegalesos de Catalunya)

Molt bona tarda a tots i a totes. En primer lloc, voldria afegir alguns elements a la presentació de la Coordinadora d'Associacions de Senegalesos. Som una entitat que actualment té tres anys i més de 17 socis (entenent com a socis associacions) a les quatre províncies de Catalunya.

No es pot parlar d'immigració sense esmentar l'emigració. Senegal és conegut com a país d'hospitalitat i el concepte d'hospitalitat que tenim allà està molt relacionat amb l'acollida que tractem avui. En aquest país, però, si no parlem de xifres no estem contents. Senegal té una població d'11 milions d'habitants i la seva diàspora és de 3 milions de persones, és a dir, que bona part de Senegal és fora del país.

Segons les dades del Ministeri de Treball i Afers Socials del 31 de desembre de 2006, hi ha 28.560 senegalesos amb permís de residència a Espanya. Les persones sense permís de residència no són presents a les dades oficials, encara que nosaltres les tenim en consideració.

A Catalunya hi ha 9.579 senegalesos: 4.922 a Barcelona, 1.652 a Girona, 1.748 a Lleida i 1.257 a Tarragona, per tant, la població senegalesa de Catalunya dobla la d'aquest col·lectiu a Andalusia (4.605) i és 4 vegades més important que la de València (2.199).

Aquestes dades són importants, però si tenim en compte el que va succeir l'any passat, amb l'arribada d'un nombre important de persones, és possible que aquest nombre s'hagi triplicat, perquè la majoria dels que venien eren senegalesos.

Aquestes dades ens serveixen com a dispositiu d'acollida, concepte que intentaré explicar a partir d'uns proverbis senegalesos. Concebem l'acollida en espai, temps i acompanyament.

Al nord de Senegal es diu que la mirada de la persona que t'acull és millor que una estora vermella, és a dir, que la mirada que donem en primer lloc a les persones senegaleses que arriben és molt més important que el que els puguem donar després. També diem que acollir és més senzill que dir adéu. Acollir és per un temps relatiu, mentre que dir adéu implica que la persona amb qui s'ha estat compartint espai i temps ja té, o no, prou autonomia per marxar.

La convivència que s'ha compartit en un espai físic (de manera molt diferent a Àfrica, on els espais són enormes, mentre que aquí es disposa solament d'un pis) és un moment molt difícil; no és el mateix acollir una, dues, tres o quatre persones en un pis que cinc, sis o set.

L'any passat, els senegalesos varen acollir quatre o cinc persones, perquè no se'ls podia deixar al carrer. Hem compartit els nostres pisos –en els pisos mal anomenats pastera– perquè no hi havia una altra opció, malgrat que sabíem que podia representar –i ho va ser– un problema de convivència veïnal.

Molts espais de l'acollida senegalesa resulten desconeguts. En primer lloc, tenim la família parental, que se sent obligada a acollir els familiars. En segon lloc, trobem la família veïnal, del mateix barri a Senegal o el mateix llogarret, i es té l'obligació moral d'acollir persones del mateix lloc.

No solament el fet de ser senegalès dóna l'obligació moral d'acollir un altre senegalès. A la nostra pròpia associació, al carrer Comerç 42, que es troba molt a prop dels serveis socials de l'Ajuntament, ens hem trobat que les persones que recorren a aquests serveis molt sovint acaben sent derivades i sent usuaris nostres, perquè els serveis socials no tenen altre remei que enviar-los a l'Associació quan els seus programes no poden acollir-los o trucar a persones per demanar si tenen espais per a aquesta gent.

Hi ha molts espais d'acollida desconeguts i l'acollida en el conjunt senegalès i africà tampoc neix arran del que va succeir el 2006, que solament estava molt mediatitzat i es va fer visible, sinó que sempre ha estat una feina ben feta.

Es destaquen entitats amb molts recursos i que, després de la primera acollida, ens pertoca a nosaltres fer la segona com si fos la primera, perquè aquestes persones acaben essent els nostres usuaris sense recursos. Això és important, perquè a Catalunya el nivell de participació no retrocedeix i amb aquesta nova Llei d'acollida s'ha produït un procés participatiu que ha permès opinar i l'estament polític ha estat receptiu.

El que és important és que es doni visibilitat a la feina feta no solament l'any 2006, sinó des de fa anys, com les *daiga*, que són de tipus confessional i religiós, però han portat a terme una feina formidable, perquè és una casa on cap tothom i des de la Coordinadora possibilitem que aquests espais siguin visibles i formals i que puguin presentar-se a concursos d'institucions públiques, ja que no han estat mai

considerats. Des de la Coordinadora creiem que totes les institucions senegaleses han de poder dur a terme una acollida normalitzada i hi volem donar un valor afegit, més enllà dels seus propis recursos.

Si es destinen recursos públics a l'acollida, cal que aquests recursos no es destinin solament a entitats amb trajectòria de gestió. Si no es donen oportunitats per crear projectes d'acollida, aquests no es duran a terme, per tant, volem que la Secretaria per a la Immigració tingui en compte la visibilització i la valoració d'aquests espais de participació i d'acollida, tant per al col·lectiu senegalès com per a altres col·lectius que ho facin.

Els primers que van arribar donaren i donen suport als nouvinguts, perquè qui ve no se'l veu solament com a força de treball, sinó com a persona amb un valor.

La mediació intercultural ha de ser una eina de convivència. Ningú ha forçat cap senegalès a venir a Catalunya. Aquests han volgut compartir aquest país i hi estan contribuint i és, per tant, de responsabilitat política donar suport a la materialització correcta de la convivència, ja que si la primera acollida falla tot queda afectat.

Emperò, no s'ha de determinar que el que hi ha hagut anteriorment ha estat el sistema d'integració. Nosaltres preferim parlar d'acomodació, no d'integració, i de projecte comú on tots som actors. Si he decidit viure aquí, no se'm pot decretar com he de ser. Ha d'haver-hi una participació en la presa de decisions, cal que es tingui en compte la nostra opinió per a la societat que estem construint, tots junts.

Moltes gràcies.

Fundació Marianao ACISB

Presentació

La següent parella de ponents són el senyor Josep Torrico Català, director de la Fundació Marianao des de 2004, diplomad en educació social i llicenciat en ciències del treball, amb experiència professional en la docència i la gestió de projectes d'inserció sociolaboral amb col·lectius diversos (joves inactius, dones, renda mínima, persones adultes, etc.), la seva intervenció versarà sobre l'experiència de la seva entitat i del suport que han donat.

Després tenim com a ponent la senyora Fàtima Ahmed, secretària i portaveu de l'Associació Sociocultural Ibn Batuta (ASCIB). Nascuda a Tetuan, Marroc, va cursar formació professional en administració d'empreses i viu a Catalunya des de 1995. També forma part de diversos consells i òrgans participatius locals, catalans i estatals. Desenvolupa professionalment la seva tasca de mediació en els àmbits social, educatiu i sanitari. La seva conferència tractarà dels projectes d'acollida que fa la seva associació.

Sr. Josep Torrico

Bona tarda a tots.

Voldria comentar dos aspectes previs abans de començar: d'una banda, el nostre treball es basa en un model de treball comunitari orientat a atendre col·lectius diversos. Per això, la nostra experiència no rau únicament en el treball amb col·lectius d'immigrants, sinó que treballem de manera oberta i diversa amb col·lectius molt amplis, des d'infants de tres anys fins a gent gran.

Com a segon element, comentar-vos que la nostra experiència apareix l'any 1985 com a fruit del moviment veïnal del barri de Marianao, de Sant Boi de Llobregat, en un context industrial d'àrea metropolitana. Actualment té una població d'uns 80.000 habitants, amb un índex d'immigració que es troba al voltant del 9%, de manera que estem en una situació encara fàcil de gestionar.

La presentació es dividirà en tres parts: una primera en què presentaré el model i el treball que fem; destacaré després els aspectes més significatius del treball des d'un punt de vista metodològic, i faré una descripció molt breu dels projectes que desenvolupem. Com es veurà en aquesta darrera part, els programes que desenvolupem.

lupem no atenen exclusivament població immigrada, sinó que són oberts i atenen població diversa. Aquest és un dels principis que inspira la nostra tasca; entenem que el treball amb persones nouvingudes no ha de produir-se d'una manera directa, centrada en aquesta població, sinó que les hem d'atendre des d'una opció de diversitat.

L'entitat neix l'any 1985, fa 22 anys que treballem al barri de Marianao i som una entitat encara de barri, amb cada cop més projecció local i comarcal, però sense deixar de ser una entitat molt associada i arrelada al barri de Marianao.

Hi ha dos elements molt significatius: d'una banda, l'ocupació de l'edifici l'any 1985. En aquells anys no s'havia desenvolupat el seguit de polítiques socials que trobem actualment, no hi havia espais per a joves. En aquells moments a l'Associació de Veïns del barri de Marianao es va crear un grup impulsor de joves que desenvolupàvem algunes tasques educatives amb infants del barri, i es va aprofitar una ocasió única: dins del barri es va construir un edifici de cinc plantes que va quedar en situació d'abandonament per motius urbanístics. A partir d'aquí, es va mobilitzar un grup de veïns, que varen decidir ocupar l'immoble amb la vocació inicial de treballar amb infants; durant molts anys, la nostra marca ha estat el Casal Infantil i Juvenil de Marianao, i l'entitat encara és coneguda per molta gent com a Casal Infantil, atès que gran part de la nostra història s'ha centrat en el treball amb públic infantil i adolescent.

Un altre aspecte significatiu ha estat que la iniciativa neix arran de la mobilització de la ciutadania; per nosaltres és un element de la nostra identitat que cal assenyalar. Fins ara no hi ha cap entitat de suport ni administració pública que sostingui el projecte, sinó que és fruit d'acords i de convenis o subvencions, amb administracions públiques i privades diverses, que fan sostenible aquest projecte.

Pel que fa al nostre model de treball, aquest se centra en l'atenció a col·lectius molt diversos; actualment tenim un volum de persones aproximat de 5.500 l'any, i és per nosaltres molt important esdevenir un referent significatiu a la ciutat. Només podem ser eficients si la població amb la qual treballem ens atribueix aquest paper d'entitat arrelada.

Molts dels nostres projectes es fonamenten en l'acompanyament personalitzat, amb programes molt individualitzats. Treballem per a la promoció de les persones, amb processos en els quals les persones se senten protagonistes dels seus propis processos de canvi.

Un altre element significatiu és la creació d'espais normalitzadors, enriquidors, que ens permeten atendre un públic molt divers.

Una marca de la casa és el desenvolupament comunitari com a element de suport de totes les nostres actuacions, atès que per nosaltres no es només necessari, resulta crucial treballar a partir de la generació de xarxes, pensant en el model de societat relacional actual.

La diversitat de projectes ens permet atendre amb moltes més garanties les diferències i peculiaritats de les persones amb qui treballem, especialment a través del

disseny d'espais de relacions horitzontals, de proximitat, centrant la nostra feina en la creació d'espais normalitzadors i integradors, clarament comunitaris.

El nostre model són les activitats educatives on atenem públic molt divers, des d'infants fins a adults. En molts casos, el mitjà no és la finalitat en si mateixa, és l'excusa per trencar situacions de ruptura, aïllament, soledat... treballem amb bicicletes no per recuperar bicicletes, sinó perquè la bicicleta es converteix en un objecte idoni per poder vincular joves que no responen a accions formatives ordinàries, treballem amb reparació d'ordinadors perquè l'ordinador és el vehicle per vincular nens i nenes en situació d'inactivitat.

Un element que també és significatiu per nosaltres és la presència i visibilitat al barri. Tot i que som una iniciativa privada, reivindicuem el nostre paper com a entitat de servei al públic. Els col·lectius amb els quals treballem són principalment persones de la ciutat de Sant Boi, i molts dels nostres projectes estan integrats a la xarxa pública de serveis de la ciutat, perquè ofereixen un servei a la ciutadania.

Actualment som una entitat amb 42 treballadors, organitzada en 6 àrees: l'àrea de lleure educatiu infantil i juvenil, on atenem principalment infants i adolescents dels 3 fins als 16 anys, que inclouen, en condicions d'igualtat, persones d'origen divers, és a dir, població normalitzada amb persones amb dificultats d'adaptació sociofamiliar o dificultats educatives i, per descomptat, persones nouvingudes. Aquí trobem projectes d'atenció a la infància, que es desenvolupen en horari de tarda, de dilluns a divendres, que inclouen les ludoteques infantils, el casal d'adolescents i joves, on atenem persones dels 12 als 16 anys, projectes de suport a l'estudi i d'altres activitats orientades a infants i adolescents.

L'àrea de joves i participació, de creació recent, centrada a atendre població major de 16 anys, que treballa en dos àmbits: d'una banda en formació i capacitatció de joves, de líders informals que poden esdevenir relleus generacionals no solament dins l'entitat, sinó en experiències de participació diverses al barri i a la ciutat, i de l'altra, en els temes relacionats amb les polítiques d'oci nocturn alternatiu, on hem aconseguit obtenir una barreja molt diversa de població de 16 a 30 anys amb espais d'oci alternatiu que funcionen divendres i dissabte, de 9 de la nit a 3 de la matinalda.

L'àrea de formació i ocupació desenvolupa programes orientats a la millora de l'ocupabilitat de persones que cerquen feina, i hi trobem accions diverses de formació ocupacional, programes de garantia social, orientats a la inserció laboral de persones, amb dues especialitats: auxiliar de cuina i electricitat d'edificis, i dos serveis d'inserció laboral.

En l'àrea d'inserció sociolaboral parlem de recursos de transició: en molts casos, persones sense permís de residència no poden integrar-se en accions de formació ocupacional finançades pel Departament de Treball, i aquestes accions permeten treballar l'entretemps. No se les pot vincular a accions de millora de qualificació ni inserció laboral, però necessiten accions d'acompanyament a la inserció. Aquí trobem accions diverses orientades a públic vinculat al Departament de Justícia, la Di-

recció General de Justícia Juvenil, projectes prelaborals vinculats al manteniment de bicicletes i d'ordinadors, projectes d'acompanyament a la inserció, el projecte Beques Solidàries, finançat per la Fundació Un Sol Món, i, per acabar, l'Aprèn i Treballa, com a experiència d'aprenentatge i servei que ens permet fer un treball de millora del barri i l'entorn.

L'àrea de família i comunitat treballa en dos grans eixos: el relacionat amb problemes de salut mental i atenció i dret penal per a persones amb problemes amb la justícia, principalment adults, i el servei d'orientació jurídica, on s'ofereixen serveis especialitzats en estrangeria, així com orientació jurídica en temes diversos.

Per acabar tenim l'àrea de programes transversals, on vinculem tot allò que té a veure amb l'accés a noves tecnologies, experiències de formació d'adults enriquidores que treballen amb l'òptica de la promoció de les persones adultes amb el pretext de l'alfabetització, després, de l'alfabetització i la formació en llengua, i el projecte Balcons de Colors, orientat a treballar amb persones nouvingudes dins els espais d'acollida, vinculant tots els elements relacionats amb formació, orientació laboral i jurídica.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Sra. Fàtima Ahmed

Bona tarda a tots i totes.

Voldria plantejar un interrogant. Quan es parla de xarxes de suport i xarxes d'associacions d'immigrants, em pregunto si en aquesta taula no s'hauria de reflexionar també sobre la xarxa informal que també duu a terme l'acollida, des del caliu humà, com aquests espais no reconeguts, com poden ser els locutoris, les mesquites, els negocis d'immigrants que fan aquesta tasca des de fa molts anys i no són prou reconeguts.

Parlarem del programa d'acollida d'Ibn Batuta. Des de fa 14 anys, que es va crear l'entitat, tenim sis programes. El pilar és el programa d'acollida d'Ibn Batuta; també tenim el programa d'espai de dones, el programa de joves, el d'interculturalitat, el de mitjans de comunicació i el de cooperació i desenvolupament. Però el projecte d'acollida, *Al-dazara* (abrigar), que es fonamenta a donar calor humana i acompanyament, i sobretot tractar la immigració amb un discurs positiu en el qual es tingui en compte el capital humà, cultural i social que aportem als barris, ciutats i pobles de Catalunya.

Hem volgut donar al nostre programa aquest nom perquè la nostra intenció com a associació en el treball d'acollida a persones nouvingudes és doble: d'una banda, facilitar la integració i l'accés als serveis per cobrir les seves necessitats bàsiques a la vida quotidiana, però també creiem que hem de proporcionar l'acompanyament humà necessari per superar un procés migratori amb una incidència molt important en les seves vides; si no ho féssim així, ens quedaríem curts.

D'altra banda, mentre la possibilitat real de participar i exercir els drets d'una ciutadania plena no arriba, estem convençuts que l'associacionisme pot esdevenir un element d'integració i creació en un espai intercultural, tenint també en compte aquesta xarxa informal. Així s'ha demostrat en la tasca d'acollida que hem fet, i en aquest sentit les associacions hi han fet un paper fonamental, mentre que les administracions públiques no han tingut capacitat operativa per fer front a les necessitats plantejades per les persones nouvingudes i els canvis que ha comportat a l'entorn social.

Les associacions han esdevingut clau per donar una resposta coherent, ràpida i sobretot àgil. El teixit associatiu que ha treballat i encara treballa en l'acollida ha de ser percebut com un element de cohesió i inclusió, i ha acomplert un paper determinant en la primera acollida.

Des dels seus orígens, ASCIB ha promogut la lluita contra l'exclusió social i la desigualtat mitjançant tres eixos: la formació, la mediació i l'atenció social. El programa Al-dazara, acollida, atenció i informació als immigrants, neix davant de les necessitats detectades des de fa deu anys, comprovant les dificultats que patia el col·lectiu immigrant, sobretot de l'Àfrica del Nord.

L'augment progressiu del col·lectiu immigrant va fer necessari l'establiment d'accions concretes d'aquest programa que afavoreixin la seva integració en la vida laboral i social. És evident que la població immigrada constitueix un col·lectiu especialment vulnerable, en ser objecte de mecanismes d'exclusió social, atès que no té accés als processos de participació i als drets socials plens. ASCIB ofereix serveis als immigrants que es troben al nostre país, promovent la seva inserció en la societat a tots els nivells. Cerquem un acostament, per a la comprensió i l'aprenentatge mutu, entre la societat d'acollida i les persones immigrants, que ja formen part íntegra del nostre entorn, tot i que no sempre gaudeixen de les mateixes condicions i drets. ASCIB vol oferir una resposta integral a les persones que arriben al nostre país, intervenint en les diverses àrees: dona, jove, etc.

Aquesta resposta té l'objectiu de facilitar la inserció sociolaboral com a premissa bàsica de tot el procés, però la nostra intervenció ha d'intentar assumir des de proporcionar cobertura a les necessitats bàsiques de subsistència fins a incloure les persones de manera normalitzada en el mercat de treball i a la vida comunitària.

El programa pretén oferir un pla d'atenció social a la població immigrada, però no exclusivament. Entenem que l'acollida també té a veure amb la població d'acollida i, per tant, les qüestions que envolten el fet migratori, la vessant humana, i on es veuen implicades tant la població d'acollida com la societat acollidora; cal treballar a favor d'aquesta integrabilitat.

Més enllà d'això, treballem per a la regularització de la seva situació, la reagrupació familiar, l'accés a l'ocupació i a la formació, poder disposar d'un habitatge digne i haver de plantar cara a actituds discriminatòries, racistes i xenòfobes. L'elevat nombre de persones que fa ús del programa fa que aquest sigui el pilar de l'entitat. L'any 2006 vam atendre 9.500 persones.

Entenem el programa com un servei d'informació i orientació a diversos nivells i afavorim el coneixement dels recursos existents en la societat d'acollida; és a dir, hem de tenir la radiografia del funcionament de la ciutat de Barcelona amb els seus recursos. El fet d'oferir dins d'aquest servei tant l'orientació social com la jurídica implica un suport positiu en el procés d'inserció, tant individual com familiar, i es configura com un element indispensable per a molts usuaris i usuàries. Quan una persona arriba a casa nostra desconeix l'entorn en què es troba. En aquesta situació, la persona necessita ajuda per obtenir la informació de forma clara, directa i no mediatitzada per rumors o interpretacions d'altres persones que contribueixen en molts casos a la desinformació o a confusions.

Des del programa proporcionem la informació i orientació sobre prestacions, serveis i recursos, informacions sobre serveis que proporciona ASCIB, atenció personalitzada de les demandes de la persona usuària, gestió de la prestació i l'ajuda sol·licitada, trajectòria i evolució dels casos i seguiment, informació i orientació sobre possibilitats i possibles dificultats de regularització de la situació legal, derivació interna cap a altres programes o serveis d'ASCIB, adequades a la situació de la persona usuària, i derivació externa a altres organitzacions socials o serveis de l'Administració pública.

Quin és l'objectiu d'aquest programa? Tenir un sistema tan integral com sigui possible, orientar administrativament i jurídicament els immigrants, orientar laboralment els immigrants, oferir cursos de formació, cercar recursos que permetin la inserció social, i difondre materials d'informació.

També treballem en xarxa amb altres entitats, com l'Associació Atlàntida, Professionals per la Interculturalitat, que és una associació de professionals tant del Marroc com de Catalunya que treballem perquè immigrants amb una qualificació acadèmica puguin tenir reconeguda la seva formació. El conveni d'Ibn Batuta amb Atlàntida, en aquest cas, és treballar per l'homologació dels títols dels joves universitaris del Marroc.

Per acabar, voldria destacar que cal avançar en nous reptes, que el principal repte de les organitzacions socials que treballem des de fa temps en acollida és el treball en xarxa. Cal treballar en xarxa per ser reconeguts plenament i per les administracions públiques i altres agents socials. El treball en xarxa ens ha de permetre consolidar un model de gestió basat en la qualitat, eficient en la consecució de la seva finalitat i socialment transparent, entenen aquí com a qualitat un dels pilars de la defensa d'un determinat model de gestió propi del sector de les entitats d'acollida. Finalment, qualsevol norma o llei haurà de reconèixer el paper de les entitats. Una altra cosa seria una greu deficiència.

Moltes gràcies.

Xarxa Nou Barris Acull/ Associació Camí per la Pau

Presentació

Lourdes Ponce representa 9 Barris Acull. És voluntària d'aquesta xarxa des de 2001, en la creació d'aquest projecte n'ha estat la impulsora inicial, i des del començament s'han especialitzat en l'acollida i l'acompanyament dels nous veïns i veïnes i l'organització d'actes lúdics, com les Jornades 9 Barris Acull o el Festival de Sopes. Ens oferirà l'experiència de l'entitat de suport en acollida de nous veïns i veïnes.

Mohammed Iqbal és el secretari de l'organització *Itaraq Ikhal ul-Kuran*, Camí de la Pau. L'associació ha destacat en la mediació, i fins i tot en l'impuls de l'esport com a mitjà de pau i convivència, i ens explicarà l'experiència i les activitats de l'associació Camí de la Pau.

Sra. Lourdes Ponce

Bona tarda. Començaré amb una breu situació sobre la realitat de 9 Barris Acull. Per a qui no ho conegui, Nou Barris és un districte de Barcelona que es troba a la zona nord, i que es va crear a partir dels anys 40.

Nou Barris té uns 170-180.000 habitants, arribats amb la migració interior dels anys 40, 50 i 60, que van establir-se a uns barris que encara no existien, hi havia molt espai, i tot el que es va fer als barris va sorgir de la iniciativa de veïns i veïnes. Coses tan elementals com el clavegueram dels carrers va fer-se amb la feina dels veïns i veïnes arribats de tot l'Estat, com l'escola, l'ambulatori, etc. Això va afavorir que la immigració que va arribar als barris creés un fort teixit associatiu. Nou Barris té entitats de tot tipus, i la gent està acostumada a recórrer a una entitat quan ha de plantejar qualsevol tema.

En aquesta situació de fort teixit associatiu i de forta reivindicació i lluita per al més elemental es va donar, cap a 1995-1996, l'arribada de la nova immigració.

Un grup de persones limitat, al principi de l'any 2001, vam plantejar que aquesta era una nova realitat que es produïa als barris i que s'havia d'intentar agafar des del teixit associatiu per tal que no ens superés. Ja s'havien donat casos en d'altres llocs de Catalunya de xenofòbia i racisme, a Vic ja havia començat la plataforma ciutadana, i vàrem creure que era millor.

Quan vàrem començar, l'any 2001, l'índex d'immigració a Nou Barris era del

2,3%. En el darrer padró municipal s'ha informat que l'índex d'immigració es troba en el 19%, i en alguns barris arriba al 30%. Per tant, amb una evolució així en 6 anys, la situació és bastant complexa.

No sabíem gaire sobre la nova realitat d'immigració, però sí que vàiem que hi havia una sèrie de problemes. Vàrem decidir formar una xarxa, agrupació que en aquells moments els que feia més temps que eren al moviment associatiu no coneixien gaire, mentre que la gent més jove, procedent de moviments anti-OTAN i per la pau, coneixien millor, i quan vàrem explicar-ho vàrem veure que la xarxa cobria millor les expectatives que teníem. Des del barri, la identitat que tots tenim és que som veïns i veïnes. Si consideràvem que el que ens unia als nous veïns i veïnes era precisament això, implicava que eren persones que tenien necessitats: tenien fills per escolaritzar, havien d'anar a l'ambulatori, els agradava la música, l'esport... Per tant, la idea de xarxa cobria aquestes necessitats, de manera que cada entitat havia d'agafar aquesta nova realitat des del seu àmbit, i la xarxa servia per reforçar les carències o necessitats que tinguessin les entitats que la formaven.

Així es va formar la xarxa, que en aquests moments es componia de 62 socis, 63 entitats, amb entitats que són casals de joves, associacions de pares i mares d'alumnes, parròquies, clubs esportius... tot tipus d'entitats de diversos àmbits que ens reuníem en tres assemblees anuals, en reunions quinzenals de l'equip de coordinació, que fan el seguiment de les diverses activitats.

Tot i que coneixíem bé el món de la immigració, amb la pèrdua d'arrels i l'arribada a un lloc nou, actualment la gent que arriba als barris es troba en una situació molt diferent de la que s'havia donat inicialment. A nosaltres ningú no ens demanava papers. Vàrem observar que, encara que la consideració de veïns i veïnes era igual, l'aspecte dels papers era completament diferent. Així, vàrem establir un punt d'informació d'assessorament jurídic en estrangeria. Des del punt d'informació va començar un procés enriquidor d'aprenentatge, tant d'històries i vivències particulars com pel que fa a la vergonyosa legislació que acull en aquest país les persones que vénen per viure-hi i desenvolupar-s'hi, i també hem estat fent tasques d'acompanyament.

Totes les activitats que fem són per afavorir la convivència, no fem activitats exclusives per a nousvinguts, excepte pel que fa a les classes de castellà. La resta d'activitats són per afavorir la convivència. Des de la xarxa es fan tallers per a les entitats que en formen part, tallers de reflexió sobre tòpics, cultura, per fomentar la formació de la gent de la xarxa.

En totes les activitats del barri s'intenta tenir en compte aquesta nova realitat; a la Festa Major s'intenta que hi hagi activitats, fem un festival d'Amèrica Llatina a Nou Barris, que fa dos anys va tenir el primer concert de *Latins* i *Ñetas*, que va tenir un gran èxit i va ser la primera vegada al món que es reunien per preparar un acte, i van acabar cantant junts a la plataforma. També es fa la festa final del Ramadà, que és un acte més de les activitats del barri, en un centre cívic i amb l'assistència de tothom. Fem, així mateix, el Festival de Sopes del Món, que aquest any tindrà la seva

cinquena edició i del qual s'editarà en breu una edició del llibre de cuina del festival del barri.

El que fem des del començament és l'acompanyament, en salut, habitatge, amb casos escandalosos d'estafa, avals immorals de lloguer pel color de la pell, acompanyaments en l'ensenyament, laborals, però sempre tenint en compte el concepte de xarxa. Per exemple, dins la xarxa tenim el districte, és a dir, l'Ajuntament de Barcelona mitjançant la responsable d'immigració del districte, que assisteix regularment a les reunions. Tot això ha permès que disposem d'un teixit coordinat a on poder derivar la gent segons les demandes que ens fan.

Un altre element de funcionament és el finançament. Funcionàvem exclusivament amb subvenció fins recentment, que aquest any es convertirà en conveni per quatre anys i amb la subvenció de la Generalitat. Un dels criteris que considerem molt important és que els diners rebuts serveixen per afavorir la convivència. Només un 40% del total de subvencions es gasta en salaris. Només una persona està contractada, en horari de 40 hores setmanals, i la resta és voluntària. Creiem que si els diners serveixen per afavorir la convivència, els diners han de dirigir-se a activitats que ajudin a afavorir-la.

Dins els temes de reflexió trobem, a part dels tallers per a les entitats, les jornades biennals. Aquest any serà el 24 de novembre, i es dediquen a les aportacions que des del món acadèmic es poden fer al teixit associatiu. Aquest any tracten de cohesió social, drets i deures, i un dels elements que volem plantejar és el dret al vot, perquè creiem que és vergonyós que la gent que tenim al costat no tingui drets tan fonamentals, mentre que la visió que es té d'aquests nous veïns i veïnes és que treuen els pisos, el treball, sense adonar-se que el que tenim són ciutadans de segona.

Sr. Mohammed Iqbal

Molt bona tarda a tots i a totes. Voldria transmetre el nostre sincer agraïment i satisfacció a la Secretaria per a la Immigració per organitzar aquestes Jornades i Congrès per a la immigració. No sé quan deixarem de parlar d'immigració i d'immigrants i quan deixarem de ser immigrants. Aquesta és la pregunta que vull deixar a l'audiència amb aquesta ponència avui.

La nostra entitat està constituïda des de 1996; la nostra immigració és nova, encara que és visible des de fa 7 o 8 anys, tot i que hi ha gent que fa més de 30 anys que viu aquí des de 1974 i 1975. Catalunya, Barcelona i Espanya són molt conegudes pels pakistanesos.

Moltes persones que van arribar des del 1991 tenen relacions estrictament familiars, per agrupació familiar, o pel fet de ser veïns, del mateix poble, per la qual cosa ens sentim obligats a donar acollida a aquestes persones vingudes de tan lluny, amb informació i formació o sense, amb tràfic de persones il·legal, tot i que no és fàcil arribar des de Pakistan amb *cayucos*, darrerament s'han donat dos o tres casos de

persones asiàtiques vingudes per aquest mitjà. Quan es tanquen les vies regulars i legals, hi ha persones que utilitzen vies il·legals, deixant la seva vida i fortuna en mans de les persones que se n'aprofiten.

El nostre objectiu era, l'any 1996, donar a conèixer la nostra llengua i cultura a la població autòctona, i al mateix temps donar a conèixer la llengua i cultura a les persones amb el nostre origen, perquè coneguessin el seu veïnat. Aquesta necessitat va sorgir també perquè, sempre que moria algú, calia una associació ben organitzada per repatriar el cos, que sovint trigava molt per la manca de fons.

Vàrem adquirir un centre, i com que la majoria de la presència de Pakistan és de musulmans practicants, també volíem que el lloc fos d'ensenyament i de culte. El vàrem adequar amb els recursos que teníem, però el vàrem haver d'ampliar des de l'any 2000, en el qual va arribar massa gent que tenia massa necessitats, i el local va quedar petit davant la demanda.

Estem molt agraïts a l'Ajuntament de Barcelona, que al principi ens va deixar el Poliesportiu del Raval, que encara utilitzem per a esdeveniments puntuals, però es va evidenciar que és necessari treballar per a les persones i que no se les vegi al carrer. Estem especialment satisfets perquè cap persona del nostre origen ha hagut de viure al carrer, tot i que han confluït moltes circumstàncies, i moltes llegendes urbanes, que poden ser certes en alguns casos, però que quan hi ha necessitat no pots dir no a algú que ve de casa teva, especialment si ve amb algun telèfon o referència de familiars o coneguts. També queden molts interrogants, i estem preparant un llibre per donar explicacions sobre la trajectòria de la nostra immigració i la nostra acollida aquí.

Les persones sempre han necessitat algú al seu costat per donar suport personal, econòmic, i sobretot moral. Encara que es pugui enviar diners des d'Alemanya, els Estats Units o el Regne Unit, les persones que ho poden fer no poden venir per donar suport i paraules d'esperança quan la persona ho necessita.

Això va passar especialment des de l'any 2000 i va durar un any. Es va produir el tancament a les esglésies, tancament que ens va donar l'oportunitat de conèixer altres associacions i fundacions: Creu Roja, Càritas, les esglésies i d'altres fundacions com *Bayt Az-Zaqafa*, *Ibn Batuta*, i moltes altres associacions que no són del barri.

Vàrem tenir l'oportunitat de crear un grup de diàleg interreligiós al Raval, que treballa de manera invisible però que fa una tasca molt important des de 2001; cada any es produeixen 3 o 4 esdeveniments, com taules rodones, pregàries interreligioses i festes interculturals, atès que hi ha molta gent que no té res a veure amb la religió i també hi pot assistir, i que ja està tenint una repercussió important, cada any per Sant Agustí.

Tendim a sentir molt que les dones són invisibles, no surten, però hi ha una organització de dones paral·lela a la nostra, i tenim dins la nostra associació una organització de dones, que ara, fa unes setmanes, en un local nou que hem inaugurat, té com una de les primeres tasques plantejades classes de castellà i català per a dones. Si la dona està ben formada, la família també estarà més cohesionada.

Paral·lelament tenim un component de joventut, amb uns 160 joves que participen en totes les tasques, des de l'organització de festes, amb 3 esdeveniments anuals, i que també participen en diàleg interreligiós, intercultural o cívic, lluita contra el fracàs escolar, fent que el jovent no es quedi a casa i donant la resposta que els pares no poden donar per manca de formació o barreres culturals.

L'esport també és un element d'integració, i estem introduint el criquet, alhora que donem projecció internacional en aquest esport a Catalunya, especialment quan, possiblement, sigui esport olímpic per als Jocs Olímpics de 2012.

El major obstacle és el desconeixement entre veïns, els prejudicis, que jo he patit personalment fa 7 anys, quan dues dones que passaven per davant de l'església del Carme van comentar «El que faltava, moros a l'església».

Treballem sense descans des d'aquell moment, i crec que el Raval ha estat pioner en el suport a les persones nouvingudes, i no hem tingut problemes, malgrat que algunes persones han dit, per interessos propis, que el Raval era una olla a pressió a punt de rebentar, encara que el 38% de les persones empadronades siguin immigrants, vivim amb total normalitat.

També treballem perquè els nous comerciants s'integrin a la xarxa de comerciants de la ciutat, i així reduir el desconeixement i la desconfiança.

Queden moltes coses per fer i per dir: d'una banda, estem treballant amb altres entitats i associacions que treballen per millorar la integració i per donar una millor qualitat de vida a les persones sense distincions de color ni llengua. També hi ha associacions que només existeixen sobre el paper i no fan la feina honestament, com s'hauria de fer, i podríem millorar en aquest sentit.

Un altre aspecte molt necessari és la mediació cultural, sobretot a Sanitat, especialment per a dones. Aquest any tenim 5 dones que acabaran un curset per a alleugerir aquesta situació, a part de fer tots els esforços perquè aprenguin llengua catalana i castellana i no es quedin a casa, perquè puguin mantenir un diàleg amb el barri, la casa, l'escala i aprofitar aquests recursos existents per als seus fills.

Moltes gràcies.

Iniciatives Solidàries/Fedelatina

Presentació

El senyor Guillem Correa és el president d'AIRES, la federació catalana d'empreses d'inserció. A més, presideix l'ONG Acció Social-Iniciatives Solidàries i n'és el fundador, que treballa en l'acolliment i la inserció de persones en risc social, i és membre de la taula Tercer Sector Social a Catalunya. Ens parlarà de l'experiència a la seva entitat.

Javier García Bonomi, en representació de Fedelatina, és advocat i llicenciat en ciències polítiques a Buenos Aires, doctor en dret i expert en dret de la Unió Europea per la Universitat Carlos III de Madrid. És el fundador de la federació Fedelatina i ens explicarà la llarga trajectòria de cadascuna de les associacions que s'hi ha federat.

Sr. Guillem Correa

Intentaré explicar-me sense repetir moltes de les coses que s'han dit, amb les quals estic completament d'acord i em sento plenament identificat.

Parlaré de l'acolliment i ho faré des d'aquesta doble experiència, que és la de l'entitat que represento, Iniciatives Solidàries, una entitat de suport d'acció social que es dedica bàsicament a l'acolliment i a la integració.

La nostra entitat neix els anys vuitanta amb una clara vocació de treball voluntari, bàsicament amb nens i nenes, i amb la intenció de dur a terme una tasca de cooperació per al desenvolupament en la qual fem les nostres primeres passes anomenades en el seu moment «Un Got de Llet per al Perú», i que després va derivar en experiències molt interessants.

Durant els anys noranta, el nostre entorn ens fa obrir els ulls a la realitat de la immigració, que va agafant cada vegada més força, i ens fa canviar de perspectiva, prioritats i funcionament intern de l'entitat.

No som una entitat que doni suport a la immigració: donem suport a tots aquells que necessiten els nostres serveis i, com que la demanda és així, tenim voluntat de treballar amb el món de la immigració.

Vàrem tenir problemes per dir-nos Iniciatives Solidàries en català, tot i estar als anys noranta, i finalment ens diem Iniciativas Solidarias (Iniciatives Solidàries), i vàrem començar la professionalització de la nostra entitat amb la clara intenció d'aconseguir un espai on poder donar acolliment a tots els nouvinguts que poguéssim.

Crèiem que era molt important tenir aquest primer espai d'acolliment, amb voluntat d'atendre la immigració d'una manera molt extensa. Podem parlar des de sol·licitants d'asil fins a persones que es poden trobar en un moment donat en situació de testimonis protegits. És en aquest amplí ventall en què tractem de treballar, tant des de fora com de dins, des del si de la nostra organització, on quedi palesa no solament la igualtat de gènere, sinó que bona part dels nostres treballadors siguin extracomunitaris i representin també diferents països de la nostra Unió Europea.

També vàrem assumir un repte que encara no hem assolit: fer un projecte nacional sense un lligam especial en el territori. És molt difícil tirar endavant un projecte que vagi més enllà de la frontera d'un municipi determinat o d'un grup de municipis.

Dissenyem un model d'intervenció, que entenem que es basa a treballar en tres espais: en països d'origen, en la frontera i en el mateix territori. Hem aconseguit treballar en part d'aquests dos darrers espais. Som a Catalunya i altres llocs de l'Estat, i també a la frontera; vàrem tenir la possibilitat de col·laborar amb un seguit d'organitzacions no governamentals per poder treballar en espais com Ceuta, Melilla i Canàries, i vàrem aconseguir Ceuta fins que ens van expulsar.

Tractem de tenir certs objectius: en primer lloc, intentem relligar els itineraris en el si de la nostra entitat, des de nens fins a col·lectius tan importants com el de catalans retornats, de manera que podem derivar dins la mateixa entitat els diferents programes i recursos. Al mateix temps, tenim molt clar que hem de treballar per aconseguir allò que fomenti l'autonomia de les persones, és a dir, feina i habitatge. Això ho fem no solament amb els nostres propis recursos, sinó que tenim una clara vocació de derivar la gent i treballar conjuntament amb els serveis del nostre entorn i col·laborar amb les administracions.

D'això en diem el Pacte de col·laboració, en el qual cada una de les parts determina el projecte de la persona, la persona determina els passos que vol fer per arribar-hi i quines demandes planteja a l'entitat. Aquest Pacte és temporitzat i ens permet acompanyar la persona, al mateix temps que assumeix la presa de decisions que li correspon a ella, no a nosaltres.

Fomentar la integració implica avui –en paraules aprovades l'any 2004 pel Consell de la Unió Europea– un procés bidireccional i dinàmic d'ajust mutu per part de tots els immigrants i dels residents dels estats membres. Per això treballem amb dues eines, l'operativa d'acolliment amb programes emblemàtics, com ara l'acolliment de kosovars, en què vàrem acollir més de 200 persones, més naixements, a cinc ciutats del nostre país, durant dos anys, o el programa d'acolliment a les parròquies, fet amb Càritas i Ibn Batuta, entre d'altres. Un altre programa que estimem molt i que reivindicuem és el de testimonis protegits, un programa molt important que té garantia per llei i que cal resoldre bé.

Dins el Servei d'Atenció a Immigrants i Refugiats, l'altre gran instrument és assistir les persones per trobar feina o resoldre altres qüestions. Tenim seccions d'atenció social, acció jurídica i agència de col·locació.

Pel que fa a les dificultats, el nostre model és territorial i això ha creat tot un seguit de problemes. També hem trobat dificultats per fer la nostra tasca a causa de la manca d'empenta per donar suport a una intervenció en diversos àmbits per culpa d'una dispersió de competències administratives en l'àmbit estatal, autonòmic i local, i per la manca de permanència de certes polítiques d'acolliment. Volíem desenvolupar un projecte des de Ceuta que anés creixent i en un cert moment es va decidir que la participació de les entitats en aquest àmbit d'actuació no havia de ser un projecte de futur, i el van finalitzar. També tenim les dificultats de finançament i, d'altra banda, la manca d'espais de coordinació.

Moltes gràcies.

Sr. Javier García Bonomi

Els immigrants llatinoamericans hem estat els darrers a arribar. Faré un esforç per resumir l'activitat que està desenvolupant la federació llatinoamericana Fedelatina.

En primer lloc, vull dir que impulsem la xarxa des de Fedelatina. Jo, per exemple, provinc d'una entitat anomenada Red Solidaria Argentina.

Estem convençuts de viure en un moment històric en el qual les entitats del món llatinoamericà hem decidit ser protagonistes, raó per la qual hem creat Fedelatina, amb la convicció que la immigració ha de deixar de ser considerada un problema per ser entesa i reconeguda com a part important de la solució.

Fedelatina vol ser una entitat d'enllaç entre dues bandes, una entitat que va néixer fa quatre anys i que treballa amb molta força en la integració. Pretenem no quedar-nos en un espai tancat i treballar conjuntament amb la resta d'entitats, així com amb l'Administració.

Així mateix, ens sembla fonamental ésser interlocutors per al nostre col·lectiu. Fedelatina compta actualment amb 98 entitats, no solament d'origen sud-americà, sinó també catalanes i espanyoles. És també fonamental per a nosaltres ser interlocutors no solament per als col·lectius, sinó també per als consolats, i participar activament en diverses taules i processos de la societat catalana.

Formem part igualment, com a membres, de la permanent del Consell d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona, som part de la xarxa impulsora del Consens Social sobre Immigració, junt amb moltes altres entitats, i per a nosaltres és molt important formar-ne part i treballar amb els diferents col·lectius. Treballem activament amb les diferents comunitats i, aquest any, a Xile, som l'única entitat llatinoamericana convidada a participar a la Cimera Iberoamericana de Caps d'Estat, i creiem que l'experiència del treball d'integració realitzat a Catalunya, el model català d'integració, ha d'ésser conegut fora del nostre país.

Pel que fa a l'acollida, tenim una associació anomenada Red Solidaria a Barcelona que treballa l'assessorament jurídic, la borsa de treball, la borsa d'habitatge... Fedelatina no pren la iniciativa de fer el que realitzen les entitats, sinó d'impulsar-les.

La formació es fa conjuntament amb Normalització Lingüística, amb classes de català, així com les classes de Català a la Taula per a persones que treballen en hostaleria, però ens sembla també fonamental defensar les nostres llengües d'origen, motiu pel qual donem classes d'aimara, una llengua andina, i també de quítxua.

Des del punt de vista del Departament de Cultura, actualment som un referent per als diferents consolats, motiu pel qual organitzem festes dels diversos països sud-americans o hi col·laborem. Un exemple és la Festa de Colòmbia que s'ha fet al Fòrum, a la qual han assistit 17.000 persones la majoria de les quals eren llatinoamericanes, però amb catalanes, i un símbol que creiem que anirà creixent: hem signat un conveni amb els Castellers de Sants, que van actuar a la Festa de Colòmbia.

També ens interessa participar amb normalitat a les festes de la ciutat, de manera que puguem sentir-nos més integrats i, alhora, que els catalans s'hi trobin bé.

Així mateix, disposem d'altres departaments, com ara el de Salut, que és un suport psicològic que oferim per un conveni amb l'Hospital de Sant Pau que tenim mitjançant una fundació catalana, Babel Punto de Encuentro.

Som perfectament conscients que el treball en xarxa facilita molt l'acció i fa més efectiva i amigable la trobada dels nous veïns amb la Catalunya que ens acull.

Creiem que és fonamental donar un exemple diferent d'integració als joves. Tenim un programa amb els joves, «Latin Kings», amb què estem portant a terme un procés de transformació en associacions civils i culturals. El cert és que treballen amb normalitat en la nostra federació, tot i que inicialment teníem una mica de por. Són joves amb dificultats d'integració i el cert és que s'està duent endavant un model català d'integració, totalment contraposat al que es fa a Madrid, ajudats per les universitats –concretament amb l'estudi de l'antropòleg Carles Freixes– i per l'Ajuntament mitjançant el Departament de Mobilitat i Seguretat, i el cert és que actualment hi ha més de 150 joves col·laborant en tallers i participant activament en els tallers de Fedelatina. Per a aquesta formació hem fet un conveni amb Barcelona Activa, i també tindrem cursos de formació mitjançant el Servei d'Ocupació de Catalunya, cosa que ens sembla fonamental per als joves de 16 a 18 anys que es troben en risc d'exclusió.

Un motor essencial del creixement de Fedelatina són els mitjans de comunicació. Pensem que, mitjançant la xarxa, podem arribar a part del col·lectiu, però per arribar al col·lectiu sencer donem suport als mitjans de comunicació, per solucionar el gran problema de la immigració: la invisibilitat. El gran problema de la immigració és que en molts casos les nostres necessitats i, més important, les nostres opinions queden ocultes o en segon terme per informacions policials o de successos. Per això es va impulsar una eina com el *FedeBoletín*, un butlletí setmanal que arriba a més de 20.000 usuaris, les entitats incloses, i que s'edita a diverses publicacions, com el diari *Mundo Hispano*, el diari *Sí se Puede*, la revista *Catalina* i la revista *Tomá*, i el cert és que han nascut tantes associacions igual que la nostra federació, amb voluntat final de desaparèixer: quan estiguem integrats totalment i amb normalitat a Catalunya aquests mitjans deixaran d'existir.

Mentrestant, ens trobem en un procés d'integració i participació, i ens interessa enormement que els llatinoamericans puguem servir de pont i de suport per a la resta de col·lectius pel que fa a la integració. Amb aquests mitjans de comunicació, tenim actualment més de 220.000 exemplars de publicacions mensuals al carrer. Si podem parlar de prop d'un milió d'estrangers a Catalunya (800.000 dels quals són extracomunitaris), aproximadament la meitat (400.000) són d'origen llatinoamericà.

Per acabar, voldria dir que per crear un present i un futur hem d'actuar amb idees clares i progressistes, construir un model propi basat en el civisme i la diversitat, i nodrir-nos del passat d'aquest país i tenir clar que hem de deixar de banda els conceptes antagònics d'*ells* i *nosaltres* per crear una Catalunya que miri al futur, perquè sigui plural i de tothom. En aquest sentit, els immigrants continuarem amb la nostra feina com fins ara, complint les nostres obligacions, però també exigint els nostres drets: dret a viure, dret a treballar, però, a més, per ser protagonistes d'aquest futur necessitem el dret a vot.

Moltes gràcies.

Debat

Moderadora: Podem començar a demanar la paraula.

P.: Bona tarda. Voldria preguntar, en concret a la senyora Lourdes Ponce i per extensió a tota la taula, com es pot potenciar que es formin associacions de persones immigrants en una ciutat com és la meva, Viladecans, on estem treballant dins el Consell de la Convivència, així com en una comissió creada recentment, la Comissió Cultural, però que ens trobem amb la dificultat que al nostre municipi solament existeix una entitat de persones nouvingudes i que aquestes no estan representades a les entitats existents, que són moltes, però solament d'un color. Voldria tenir fórmules per tal que existeixin més entitats per a les persones nouvingudes, per poder fer un treball en xarxa i d'acolliment.

Lourdes Ponce: Un dels problemes que tenim a Nou Barris és que les associacions d'immigrants de Barcelona es troben al centre de la ciutat. A Nou Barris tenim una sola entitat amb seu al barri.

El que intentem és que la gent s'apropi a les entitats en funció dels seus interessos: una mare o un pare amb criatures petites s'haurien d'incorporar a l'AMPA de l'escola. Crec que aquesta és la idea.

Dins el barri, tot i la tradició associativa que existeix, les associacions no tenen més de 4 o 5 persones que es prenguin els projectes seriosament, per tant, no podem exigir als nous veïns i veïnes amb assumptes tan greus com la il·legalitat, horaris de feina, etc. que participin a les reunions.

Hem d'aconseguir, dins els nostres àmbits, estar atents i apropar la gent a les entitats corresponents. Sempre que la gent s'ha associat al barri ho ha fet per interessos propis i, per tant, el que cal és ser una mica sensible a les necessitats que tenen, però sempre des de la consideració de veïns i veïnes en situació d'igualtat.

Fàtima Ahmed: Pel que fa a la participació, sempre és un procés lent, la gent ha de sentir-se part del barri de manera relaxada. A més, algunes xarxes informals no es tenen en compte, perquè pensem en la nostra perspectiva de participació: comissions, taules, etc., sense tenir en compte la vida familiar i laboral. Hem de crear espais comuns on es pugui intercanviar coneixement. Es tracta d'un procés lent, però existeixen unes prioritats que marquen molt aquest aspecte de la participació.

P.: Bona tarda. A Catalunya tenim una gran diversitat, tant d'entitats com d'associacions d'immigrants. Aquestes són, com s'ha dit, les *formals*, però, com s'ha comentat, n'hi ha d'altres que, dia a dia, fan una feina impressionant i que s'haurien de valorar. Dins les associacions d'immigrants hem d'esmentar les associacions informals, com les associacions de dones africanes. En les vostres exposicions heu presentat la part positiva de la vostra feina, però voldria comentar-ho de manera constructi-

va. Actualment, estic fent un treball sobre les associacions de dones immigrants a Catalunya i com a llibre de referència existeix el de la Remei Sipi i la Mariel Araya, en què plantegen que les associacions d'immigrants es troben amb grans dificultats per obtenir subvencions de les administracions per la competència de les ONG. Voldria saber, si algú admet aquesta competència, com es podria superar i com es pot millorar la col·laboració entre els uns i els altres.

Fàtima Ahmed: Pel que fa al finançament de les associacions d'immigrants, és una de les dificultats que més els afecten, perquè depenen exclusivament de les subvencions. Aconseguir subvencions i justificar-les és una tasca difícil que demana especialització, i les associacions que ens dediquem a ajudar, donar calor humà i acompanyar, difícilment tenim la preparació per competir per aquests recursos.

Amadou Bocar Sam: Des de les associacions de senegalesos tenim unes normes, i no parlem de gènere, sinó que partim del convenciment que la participació és el més fonamental, i del que es tracta és de definir quins són els espais de participació. Les dones senegaleses tenen el seu espai propi i no hi intervenim. El nostre objectiu és que a les associacions hi hagi més presència directiva de les dones, i aquest repte està pendent de solució.

Un element molt important són els microcrèdits i, de vegades, amb les seves mateixes quotes fan activitats. Això no vol dir que no necessitin subvencions, els calen per créixer, però tenen un espai de participació funcional.

L'Associació Catalana de Senegalesos ha estat dirigida durant més de deu anys per una dona, que actualment està a la Comissió Femenina. Crec que no pel fet de provenir d'altres països les associacions han de tenir problemes de participació de gènere. El procés de participació és lent i, si hi afegim les càrregues de feina i mentre no hi hagi paritat de tasques, serà difícil que disposin del temps.

P.: El teixit associatiu és molt complex i hi caben dos tipus molt concrets d'associació: unes més sectorials, especialitzades, i d'altres més transversals. Crec que el paper que feu les associacions sectorials és importantíssim, però voldria saber si esteu treballant per aconseguir que les persones que se senten identificades per procedència amb les entitats participin en entitats transversals: tenim un dèficit important a les associacions de veïns, les AMPA, etc., que es produeix tant pel tancament d'algunes entitats de nouvinguts com perquè els nouvinguts no s'hi adrecen per participar-hi.

Rosario Murga: La nostra associació, formada per assemblees locals, afavoreix molt l'atenció directa i la participació de la població immigrant. Els vincles d'amistat i el coneixement mutu permeten i potencien la participació dels immigrants. Jo mateixa sóc peruana, el nostre president és senegalès.

Amadou Bocar Sam: L'Associació Catalana de Senegalesos és una de les impulsores de la creació d'una entitat del barri anomenada el Pla Integral. Si els espais són oberts, la gent hi participarà. Un amic meu del Magrib va anar a una casa ocupada i no va ser acceptat. L'acollida és la benvinguda real feta a l'altre, si es dona de manera tancada no existirà la participació.

■ Alguns dels responsables d'entitats que van participar a la taula rodona sobre l'acollida de les xarxes associatives. / *Secretaria per a la Immigració.*

■ Assistents a la sessió sobre entitats que va tenir lloc a una sala annexa del World Trade Center. / *Secretaria per a la Immigració.*

Models d'acollida al món 2

Presentació

Sra. Gemma Pinyol

Coordinadora del programa «Migracions». Fundació CIDOB

Volia aprofitar aquest moment per felicitar la Secretaria per a la Immigració per l'encert de fer un congrés sobre acollida i també per agrair-los que ens hagin convidat a col·laborar-hi. Dic encert perquè, davant d'un fenomen tant global, complex i dinàmic com són les migracions, moltes vegades l'acollida és un tema al qual no es presta massa atenció, i és important perquè marcar el que desitgem per a les persones que arriben a la nostra societat és també una manera de dir quin tipus de societat som i quin tipus de societat volem ser. En aquest sentit, em sembla molt interessant obrir un espai de debat i reflexió sobre aquest tema.

Tenim una taula especialment interessant perquè trobarem models molt diferents, d'Alemanya, França i Flandes, de com s'han afrontat les polítiques d'acollida i, sobretot, perquè són processos que estan també en constant transformació. En els darrers anys, en tots tres casos s'estan vivint debats molt actius sobre el sentit de l'assimilacionisme, el multiculturalisme, el tipus de polítiques que estem fent i el tipus d'acollida que estem donant a les persones nouvingudes.

Alemanya

Sra. Inés Michalowski

Sra. Gemma Pinyol

Ja sense més passaré la paraula a la senyora Inés Michalovski, que és professora de ciència política de la Universitat de Münster i de l'Institut d'Estudis Polítics de París. Les seves àrees principals de recerca són les polítiques d'integració per a immigrants als països europeus des d'una perspectiva comparada, especialment amb França, Alemanya i els Països Baixos. Avui, però, la seva intervenció estarà centrada en la recepció i la integració dels nous arribats a Alemanya.

Sra. Inés Michalovski

Moltes gràcies. Estic molt contenta de ser aquí. Per a mi és un gran honor poder participar en aquesta conferència a Catalunya. Jo els presentaré la política de recepció i acollida d'Alemanya. Bé, com alguns de vostès probablement ja saben, Alemanya ha estat considerada, i també presentada, durant molt temps com un país aliè a la immigració, però amb el canvi de majories polítiques a la fi dels anys noranta va arribar una nova Llei d'immigració que va entrar en vigor després de llargs debats polítics el gener del 2005. Aquesta nova Llei d'immigració reconeix en certa manera el fet que Alemanya és un país d'immigració i, a més, també regula la qüestió de l'asil, la immigració, i la pròpia política d'integració alemanya, però després en parlaré més detalladament.

Només volia fer un comentari previ perquè, amb aquesta nova llei d'immigració, Alemanya ha introduït el que anomenem un programa d'integració i, amb aquesta introducció, les expectatives han augmentat molt i ara el Govern està sotmès a molta més pressió, entre altres motius a causa dels debats públics sobre la integració i el fracàs de la integració, i per això ha de proporcionar bons resultats en aquest sentit. Però, tot i que el programa és molt innovador i ha introduït una estructura nova i diferent per a la integració dels immigrants, crec que, al cap i a la fi, la tasca segueix sent sens dubte la mateixa que durant els anys setanta, vuitanta o noranta, ja que es tracta de seguir ensenyant als immigrants la llengua alemanya, oferir-los una bona acollida, ajudar-los a obrir-se camí a Alemanya i també crear un context social, entre altres coses. Així doncs, la tasca segueix sent la mateixa, però ara tenim un programa que se suposa que ha de resoldre tots els problemes d'integració que hem patit fins ara.

L'any 2005 va entrar en vigor una nova Llei d'immigració que és la que regula actualment la política d'immigració a Alemanya. Aquesta Llei d'immigració ha estat esmenada molt recentment. A l'agost del 2007, va entrar en vigor la nova esmena que va canviar un parell de qüestions referents a la política d'immigració en aquest país. Aquesta esmena principalment tradueix a la Llei nacional alemanya les directives europees referents a la immigració i la integració, però també modifica un parell de qüestions pel que fa a la integració.

En primer lloc, els contaré quins són els objectius dels nostres cursos d'integració. Oferim unes sis-centes hores de classes de llengua per als immigrants que arriben a Alemanya i per als immigrants que ja són a Alemanya, però no parlen prou alemany. I oferim trenta hores d'educació cívica que serveixen per ensenyar algunes coses sobre Alemanya. L'objectiu dels nostres cursos és ajudar els immigrants a actuar amb autonomia, és a dir, que puguin actuar en situacions de la vida quotidiana sense l'ajuda d'una tercera persona, i, més concretament, un dels objectius polítics que s'ha formulat és que els nouvinguts puguin assolir el nivell B1 del Marc europeu comú de referència, que suposo que la majoria de vostès probablement ja coneixeran.

I ara, voldria comentar-los unes quantes coses per resumir els cursos. Els grups als quals s'adrecen els cursos són els nouvinguts legals i els immigrants establerts, però tot això amb vista a la residència permanent; així el grup al qual s'adrecen els cursos d'integració alemanys són principalment els familiars d'immigrants. No es permet l'accés a aquests cursos als immigrants que busquen asil, als immigrants irregulars, als estudiants ni als temporers, però amb l'esmena estem considerant la possibilitat d'obrir els cursos també als ciutadans alemanys o a les persones que s'hagin nacionalitzat per si desitgen participar-hi. I aquest és un segon punt que és important esmentar. Hi ha dues maneres de participar en el programa alemany: d'una banda, hi ha l'obligació de participar-hi, principalment pel que fa a les persones amb un nivell de llengua insuficient, i també hi ha el fet de poder rebre les prestacions socials, i, d'altra banda, com he dit abans, els immigrants establerts que hagin estat vivint a Alemanya durant més temps o, fins i tot, ara, les persones que s'hagin nacionalitzat, però que considerin que no parlen prou alemany, tenen també oberta la possibilitat de participar-hi. Per tant, si queda alguna plaça lliure als cursos de llengua, podran venir i participar en aquests cursos.

No obstant això, si té l'obligació de participar en el curs i no ho compleix, hi ha un parell de sancions que s'han dividit en negatives i positives. Les sancions negatives són les econòmiques. Si es reben prestacions socials, es podran reduir fins a un 30%, i ara també es discuteix sobre la introducció d'una multa que podria ser bastant elevada per a les persones que no reben prestacions socials i que haurien de participar en els cursos, però no ho fan. A més, hi ha les sancions relacionades amb la residència, que tenen en compte, principalment, la participació en el curs d'integració a l'hora d'atorgar la residència permanent. Aquesta és una altra de les normatives que preveuen les dues directives europees per al reagrupament familiar i per a l'obtenció de la residència a llarg termini. No obstant això, també tenim sancions

positives a Alemanya que són insuficients o ho poden semblar, però el període d'espera per a la nacionalització es redueix de vuit a set anys si es prova la participació en els cursos.

La participació en els cursos no és completament gratuïta, a Alemanya, sinó que els participants han de contribuir amb 1 euro per hora, que vol dir que, si assisteixen a un total de 630 hores de classes de llengua, en principi haurien de pagar aquesta contribució de 630 euros. La resta dels diners els paga l'Administració federal, perquè els actors encarregats del Programa d'integració alemany són principalment d'aquesta. Això pot resultar una mica sorprenent per a Alemanya com a país federal, però de fet tenim una agència federal per a la migració i els refugiats, que s'anomena BAMF, i aquesta entitat no sols s'encarrega del finançament del Programa d'integració, sinó que també porta a terme en tot moment la implementació del Programa i el control dels proveïdors del curs de llengua. Disposa de totes les estadístiques sobre els participants i té diferents dependències en diferents regions alemanyes: hi ha 22 dependències per a tot el país que gestionen la implementació del Programa en l'àmbit local.

Alemanya està dividida en dos nivells: el primer és el nivell federal i l'altre seria el regional. Els municipis es consideren part d'aquest nivell regional i, per tant, són a la part inferior d'aquest nivell. Així doncs, si parlem sobre el nivell regional sempre es pot pensar en els municipis que implementen els programes en l'àmbit local. Un dels motius pels quals ara tenim l'Administració federal encarregant-se d'aquest Programa d'integració és que quan es va debatre el Programa, quan es va portar a terme el llarg debat de la immigració, els municipis i les regions es van negar a finançar-lo, ja que té un cost bastant elevat, de manera que, finalment, l'Administració federal va acceptar finançar el programa i ara també l'està implementant; per tant, en principi, els municipis no s'encarreguen de posar-lo en pràctica. Em sembla que Gari Pavkovic els donarà més informació sobre aquest tema. Però la idea és que, la nova cambra, la rebrà el Departament de l'Aliança Local que depèn de les regions. Així doncs, aquesta és l'única estructura que es proporciona a aquest programa federal i el funcionari que treballa al Departament d'Aliança Local determinarà si una persona necessita un curs de llengua o si ha de participar en el programa d'integració o no, i després proporcionarà la informació a l'immigrant en qüestió perquè pugui decidir a quin curs de llengua vol anar. Els cursos els porten a terme diferents tipus d'organitzacions. Hi ha associacions benèfiques, per exemple, organitzacions internacionals com la Creu Roja, però també organitzacions benèfiques nacionals; també hi ha petites ONG, associacions d'immigrants que porten a terme cursos d'integració i, a més, hi ha negocis. No obstant això, he de dir que el Govern alemany només paga 2,05 euros per hora i per participant per a aquests cursos i, per tant, no es pot fer una fortuna amb aquests cursos d'integració, i aquest és un dels motius principals pels quals no hi ha gaires negocis que hi participin.

Aniré molt ràpidament perquè ja n'he parlat abans. Per ara, oferim 600 hores de classe de llengua i 30 hores d'educació cívica, però l'esmena preveu que en un futur puguem oferir 900 hores de classes de llengua per a determinats grups, concreta-

ment per a dones, joves, analfabets i persones que no aconsegueixen arribar al nivell B1, i, a més, se suposa que aconseguirem 45 hores d'educació cívica. Hi ha diferents tipus de classes: hi ha classes a jornada completa, amb un màxim de 25 hores per setmana per a les persones que no treballen, i classes a temps parcial, amb un mínim de 5 hores per setmana.

A més, el contingut dels nostres cursos d'educació cívica se centra en tres temes: la política i la cultura a Alemanya –i dic «cultura a Alemanya» i no «cultura alemanya» perquè és més un debat sobre diferència cultural, que és l'objectiu d'aquest curs–, i després la comparació que fan els mateixos participants entre la seva cultura i allò que troben i veuen a Alemanya. També parlaran sobre rols de gènere, drets i deures i la gestió de la vida quotidiana.

Ara els contaré ràpidament quins són els quatre elements de l'avaluació, perquè la Llei de 2005 estipulava que hi hauria d'haver una avaluació a la fi del 2006, que es va publicar el desembre de 2006. Així doncs, ara els presento els quatre elements d'aquesta avaluació: en primer lloc, cal tenir en compte els participants. Tal com vam considerar l'any 2005, el nostre primer any d'implementació, hi havia més de 200.000 immigrants amb dret a participar. Això no vol dir que tots ells comencessin el curs, sinó que van rebre el dret a participar en el curs, i més de la meitat d'ells eren immigrants que ja estaven establerts. Aquest percentatge va ser molt superior al que s'havia previst i imaginat inicialment quan es va concebre aquesta política, perquè la idea era que hi hauria una majoria de nouvinguts, però ara la majoria la formen els immigrants que ja estan establerts, però consideren que no parlen prou alemany. A més, només el 20% del total van resultar ser nouvinguts que hi estaven obligats a participar.

L'índex oficial d'abandonament és molt baix, només un 2,5%, però els avaluadors, i també l'agència federal encarregada del Programa, diuen que és molt difícil mesurar realment l'índex d'abandonament perquè la gent pot estar absent, però és difícil dir si es tracta d'una absència temporal o si realment és un abandonament del curs. El que podem veure és que 115.000 immigrants van començar de veritat el curs, però només el 25% van aconseguir acabar-lo després d'un any, i només el 15% van participar a l'examen de llengua facultatiu. Això, naturalment, no vol dir que la resta de participants abandonessin el curs, només és per donar-los una idea de què estem parlant veritablement. És important saber que, actualment, l'examen de llengua que es porta a terme al final del Programa és facultatiu, ja que això representa un problema per a les nostres estadístiques, perquè tenim una autoselecció de persones que han participat en el Programa i creuen que poden assolir el nivell B1 si aproven l'examen. Així doncs, hi ha una proporció molt alta de persones que han aconseguit aprovar l'examen amb un 75%, però, com ja he dit, només el 15% de tots els immigrants que havien començat el curs van decidir presentar-se a l'examen després d'un any.

Aquest és el tercer punt, la competència lingüística. No parlaré gaire del primer punt, però el segon punt és, després de la participació en el curs d'educació cívica, el fet que aproximadament un 40% dels participants va aconseguir arribar al nivell B1, que se suposa que és suficient per a la interacció social quotidiana, tot i que al-

gunes persones diuen que no és suficient per a la vida professional. De fet s'esperava que hi hauria una proporció més gran d'immigrants que podria assolir el nivell B1 en 600 hores, però van descobrir que, igual que als Països Baixos, principalment van ser els migrants amb un nivell més alt, que ja tenien certes qualificacions, els que van aconseguir aprendre l'idioma en 600 hores fins a assolir el nivell B1, mentre que la gent que no tenia un determinat nivell d'educació bàsica tenia més dificultats per progressar amb tanta rapidesa.

L'últim punt és el que anomeno integració sostenible. Probablement no sigui una traducció gaire bona de l'alemany, però la idea és, naturalment, que aquest Programa no té com a objectiu ensenyar només competències lingüístiques, sinó també contribuir en tot el procés d'integració dels immigrants o afavorir-lo, així com afavorir la seva integració al mercat de treball o la seva integració social. Ara bé, això no s'ha valorat mitjançant l'avaluació que, naturalment, es queda molt a prop dels objectius polítics inicials del Programa, però crec que és important pensar o parlar sobre el caràcter sostenible d'aquests programes.

Ara passaré a l'últim punt, que tracta dels plans a Alemanya. El que podem veure en els debats actuals –que crec que són similars als debats que s'estan portant a terme als Països Baixos i em sembla que també podríem sentir alguna cosa sobre França en aquest sentit– és que hi ha una combinació més forta entre la política d'integració, d'una banda, i la política de control de la immigració, de l'altra. Com a exemple d'això, hi ha la realització d'exàmens de llengua al país d'origen que Alemanya acaba d'introduir. Per exemple, ara se suposa que els familiars d'immigrants han d'estudiar llengua alemanya al seu país d'origen i assolir el nivell A1. Es considera que ho han de fer per si mateixos mitjançant l'estudi individual i que quan arriben a Alemanya ja han de tenir un cert nivell de competència lingüística. L'altre objectiu és augmentar el percentatge d'immigrants que arriben al nivell B1, que penso que és un objectiu molt ambiciós perquè, com deia abans, les avaluacions a Alemanya i les que han mostrat els Països Baixos estan molt relacionades amb el nivell inicial de qualificació de l'immigrant, tant si aconsegueixen arribar al nivell B1 en un termini de temps bastant curt com no, i no estic segura si això es pot aconseguir mitjançant l'augment d'hores, fins a arribar a les 900.

També voldria fer un últim comentari pel que fa a la introducció dels exàmens de llengua al país d'origen. D'una banda, la idea que hi ha al darrere és naturalment el control de la immigració, reduir la migració familiar bastant poc qualificada, però, d'altra banda, naturalment, la idea també és afavorir el procés d'integració i aconseguir que hi hagi immigrants que ja estiguin motivats i que vulguin aprendre la llengua alemanya i contribuir a la seva pròpia integració. No obstant això, penso que és possible seleccionar immigrants més motivats, tot i que no crec que tot el procés d'integració es pugui dirigir realment mitjançant proves d'integració al país d'origen i aquests programes d'integració que se centren en les classes de llengua al país receptor, però crec que és molt necessari per afavorir de veritat el procés d'integració.

Gràcies.

França

Sr. Patrick Butor

Fins ara no s'havia posat en marxa un sistema d'acollida especial per als immigrants. Ens limitàvem a finançar algunes associacions per resoldre els problemes socials dels immigrants comptant només amb voluntaris que s'encarregaven de la formació de llengües. Les decisions que s'han pres en aquesta matèria són molt recents, la primera data és del 2003, i va ser feta pel president Chirac, que va establir, en un discurs que va fer a Troyes, la necessitat de crear un gran servei públic d'acollida a França. Sens dubte podem fer constar que aquesta decisió es va prendre després de la comoció que va provocar la presència del Front Nacional a la segona volta de les eleccions presidencials del 2002, que va posar en evidència que el tema de la immigració no s'estava solucionant a França de la manera senzilla que s'havia fet els segles anteriors i que el sol fet que els immigrants treballessin o s'integressin mitjançant l'escola no era suficient. D'una banda, hi havia un problema de xenofòbia que començava a ser important a França i, d'altra banda, els immigrants no tenien una bona integració amb altres immigrants.

Més tard, la història s'accelera perquè en un segon moment, després de la posada en marxa del sistema, tot i que és un sistema opcional i lliure de formació en francès, Nicolas Sarkozy, ministre de l'Interior en aquella època, va fer votar el 24 de juliol del 2006 (fa només un any) una llei que fa obligatori aquest sistema a partir de l'1 de gener del 2007. Ahir es va votar una nova llei, a petició de Sarkozy, el qual, mitjançant el ministre d'Immigració, el senyor Hortefeux (l'existència del qual ja resulta significativa perquè és el primer cop que França té un ministre encarregat de la immigració, la integració, la integració nacional i el codesenvolupament), ha reforçat aquest sistema en el punt que explicaré més endavant.

Com s'organitza aquest dispositiu d'acollida? Es confia a un establiment públic anomenat ANAEM, Agència Nacional per a l'Acollida dels Estrangers i dels Immigrants, que segueix la tasca encetada per l'Oficina de les Migracions Internacionals, creada el 1945 pel general De Gaulle amb l'objectiu que França pogués buscar a l'estranger els treballadors que li calgués per a la seva reconstrucció. Per tant, tenia un objectiu molt diferent. Durant els anys setanta, aquest organisme va deixar de funcionar quan França va posar fi a la immigració per treball i es va reconvertir molt ràpidament per tal d'acollir i formar els estrangers que hi arribaven, havent-hi com a mínim una representació regional. Cada regió té una plataforma d'ANAEM i els departaments grans, on hi ha molts dels immigrants que arriben (com, per exemple, als departaments de la regió de París, a la regió Île de France), hi ha una plataforma per a cadascun. A cada plataforma s'han contractat auditors socials, que són persones que tenen un nivell de postgrau, és a dir, tenen un bon nivell de formació, que

han de parlar com a mínim una llengua estrangera i que, de manera interna, reben una formació sobre la legislació en vigor referent als estrangers, una formació sobre l'escola i la tècnica d'entrevista, així com informació sobre les principals cultures dels països d'origen dels immigrants, perquè puguin comprendre bé les diferències i el recorregut que ha de fer l'immigrant per tal d'entendre millor la cultura francesa. A més, poden sol·licitar l'ajuda d'intèrprets externs per a les llengües poc comunes.

Aquestes persones no són funcionàries en sentit estricte, sinó que són contractades laborals de l'Administració, és a dir, tenen un estatus molt proper al de funcionari i són, juntament amb els funcionaris, els assistents socials que provenen d'una associació que ha estat finançada per l'Estat i que s'ha fusionat amb l'ANAEM, que duu a terme el seguiment social dels estrangers en cas que tinguin un problema. Així, el primer dia que es passa a la plataforma, la sessió de primera acollida ocupa, de fet, mig dia. Se'ls presenta la vida a França, el contracte d'acollida-integració que han de signar durant la sessió i una pel·lícula que resumeix en 10 minuts els punts essencials de la història de França i dels valors que aquesta història ha creat i que permeten la vida en comú. Després, ve una entrevista bilateral amb l'auditor social, que té com a objectiu, d'una banda, veure les necessitats dels nousvinguts, donar una informació sobre els passos que han de seguir i fer-los signar el contracte d'acollida-integració i, d'altra banda, verificar el nivell lingüístic de l'immigrant per tal de veure si li cal una formació lingüística particular, que pot durar de 200 a 400 hores.

Però allò que és obligatori és la formació cívica, que dura una jornada de vuit hores, on es presenten les institucions franceses, els valors de la República i s'insisteix molt en allò que pot ser el més sorprenent per als immigrants que provenen de l'Àfrica, que és la igualtat entre homes i dones i la laïcitat, que també és un valor que no és comú quan s'arriba d'un país on la religió té major importància que a França. També s'explica el paper de l'educació en un país desenvolupat.

Després hi ha una segona jornada, de caire menys obligatori, sobre la vida a França, on s'explica els diferents elements cívics francesos, principalment la formació cívica, l'educació nacional, l'ocupació, l'ANPE (Oficina d'Ocupació Francesa), l'habitatge, la salut, la manera d'ocupar-se dels nens, l'escola, l'orientació escolar, el paper de la vida associativa a França.

I, finalment, hi ha una formació lingüística. Aquesta formació prové del fet que un gran nombre d'immigrants que vénen a França provenen de les colònies de l'imperi francès i només una quarta part, un 25%, necessiten aquesta formació. Dins aquest 25%, hi ha aproximadament un 10% que, malauradament, són analfabets i aquest fet justifica una formació bastant llarga, aproximadament de 1.000 hores si es vol ensenyar-los a llegir i a escriure al mateix temps. Un 20% tenen el nivell de primària i la resta tenen un nivell superior. Però és aquí on es veu que la qüestió de la llengua és fonamental per a la integració i, en especial, per a les dones que es queden a casa, perquè els homes poden adquirir algunes nocions fonamentals de llengua a la feina, mentre treballen, mentre que les dones (que a més estan concentrades als mateixos barris) poden arribar a sobreviure amb la llengua del seus país

d'origen, enviant els nens a fer la compra. Així, les dones es queden enclaustrades a casa, no tenen accés a gairebé cap feina i no poden ajudar els seus fills a progressar a l'escola, la qual cosa comporta un cercle viciós molt negatiu.

Les formacions gratuïtes de 400 hores són molt útils, però poden no ser suficients per a un tipus determinat d'immigrants. Les persones que signen l'acord per fer aquesta formació de 400 hores poden arribar a tenir un nivell molt inferior a l'assenyalat per la persona que ha presentat el cas alemany (no el nivell 2). A França hem creat un nivell especial anomenat A1.1, és a dir, un nivell més que el nivell A1, però quatre cops inferior al nivell alemany. Segurament un nivell massa baix, que li dona només aproximadament de 300 a 400 mots per demanar indicacions al carrer, presentar-se, explicar breument allò que ha fet durant el dia d'abans, però que no va més enllà i que no li permet mantenir una conversa. És, doncs, un nivell per espavilar-se mínimament.

Les persones que tenen un bon nivell de formació poden aconseguir aquest nivell en 50 hores. Aquest període és suficient, segons els pedagogs. Tenint en compte que aquest curs és obligatori només des del gener, el seguiment és molt escàs i crec que els nostres resultats no són millors que els dels nostres veïns alemanys. A hores d'ara, efectivament es comprova que gairebé no hi ha un quart de persones que facin de seguida els cursos i la resta tenen tendència a ajornar-los. Això s'explica pel fet que la primera preocupació d'un estranger quan arriba a França és trobar una feina, mostrar a l'empresari que és fidel, puntual i que va a totes les entrevistes de feina. Per tant, la formació ocupa un segon lloc. També els cal trobar un habitatge, ocupar-se de trobar una escola per als seus fills. Tenen altres preocupacions, per la qual cosa, de moment el grau d'assistència és molt baix. De moment, tampoc no tenim un sistema de sancions tan refinat com el dels nostres amics alemanys. L'única sanció que tenim és que si la persona no aconsegueix el DILF, el diploma inicial de llengua francesa, no aconseguirà un títol de residència permanent a França i, a més, es poden posar alguns entrebancs a la renovació del seu títol de residència temporal. De moment, aquesta és l'única sanció prevista, però crec que ens inspirarem en les sancions alemanyes, que em semblen més refinades.

Tenim els primers exemples d'aprovat d'aquests diplomes i, de moment, són resultats molt bons per a la gent que s'hi ha presentat, encara que tinguin nivells molt baixos: un 95% d'aprovat. En canvi, la gent que suspèn ha de pagar la formació, que fins llavors era gratuïta, i continuen tenint l'obligació d'aconseguir aquest diploma per tenir papers a França, però ara amb l'obligació de pagar la formació. Els destinataris d'aquesta formació són immigrants a França, però d'on provenen? De les 120 nacionalitats representades que han signat fins ara aquest contracte d'acollida-integració, el 44% provenen del Magrib; el 22%, d'Algèria; el 15%, del Marroc; un 7%, de Tunísia, i un altre 7%, de Turquia; després un 15% provenen de l'Àfrica negra, principalment del Camerun, Congo, Costa d'Ivori, Mali i Senegal; un 15%, de Rússia i un 5% de la Xina. Qui són? En essència, vénen mitjançant el matrimoni, un 53% tenen cònjuge francès, un 11% vénen mitjançant el reagrupament

familiar (tenim així una família d'estrangers a França) i hi ha un 10% de refugiats. El nombre de dones és lleugerament majoritari, un 54%. Dins d'aquest nombre, al 9% els cal un acompanyament social especialitzat, amb un seguiment de l'assistència social durant dos anys.

Llavors, què aporta la Llei que es va votar ahir, que encara no és definitiva fins que no tingui l'aprovació del Consell Constitucional? Aquesta Llei reforça aquests dispositius de diverses maneres. En primer lloc, el procés comença en el país de residència, amb la qual cosa, de les 400 hores que he explicat, 200 s'hauran fet al país de residència, juntament amb un examen al començament i al final que permetrà recomençar a partir d'un nivell determinat un cop que l'estranger arribi a França, per tal que aquest tingui un millor coneixement de la cultura francesa ja des del país de residència. Aquesta formació en origen la duu a terme França i es posarà en marxa amb les xarxes de les Aliances Franceses i per concurs en tots aquests països a partir de l'any vinent. En origen, no existeix l'obligació de resultats. L'única obligació és assistir a un mínim de 200 hores per obtenir el visat; les persones que no compleixin aquest requisit no podran obtenir el visat per venir a França.

Existeix, a més, una nova obligació creada per a les famílies, tant per als casos de reagrupament familiar com per a les persones que es casen amb un francès: una nova jornada de formació també obligatòria que consisteix en un CAI especial per a la família en què s'ensenyaran els drets i els deures dels pares a França, principalment les obligacions escolars i la manera en què els pares han d'ocupar-se dels fills, qüestió que pot ser diferent respecte de les estructures tribals africanes, on la família nuclear no s'ocupa dels nens, sinó que ho fa tota la tribu. Això explica que, freqüentment, es deixin els nens jugant al pati dels edificis, tot pensant que els veïns se n'ocuparan. En aquest curs s'explicarà que els responsables són els pares, incloent-hi la vessant econòmica, i que els pares que no assisteixin als cursos o que deixin que els nens facin la seva poden patir la supressió de les prestacions familiars a França.

Tercera novetat: es tracta del resum de competència, que també serà obligatori per a totes les persones menors de 50 anys. Amb aquest procediment, s'avaluarà el nivell de competència de la gent en cas que tinguin diplomes, el nivell d'equivalència d'aquests i, si no en tenen, s'avaluarà la seva experiència i trajectòria professional. L'avaluació es farà en tres hores i la meua ambició és que hi hagi el mateix nombre al contracte d'acollida-integració i a l'Agència Nacional per a l'Ocupació, per tal de poder fer un seguiment del recorregut professional dels immigrants i saber què se'n fa d'ells. Crec que d'aquesta manera tindrem una integració molt més ràpida a la feina d'aquestes persones i després podrem donar-los les formacions professionals lingüístiques per tal que aconseguixin un nivell de llengua més alt.

Aquí tenim el dispositiu tal com evoluciona. És un dispositiu recent, però a la vegada amb una evolució forta en el qual invertim molt. El cost global del dispositiu és aproximadament de 100 milions d'euros, i aquesta xifra, sens dubte, augmentarà.

Hi ha dues qüestions principals que ens plantegem de cara al futur. D'una banda, com reforçar el seguiment per tal d'evitar que hi hagi massa gent que no vagi a

classe i que no segueixi els cursos. Per a això, a partir de la setmana vinent, enviarem instruccions als prefectes per tal que escriguin personalment a cada immigrant per recordar-los que si no segueixen els cursos poden tenir problemes per obtenir els papers. Aquesta mesura es prendrà ràpidament. També ens preguntem si no cal augmentar el seguiment social, tenir més assistents socials que vegin el que passa en les famílies a tots els nivells. Una enquesta recent mostra que hi ha 50.000 dones a les quals s'ha practicat una ablació a França, fet que mostra que la cultura de protegir la integritat física dels nens en el nostre país encara no ha arrelat i que cal reforçar el seguiment del treball social. La segona qüestió que apareix, tenint en compte que de moment som el país europeu que exigeix el nivell de formació més baix –tot i que crec que tard o d'hora acabarem inspirant-nos en el nivell dels nostres amics alemanys–, és la necessitat d'exigir el nivell B de llengua. L'evolució de les nostres economies empeny a tenir treballadors de nivell qualificat i crec que no podem passar gaire temps acontentant-nos amb un nivell tan baix com l'A1 i que haurèm de convergir cap al nivell B amb els altres països europeus, la qual cosa s'haurà de fer mitjançant una nova etapa que caldrà posar en pràctica en alguns anys. M'alegra que hi hagi oportunitats com aquest col·loqui que ens permetin veure com hem de progressar per apropar-nos als països que ho fan millor.

Flandes

Sra. Inge Hellemans

Bon dia. En primer lloc, voldria agrair-los d'haver-me convidat a aquest Congrés. Com veuran, hi ha molts elements comuns amb la política de França i d'Alemanya, encara que també hi ha diferències. Els presentaré la política flamenca d'integració cívica.

La legislació principal és el Decret de 20 de febrer del 2003 i el Decret del Govern flamenc de 15 de desembre del 2006, en vigor des de l'1 de gener del 2007, que és una legislació molt recent.

Permeteu-me començar per la definició d'integració cívica. La integració cívica és un procés interactiu en el curs del qual les autoritats proposen un programa específic als immigrants que, d'una banda, els permet reforçar la seva autonomia i, d'una altra, contribueix al reconeixement per part de la societat com a ciutadà total, amb el propòsit d'arribar a una participació activa plena, a una ciutadania compartida amb tots i a l'obtenció d'una cohesió social suficient.

Els termes més importants, els mots clau que se subratllen aquí, són: procés interactiu, programa específic per reforçar l'autonomia, ciutadà total, plena participació activa, ciutadania compartida amb tots i la suficient cohesió social.

Però també tenim un passat amb la política d'acollida del 1998, que anomenem *el període experimental*. Hi havia una política d'acollida, amb la qual cosa es pot veure la diferència entre la integració cívica i la política d'acollida, la definició de la qual es basa de nou en l'acollida i l'estimulació de la participació activa dels nousvinguts a la nostra societat. S'és nousvingut durant un nombre limitat d'anys i després es passa a ser immigrant.

Així, del 2003 al 2006, parlàvem d'una integració cívica per als nousvinguts, per a aquelles persones que havien arribat ja fa temps, per als estrangers i també per a alguns belgues. Els grups objectiu eren, primer, els estrangers que vénen a instal·lar-se a llarg termini a Flandes o a Brussel·les, ja siguin cònjuges d'immigrants, refugiats reconeguts, belgues que no han nascut a Bèlgica i que com a mínim un dels pares no ha nascut a Bèlgica, i també un grup de nousvinguts menors. La política per a menors és una altra política, i avui ens concentrarem només en els adults.

Al nostre país, el grup que queda exclòs són les persones amb residència temporal i també els estrangers sense papers. Ja hem parlat de la política obligatòria a França. Doncs, al nostre país, el principi de base és que totes les persones que queden dins d'aquesta política queden obligades a seguir l'itinerari d'integració mentre no s'oposi a les disposicions de les legislacions europees i internacionals. Si el recorregut no és obligatori, les persones tenen un dret prioritari, la qual cosa vol dir que en cas de llista d'espera, tenen un dret prioritari al Programa d'integració

cívica. Llavors, per a qui existeix aquesta obligació? Per als nousvinguts, és a dir, per a les persones que fa un any com a màxim que són a Bèlgica i també per als ministres de cultes reconeguts, per als quals no es té en compte el període de residència. Qui resta exempt d'aquesta obligació? D'acord amb els reglaments europeus, per exemple, els habitants d'Europa. Quan algú d'Espanya se'n va a viure a Bèlgica no està obligat a seguir el Programa, quan algú està malalt o té una incapacitat greu, quan té un certificat o diploma obtingut a l'ensenyament belga o neerlandès i quan té una certificació d'integració cívica. Tampoc no hi estan obligats els majors de 65 anys i, segons la legislació federal, tampoc ho estan les persones amb residència a la regió de Brussel·les capital. L'obligació, per ser més clars, no té cap vinculació amb l'estada a Flandes i l'accés al territori és competència de l'autoritat federal belga, fet que diferencia aquesta situació dels dos casos presentats aquest matí.

Per tant, les obligacions que s'han de complir són la presentació a temps en l'Oficina d'Acollida, és a dir, dins els tres mesos després de la inscripció en el Registre nacional i, a més, el seguiment regular dels cursos impartits, és a dir, el 80% com a mínim de cada part del programa de formació. Si aquesta obligació no es respecta, se'ls imposa una multa, que pot ser una multa judicial, encara que d'aquí a uns mesos canviarà i pot ser una multa administrativa.

L'itinerari d'integració cívica es compon de dues vessants: la vessant primària i la secundària. La vessant primària permet als integrants de reforçar la seva autonomia i de ser capaços d'ocupar-se de la seva vida i de dominar el neerlandès de manera suficient. La vessant secundària té com a objectiu la participació plena dels integrants a la societat en la perspectiva de la seva trajectòria de vida. Ara podran veure el lligam entre la definició d'integració cívica i aquestes dues vessants.

Ens concentrarem en l'itinerari primari d'integració cívica, que està coordinat per l'Oficina d'Acollida. De seguida, la meua companya de l'Oficina d'Acollida us presentarà la política en curs en aquesta Oficina, que comporta un programa de formació i un acompanyament individualitzat. El programa de formació té tres aspectes: el curs de neerlandès, el curs d'orientació social i l'orientació professional. Com veuen hi ha el mateix que a Alemanya. A l'itinerari primari d'integració cívica, el Programa de formació es fixa en un contracte d'integració cívica, com a França. Si se segueix el programa de formació de manera regular, com a mínim en un 80%, es rep un certificat d'integració cívica, la qual cosa comporta, primer, la inscripció a l'Oficina d'Acollida, on hi ha una mena d'entrevista en la qual s'obté tota la informació necessària per organitzar a mida l'itinerari, es rep la informació dels col·laboradors, és a dir, els resultats de les proves de nivell d'aprenentatge de la llengua i la perspectiva del client envers el mercat de treball.

Es reben, doncs, totes aquestes informacions, se signa el contracte d'integració cívica i després ve el Programa de formació, després del qual reben el certificat d'integració cívica. Més detalladament, el Programa de formació comprèn tres aspectes: el curs de neerlandès, que és d'un nivell bàsic, no com el B1 alemany o el de França,

sinó que és només un nivell bàsic, el nivell A1, amb 200 hores, però que depèn de la rapidesa de la competència per aprendre llengües de la persona. El nombre d'hores indicat és per a un nivell universitari, per tant, el nombre d'hores de neerlandès varia segons el cas.

L'altre aspecte és el curs d'orientació social, que permet familiaritzar-se amb la societat flamenca, en el qual les matèries són l'estructura de l'estat belga, l'ensenyament, la mobilitat, la salut, etc. Es recalquen els valors i les normes de la societat en la llengua materna dels integrants i es compon de prop de 60 hores. De moment, no hi ha un examen de final de curs però estem desenvolupant-lo, així com un manual general. En tot cas, hi ha una mena de procés d'estandardització entre les diverses oficines d'acollida.

El tercer aspecte és l'orientació professional, que depèn de la perspectiva professional, educativa o sociocultural de l'integrand, és a dir, professional envers una feina educativa, envers una altra educació que s'haurà d'estudiar en altres escoles, i també sociocultural per ésser actiu a la família o a la societat. El percentatge és de prop del 70% envers la perspectiva professional, el 10% envers una perspectiva educativa i el 20% envers una perspectiva sociocultural. És per afavorir la consecució d'estudis posteriors, la contractació, la participació en l'oferta sociocultural, en el voluntariat i en les activitats de lleure. Per tant, el punt de partida és l'experiència i la qualificació de la persona.

També hi ha un acompanyament en el tema de la feina, en forma d'un curs de 20 hores o de conversació. Us dono unes quantes xifres: la durada màxima és d'un any encara que la mitjana de participants fan el programa en 7 mesos. Hi ha un reemborsament de les despeses d'itinerari i també de l'acollida de l'infant, però no hi ha cap compensació quan la persona segueix el programa, i l'itinerari es pot flexibilitzar quan l'integrand a l'estatut obligatori treballa. Ara us explicaré una mica l'organització del programa. És una acollida de primera línia, en contacte amb la persona integrand, i s'aplica un principi de finestreta única, és a dir, que com que treballem amb molts col·laboradors es té un únic contacte amb la persona.

Totes aquestes dades, que són dades de la persona, importants durant l'itinerari, es registren en una base de dades centralitzada que s'anomena Banc Cruïlla, en què es poden intercanviar dades entre totes les organitzacions; tots els col·laboradors, per tant, ens comuniquem una mica pel programa. En l'àmbit municipal, parlaré de les diferents tasques de cadascun dels col·laboradors, perquè és en aquest àmbit que es veu millor com és l'itinerari de la persona. En aquest cas, s'adrecen les persones a les oficines d'acollida, de manera similar a com ho fan les cases del neerlandès que ofereixen cursos de neerlandès i el VDAB.

Quines són aquestes organitzacions? Els municipis només informen els integrands. Les oficines d'acollida tenen el primer contacte amb l'integrand, l'acompanyen durant el programa i organitzen cursos d'orientació social.

La tercera entitat col·laboradora són les Cases del Neerlandès, que orienten sobre una oferta adequada de cursos de neerlandès. Així doncs, ells no organitzen els

cursos, sinó que són centres neutres que fan les proves només sobre la capacitat d'aprendre llengües i també sobre el nivell de neerlandès, i coneixen les places lliures a les escoles, entre les quals hi ha molta competició. S'entén per escola aquelles organitzacions que ofereixen cursos de llengua neerlandesa que, segons el nivell d'aprenentatge, es tracta de centres d'educació bàsica, centres d'educació d'adults o centres universitaris de llengües. En total, hi ha prop de 120 escoles a Flandes i a Brussel·les.

La quarta entitat col·laboradora és l'Oficina Flamenca de l'Ocupació i de la Formació Professional, VDAB en flamenc. Què fan aquestes oficines? Ofereixen cursos de formació professional i també faciliten la integració dels immigrants al mercat de treball.

Ara els dono unes quantes xifres. Les xifres obtingudes de França i d'Alemanya són més altes que a casa nostra. El 2006 hi havia 30.000 nouvinguts, dels quals la meitat no provenen de països europeus i l'altra meitat sí que en són, dels quals la meitat provenen d'Holanda i, durant el primer semestre del 2007, són més o menys la mateixa quantitat.

A la fi del 2006, les oficines d'acollida havien signat 7.600 contractes d'integració cívica a Flandes i a Brussel·les i, en aquest primer semestre, ja han signat 5.500 contractes. Es nota, per tant, un creixement significatiu. Qui compon aquest grup? La meitat són dones, la mitjana d'edat és de 33 anys i, pel que fa a la nacionalitat, provenen dels països de la Unió Soviètica d'abans, de l'Europa de l'Est, del Marroc, de Turquia, i de l'Àfrica Subsahariana, i el seu estatus jurídic és de cònjuge migrant o sol·licitant d'asil.

Si parlem de les diferents autoritats responsables, hem de parlar de nou de l'autoritat federal belga que té competència en l'accés al territori. L'autoritat flamenca s'encarrega de la política d'integració cívica, el poder legislatiu i l'executiu, i l'atorgament de subvencions als dispositius afectats, és a dir, a totes les entitats col·laboradores, organitzacions de què he parlat que reben subvencions de l'autoritat flamenca. Les autoritats locals, els ajuntaments, només informen els nouvinguts. Hi ha, però, una petita excepció a la ciutat d'Anvers i també a la ciutat de Gant, on el paper de la ciutat encara és també molt important. L'autoritat responsable en aquest àmbit és l'autoritat flamenca, els àmbits polítics afectats són els afers interiors, l'ensenyament i l'ocupació.

Hi ha 8 oficines d'acollida i 8 cases del neerlandès. Dins el concepte de finestreta única, cada oficina d'acollida té una finestreta de la Casa del Neerlandès més una finestreta del VDAB, l'Oficina de Treball. Les zones d'acció són les 5 províncies flamenques i una a les ciutats d'Anvers, de Gant i de Brussel·les.

Les estructures: les oficines d'acollida poden ser associacions sense ànim de lucre, el servei municipal o les oficines d'acollida de les autoritats provincials. Així doncs, no es preveu cap intervenció dels sindicats o dels mitjans econòmics. Aquestes oficines són responsables de les modalitats contractuals del seu personal, utilitzen serveis d'intèrprets d'un centre flamenc de la minoria que organitza les forma-

cions. Poden veure com el pressupost ha augmentat del 2006 al 2007, cosa que explica l'augment dels contractes.

Quines són ara les dificultats i els reptes de la nostra política d'integració? En primer lloc, augmentar l'abast de les iniciatives i implicar més persones, incloent-hi les persones que fa més d'un any que són a Flandes; garantir una professionalització impulsada pel funcionament de les oficines d'acollida, amb un procés d'estandardització. Una altra dificultat és la reducció de l'abandonament dels estudis durant l'itinerari, però aquest és un problema que també trobem a Alemanya. Cal parar atenció al risc de burocratització de l'itinerari, que, de moment, és una dificultat en la política, i cal facilitar la transició envers un itinerari secundari d'integració cívica, especialment en el cas de persones que volen començar estudis. Tenim, per tant, molta feina per fer.

Com a conclusió, una nota positiva: el 90% de persones estan contentes amb el seu itinerari i la meitat dels nous troben una feina, per tant, les oportunitats de trobar una feina són iguals a les dels sol·licitants de feina en mitjans flamencs.

Això ha estat tot. Gràcies per la vostra atenció.

- Un moment del debat generat entorn dels models d'acollida al món amb Inés Michalowski, Patrick Butor, Inge Hellemans i Gemma Pinyol, d'esquerra a dreta, a la taula. / *Secretaria per a la Immigració.*

- L'auditori del World Trade Center durant la segona taula sobre models d'acollida al món. / *Secretaria per a la Immigració.*

L'acollida bàsica en grans ciutats

Presentació

Sr. Joan Prats

Consultor internacional en reforma de l'Estat
i governança democràtica

Aquesta darrera taula del matí tractarà sobre l'acollida bàsica a les grans ciutats. L'ordre d'intervencions que seguirem és el següent:

- En primer lloc, de l'Ajuntament de Torí, la senyora Marisa Cortese.
- En segon lloc, de l'Ajuntament de Gant, el senyor Koen de Mesmaeker.
- En tercer lloc, de l'Ajuntament de Stuttgart, el senyor Gari Pavkovic.
- Finalment, de l'Ajuntament de Barcelona, el senyor Daniel de Torres.

Aquesta és una sessió en la qual hem volgut conèixer les experiències, les lliçons apreses i el procés d'aprenentatge en què es troben les grans ciutats que, al cap i a la fi, són sempre el primer front dels processos d'acollida.

Jo tinc unes expectatives que esmentaré breument, però els ponents poden formular preguntes molt millors. Les meves anirien en el sentit següent: quan les grans ciutats, que tenen una gran responsabilitat en matèria de cohesió social, es plantegen les activitats i els serveis d'acollida, quines són les finalitats que persegueixen? Quins són els valors? Quines són les funcions socials? Quins són els criteris amb què hauríem d'avaluar les polítiques, els programes i les accions que les ciutats entrenen?

En segon terme, en alguns casos hi ha lleis, en alguns hi ha normes, però el que sempre hi ha d'haver són programes i polítiques. Aleshores, com s'elaboren? Com s'executen? Amb quin mapa d'actors? Existeixen xarxes de polítiques d'acollida? Com es componen? En quin equilibri?

Un altre tema important és quins són els instruments de la política d'acollida i un altre és quines són les accions específiques que consideren més rellevants.

Les darreres preguntes que m'agradaria fer són: què estem aprenent? Quines són les lliçons apreses? perquè aquí no hi ha manuals. Estem en un procés d'aprenentatge, però és bo que anem sistematitzant i codificant les lliçons apreses.

Torí

Sra. Marisa Cortese

Gràcies. Bon dia. Gràcies per haver-me convidat i permetre'm fer algunes reflexions aquí.

Han plantejat preguntes molt interessants. No sé si podré contestar-les totes, però ho intentaré.

Abans de centrar-nos en les polítiques d'acollida de la ciutat de Torí, em sembla necessari presentar una visió breu de conjunt del fenomen migratori a Itàlia. Itàlia s'ha imposat com un país d'immigració de forma molt tardana. En particular, ho ha estat després que els grans països d'Europa possessin fre a les entrades per motius de treball al seu territori. És a partir de mitjan anys vuitanta que el nostre país ha començat a convertir-se en un país de destinació dels fluxos migratoris. Aquests fluxos s'han alimentat i han estat possibles gràcies a un mercat capaç d'absorbir-los. En efecte, les característiques de l'economia italiana són les que han permès la permanència dels immigrants en el territori. El mercat de treball italià exigeix cada vegada més la presència massiva de treballadors estrangers, que s'orienten cap a totes les feines que la mà d'obra nacional es nega ara a exercir. A més, l'existència al nostre país d'una economia difosa i informal constitueix un factor important d'atracció per a la immigració il·legal que, en una mena de cercle viciós, contribueix al seu torn a alimentar sectors que se sumen a l'economia nacional. El percentatge d'immigrants en la societat italiana continua creixent de manera exponencial.

Avui dia, es calcula que hi ha prop de tres milions trenta-cinc mil estrangers extracomunitaris residint al nostre país, la qual cosa representa prop del 5,2% de la població total. Les previsions indiquen que aquest percentatge es duplicarà d'aquí a 10 anys. Els nouvinguts que van arribar regulars el 2006 van ser 187.000, als quals cal afegir la immigració il·legal, que es calcula que representa un terç d'aquestes xifres.

A la rapidesa exponencial de progressió de la presència dels estrangers s'afegeix un element que mostra una altra especificitat del fenomen migratori a Itàlia: el seu caràcter extremament policèntric i segmentat; a Itàlia, cap grup nacional no és numèricament dominant. Aquesta fragmentació extrema del component estranger està determinada tant per raons de caràcter històric com per elements més específicament geogràfics relacionats amb la morfologia i la situació particular del nostre país. Recentment, s'ha assistit al reforç d'algunes comunitats: la comunitat romanesa sembla que és la més consistent, seguida immediatament de les comunitats marroquines i albaneses i, després, les ucraïneses, les xineses i les filipines. El repartiment territorial de la presència d'aquestes comunitats demostra l'existència de cadenes migratòries molt definides, que són pols d'atracció per als potencials immigrants.

Les onades successives de regularització, sis entre el 1981 i el 2002, i l'última de juny del 2006, confirmen un dels aspectes característics del model italià d'acollida d'immigrants: la manca d'estratègia de planificació durant un llarg període. L'admissió ràpida i considerable de treballadors estrangers en aquests darrers anys ha estat marcada per un component preponderant d'immigrants en situació irregular. La gran majoria de treballadors immigrants ha vingut a Itàlia sense documents que els autoritzin a tenir una estada regular. Alguns han entrat de forma il·legal o amb documents falsos, d'altres, amb un visat o un permís de residència de durada curta, per turisme o estudis. Tots aquests il·legals han treballat al llarg d'un període més o menys llarg en negre, és a dir, sense una contractació real, i després han sortit de la il·legalitat gràcies a una de les onades de regularització. La Llei Bossi-Fini, que no ha regulat en absolut el problema de la immigració il·legal a causa del període molt llarg de reestructuració de les centrals de policia de les ciutats més grans, és una llei que preveu un contracte de treball temporal que permet a un adult anar a treballar a Itàlia durant un període limitat, cosa que, consegüentment, no n'afavoreix l'establiment.

Amb tot, estudis recents mostren que la majoria dels permisos de residència tenen un caràcter estable. Més de 9 immigrants de cada 10 estan presents al nostre país per treballar i per la família. Una dada significativa i interessant està lligada als aspectes demogràfics de la immigració que sembla que serien l'únic factor de creixement capaç d'influir en l'estancament actual dels naixements. Els nous ciutadans es concentren en la franja d'edat de 15-44 anys i, d'aquests, les persones casades són majoritàries. Estan esperant el reagrupament familiar amb cònjuge i nens. Així doncs, no és per casualitat que el flux de reagrupaments familiars s'elevi al voltant de 100.000 persones l'any. Com he dit, el mercat de treball és el nus central entorn del qual gira el fenomen migratori, i aquesta centralitat es reafirma amb l'evolució ràpida i la diferenciació dels seus components diversos i, sobretot, pel fet que avui la immigració representa un recurs real per al desenvolupament del nostre país.

Els treballadors estrangers constitueixen una desena part dels actius del nostre país i representen una sisena part de les contractacions anuals. Una dada particularment significativa és el fet que, el desembre del 2005, hi havia 130.000 empresaris estrangers concentrats en els sectors de la construcció i del comerç, amb un augment del 38% respecte al mes de juny del mateix any. Aquesta evolució demostra no solament el caràcter estructural del fenomen migratori, sinó també la rapidesa de les transformacions de caràcter socioeconòmic i l'impacte en l'àmbit local.

Malgrat les característiques d'ocupació d'una mà d'obra precària i que se situa en el nivell més baix del mercat, mal pagada i substituint la força de treball local que es nega a exercir aquestes feines poc atractives, cal no infravalorar el dinamisme dels empresaris estrangers, que no es caracteritza únicament per la seva dimensió ètnica, sinó sobretot pel valor positiu que representa respecte a un mercat nacional en recessió. Com demostren alguns estudis, malgrat les condicions de vida difícils, els ciutadans immigrants constitueixen un component dinàmic del mercat del con-

sum, tot i que queden punts crítics que retarden el procés d'integració i d'adquisició efectiva dels drets del ciutadà. Es poden esmentar, com a exemple, les condicions d'habitatge, els problemes relacionats amb la seguretat i la possibilitat efectiva de participació en la vida social de la col·lectivitat d'acollida.

El marc legislatiu en matèria d'immigració és fixat per l'Estat i se centra en la definició dels principis i dels objectius de la política social, en la definició dels criteris generals per a la programació de les intervencions per tal d'afavorir la integració social que cal adaptar a escala local i en l'establiment dels nivells dels serveis socials bàsics. Després també és l'Estat qui fa les intervencions a favor dels refugiats limitats al període necessari per als tràmits d'identificació i, eventualment, fins a l'obtenció del permís de residència, com també l'assistència temporal dels estrangers rebutjats o expulsats. D'altra banda, l'Estat també té competències en matèria de reconeixement de l'estatut dels refugiats i la coordinació de les intervencions a favor dels refugiats i dels estrangers que demanen asil, així com les intervencions de protecció humanitària per als estrangers acollits segons les lleis vigents. El mateix Decret atribueix les competències en matèria de serveis socials a les regions, a la província i als municipis que, en col·laboració amb les associacions i les organitzacions de voluntaris, s'encarreguen dels centres d'acollida destinats a allotjar alhora els ciutadans italians i els d'altres països de la Unió Europea, però també s'encarreguen dels estrangers presents de forma regular al territori per motius que no siguin el turisme i que hi estan temporalment quan els és impossible satisfer de forma autònoma les seves necessitats internes d'habitatge i de subsistència.

Els estrangers titulars d'un permís de residència o d'un permís de residència d'una durada no inferior a un any, igual que els menors inscrits en el seu permís de residència, són reconeguts com a ciutadans italians i es poden beneficiar de les mesures i de les prestacions econòmiques i socials. S'ha prestat una atenció específica a l'estada relacionada amb motius de protecció social; fem referència a un permís de residència especial que permet que l'estranger fugi de la violència i del condicionament de l'organització criminal, i que pugui participar en un programa d'assistència i d'integració social; d'una manera més general, en termes d'accés als serveis, cal esmentar el reconeixement al dret a l'educació per als menors estrangers presents al territori, subjectes a l'escolaritat obligatòria, i per als quals s'apliquen les disposicions en matèria de dret a l'educació, d'accés al servei educatiu i de participació en la vida de la comunitat escolar, encara que no tinguin permís de residència o papers. Per als menors de més de 15 anys, i també per als adults, l'Estat ha creat uns cursos d'aprenentatge a la tarda i al vespre en centres territorials permanents per a l'educació d'adults, cosa que els permet obtenir els títols escolars. L'escolaritat obligatòria també està vigent dels 15 als 18 anys; per completar els cursos regulars, aquests centres poden organitzar activitats i formacions a partir de les necessitats i de les característiques del territori; no hi ha una tipologia idèntica per a tots ni per a aquests cursos, l'únic en comú és que s'imparteixen en italià en la majoria dels casos i que no comporten l'obtenció de diplomes ni de qualificacions reconegudes legalment.

Un segon dret reconegut als immigrants és el dret relatiu a l'assistència sanitària. Aquesta llei que estableix que els principis generals són reconeguts als estrangers presents a les fronteres i al territori de l'Estat, marca l'obligació de donar-se d'alta al servei sanitari nacional i la igualtat de tractament i dels drets i deures relatius als ciutadans italians per als estrangers presents de forma regular al territori i la seva família. Els estrangers que no estan en regla amb les normes corresponents a l'entrada i a l'estada al territori poden anar als establiments públics i acreditar-se per a les cures ambulatories i hospitalàries urgents o bàsiques, i també per a un seguiment de malaltia o d'accident.

Des del 2007, els estrangers presents a Torí són 84.000, amb una clara majoria de romanesos, grup més nombrós que els marroquins, que va seguir dels peruans i els albanesos. Sembla interessant destacar que més de la meitat dels permisos i de les estades distribuïts enguany no s'han lliurat per motius de treball, sinó per reagrupament familiar; això significa que hom es veu confrontat a una modificació important del fenomen migratori que demostra alhora una certa estabilitat i l'arrelament territorial. La immigració es presenta amb característiques de nucli familiar. Més d'un quart dels nouvinguts són cònjuges, la majoria, dones.

Les nombroses inscripcions als centres territorials professionals i als cursos de qualificació mostren la necessitat de dotar-se d'eines bàsiques per a la integració d'aquesta població. Com que els joves de 15 anys i les dones són majoritaris, és probable, en efecte, que aquests recursos s'adaptin no solament a la necessitat de completar currículums escolars difícils, sinó també a la forta motivació per part de la població femenina per a una inserció en el mercat de treball qualificat. D'altra banda, s'observa que les inscripcions per als cursos professionals augmenten constantment. La ciutat de Torí, d'una manera semblant a la situació nacional, veu créixer el nombre d'empresaris entre ciutadans estrangers i, a escala local, es tracta d'una tendència que pot ser vista com una voluntat d'inserció en un context econòmic territorial d'igualtat, i que representa en tot cas un potencial per a tots els teixits productius.

El municipi de Torí concentra el 70% dels registres nous anuals a la Cambra de Comerç Provincial, amb els romanesos al capdavant, seguits dels marroquins, els albanesos, els nigerians i els egipcis. Les xifres del 2005 són testimoni, pel que fa als anys anteriors, del fet que la presència de treballadors extracomunitaris en el marc del nostre teixit productiu augmenta constantment i es desenvolupa en tots els sectors comercials.

Amb tot, cal dir que a escala local hi ha els mateixos punts crítics ja esmentats en l'anàlisi de la situació nacional i que fan referència sobretot al problema de l'habitatge, l'associació que es fa entre immigrants i la inseguretat social, i el no-reconeixement complet dels drets de nacionalitat. La referència d'aquest marc de conjunt és la base d'algunes consideracions indispensables per comprendre la necessitat de les fortes transformacions que cal dur a terme en les tipologies d'intervenció a través de la ciutat de Torí, que ha estructurat avui dia les seves pròpies respostes a l'impacte migratori.

Com la majoria de les ciutats italianes i europees, la ciutat de Torí ha provat de fer front al nombre creixent d'immigrants, intentant definir polítiques locals, estructures i accions destinades a respondre a les necessitats i a les demandes dels nous ciutadans que són diferents per la seva història, el seu origen, la seva cultura i les seves expectatives, però que estan units per les necessitats ineluctables diàries. I ho he exposat així, tot i el risc de ser relegada a la fila dels exclosos, que és el que passa sovint en altres camps. L'experiència torinesa es defineix a Itàlia com una diferència pilot, que ha establert tot just després del 1982 una oficina per a estrangers, i ha mobilitzat els seus propis mitjans, el teixit associatiu i el tercer sector, és a dir, les organitzacions sense ànim de lucre.

Se'n poden identificar tres fases principals. La política d'emergència des dels anys noranta, la promoció i la creació de xarxes de serveis específics centrats en la interacció i la complementarietat entre l'Administració pública i el tercer sector, que han produït un interessant model de *way fair mix*, i la consolidació i la posada en marxa del model. En general, l'aproximació *ad hoc* ha significat que la intervenció municipal s'ha adreçat explícitament cap als immigrants que viuen en condicions específiques de dificultats, que activen i mobilitzen un gran nombre d'actors públics i privats, competents o interessats pel fenomen. Aquest model operatiu es pot trobar en l'estructuració actual dels serveis de les diferents divisions de l'organització municipal. Tenim serveis sota la direcció de la divisió dels serveis socials, que dona serveis d'acollida als estrangers residents legals amb permís de residència, als sol·licitants d'asil polític i refugiats en el marc dels serveis previstos per l'Estat per a una durada de 6 mesos i després per l'ajuntament que se'n fa càrrec; per a les víctimes del tràfic de persones, l'acollida es fa en el marc dels projectes individuals sostinguts pel finançament de l'Estat, però les persones, encara que el projecte duri un any, reben seguiment mentre hi hagi necessitat, i les dones embarassades i les mares reben seguiment independentment del permís de residència.

L'acollida de l'Estat es fa en centres de recepció, d'identificació i de primera acollida i amb temps limitat. Quan els estrangers tenen l'autorització de romandre al territori nacional, es poden adreçar als centres d'ajuda locals, regionals i municipals. L'Estat sosté les col·lectivitats locals amb un finançament que permet el manteniment d'un sistema d'acollida al territori nacional dels refugiats i dels sol·licitants d'asil que, no obstant això, no és obligatori. Per exemple, l'ajuntament no està obligat a crear serveis d'acollida, però si ho fa, amb el finançament de l'Estat, ha de fer-ho respectant les normes definides. Per a l'estranger, es tracta d'una acollida opcional. L'única conseqüència negativa del rebuig de l'acollida fa referència al procediment d'ajuda dels sol·licitants d'asil que han d'acceptar l'estructura proposada sobre el pla d'exclusió o de mesures d'ajuda, però si el rebutgen, això no altera el procediment de reconeixement del seu estatus. Les estructures d'acollida, en general, són diferents entre si i tenen diferents graus d'autonomia. Per exemple, primera acollida, cohabitació acompanyada, allotjament en autonomia, etc.

Les organitzacions de voluntaris poden ser autònomes per crear serveis d'acollida

da, però, en general, segons les normes, han d'informar l'alcalde i, en alguns casos, reben un cofinançament per part de l'Administració pública local. L'Administració pública local exerceix normalment el paper de programador de les polítiques i de planificador de les intervencions.

Altres divisions de la ciutat de Torí porten a terme altres serveis, com ara els serveis culturals, que gestionen el centre intercultural encarregat de crear camins de formació adreçats sobretot als professionals, els docents i els ciutadans que s'interessen per temes sobre immigració; els serveis educatius que s'ocupen de donar suport a l'escola per a la integració dels alumnes estrangers oferint-los, per exemple, un servei de mediació intercultural o oferint suport a les famílies amb projectes específics com ara «L'escola de mares».

Alguns projectes s'orienten específicament cap a l'orientació professional o la lluita contra el fracàs escolar. No hi ha cap servei específic per als immigrants gestionat pel sector del treball, perquè el treball és un problema a tot el país; els punts d'informació estan oberts a tots els ciutadans, i ofereixen les mateixes oportunitats de consulta i d'acompanyament per trobar feina.

La ciutat ha fet un esforç particular per lluitar contra el problema urgent de l'habitatge. L'accés als concursos del servei d'habitatge social està obert als ciutadans o als estrangers residents des de fa, si més no, tres anys al territori municipal. Els criteris per a l'assignació de l'habitatge són els mateixos que per als ciutadans italians i hi ha un servei específic que lliura un certificat que acredita les condicions d'allotjament vàlides, indispensable per al reagrupament familiar. Cal recordar que en totes les circumscripcions de la ciutat hi ha punts d'informació en els quals es poden obtenir indicacions, informacions i possibilitats d'integració.

És evident, doncs, que es tracta d'un model d'intervenció fins avui centrat en una activitat de socioassistència i adreçat a una població que té, sobretot, necessitats de primer nivell.

Aquestes característiques donen a aquest model una aproximació que té febleses evidents. Hi ha una integració baixa de les diferents polítiques, una fragmentació dels projectes i de les iniciatives que, a més, pateixen la reducció dels fons públics i, sobretot, hi ha la idea que els immigrants representen un únic objectiu de referència i, consegüentment, necessiten una única tipologia de serveis.

En realitat, Torí pot ser considerada avui, i crec que Barcelona també, com una ciutat amb identitats plurals amb diferents perfils dels nous ciutadans no necessàriament en situació de dificultat o d'exclusió social, amb un fenomen migratori permanent, estructural i consistent, amb una segona generació encara jove, però cada vegada més integrada a l'escola i al món del treball de la ciutat, amb un nombre important d'empresaris, especialment en el sector de serveis i del comerç, amb moltes dones que treballen en el sector de l'assistència familiar que constitueixen un aspecte típic del *way fair mix* de l'italià, amb un nombre creixent d'immigrants propietaris del seu habitatge, beneficiaris d'habitatges públics o arrendataris en barris tradicionalment no habitats pels estrangers, amb un nombre creixent de nous ciutadans que tenen

necessitats socials i culturals, i que demanen ser considerats com un recurs per a la ciutat, amb una forta demanda de participació de ciutadania i d'implicació en la vida social activa.

Malgrat el fet que les condicions d'exclusió social són dramàtiques i greus en molts casos, i que requereixen naturalment intervencions adreçades *ad hoc* i polítiques socioassistencials adequades, avui dia, el tema dominant de les polítiques públiques només pot ser el de la integració; m'agradaria dir més aviat de la interacció, per recordar la reciprocitat que hi ha d'haver aquí i de reconeixement d'aquest fenomen com un element de creixement de la ciutat. Així, doncs, avui es tracta de construir una ciutat contemporània, plural i oberta, que recorri a la responsabilitat comuna perquè cada persona sigui considerada un recurs actiu. El juny del 2006, per primera vegada en la història de l'Administració pública torinesa, es va crear una nova delegació operativa: la coordinadora de les polítiques d'integració de regeneració urbana i de qualitat de vida, cosa que representa, a partir del seu desplegament, un pas significatiu per a la transformació del model d'integració perseguit fins avui. Es tracta, sobretot, d'una transformació marcada per una atenció més gran al procés, al nivell de govern i/o aliança al terme de la participació dels drets i de suport de les eleccions.

El marc delimitat abans proposava un pla d'intervenció per als pròxims anys, cosa que significa, abans de res, reconèixer la dimensió intercultural com un element transversal que influeix en totes les polítiques; reforçar les capacitats dels nous ciutadans per obtenir un pes relatiu en la vida social, política, cultural i econòmica de la ciutat; estimular i promoure a petita escala les interaccions entre les persones; considerar els immigrants com el públic objectiu i superar la idea que hi ha comunitats ètniques definides, homogènies i amb identitats immutables; en general, la feina es fa amb les persones, no amb les comunitats, i les identitats són permeables, mestisses i plurals. Cal sostenir també el principi de subsidiarietat que ofereix oportunitats i eines perquè els temes socials i les organitzacions trobin mitjans per interaccionar. Finalment, també cal negociar solucions i donar suport als processos urbans de canvis que adopten una aproximació socialment sostenible i que eviti el procés de segregació espacial i urbana. Les condicions per fer això requereixen canvis en el marc legislatiu nacional; per a nosaltres, és el tema de la nacionalitat.

En segon lloc, es destaca l'aplicació, també a escala nacional, del principi de subsidiarietat per donar valor i eines a les intervencions locals i valorar les experiències de govern d'aquests darrers anys. Cal una visió territorial més àmplia i una cooperació entre administracions locals que permetin superar els conflictes i les contradiccions que procedeixen de la natura territorial de les administracions. És necessària l'adopció d'una intervenció lògica que superi la segmentació dels projectes i que faci coherents els diferents fluxos d'inversions, cosa que ha d'evitar les dispersions, les duplicacions i la prevalença d'una organització massa especialitzada.

Així, hem definit quatre polítiques possibles: la política de la primera acollida, és la de l'acollida dels que arriben i dels que tenen problemes socials urgents; la política

de l'acollida pròpiament dita, que correspon a les intervencions específiques necessàries per garantir que les noves poblacions s'estableixin de la millor manera en el nostre entorn: comprèn serveis temporals oberts a tot el públic, en la mesura que l'objectiu principal és el pas de l'immigrant a una condició d'igualtat amb tots els ciutadans i la seva integració en el sistema de serveis ordinaris i en el mercat regular del treball, de l'habitatge, de l'educació, de la salut i dels serveis socials, etc. El coneixement de l'entorn, la capacitat lingüística, el suport escolar, la consolidació dels lligams familiars i comunitaris són aspectes que busquen la integració positiva de la població.

En tercer lloc, es destaquen les polítiques de normalització que preveuen tres tipus d'intervencions: la garantia de l'accessibilitat de totes les persones als serveis municipals; l'adaptació de l'oferta en funció de les exigències i de les necessitats d'una nova configuració social; la reflexió en una sèrie de serveis; les condicions principals de la intervenció a favor de la integració social se situen en la utilització normalitzada de tots els serveis per part de cada ciutadà, independentment de la nacionalitat, de l'ètnia, del sexe i de la religió, i en el desenvolupament de serveis específics necessaris. L'accessibilitat a l'Administració pública i als seus serveis representa l'element clau del procés. Les transformacions i els canvis de la gamma de serveis han de tenir en compte igualment tota la població del municipi.

I, finalment, hi ha les polítiques per al canvi cultural: aquestes engloben totes les intervencions destinades a afavorir la vida en comunitat en un marc social, cultural i ètnic múltiple. Aquestes polítiques introdueixen canvis culturals, coneixements i competències noves, missatges nous i valors que afecten tots els ciutadans. El programa de planificació social de l'Ajuntament s'encarrega de l'anàlisi, la discussió i la validació compartida de les polítiques de *way fair mix* dins els grups de treball transversals de l'Administració pública. Els indico només quins són els fils conductors de l'acció pública: se centren en la ciutadania, el desenvolupament econòmic i el treball, la cultura, el lleure i el temps lliure, la residència i el territori, l'educació i la formació; en particular, he de dir que se centren en les segones generacions, ja que pensem que, per a nosaltres, els joves són els ponts cap a una cultura diferent.

Disculpeu-me pel temps.

Gant

Sr. Koen de Mesmaeker

Bon dia, Barcelona, em dic Koen de Mesmaeker i sóc el director de l'Oficina d'Integració Cívica. Aquest matí, la meva col·lega de l'autoritat flamenca s'hi referia com a Oficina d'Acollida, però cal dir que és la mateixa oficina, només per assegurar-nos que tot estigui clar.

Sóc el director d'una ONG, però també podria formar part de l'Administració de la ciutat. Durant els anys noranta, la meva organització era una ONG independent, però es va convertir en un servei ciutadà durant l'any 2000. Durant l'any 2005, però, l'Ajuntament va decidir tornar a convertir-lo en una ONG, però la meitat dels membres de la junta són membres de l'Ajuntament, de manera que aquí tot es barreja una mica.

Sóc de Gant, i, com poden veure, Gant és una ciutat gairebé tan bonica com Barcelona, així que, si mai vénen a la comunitat flamenca, els recomano que visitin Gant. És una visita interessant, de veritat. Jo visc a Anvers, però Gant m'agrada més que Anvers.

Gant va ser fundada l'any 630, va ser el resultat d'una invasió, però no dels bàrbars sinó dels francs. Hi va haver un rei que va enviar un dels seus súbdits per batejar la gent a l'estranger. Aquest home va arribar amb una barqueta pel riu a Gant i va voler batejar la gent que hi vivia, però aquests no volien que els bategessin i el van tirar a l'aigua. L'home va aconseguir sortir de l'aigua i, uns quants dies més tard, van penjar algú a la forca, però sorprenentment va ressuscitar. Des d'aquell dia, els habitants de la ciutat van esdevenir creients. Van començar a construir una abadia i això va ser el començament de Gant. Actualment, s'ha convertit en una ciutat de 233.000 habitants. És la segona ciutat més gran de Flandes, però en comparació amb les ciutats de la resta d'Europa no deixa de ser bastant petita. D'aquests 233.000 habitants que tenim, hi ha 193.000 persones amb la nacionalitat belga, belgues genuïns. Actualment, tenim 20.000 persones que han obtingut la nacionalitat belga: 1.075 ciutadans de la UE, 14.493 ciutadans d'altres països que han obtingut la nacionalitat belga i 5.771 que van obtenir la nacionalitat belga en néixer. A banda d'això, tenim 20.000 persones més que no tenen la nacionalitat belga. Com podem veure, els ciutadans de la UE són el grup més gran, però hi ha també un grup bastant gran d'Àsia i tenim, fins i tot, un nombre sorprenent de 22.000 persones procedents d'Àustràlia i Nova Zelanda. D'aquí surt aproximadament un 17,1% de la població de Gant que no té nacionalitat belga. Aquest matí s'ha plantejat una pregunta: quan deixa de ser estrangera una persona a Gant? Em sembla que hem trobat la resposta; diem que tothom que té com a mínim un dels progenitors o un dels avis amb nacionalitat estrangera es considera estranger. A la resta ja no els considerem estrangers.

El grup més gran d'estrangers que hi ha actualment a Gant és el de la població turca. En total són un 33% de la població estrangera, 1/3 tenen la nacionalitat belga i 2/3 no la tenen, de moment. Però les persones noves que arriben actualment a Gant són principalment gent de l'antiga República Iugoslava, gent d'Eslovàquia, Bulgària, Rússia, de manera que veiem que hi ha un canvi en el patró de migració a Gant.

Cada any arriben a Gant unes 2.400 persones, de les quals 500 són dels Països Baixos. No els considerem estrangers perquè parlen la mateixa llengua i vivim tan a prop que seria com si en el cas d'Espanya, algú ve de Burgos a viure aquí. Tampoc no el tracten com si fos estranger, encara que hagi d'aprendre la llengua catalana. Però tot i així, Gant ha d'administrar aquests 40.000 immigrants que hi ha a la ciutat i també ha de gestionar les noves arribades. Hi ha dos punts importants a la ciutat que haurien de contribuir a la integració d'aquests immigrants. El primer és que hi ha una política local de la ciutat sobre la diversitat ètnica i cultural, i el segon són els esforços que s'estan fent en l'àmbit local per a la integració cívica, que és el que Inge ha explicat aquest matí. S'ha fet una bona feina; sé que els han contat la versió oficial de l'autoritat flamenca, jo els contaré la veritat, però de tota manera he de dir que no els han mentit. Puc confirmar tot el que s'ha dit.

Bé, doncs, la ciutat de Gant ha redactat un pla enorme per administrar tots els immigrants nous d'aquestes ciutats, és un document de 360 pàgines. No obstant això, l'Ajuntament ha redactat el pla que hauria d'elaborar esborranys de plans per crear les condicions necessàries a fi de garantir que tots els ciutadans, belgues i no belgues, visquin en pau junts. Aquesta missió, aquesta responsabilitat i aquests serveis no corresponen només a la ciutat, també es consideren responsabilitat de tots els actors de la ciutat, també de les ONG, organitzacions culturals, organitzacions administratives; tothom hauria de tenir el seu paper en la consecució d'aquests objectius. D'una banda, per assegurar la implementació d'aquesta política, la ciutat ha creat diverses organitzacions, coopera amb altres actors i els seus propis serveis també porten a terme les accions necessàries per implementar aquest pla. Així doncs, entre els actors externs, hi ha l'Oficina d'Integració Cívica de Gant. Gant va ser en certa manera un model per a les polítiques actuals que s'han redactat i que els han explicat aquest matí. També es van esmentar en el primer manual de la UE sobre la integració del 2004 com a bona pràctica, i no ho dic per presumir, només volia fer-ne esment.

El Servei d'Intèrprets és una organització que proporciona intèrprets per a tothom que els necessita, totes les organitzacions hi poden recórrer i demanar el seu suport si es troben amb gent que no parla la llengua i necessiten ajuda per poder oferir un millor servei. A Flandes s'ha creat un centre multicultural únic a prop de la ciutat que té com a objectiu que els belgues i la gent estrangera puguin trobar-se i compartir esdeveniments culturals. En l'actualitat, és principalment un lloc on els immigrants poden anar, llogar o aconseguir sales d'assaig barates o gratuïtes, poden fer concerts i activitats d'aquest tipus, és a dir, que és un lloc on es poden sentir com a casa, fer-hi vida, esdeveniments culturals i compartir tot això amb tothom qui vulgui... Hi ha una casa dels Països Baixos, que més aviat és una casa de la llengua

neerlandesa, que també té un paper en aquesta funció d'integració cívica, on els estrangers poden rebre informació i ajuda quan busquen un curs de llengua neerlandesa. També és molt important en la política de Gant la comunicació amb els grups de la comunitat. A la petita ciutat de Gant hi ha uns 150 grups comunitaris i l'ambició de la ciutat és implicar-los en la redacció dels plans i les polítiques, i també utilitzar-los per difondre informació entre les organitzacions de la comunitat, de manera que s'ha donat molta atenció a la cooperació amb aquests grups de la comunitat. L'últim cas que he d'esmentar no fa referència a una organització, sinó que és una eina que la ciutat ha desenvolupat i que es coneix com a «exploració de la diversitat». És una eina que haurien d'utilitzar totes les organitzacions que treballen amb la ciutat de Gant o que en reben finançament o qualsevol altra ajuda, i és una eina amb què es pot controlar com s'estan fent les coses en matèria de diversitat i quina és la manera d'adreçar-se als clients. Per tant, és una eina obligatòria per a totes les organitzacions que cooperin amb la ciutat i que permet fer-se una idea de fins a quin punt s'ha arribat.

Així, la missió de la mateixa ciutat aspira a aconseguir un servei de qualitat de les maneres més eficaces i amb els recursos disponibles, i això per a tots els ciutadans. En aquesta missió, no es parla de persones belgues o que no ho són, ni de gent de Gant o que no ho és, sinó de totes les persones. I també procedeix de l'acord de coalició, perquè a Gant, no sé com deu ser a Espanya, l'Ajuntament és una coalició de diferents partits, hi ha els socialdemòcrates i els liberaldemòcrates junts. El 2001, quan van començar el seu primer període, van dir que totes les persones que viuen a Gant es consideraven iguals perquè volien reconèixer la diversitat considerant-la un element positiu. Així, aquesta és la línia de referència en la qual es basen i es mesuren totes les accions a Gant. Dins de la mateixa ciutat, tots els departaments diferents han de realitzar accions i totes es descriuen en aquest pla que els he mostrat. Així, el Departament d'Ensenyament també té un cert nombre de directrius o accions que cal portar a terme; per exemple, presten una atenció especial a les persones que no parlen el neerlandès a les classes, tenen tutors especials per ajudar a aquestes persones en qüestions de feina, posen un èmfasi especial sobre els emprenedors ètnics i, per a tots aquests camps, han determinat accions especials amb els resultats que caldria obtenir. El Pla que els he ensenyat era un pla de fa tres anys. Acaba l'any 2008 i es basava en algun pla anterior, de manera que hi ha un historial de planificació. El pressupost total de la ciutat assignat a aquests plans és de 4,2 milions d'euros. Hem d'augmentar aquest pressupost amb els diners que l'autoritat flamenca proporciona per a la feina de l'Oficina d'Integració Cívica, però també per a la Casa de la Llengua Neerlandesa, de manera que cal augmentar-lo fins a 1,5 milions, que és el pressupost disponible per portar a terme tots aquests plans.

Em sembla que puc descriure breument què fa la nostra oficina, perquè és bàsicament el mateix que Inge els ha explicat aquest matí, però penso que una cosa és redactar lleis com ara la legislació d'integració cívica i una altra cosa és el que hauria de passar per implementar-la, perquè en el moment d'implementar-la s'hauria de

treballar conjuntament amb tots els socis locals. Tenim molt bona relació amb l'Ajuntament, ens proporcionen el nostre edifici i també alguns membres de la plantilla i una mica de finançament addicional, de manera que és gràcies als diners de l'autoritat flamenca que podem fer la nostra feina.

Així doncs, això és el que han vist aquest matí, nosaltres estem inclosos principalment en aquesta fase preliminar de la primera etapa i som de fet els directors que hem de portar el nouvingut a aquesta primera etapa en general: orientació social, ensenyament de la llengua i orientació professional. Aquí poden veure els diferents socis amb els quals hem de cooperar, perquè no donem classes de llengua neerlandesa nosaltres mateixos, sinó que hi ha altres escoles que proporcionen aquest servei, però ens hem d'assegurar que el nouvingut pugui trobar tots aquests llocs. Així, si seguim breument el camí que ha de recórrer el nouvingut quan arriba a la ciutat de Gant, en primer lloc, el que fa és acudir a l'Administració i dir que viu a Gant. En un primer moment, els responsables municipals no s'ho creuran i enviaran un policia perquè comprovi si aquesta persona realment viu a Gant. En cas afirmatiu, podrà venir a recollir els seus papers i, en aquell moment, li enviaran una carta notificant-li que ha d'anar a l'Oficina d'Integració Cívica dintre d'un termini de tres mesos. Aquest és el reglament nacional que també hem acordat amb l'Ajuntament perquè volen que els migrants vagin a informar de la seva estada a Gant, i ells també reben la primera carta que els notifica que poden anar a l'Oficina d'Integració Cívica. Així, podem escurçar molt el temps perquè la gent es familiaritzi amb nosaltres, perquè ens hem adonat que és molt important que la gent assumeixi quan recorren a nosaltres la importància que té seguir aquests cursos. Després de tres, quatre o cinc mesos, aquestes persones han establert la seva xarxa social, les seves vides, potser troben una petita feina i aleshores és més difícil motivar-los i aconseguir que comencin a seguir tot aquest procés. Si el nouvingut no ve durant els primers tres mesos, se li torna a enviar una carta notificant-li que ha de venir i aleshores hem de comunicar a l'autoritat flamenca que aquesta persona no ha fet el que havia de fer. Aquest primer contacte que hem establert és únic a la comunitat flamenca. Tenim una plantilla de trenta persones, i divuit d'aquestes persones són de nacionalitats diferents. Així doncs, considerem que és molt important rebre i acollir el nouvingut en la mesura que sigui possible en la seva pròpia llengua. No sols els cursos d'orientació social són en la llengua del nouvingut, sinó que, si és possible, també les primeres entrevistes es fan d'aquesta manera. Tal com els han explicat aquest matí, ajudem el nouvingut perquè s'adreci a la Casa de la Llengua Neerlandesa i allà se li fa una prova de les seves capacitats d'aprenentatge. Després, hi ha una altra fase en què es determina quin nivell de la llengua serà el que li resulti més adequat. Aleshores es redacta un contracte que estableix clarament quan comencen els cursos, en què especifiquem les dates exactes de començament del curs d'orientació social i del curs de llengua neerlandesa. D'aquesta manera, poden fer els arranjaments necessaris, poden buscar algú que tingui cura dels seus fills i qualsevol cosa que necessitin per seguir el programa.

Una de les nostres tasques després d'oferir orientació al nouvingut consisteix a organitzar aquest curs d'integració social i, tal com gairebé han dit tots els socis avui, principalment s'ha de fer possible que puguin actuar com a ciutadans independents en aquesta societat, que aprenguin els valors i les normes, i que aconseguixin les capacitats necessàries per sobreviure a la comunitat flamenca i per forjar-se les seves vides. Com ho fem això? En la integració social, tenim objectius clars que volem assolir i ho fem també en la llengua del nouvingut o, a vegades, en els casos dels grups molt petits, busquen llengües que tots puguin entendre. Fins i tot a vegades hi ha alguna situació cara a cara entre dues persones. Aquesta setmana hem començat un curs en bool, una llengua africana de Somàlia, i hem tingut un professor, un intèrpret i un estudiant. Això a vegades resulta bastant car, però hem aconseguit oferir a tothom ensenyament en la seva pròpia llengua. A més ho fem de manera interactiva i diferenciada. Aquestes són les tasques principals. Oferim els nostres cursos en turc, francès, anglès, espanyol, àrab, rus, polonès, tailandès, xinès, bool, albanès, txec i qualsevol altre idioma. Demani'ns-ho i li proporcionarem. Intentem oferir ensenyament sobre diverses competències, de manera que no solament aprenguin alguna cosa sobre la societat flamenca, sinó que també siguin capaços d'obrir-se camí després del curs. Per a nosaltres és important que no sols coneguin el sistema social o d'ensenyament, sinó que després del curs sàpiguen on trobar informació sobre les escoles, sobre ensenyament i sobre feina, de manera que tot això forma part del programa. Tenim 11 temes d'aprenentatge que ara esmentaré: parlem de Bèlgica i Gant, de transports, de l'estat de benestar belga, de la legislació sobre la immigració, de la feina, la vida familiar i l'ensenyament infantil, la salut, les condicions de vida, el medi ambient i el consum, els diners i la vida social i cultural. Aquest és el programa sencer que fem en 60 hores.

Tots els grups són bastant homogenis; tenim turcs junts, àrabs junts o persones de parla hispana juntes. També portem els grups fora de classe, ens n'anem a la biblioteca per ensenyar-los què és, com funciona, què es necessita per gaudir dels seus serveis. D'altra banda, el pla polític de la ciutat també especifica que la biblioteca ha d'estar oberta als nouvinguts i immigrants, i és per això que hi ha un bon assortit de llibres en llengües estrangeres. Ho intentem combinar d'aquesta manera, posant els nouvinguts en contacte amb la biblioteca. A més, la biblioteca s'ha de preparar per a l'acció quan aquests nouvinguts arriben.

Tenim un grup fix de professors, però també treballem molt sovint amb professors temporals. Tenim gent de nacionalitats diferents que imparteixen els cursos d'aprenentatge als nouvinguts.

Després d'això hem d'adreçar els nouvinguts a les escoles de llengua. Hi ha nivells diferents de capacitats d'aprenentatge; tenim gent que no parla ni una paraula, analfabets i també gent molt culta. A Gant podem oferir l'ensenyament de llengua apropiat per a cada persona.

L'objectiu és arribar al nivell 1.1. El curs universitari a Gant dura 60 hores. Per als analfabets la duració pot ascendir fins i tot a 500 hores. A més, una cosa molt im-

portant és que la majoria d'aquests cursos de neerlandès s'organitzen al nostre edifici, i això vol dir que si el nouvingut no acudeix a classe és molt fàcil que el professor de la classe de neerlandès informi el seu orientador perquè pugui fer una trucada o agafar la bicicleta i anar-se'n a comprovar quin problema hi ha. És molt important que puguem fer un seguiment de prop.

Aquest matí també s'ha presentat la perspectiva professional, educativa, cultural i social. De moment, només podem oferir aquesta perspectiva professional i ho fem mitjançant l'Oficina Laboral Flamenca (VDAB).

Per acabar, m'agradaria dir unes paraules sobre els menors, perquè també són un dels nostres grups objectiu. Les conclusions sobre la pregunta d'aquest matí: per què no és obert el programa a la gent amb una situació d'estada irregular? Bé, en el cas dels menors també hem d'oferir orientació sobre les necessitats referents a l'ensenyament perquè la Declaració Universal dels Drets dels Nens estableix que tots els nens han de tenir dret a rebre ensenyament. Així, hem començat a buscar gent activament, hem anat on viuen i hem intentat adreçar-los a les escoles. Molt sovint ens fan consultes; som l'agència principal que organitza consultes entre les diferents escoles per determinar quins problemes hi ha. Vam intentar fer-ho el darrer any, el 2006; teníem dos-cents menors els quals vam orientar cap als sistemes d'ensenyament, salut o benestar.

Tinc una nota del president que diu que se m'ha acabat el temps, així que ho deixo aquí. Gràcies.

Stuttgart

Sr. Gari Pavkovic

Benvolgudes senyores, benvolguts senyors,

Moltíssimes gràcies per convidar-me a aquesta conferència internacional i donar-me l'oportunitat de presentar tant la política d'integració d'Alemanya com la política d'integració municipal de la ciutat d'Stuttgart.

Sóc el responsable de la política d'integració en l'àmbit local a Stuttgart des del 2001.

Començaré amb la política d'integració en l'àmbit nacional. És necessari parlar-ne per entendre les possibilitats i les limitacions de la gestió de la política de la diversitat, i la política d'integració en l'àmbit local, ja que afecta les dues. Alemanya té una tradició llarga i molta experiència amb la immigració, però el començament va consistir a crear alguna cosa semblant a una política d'integració coherent a escala nacional. La integració no consisteix només a aprendre la llengua alemanya, també inclou la igualtat d'oportunitats i la participació en igualtat de condicions a tots els nivells de la vida pública. Així doncs, és millor parlar de participació que d'integració. L'any 1991, 1.800.000 persones van demanar asil, i l'any 2003 ja vivien a Alemanya un milió de refugiats registrats. També tenim aproximadament un milió de persones que no tenen documents, però no hi ha cap política per a aquesta gent.

El 2006 hi havia uns 6.800.000 estrangers vivint a Alemanya, és a dir, un 9% de la població, però un 19% de la població alemanya tenia antecedents migratoris, incloent-hi estrangers nacionalitzats. Per això, el tret principal del sistema d'integració alemany ha estat obrir les institucions bàsiques, el mercat laboral, l'autoocupació, el sistema educatiu i l'allotjament per als immigrants, i incloure'ls a l'estat del benestar i al sistema de política social general. Tot i això, cap dels nostres programes i projectes no s'han desenvolupat per donar suport a la integració d'immigrants durant els vint o trenta darrers anys. No hi ha hagut cap estratègia d'integració d'abast ampli per a la integració dels estrangers.

Un dels motius per a aquest desenvolupament és que a Alemanya les competències principals per a la política de migració i integració a escala nacional s'han dividit entre tres ministeris diferents. El Ministeri de l'Interior, el Ministeri de Treball i Afers Socials i el Ministeri de Família, Jubilats, Dones i Joventut. Amb la nova Llei d'immigració, el Ministeri de l'Interior va exigir competències més àmplies en el camp de les mesures d'integració. La responsabilitat de les mesures d'integració en l'àmbit nacional es va transferir a l'Oficina Federal per a la Migració i els Refugiats. En la mesura que la residència depèn d'una determinació, l'oficina d'estrangeria local i l'oficina de treball local estan ara coordinades per la llei. Un altre tret important és la natura de la política d'Alemanya. Alemanya és un estat federal; per això les compe-

tències dels ministeris federals són limitades. La implementació de polítiques federals depèn, en bona mesura, dels lands, l'Estat federal i els ministeris, que també tenen plena responsabilitat pel que fa al sistema escolar i l'ensenyament a tots els nivells. No obstant això, en el camp del treball i la joventut, els ministeris federals tenen un cert control a escala nacional, i el tercer sistema típic de la política de migració d'Alemanya és la delegació de responsabilitats públiques envers les ONG, com ara Càritas i d'altres. I aquestes ONG són actors polítics importants no sols en l'àmbit local, sinó també en l'àmbit regional i nacional.

Una vegada més, no ha estat fins al segle XXI que Alemanya ha introduït una Llei de ciutadania més oberta i ha adoptat una llei d'immigració i un pla d'integració nacional que reconeixen la importància d'una estratègia d'integració completa: la Llei de ciutadania. L'any 2000 es va introduir el concepte de la UE per als fills d'estrangers nascuts a Alemanya, que esdevenen automàticament ciutadans alemanys per naixement des d'aquest any si un dels pares ha estat resident durant vuit anys amb tots els drets de residència o si ha tingut residència il·limitada durant tres anys com a mínim. Els nens que compleixen aquests requisits i nascuts a Alemanya a partir del 1990 tenen el dret a la nacionalització si la sol·liciten. Aquesta reforma de la Llei de ciutadania alemanya va introduir a la política oficial un concepte de nacionalització com a pas important que dona suport al procés d'integració. Una altra fita important ha estat l'informe del 2001 sobre la immigració amb l'anterior govern, que se centrava en la integració, promovent i exigint l'elaboració de contractes d'integració obligatoris que obliguen l'Estat a oferir cursos d'integració de llengua als nous immigrants i a cobrir l'import mínim de les despeses. L'informe va conduir a la nova Llei d'immigració, que va entrar en vigor el gener del 2005. Aquesta nova Llei també va crear l'Oficina Federal de Migració. A més, la nova Llei d'immigració s'ha reestructurat pel que fa als cinc títols de residència anteriors. Actualment, la Llei només proporciona dos títols de residència: el permís de residència temporal i el permís de residència permanent.

Els estrangers tenen dret a l'asil si la seva sol·licitud d'asil ha estat reconeguda per l'Oficina Federal per a la Migració i els Refugiats o pel Tribunal Administratiu i l'article 68 de la Constitució de Ginebra. Però menys d'un 10% de les persones que demanen asil a Alemanya obtenen el reconeixement, així que es toleren.

Aquest any Alemanya, que té un govern de coalició, ha arribat a un acord que proporciona una mica de reconeixement legal als refugiats que han estat tolerats durant un llarg termini i a les persones que demanen asil. Aquest assumpte ha estat a l'agenda durant molts anys i afecta uns 180.000 immigrants documentats a Alemanya que estan vivint sense permís de residència i, fins i tot, sense un dret provisional per romandre al país. El reglament nou dona dret de residència als individus que poden demostrar que han viscut a Alemanya durant vuit anys com a mínim, o sis anys en el cas de les famílies amb nens, a més del coneixement de la llengua alemanya i l'absència d'antecedents penals. Una altra condició és que cal que provin que tenen feina o una oferta ferma de feina a la fi del 2009. Però no hi ha cap política

per a les persones sense documents. Quan vius a Alemanya deu anys o, fins i tot, vint anys, en condició il·legal, no existeixes.

Aquesta part, el reagrupament familiar, la resumim. La nova Llei també conté disposicions per facilitar la integració dels immigrants, oferint-los cursos d'integració i de llengua. Ines Michalowski ha explicat aquest programa avui.

Migració laboral

A Alemanya hem tingut un canvi demogràfic i les tendències demogràfiques de les properes dècades ens porten a una disminució espectacular en la població alemanya. Si seguim amb els índexs de natalitat tan baixos que tenim actualment, la població alemanya serà només d'uns 60 milions de persones el 2050, una bona davallada respecte als 82 milions que tenim avui. Això crearà desequilibris perillosos en el mercat laboral i afegirà pressió sobre el sistema de Seguretat Social. El que tenim avui és manca de mà d'obra qualificada.

El govern anterior va introduir el que es coneix com la *targeta verda* per poder fer un seguiment de la mà d'obra, especialment en els sectors de l'alta tecnologia. De fet, ara també hi ha la iniciativa de targeta blava de la Comissió Europea. Els empresaris alemanys donen suport a aquesta iniciativa, però el Govern alemany no hi està d'acord. L'estratègia de recomanació per a la immigració regular de treballadors qualificats des de tercers països és típica d'Alemanya.

Els estudiants tenen la possibilitat de romandre a Alemanya fins a un any després de finalitzar amb èxit els seus estudis amb l'objectiu de buscar feina.

Nou Pla d'integració nacional

Un altre pas que ha convertit la integració en un punt clau a escala nacional és el Pla d'integració nacional. Els seus antecedents són els següents: una integració satisfactòria implica la igualtat d'oportunitats en la vida social i l'acceptació de la responsabilitat, la política de participació i la política d'acollida. Això exigeix esforços del Govern, de la societat civil i també dels mateixos immigrants.

El juliol del 2006 es va portar a terme una cimera d'integració per primera vegada en l'àmbit nacional amb la invitació del canceller federal. L'objectiu era preparar una estratègia conjunta sobre integració per a la cimera del 2007. El resultat ha estat presentat pel canceller federal aquest any en la segona cimera d'integració del juliol: el Pla d'integració nacional. Aquest es va desenvolupar tenint en compte dues directrius per portar a terme una política d'integració dialogant amb els immigrants, parlant amb ells, i no sobre ells, i per exigir exactament el compromís de cadascun dels participants. Les qüestions més importants del Pla d'integració nacional són les següents: la millora dels cursos d'integració, la promoció de la llengua alemanya des

d'un bon principi, la millora de l'ensenyament i de la formació, etc. El Pla d'integració nacional conté uns 400 compromisos, algunes mesures completes i moltes declaracions de bones intencions. Aquest Pla s'elaborarà el 2008 durant la tercera cimera, però és un procés molt llarg.

Una mica d'informació sobre la ciutat d'Stuttgart

La ciutat d'Stuttgart està situada al sud d'Alemanya i és la capital de l'Estat federal de Baden-Württemberg. També és una de les ciutats amb un volum d'exportació més gran d'Alemanya i d'Europa. Dels nostres gairebé 600.000 habitants, un 22% representen més de 170 nacions i 120 llengües en aquesta ciutat. La realitat de la diversitat cultural que tenim fins i tot supera aquestes xifres, ja que molts immigrants s'han nacionalitzat i ara no es consideren estadísticament estrangers. Gairebé un 40% de la població té antecedents migratoris i, actualment, més de la meitat dels nens que viuen a Stuttgart tenen antecedents migratoris. Aquesta evolució també és normal a Munic, Frankfurt i altres grans ciutats d'Alemanya.

Tanmateix, el canvi demogràfic de la globalització pel que fa als índexs de natalitat baixos fa que Stuttgart s'hagi d'enfrontar a reptes i adaptar-se a una situació canviant, especialment per garantir la igualtat per a tots els seus habitants en qüestió d'allotjament, ensenyament i vida professional.

A Stuttgart només hi viuen famílies amb nens a un 20% de les llars, i això significa que en un 80% de les cases d'aquesta ciutat només hi ha adults i gent gran. Així doncs, cal disposar d'una política d'acollida o no tindrem cap possibilitat per al futur.

El 2001, l'Ajuntament d'Stuttgart va adoptar un concepte ampli de la política d'integració en forma de compromís per a la integració, que encara no se satisfà i serveix com a model per a les ciutats principals d'Alemanya. El compromís per a la integració és una coalició entre política i Administració en el cas del sector públic; grups d'interès especials i empreses en el cas del sector privat, i associacions en el cas de la societat civil i també associacions d'immigrants com a part integrada de les societats. El nostre estimat alcalde considerava que la política d'integració tenia una prioritat alta i va establir un departament per a la política d'integració que era responsabilitat seva abans que això esdevingués un tema del departament social. L'objectiu és establir la integració com una tasca i una responsabilitat interdepartamental. Per donar suport a aquest objectiu, tenim un comitè internacional, un òrgan consultiu i l'Ajuntament. També hi ha immigrants que són membres d'aquest comitè.

Tenim tres objectius principals. Els puc resumir com una política de cohesió social i una política de diversitat cultural. De fet, hem desenvolupat més objectius focals amb resultats perceptibles i controlem un sistema amb indicadors que fan visible la desigualtat entre immigrants i els que no ho són. Tenim dotze camps d'acció, però no parlaré sobre tots aquests. En resum, per exemple, més d'un 90% dels nens immigrants passen 3 o 4 anys a la llar d'infants, però el seu nivell d'alemany és insufi-

cient quan comencen a anar a escola. El problema de l'ensenyament és que a Alemanya el sistema escolar és molt selectiu. Després de 4 anys a l'escola primària, els alumnes es divideixen en els tres nivells del sistema escolar i els instituts d'ensenyament secundari tenen un 60% d'alemanys i només un 15% d'immigrants, fills d'estrangers.

Nosaltres també ens hem de responsabilitzar a escala local i regional per millorar l'educació dels immigrants. L'èmfasi es posa en el fet de capacitar les associacions d'immigrants perquè esdevinguin socis actius. L'agència per a la integració, juntament amb les administracions de la ciutat, no han de ser només clients de programes d'integració com si fossin pacients a l'hospital, han de ser actors, part activa de la societat civil.

Finalment, pel que fa a la xarxa de ciutats europees, tenim experiències d'intercanvi amb trenta ciutats d'Europa aproximadament –Terrassa i Barcelona incloses– i un informe de revisió de cinc universitats per aprendre els uns dels altres. Per a nosaltres, és important intercanviar idees fora d'Alemanya referents a qüestions sobre l'allotjament, la política de diversitat i el diàleg cultural i religiós.

En conclusió, a Alemanya no s'ha produït cap canvi paradigmàtic cap a una percepció positiva de la migració. Tot i que hi ha escassetat de mà d'obra qualificada, les polítiques encara se centren més en els riscos que en les possibilitats de la migració. Tot el sistema de contractació falla i es mantenen les excepcions. A més, ens manca un enllaç entre les responsabilitats federals, regionals i locals, i resulta difícil desenvolupar una política d'integració coherent a escala local. Per tant, no tenim cap política d'acollida, tenim quelcom entre la política d'acollida i una política d'aturada de la immigració nova a Alemanya. Malgrat aquests reptes, ens concentrem més en els riscos que en les oportunitats. Des de fa dos o tres anys hi ha hagut un petit moviment de la política d'integració amb els immigrants i un grup insuficient per a la política d'acollida, però hem començat pel principi. A escala local, hem de crear mesures concretes perquè hi ha els problemes i les solucions, de manera que les ciutats són els laboratoris i els centres de competència principals per desenvolupar solucions d'integració a tots els països europeus.

La lliçó que hem après de la política d'immigració alemanya és la següent: cal deixar que el fenomen de la immigració es produeixi, però alhora cal tenir una política d'immigració explícita.

Gràcies.

Barcelona

Sr. Daniel de Torres

En el programa hauran vist que estava previst que parlés Ramón Sanahuja, director d'Immigració de l'Ajuntament. A mi, fa just una setmana que m'han nomenat com a comissionat per a la Immigració i varem decidir que seria una bona manera d'es-trenar-me. En qualsevol cas, tot el que us explicaré és producte de la feina del Ra-mon i de l'Amaya Berasategui, que és la responsable d'acollida de Barcelona, de tot l'equip i de tothom que es dedica a l'acollida a la ciutat, que no és poca gent.

Abans d'entrar en més detall, explicaré la nostra estratègia. Faré referència a quatre dades sobre el flux migratori a la ciutat de Barcelona dels últims anys, i també em referiré al marc polític global a partir del qual se'n deriven les polítiques més es-pecífiques d'acollida.

El nombre de residents estrangers empadronats a la ciutat de Barcelona va pas-sar de les 53.000 persones el març del 2000 fins a 250.800 el gener del 2007. Això significa passar del 3,5% a un 15,6%. És un fenomen recent i, si ens comparem amb altres països d'Europa, encara ens trobem, globalment, en una fase d'acollida en la qual els nous residents es van assentant, es van reagrupant les seves famílies i aquest reagrupament es va incrementant: l'any passat va haver-hi 5.700 sol·licituds de rea-grupament a la ciutat.

També, a diferència d'altres països, es tracta d'una immigració sobretot econò-mica, no tant de refugiats o de sol·licitants d'asil, conseqüència de l'etapa important de creixement econòmic que hem tingut en aquest país durant molts anys. A tot l'Estat espanyol, de desembre del 1996 a desembre del 2006, el nombre d'altres a la Seguretat Social ha augmentat en 6 milions: varem passar de 12,5 milions a 18,8 milions; un creixement del 50% d'afiliats a la Seguretat Social en 10 anys.

Pel que fa a l'origen dels residents estrangers a Barcelona, la meitat són del con-tinent americà, sobretot d'Amèrica del Sud; un 21%, de la Unió Europea dels 25; d'Àsia, un 16%, i d'Àfrica, un 8%, fonamentalment del nord i del Magrib.

Les nacionalitats principals són Equador (la primera amb diferència, amb uns 25.000 residents), seguida d'Itàlia (que conté una part d'argentins), Bolívia és la tercera, Perú, Marroc, Pakistan, Colòmbia, Xina, França, Argentina i m'aturo aquí. Un 52% són homes i un 48%, dones. Es tracta d'una població jove, la meitat es troba en la franja de 25 a 39 anys, no hi ha pràcticament immigrants majors de 65 anys, amb prou feines un 1-2%, i el 29% dels immigrants majors de 16 anys han fet estudis superiors (a Barcelona, aquest valor en el còmput global de ciutadans és del 19,2%).

Per tant, es tracta d'un procés estructural, no conjuntural. Els fluxos continua-ran, es donen les condicions demogràfiques i de mercat de treball perquè això se-

gueixi així, no amb la intensitat de l'etapa 2001-2004, que va ser el moment de més entrada, però evidentment ens trobem davant unes persones que tenen unes necessitats i demandes concretes, que es concentren en un espai molt determinat, el municipi, i, per tant, els municipis han d'haver estat els primers a afrontar les demandes d'aquesta acollida, i després les d'integració i acomodació. Ara, però, ens interessa la primera part, l'acollida.

Abans, faré una referència al marc polític global de l'Ajuntament en temes d'immigració, que no és altre que el Pla municipal d'immigració, que es va aprovar el desembre del 2002 amb la unanimitat de tots els partits polítics del consistori i un consens que seria desitjable que continués en el futur.

Aquest Pla ha estat el veritable full de ruta de les polítiques de l'Ajuntament. L'objectiu global del Pla era assolir la integració real de les persones immigrades en tots els àmbits de la vida ciutadana de Barcelona. No puc deixar d'esmentar que ahir, quan la senyora Sandra Pratt va explicar el *Manual de bones pràctiques* de la Comissió, el Pla d'immigració de Barcelona apareix com a bona pràctica i és l'única experiència municipal del país que hi apareix.

Em referiré molt breument als principis d'aquest Pla, que són del 2002, però continuen estant completament vigents i, per tant, continuen guiant les nostres polítiques d'immigració:

1. Igualtat, en el sentit que les persones siguin tractades amb igualtat davant la llei, igualtat de drets i deures, en l'accés a recursos i oportunitats socials que de vegades no se'n parla tant, però és important apuntar.
2. Diversitat cultural: que les persones puguin expressar-se culturalment en llibertat, sempre dins els límits que imposen la llei i les normes de convivència, però m'agradaria comentar que és un reconeixement de la diversitat, posar-la en valor, però de vegades tenim la tasca important de treballar molt el que ens uneix i no el que ens separa. Aquí rau la clau de la integració i cal determinar quin és el terme mitjà, a quines prioritats es posa l'accent, aquesta és la peça clau de les polítiques d'immigració.
3. Convivència: molt diferent a *coexistència*. Espai compartit, diàleg, interacció... però amb una frase molt significativa: no volem una pluralitat de societats, volem una societat plural.
4. Cohesió social: les persones s'han de sentir vinculades al context on viuen i se n'han de sentir part integrant. Un sentit de pertinença és fonamental per construir un projecte col·lectiu com és la ciutat.
5. Normalització: les persones immigrants han de trobar resposta a les seves necessitats a la xarxa normalitzada de serveis existent. No s'han de fer estructures paral·leles excepte en casos com el de l'acollida, en què s'ha de donar resposta a una necessitat molt determinada. Cal una adaptació total dels nostres serveis a la nostra realitat: Catalunya ha passat de 6 a 7 milions. Hi ha hagut altres moments de la història d'aquest país i d'aquesta ciutat

semblants i els serveis s'han hagut d'adaptar. El que no pot passar és que els elements favorables repercutixin sobre uns i els elements de conflicte afectin una altra part. Ha d'haver-hi un compromís molt fort de l'Administració a mantenir la qualitat dels serveis i de vida de tots els ciutadans.

6. Transversalitat: és un element absolutament prioritari, no sols entre departaments, sinó entre administracions, sectors de la societat, etc.
7. Participació: també és un aspecte molt important. Cal cercar la participació plena en la vida política i social. Aquí, evidentment, hi ha el dret de vot, que creiem que s'hauria de donar als immigrants, però la participació no es limita al dret de vot. Hi ha una participació més social i cívica en la qual ja es pot treballar.

El Pla d'immigració ja fa referència a l'acollida com un dels temes crucials i ja hi ha el mandat de la ciutat per encarar un pla d'acollida. Abans d'entrar en l'origen de les polítiques d'acollida de la ciutat, crec que les polítiques d'immigració i acollida depenen molt de les circumstàncies concretes i les característiques de l'indret. Les qüestions culturals, socials, religioses, econòmiques... determinen d'alguna manera els processos d'integració i s'han de tenir molt en compte.

Això fa que una política concreta d'una ciutat no es pugui traslladar esperant els mateixos resultats a una altra ciutat, ni la d'un altre país, ni molt sovint del propi. Si hagués de destacar una característica molt concreta de Barcelona que afecti la manera com aquesta ciutat afronta la seva estratègia en matèria d'acollida, és la diversitat i la riquesa del teixit associatiu de la ciutat. La manera d'abordar reptes col·lectius a la ciutat, a partir de la col·laboració entre el conjunt d'actors és un element característic d'aquesta ciutat i marca totalment la nostra estratègia d'acollida. Una acollida que fa molts anys que es fa, l'origen simbòlic de la qual és el SAIER, que és el principal equipament públic d'acollida de la ciutat, que es va crear l'any 1989 i va néixer a conseqüència d'una proposta que es va fer al Consell Municipal de Benestar Social, un òrgan participatiu de la ciutat, que ja va detectar en aquell moment la necessitat de donar resposta a aquestes realitats. L'Ajuntament, davant d'aquesta demanda, no va crear un equipament totalment nou, sinó que va decidir identificar les entitats que ja treballaven en aquest àmbit, es va reunir amb aquestes i, a partir d'uns objectius i una metodologia compartida, va posar en marxa aquest equipament. Les entitats que hi participen són el CITE, la Creu Roja, el Col·legi d'Advocats i l'ACSAR, i més endavant s'hi van unir l'AMIC i el CNL. El SAIER, durant aquests 18 anys, ha atès unes 117.000 persones.

Amb els anys, el nombre d'immigrants va anar augmentant i les entitats que es dedicaven a temes d'acollida es van anar diversificant i augmentant: sindicats, paròquies, associacions de veïns, associacions d'immigrants..., que oferien una enorme varietat de serveis. Davant d'aquesta situació, el 2004-2005 l'Ajuntament va voler crear una estratègia global i compartida d'acollida a la ciutat. Es va obrir un període de reflexió i debat, d'octubre del 2005 a octubre del 2006, on van participar més de

60 entitats de la ciutat que es dedicaven a l'acollida. Aquestes entitats s'han consolidat com la Xarxa d'Acollida de la Ciutat. Es van crear grups de treball sobre els diferents temes a tractar: recepció, atenció social, habitatge, llengua, coneixement de l'entorn..., i així es va elaborar el Pla d'acollida de la ciutat, a partir de la idea d'aprofitar, coordinar, impulsar, reforçar i visualitzar la xarxa natural que ja existia a la ciutat. Això és el que més pròpiament defineix l'estratègia d'acollida de la ciutat.

Per visualitzar la feina del conjunt d'entitats, destaco una dada: es considera que, durant l'any 2006, les entitats principals van atendre més de 30.000 persones. Per tant, aquí la idea és que l'Ajuntament és un actor més, un actor important, però un més del conjunt d'actors que es dediquen a l'acollida.

El que va fer el Pla d'acollida és deixar clar a què es referia quan parlava d'*acollida*. El concepte d'*acollida* es va entendre com el conjunt d'accions que possibilita que les persones nouvingudes accedeixin a la informació i als recursos bàsics que han d'afavorir la seva integració a la societat receptora. A partir d'aquí, els objectius eren garantir l'accés a la informació bàsica de les persones nouvingudes i orientar-les en els circuits d'acollida per tal que poguessin desenvolupar-se autònomament a la ciutat, aconseguir que totes les persones que arribessin a la ciutat accedissin a la informació i als itineraris d'acollida, fomentar la coordinació entre els agents, promoure la implicació i la coresponsabilització dels agents socials, etc.

En resum, l'estratègia d'acollida a la ciutat és abordada des de l'Ajuntament mitjançant un equipament públic com el SAIER, que presta un seguit de serveis, reforçant els projectes d'acollida o de convivència liderats pels districtes, reforçant les actuacions d'acollida del territori mitjançant les xarxes ciutadanes ja existents (com Nou Barris Acull, Apropem-nos a Sant Martí o la Coordinadora d'Entitats del Poble Sec), reforçant i col·laborant amb les diferents xarxes sectorials (com la d'inserció sociolaboral, la Barcelona Activa i Benestar Social o la Coordinadora d'Entitats per la Llengua), i donant suport a les entitats que duen a terme projectes d'acollida concrets mitjançant la convocatòria de subvencions.

A través del Pla d'acollida també es va arribar a fer el mapa conceptual de l'acollida a Barcelona. A dalt de tot es troba la primera acollida i recepció. Comencem amb la recepció i d'aquí es deriven tres àmbits: drets i deures, acompanyament bàsic i ubicació. Això deriva a tota la varietat de necessitats d'acollida: l'accés a tràmits bàsics (empadronament, assessorament legal), als recursos bàsics (salut, educació, serveis socials, habitatge, inserció i formació laboral) i la informació d'accés a aquests recursos. També es destaca l'accés al territori i al coneixement (llengua, coneixement de l'entorn i participació social i cívica).

Tot aquest és el mapa de l'acollida que després ha d'afavorir la integració. Donaré alguns exemples concrets de projectes treballats en aquestes àrees:

- Recepció: la *Guia de recursos* de cada districte. És una guia en sis idiomes diferents que incorpora els vuit passos principals que hauria de fer una persona en arribar a la ciutat.

- *Manual de procediments*: recull els 25 tràmits més corrents que una persona sol·licita en arribar a la ciutat i és un manual per als professionals, voluntaris, etc.
- *Guia interna*: recull la totalitat dels actors dels agents d'acollida de la ciutat, la persona de contacte, els àmbits d'intervenció, etc. És una eina important per crear xarxa i tenir una radiografia del que són els agents a la ciutat.
- Empadronament: és una eina fonamental d'acollida. El padró ens dona un coneixement importantíssim de la realitat, serveix per planificar serveis i incloure'ls a la ciutadania: la llei diu que qui s'empadrona passa a ser un nou veí de la ciutat. Aquest concepte de veí té un significat simbòlic important, ja que és una eina imperfecta, però és la millor fotografia que tenim de la realitat.
- Salut: s'ha creat la *Guia d'accés al sistema sanitari*.
- Educació: es va crear l'Oficina de Matriculació i s'està treballant l'homologació i la convalidació dels títols. Aquest també és un altre element molt important.
- Serveis socials: els serveis socials han elaborat uns protocols d'acollida per als treballadors, perquè tinguin en compte les diferents especificitats dels immigrants; per exemple, quan es troben en situació d'irregularitat o quan han de modificar el permís i com pot afectar aquesta situació als serveis que se'ls ofereixen.
- Inserció i formació laboral: es deriva a la Xarxa d'Inserció Laboral de Barcelona Activa. Un projecte important impulsat per la Secretaria per a la Immigració és el d'inserció laboral per a joves de 16 a 18 anys, en el qual Barcelona participa amb molt interès.
- Accés al territori i al coneixement: aprenentatge de les llengües oficials. Es va crear el Centre d'Acolliment Lingüístic el 2005, amb cursos de català bàsic per a persones majoritàriament immigrants, tot i que són oberts a tothom. Va tenir 17.000 alumnes l'any passat i es fan cursos adaptats a perfils professionals, com ara d'atenció domiciliària. També s'ha donat suport a la creació d'uns materials comuns de qualitat en castellà. Pel que fa al coneixement de l'entorn, s'ha fet una prova pilot a Poble Sec, que ara s'està ampliant a Sants i, eventualment, a tota la ciutat, amb sessions informatives de recepció i coneixement de l'entorn gestionades per la Xarxa d'Entitats del barri.

Com a reflexió final, l'acollida que fem determina les pautes d'integració posteriors, no sols les polítiques d'acollida, evidentment. Per exemple, si no fos per les polítiques d'urbanisme dels anys vuitanta, de dignificació de barris, millora de la qualitat de l'espai públic i rehabilitació de zones degradades, el foment de la barreja d'usos a la ciutat..., sense aquestes polítiques, el risc actual de tenir guetos seria molt més elevat, i les dades demostren que els immigrants es van repartint cada vegada més per la ciutat.

L'acollida és el primer contacte de l'immigrant amb la societat que l'acull i el missatge que en rebí és molt important, perquè li dona una idea de quina societat vo-

lem fer: si és una ciutat que accepta el repte de la diversitat, si té voluntat clara d'integrar la diversitat en un projecte col·lectiu o no, si es volen reconèixer tots els drets com a ciutadans, si es vol potenciar la interacció i la barreja, si es volen aprofitar les oportunitats, si es vol encarar amb valentia les complexitats i els conflictes, que hi són... l'acollida és molt més que un conjunt de serveis i aquest és el missatge que ens hem de plantejar.

- Taula rodona sobre models d'acollida a grans ciutats amb, d'esquerra a dreta, Koen de Mesmaecker, Daniel de Torres, Joan Prats, Marisa Cortese i Gari Pavkovic. / *Secretaria per a la Immigració.*

Grup A2
L'acollida en l'àmbit escolar

Ponència. El marc institucional

Sr. Josep Vallcorba

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez, director de la Fundació Bofill

Anem a començar aquesta sessió de tota la tarda, en què hi haurà dos blocs diferenciats, en una primera part ponències i després ja entrarem en experiències centrades en l'acollida en l'àmbit educatiu.

La ponència inicial de la sessió de la tarda correrà a càrrec de Josep Vallcorba. Probablement la gent que sou aquí, que es dedica a l'àmbit educatiu, el coneixeu a bastament. Ell és subdirector de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social en el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, i un dels pares de les polítiques que en els darrers anys s'han implementat en el nivell educatiu, sobretot centrat en acollida i interculturalitat i en els plans d'entorn. Ell havia estat inspector d'educació, probablement ara ho és en excedència, per tant és una persona vinculada professionalment a l'àmbit educatiu, cosa que li repercuteix en el coneixement del que avui abordarà, i en la responsabilitat política en dirigir el Departament d'Educació. El títol de la conferència és «L'acollida en l'àmbit escolar dins el marc institucional».

Sr. Josep Vallcorba

Bona tarda.

Gràcies per fer-me pare d'aquesta criatura, però és un projecte col·lectiu. Aquest projecte sorgeix de moltes experiències durant molt temps, de vegades en situacions precàries i amb pocs recursos, però amb molta iniciativa, de moltes escoles i instituts del país que van anar donant resposta a una situació complexa com és l'acollida de l'alumnat nouvingut, juntament amb la integració i l'assoliment de l'èxit escolar. He de fer un marc institucional. Segurament per a la gent que us dediqueu a això no us diré res de nou, miraré de fer-ho de manera amena. Sabeu que la política educativa en relació amb la nova immigració es va acabar concretant en aquest pla per la llengua i la cohesió social, que va saltar a la interculturalitat. De vegades hi ha coses que s'acaben resolent de la manera més inversemblant. De fet, tothom sap que això és el que en l'argot educatiu anomenem LIC (Llengua, interculturalitat i cohesió social). Aquest pla se situa dins el marc de Ciutadania i Immigració 2005-2008, que no és

una suma de plans, sinó un exercici important d'un treball transversal, cosa complicada en la tradició administrativa, ja que tendim a subratllar el seu protagonisme, accions, i, per tant, treballar transversalment, més amb la visió del ciutadà que amb la de l'Administració, és un petit salt copernicà en la gestió i l'administració del país.

Em centraré en la qüestió de l'acollida, per tant, no parlaré gaire de processos d'integració i processos posteriors. He fet el subtítol, que és «dels inicis a la consolidació», tot i que de fet estem dient que l'inici d'aquest pla comença el curs 2004-2005, té tres cursos, i això en política educativa és molt poc, ja que l'educació vol temps, i un dels grans problemes és que les lleis sobre educació duren poc i estem sempre en situació de provisionalitat. Tot i només fer tres cursos, l'aula d'acollida sembla que sigui un tema ja consolidat, cosa que és un indicatiu que era molt necessària.

El tema de partida comença d'una pregunta una mica tòpica: això de la immigració és una amenaça? Ens hem de posar a la defensiva o és una nova oportunitat de repensar el sistema, entendre que la diversitat té una altra dimensió? I hi pensem en una dimensió oberta, pròpia de la globalització i el moviment?

La resposta, la vam donar, no tan sols per convicció política i pedagògica, o per un principi de gestió eficaç, sinó basant-nos en un rerefons d'experiència de país. Aquest és el marc en què em mouré perquè no aprofundiré en cap dels temes. Sabeu que en aquest país les masies tenen xiprers, que simbolitzen l'hospitalitat, i hi ha una tradició d'acollida a la Mediterrània, per tant tenim un rerefons cultural, unes arrels basades en l'atenció a l'altre. Per tant, la tria no va ser tant per opció política sinó per rerefons cultural. Una bona acollida és bàsica per a una bona escolarització, i un tracte amable és el millor aperitiu per a un procés educatiu i cognitiu. La situació va canviar molt en pocs anys. Ens trobàvem en una situació en què semblava que aquest país no participava de les dinàmiques europees, era com una illa, tot Europa intentava gestionar la qüestió de les noves migracions i aquí no passava res. Va començar el procés cap al 1991-1992, potser per les Olimpíades, amb un punt percentual que ha anat creixent any rere any, i ara ens trobem amb aquest 12,5, que es troba a la mitjana alta europea i, per tant, això no és una situació conjuntural, sinó un tema estructural propi d'una societat oberta, de globalització, de desequilibris demogràfics i econòmics, de moltes variables, que es va exposar a la ponència inaugural del Congrés.

La procedència ja no és com les migracions que es van gestionar de manera precària els anys seixanta, setanta i vuitanta, sinó que aquesta nova migració és més oberta, de tot arreu del món; la perspectiva és molt diferent. Ja no és una dualitat de dues llengües ni diferents perspectives d'un mateix estat, sinó que és un tema molt més obert i, per tant, la situa també en petits pobles que mai havien viscut una situació de migració.

La reflexió teòrica d'aquest projecte és molt treballada al dia a dia, des de totes les perspectives, i és un projecte amb molt pressupost, pensem que la partida per immigració es va multiplicar per 10 del 2002 al 2003, i aquesta reflexió consisteix

també a no confondre igualtat amb diversitat i identitat (igualtat: drets i deures; diversitat: visió plural, identitat, en el sentit més múltiple i menys exclouent del terme). Això ho vam situar per establir les tres línies de treball.

La primera és la llengua, que en el nostre cas és un element clau d'identitat, però alhora és un element bàsic per construir el coneixement, per gestar i gestionar la convivència.

La interculturalitat, per subratllar el valor de la diferència, sobretot per subratllar que som tots més iguals que diferents, per potenciar tot allò que ens uneix, sobretot quan parlem d'alumnes que tenen molt més futur que no pas passat. La referència és que un jove de Beirut amb un de Barcelona tenen molt més en comú que amb els seus pares respectius. Un altre tema seria evitar l'exclusió i potenciar la idea de cohesió social, que a l'escola seria inclusió escolar. Va anar sorgint un lema que era: «convertir les pors en problemes i els problemes en solucions». Traduíem l'ens eteri, la por, la sistematitzem en problema i llavors busquem solucions. És un tema d'anar encaixant i construint; és complex, en cap moment no podem anar de segurs, sinó que s'ha d'anar construint, pensant i repensant sistemàticament.

L'escola és una institució potent i prestigiosa, malgrat totes les consideracions crítiques, però justament per això de vegades la sobrecarreguem. La societat li demana molt, la pressiona molt. Hem de donar la dimensió adequada, però no demanar-li més del que toca. S'ha de fer una feina molt ben feta a l'aula, al centre educatiu, als passadissos, activitats generals, etc., però també hem d'anar més enllà de l'escola, hem d'intervenir en altres àmbits i altra gent ha d'intervenir en l'educació. No hem d'escolaritzar la societat, sinó que hem d'aconseguir que la societat educui. No hem de posar més serveis a l'escola, sinó aconseguir la idea de la ciutat educadora, amb els plans educatius d'entorn.

Un element clau d'aquest procés va ser crear un equip d'assessors i assessores LIC, de bons professionals, que havien d'ajudar en aquest procés de transformació d'aquesta pràctica docent. No en el discurs, sinó en la implicació, primer ajudant i de mica en mica que els docents ho facin sols. Són processos que demanen confiança, i no tan sols tècnica, ans canvis d'actitud (cosa que és més difícil). Aquest assessorament es basa en un procés de sensibilització, diagnòsi, intervenció i seguiment, i la clau és el modelatge. Això és una feina que és difícil, no hi ha un manual, es basa a observar i avaluar i, a partir d'aquí, sistematitzar-ho per anar avançant.

Un altre element important va ser crear un espai web on concentrar documents, bones pràctiques, recursos, eines, que és el XTEC del Departament d'Educació que es diu LIC, i és un espai que va creixent a base d'aportacions.

Una altra línia important va ser tot el pla de formació. Hem d'anar ajudant el professorat a entendre que no és una situació excepcional, sinó que aquest serà l'horitzó del futur.

L'element clau és la cohesió social, que no hi hagi marginació, i l'element fonamental és l'èxit educatiu per a tothom. Aquest èxit escolar, avui en dia el situem en un 70%, però si agafem la població de grups minoritaris, de risc, podríem dir que la

situació s'inverteix. Tradicionalment parlariem de col·lectius gitanos, però ara aquí podríem afegir col·lectius tradicionalment amb menys nivell educatiu: magribins, equatorians..., i hauríem d'aconseguir superar aquest tema. Quan estem parlant d'èxit acadèmic, és necessari, però no suficient, ja que també hi ha un altre èxit, personal, lligat a l'autoestima, però també lligat a l'èxit social, i finalment ho situaríem a l'èxit laboral, que és quan acaba el procés. Per tant, quan parlem d'integració es tracta de lligar totes aquestes coses. L'èxit, a més, aniria lligat a moltes interaccions, dels professionals, famílies, entorn i institucions, i a més amb les expectatives, models que es tenen, de les interaccions que es generen d'acció-reacció, empatia i confiança, i finalment dels rols, lligams i compromisos, tant de l'alumne com de les famílies com del professorat. Aquestes serien les variables que influirien directament en l'èxit, al marge del capital familiar cultural, que és potser l'element més important. Però si parlem de sistema educatiu hem de veure com l'escola dona resposta a aquestes situacions de descompensació inicial.

L'altre element crucial és la llengua. Hem de fer un nou projecte lingüístic on el català sigui l'eix vertebrador d'un projecte obert, que s'entengui que no estem parlant de dues llengües, sinó que estem parlant de tres llengües pel cap baix, i de seguida hem de començar a posar des de qüestions d'actituds com de valoracions diverses, perquè la situació lingüística va molt lligada a aspectes psicolingüístics, lligats a la imatge, a l'autoestima, i, per tant, nosaltres hem intentat pensar en un procés de llengües complementàries lligades a aquest procés. Una de les primeres és la llengua amaziga, l'altra, l'àrab (amb molta assistència, més de 1.200 alumnes, no són classes pensades només per a l'alumnat d'aquest origen, sinó classes obertes per a tothom, és a dir, que, gràcies al fet que hi hagi aquest alumnat a l'escola tots podem aprendre una nova llengua), classes de llengua romanesa (amb més de 400 alumnes), llengua xinesa i anar creixent, estem a punt de fer el quítxua, l'aimara... l'escola com una activitat complementària en el seu projecte lingüístic ha d'anar tenint aquesta sensibilitat, que és el millor discurs que podem fer en benefici de la nostra llengua.

Un altre element de la interculturalitat és com els nostres prejudicis i *inputs* ens condicionen la mirada i ens condicionen la realitat (com la imatge clàssica en què hi ha qui veu una jove i hi ha qui veu una vella), per tant, aquí hi ha tota una feina a fer des del currículum al treball de la tutoria i les actituds.

L'aula d'acollida sabem que és un projecte que és un recurs, però també una estratègia, és l'aula del futur, oberta, interactiva, que es treballa amb les tecnologies de la informació i la comunicació, que es treballa per projectes, que hi ha *inputs* de l'exterior, la gent entra i surt, tota una idea d'aprenentatge-servei, una idea de treball cooperatiu, diferent. L'element clau és que hi hagi professorat implicat, responsable, amb ofici, que no sigui l'últim professor que arriba que s'encarrega dels últims alumnes que arriben, perquè això crea un procés de marginació, sinó que sigui un dels millors mestres el que s'encarrega d'aquests alumnes que, en aquest cas, ho tenen més difícil.

Hem creat documents, una col·lecció, juntament amb la Fundació Bofill, que comença amb l'acollida i anirà treballant els diferents perfils de l'alumnat, per tenir un discurs sòlid, una revista que és una caixa d'eines, aquest espai web, molts materials per tal d'anar construint el discurs. L'element dels materials volem que sigui aquest element innovador; el llibre de text comença a ser del segle passat, avui en dia els materials amb els espais, elements informàtics, interactius... ens ajuden molt a tractar aquesta diversitat. L'aula d'acollida, l'hem posat per davant perquè són les classes del futur.

Un tema complicat és com passem de l'aula d'acollida a l'aula ordinària, tant per qüestions metodològiques com per qüestions actitudinals de la resta de companys de les altres aules. No hi ha encara una situació d'entendre que aquest és un dels elements claus del futur, l'atenció individualitzada, en la diversitat. Aquí estem treballant també a posar-ho molt fàcil amb recursos TIC (tècniques de la informació i la comunicació), EDU365, perquè es puguin fer adaptacions dels mateixos discursos amb diferents nivells de lectura, igual que abans hi havia novel·les graduades per nivell, com les que fa temps que coneixem de la llengua anglesa de novel·les adaptades a diferents capacitats.

Un altre tema clau és el seguiment de l'alumnat, com treballem les tutories, com aconseguim que hi hagi una tutoria transversal, no tutories segmentades, experiències de tutors entre iguals, ens parlaran dels alumnes guia de Mataró, són processos innovadors, interessants i claus.

Les aules d'acollida van tenir un informe d'inspecció realment bo, situada en el 85% d'aules que responien als criteris del Departament. En aquell moment, no arribàvem a 1.000; ara estem en més de 1.150 aules d'acollida, per tant, és prou bo. Un informe de la Universitat de Girona dels dos cursos, del 2004-2005 i del 2005-2006, ens situa amb unes idees molt interessants, ens diu que els resultats entre la integració i l'adaptació és un factor decisiu respecte a la incorporació i el desenvolupament de la llengua catalana, l'alumnat que ha assistit a un curs d'aula d'acollida aconseguix un coneixement acceptable de la llengua catalana, l'escolarització prèvia incideix clarament amb els resultats de la llengua, i ens dóna dos elements interessants: la percepció de l'alumnat d'estar aprenent i de ser ajudat és el factor més important dins el seu procés d'aprenentatge, com dèiem, l'afecte és el millor aperitiu del coneixement. Un altre tema és que hi ha un temps òptim d'estada a l'aula d'acollida: ni poc ni massa, per tant és un espai d'interacció, mai no hauria de ser un espai fix, sòlid, tancat, permanent, perquè seria contraproduent, i ens marca uns punts per millorar, que són la integració i l'adaptació escolar de l'alumnat asiàtic, hi ha molta distància lingüística i cultural, i un altre element de les actituds, que són les expectatives del professorat de l'aula ordinària en relació amb l'alumnat nouvingut.

És a dir, de vegades el mateix professorat fa aquesta transferència d'expectatives, li projecta una situació en què li tanca un horitzó de millora.

El tema clau és la continuïtat i la coherència, i el pla educatiu d'entorn és la continuïtat i la coherència més enllà de l'escola.

Tots els centres haurien de ser acollidors, no sols els que es troben en una situació més guetitzada, tots han de tenir aquesta dimensió en què tothom s'hi senti atès. D'aquí en surt un tema fonamental, i és que en l'imaginari col·lectiu de tots plegats, una escola respon a una imatge d'un monestir, claustre de professors, silenci, disciplina, llibre de text..., i creiem que és una visió que l'hauríem d'anar superant d'una forma radical, i l'imaginari haurà de ser més un aeroport, un nòdul d'intercomunicacions amb entrades i sortides permanents, amb molt rigor, flexibilitat, horitzons en funció dels molts tipus d'alumnat que hi ha, i aquest és el canvi conceptual que hauríem de poder donar en aquest procés.

L'educació és futur, no és una projecció de passat. Tots els centres han de treballar per construir el projecte de convivència. Ara és el repte que estem treballant, entendre la convivència des dels processos d'acollida inicial fins als temes d'absentisme, fins als temes de resolució i mediació de conflictes, fins a pactes en el tipus de relacions, les vestimentes, l'alimentació, els costums, etc. Aquest és l'exercici que ens tocarà fer en els propers cursos.

L'altre és entendre que la docència no és una qüestió del meu departament, aula o matèria, sinó del nostre centre; consisteix a saltar cap a un projecte d'equip. Finalment, el pla educatiu d'entorn: veurem alguna experiència de Manlleu, que ens parlarà de la concreció, és crear una xarxa educativa més enllà de l'escola, es tracta que la societat prengui consciència que l'educació té un lligam amb la convivència, que la convivència és educació, el civisme és educació i és convivència, igual que la competitivitat, i això és un continu. Si no som capaços de veure aquest continu i generem contradiccions, i en aquestes la vàlua que es trenca més fàcilment és la més fràgil, i els que reben aquestes contradiccions són els adolescents, que tenen menys recursos socials, econòmics, però també culturals, menys capacitat per gestionar la contradicció i són els primers que en queden exclosos. Aquest és el repte més important, com hem vist a societats com França, el Regne Unit..., hem de ser capaços de fer un discurs que no sigui el de l'escola, i després el de la societat, la competitivitat, i el discurs de la cooperació, la solidaritat... En aquest sentit, els mestres hem de fer sentir la nostra veu en espais que no siguin l'escola i parlar d'educació fora, perquè, si no, ens quedem dins amb la sensació que no podem, i no podem, hem de demanar ajuda a tota la societat, i aquest és el repte. Cada cop som més, la qüestió és si serem millors.

El moderador agraeix a la ponència haver estat un marc molt clar i concís en el temps assignat per ubicar el que el públic viu o coneix. Ho considera un bon inici per entrar a la segona part de la sessió, que és la concreció d'experiències de les tasques en centres on es desenvolupen aquestes accions.

Taula rodona. Experiència de l'IES Maragall de Barcelona

Sra. Dolors Berenguer

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez

Començarem amb la senyora Dolors Berenguer. Ella és de l'IES Joan Maragall de Barcelona i ens presentarà l'element de l'acollida a l'Institut Maragall.

Sra. Dolors Berenguer

Bona tarda.

Exposaré l'experiència de l'IES Maragall, de l'Eixample de Barcelona. Les persones que ens dediquem a l'educació podríem parlar molt de la nostra experiència a l'aula d'acollida. No es tracta de donar models, sinó d'encetar, a partir de tots els ventalls exposats pel senyor Vallcorba, totes les reflexions.

L'alumnat nouvingut de secundària té dos aspectes molt clars. Un és la quantitat d'alumnes que tenim nouvinguts, enguany tenim 50 alumnes a l'aula d'acollida, la majoria arribats enguany. Per què a l'Eixample un institut pot tenir tants alumnes d'aula d'acollida? Per molts motius. Hi ha molts alumnes passavolants, que han arribat tard a Barcelona i no han trobat un lloc a la seva zona de residència i van a l'aula on troben un espai lliure, i, per tant, això omple més l'aula d'acollida, i després també alumnes que arriben al barri i es queden allà. A aquests alumnes, a la secundària, els diferencia un aspecte important. El fet de ser adolescents, encara que diguem que l'adolescència és un concepte occidental, ells tenen l'edat que tenen, entren a aquest món i en veuen els patrons, els influeix. Un altre aspecte és que molts s'incorporen molt tard a un sistema educatiu diferent, de vegades mal escolaritzats, cosa que són dos reptes i, a més, amb la pressió social i educativa que és la pressa que tenen per entrar a l'aula normal, si de vegades volen continuar estudiant, ràpidament, o altres estan molt bé a l'aula d'acollida i no tenen cap pressa, però sí que en l'aspecte escolar se'ls exigeix aquesta entrada ràpida, i han de continuar els estudis. Sigui com sigui, a secundària, aquest factor d'urgència, de vegades aparent o creat socialment, pot generar estrès i desubicació pel que fa als coneixements de l'alumnat de l'aula d'acollida.

Les dades són: setembre del 2007, 43 alumnes; setembre del 2008, 50 alumnes. Alguns marxaran al llarg del curs, però se n'incorporaran d'altres. Països: moltíssims,

alguns dels mateixos blocs lingüístics, tot i que alguns poden ser portadors de llengües com el guaraní, però d'un bloc comú, i d'altres de blocs lingüístics totalment diferents o de llengües úniques, com poden ser els de Filipines o del tagal.

L'important són els títols, la nova realitat educativa, escola inclusiva. És a dir, allò que sentíem fa un moment: l'escola no ha de ser un lloc on tenir alumnes tancats en un espai sense tirar endavant. Els centres han de ser inclusivament, però no sempre és fàcil. Nosaltres ens movem en dubtes, actuem i quan hem pres una decisió pensem que no hem globalitzat prou, i altres vegades la sensació és que aquell alumne no ha entès gran cosa de la inclusió. I canvis: canvis en la metodologia, l'organització, les estratègies i els recursos. L'aula d'acollida ha de ser un punt de trobada d'aquests canvis, però sempre d'acord amb la tutoria de l'aula ordinària.

Les característiques d'aquest alumnat, l'edat, el nivell d'escolarització i la llengua d'origen seran molt importants en l'organització de l'aula d'acollida. Per organitzar les metodologies hem de tenir un pla d'acollida, que a la vegada ja està personalitzat per alumnes, que preveu, quant al nivell de cada alumne, la llengua d'origen, el procés d'adaptació.

L'adaptació dels continguts és molt important, els criteris organitzatius han de ser coherents amb l'assistència a l'aula normal. En el primer moment d'entrada, en A1 sí que ho fem, aquest punt de referència molt continuat, contacte amb la llengua molt profund, però, després, l'aula d'acollida ha d'estar organitzada d'una manera molt flexible, perquè, si no ho està, parcel·lem els alumnes i els privem d'assistir a les aules normals.

La interacció aula d'acollida-aula ordinària la duem a terme d'una banda participant sempre en tot allò que el centre fa i dissenya envers el treball amb l'alumnat, ja sigui de caire organitzatiu, ja sigui de sortides de qualsevol activitat, planificació o valoració. S'ha d'assistir a les sessions d'avaluació, les tutories, encara que comporti una càrrega per al professorat de l'aula d'acollida, i s'ha d'estar en contacte permanent amb el tutor. En aquest sentit, l'assessor LIC va molt bé perquè de vegades coordina la persona LIC, els tutors del centre i els tutors de l'aula d'acollida, i després els de l'aula normal. Aquesta coordinació ha de ser constant, hem de fomentar que els alumnes vagin a les sortides, participin a les activitats que es fan. El model d'horari ha de ser flexible. Moltes d'aquestes hores de l'horari no seran plenes per a l'alumnat de l'aula d'acollida. A la classe hi haurà hores que hi haurà un nombre d'alumnes, d'altres, un altre, l'únic que sí que procurem és que en algun moment de la setmana hi siguin tots.

Model de pla individual intensiu: és el seguiment i l'adaptació que es fa des de l'aula d'acollida per a cada alumne. Aquí es reflecteix en funció de quantes hores duu al centre, quantes hores ha estat a l'aula d'acollida, quantes a l'aula normal, quins canvis percebem, es fa el seguiment i l'evolució de l'alumne, es fa la revisió de tot allò que no funciona, si incideix en la llengua oral, no aconsegueix les perspectives d'evolució... I un punt que no està acabat de definir, que seria considerar les adaptacions dels currículums escolars per a cada alumne, pels coneixements previs, pels

continguts que sovint no entendrà. Tot això ha de ser seguit pels plans individuals intensius, que són el punt de referència.

La metodologia la basem en un ensenyament integrat, no fem llengua catalana, i intentem tenir en compte dos grans blocs, d'una banda, la funcionalitat de la llengua, allò que és més urgent i necessitaran més aviat els alumnes, i allò que els serà més significatiu i les unitats integrades, és a dir, anem més enllà de la llengua catalana i, en contacte amb l'aula ordinària dissenyem uns tipus, moments i espais en què puguem millorar la comprensió de l'alumnat de l'aula d'acollida en l'aula normal, per exemple, lèxics de socials.

L'any passat vam fer una prova, vam agafar expressions de llibres de primària de socials i naturals com la següent: funcions vitals. Els alumnes sabien què volia dir funció en si, no la paraula, sinó que volia dir acció, actuar i vida. Ningú de tota l'aula no va relacionar funcions amb aquests dos significats, amb un llibre de primària; per tant, és important que garantim tots aquests coneixements previs, com relleu, no és que la professora no ho expliqui, però moltes vegades es dona per suposat que són conceptes bàsics que si més no se'n té una idea, i de vegades no és només un problema de llengua i traducció, sinó un problema de base i coneixement. Això és important detectar-ho i és possible ajudar. Per tant, pensem que les unitats integrades són importants, i sempre un eix transversal, més que momentani, o fer sermons, és l'educació intercultural, que evidentment la posem en pràctica a l'aula d'acollida, i a l'aula normal no es fa aquesta educació intercultural.

Ara donarem uns exemples de metodologia interessants per reflexionar o, fins i tot, per criticar. Parlarem de les lectures. Abans, parlàvem de l'adaptació de les lectures, lectures significatives per a adolescents. De vegades els expliquem algun conte, però no són alumnes de P-4, està bé que coneguin la rondallística catalana, però pot ser que hi hagi expressions i frases fetes que no les entenguin. És important fer lectures significatives que continguin temes que els interessin i els aporten molt, valors, sensibilitat, lectures que els fan avançar i sentir millor com a persones i coneixement. Per què no podem fer una lectura de comprensió lectora amb un tema com l'àtom, de caire senzill, o de la llum? I tant que sí!, els agrada. Una altra cosa, per exemple: l'any que van participar a la volta al món, activitats que són determinades des del Departament d'Educació, perquè són activitats que sempre són adaptades i els estimulen moltíssim. Dins també de la comprensió de textos, adaptar textos o cantar les cançons van ser de les coses que més vam fer l'any passat. Els nostres alumnes se saben el *Boig per tu, Camins...*, moltes més segurament que l'alumnat de les aules ordinàries, i sovint ha elevat molt el prestigi, i de vegades han encomanat també les ganes de cantar i d'aprendre cançons en català, i descobreixen que tenim cançons precioses. Pel concert de Nadal, per exemple, tenim els nens xinesos que els has d'explicar el Nadal, i després d'altres que ho viuen molt, com els sud-americans, i aleshores vam decidir fer un concert de Nadal i vam agafar unes quantes cançons i en vam adaptar la lletra, com el *Fum, fum, fum*, que dèiem «ha nascut un minyonet molt morenet, fill de la noia Maria», qui és cristià s'ho creu i qui no, bé,

mira!, o en lloc de Santes Festes dèiem Bones Festes, i altres, com el *Noi de la Mare*, que és una cançó de bressol, que també li vam canviar la lletra i la cantaven en la seva llengua, i, per últim, vam fer un *Santa Nit* plurilingüe amb totes les llengües de l'aula d'acollida. Va tenir tant d'èxit que un alumne que parla panjabi, al cap d'uns quants dies, ens va dir el *Fum, fum, fum* traduït al panjabi, i la vam cantar tots, no sé si se'n reien, però la vam cantar tot el professorat.

Només voldria dir una coseta més: valorar les llengües, els noms en els idiomes, una nena peruana que descobreix el seu nom en xinès, o els jocs d'arreu del món.

Per Sant Jordi, a l'aula d'acollida hi ha adaptació del joc de l'oca per conèixer Catalunya, Europa. Van participar molt de la festa de Sant Jordi, pràcticament van portar el pes de la festa, i els companys em deien «que rebentarem, perquè la sala d'actes del Maragall no és un gimnàs, i ja veuràs com ens desanimarem», però vam tirar endavant amb molts dubtes. Els nostres alumnes van recitar Clementina Arderiu cantant rap, van recitar Pere IV, Verdaguer amb molts aplaudiments. Van estar contents, es van emocionar. Participar i emocionar-se és importantíssim per a l'emoció col·lectiva, formar part, estar inclòs, sentir empatia, experimentar cohesió social. Un últim exemple, uns alumnes de segon de batxillerat que fan el treball de recerca van venir a demanar-nos si podien fer el treball de recerca sobre la interculturalitat i, concretament, en molts aspectes de l'aula d'acollida; havien vist la festa de Sant Jordi, ens va sortir bé.

Experiència del CEIP Montseny de Barcelona

Sra. Matilde Mañà

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez

Ara continuem a Barcelona, però pugem una mica amunt, anem a Vallcarca, a un CEIP, a l'escola Montseny, i la Matilde Mañà presentarà també la seva experiència de l'aula d'acollida.

Sra. Matilde Mañà

A primària potser no hi ha tanta urgència com a un IES, per tant els alumnes tenen una mica més de temps per aprendre la llengua de l'escola i per adaptar-se a la nova situació.

Presentaré les característiques de l'aula d'acollida a l'escola Montseny i explicaré algunes de les activitats que s'hi duen a terme. L'escola pública Montseny està situada a Vallcarca i és una escola que imparteix ensenyaments de qualitat, és acollidora i integradora, intentem acollir tot tipus d'alumnat. L'escola és pública perquè s'hi trobi l'afecte que fa que els coneixements s'apreguin millor. Optimitzem el temps i l'espai, atenem les necessitats afectives de l'alumnat i tenim més del 50% d'alumnes estrangers.

Aquest curs és el quart que funciona l'aula d'acollida, tot i que ja fa molts anys que tenim alumnat estranger. Durant el curs passat vam atendre 36 alumnes de 6 a 12 anys de 12 nacionalitats diferents. Té un caràcter obert, els alumnes poden incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs i deixen d'assistir-hi en funció de les necessitats, per exemple, si un alumne és convenient que estigui a l'aula de matemàtiques, encara que el seu grup hi vagi, no baixa, en canvi si porta bé una assignatura del seu grup, fa el treball o assignatura que li convé. L'alumnat hi assisteix a temps parcial, generalment és una hora al dia, dues com a màxim, les altres estan a les seves aules amb els seus tutors i els seus companys, i això estableix una coordinació permanent amb el/la tutor/a de l'alumne.

L'aula d'acollida afavoreix i facilita l'adaptació escolar, amb les mateixes necessitats afectives que tenen els altres alumnes, però es focalitza molt en l'alumne que acaba d'arribar. De vegades, hem arribat a detectar problemes de desnutrició, ja

que quan et centres en aquell nen va molt bé per adonar-te que no ve esmorzat..., coses que es focalitzen des de l'aula d'acollida perquè potser el tutor no pot, i accelera l'aprenentatge del català per afavorir-ne una ràpida adquisició i capacitat d'expressió.

Les activitats a l'aula d'acollida són majoritàriament funcionals perquè es puguin transferir de seguida a l'aula ordinària o fora de l'escola. Tenen un enfocament comunicatiu de l'ensenyament/aprenentatge de la llengua, per afavorir el màxim de comunicació possible. Es potencia l'aspecte lúdic, per afavorir la relació amb els companys i augmentar la motivació, fins al punt que després no te'ls pots treure de sobre. Aquestes activitats es duen a terme tant a l'aula d'acollida com a l'aula ordinària, amb la coordinació del tutor o la tutora. També propicien l'ús de les noves tecnologies, perquè, com ja sabeu, les aules d'acollida tenen una dotació informàtica que permet plantejar activitats que requereixen usar les noves tecnologies.

Exemples d'activitats:

- Com un alumne ha d'aprendre un nou codi. És un alumne que està ben escolaritzat, té un codi propi, però arriba i aquest no li serveix. Es tracta d'un nen búlgar, l'alfabet és el ciríl·lic, quan ve a l'aula d'acollida se li ensenya a fer les lletres, i el nen les va aprenent. Es proposa als companys de classe que escriguin el seu nom amb l'alfabet del nouvingut, es dona un full de correspondència entre alfabetes. A l'aula tothom escriu amb grafies desconegudes fins ara. L'alumne nou fa de mestre als nens que tenen dificultats en el traç de les lletres o que no acaben de veure clara la correspondència entre alfabetes. En aquesta activitat hi ha la implicació de la tutora de l'alumne i demana al nen nouvingut que porti materials de la seva llengua. En aquest cas, el nen va dur *Tom Sawyer* i la mestra va fer que el nen llegís en veu alta, perquè tothom veiés que era un nen que dominava perfectament la lectura, no era un alumne que no sabés llegir, però quan va passar a mans dels nens d'aquí, els d'aquí no podien desxifrar-ne res. Així es va fer la reflexió que tots els llibres de l'escola són indesxifrables per a ell, vam crear una atmosfera de complicitat i de posar-se al lloc del nouvingut. Posteriorment, vam fer una exposició d'aquestes activitats.
- Activitat: «Arrela't també a Catalunya». Fem germinar arbres per simbolitzar les arrels a Catalunya. Parlem sobre l'arrelament que ells tenen als seus països d'origen, la família, els amics, l'escola, el poble... Després imaginem les noves arrels que creixeran aquí a Catalunya i com serà la nova vida, els amics que faran aquí, la família, la cultura... Al llarg del curs observarem el creixement de l'arbre plantat, que simbolitzarà l'arrelament personal a la nova situació. Cada alumne tria tres pinyons i els posa en remull, després de 10 dies es treuen perquè vagin germinant, i cada dia els van humitejant. Hem triat el pi perquè és un arbre molt arrelat a Catalunya i perquè els pinyons germinen molt de

pressa, i els alumnes necessiten veure resultats molt de pressa. Els alumnes van elaborant un mural amb tots els passos que van fent. Quan germinen s'han de plantar en un test, cada nen planta el seu pi i hi posa el seu nom. L'alumnat nouvingut que va arribant al llarg del curs, també comença amb els pins. A final de curs trasplantem els pins a un parterre de l'escola. Serveix per simbolitzar aquest arrelament que ells també estan fent a Catalunya. Fem un treball amb dibuixos del creixement i tota una part simbòlica.

- Entrevistes al adults. Es fa un treball previ sobre qüestionaris. Es treballen diferents models d'entrevistes i preguntes; després cada alumne escull un/a adult/a de l'escola per fer-li l'entrevista. Pot consultar els models anteriors. Després es fan equips d'entrevistador i fotògraf, s'enregistra l'entrevista i es fan les fotos. Finalment, l'alumne transcriu l'entrevista i hi insereix les fotos. Per fer-ho ha de crear un arxiu amb el programa del processador de textos, l'enregistrament, les fotos i després fa el tractament posterior. Aquest treball és una feina que propicia l'ús de les noves tecnologies, perquè ha de fer servir una enregistradora que tenim, que té una connexió per USB a l'ordinador, pot arxivar l'entrevista dins per so, s'ha de fer servir la càmera digital de l'escola, i també ha de confeccionar un document amb un processador de textos que reculli tota la feina feta, compaginar text, imatges, i crear els arxius corresponents. Aquesta feina també va molt bé per a alguns alumnes que encara que tinguin 10 o 11 anys arriben a l'escola sense haver vist un ordinador (a l'escola els trastegen des dels 4 anys), i una feina així és molt motivadora perquè s'hi posen.
- Qüestionaris a alumnes de l'aula d'acollida. Aquesta es fa quan ja fa dos o tres mesos que els alumnes són a l'aula d'acollida. Creen un qüestionari igual per a tothom referent al moment de canvi del país. Les preguntes giren entorn de la maleta: amb qui la vas fer, qui et va ajudar, què hi vas posar, què voldries haver-hi posat que no vas poder, què és el que més estimes de la maleta, per què no ens la duus... Coses destinades a reflexionar sobre el dol migratori, que apareix quan ja fa un temps que són aquí, que ja veuen que no tornaran allà, s'adonen que potser no veuran més les àvies... Especialment les iaies i els cosins. S'organitzen també equip d'entrevistador i fotògraf, i l'alumne pot expressar sentiments i emocions del moment de la migració, i troba un espai on se sent còmode. També hi ha molt treball amb les noves tecnologies. També és important que les preguntes se les fan en català i les han de contestar també en català, és una situació nova per a ells, parlar-se entre ells en català, sobretot els que són de la mateixa nacionalitat.
- L'última activitat és el treball per projectes que fem amb vista al tercer trimestre, quan l'alumnat ja comença a dominar una mica més la llengua. L'alumnat tria un tema de treball, en aquest cas el rinoceront. La motivació que els crea la tria, en ser dels alumnes, fa molt més planeres les dificultats que es trobaran a l'hora d'enfrontar-se a temes i materials que en una altra situació es perce-

brien com a molt més difícils. S'activen els coneixements previs del que sabem i del que volem saber. S'elabora un guió de treball, es fa una recerca creativa d'accions possibles, en aquesta part també s'ha de fer un treball, perquè, si no, els nens sí que pensen què poden fer. Fa uns anys els havíem de dir que hi anessin, i ara als alumnes se'ls ha de motivar a buscar altres llocs d'on extreure informació, i fer la reflexió de quines fonts més d'informació hi ha, a part d'Internet: biblioteques, enciclopèdies, adults, avis, pares... Internet només serà una font d'informació, en necessitem moltes més. Es planifica la feina, qui farà què... a cada punt del guió. Es preparen uns sobres per cada punt del guió on els alumnes poden classificar i desar tots els materials de cada punt. També serveixen per guardar ordenadament tota la feina que es va elaborant. Es tracta aquesta informació; lògicament, a l'aula d'acollida ha de ser per grups molt petits, perquè els alumnes encara tenen moltes dificultats per manejar textos, per tant ho compaginem amb altres activitats, busquem la informació, la seleccionem en funció del guió, l'organitzen, fan servir les noves tecnologies, la integren, els nens han d'aprendre-s'ho bé perquè després ho han d'explicar als seus companys a l'aula, la difonen i al final s'avalua tot el treball fet. Això ho vam fer l'any passat, i aquest curs els alumnes ja ens pregunten quan farem aquest projecte.

Com a conclusió es podria dir que l'aula d'acollida és un bon recurs per a l'escola, que facilita la integració escolar, que els infants la veuen com un espai propi i se senten atesos més individualment, la veuen com un espai de protecció i accelera l'aprenentatge de la llengua de l'escola, i els tutors de les classes la veuen com una ajuda i un complement a la seva tasca.

«Benvinguts». Pla educatiu d'entorn de Manlleu

Sra. Ona Sadurní

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez

De Barcelona anem a Manlleu, on es desenvolupa una experiència que es denomina Benvinguts, que és per a la primera acollida i es desenvolupa a les aules de P-3 de les escoles de Manlleu, i va a càrrec d'Ona Sadurní, llicenciada en traducció i interpretació i tècnica en integració social, i coordina el Pla educatiu de Manlleu.

Sra. Ona Sadurní

Començarem explicant el context de Manlleu perquè es vegin les raons d'aquesta iniciativa. Manlleu està situat a Osona, compta amb uns 20.600 habitants, i hi ha un tant per cent molt elevat d'immigració del Marroc, parlem d'un 22% d'immigració i un 16% procedent de Nador, per tant tenen una cultura i llengua diferent, bàsicament amaziga. S'estan incorporant força persones de l'est i xinesos, i algú de Ghana. A Manlleu teníem una onada prèvia d'immigració, els anys seixanta vam acollir moltes persones d'Andalusia, cosa que va provocar un condicionament urbanístic que es va concentrar en un barri que es diu l'Herm. Aquestes condicions urbanístiques es van fer ràpidament i sense gaires escrúpols, i, sobretot, basades en aquest barri. Cap als anys noranta va venir aquesta segona onada de què parlem, d'immigrants del Marroc. Les persones d'Andalusia ja havien anat guanyant en qualitat de vida, van anar abandonant aquests primers habitatges i s'hi va aposentar aquesta segona onada migratòria. Si veiem la distribució de la població, el 2007, estem parlant de 2.635 habitants i veiem que un 16% és marroquí i només un 6% són d'altres nacionalitats. Sempre ha anat creixent la immigració, però sempre la població marroquina és més alta, perquè els és de fàcil accés des dels anys noranta. Quan parlem d'educació es dispara el percentatge, perquè les persones que han anat venint són persones que estaven en edat de formar una família i tenir fills. En educació infantil i primària està bastant equilibrat, però, des que vam començar el projecte Benvinguts, la canalla ha anat creixent i ja estan a primària, però hi havia més desnivell entre educació primària i infantil. Estem parlant que a les aules d'educació infantil tenim un 41% d'immigració, a primària un 36,2% i a secundària un 27,9%.

Per afrontar aquestes transformacions, cap als anys noranta es va veure que era necessària una solució, sobretot per evitar la guetització escolar i fomentar el coneixement i la relació. Tota la comunitat educativa, juntament amb Iniciativa i l'Ajuntament, va creure oportú apostar per l'opció d'equilibri escolar, és a dir, tots els alumnes amb necessitats educatives especials de Manlleu es distribuïrien equitativament per tots els centres educatius, tant si eren públics com concertats. Això es fa a través d'una comissió d'escolarització àmplia i participativa. Aquesta acció ha anat marcant totes les actuacions que s'han anat fent des dels anys noranta a Manlleu. Sense això, no s'entendria ni el pla d'entorn, ni altres accions que anem portant a terme, perquè l'eix fonamental és l'equilibri escolar. Els dos eixos del Pla educatiu d'entorn són l'escolarització òptima, és a dir, l'èxit escolar de tots els alumnes, i un altre eix és la cohesió social i garantir la igualtat d'oportunitats, que és aquella unió de la qual parlava abans el senyor Vallcorba.

A Manlleu tenim set centres educatius, dels quals només un comparteix primària i secundària. De concertats n'hi ha tres i de públics quatre. Aquí només ens centrem en els que fan infantil i primària, perquè el programa Benvinguts només és per a les aules de P-3.

Programa per a la primera acollida: programa Benvinguts. Els seus objectius generals serien potenciar la relació escola-família; estem parlant de famílies que són novingudes i no han estat mai escolaritzades, per tant, s'ha de potenciar aquesta relació, s'ha de garantir la igualtat de condicions, contribuir positivament a l'adaptació de nens i nenes... És un projecte per a l'adaptació de tots els alumnes, no sols d'aquestes famílies novingudes, és un projecte que afavoreix tots els nens i la tasca dels mestres de les aules. També es tracta de proporcionar un bon acolliment als pares i afavorir la participació de l'alumnat en les activitats escolars. Aquest és un objectiu nou, perquè fa uns anys l'objectiu era que tots els nens s'escolaritzessin i que a P-3 volguessin anar a escola. Ara aquest pas ja l'hem fet i anem a buscar la participació de l'alumnat i de la família en les activitats de l'escola. Els objectius més específics serien facilitar l'entrada de l'alumnat al sistema educatiu català, afavorir l'acolliment, promoure l'educació intercultural, donar suport a les mestres de P-3, generar més confiança, esvaint aquests recels i estereotips, perquè les noies marroquines coneixen els dos codis culturals, nostre i seu, i això ens ajuda a fer aquest pont i generar més confiança, i també va bé per treballar alguns hàbits i normatives amb les famílies.

Anem a la descripció, que és quan s'entén més bé el projecte. A Manlleu ens trobàvem fa un temps que a cada inici de curs les aules s'omplien de nens, amb la particularitat que un 40% eren del Marroc, sobretot de Nador. Aquests nens tenien una llengua i cultura diferents, una religió diferent i no els havien escolaritzat mai. Aquesta situació esdevenia traumàtica. Si per a tots els nens ja suposa un trauma, imagineu amb uns nens que no entenien res, angoixats, angoixant la mestra, que no podia solucionar el problema i desatenia els altres, amb l'angoixa de veure que les famílies també marxaven. L'opció va ser buscar unes noies que fessin suport a totes les

aules de P-3. Aquestes noies havien de saber àrab, berber i català, i a més els dos codis, la cultura catalana i la motivació i habilitats per fer de pont entre la família i l'escola. Tenim 11 noies que es presenten a les tutores, coneixen el centre on treballaran, es concreten les tasques i preparen la benvinguda i les aules dels nens. Fan les trobades i cadascuna s'integra a les aules, i es posen a treballar com una mestra més; es comunica les famílies, se'ls explica com han d'anar les coses, les normes... Un cop passades les 3 setmanes se seleccionen 5 noies per portar-les als centres de Manlleu, ja que cada línia de P-3 compta amb 45 hores per fer servir aquesta noia de suport en tot el curs, i cada centre s'ho gestiona com li interessa: per a la castanyada, per fer difusió a les famílies que vinguin a les reunions... Sobretot, fem èmfasi en el fet que no és un programa bo perquè siguin dues mans més, sinó perquè fa aquest pont que no ens era possible fer abans i és un benefici per al funcionament de l'aula en general.

Les tasques: nosaltres respectem molt les especificitats de cada centre; si tots tenim els mateixos objectius clars, ens podem amotllar a les necessitats i especificitats que tingui cada centre, hi ha una elasticitat en les tasques. Aquestes tasques són les reunions informatives, que no són a cada centre igual; fer trucades telefòniques per assistir a les reunions, col·laborar en el dia de portes obertes, si hi ha dubtes; ajudar la tutora en l'acolliment i l'acompanyament el primer dia que els nens coneixen el centre; ajudar la tutora en l'atenció a tots els infants, perquè aquestes noies són tractades com una mestra més, el nen arriba, se li explica com funciona tot, també perquè els nens aprenguin els hàbits, perquè ho vagin fent; suport al període inicial i adaptació dels infants, si el nen es posa a plorar, explicar-li amb el seu idioma que no passa res, i igual amb l'atenció a les famílies, que la família no marxiangoixada; donar suport puntual al llarg del curs amb aquestes 45 hores.

De les valoracions que en fem, n'extraïem conclusions i ho reajustem, no és un projecte tancat ni ho fem igual cada any, es pot anar reajustant segons les demandes; per exemple, el primer any les noies de suport hi anaven només les primeres setmanes –no hi havia aquestes 45 hores–, i va sorgir aquesta demanda i es va fer. Al principi, només era una acollida, ara anem i busquem aquesta participació i complicitat amb les famílies perquè vegin la importància de fer escola.

Aquesta valoració es fa amb les mestres, amb les auxiliars, per separat, i es valoren la relació entre aquestes noies i les tutores, la relació que hi ha hagut amb els alumnes nouvinguts i amb els alumnes autòctons, si s'ha atès a tothom, quina percepció hi ha hagut des de totes les famílies, no sols de les marroquines, sinó també de les autòctones; si hi ha hagut relació entre aquestes noies i les famílies d'aquí, si ha ajudat a l'adaptació d'aquests nens. De la valoració se n'extreuen coses positives i anècdotes, pensàvem que els nens marroquins ploraven més que els catalans, i no és veritat, ploreu igual, però no els podíem dir «no passa res», i ara sí.

Sobretot, volia fer èmfasi que és un treball que va bé per a tota l'aula en general. Els col·lectius que hi participen són sobretot les mestres de P-3 amb aquestes 11 noies de suport, les famílies de P-3, les direccions del centre i tot l'equip educatiu en

pes, els mediadors també són una gran ajuda a l'hora de buscar-nos aquestes noies, que no és un perfil gens fàcil de trobar, també hi ha la coordinadora, l'assessora LIC i l'inspector, que quan va començar aquest projecte la Inspecció hi va donar una empenta molt important.

Dues tasques que abans no he dit, una és que no és traduir, sinó interpretar, i l'altra és que aquestes noies poden ajudar molt les mestres de P-3 a l'hora de saber quin nivell de llengua tenen en la seva llengua materna, saber si aquest nen es desenvolupa bé en la seva llengua ens pot donar unes orientacions de saber com anirà el seu desenvolupament curricular.

«Joves guia». Experiència de l'IES Puig i Cadafalch de Mataró

Sra. Cristina Alsina

Sra. Montse Molina

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez

La Cristina Alsina i la Montse Molina ens presentaran un projecte que continua fent el circuit de tot el sistema educatiu per fer-nos parar atenció en dues coses rellevants, una és els joves d'incorporació tardana i, particularment, una experiència pionera en la metodologia d'aprenentatge que és la formació d'altres joves perquè desenvolupin aquest acompanyament.

Sra. Cristina Alsina

Explicarem els Joves guia. Formem part del Servei de Nova Ciutadania, que és un departament de l'Ajuntament de Mataró, i ens dediquem a treballar amb vista a la integració dels nouvinguts i també amb tota la població.

El projecte Joves guia va sorgir el 2001 per una necessitat molt concreta a un institut de secundària de Mataró que anava detectant que el fet de l'arribada dels alumnes d'incorporació tardana –en aquell moment no hi havia aula d'acollida, sinó que hi havia els TAE (tallers d'adaptació escolar i aprenentages instrumentals bàsics)– generava una dificultat de relació entre la canalla i s'anaven fent guetos a l'hora del pati. Aleshores, en aquella època, l'equip de nova ciutadania més els referents pedagògics d'aquell institut van elaborar el que ara és els Joves guia.

Aquest projecte té com a objectiu la inserció social de les persones nouvingudes. Els seus objectius són, d'una banda, afavorir la integració dels adolescents i joves, no sols dels nouvinguts, sinó de tots plegats, i, d'altra banda, també formar els joves que vulguin orientar i acompanyar alumnes que arribin a l'institut tardanament en el procés d'integració, i que es concreta en la figura del jove guia. És a dir, el jove guia serà el jove que acompanyarà el nouvingut i en serà el referent durant les primeres setmanes, li ensenyarà on són els lavabos, si arriba tard on ha d'entrar, li presentarà els professors... I també tenim com a objectiu informar els pares d'aquest projecte.

El projecte s'ofereix als instituts de secundària, concretament als alumnes de primer a tercer d'ESO que voluntàriament vulguin dedicar set setmanes a formar-se

com a joves guia. Fins l'any passat, el que fèiem era que un any feien el curs de formació i l'any següent passaven a fer l'acció amb els alumnes. Aquest any ho modificarem i el que farem és ja impartir el curs de formació i l'acció al mateix any. El projecte segueix la metodologia aprenentatge-servei, i, d'una banda, tenim l'aprenentatge, que seria aquest curs de formació, de l'altra, el servei, i acabariem en un acte de cloenda, que us anirem explicant.

Sra. Montse Molina

Fins ara, el curs de formació es feia de primer a tercer d'ESO, perquè es feia l'any següent, per tant, si el feien nois i noies de quart d'ESO, no podien arribar a la pràctica i quedaven frustrats; aquest any, ja no.

Els professionals que portem a terme aquest projecte som tres educadores socials i tres mediadors interculturals, una marroquina, una xinesa i una subsahariana. Pel què fa al curs, són set sessions flexibles d'una hora i mitja setmanal, i segons les necessitats del centre es poden escurçar, poden ser en horari lectiu o no lectiu, també és flexible, en funció de com ho vulgui desenvolupar el centre. Aquestes sessions, les treballem amb una metodologia participativa i activa, que elaborem amb un màxim de 15 joves i ho fem a partir de dinàmiques, debats, jocs, tallers..., tot molt participatiu perquè la canalla també interactui a les sessions. No volem que sigui un subjecte passiu, sinó actiu. Els continguts, els treballem a través d'un esquelet que posem en comú amb el referent pedagògic, i, per tant, treballem l'educació social, l'educació en valors, en comunicació, també la resolució de conflictes, o com ensenyem al centre, com ens dirigim als nois i noies nouvinguts...

Una vegada fetes aquestes set sessions durant el curs, passem a l'avaluació de l'aprenentatge i ens basem en uns indicadors: assistència, participació i continguts durant la sessió. Aquesta avaluació, la realitzem en tres moments: després de cada sessió, l'educadora i la mediadora ens asseiem en rotllana i els preguntem com els ha anat i com s'han sentit; un dia després, ho fem tots els professionals, ens reunim i posem en comú les conclusions, i després fem una avaluació final del curs, amb els referents pedagògics, d'una banda, i també amb els joves, a qui els passem un qüestionari. L'última sessió els donem uns dossiers on hi ha una mica de resum dels continguts que hem treballat, perquè ells després se'n recordin i ho puguin consultar.

Sra. Cristina Alsina

La part del servei ha estat la més difícil d'aquest projecte, la realitat ha anat canviant amb l'entrada de l'aula d'acollida. Us explicarem a grans trets com s'ha anat concretant amb diverses experiències, ja que és un projecte molt flexible i el servei s'ha anat configurant en funció de les necessitats de cada centre.

D'una banda, tenim l'experiència d'un institut que agafa els alumnes guies que han estat formats i tots aquells alumnes que comencen de nou. Els joves guies fan activitats dinamitzades pels tutors i pels referents pedagògics que hem estat treballant al llarg de l'aprenentatge.

També s'ha concretat en un altre institut el fet de relacionar la figura del jove guia amb la figura del voluntariat lingüístic, perquè l'institut estava preocupat pel tema de la llengua catalana, i els van proposar que s'integressin i participessin en aquest projecte el professorat, i també unes hores de parelles lingüístiques aprofitant també que hi havia aquests joves formats.

D'altra banda, també fem un crèdit variable amb els nois i noies formats com a joves guia i amb els de l'aula d'acollida. En aquest crèdit, posem conjuntament un professional en audiovisuals i del què es tracta és, a partir de la metodologia participativa del vídeo, que els infants estableixin una relació i puguin conèixer també el barri, no sols l'institut.

Una altra manera ha estat un altre crèdit variable que el va dur a terme un institut, liderat pels mateixos professors –en aquest cas, la tutora de l'aula d'acollida i el referent pedagògic–, i el que van fer va ser agafar el referent pedagògic dels nois i noies formats com a joves guia i fer-los un crèdit variable d'habilitats socials, però un cop per setmana feien un espai comú amb els alumnes de l'aula d'acollida, i aleshores feien activitats de teatre, cuina...

Sra. Montse Molina

Com hem dit, es fa un acte de cloenda, que s'organitza el juny, a final de curs. L'any passat només reuníem els joves que havien fet la formació, els reuníem a tots i es feia un acte en el qual l'alcalde de Mataró i el regidor els feia un diploma on se'ls reconeixia la tasca que havien assolit, els acreditava la funció que farien l'any següent. En aquest acte també estaven convidats els referents pedagògics, les famílies, altres alumnes dels centres... Aquest any, ens hem replantejat el projecte, i el que farem serà tornar a reunir els joves que han fet el curs de formació i també donarem reconeixement als nois i noies que han fet aquests crèdits variables, com els voluntaris lingüístics. L'any passat era un acte de cloenda d'uns 40 joves més les famílies i era molt més familiar; aquest any ja seran molts més, perquè tindrem també els que s'han format en el si del servei. A més, passarem fotografies del que s'ha anat fent i material que s'ha anat elaborant als serveis, com, per exemple, curtmétratges, vídeos, o els participants en el voluntariat lingüístic, que també ens faran alguna exemplificació.

Se m'ha oblidat la part de la temporització. La part de l'aprenentatge, des que ens reunim amb el referent pedagògic fins que acabem la formació, són uns tres mesos. Ens posem en contacte amb ell, fem l'esquelet, ens posem en marxa amb ell i llavors fem l'avaluació, i la resta del curs escolar seria la part del servei.

Com a conclusió, volíem parlar de les recomanacions de les observacions que nosaltres creiem que fan possible el bon desenvolupament del projecte. Una d'aquestes és el fet que els professionals que fem aquest curs som externs al centre. Com que són classes diferents i, sobretot, perquè som gent de fora del centre, això fa que els nois i noies participin en allò desconegut i que tinguem un gran nombre d'inscripcions. El fet que tinguem la figura del mediador intercultural treballant amb nosaltres és una peça clau d'aquest projecte, perquè sense la visió seva de la cultura d'origen no seria possible el fet de treballar i trencar molts estereotips que molts tenim sobre una cultura desconeguda. I el fet d'anar amb nois i noies de 12-15 anys fa palès que tenen les seves idees sobre algú que és marroquí o que és xinès, però si la persona que m'acompanya a mi és xinesa i ens parla de la seva feina a ells els genera inquietuds i fa que preguntin, i el fet de preguntar els fa trencar les visions que puguin tenir a priori.

Una peça clau també és que el centre on fem el curs tingui una implicació, si més no que el centre conegui el desenvolupament del projecte i que la persona de referència s'impliqui, que el centre estigui obert i hi tinguem un contacte molt fluid.

Per últim, el fet que la metodologia sigui participativa també és important, perquè les coses escrites ja les fan amb els mestres, això està més per fer coses actives i per fer que els joves participin d'una altra manera.

«Teatre compartit». Experiència del CEIP Vicente Aleixandre de Martorell

Sra. Fernanda del Burgo

Sr. Emilio Calvo

Presentació a càrrec del Sr. Jordi Sánchez

Passem al Baix Llobregat i passem del PowerPoint al vídeo. Aquesta experiència agafa una realitat, que és el marc de les actuacions o activitats fora de l'horari escolar no reglat, però enormement transcendent. Aquí presento una experiència sobre teatre, en concret, teatre compartit.

Sr. Emilio Calvo

Venim d'una escola pública de Martorell, la Vicente Aleixandre, que és una escola infantil i de primària. Tenim un 15% de població immigrant, principalment del Marroc i dels països sud-americans. Aquest és el tercer curs de l'aula d'acollida i intencem presentar dues experiències molt concretes vinculades al teatre com a eina integradora dins les escoles.

L'equip directiu que va engegar un nou projecte al centre ens va proposar integrar les famílies dins l'escola, d'una banda. En segon lloc, com a antecedent, la nostra escola és una escola teatrera, amb els 25 anys que fa que fem teatre, des de la llegenda de Sant Jordi i l'elaboració del Carnaval, en què els nens fan una petita representació amb les seves disfresses. Aquestes activitats sempre han estat obertes a totes les famílies dels nostres alumnes i al personal que vulgui. Una tercera experiència és el que vam començar fa 5 anys, que en diem els premis «Musbi» de teatre, va ser una experiència de la qual estem molt contents, hi participen la immensa majoria dels alumnes del cicle superior del centre, és lliure, s'estudia el teatre dins la llengua, i ells van elaborant els seus guions, vestuaris, muntatges, i un dia determinat presenten aquests muntatges al gimnàs de l'escola i un jurat determina qui són els premiats. Hem de dir que ens quedem sorpresos del fet que moltes vegades els nens més marginats són els que gràcies al teatre es converteixen en protagonistes i en persones importants dins l'àmbit escolar.

Sra. Fernanda del Burgo

Un primer projecte que es va fer per integrar les famílies a l'escola es va organitzar el curs 2005-2006 i es va titular «Trobades de pares i mares». L'objectiu d'aquestes trobades era servir com a recurs per facilitar la relació, el coneixement mutu i l'intercanvi cultural amb les famílies de l'escola. Per aquest motiu, ens vam adreçar molt especialment a les famílies nouvingudes. A part d'aquest objectiu general, també volíem apropar les famílies a les activitats que es feien a l'escola, concretament a les que feien els nens a les aules. Un altre dels objectius va ser tenir un coneixement suficient de la xarxa municipal de serveis del món laboral i de l'ensenyament. Un altre va ser que aquestes trobades servissin de contacte amb la llengua catalana; molts dels pares era l'únic lloc on la podien escoltar en directe. El nombre de pares inscrits va ser de 20; es feia un dia a la setmana en horari escolar, la qual cosa facilitava que una vegada deixaven els nens es quedaven a l'escola; la mitjana d'assistència variava i la majoria de persones eren dones, i van acabar sent només dones. Aquestes trobades de pares i mares es van poder realitzar gràcies a la col·laboració de la Subdirecció General de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social, que les va subvencionar. Aquesta subvenció ens va proporcionar el fet de tenir una monitora que dinamitzés i organitzés el grup. L'Ajuntament de Martorell hi va col·laborar proporcionant un parell de xerrades; l'EAP, amb la figura de la psicopedagoga que assisteix a l'escola, i l'assessora LIC del centre va fer d'engranatge de totes aquestes persones, feia de pont entre tots els elements.

Les activitats: es van treballar les festes tradicionals de Catalunya, d'Espanya i dels altres països dels quals eren les persones del grup, especialment del Marroc, ja que era majoritària la seva presència; en relació amb el coneixement de la xarxa de serveis municipals es van fer un parell de xerrades per donar informació sobre el servei d'ocupació, sobre els cursos de llengua catalana del Consorci per a la Normalització Lingüística, sobre l'escola d'adults, i l'EAP va venir a fer una xerrada a les mares perquè estaven molt interessades pel pas dels seus fills a l'adolescència, volien saber què passaria. En relació amb l'apropament a les activitats de l'escola es van formar dos blocs. Primer van fer un taller en el qual van renovar tot el vestuari de la representació de Sant Jordi, també va estar obert a la resta dels pares i mares de l'escola, encara que no vinguessin. L'altre bloc va estar centrat en els contes, les mares van fer un recull de contes amb la intenció de poder-los explicar a les aules, elles els explicarien a les aules. També es va incidir a escoltar alguns contes en altres llengües, com en àrab, ja que era predominant, i elles s'hi van posar. Un cop fet el recull, es va organitzar com explicar-ho. Ens vam trobar que entre les mares magribines hi havia certa reticència, per inseguretat, vergonya o por, i aleshores es va decidir fer un petit muntatge teatral: es faria un conte, una de les mares faria de narradora i dos mestres representarien els personatges d'aquesta història; la resta de mares es van encarregar de l'escenografia, el vestuari, les músiques... Prèviament a la representació, els tutors van treballar l'obra a l'aula, per assegurar-ne la comprensió quan

es veiés. Va ser un treball maco en relació amb la sensibilització amb altres cultures, llenguatges i escriptures, ja que aquest conte està editat en català, castellà i àrab. Una vegada enllestit es va fer la representació per Sant Jordi: se'n van fer dues, una per als alumnes de cicle inicial (de 6 a 8 anys) i una altra per als de cicle mitjà (de 8 a 10). Els d'infantil i superior no ho van poder fer perquè els coincidia amb altres activitats. Les impressions d'aquell dia van ser fantàstiques, els nens s'ho van passar molt bé, a més, ells es pensaven que anaven a escoltar contes, no sabien que anaven a veure teatre i els va sorprendre. També va ser important anar a veure una activitat de l'escola amb una llengua que no era la seva, però sí la d'altres nens de l'escola, i també veure com aquesta activitat és feina per a les mares i els mestres conjuntament. Els nens magribins veien una activitat amb la seva llengua i al·lucaven. També per a les mares i professors va ser molt gratificant. En general, aquesta activitat va fer que ens poséssim a buscar noves maneres de relacionar-nos amb els pares.

A l'hora de fer la valoració, les mares estaven molt contentes i volien repetir l'any següent. Van conèixer mares d'altres alumnes, van trencar estereotips... Als mestres els va quedar la satisfacció que havia brotat la llavor. Els altres pares de l'escola van poder veure la feina de les mares que anaven a aquesta. De tota la valoració positiva se'n va extreure seguir amb aquestes trobades, i així es va fer, però tirant una mica més endavant aquesta relació, i així va sorgir la idea de fer teatre compartit.

Sr. Emilio Calvo

El teatre compartit va ser l'any següent, i es va proposar fer un taller de teatre. Els objectius eren: afavorir la integració de les famílies al centre, poder compartir persones de diferents sectors de l'escola un projecte comú, és a dir, pares-mares, mestres i personal docent; la superació personal, posar-se damunt d'un escenari és un repte i la majoria no tenien experiència en aquest sentit, i, per últim, el fet que aquest esforç pogués repercutir en la comunitat escolar i acabés en un muntatge per als alumnes.

El procés va ser: primer, comptant amb la subvenció, contactar amb una monitora, que vam tenir la sort que era del món de l'ensenyament i del teatre; en segon lloc, es va fer una convocatòria a tots els pares, mestres i personal no docent, aquesta va ser molt general per al sector pares i mares, i molt puntualment per a les famílies immigrants, perquè el què intentàvem era aconseguir gent de famílies immigrants i no catalanoparlants; en tercer lloc, es va començar a iniciar el taller, van ser 20 sessions de dues hores, vam constituir un grup de teatre, se li va donar un nom, Grup de Teatre Titevic, i, per últim, es va acabar amb un muntatge teatral. Aquest va ser l'adaptació del conte del Patufet, que el vam convertir en «el Cigronet de Martorell». Les activitats que vam fer van ser variades, com el treball de sentiments i d'emocions, entorn de la veu, l'expressió corporal, l'adaptació de guió, l'elaboració de nous personatges, perquè tothom havia de sortir, disseny i creació de vestuari,

decoració, so i música..., i acabar en la representació. L'única que es pensava fer era per als alumnes, i així es va fer un matí. Com a conseqüència d'aquesta, el que vam fer va ser una segona representació per a tots els pares de l'escola, que va coincidir amb el sopar de fi de curs, i va ser molt maco. Per últim, l'Ajuntament es va interessar i ens van proposar fer aquest muntatge per fer l'inici del curs per a tot el personal docent del municipi de Martorell, i aquest inici de curs s'ha inaugurat amb aquest muntatge teatral.

Valoració: va ser molt positiva. Ens va desbordar les previsions i va ser un èxit. Primer de caire personal, de totes aquelles persones que van integrar el grup. Es va viure una superació personal. D'altra banda, es va constituir un grup cohesionat; era curiós perquè a l'inici érem el pare de, la mare de, el «profe» de... i després érem els membres d'un grup de teatre de l'escola. En tercer lloc, va ser una porta oberta: quan les famílies van venir a veure aquella obra de teatre, si l'any anterior havien vist un grup petit, van veure que aquest any molts pares s'havien integrat al projecte, per tant, és una porta oberta que faci del teatre una experiència d'una escola compartida i una funció integradora. Ha estat molt positiu i, si serveix d'alguna cosa, endavant. El teatre té màgia i enganxa.

Debat

I ara, el que us proposo, és, que abans que ens quedem aquí sols i marxi tothom fem un únic torn d'intervencions. Si hi ha alguna persona que vulgui intervenir, ja sigui fent una pregunta o algun comentari sobre les intervencions que hi ha hagut a la taula, ara és el moment. Ho agruparíem en un únic torn. Recordeu que a la primera fila tenim les experiències de l'IES Maragall i del CEIP Montseny, és a dir, que també existeixen encara que no estiguin aquí dalt. Qui vulgui, que demani la paraula.

Intervenció

Només volia fer un comentari, ja que totes les exposicions han estat fantàstiques. Volia fer un suggeriment, que és un exemple que pot servir al CEIP Montseny: l'arrelament no sé si el continuen després (amb l'explicació jo no ho he entès), però a Calaf es fa una festa on realment es planten els arbres i van fent un bosc, i això crea un coneixement entre la gent i una sensació d'arrelament, i llavors, ja és un arrelament físic, no sé si seria útil en el districte. Aleshores les famílies poden fer trobades i comentar «mira, aquest era l'arbre que vam plantar». No és només un petit viver a l'escola, sinó plantar un arbre de veritat. Només era això. Les experiències eren totes molt maques. Gràcies.

Moderador

Doncs no ho tenen difícil perquè estan a l'entrada del Parc Güell i tenen un espai on cultivar i fer créixer el bosc.

Crec que podem donar per acabada la sessió i agrair molt les experiències que se'ns han presentat. Jo crec que les hem d'agafar, i aquesta era la voluntat, com una mostra de molt bones pràctiques que s'estan fent. Fixeu-vos que són experiències que han circulat bastant arreu del país, que han agafat força diversitat del conjunt del sistema educatiu, i que segur que, com aquestes, n'haguéssim pogut tenir moltíssimes més. Per tant, i lligo amb la intervenció de Josep Vallcorba, que afortunadament l'esforç que s'ha fet en els últims anys per gestionar una acollida que mantingués els criteris que ell apuntava de cohesió i de coherència, també de qualitat, que no ha sortit, però és un dels criteris claus en el sistema educatiu, ha estat molt gran per al Departament. És evident que tots els esforços que es fan continuen sent encara insuficients per la dimensió del fenomen que ha viscut aquest país amb l'arriba-

da de noves persones i noves famílies, i, per tant, també de nous alumnes al sistema educatiu. Crec, i no exagero, que no té gaires precedents a Europa, tanta intensitat en tan poc temps, i ha suposat un esforç malgrat que s'hagi multiplicat per 10 el pressupost (que em sembla que és la xifra que en Josep Vallcorba ens ha deixat sobre la taula, i és insuficient), malgrat tot, l'esforç es nota i es comencen a veure els resultats amb els projectes LIC, els plans d'entorn i les aules d'acollida, que comencen a donar el seu fruit. Ara el que cal és que això continuï, primer amb l'acció necessària del Departament, però, sobretot, amb l'acció imprescindible dels docents, de les famílies i de la comunitat educativa.

Voldria posar èmfasi en el fet que l'escola és una part important, però només una part, d'alguna cosa molt més àmplia, que és la comunitat i l'entorn. Avui, majoritàriament, hem vist escola, tot i que hem tingut exemples de Mataró, però hem de ser conscients de veure que l'escola sola no pot fer-ho tot. No hem de demanar coses que l'escola sola no pot fer, a la vegada l'entorn ha de col·laborar amb el projecte educatiu del conjunt de la comunitat.

Res més, moltes gràcies.

- Una imatge de les persones que van intervenir a la taula rodona sobre l'acollida en l'àmbit escolar. / *Secretaria per a la Immigració.*

Grup B2

L'acollida en l'àmbit de la salut

Ponència. El marc institucional

Sra. Tona Lizana
Sr. Estanis Alonso

Presentació a càrrec del Sr. Adil Qureshi, coordinador del Servei de Mediació del Servei de Psiquiatria de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron

Bona tarda, benvinguts. Sóc Adil Qureshi, el moderador d'aquesta primera part d'aquesta taula, i tractarem temes d'acollida en el context sanitari.

Comencem amb dos ponents del Pla director d'immigració en l'àmbit de la salut. En primer lloc, parlarà Tona Lizana, directora del Pla director d'immigració des del 2006. És metgessa, ha treballat com a traumatòloga a Catalunya i a Anglaterra, i també té experiència en el desenvolupament en temes de salut i en la reforma de sistemes de salut.

Després parlarà Estanis Alonso, metge i tècnic assessor en el Pla director d'immigració, amb àmplia experiència en la direcció a Ciutat Vella de Barcelona, on, com tots sabem, hi ha un centre d'immigració, atenció i innovació en aquests àmbits.

Parlaran de l'acollida en l'àmbit de la salut, el marc institucional.

Sra. Tona Lizana

Hem pensat que, en comptes de fer només la mitja hora per presentar el Pla, ho intercalaré amb els vídeos. Inicialment us explicaré quins són els objectius del Pla director d'immigració, quins són els estudis que ens han portat a definir les estratègies d'acció en l'àmbit de la salut i, després, l'Estanis posarà els vídeos, i acabarem amb els plans de mediació i formació, que són continguts importants d'aquest Pla director.

És important destacar la trajectòria del fet migratori a Catalunya. El 1999 teníem una població d'origen estranger de 160.000 persones, i el 2006 aquesta població arribava a 920.000; és un canvi important. Aquest increment poblacional suposa un impacte en els serveis de salut, i obliga a aquests serveis a pensar quines estratègies s'han d'utilitzar per donar resposta a les noves demandes que suposa l'increment poblacional de persones d'orígens i cultures diferents.

En aquesta presentació intentarem explicar quins han estat els objectius del Pla, quins han estat els resultats dels estudis fets sobre la situació de la salut a les poblacions immigrades a Catalunya, quin és el perfil d'utilització dels serveis d'aquestes

poblacions, els resultats d'un estudi fet, encara no publicat, sobre la percepció dels professionals de la salut que atenen aquesta població immigrada i, a partir d'aquesta anàlisi de situació, quines són les estratègies que hem definit per donar resposta a les noves demandes. Per acabar, explicaré quina és l'estratègia d'implementació del Pla en el territori.

Pel que fa als objectius, la part més important són els estudis per conèixer la situació de la salut i la utilització dels serveis per la població immigrada, per millorar l'accés d'aquesta població a la salut i als serveis, planificar i ordenar els serveis de l'Administració pública per donar resposta als problemes específics de la població immigrant, sense oblidar quines són les necessitats professionals per poder atendre aquesta població.

S'han fet estudis durant els darrers tres anys, i revisions bibliogràfiques, que demostren que els principals problemes de salut de la població immigrada van vinculats a la salut sexual i reproductiva, ja que són poblacions que acostumen a tenir més fills que la població autòctona, tenen més risc de patir malalties infeccioses, ja sigui per les condicions de vida amb què es troben a Catalunya o pel risc del trajecte migratori. També tenen més possibilitats de patir malalties parasitàries importades, més problemes de salut mental vinculats al dol migratori, acostumen a tenir una salut bucodental pitjor i tenen més riscos de patir accidents laborals.

Aquests estudis van ser importants per saber quins eren els problemes de salut, i així poder planificar els serveis que tindran major demanda o més impacte amb aquests canvis poblacionals. Sobretot, els serveis que han rebut més impacte han estat els de ginecologia, obstetrícia i pediatria. Per posar un exemple, el 2005, el 25% dels naixements a Catalunya van ser de pares estrangers. Si mirem una estadística d'hospitals, a l'Hospital del Mar de Barcelona, l'any 2004, el 52% dels parts eren de dones estrangeres.

Pel que fa al perfil d'utilització dels serveis de les poblacions immigrades, el Departament va fer un encàrrec al Servei d'Estudis de l'Hospital del Mar sobre costos i utilització dels serveis hospitalaris per part de la població immigrant. Aquest estudi va concloure que la població immigrada utilitza els serveis d'urgències un 15% menys que els autòctons, un cop ajustat per edat i sexe, tot i que el servei d'urgència és el que més s'utilitza.

En canvi, la demanda de serveis obstètrics duplica, pel que fa a urgències, la de la població autòctona. La població immigrada acudeix dues vegades més a urgències per demanar atenció obstètrica del que ho fa la població autòctona. El tipus d'urgències que es presenta en la població immigrant, d'altra banda, té una complexitat menor que les que es presenten en la població autòctona.

Com diem, globalment, la freqüentació a urgències de la població immigrada és un 15% menor, i la seva complexitat d'un 10 a un 17% menor. Si ens fixem en les urgències en adults, la freqüentació és encara més baixa, entre un 23 i un 24%, i la complexitat entre un 12 i un 37% menor que en la població autòctona. En canvi, en urgències obstètriques, augmenta en un 100% la freqüentació en dones estrangeres, i la complexitat és superior en un 13% en les dones autòctones.

Una altra de les àrees que hem estudiat és conèixer la percepció dels professionals de la salut que atenen aquesta població. Aquests estudis sobre percepcions i necessitats sentides del personal sanitari va donar com a resultat alguns elements interessants: la major part dels professionals considera que la immigració és una causa important de sobrecàrrega laboral, que els provoca angoixa i frustració, perquè necessiten més temps de dedicació a la consulta, i perquè pensen que no poden assolir els objectius d'aquesta visita. Existeix un aspecte de comunicació clar vinculat a aquests problemes d'angoixa i frustració.

Alguns dels professionals consideren que és un repte, i se senten bé enfrontant-s'hi, i observen que tenen resultats positius a mesura que avancen i van tenint més capacitat cultural per atendre aquesta població i es van entenent sense necessitat d'intermediaris.

Alguns tenen posicions enfrontades respecte a les diferències culturals i religioses, i alguns consideren que hi ha certa població immigrant que té actituds agressives o demandants, i en alguns casos es considera que hi ha una utilització inadequada de les urgències, i que algunes de les demandes són injustificades, que no compleixen amb els horaris de visites programades, que moltes vegades el motiu de la consulta és més social que sanitari, que no hi ha temps suficient per atendre aquesta població per problemes de comunicació i diferències culturals, que hi ha una manca de coordinació i alguns dels centres no funcionen adequadament, que no existeixen prou programes de formació i informació per a la població immigrant. Molts dels professionals, probablement ja menys sensibles, presenten actituds negatives a l'hora de tractar aquesta població, i molts d'ells consideren que hi ha una manca de competència cultural que els permeti fer front a aquesta nova situació i arribada de població.

Quan vàrem preguntar pels instruments que consideraven necessaris per poder superar aquests obstacles, tots demanaven més traductors, ja sigui presencials o per línia telefònica. Tots demanaven més mediadors culturals, més materials informatius traduïts a diferents idiomes, i que hi hagués una accessibilitat major a la formació en competència cultural.

A partir d'aquí, amb aquests i altres estudis per conèixer la situació d'aquesta població en relació amb la utilització dels serveis i la reacció d'aquests serveis, vàrem definir estratègies per poder donar solució als problemes plantejats o a les situacions difícils de solucionar.

Vàrem definir tres plans: el Pla d'acollida, el Pla de traducció i mediació intercultural, i el Pla de formació dels professionals sanitaris. Com veuen, responen perfectament al que els mateixos professionals demanen.

El primer pla que es va desenvolupar, l'any 2004-2005, va ser el Pla d'acollida, que us explicarà el doctor Estanis Alonso, que va ser el director en aquell moment d'aquesta idea.

Sr. Estanis Alonso

Efectivament, cap a l'any 2005, en què ja havíem fet una primera anàlisi d'aquesta situació, a part de la formació dels professionals, que va ser una de les iniciatives que s'havia posat en marxa històricament, un dels grups en què va treballar el Pla director, va ser el grup d'acollida. Pretenia ser un grup multidisciplinari i participatiu de tots els sectors implicats, perquè ja pensàvem des del principi que hauríem de treballar tant dins com fora del sistema sanitari; l'immigrant, quan arriba, segueix un recorregut que després veurem, i hi ha moltes entitats, sobretot de caire local, i altres serveis que poden ajudar a aquesta acollida també en el camp sanitari.

Aquest grup va treballar en aquesta línia, intentant identificar objectius; objectius que són:

1. L'accés legal, mitjançant la targeta sanitària, i l'empadronament previ, van ser els primers punts que es va considerar que caldria millorar, homogeneïtzar el procediment en el territori, i intentar objectivar-los i facilitar-los.
2. També es van identificar, dins la població immigrada, alguns grups especials més vulnerables. És el cas de persones dedicades a la prostitució, per exemple. Amb aquests grups es va identificar també la necessitat d'intervenir en l'acollida d'una manera més activa, diferenciada i específica, com es va fer.
3. Com a nucli de l'acollida, es van fer els materials que ara presentarem. Va ser una idea que va anar sorgint a poc a poc; de fet, hi havia coses elaborades, i n'hi ha, per part de multitud d'entitats, administracions, etc. Però semblava adient elaborar uns continguts mínims comuns, de què calia informar la gent quan arriba al nostre país per saber com accedir a la salut en general, no sols al sistema sanitari. Vàrem decidir elaborar aquests materials que tenen aquest perfil, en primer lloc, de ser un contingut amable, per la qual cosa vàrem pensar en un audiovisual, en aquest cas traduït a nou idiomes, a fi d'acostar-lo a la gent que encara no domina cap dels idiomes del país, i, a més a més, amb la participació de molts actors, i fins on vàrem poder, dels mateixos immigrants o d'associacions d'immigrants, per elaborar els materials adaptats culturalment. Vàrem treballar el missatge que s'havia de donar, de mínims: què és la targeta, què és un hospital, què és un centre de primària, què són els serveis d'atenció a la dona o els ASIR, de salut sexual i reproductiva, etc. És a dir, com funciona el nostre sistema però intentant que el sistema surti del seu etnocentrisme cultural i s'acosti a una població diversa. Una de les conseqüències és que, quan vàrem elaborar-lo en nou idiomes, la versió catalana va sobtar. És un material que també és útil per a la població catalana. Aquests materials havien de ser els continguts que s'utilitzin i no són més que una eina i una manera de posar en comú tota una xarxa de gent que és acollida en molts àmbits. Per tant, creiem que l'acollida sanitària és bàsicament aquesta: apropar una informació útil i que serveixi per accedir no sols legalment al servei, sinó també a

qualsevol altre aspecte d'accés real als serveis: superar barreres socioeconòmiques, temes específics de salut mental i altres patologies. Posteriorment hem elaborat també materials específics en l'aspecte preventiu de problemes concrets, com la tuberculosi. Això implicava també un pla d'usabilitat, és a dir, com s'utilitzen aquests materials i treure'n el major rendiment possible.

4. Aquest és l'itinerari que comentava, com la persona que arriba pot seguir multitud de camins, però habitualment la porta d'entrada són les entitats locals, i, per tant, una de les conclusions que en traiem ha de ser que som més útils fora del sistema que dins. Els sanitaris, de vegades, estan més preocupats per la pressió assistencial que no pas per ensenyar un vídeo, i evidentment els vídeos poden tenir moltes utilitats.

A partir d'aquí, intentarem ensenyar una mostra d'aquests materials, editats en tres formats: DVD, més útil per a grups perquè es veu millor a la pantalla, DVD-ROM, per a l'ordinador, que té l'avantatge de tenir el material escrit en PDF, que es pot imprimir en les 9 llengües, i per tant també es pot utilitzar puntualment com a individu o com a grup. El primer que vàrem fer és posar el material a la web, a la qual es pot accedir per www.gencat.cat/salut/. Al menú del Departament de Salut hi ha un accés per a professionals i un altre per a ciutadans. Els materials són accessibles a tots dos llocs, amb la diferència que quan hi accedim per ciutadans, un dels capítols, «Coneix els serveis de salut» (vídeo en 9 idiomes), veiem una primera selecció per idioma, de manera que cadascú faci servir la pròpia llengua. Hi ha diversos temes identificats que es poden triar.

Vídeo

El Sistema català de salut presta assistència sanitària a totes aquelles persones que resideixen a Catalunya i que tenen la targeta sanitària individual, la TSI. La sanitat pública, a partir dels impostos que paguen tots els ciutadans, cobreix els costos d'aquesta assistència.

A fi de gaudir plenament dels serveis que ofereix la sanitat pública, les persones estrangeres que vénen a residir a Catalunya han de fer una sèrie de tràmits administratius.

El tràmit més important és el d'obtenir la TSI. Aquesta targeta és el document que permet als ciutadans accedir als centres i serveis del sistema públic de salut. És millor que la demanis abans que hagi d'anar a visitar el metge.

La TSI és una targeta personal i intransferible: cada membre de la família n'ha de tenir una, sigui quina sigui la seva edat, ja que permet fer el seguiment de cada persona, i ajuda al personal sanitari a fer el diagnòstic i donar el tractament.

La TSI es distribueix de forma gratuïta i les dades que inclou són confidencials. Per obtenir-la no cal tenir el permís de residència, però sí estar empadronat. A partir d'aquí, podràs demanar la targeta al centre d'atenció primària del teu barri.

Per demanar la TSI, cal que portis la documentació següent: full d'empadronament i un document d'identitat, targeta de residència o passaport. Si tens la targeta de la Seguretat Social, porta-la també.

Rebràs la targeta sanitària al teu domicili. Si no t'hi arriba o no la hi pots rebre, l'has de reclamar al teu CAP (Centre d'Assistència Primària).

Les persones que no tinguin la TSI només tenen dret a l'assistència sanitària d'urgències, ja sigui al centre d'atenció primària o a l'hospital.

Els més joves de 18 anys i les embarassades són les úniques excepcions que sense que estiguin empadronats tenen garantida la cobertura sanitària total.

També et caldrà presentar la TSI a la farmàcia, ja que és imprescindible per recollir medicaments amb recepta.

Recorda: la TSI és la clau d'accés als centres i serveis del Sistema públic de salut.

Sr. Estanis Alonso

Aquesta és una de les càpsules de vídeo, que duren 2 o 3 minuts. Podem veure el de salut sexual i reproductiva.

Vídeo

La majoria dels problemes de salut específics de les dones, els podrà tractar directament el metge de família. Tot i això, a Catalunya hi ha uns centres específics especialitzats en la salut de la dona; aquests centres són els ASIR.

En aquests serveis t'atendran llevadores i especialistes en ginecologia, que et poden oferir: consells i tractament per ajudar-te a fer que quedis embarassada, consells i mesures de planificació familiar per evitar l'embaràs, atenció a la demanda d'interrupció d'embaràs, atenció durant l'embaràs mitjançant visites regulars on et faran proves per garantir que l'embaràs es desenvolupa correctament, seguiment ginecològic per a la prevenció i l'atenció de problemes de salut de les dones relacionats amb la sexualitat i la reproducció.

Si tens algun problema ginecològic o necessites fer una consulta en relació amb la teva salut sexual i reproductiva, et pots dirigir tant al teu metge de família com als ASIR. Tot i que és un servei especialitzat, hi pots anar directament sense que t'ho indiqui el teu metge de família. El teu CAP et dirà a quin ASIR has d'anar.

Sr. Estanis Alonso

Podeu veure altres materials a la web. Evidentment, la salut sexual i reproductiva i el cas de la dona representen l'atenció a un dels problemes prioritaris, donada la feminització i l'edat en què molta de la població immigrada té aquesta necessitat d'atenció.

Les set càpsules que hi ha estan en les altres llengües. Podem veure algun cas com ara el xinès.

Quan s'accedeix per professionals, en canvi, salut i immigració es troba en un altre apartat dels continguts, per posar a l'abast dels professionals sanitaris tota la documentació i els materials que puguin ser útils. Aquest ha estat el producte estrella en tema d'acollida, però intentem anar posant vincles a tot el que altres administracions locals, entitats o altres professionals estan elaborant que puguin servir a tothom. Per tant, a l'índex veureu que hi ha diversos materials, donem a conèixer no sols els plans departamentals, sinó també altres elements, pensant en els professionals.

Si accediu als materials, tot es troba en català, si bé el contingut és el mateix.

Aquest és un exemple de materials preventius que hem elaborat també en aquestes llengües.

Aquests són els PDF, els continguts resumits per escrit, que poden servir d'eina informativa *ad hoc* per a una persona, un col·lectiu, etc.

El pla d'usabilitat per part nostra intentava esbrinar com s'utilitzaven els materials i com podien anar millorant i esmenant-se. La conclusió principal, com ja he comentat, és que serien més utilitzables en ajuntaments o altres entitats locals que no pas al sistema sanitari.

També hi ha materials propis del Departament, del conjunt de plans directors, perquè cal dir que això és una prioritització política d'aquest govern, ja des de l'anterior legislatura, de fer sis plans directors un dels quals és el d'immigració en el camp de la salut. Ara la doctora Lizana continuarà amb els tres grans plans, i, concretament, amb el de traducció i mediació.

Sra. Tona Lizana

Com us comentàvem, després de conèixer l'estat de la situació a Catalunya respecte a la població immigrada i els serveis sanitaris, es van desenvolupar aquests tres plans: l'acollida, que acaba d'explicar el doctor Alonso, el Pla de traducció i mediació intercultural i el Pla de formació de professionals i de mediadors. Respecte a la terminologia de mediació, existeix cert conflicte sobre la utilització del terme mediador. El fet és que des de fa molt de temps s'utilitza aquest terme i hi hem afegit *intercultural* per fer-ho més clar.

El que pretén el Pla de traducció i mediació intercultural és informar i ajudar a interpretar les diferents percepcions, actituds i coneixements de les diferències culturals, socials o lingüístiques entre el professional i el pacient d'origen estranger. Millorant la comunicació podem ajudar a millorar el diagnòstic, i millorar que el pacient entengui quin és el problema mèdic i quin és el tractament que ha de fer. A part, ens ajuda a promoure la integració de la persona immigrada i a garantir un millor servei. També és molt important la figura del mediador, perquè és la primera

persona amb qui contacta el pacient, qui li fa l'acollida, qui li explica al pacient el sistema, on ha d'anar, si ha de cercar un altre servei.

Fins ara, el que s'havia fet al Pla era definir els perfils i competències dels diferents intèrprets i mediadors culturals. Per tant, tenim la figura del traductor, que és una traducció purament lingüística, tasca que fa un mediador, però també tenim un sistema, Sanitat Respon, que tradueix a 86 llengües diferents i que està sent bastant utilitzat pels professionals, atès que el servei de mediació només funciona vuit hores al dia.

Tenim la figura del mediador cultural, que, a part de traduir lingüísticament, fa una interpretació cultural. Tenim actualment uns 41 mediadors contractats arreu de Catalunya.

L'altra figura és la de l'agent de salut. Estem treballant en quin ha de ser el model d'atenció comunitària des de la primària, i quines han de ser les funcions d'aquest agent de salut, però ja hi ha diverses experiències, sobretot a Drassanes, d'agents de salut comunitaris que són al carrer fent prevenció i promoció de la salut en col·lectius immigrants i en col·lectius marginals.

Per acabar, el que suposa la naturalesa normal de la integració és que els professionals d'origen estranger estiguin contractats dins el nostre sistema. L'any 2006, el 34% dels metges col·legiats eren estrangers i, el 2007, l'11% del total de metges de Catalunya eren d'origen estranger.

El servei Sanitat Respon s'ha anat incrementant. Té algunes dificultats tècniques, però és un servei que s'està utilitzant bastant, sobretot per al xinès, l'àrab, el rus i el romanès.

Pel que fa a la tipologia de centres, ho demanen principalment els CAP en algunes regions, i en d'altres, hospitals.

També hem treballat sobre el model de funcionament d'aquests mediadors culturals dins el model del Pla director. Han de treballar coordinadament amb els ajuntaments i consells comarcals i s'ha de treballar en xarxa.

És molt necessari que aquests mediadors tinguin una formació reglada, i és responsabilitat del Departament especificar-ne el contingut i assegurar-se que els mediadors la tinguin, abans de treballar en un centre sanitari, i han de ser part de la presa de decisió en les taules d'immigració de salut. A Catalunya tenim 99 persones fent de mediadors, 41 de les quals ho fan a temps complet. Partint del model de Girona, que era un model ja existent quan es va plantejar el Pla, segons els mediadors que s'havia calculat que necessitaven en funció de la seva població, es va extrapolar a la població catalana, i creiem que caldrien 90 mediadors, a Catalunya; és a dir, en mancarien uns 50.

El darrer pla és el Pla de formació, que el que pretén és millorar el coneixement dels professionals sobre la població immigrada, donar a aquests professionals habilitats de comunicació, afavorir la seva sensibilització, i impulsar la formació acreditada de mediadors, perquè hem de ser nosaltres, des del Departament, els qui hem de definir aquesta formació.

Aquesta formació s'adreça a professionals de la salut, d'hospitals i de primària, a mediadors i altres serveis de suport. Hem formulat cursos per a Sanitat Respon, farmacèutics, tècnics de laboratori, etc. Els mòduls impartits són aquells on hem identificat que la població immigrant té més problemes de salut.

Dins el Pla de formació també hem elaborat protocols i guies concretes que puguin ajudar els professionals a millorar l'atenció a la població immigrada. En l'àmbit de la salut maternoinfantil, hem elaborat un protocol sobre l'embaràs; dins el protocol d'atenció al nen sa hi ha un capítol específic d'atenció al nen immigrant, en què hem treballat darrerament amb la Secretaria per fer un capítol concret sobre la prevenció de la mutilació genital femenina.

Amb Salut Pública hem traduït molts dels fullets a diferents idiomes, hem elaborat un vídeo sobre la tuberculosi en nou idiomes, tenim un projecte per a la prevenció del VIH/sida (virus d'immunodeficiència humana) i l'ITS (infeccions de transmissió sexual) de dones prostitutes, intentant agilitzar l'emissió d'aquesta targeta i assegurar-nos que la targeta sanitària es renova cada 3 mesos, com una manera de fer un seguiment d'aquesta població, que d'altra manera podríem perdre molt fàcilment.

També hi ha un protocol de prevenció de malalties parasitàries. Acabem de crear la *Guia de salut mental en població immigrant*, que hem treballat amb professionals de la Vall d'Hebron.

En nutrició acabem d'editar una guia per millorar el consell alimentari en població immigrada; es pretén adaptar les dietes de població de cultures i hàbits alimentaris diferents als hàbits alimentaris d'aquí, per evitar i prevenir certes malalties, com ara hipertensió, diabetis i problemes bucodentals.

Pel que fa a les mutilacions genitals femenines, aquest any hem treballat intensament amb la Secretaria per a la Immigració, amb un grup de treball amb Interior, Educació i l'Institut de les Dones, en què hem actualitzat el protocol que ja havien editat, i alhora hem utilitzat el mateix contingut per actualitzar el capítol de prevenció de mutilacions genitals en el protocol del nen sa. D'aquesta manera, el pediatra pot accedir fàcilment al protocol. Intentem sempre donar facilitats i no sobrecarregar els professionals amb protocols i guies.

Per acabar, el Departament ha cercat bones pràctiques ja existents al territori, i el model de Girona ha semblat molt eficient; consisteix en la creació de taules d'immigració i salut, taules multidisciplinàries, ja que, atesa la complexitat i la diversitat de la població immigrant, i la viabilitat temporal, era molt difícil per al Departament conèixer les necessitats i els recursos que s'havien d'aportar a cada territori. Aquestes taules, que corresponen a les unitats de salut territorials, poden dir quan es reuneixen els problemes que es tenen en aquell lloc i quins recursos calen per resoldre'ls.

S'ha fet una descentralització de taules a tres nivells: hi ha una taula central, amb totes les direccions del Departament, salut pública, ajuntaments, proveïdors i experts, i després les taules de la regió i les taules territorials. Girona té les taules

territorials, les primeres que es van crear, i les de la regió. A les altres regions hem començat amb algunes. La taula, composta per tothom que està donant serveis a la població immigrant, detecta necessitats en els tres eixos del Pla director i consolida un programa per donar-hi resposta.

La taula central està creada a Girona des del 2005 i ja està avaluant. Hi hem creat la de Terres de l'Ebre i la de Lleida. A Barcelona estem en negociacions i falten Tarragona, la Catalunya central i el Pirineu. De governs territorials, les úniques creades són les de Girona.

Tot això no és possible ni factible si no es produeixen certes condicions. Fonamentalment, cal un suport pressupostari: si es necessiten 40 mediadors, calen els diners per poder-los contractar i posar al territori. És necessari tenir en compte com adaptar quantitativament els recursos d'atenció primària a les demandes de la immigració. No és el mateix tenir un pediatra en una àrea en què els nens no van a l'hospital o al centre, sinó a la privada, com Sant Gervasi, que tenir-lo al Raval. Ha de veure's com podem ajustar i adaptar a la demanda real que pot presentar el fenomen de la immigració la nostra capacitat en recursos humans. Cal que la gent de les taules pugui col·laborar-hi: si hi ha disputes i no s'arriba a acords no arribarem a tenir resultats. Un aspecte importantíssim són els sistemes d'informació: fins que no aconseguim registrar amb sistemes d'informació adequats quina és la situació de la població immigrant al territori, sense saber ni conèixer la situació, no podem donar-hi resposta. Cal que els proveïdors tinguin la qualitat suficient per poder donar serveis i gestionar-los. Cal que tant professionals com mediadors tinguin la formació adequada. Caldria que poguéssim registrar quina és la demanda en mediació que fa l'immigrant i quina la que fa el professional, perquè ens permetria una planificació de futur. Quins serveis demanen més, quin tipus de demanda es fa en relació amb quin problema de salut: fins que no ho puguem registrar, tindrem carències.

Un altre aspecte clau és la promoció i la prevenció en aquest col·lectiu: sabem que moltes persones no estan accedint al sistema malgrat tenir problemes de salut. Hem de ser capaços d'anar a la població amb els nostres agents de salut, amb el model que es defineixi, i poder fer promoció i prevenció en temes de salut com en malalties infeccioses i altres temes fàcils de prevenir.

Ara o en el futur, el que és necessari és treballar tenint un sistema humà, obert i accessible, que faciliti la convivència, la tolerància i el respecte, i que tendeixi a eliminar les desigualtats entre grups de població i territoris, i no oblidar mai que els professionals són una part molt important del sistema i se'ls ha de cuidar.

Moltes gràcies.

P.: Venim de pobles petits, i comentàvem si realment els pediatres que atenen la població coneixen totes aquestes eines disponibles a la web. Nosaltres pensem que no.

Tona Lizana: Tens raó. A l'estudi que comentàvem sobre percepcions i necessitats, molts professionals no sabien el que era un mediador, perquè no s'ha fet un pla

de comunicació, encara, sobre el que està fent el Departament. La intenció és que tingui una divulgació; la funció de les taules, entre d'altres, és que els proveïdors hi assisteixin i ells mateixos en facin la divulgació. Les taules, però, van a un ritme lent perquè depenen de la creació del govern territorial.

P.: Una altra pregunta era si dins el Pla es preveuen casos com nens que arriben del país d'origen sense certificació de vacunació. L'escola demana certificats, i si el metge comença a fer proves i vacunes es perd molt de temps. Es preveuen, aquests problemes, dins el protocol?

Tona Lizana: El protocol determina quines són les proves necessàries.

P.: Amb referència als vídeos que ens han presentat, a Càritas ja els coneixíem, però trobem que hi ha població que no en pot gaudir, com els mandinga, que són molt presents a Girona, o els berber, en lloc d'àrab, que són gran part de la població del nord d'Àfrica. Seria possible l'aportació de nous idiomes?

Tona Lizana: Sempre és un problema de recursos, però ho hem de fer. Hem començat amb aquests nou idiomes per pressupost.

P.: Treballo en el servei penitenciari de la Model, en salut i família. A l'Agència de la Salut Pública, crec que el més important és la població reglada, perquè hi ha gent treballant solament perquè parla una llengua, i és molt perjudicial per a la gent que realment vol fer una feina.

Tona Lizana: Tens raó, però ha estat una trajectòria molt ràpida i no hem pogut adaptar-nos. Ara estem treballant el tema de la regulació.

P.: A mi m'ha interessat molt l'exposició que heu fet, però m'hauria agradat saber de quina realitat estem parlant i quines necessitats s'han detectat. Podríeu parlar de la realitat dels que no accedeixen a aquest sistema de salut? Quin coneixement tenim de tots aquells que queden fora dels serveis de salut? Quina és la població més vulnerable?

Pel que fa als elements socials que arriben al món de la salut, voldria saber què hauria de crear el lligam entre el món social i la salut. Venint com vinc del món social, em sembla que quan parlem de salut mental, bucodental..., de tots aquests plans, la mateixa població autòctona no té dret a aquest tipus de serveis, com en el cas dels preus dels medicaments, etc.

Tona Lizana: La població immigrant no té més drets. Tenim uns serveis mínims, i la visita i l'extracció bucodental està coberta pel sistema sanitari. Pel que fa a la relació amb l'àmbit social, la tenim a les reunions interdepartamentals amb la Secretaria per a la Immigració, que és quan treballem tots conjuntament per donar resposta a les necessitats.

Estanis Alonso: Quant a persones que no apareguin, se me n'acudeixen de dues menes; a part de les persones que exerceixen la prostitució, que ja s'ha comentat, i on ja hi ha un circuit especial, en aquests aspectes els sistemes sanitaris difícilment arriben. Hi ha altres comunitats autònomes, i altres països en els quals l'atenció sanitària en la immigració se cedeix a les entitats. Nosaltres creiem en la normalització i una xarxa única, encara que tinguem casos especials, com el que hem comentat, i

també els menors. En el cas dels menors, es requereix una coordinació molt important entre recursos locals, entitats i Administració pública, i, tot i això, segurament no arribem a detectar els problemes greus que hi ha, i també hi ha, i ha estat motiu d'un estudi específic, en aquest cas a Girona, el cas de col·lectius d'immigrants que arriben a un lloc i estan allà. Coneixem els casos històrics de plaça de Catalunya i d'altres. Això ens ha fet pensar tot un circuit especial, que no és més que intentar mantenir la gran línia de la normalització i que, encara que siguin aquests col·lectius que estan al carrer, que difícilment es normalitzaran d'entrada, existeixin unes eines perquè el camí segueixi sent obtenir la targeta sanitària, empadronar-se, etc. Si això no és possible, hem elaborat plans alternatius per intentar fer el que podem, de vegades comptant amb Càritas o Creu Roja, les entitats que arriben al carrer.

P.: Voldria comentar un aspecte que de vegades no coneixem. Em sento molt orgullosa del sistema que tenim aquí, perquè som, juntament amb Itàlia, l'únic país que té un accés universal a la salut. Cap dels països europeus permet que les persones accedeixin lliurement a la salut. I aquí, independentment de la situació legal, pel sol fet d'empadronar-se i tenir una targeta, es té accés a tota la cartera de serveis que ofereix el sistema. Ho comento perquè la persona, crec que alemanya, que ha parlat abans, ha dit que tenien un milió de persones sense legalitzar, però aquestes persones no tenen accés ni dret a res. Aquí, fins i tot si no estàs empadronat i ets menor d'edat o una persona embarassada, tens dret a qualsevol tipus d'atenció. Això no passa a la resta del món. Així que sí que ens podem considerar una societat d'acollida.

P.: Treballo a l'Ajuntament de Sant Cugat. Voldria fer una reflexió sobre la formació que hauríem de tenir els mediadors. Heu dit que heu fet una campanya d'informació als CAP i als metges de la possibilitat d'obtenir una persona que faciliti la comunicació entre pacient i professionals. S'ha fet una campanya per tal que les contractacions siguin coherents amb la demanda? Teniem, fa cinc o sis anys, una necessitat de traducció, i es va contractar persones que parlaven àrab, xinès, o urdú, i es va quedar aquí. Sobretot quan els CAP fomenten aquesta subcontractació de persones, treballen amb entitats... Són autònoms, els CAP, a l'hora de fer possibles contractacions provinents de projectes dels ens locals?

Tona Lizana: Si els CAP poden contractar autònomament? Sí, poden fer-ho. La contractació és més complexa amb les administracions.

Estanis Alonso: De vegades, poden contractar mitjançant entitats o mitjançant les subvencions dels ens locals..., hi ha de tot. Fins ara cadascú s'ha espavilat com ha pogut davant les necessitats. Nosaltres intentem no controlar ni fer anar tothom per un mateix carril, sinó tenir un paraigua que ens permeti avançar globalment.

Taula rodona. Experiències dels Serveis Territorials de Salut de Girona

Sra. Montserrat Danés

Presentació a càrrec del Sr. Adil Qureshi

Ara escoltarem algunes experiències d'acollida. Comencem amb la regió de Girona, amb la senyora Montse Danés, que pertany als diplomats de Salut Pública del Departament de Salut i treballa en immigració i salut als Serveis Territorials de Salut de Girona.

Sra. Montserrat Danés

La doctora Lizana ha explicat molt bé el que és el Pla director d'immigració i salut, i, per tant, no entraré a explicar-lo, sinó que explicaré què és el que hem fet a la Regió Sanitària de Girona, que, de fet, està emmarcat en aquest Pla.

L'any 2004 es van iniciar les primeres actuacions i propostes del Pla director del Departament de Salut de Catalunya, i, en aquest marc, i paral·lelament, a la Regió Sanitària es va iniciar una anàlisi de quina era la situació del col·lectiu immigrant, volent saber quina és la realitat de l'accés als serveis de salut i identificar quines són les seves necessitats.

Ho hem fet d'una manera participativa i descentralitzada, amb la creació d'unes taules de participació o comissions d'immigració i salut que reuneixen professionals de diferents àmbits que treballen en immigració. És a dir, nosaltres aprofitem el que ja s'ha fet quan iniciem la nostra tasca, i treballem, a part d'amb els professionals sanitaris, també amb Acció Social i altres tipus d'ONG.

Per tant, fem una anàlisi preliminar, i a partir de les opinions, percepcions i observacions de tots aquests professionals, fem un diagnòstic per saber quines són les necessitats i les demandes.

Com ja ha explicat la doctora Lizana, tenim creades dues taules. Una és la taula regional de salut, que és una taula que reuneix tots els actors de la regió, i que es convoca una vegada l'any, tot i que s'hauria de convocar dues vegades. Després

tenim les taules territorials de salut, que es troben disperses en el territori, aproximadament a cada una de les comarques de la província.

Les tasques de la taula regional, en primer lloc, són establir un canal de comunicació i consens entre les diferents comissions territorials, aprovar i donar suport als plans d'aquestes comissions segons els marcs estratègics del Pla director, consensuem el programa anual de formació del personal sanitari per a tota la regió, promovem la investigació aplicada, i avaluem i fem el seguiment dels problemes del Pla director.

Passaré a explicar com són les taules dels governs territorials de salut, les taules que es dediquen directament a les comarques. Vàrem començar dissenyant el que en aquell moment anomenàvem unitats territorials de referència, que es feien a partir dels hospitals comarcals i totes les àrees bàsiques de la seva zona d'influència. Pràcticament en tots els casos coincidiran amb els futurs governs territorials de salut, dels quals ja en tenim un funcionant en un pla pilot a la Garrotxa.

Cada unitat territorial de salut té i crea una comissió d'acollida i mediació, composta pels responsables del Pla director d'immigració i salut, la coordinadora comarcal del Pla de ciutadania i immigració, i treballadors sanitaris de tots els àmbits, primària, hospitalaris, salut mental, salut sexual i reproductiva, pediatria, i hi convoquem totes les entitats proveïdores, els ajuntaments, les associacions existents i els serveis socials. Pel que fa a les seves funcions, en primer lloc vàrem elaborar un mapa socio-demogràfic i etnològic per saber el nombre d'immigrants de cada comarca, la seva situació i els seus països de procedència. Seguidament, vàrem intentar detectar quines eren les necessitats d'acollida, de formació i de mediació, i vàrem dissenyar una estratègia d'acollida al nouvingut per informar-li de quins eren els seus drets i deures en els aspectes sanitaris i socials.

També vàrem identificar quin seria el perfil dels mediadors i comunicadors. Si bé som conscients que la tasca més demandada als mediadors és la de traducció, de moment el nom que els donem és el de mediadors o comunicadors.

Altres funcions que tenen són adaptar i adequar tots els protocols existents de salut a la població immigrant, compartir recursos i mediadors, i fer l'avaluació conjunta de les tasques que han fet els mediadors. També volem consensuar un model de seguiment i avaluació, tot i que aquest és el punt dèbil del nostre programa, atès que en desconeixem els denominadors i resulta difícil.

Treballem de manera participativa, oberta a tothom que treballi en temes de salut i immigració, i també serveis socials i d'altres; de manera descentralitzada, perquè anem a les comarques a tota la regió; transversal, perquè actuem conjuntament amb diferents departaments, fins i tot de la Generalitat, i convidem a tots els actors, i comunitària, perquè anem a tota la comunitat.

A partir de l'anàlisi que vàrem fer dels principals països de procedència dels immigrants, vàrem determinar quins havien de ser els perfils i el nombre de mediadors que els serveis territorials de Girona contractarien en un termini de dos anys. Vàrem donar especial importància a les llengües que parlaven, atès que tenim, com la ma-

joria de Catalunya, molta població d'origen magrebí i subsaharià, i la majoria provenen de zones rurals, on es parlen llengües minoritàries. Per a nosaltres era molt important que els mediadors parlessin el màxim possible d'aquestes llengües.

També vàrem tenir en compte la formació de base d'aquests mediadors. Tenim persones que coneixen els temes de salut per la seva formació als països d'origen, però no tots: tenim enginyers, economistes..., una formació variada, però sí en la majoria de casos persones amb formació prèvia.

Actualment, treballen a Girona 19 mediadors, i està previst que s'hi incorporin dues persones més abans de la fi de 2007.

El treball, el fem en tres àmbits: a l'hospital, a l'atenció primària i a la comunitat. Als hospitals, fan la traducció lingüística i cultural, acompanyen els immigrants a fer les gestions necessàries dins els hospitals i tots els tràmits que calen, els ensenyen les instal·lacions, si cal, els acompanyen en un primer moment per tal que se situïn, i tenim tres hospitals en els quals estan fent educació sanitària: classes d'educació maternal, preparació del part, cures al nadó i alletament matern, i una tasca molt important, que és la visita a domicili, en cas de necessitar-ho des de les seccions de vigilància epidemiològica dels serveis territorials. Han actuat concretament en casos de tuberculosi, en els quals cal, a part de poder-se entendre, poder-los explicar la necessitat de poder parlar amb totes les persones que hi tinguin contacte, ja sigui a casa o a la feina, perquè entenguin la importància que té fer-se les proves que calgui en aquests casos. Els mediadors van al domicili dels malalts, cosa que de vegades és bastant difícil, perquè en principi se'n malfien i tenen dificultats per entrar-hi, però a poc a poc entenen que és important que els expliquin bé les coses persones que a fi de comptes no els denunciaran. Moltes vegades també es desplacen als llocs de treball d'aquestes persones per explicar als seus companys el problema sanitari.

A l'atenció primària també fan l'acollida just en el moment del primer contacte amb el sistema sanitari, se'ls explica com han d'utilitzar els serveis sanitaris, ajuden a implementar els protocols d'acollida que han elaborat prèviament als centres, fan molta traducció i interpretació cultural a demanda dels diferents professionals, fan seguiment de casos concrets, a persones que sigui important que assisteixin a visites programades, i moltes vegades també organitzen grups homogenis per fer-los l'acollida i explicar-los el funcionament del sistema.

A la comunitat, ajuden en la implementació de les campanyes d'educació sanitària, o de les campanyes preventives de caràcter comunitari. Per exemple, a la Garrotxa, davant de les campanyes de vacunació de les escoles, cal el permís signat pels pares, aquests últims tenen moltes dificultats perquè no entenen el que diu el paper i de vegades no volen signar. En aquest cas, es fa una intervenció en la qual es reuneixen amb els pares i els expliquen la necessitat de seguir el calendari de vacunació, i expliquen per què necessiten la seva signatura. És a dir, col·laboren en el bon desenvolupament de les activitats preventives de l'àrea bàsica.

Una altra tasca que fan és les activitats d'acollida dels circuits de salut dels ajuntaments. També estan en contacte amb associacions d'immigrants i grups de dones.

Aquí tenim un quadre dels diferents mediadors que tenim. Cada àrea té els mediadors que necessita per a la població de la seva zona d'influència, i un cas que crida força l'atenció és el de la Garrotxa, que té quatre persones que fan mediació a mitja jornada, però que, en tenir un col·lectiu molt important de xinesos i persones del Punjab, han demanat que hi hagués aquesta mediació.

Si malgrat tenir tots aquests mediadors tenim un problema amb una persona que no parli els idiomes concrets, estem en contacte amb el Servei d'Atenció a l'Immigrant de Càritas, on poden trobar gent per fer la mediació.

Hem fet un pla pilot de formació dels mediadors en col·laboració amb l'IES (institut d'ensenyament secundari), en format de jornada de 4 hores per tema, i hi hem tractat tuberculosi, sistemes de comunicació i sistemes de mediació. A més, el tenim obert a mediadors d'altres departaments i dels consells comarcals. La finalitat és aconseguir una qualitat elevada en el desenvolupament de les seves tasques.

El que pretenem és facilitar l'accés i l'atenció al sistema sanitari al començament del procés migratori, aconseguir una progressiva normalització en la incorporació d'aquesta població al sistema sanitari i facilitar l'adaptació per fer-los persones autònomes. Pensem que aquest és un sistema innovador i esperem que la seva consolidació sigui a tot el territori de Catalunya.

Experiència de l'Hospital del Mar de Barcelona

Sra. Cristina Iniesta

Presentació a càrrec del Sr. Adil Qureshi

La senyora Cristina Iniesta és directora de l'Hospital del Mar, que, com tots sabem, té un historial increïble de resposta completa a la immigració.

Senyora Cristina Iniesta

L'experiència de l'Hospital del Mar no és una experiència que vulgui establir un model, és la nostra, i és molt gratificant sentir que el Pla director està en la nostra línia.

El nostre hospital, l'Hospital del Mar, és un hospital d'aguts, pertany a l'Ajuntament de Barcelona, forma part de l'IMAS (Institut Municipal d'Assistència Sanitària), i tenim un centre sociosanitari. Ens trobem al sud de la ciutat de Barcelona, entre dos districtes: Ciutat Vella i Sant Martí, que és un districte que està revolucionant tot el que fa referència al creixement demogràfic, amb uns habitatges altament costosos.

A la primèria de segle era un hospital per pavellons, i ha anat fent un seguit de remodelacions. A les Olimpíades vàrem ser hospital olímpic, i ara ens hem trobat entre dues àrees. Una àrea és el districte de Ciutat Vella, que sempre s'ha caracteritzat perquè tot el que fa referència als seus indicadors socioeconòmics sempre han estat menys bons que a la resta de la ciutat de Barcelona.

Aquí teniu referències dels dos districtes actualment. Des de l'any 2001 podem veure el gran creixement que vàrem tenir de població nouvinguda a Ciutat Vella, i en canvi l'altre districte té una tendència creixent, però similar a la resta de Barcelona.

No cal dir que, des de la vessant sanitària, en l'abordatge de la salut i la malaltia té una gran implicació la cultura, els valors de les persones. Per això, l'any 2001, l'hospital va començar programes de formació. Els professionals més interessats van ser els pediatres, els ginecòlegs, professionals que treballaven a urgències, professionals de consulta externa i que estaven rebent patologies noves. Però va ser el 2003 quan vàrem considerar que havíem d'implementar un programa de gestió en el dia a dia de l'hospital, el Programa de mediació intercultural, i el 2005 vàrem començar a fer estudis.

L'any 2005, volent aprendre d'altres hospitals, passem a part d'una xarxa de

l'OMS (Organització Mundial de la Salut) per compartir experiències, per saber si el que estem fent s'adequa o no a altres experiències.

Aquest Programa té diferents objectius, però, des de la vessant dels professionals, el més important és aconseguir l'autonomia del pacient, dins i fora de l'hospital. Quan vàrem començar, vàrem haver de fer la definició del perfil del que seria la mediadora intercultural.

El primer és la informació al professional dels factors culturals, que poden influir molt significativament en el procés assistencial. També informar els pacients dels dispositius sanitaris, col·laborar amb els serveis i la traducció. Però era important per a nosaltres introduir en el dia a dia no solament la traducció, sinó que en el procés assistencial, l'estil de vida i els valors podien influir-hi.

El programa de mediadores depèn del Servei d'Atenció de l'Usuari. També tenim una mediadora xinesa i una de gitana. Tenim una mediadora gitana, no precisament perquè no ens entenguem, sinó perquè també atenem la població de la Mina, i és necessari fer prevenció en moltes situacions.

Aquest Programa està compost per mediadores àrab, pakistanesa, romanesa, xinesa i gitana, que responen a la nostra ciutadania. És un programa transversal: ha estat impulsat des de la direcció de l'hospital i és per a tothom; treballadors socials, metges, administratius... És un servei molt demandat a urgències, a consulta externa i a hospitalització. El programa té accessibilitat per a tothom per la intranet; tothom el pot sol·licitar.

La mediadora es troba al Servei d'Atenció a l'Usuari, a la part baixa de l'hospital. Es treu un llistat del pacients que han estat hospitalitzats, per via d'urgències o per via programada, que estan a l'hospital i que pot ser que se'ls faci una mediació preventiva. Aquesta és la primera visita del mediador. També hi ha l'acompanyament, la mediació mèdica, sol·licitada pel metge, la d'infermeria, formació als dispositius assistencials...

El perfil és una persona jove, de la procedència dels ciutadans que viuen a Ciutat Vella i a Sant Martí.

Una dada clara: quan es parla d'activitat, en un hospital, el més important és el que es fa en un dia. En un dia, el programa de mediació atén dos o tres pacients. De mitjana, es faran dues mediacions, i d'intervencions se'n fan unes cinc o sis. Aquestes són les nostres dades.

Pel que fa a publicacions que han sol·licitat els professionals, podem trobar diversos temes: violència de gènere, urgències pediàtriques, etc.

Es va fer una enquesta als professionals, que van contestar 302 professionals, entre auxiliars de clínica, infermers, metges i d'altres. Fixeu-vos: a la pregunta sobre coneixement de la competència cultural, un 77% contestava «ben poc o desconegut». Però sí que coneixien el servei, creien que és necessari i l'utilitzen regularment. Quan se'ls preguntà si creien que ajudava, les respostes apuntaven que ajuda a comunicar, que realment pot solucionar situacions complexes sempre que es faci en l'àmbit preventiu, i millora la qualitat. A la pregunta sobre la formació que havien de

tenir els mediadors, i en relació amb el coneixement de la competència cultural, no se sabia què respondre.

El 64% de resposta afirmativa de satisfacció es degut al fet que tots els serveis que utilitzen la mediació, la volen més hores.

Els estudis d'utilització, fets el 2003 i el 2005, donen una dada significativa: fixeu-vos que he dividit les dades en urgències, hospitalització i consulta externa. L'any 2006 tenim una consulta externa de l'11,6%. Un dels serveis que demanen mediació darrerament és l'anestèsia, atès que aquesta població comença a tenir patologia prevalent que requereix estar en llista d'espera, igual que la població autòctona.

Com a reflexió final, cal dir que en la nostra experiència és molt positiu incloure aquesta diversitat cultural en el dia a dia, la participació del professional, i em sembla interessant el fet que quan la ciutadania s'instal·la, comença a comportar-se amb normalitat. Però el programa és l'experiència d'un hospital, i només té sentit si es comparteix amb el territori.

Com a darrera reflexió, cal continuar aprenent, i el model organitzatiu d'un hospital s'ha d'adequar a les necessitats dels seus ciutadans. En aquest moment, el model és útil. El Programa ens ha fet reflexionar molt sobre l'acollida de tothom, no sols dels immigrants. Un aspecte en el qual fallem molt els hospitals és que no ens expliquem bé. No ens expliquem bé, no expliquem bé els circuits, ni fem bé les recomanacions, i és una assignatura pendent. El que hem de ser capaços de fer és que els nostres centres siguin comprensibles per a tota la ciutadania.

Experiència del CAP del Remei de Vic

Sra. Anissa Lamzabi

Vic ha experimentat un canvi important en la seva demografia en els darrers deu anys, causat per l'arribada d'immigrants de diversos països, sobretot de l'Àfrica, l'Amèrica Llatina, Àsia i Europa. Altres factors d'aquest creixement són el fet que Vic, ara, és una ciutat universitària, i que hem d'assumir el paper de quart cinturó de l'anell metropolità de Barcelona.

A la zona sud de Vic, que és on ens trobem nosaltres, és on es concentra la majoria d'aquesta població, que és el 26% de la població total, i es preveu que vagi creixent. El centre es va obrir el 1996, i es preveia que havia d'atendre uns 16.000 usuaris. Uns anys després, el centre ha hagut d'ampliar les seves dependències per donar resposta al creixement de la població. Més d'un 85% d'aquest creixement s'explica per la immigració.

Els països d'origen són, en un 70%, de l'Àfrica, amb un 40% de magrebins, la majoria marroquins, i un 30% de l'Àfrica subsahariana, sobretot, de Ghana, seguit de Nigèria i de Senegal, un 17% de l'Amèrica Llatina, majoritàriament de l'Equador, seguit de Colòmbia. La majoria de persones d'Àsia, un 7%, són de l'Índia, del Punjab, i ara tenim un 1,5% de xinesos. La majoria de la resta són de països de l'Est.

Al CAP del Remei, hem agafat el concepte d'immigrant referint-nos a una persona procedent d'un altre país i que és la primera vegada que té contacte amb el sistema sanitari, i, per tant, sense experiència prèvia en el sistema de salut.

L'activitat està pensada per a usuaris que vénen per primera vegada a donar-se d'alta en un CAP, no coneixen res sobre el sistema sanitari, i tenim una àrea de mediació que duu a terme diverses tasques: la visita d'acollida i tallers. Tallers per a mares i nadons, per a diabètics i de preparació per al part.

La visita d'acollida dura uns 30 minuts i es fa en àrab, anglès, francès i castellà. Es fa els dimecres al matí i els dijous a la tarda. Es fa amb grups de magrebins, grups de subsaharians i grups d'altres nacionalitats. La imparteix la mediadora, que explica, utilitzant també material audiovisual i altre material didàctic, com funciona el CAP i el sistema sanitari en general.

Aquestes sessions estan pensades per fer en grup, però la majoria de vegades cadascú ve a l'hora que vol, de manera que de vegades dura tot el matí o la tarda. Aquesta sessió d'acollida es fa quan el pacient ve a apuntar-se al centre. El primer que es fa és donar-li una hora de visita amb la mediadora i una hora de visita amb la infermera per obrir la història mèdica. La mediadora té tres cites per usuari: si el primer cop el pacient no ha vingut, se li insisteix. Si no acudeix, quan ve a fer-

se la visita, la mediadora li diu que la sessió és important i que valdria la pena assistir-hi.

De vegades, també es fa per a les persones no estrangeres, si no assisteixen a les visites; se les cita per fer-los entendre que s'han de seguir les normes del servei.

En aquesta acollida expliquem què és la targeta sanitària individual, que serveix per a Catalunya i que també pot servir per a Espanya, que tenen dret a metge i infermera, i que tenen dret al centre que s'han apuntat, i que si van a un altre solament seran atesos per urgències. Se'ls explica què és la targeta de la Seguretat Social i per a què serveix la targeta sanitària individual, qui hi té dret i qui no n'hi té, la prestació farmacèutica, les receptes vermelles i verdes, la medicació crònica i la medicació aguda, les diferències, qui prescriu la medicació crònica, per què nosaltres al CAP podem prescriure medicació crònica mensualment, si el metge ho autoritza, des del taulell. En canvi, se'ls diu que per a la medicació aguda han de visitar-se.

Se'ls explica el que es paga per les receptes, la validesa de 10 dies de la recepta, l'accessibilitat al servei, els horaris dels metges, que està obert els dissabtes i que, fora de l'horari, han d'anar al servei d'urgències de l'hospital.

També expliquem què és la incapacitat laboral transitòria, les baixes i altes, les mútues si ets autònom o si no ho ets, i quan s'han de venir a buscar els volants de baixes i altes al taulell. La informació sobre vacunes, sobretot fer entendre a les persones subsaharianes que han de marxar al seu país de vacances que és molt important que un o dos mesos abans de marxar vagin al metge per fer-se vacunar.

Un aspecte important és la medicació bàsica que s'ha de tenir a casa: una capsula de paracetamol, betadine, gases i un termòmetre per poder mirar la febre que tenen, per determinar la urgència per demanar la visita.

S'han fet sessions amb dones diabètiques per explicar el funcionament de les dietes, el sistema per a la diabetis, etc. S'ha fet en grups, sobretot amb dones magribines.

Ara estem fent sessions educatives per a mares immigrants que acaben de tenir un fill; es fan dues sessions. Una primera sessió es fa entre el primer i el segon mes d'haver nascut la criatura, i la segona en el moment d'introduir els aliments.

S'estan fent traduccions de dietes en cinc idiomes, amb l'ajut del consell comarcal, i s'està elaborant un diccionari d'aliments en cinc idiomes, per facilitar la comunicació amb la població immigrant i introduir frases útils per al personal sanitari. També col·laborem amb l'Ajuntament de Vic amb la guia de bones pràctiques i el projecte d'acollida.

Quan la gent arriba a la visita d'acollida, se'ls entrega un llibret explicatiu, que ens ha lliurat l'Ajuntament de Vic, on apareixen tots els serveis de Vic en diferents idiomes.

També hem col·laborat amb la Creu Roja, en un programa de l'any passat, en què ajudaven a persones immigrants amb papers, els feien formació i els buscaven feina. Ens varen demanar ajuda per detectar persones que necessitessin feina.

Des del 2005 fins al març del 2007 vàrem fer un estudi pilot i vàrem incloure-hi

205 nous usuaris del centre, a qui es va proposar la visita d'acollida. Segons els resultats, creiem que la visita d'acollida és una eina útil per optimitzar la utilització dels sistemes sanitaris. Les persones que han participat a la visita d'acollida tendeixen a seguir més les normes del centre.

Estem fent un estudi més ampli sobre aquesta eficàcia, amb grup de control, i avaluarem amb més paràmetres per ajudar-nos a conèixer la utilitat d'aquesta visita d'acollida, per a l'atenció als usuaris i per millorar la utilització dels sistemes sanitaris.

En aquests moments, estem utilitzant un estudi, becat per la Caixa de Manlleu, que té com a objectiu principal avaluar si l'aplicació de la visita d'acollida comporta una optimització de l'ús de recursos sanitaris en la població immigrant.

Unitat de Malalties Tropicals i Salut Internacional. Experiència del CAP Drassanes de Barcelona

Sra. Hakima Ouarab

Presentació a càrrec del Sr. Adil Qureshi

Hakima Ouarab és infermera, immigrant, amb cinc anys d'experiència com a agent de salut, set anys d'experiència com a mediadora intercultural en l'àmbit sanitari, i actualment és la coordinadora del Programa de salut comunitària a la Unitat de Medicina Tropical a Drassanes.

Sra. Hakima Ouarab

No donaré gaires estadístiques, seré més pràctica, i intentaré explicar les tasques de les persones de salut comunitària i la seva feina mitjançant casos clínics concrets.

La majoria de persones saben què és la Unitat de Medicina Tropical i on es troba. Només voldria destacar aquestes dades. Molta gent, en veure la Unitat de Medicina Tropical, pensa en immigrants o en viatgers. A part de l'assistència als viatgers, tenim patologia tropical, el laboratori, que fa un paper importantíssim dins la unitat, i el servei de salut comunitària.

L'any 2005 les visites han arribat a 40.921. El programa de salut comunitària, l'any 2005 va tenir 852 visites. La memòria de 2006 s'ha tancat amb unes 950 persones.

Pel que fa als problemes de salut comunitària, parlaré d'un aspecte molt important: les persones que queden fora del sistema. Hem parlat molt de la gent que ve als centres, els programes que fem amb ells, les estratègies de treball..., però no hem d'oblidar-nos de la gent que no ve al servei. Aquí rau la feina real, i difícil, sobretot si tractem de malalties de distribució mundial.

El que es fa, sobretot, és adaptar els serveis per millorar l'atenció a les persones que hi vénen. Això es fa mitjançant programes de suport i ampliació. Les accions fora dels serveis, inclouen preparar programes específics per a la gent que no ve al servei mitjançant la participació de noves figures: a part de la participació del perso-

nal sanitari, des de l'administrador fins al metge, tenim traductors, mediadors i agents comunitaris de salut.

L'agent comunitari de salut no té per què ser immigrant: es poden formar agents comunitaris de salut autòctons que treballin amb gent en situació de vulnerabilitat; molts drogoaddictes del Raval son autòctons, per exemple, i atendre'ls també és tasca dels agents comunitaris de salut.

El que cal fer és dinamitzar el treball comunitari. La diferència entre el mediador, el traductor i l'agent comunitari és que aquest darrer, a part de poder traduir i exercir mediació cultural en la solució de conflictes (perquè el mediador no pot resoldre conflictes, només gestiona la solució d'un problema al qual arriben les dues parts), té una tasca especial, la dinamització comunitària.

L'equip de salut comunitària defineix l'agent de salut com a pont entre el centre sanitari i la comunitat, el pont de circulació d'informació entre el centre de salut i la comunitat. El programa va començar l'any 1994, i des d'aleshores s'ha treballat en tres projectes de prevenció del VIH, un d'específic per a dones amb VIH positiu, un altre de prevenció per a dones immigrants i un altre de genèric de prevenció per a immigrants. Aquests projectes es van formular amb el suport del Programa de prevenció assistencial de la sida de la Generalitat de Catalunya i en col·laboració amb Metges del Món.

L'any 2007 hem detectat altres necessitats importants, com ara la tuberculosi. El programa comunitari és un programa que s'adapta segons les necessitats, i es van crear dos projectes de prevenció de tuberculosi a Barcelona, amb el suport del Pla director d'immigració, i hi estem treballant actualment.

Una pregunta anterior es referia a si els CAP tenien l'autonomia de contractar mediadors. Com veieu, funcionem per projectes i programes que es presenten per convocatòria, i sempre estem col·laborant amb alguna associació, que s'encarrega de la gestió.

Un altre programa, atesa la gran necessitat de mediadors fora de Barcelona, és un projecte a la regió sanitària de Barcelona, avalat pel Programa de prevenció i control de la tuberculosi de la Generalitat de Catalunya. També hem vist la necessitat de mobilització contra les mutilacions genitals femenines, amb un projecte que hem fet amb una associació especialitzada en la lluita contra les mutilacions femenines, pionera en aquest àmbit.

Presentaré alguns casos que exemplifiquen la tasca de l'agent comunitari: una dona de 29 anys, de Guinea Equatorial, que fa tres mesos que està aquí, es presenta a la unitat. El protocol és fer-li una revisió general, i resulta positiva en VIH. Aquesta dona va ser recomanada per una altra persona de la família. Fa tres mesos es va fer reincident i no anava al centre de salut, i una altra dona de la família la hi va enviar.

Un dels materials que tenim al centre són les Infovitals. Aquestes Infovitals són fitxes de tractament traduïdes a molts idiomes. D'aquesta manera, a part de les recomanacions cara a cara, se'ls dona informació escrita.

Un altre material que fem servir molt és el vídeo del compromís, que s'ha produït

gràcies a l'esforç d'un equip de la Unitat de Medicina Tropical, especialment de Marisa Ros.

S'intenta adaptar els tríptics, no solament traduir-los, perquè molt sovint les imatges no s'adapten a la cultura de destinació, com en el cas d'imatges de persones mantenint relacions sexuals. Un altre exemple va ser la traducció al berber del tríptic, oblidant que molta gent, encara que sigui parlant de berber, no el sap llegir. Tots aquests aspectes s'han de tenir en compte en el moment de treure un material, o no tindrà utilitat.

Un altre recurs és el Sidajoc, un joc sobre sida que utilitzem molt amb els joves, similar a un parxís, i es juga al joc en el taller, dinamitzant alhora que s'envia un missatge de prevenció.

Amb aquesta dona amb VIH positiu, es va acordar amb la usuària la intervenció de l'agent comunitari de salut. L'agent de salut dóna suport en les recomanacions. La persona parla castellà pel fet de ser de Guinea Equatorial i, per tant, la mediació lingüística no és necessària. Quan el metge acaba la visita passa la usuària a una altra sala amb l'agent comunitari de salut, que li dóna consells sobre VIH i prevenció.

A part d'aquestes recomanacions, l'agent l'acompanya explicant tots els elements relacionats amb la malaltia: nutrició, instruccions, etc., i li ofereix acompanyament en els primers passos, en molts casos de VIH, també a l'Hospital del Mar.

Una altra tasca de l'agent comunitari de salut és orientar en assumptes socials. L'agent no pot donar solució a temes socials o jurídics, però es mou molt i orienta cap als professionals que poden solucionar els problemes.

Una de les estratègies que utilitzem per orientar les persones cap a la unitat: al *Periódico Latino*, que llegeix molta gent perquè és gratuït, publiquem articles on expliquem on anar si volen més informació.

Fixeu-vos en la fotografia que apareix d'aquest jove a qui estan tirant les cartes. Per tant, no podem menysprear aquesta creença, i és necessari treballar amb la persona que llegeix les cartes, per tal que adapti el missatge a les necessitats.

Un altre exemple és aquest article del diari de pakistanesos sobre sida i on anar per obtenir més informació. Un altre article del diari pakistanès anunciava una xerrada, a la qual van assistir 22 homes, el 17 de juny, en la qual es van presentar dos vídeos sobre tuberculosi. El 19 de juny van assistir 8 persones al centre per fer-se proves de VIH i TB (tuberculosi), i la setmana del 17 al 23 varen venir-ne 7 més.

L'impacte de la participació de l'agent comunitari de salut en el compliment del tractament profilàctic de tuberculosi: l'any 2002, sense agents comunitaris de salut en el programa, hi havia un compliment del 47%; l'any 2003, amb la inclusió dels agents de salut, el compliment va passar al 73%.

Passant a parlar de *chagas*, sobretot de Bolívia, es va diagnosticar una malaltia de *chagas* en fase crònica a una dona. El *chagas* té un vector per via d'insecte, i la dona, que abans vivia en una casa d'adob, no havia destruït l'antiga casa en fer-se'n una de nova. Es va informar la dona que, si hagués destruït la casa antiga, la família no hauria emmalaltit.

Aquest és un carnet que entreguem als malalts de *chagas*, que poden reaccionar malament al tractament, en el qual hi ha el telèfon de l'agent de salut, per tal que pugui acompanyar l'usuari a l'hospital fora de l'horari del centre.

Aquí veiem un partit de futbol entre l'equip de la unitat i els usuaris bolivians. La finalitat era donar un missatge sobre les malalties infeccioses aprofitant l'activitat lúdica.

Com a conclusió, cal dir que, per a nosaltres, com a resposta a la integració plena als serveis sanitaris, tenim el Programa de salut comunitària. Cal destinar el treball a les persones que arriben al centre de salut tant com a les que no hi vénen. Hem d'oferir formació als professionals, i és imprescindible un coneixement dels diferents col·lectius que hi ha al voltant. Per, sobre de tot, cal normalitzar la formació dels agents de salut.

Debat

P.: M'ha interessat molt, quan parlaves de l'agent comunitari, l'aspecte de la supervisió del tractament, que realment prenguessin les pastilles per a la tuberculosi o per a la malaltia de *chagas*. Com ho feu?

Hakima Ouarab: Treballem en dues parts, els que solament estan infectats, amb quimioprofilaxi, i els malalts. Pel que fa a la quimioprofilaxi, la infermera porta un arxiu de tots els que han iniciat la quimioprofilaxi, amb les dates de control en què han de venir. Setmanalment, mirem si han vingut o no. Els que no hi han assistit es passen a l'agent comunitari de salut, que s'hi posa en contacte. Si no hi pot contactar per telèfon, es fa una visita a domicili. Si el domicili no és el que constava, l'agent es mou pels voltants, preguntant per la persona de manera amistosa.

Aquesta recerca es fa principalment per als malalts, no per la quimioprofilaxi, que es limita a la visita a domicili. En el cas de *chagas* es fa el mateix, amb l'afegit del carnet que ja he comentat.

P.: Amb referència a l'adaptació de materials, en temes de salut, lligant amb l'amaziga, volia comentar la importància que té el material, de vegades molt simbòlic. Quan parlem de l'àrab, les traduccions que he revisat, s'utilitza un àrab molt clàssic, de nivell universitari, que no és útil per al públic al qual es dirigeix. No sé com es fan les sessions amb la població rifenya, però és molt més útil adaptar un vídeo en amaziga que no pas en àrab.

Cristina Iniesta: El fem en àrab. Volia comentar-vos una anècdota, i és que hem après molt dels companys que són aquí. En el tema de l'hostaleria, per exemple, el menjar s'ha d'adaptar, i la responsable em deia «Has de tenir present que moltes vegades no mengen. I no mengen perquè als macarrons s'ha tret la carn, però no més s'ha tret».

P.: Respecte al fet de que la porta d'entrada sigui la targeta sanitària i l'empadronament, atesa la gran varietat de requisits per a l'empadronament que hi ha als diversos municipis de Catalunya, voldria saber si es treballa per tenir uns criteris homogenis. Això evitaria que uns pacients siguin tractats en un poble, però estiguin empadronats en un altre perquè els han posat menys dificultats.

D'altra banda, la meva admiració i enveja en veure que a Drassanes estan tan ben dotats, que a Girona es compten tants mediadors culturals. Però els que treballem en atenció primària voldríem tenir aquests mediadors, i volia saber si existeix la previsió de creixement en un futur dels mediadors de manera que estiguin garantits pel sistema, perquè ara sembla que s'han de fer tota mena de trucs.

Tona Lizana: Els criteris d'empadronament no depenen del Departament de Salut. És cert que hem intentat, a l'hora de gestionar l'emissió de la targeta, que els

centres de salut complissin uns criteris, perquè trobàvem que l'atenció a l'usuari no responia a aquests i demanava altres coses, perquè no volien fer la targeta. De vegades hem hagut de tenir els mediadors a Drassanes acompanyant les prostitutes perquè es neguen a atendre-les. En aquests casos, intentem, amb formació amb la competència cultural de la persona que fa l'atenció a l'usuari, que no passi.

El Pla director 2008-2009 té previst passar a la fase operativa. Hem acabat la planificació, de la qual us hem explicat el model, i manca posar els recursos per implantar-ho. Hi ha el compromís d'incrementar aquest any en 20 mediadors al cos, i en la mateixa quantitat l'any següent.

P.: Algun dels ponents ha comentat l'aspecte de l'autonomia. Hem de tenir clar que el que treballem i volem treballar és l'autonomia de les persones, no la dependència. Des del meu punt de vista, la mediació no és quelcom per a tota la vida, és temporal. Per això, la prevenció i el treball preventiu em semblen molt més eficaços, i adaptar la feina preventiva és més eficaç que seguir aquesta línia de treball de mediació, deixar que la gent depengui de nosaltres. La idea és que la gent pugui anar sola al CAP. El que cal és adaptar els materials preventius, fer arribar el missatge a casa.

P.: Col·laboro amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona com a agent de salut. Per experiència, pel poc temps que fa que hi treballo, la major dificultat que he trobat és que els pacients que pateixen de tuberculosi o estan infectats amb VIH, en el cas dels subsaharians de què m'ocupo, fa poc temps que treballen aquí, i en el moment que se'ls detecta la malaltia és un moment que estan a l'atur, fa poc temps que treballen o tenen pocs recursos. Per tant, tot el sistema sanitari que els assisteix és molt bo. Un malalt de VIH que té problemes per pagar-se l'habitació o el menjar, per exemple, és un problema que hauria de mirar-se en el Pla proposat. Caldria tenir en compte com es podrien solucionar aquests temes.

P.: Sóc treballadora social en un centre d'atenció a la dona de l'Hospitalet i, per tant, no em dedico al món de la salut, però voldria aportar unes reflexions. Com s'ha dit, la salut no solament és la física, i, per tant, el treball en xarxa és molt important, tant amb entitats dedicades a l'acollida de persones nouvingudes com amb entitats socials. En els plans de formació dels professionals de salut s'hauria d'incloure una reflexió sobre la dedicació a aquesta coordinació, perquè de vegades es fan prevencions perquè els pacients diuen coses als despatxos que no toquen, i la coordinació és important. Cal que tinguin la possibilitat de tenir aquest espai de coordinació.

També volia dir que, com sempre, una de les oblidades és la salut mental, que és importantíssima i té una influència directa en la salut física. Les persones que vénen nouvingudes tenen molts processos de dol i angoixa, i precarietats, i la seva salut mental és, per tant, més fràgil.

També crec que, quan es fan ponències d'un projecte, cal que es diguin les dificultats d'implantació. Perquè les dificultats són molt importants, a l'hora d'aplicar un model.

Tona Lizana: En l'aspecte de la salut mental, sempre intentem formar els profes-

sionals en aquest àmbit. Entenem que el problema existeix i que, de vegades, hi ha una manca de diagnòstic. He apuntat diverses dificultats a les meves intervencions, i sense superar-les no hi ha futur.

Cristina Iniesta: Potser a la meua presentació no ha quedat tan clar, però al nostre hospital tractem la salut mental, també a urgències, i el programa la preveu. Vall d'Hebron també té salut mental. S'ha de ser autocrític, però en el nostre cas, el programa ha estat promogut des de direcció, i pot ser diferent si a un altre lloc sorgeix d'un departament i no hi ha recursos.

- Un moment del debat generat durant la taula rodona sobre acollida en l'àmbit de la salut.
/ Secretaria per a la Immigració.

Grup C2
L'acollida de treballadors
temporers

Ponència. El marc institucional

Sra. Elisa Vicario

Departament de Treball. Generalitat de Catalunya

Presentació a càrrec del Sr. Ricard Zapata-Barredo, professor del Departament de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat Pompeu Fabra

En primer lloc, intervindrà la senyora Elisa Vicario, responsable de l'Àrea d'Immigració i del Servei d'Ocupació de Catalunya. Seguidament, de la Fundació de Pagesos Solidaris, intervindrà el senyor Josep Vergé, i després, des de l'àmbit de l'hostaleria, el senyor Joan Pallarès, i finalment el senyor Jaume Serra, de la Fundació al-Qantara.

Prego que es respecti el temps de manera que en deixem per debatre el tema que ens ocupa, l'acollida dels obrers temporers.

Elisa Vicario, responsable d'Immigració, llicenciada en història per la Universitat de Barcelona, funcionària de la Generalitat des de fa 18 anys, al Departament de Treball, a la Direcció General d'Ocupació. Actualment desenvolupa la seva tasca al Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Treballa en la promoció i el control de les polítiques actives que ha desenvolupat el Departament de Treball, així com la intermediació laboral i la informació ocupacional. Des de l'any 2000 porta temes relacionats amb persones estrangeres que tenen a veure amb el SOC, i, des de l'any 2004, les seves funcions es desenvolupen exclusivament en el camp de la immigració o, en el SOC, de competències. Forma part de la Comissió d'Immigració del Consell de Direcció del SOC com a secretària, i entre les funcions que duu a terme actualment hi ha l'elaboració del catàleg d'ocupacions de difícil cobertura, l'elaboració del contingent de persones treballadores estrangeres de règim no comunitari a Catalunya, que aprova anualment el Consell de Ministres.

Sra. Elisa Vicario

La meva intervenció serà, en part, una continuació de la de la senyora Montserrat Segura d'ahir, directora de Relacions Laborals del Departament de Treball, i volia que sabéssiu que el SOC té entre els seus objectius l'acolliment per a les persones treballadores estrangeres. Creiem que un bon acolliment és fonamental perquè la persona pugui integrar-se no solament a la societat civil, sinó també al món laboral, i per

això el SOC va crear fa uns anys el Servei d'Intermediació Laboral en Origen, que explicaré al llarg de la meua intervenció.

Les estadístiques sobre l'àmbit competencial del SOC i del Departament de Treball, tenen a veure amb la residència legal de les persones i amb l'afiliació a la Seguretat Social. Com podeu veure, el 30 de juny de 2007 teníem 3,5 milions llargs de residents legals a Espanya, dels quals 736.000 són a Catalunya. D'aquests 736.000, les persones en edat de treballar són 600.000. En data de 30 de setembre, l'afiliació a la Seguretat Social es trobava en un total de 462.904 persones afiliades a Catalunya, amb 53.431 demandants d'ocupació, el 15% del total. Recordem que un demandant d'ocupació és tota persona que demani ocupació, independentment de la seva situació laboral. D'aquests demandants, prop de 4.000 persones solament tenen autorització de residència. El SOC inscriu les persones que solament tenen permís de residència per tal que puguin participar en les altres polítiques actives, com cursos o altres tipus de mediació encaminades a la integració laboral d'aquestes persones.

El SOC és un organisme administratiu adscrit al Departament de Treball, que té com a missió i funcions gestionar totes les polítiques actives a Catalunya destinades a millorar la situació dels treballadors en actiu, facilitar la integració laboral de les persones que hi accedeixen per primera vegada, etc.

Té dos òrgans de direcció: el director, que és unipersonal, i el Consell de Direcció del SOC, conformat per les principals organitzacions empresarials, sindicals i del món municipal. Dins el Consell de Direcció s'ha creat la Comissió d'Immigració, la funció de la qual és fer les propostes al Consell de Direcció i treballar el catàleg d'ocupacions de difícil cobertura, el contingent, i elaborar i debatre els programes nous del SOC en matèria d'immigració abans de la seva aprovació pel Consell de Direcció.

El director té per sota una estructura de direcció de la xarxa ocupacional, que són els serveis territorials i les oficines de treball, una direcció de programes que s'encarrega de tota la gestió de les polítiques actives, la intermediació, la formació professional, les escoles tallers, etc., la Secretaria Tècnica, on estan adscrites les tasques relacionades amb la immigració, i la Gerència, que són els recursos humans i la part administrativa del SOC.

Entre els objectius del SOC respecte a la immigració, hi ha aconseguir la inserció laboral i social de les persones immigrants en igualtat de condicions que la resta de persones inscrites a la seva base de dades, i, per aconseguir-ho, intentem no fer diferenciació: que tothom participi de la mateixa manera en les polítiques actives. Això no treu que, si en un moment donat hi ha un col·lectiu en risc, es facin polítiques especials. Es van incorporant nous programes ocupacionals adreçats a les persones immigrants; en aquests moments tenim un programa que té com a objectiu afavorir la integració laboral de les persones que només tenen permís de residència, i també treballem en un projecte de visats de recerca de feina. A més a més, entre els objectius del SOC es troba contribuir a una ordenació dels fluxos migratoris, per la qual cosa es van crear les oficines del Servei d'Intermediació Laboral en Origen, l'any

2002 a Varsòvia, que va tancar el 31 de desembre perquè Polònia és ja un país totalment comunitari, i les de Tànger i Bogotà, que encara es troben en funcionament. Un altre dels objectius és desenvolupar les competències de l'Estatut d'Autonomia, que en aquests moments estem treballant en la transferència de les autoritzacions inicials de treball.

En aquest objectiu d'ordenar els fluxos migratoris, el SOC va crear el SILO, el Servei d'Intermediació en Origen, creat amb la finalitat d'ajudar les empreses. El SILO no és una agència de col·locació en els països d'origen, la nostra missió i objectiu és servir d'ajuda a les empreses que necessiten contractar personal a l'estranger, de manera que puguin donar suport en el procés selectiu, que puguin representar i acompanyar, i que quan tinguin la selecció feta, si les empreses volen, puguin tramitar els visats davant dels consolats. A part d'aquestes funcions, també es fa formació. Totes les persones que han estat al procés de selecció del SILO reben una capaciació, que consisteix a explicar què és Catalunya, on es troba, que forma part d'Espanya, però que s'hi parla una altra llengua, se'ls explica les costums, es fa una introducció breu a la seguretat i la higiene a la feina, etc. Aquestes sessions es fan mentre es tramiten els visats.

La contractació en països d'origen es pot fer per dos mitjans: el règim general, que consisteix en l'empresa que té la persona que vol contractar, va a l'oficina d'estrangers, tramita l'oferta, i quan acaba el procediment la persona entra a Catalunya, i no hi intervé gairebé ningú, i hi ha la via del contingent. En aquesta via, tenim dos tipus d'ofertes. Hi ha les estables, que tenen una duració mínima d'un any i són genèriques, per la qual cosa cal fer una selecció. La majoria es realitzen en països amb els quals Espanya té un conveni de fluxos migratoris, en aquest moment Romania, Bulgària, Colòmbia, l'Equador, la República Dominicana i el Marroc. Quan les empreses presenten les seves ofertes i la documentació és correcta, s'envia al país on s'ha de fer la selecció, i allà es crea una comissió de selecció formada per personal de l'ambaixada, del servei públic del país d'origen i per representants de les empreses. En aquesta fase, l'empresa delega la seva representació en el personal SILO, o se l'acompanya si vol. Una vegada feta la selecció, es fa una acta amb els noms de les persones, i s'inicia el procés de contractes i visats. El SILO s'encarrega de tota la tramitació, que en cas del contingent és molt més àgil, perquè es tramita tot el grup de cop.

L'altra oferta és la de temporada, principalment l'hostaleria i l'agricultura, tot i que l'hostaleria cada vegada té menys contractació per temporada. Des de l'any 2000 el SOC, junt amb les organitzacions empresarials i sindicals, vam preocupar-nos per les campanyes de temporada, atès que els temporers havien de tenir una regulació, de manera que a partir de l'any 2002 es va establir un acord marc per a les campanyes agràries, en les quals participen Unió de Pagesos, Joves Agricultors i Ramaders, ASAJA, l'Institut Català Agrícola, CCOO i UGT, i entre tots ells s'han definit els punts per tal que les campanyes siguin ordenades, les persones que vénen a treballar ho facin en les millors condicions possibles, i per això els objectius marcats per l'acord marc són que la intermediació es faci a través de les oficines de treball, per

la qual cosa hem reforçat la xarxa territorial amb unes unitats mòbils que es desplacen als llocs on cal fer les demandes i les ofertes, i les oficines col·laboren com a punts d'informació i intermediació per a la campanya agrària.

Es va arribar al compromís de fer les contractacions per escrit i adreçar-les a l'oficina, i es va garantir que les persones que tinguessin el domicili a més de 75 km de distància del punt de treball tindrien dret a un allotjament.

Fa quatre anys que hi col·laborem, i estem orgullosos de com s'està desenvolupant. La campanya de 2007 és a punt d'acabar, i aquestes són les dades de 2006, any en el qual es van fer 11.593 contractacions de la campanya agrària.

Pel que fa a la resta de polítiques en matèria d'immigració, el SOC té un programa de formació amb compromís de contractació la finalitat del qual és capacitar les persones candidates per una empresa en la formació que necessiti l'empresa, i que es realitza en col·laboració amb empreses, i també hem iniciat un projecte de col·laboració amb la Secretaria per a la Immigració, empreses i ajuntaments, per potenciar la inserció de persones immigrants que encara no hagin tingut una feina a Catalunya.

Tenim un altre programa, el de formació en origen, del qual estem fent experiències pilot mitjançant convenis amb diverses organitzacions empresarials, i en les quals les nostres oficines SILO tenen un paper molt important, perquè col·laboren amb l'organització que està preparant, la formació en el país d'origen, i incideixen en aspectes com la cultura, la prevenció de riscos i la llengua.

En aquest moment tenim moltes vies obertes una de les quals és una prova pilot a l'oficina del Barri Gòtic, on s'ha instal·lat un servei de teleoperadores, de manera que, quan hi hagi problemes de comprensió, es truca i en dos o tres minuts es passa la trucada a un traductor per facilitar la comunicació.

També tenim un servei d'acollida a les persones nouvingudes en el qual s'expliquen els conceptes elementals del mercat laboral català en cursos d'un o dos dies.

Fundació Pagesos Solidaris

Sr. J. Josep Vergé

Presentació a càrrec del Sr. Ricard Zapata-Barredo

Joan Josep Vergé, de la fundació Pagesos Solidaris, és membre de la Comissió Permanent Nacional d'Unió de Pagesos i responsable de finances i serveis, migració i cooperativisme. També és responsable del Programa de contractació de treballadors d'Unió de Pagesos, àrea que funciona des del 1992, desenvolupant una tasca de coordinació de l'oferta i la demanda de treballadors del sector agrari. És vicepresident de la Fundació Pagesos Solidaris, i potencia el programa d'acollida i acompanyament als temporers contractats en origen i en el codesenvolupament en les seves zones d'origen, i també és membre del Consell Assessor de la Immigració.

Sr. Joan Josep Vergé

Parlarem a partir de la nostra experiència, amb l'interès bàsic de donar suport a les necessitats dels pagesos. Nosaltres existim des del moment en què hi ha una necessitat de coordinació de l'organització de les campanyes. A Catalunya tenim una sèrie de produccions intensives, que en una època determinada necessiten gent. A més, és conegut que cada vegada som menys pagesos i cada vegada hem d'intensificar-ho més. Això ens ha portat a unes necessitats de mà d'obra temporal importants, i hem entrat al món de la immigració perquè més del 90% de les persones que contractem en aquests moments són immigrants.

Dins el nostre projecte global hem exclòs la visió de les migracions circulars temporals i la seva gestió, i per tant només diré que hi ha un seguit de migracions circulars anuals, és a dir, persones no estabilitzades, que no han trobat un treball estable i, per tant, no poden assentar-se, o persones que no es volen estabilitzar. Les persones que no es poden estabilitzar són persones en risc d'exclusió social i molts immigrants sense documentació que van rotant durant les campanyes. Tenim també circulars temporals: persones que decideixen, durant part del seu temps, anar a treballar al camp.

També hi ha la migració de països Schengen, concepte que s'ha ampliat darreterament a Romania i Bulgària i acabaran el període transitori a la fi de 2008, i Polònia ja hi és inclosa, però també hem treballat amb persones d'Anglaterra i França mitjançant la xarxa EURES; també hi ha persones d'Europa que participen a les campanyes agràries catalanes.

Som principalment coneguts perquè gestionem migracions de països tercers. Vam ser els primers, l'any 1999-2000, a gestionar dues experiències pilot, una d'aquestes davant del Ministeri de Treball, amb Colòmbia i Marroc, que van ser les bases per articular el permís temporal dels treballadors de temporada contractats en origen a un país tercer. Penseu que la contractació en origen no implica anar a Colòmbia; fa quatre o cinc anys, amb la seguda d'immigrants a la plaça de Catalunya, que va durar uns quants dies, la gran majoria d'aquells treballadors van ser contractats per nosaltres en origen. Vam establir un acord amb Creu Roja, vam fer la formació, i van acceptar el contracte a la plaça Catalunya.

Parlem fonamentalment de treballadors que anem a contractar a països tercers, ja sigui estables, amb permisos anuals, que es contracten fonamentalment en construcció i indústria, o temporals, que es limita majoritàriament a agricultura i hostaleria. Per tant, parlem de migracions laborals, que, a diferència d'altres migracions, són un flux de doble interès, que obre un nou espai de coresponsabilitat en la gestió d'aquest flux entre l'Estat i els empresaris, que som els que motivem el flux. Jo sempre poso com a exemple el meu poble, Tèrmens, amb 1.400 habitants, on, durant la campanya, la nostra organització n'hi porta 300 més. Si hi ha problemes, part dels problemes són responsabilitat nostra, i, per tant, hem d'articular un mecanisme per gestionar l'acollida i l'arribada d'aquests treballadors a les nostres comunitats.

Per tant, entre els aspectes positius d'aquestes migracions circulars laborals, hi ha el fet que ens donen sostenibilitat empresarial; sense aquests treballadors temporals no podríem afrontar les nostres explotacions. També és destacable la flexibilitat i l'adaptabilitat laboral al país de destinació; si hi ha feina se'n porten més, si no n'hi ha, se'n porten menys. Quan es fa una contractació amb permisos estables per temporada, quan aquesta s'acaba s'han de buscar una altra feina. En canvi, si es gestionen bé els permisos estables, cada any ve qui cal. A diferència de les migracions estables, no es desvincula totalment la persona del país. Hi ha molts immigrants que han vingut, tenen feina, però en tres o quatre anys tornen al seu país d'origen. Van i vénen cada any, no es desestructuren tant les famílies, i no es produeix desvinculació amb el país d'origen. També hi ha noves oportunitats per als nous coneixements; un immigrant que ve aquí de temporer no sols guanya diners, sinó que se li presenten noves oportunitats, aprèn coneixements diferents. També procurem treballar en gestió de remeses, codesenvolupament i gestió de projectes, i per tant es plantegen noves relacions entre països.

Aquest doble efecte genera un flux d'anada i tornada que ocasiona dos impactes: un, que és el que normalment ens preocupa, és què passa a l'arribada d'aquests temporers aquí, però també es produeix un impacte a les seves comunitats d'origen. Un exemple el trobem a Guasca, un municipi de Colòmbia que va ser dels primers en què vam contractar. Tenim actualment més de 100 treballadors amb nosaltres, i és un municipi de 1.500-2.000 habitants. Ens vam emportar els millors, els més joves, els que tenien més iniciativa. Si bé tornaran diners, hem desestructurat el poble. Cal pensar com gestionar aquest impacte negatiu a la comunitat d'origen, de la

mateixa manera que es gestiona l'impacte que té l'arribada d'aquestes persones. Aquest any hem gestionat l'arribada de més de 7.000 persones, més de 1.500 de les quals són procedents de Colòmbia. Quan arriben a un municipi, es produeix un impacte, tant negatiu com positiu.

La gestió d'aquest impacte a destinació, és a dir, a Catalunya, es fa, en primer lloc, amb un observatori de mà d'obra, conjuntament amb el SOC i la Secretaria per a la Immigració, per prevenció de necessitats, en el qual analitzem a mitjà i curt termini les necessitats futures. No solament a l'hora de construir allotjaments: gràcies al Pla d'allotjaments de la Generalitat de Catalunya tenim una xarxa d'allotjaments única al món. Hem articulat un programa de gestió d'allotjaments i un mecanisme d'intermediació. Hem de coordinar l'oferta i la demanda, i el pagès ha de transmetre les seves necessitats a la primeria d'any perquè la puguem gestionar, atès que els arbres fruiters no esperen i hi ha una certa complexitat. Per tant, hem organitzat juntament amb el SOC una borsa específica de campanya, també un projecte únic a l'Estat espanyol, atès que no hi ha cap altra experiència de gestió d'intermediació mixta. Més de la meitat dels contractes que ha explicat l'Elisa Vicario els gestionem nosaltres, a través de la borsa del SOC, i fem un esforç per contractar al màxim possible la gent que està aquí. Mitjançant les oficines d'atenció a l'immigrant, fem una captació de persones amb documentació que són aquí, en gran part del col·lectiu subsaharià i magrebí, que s'incorporen a la nostra campanya. Tenim connexions de caire estatal en altres campanyes; de fet, quan nosaltres comencem, hi ha altres campanyes que acaben, i en aquests moments estem portant gent cap a la taronja i la verema de Segòvia, de Burgos, de València, d'Alacant, etc.

També tenim connexions amb tercers països: treballem amb unes 1.500 persones de Colòmbia i 2.500 de Romania, i fruit de l'acord entre Espanya i Senegal de repatriació de persones, hem estat els primers a anar a Senegal a fer contractació temporera, amb una petita experiència.

Dins la intermediació es produeixen també les autoritzacions, els visats, els viatges i el seguiment laboral típics d'aquest tipus de programes.

L'impacte de l'arribada d'aquestes persones es gestiona amb el programa A Cobert, que a partir del moment que arriben a la nostra comunitat els dona gestió d'allotjament, informació, orientació i motivació, capacitat laboral i professional, foment d'autonomia professional, etc. És a dir, un seguit d'activitats i cursos amb aquests objectius. També donem un servei d'acompanyament en salut, i programes públics de la Secretaria per a la Immigració i d'Acció Social, amb festes, sortides, excursions, etc. També introduïm la formació de codesenvolupament i, sobretot, l'acompanyament i suport personalitzat. Pensem que són persones que estan amb nosaltres fins a nou mesos i, per tant, el desgast psicològic és important.

També som coresponsables en la gestió de l'impacte a l'origen, i tenim una estratègia fonamentada inicialment en la formació, intentant que la seva experiència aquí ens aporti temps per formar-los per al desenvolupament, mitjançant una estratègia d'apoderament i capacitat per al codesenvolupament.

Alguns de vosaltres, que sou especialistes en immigració, haureu notat que darrerament la majoria de congressos i debats internacionals giren entorn de tres qüestions: la gestió de frontera, de control, i dues de singulars, la gestió de remeses i el codesenvolupament. Es diu que som un dels pocs exemples pràctics de gestió de remeses i codesenvolupament, és a dir, que els nois i noies que estan amb nosaltres s'atreveixin a plantejar noves oportunitats a les seves comunitats d'origen i famílies. Ho fem amb aquesta estratègia de formació aquí i amb l'assessorament i acompanyament a les seves comunitats d'origen quan tornen, i també incentivant aquests nous projectes.

Aquest és l'esquema bàsic del nostre programa: ells estan cinc mesos de mitjana a Catalunya, ens aporten feina, i nosaltres els aportem remeses, i ens donen sostenibilitat agrària, atès que sense ells no podríem collir la fruita, intentem donar-los desenvolupament rural comunitari, i ho fem transmetent coneixements i cofinançament de projectes.

La nostra Fundació té com a objectiu bàsic acollir els immigrants que vénen al nostre país i donar-los suport a les seves comunitats d'origen, i es va crear l'any 2002 arran d'aquesta experiència de contractació en origen.

El programa global es compon de quatre blocs: un bloc de prevenció o observatori, un d'intermediació i contractació, un bloc d'acollida, que comença la intervenció amb les persones, i el de codesenvolupament.

Aquí veiem algunes fotografies d'allotjaments construïts gràcies al Pla d'allotjaments de la Generalitat, que dona ajudes a canvi d'unes condicions mínimes, fins i tot amb categories, de dues i tres persones, i que en molts casos són millors que els seus habitatges a origen.

Tenim un projecte bandera a Marroc, que és una escola de formació per a dones, i tot un seguit de projectes a Colòmbia.

En aquests moments, el 2007, el 26% de les persones que contractem són interiors, el 25% de Colòmbia, un 1% d'una experiència amb 50 persones de Senegal, i el 48% de Romania, fonamentalment per a contractacions curtes, d'un o dos mesos, en les quals no val la pena anar fins a Colòmbia a cercar gent. Hem intentat fer una experiència amb Moldàvia, com a estratègia de futur, però per qüestions diplomàtiques no ens hi han deixat anar.

La contractació l'any 2007 ha representat la gestió de més de 6.000 persones i més de 7.000 contractes. En el Programa A Cobert hi han participat 6.000 persones, hem fet 450 xerrades i activitats, una jornada multicultural multitudinària anomenada Conectat al camp, etc.

Gremi d'Hostaleria de Lleida

Sr. Joan Pallarès

Presentació a càrrec del Sr. Ricard Zapata-Barredo

Joan Pallarès és l'actual director de l'hotel-restaurant Can Boix, de Peramola, president durant cinc anys de la Federació d'Hostaleria de Lleida, actualment vocal de la Junta Directiva, responsable de recursos humans, president de Gourmet Hotel i alcalde de Peramola.

Sr. Joan Pallarès

La nostra associació és una federació d'hotels i restaurants de la província de Lleida. La província de Lleida, a part de les ciutats del pla, a la muntanya té pobles petits, moltes vegades amb establiments hotelers fora del poble. Això ens ha portat des de fa molts anys a tenir problemes de reclutament de persones que vulguin treballar a l'hostaleria. A l'hostaleria cal gent jove, i a la gent jove els agrada la muntanya i veure la lluna a la nit, però a la tercera nit ja veuen la lluna bastant fosca.

Des de l'any 2000, després de diverses experiències de portar mà d'obra als nostres establiments d'arreu d'Espanya, vam veure que era gairebé impossible trobar mà d'obra qualificada, i vam fer una acció intentant anar fora a cercar aquesta mà d'obra. Per fer-ho havíem d'anar a escoles o universitats, potser no de turisme, però sí d'econòmiques, perquè vam pensar en països de l'est, on no hi havia gaires escoles d'hostaleria.

Vam fer una selecció de diferents escoles, començant per Bulgària, que està situada al mar Negre i que, pels habitants, la climatologia i la situació és bastant similar a Catalunya, i perquè en temps de la Unió Soviètica hi havia una indústria hotelera malmesa actualment, però romania l'esperit. Vam començar a enviar informació dels nostres establiments a aquestes escoles, sobretot a Varna, al costat del mar Negre, i vam començar una prova pilot amb dues escoles. La primera va ser la Facultat d'Econòmiques, bàsicament amb estudiants de l'ofici de cambrer. Després vam visitar una altra escola que es dedicava bàsicament als serveis, ens vam presentar i vam poder firmar uns convenis de col·laboració. En el nostre cas el problema principal va ser l'idioma, i vam cercar professores d'espanyol, per ajudar dins l'escola a fer una formació de 200 o 300 hores d'espanyol a les persones que volguessin venir a treballar als nostres establiments, i que ens ajudaven a fer la selecció.

Vam començar el 2001, i hem tingut molt bones experiències, sobretot amb Bulgària, i després vam incidir en la República Txeca, i actualment estem amb Polònia, perquè ens hem adonat que hi ha molt bones escoles de cuina i molt alumnat que en vol aprendre, al contrari d'aquí, on les escoles de cuina cada vegada tenen menys alumnes. La cuina és molt important en els nostres hotels, perquè la gent que hi ve no es pot moure gaire.

El problema que tenim amb Polònia és també l'idioma, perquè els idiomes que es fan a l'escola, a Polònia, són fonamentalment l'alemany i l'anglès, i l'espanyol de moment no hi ha entrat.

A Bulgària vam començar el 2001, amb problemes de papers que s'han solucionat; aquest darrer 2007 ja no hi ha hagut problemes per fer contractes de fins a sis mesos.

Cerquem personal qualificat, i pel que fa a l'acollida fem un seguiment des de la Federació, se'ls va a recollir a l'aeroport, se'ls presenten els espais de convivència; normalment viuen en habitacions de l'hotel assignades per a ells o en habitacions del mateix hotel per a clients. S'entrega un llistat de telèfons de tots els companys que treballen a les nostres contrades, per si es volen posar en contacte amb nosaltres. Els dies festius, hi ha empresaris que mouen els estudiants a veure amics seus que treballen a altres comarques. Pel que fa a la incorporació al lloc de treball, intentem que estiguin tutelats per persones que ja formen part dels nostres equips, i alhora pels empresaris. Donem a conèixer el lloc bàsic de treball i els costums que tenim, tant pel que fa al servei com al tracte dels clients. Molta gent que va començar venint el 2001 i 2002 han anat repetint, no de manera permanent, perquè la situació dels establiments no és del seu grat pel que fa a la diversió, i també una senyora de la nostra organització visita els estudiants dues o tres vegades per temporada i pregunta com va la feina, i als empresaris com funcionen els estudiants.

L'any 2006 la Federació va contractar 921 persones estrangeres, entre elles búlgars, dominicans i romanesos.

Creiem que s'hauria de fer un programa d'actuacions per intentar formar en origen aquests nois i noies. Intentem fer-ho amb mostres de cuina dins les escoles on estudien, i explicacions de serveis i turisme de les nostres contrades, però crec que l'Administració hauria d'ajudar en aquest cas, perquè poder formar gent en origen i poder portar els professors per veure els nostres programes i el que volen els establiments seria molt interessant. Aquesta formació en origen pot ser molt important per al futur, perquè totes les persones que surten de les escoles d'aquí busquen anar a grans cuines o hotels, i hi ha ofertes molt millors de les que podem fer els hotels petits.

També volia comentar que els empresaris hem de fer deures, perquè no solament es tracta de reclutar gent, sinó que la gent que reclutem ha de parlar bé del nostre ofici, i en això tenim molt a veure. La qualitat és un client satisfet, però sempre que el servei el faci un empleat satisfet. Si l'empleat no està satisfet amb l'empresa serà molt difícil satisfer el client. Hem de tenir en compte la jornada laboral:

aquests nois i noies no tenen la família, i hem de fer de família segons en quin moment. La precarietat de la feina, la inseguretat professional, també tenen molt a veure, i molts d'ells estan cercant la promoció professional, atès que el seu futur és tornar als seus països i arrelar-s'hi. Tenim estudiants que ja treballen de directius a grans cadenes al seu país.

Un altre aspecte és la fidelització: si no els tractem bé i no els donem el que necessiten i es guanyen, serà molt difícil fidelitzar-los, que és una part molt important de la feina de l'empresari. Els salaris s'equiparen als dels treballadors autòctons completament, i part del viatge el paga l'empresa.

El que necessitem, sobretot, és dignificar les persones, i, per fer-ho, dignificar primer els llocs de treball.

Fundació Al Qantara

Sr. Jaume Serra

Presentació a càrrec del Sr. Ricard Zapata-Barredo

Jaume Serra és hotelier, president de Clavel Hoteles i de Gat Accommodation, i també de la Fundació Amics d'Al Qantara.

Sr. Jaume Serra

Més que explicar el que faig, m'agradaria que es convertís en una conversa guiada, perquè ja fa molta estona que esteu aquí i deveu estar cansats.

Sóc hotelier, fa uns quants anys que estic dins del món hotelier, i els darrers 15 anys he estat soci del Grup Barceló, el tercer més gran d'Espanya, i que té hotels per tot Amèrica, fonamentalment de vacances.

Jo sóc expert en hotels urbans, que tenen una mecànica i una formació de personal molt diferent als hotels de vacances de 15 dies a la República Dominicana. Abans he estat amb Sol Melià i vaig ser fundador de NH.

Ara estic impulsant hotels de petit format. Les pensions de tot arreu d'Europa són una porqueria, i vaig comprar, contra la idea dels meus fills i de tothom, dues pensions a Barcelona, Gat Xino i Gat Raval, amb un èxit que ens ha fet aparèixer als mitjans de comunicació, perquè són habitacions de 20 metres, amb dutxa, aire condicionat, pantalla plana i un llit d'hotel de cinc estrelles. Aquesta fórmula, l'estem impulsant per Europa i al Marroc.

El problema que trobem és que les noies que netegen les habitacions abans eren espanyoles, i ara no n'hi ha ni una. Són sud-americanes o del Marroc. El servei de taula del menjador està en la mateixa situació. Per tant, vaig pensar a muntar una fundació i fer formació en origen.

Vam anar fa sis anys a Xauen, al nord del Marroc, que té més influència espanyola, i en cinc anys han passat ja 3.000 nois i noies que aprenien espanyol, àrab (perquè hi ha un analfabetisme molt gran; el Govern en reconeix un 60%, però la dona, a la província de Xauen, arriba al 90% d'analfabetisme), informàtica, i cuina bàsica, cambrers i neteja. Darrerament la Generalitat ens ha contractat a Tànger, per a un nou programa amb els menors que es retornen als pares, i els formem allà amb el mateix programa, amb la col·laboració de l'Escola d'Hostaleria de Barcelona, aplicant el programa que tenia aquí fa vint anys i que ja no els val al Marroc.

La idea és molt senzilla: formació en origen, i potser necessitem una mica d'ajuda de la Secretaria per a la Immigració per donar sortida a aquestes persones una vegada estiguin formades. Hem fet gestions per portar gent amb l'Associació d'Hostaleria de l'Estat.

Hem vist que realment hi ha autèntics talents: més del 50% de la població són menors de 25 anys, amb ganes de treballar, tenir un futur i fer-se un ofici.

Necessitem, entre tots, donar sortida amb feina a aquestes persones que ja tenim formades.

Debat

P.: Jo sóc l'Ignasi Camós, perdoneu que no sigui a la taula, però tenia previst ser fora, en un fòrum autonòmic a Torí, que es va suspendre dimarts. Agraïxo a en Ricard que m'hagi substituït. Voldria fer una pregunta que pot anar per a qualsevol dels tres que treballeu en la contractació en origen: com s'ha dit, hi ha hagut certs canvis en la configuració dels fluxos migratoris en els darrers mesos, i està previst que en el futur també sigui així. El canvi és que en la composició dels fluxos cada vegada té més pes el reagrupament familiar. Sembla que en els propers anys, el reagrupament familiar tindrà força impacte pel que fa a les entrades de població estrangera. Com pot incidir en la contractació en origen la voluntat d'intentar, en l'àmbit administratiu, permetre que els reagrupats puguin tenir facilitats d'accés al mercat de treball? Creieu que això pot anar en contra de la contractació en origen, de la formació i la informació als qui estan al país d'origen per poder venir aquí? Caldria establir mecanismes de coordinació entre el reagrupament i els futurs reagrupats i els seleccionats o preseleccionats per venir a treballar de manera temporal en aquests sectors? Quina és la vostra opinió?

Josep Vergé: En principi, la reagrupació familiar es motiva perquè algú ho demana, i no tots els que vénen ho fan en edat de treballar, com els fills, o pares, o dones. No tothom que ve a reagrupar-se ve a treballar. Un element que ha sorgit és si li podem donar la volta. Hauria de ser possible treballar a origen abans que vinguin, perquè si sabem qui demana la reagrupació, també sabem qui ve. No sols per donar-los a conèixer Catalunya, sinó també per saber quines potencialitats tenen. Hi ha una tasca de la Secretaria per a la Immigració o del SOC, perquè si sabem que el sector agrari, per exemple, en el qual hem fet aquest any un autocar de dones, per qui hem hagut de tramitar en gran part autorització laboral, per anar a treballar a Alcarràs, i de vegades aquestes persones no poden anar a totes les ofertes, però poden encaixar en algunes. Per tant, hi ha una tasca per fer, probablement a origen, per cercar una complicitat i comunicació amb els que contractem. A la Llei d'acollida ja se n'està parlant, i és una tasca per desenvolupar.

D'altra manera, el que passa és que arriben, i cerquen feina, i de vegades la troben i de vegades no, i potser al costat hi ha algú que necessita gent i no ho saben. Això ens passava al sector agrari; si la campanya no està organitzada, hi pot haver pobles on sobra gent i que en falti al poble veí. Per tant, cal buscar la complicitat entre els agents que contractem habitualment i les potencialitats d'aquestes persones que sabem que hi haurà abans que arribin, perquè algú ha demanat qui són.

Joan Pallarès: En el nostre sector crec que el reagrupament familiar seria important, perquè les persones se senten emocionalment molt més segures amb les famí-

lies quan han de passar aquí vuit o nou mesos, que és la contractació que tenim a l'hostaleria. És un altre mitjà de vida, viure sol que amb la família, i per als pobles petits on estem, també és molt positiu aclimatar una família, per les escoles, els serveis que tenim, etc. Però actualment és bastant difícil poder contractar dues o tres persones alhora que portin els fills, i sobretot com els porten, i si poden venir tots alhora. Crec que és molt important, no sé si a la pagesia, però sí al nostre sector, sobretot perquè podem donar molt fàcilment feina a les senyores. Hi ha gent que no es queda perquè li falta la família, i ens ajudaria.

P.: Vinc com a responsable del Servei d'Estrangeria del PIMEC, i en aquest sentit, voldria saber si podríeu especificar quina és la via més utilitzada en la contractació, i quins obstacles es troben a les diverses vies.

Joan Pallarès: Nosaltres, pel que fa als estudiants que vénen de les escoles de turisme, no tenim gaires problemes perquè sempre s'havia fet una taula de negociació entre els sindicats, una delegació d'estrangeria i la Federació d'Hostaleria de Lleida, i ens marcaven les persones que volíem contractar en origen. Nosaltres no demanem deu persones, demanem deu noms. En el cas del contingent, és una mica feixuc i lent, i moltes vegades quan arriba s'ha acabat la temporada. Crec que el contingent en origen amb el nom de la persona que busques hauria de ser molt més àgil.

Jaume Serra: Nosaltres tenim poca experiència. Hem fet molta formació allà, dels 3.000 que han passat, n'hem portat un màxim de 10 amb contracte de l'hotel i ha funcionat. Però estem al començament. Actualment va molt més ràpid que fa un any, si bé crec que caldria tenir uns instruments més sòlids. Si formem 3.000 persones i les necessitem aquí, que en puguin venir 500 sense tantes dificultats. De vegades, un se sent una mica inútil, perquè crees expectatives, que no dius però que imaginem, que poden venir, i falla el sistema per donar-los sortida si no la troben al Marroc.

Elisa Vicario: Jo crec que el que falla són les ofertes, perquè si existeix una demanda i teniu gent al Marroc disposada a venir, hi ha una desconexió.

Jaume Serra: I qui podria ser l'intermediari? La Secretaria? Els empresaris?

Elisa Vicario: Anem per parts. Tu, Maria, preguntaves quina és la via. Ja saps que la via d'entrada majoritària al territori espanyol, i al català en particular, és la via nominativa del règim general. La via del contingent és molt més ràpida, i en dos o tres mesos les persones són aquí. Es fa una selecció en origen, i normalment el contingent no és nominatiu, llevat d'alguns casos molt concrets que ja estan taxats; t'arrisques al mateix que quan fas una selecció aquí, que arriba la gent i pot no agradar-te, però per això explicava el funcionament dels processos de selecció en origen, amb una comissió en la qual sempre recomanem que hi sigui l'empresa, com a mínim les primeres vegades que es va a fer una selecció fora d'Espanya, i que la gent de l'oficina pot acompanyar. Quan es contracta algú de fora la responsabilitat és molt més gran, perquè els portes de lluny, i si no et funciona deixes la persona penjada. Però la via del contingent és àgil i, en teoria, transparent, i per l'experiència que tenim de la participació de la nostra oficina, a Colòmbia és impecable, i les del Mar-

roc, també. Tots som persones i es pot fallar, però en principi la via d'entrada normal és per règim general.

Joan Pallarès: Pel que fa al tema del contingent, aquest any ens hem trobat amb persones que han estat quatre o cinc mesos per arribar.

Elisa Vicario: En principi van bastant àgils, però l'expedient ha d'estar complet. El temps no comença a comptar en el moment d'entrega de la documentació, sinó des del moment en què l'expedient està impecable.

Josep Vergé: Nosaltres, aquest any hem portat 4.000 persones, i han arribat quan tocava. Hem fet el que mana el reglament i hi hem posat ganes. També tenim dues oficines nostres, una a Colòmbia i una altra a Romania. Per tant, invito a la iniciativa empresarial perquè s'hi posi. El que no podem esperar és que ens els portin, perquè així hi ha un doble efecte: arriben tard i quan arriben no ens agraden. Qui ha de seleccionar és l'empresari. El SILO ha d'ajudar i acompanyar, però l'empresari s'ha de mullar.

El contingent de temporada té un procediment d'urgència, però a alguna gent el procediment de temporada li va malament. El sistema no és perfecte, i la dependència de Madrid ho complica una mica. Si el contingent no es compleix, és perquè no es presenten ofertes en temps i forma per cobrir l'expedient. Això vol dir que aquest contingent teòric de necessitat no ho és. Aquest és un debat que no toca avui, perquè entrariem en un debat sobre el model i tipus de contractació, perquè haurièrem de parlar també de la inspecció, la contractació il·legal, que ens allunyarien de l'acollida.

Elisa Vicario: Per als de temporada no hi ha ocupacions. No existeix una execució de contingent de temporada, perquè no hi ha un nombre d'ofertes. El contingent estable sí que té uns valors, però per fer selecció calen deu ofertes de la mateixa ocupació. El procediment en si no és una dificultat, però el que sí en representa és el fet que s'hagin de cobrir aquests deu llocs de treball.

P.: Jo volia fer una reflexió oberta: som en un congrés d'acollida i estem amb un model totalment diferent d'immigració al qual estem acostumats, que és un model d'immigració temporal, en el sentit que no té sentit per a aquests immigrants parlar d'integració, solament d'acollida. Com que ens trobem davant d'un model totalment nou, cal reflexionar si aquest model de temporalitat pot tenir ressò en els models a què estem acostumats. Hi ha molts actors que treballen en aquest tema, des d'empresaris, agents, col·lectius socials, etc. que podrien estar-hi interessats. La primera pregunta que se m'acut és què significa acollir aquestes persones, perquè no és el mateix que acollir un immigrant indefinit. Una altra pregunta és la temporalitat: en el cas dels pagesos, el model es crea fora del sistema governamental, ateses les dificultats que té el Govern per gestionar la immigració. Però, són reproduïbles aquests models? Es poden fer servir aquests models, encara que la temporalitat del sector cridi a la tipologia dels immigrants que vénen en altres sectors no temporals? Són temes que interessin a Europa, aquests models de temporalitat, com a noves formes de reflexionar entorn de la immigració, vinculant elements que

normalment no es connecten, com les remeses, el codesenvolupament, la immigració i tots aquests factors paral·lels que no arriben a coagular en un model.

Josep Vergé: Per a nosaltres, per l'experiència que tenim, i pels fòrums internacionals en els quals hem participat, la qüestió és replicable segons el que es vulgui replicar. El que sí és replicable, atès que la conjuntura agrària és específica, és el compromís. Nosaltres celebrem que avui tinguem un congrés d'acollida a Barcelona i que paral·lelament s'obri un debat de la Llei d'acollida, perquè ja era hora. És a dir, parlar d'immigració i món laboral als mitjans de comunicació és parlar de necessitats, inspeccions i multes. I no hi ha res més? Per què no comencem a obrir el debat sobre la responsabilitat social corporativa en el món de la immigració? A mi m'agradaria fer una reflexió: òbviament, els donem una nova oportunitat si els ensenyem a fer de cuiners quan són al Marroc, però... podem ensenyar-los quelcom més? Els ensenyem a fer de cuiners perquè vinguin a fer de cuiners per a nosaltres, però ens preocupa el que passa a la seva societat? Hem tingut la sort de comptar amb col·laboradors com Aliou Diao en unes jornades de la setmana passada, del Fons Català de Cooperació, que parlava del projecte a Senegal, on deia que si som capaços de gestionar bé les remeses i els projectes d'aquestes remeses, ajudarem a canviar la societat del Senegal, i per tant, algun dia no caldrà que només es pensi a marxar del Senegal. Els casos d'immigració de temporada, que van i tornen, són agents de transmissió de coneixement. Estem fent un munt de debats de remeses que només giren al voltant de comissions i de qui hi surt guanyant. Què fem perquè una part important de les remeses vagi destinada a projectes productius? Hi ha experiències de caire internacional.

El que és replicable és el compromís. Nosaltres hem procurat introduir, des d'un punt de vista també egoista, una part d'humanitat. I això no és cap invent. Antigament ja hi havia immigracions d'Andalusia a Catalunya per collir fruita. I moltes d'aquestes famílies van agafar una complicitat que va enriquir la família catalana i l'andalusa. Ara ja no vénen, perquè aquelles anades i tornades els van permetre pagar els estudis dels fills, comprar un taxi o muntar un negoci. És a dir, el que fem és intentar treballar això ordenadament, des d'un punt de vista de responsabilitat social corporativa, és a dir, introduint aquesta humanitat. Això és replicable. No fa gaire temps la cadena McDonalds i VIPS preguntaven com ho podien fer. La resposta era fer una fundació que s'encarregués del tema, i preguntaven qui la pagaria. És clar, l'aparell d'intermediació no és complicat, però necessita professionals i mitjans, i cal tenir-ne ganes. Anar al Marroc no és senzill, però es pot fer si en tens ganes. Hem de formar-los com a persones, per tal que algun dia puguin dir «no». Hem d'esperar que en tres o quatre viatges, els qui vénen ja no tornin.

Per tant, benvinguda la Llei d'acollida, perquè a l'empresari se li ha de dir que si ho fa malament se'l sancionarà, però si ho fa bé podrà tenir plans que ajudin a fer que l'acollida sigui digna. Aquest és l'aspecte que no teníem; per a nosaltres cada any és una aventura, no solament portar la gent, sinó muntar l'acollida, els allotjaments, etc. No existeix un pla d'acollida, ni per a Unió de Pagesos ni per a la PIMEC.

La Llei d'acollida transmet a aquest conglomerat d'oportunitats i problemàtiques que ens dóna la immigració respostes eficients. Això sí que és replicable a diverses escales, donar una resposta eficient a casuístiques particulars.

Joan Pallarès: L'experiència és completament diferent, primer en el nombre de persones que ve, i tampoc no sé el nombre de persones que repeteixen. El nostre sector també té molta gent que repeteix, però és molt important la tasca de formació que fem, ensenyant el que és l'ofici, perquè la gent, el que vol, és tornar a casa seva amb diners per muntar el seu negoci. Nosaltres movem unes 70-80 persones per temporada, a part de la gent que repeteix, que poden ser en total unes 100-120 persones. Procurem, quan són aquí, formar-los, perquè vegin com són les escoles aquí.

■ De dreta a esquerra, Joan Pallarés, Ricard Zapata, Josep Vergé i Jaume Serra. / *Secretaria per a la Immigració.*

L'acollida bàsica a Catalunya

Ponència. El marc institucional

Sr. Oriol Amorós

Secretari per a la Immigració. Generalitat de Catalunya

Bon dia a tothom. Aquests dies hem parlat de la Gran Bretanya, del Quebec, de Portugal, d'Alemanya, de Flandes, de Gant, d'Stuttgart, de Torí, de l'Ajuntament de Barcelona on ens trobem, de sis aspectes sectorials de l'acollida amb experiències d'arreu de Catalunya, i encarem la recta final del congrés, en el qual vull agrair la qualitat de les moltes intervencions que es produeixen en totes les jornades i xerrades, i de les quals prenem nota la gent de la Secretaria per a la Immigració i n'aprenem. Avui toca que parlem una mica de Catalunya. Explicarem en la meua intervenció les idees que ens guien per a l'elaboració de la Llei d'acollida i, després, tindrem la participació dels dos àmbits en què creiem que l'acollida es desplega des de fa temps i que volem recollir, que són l'àmbit local i l'àmbit de la societat civil, que també han estat presents al llarg de tots els dies. Finalment, tindrem un debat entre representants de partits polítics, que són al final els que tenen la legitimitat popular per elaborar les lleis.

Sense més preàmbuls, explicaré les idees que ens guien per elaborar aquest projecte de llei, perquè al Govern fem projectes de lleis, els parlamentaris són els que fan les lleis, i a última hora del matí ens vindran a dir quin és el seu punt de vista.

L'Estatut d'Autonomia, en l'article 138.1, marca que la primera acollida és una competència de la Generalitat i s'ha de regular per llei, però més enllà d'això l'antecedent més important per nosaltres és que la primera imatge, el primer contacte, les primeres relacions que una persona estableix amb la societat d'acollida –fins i tot abans d'iniciar el seu projecte migratori–, les expectatives que té des del seu país d'origen, atendre aquesta situació, creiem que és clau per facilitar l'autonomia personal d'aquestes persones i millorar un procés d'integració posterior.

Evidentment, no podem parlar d'això sense tenir en compte l'opinió de les persones afectades, que hem de tenir en compte mitjançant els mecanismes de participació, algun dia a través del vot, que espero que no trigui gaire, però també tenim de moment les enquestes. En un estudi de Caixa Catalunya, molt interessant, del Harvard Opinion Research Program, que va sortir fa poc, una de les preguntes era: «Els primers moments com van anar?» Crec que hem de ser molt conscients de la història de la nostra immigració; els primers moments de la nostra immigració no han estat, generalment, gaire fàcils, i hem de ser-ne molt conscients quan dissenyem qualsevol política. De vegades, es fan grans proclames a favor de la legalitat. I és clar que sí, nosaltres som molt partidaris de la legalitat, i creiem que sense la legalitat la convivència, quan freni l'economia, no serà tan fàcil. Però la veritat és que la història de les persones que han immigrat a casa nostra ha començat amb un període bastant difí-

cil. Molta gent explica que va passar tres o quatre anys sense papers. Aquesta enquesta ens deia que gairebé el 50% deia que el començament del procés era bastant o molt difícil. Penseu també que és una xifra important, perquè molta gent, quan ve, ja té algú aquí, ja existeix un sistema d'acollida propi de la comunitat d'origen, de la família o dels amics, una acollida informal que, en el fons, és l'acollida real.

Tot i això, tot i l'existència d'aquestes xarxes que fan que molts dels nostres peruans vinguin de Trujillo, que molts dels bolivians vinguin de Cochabamba, o que molts dels equatorians vinguin de Guayaquil, es manifesta que els primers moments han estat difícils.

Una visió panoràmica que es coneix sobradament, de la importància del fet migratori a través del padró municipal, que és el que ens dóna una xifra més propera a la realitat, indica que l'1 de gener tenim 966.000 persones de nacionalitat estrangera al Principat de Catalunya, i com ha anat evolucionant, del 2% del 1998 al 13,4% del 2007.

Aquí hem volgut comparar l'evolució del nombre d'empadronats i l'evolució del nombre de persones amb permís de residència. L'any 2006 és un any singular, en el qual els padrons només creixen en 52.000 persones; això no vol dir que hagin vingut 52.000 persones, perquè el padró és el resultat d'una suma i una resta i del procés de depuració, i es va detectar que el 2006 va sortir molta gent de Catalunya. Però sí que és un any de moderació del creixement total, dades que crec que es confirmen el 2007, però, en canvi, sortosament, de creixement important de la immigració de caràcter legal.

Per tant, aquelles situacions de l'inici dels 2000 i final dels noranta, amb creixements de padrons anuals de 100.000 persones, la mitjana durant vuit anys, si agaféssim els anys anteriors a aquest, que no posem aquí perquè es recordarà que hi va haver legislacions dels padrons que els van distorsionar molt (arribades de 100.000 persones es corresponien amb un màxim de 5.000 arribades per vies legals). La desproporció era enorme. En canvi, l'any 2006 trobem que s'emeten 40.000 entrades legals, aquí n'hi ha més perquè hi ha persones que accedeixen a diversos tipus de residència, i en canvi tenim uns creixements del padró de només 52.000 persones.

Per tant, podem dir que, en termes relatius, la legalitat està guanyant molt de pes en el flux. En termes absoluts, la irregularitat administrativa continua essent un greu problema, però sí que crec que és important tenir present que en termes relatius la legalitat ha guanyat molta importància.

Això ens dóna una gran oportunitat per fer el que tractem en aquest congrés, que són les polítiques d'acollida. Perquè és clar que es poden fer polítiques d'acollida al conjunt de persones immigrades que es trobin en situació administrativa regular o no, però el fet que el gruix ja vingui dins la legalitat normalitza molt la situació. Això fa que, quan parlem de polítiques d'immigració, no ho fem com l'any 2000 o abans, quan ens apareixia automàticament la imatge de la precarietat legal, del problema econòmic, etc. Ara podem dir que la immigració és, sobretot, un procés que es produeix dins la normalitat, la legalitat, que moltes vegades no es produeix en la preca-

rietat econòmica, i, per tant, podem plantejar un tipus d'intervencions més orientades a la mobilitat social, no sols a l'atenció de l'emergència, que no s'ha d'oblidar i que continua essent important, sinó que hem de plantejar intervencions orientades també a la mobilitat social, a cercar la igualtat entre els ciutadans, a cercar la llibertat de les persones, en definitiva, que tinguin capacitat de moure's en una societat.

Aquí he posat les projeccions de l'IDESCAT que es van fer l'any 2003. Si mirem l'any 2007 veiem que l'escenari que va encertar va ser un escenari una mica més alt que el mitjà-alt i per sota de l'alt. Per tant, aquesta diapositiva, la mirem des del punt de vista que, primer, les projeccions estan fetes per equivocar-se, però hem de ser conscients que Catalunya ha de canviar de mentalitat i assumir que la immigració no és una cosa que passa i se'n va, sinó que és un fet estructural d'un món globalitzat, obert i amb relacions múltiples. De vegades, es produeix per situacions indesitjables, com ara crisis econòmiques importants en determinats països, però la immigració en el futur també tindrà molts altres elements de normalització. Estic segur que d'aquí a deu anys hi haurà 100.000 catalans vivint a Anglaterra, no per una crisi econòmica, sinó perquè hi haurà molts elements de moviment.

Quan es diu que Catalunya s'ha de dotar d'un sistema d'acollida, també es diu que ens reconeixem com una societat oberta que sempre més tindrà immigració. Aquesta autoconsciència és un canvi de mentalitat molt necessari, que hem de fer com a societat. No podem seguir tenint aquests debats de si interessa la immigració o no i quanta en volem tenir. En tenim, i en tindrem per sempre més. Assumim-ho i gestionem-ho. Aquí veiem alguns exemples d'enquestes en els quals apareix la immigració com a molt important, i estic molt content perquè al baròmetre d'ahir sortíem només al tercer lloc; estem acostumats a ser els primers.

Dins de l'enquesta de l'estudi de Caixa Catalunya hi havia una dada que em va sorprendre. Aquesta enquesta també tenia dades molt positives, com que el 80% dels catalans som partidaris de donar serveis socials i públics a les persones, indiferentment de la seva situació administrativa, una dada que no tots els països d'Europa poden exhibir. Però aquest estudi tenia una altra dada, un 46% de percepcions negatives. Em vaig reunir amb els investigadors, per fer més anàlisi, i vam veure que darrere d'aquestes actituds negatives hi havia diferents tipus de percepcions, percepcions no explícites que tots coneixem, que tots els que heu treballat amb entitats i en el món local sabeu que a la clau de la convivència sempre hi ha al fons la competència pel recurs públic escàs, però hi havia un altre element amb molt de pes, les percepcions respecte a les situacions administratives. En aquest estudi s'utilitzava aquesta terminologia per parlar d'il·legals, que sabeu que no és la mateixa que utilitzem nosaltres. Per tant, hi havia tota una sèrie de percepcions negatives vinculades a la percepció del flux no regular. Per exemple, que la immigració il·legal ha esdevingut perillosa i molta gent mor intentant entrar il·legalment a l'Estat. Dir «negatives» no vol dir en contra de les persones, sinó respecte del fenomen. La primera causa d'aquesta visió negativa és perquè la imatge sobredimensionada mediàticament de la immigració són les pasteres, des de l'Àfrica, en què cada any moren centenars de persones.

Després hi ha les percepcions que el flux és massa gran, que està descontrolat, que els polítics i les institucions no fan res, que no són capaços de controlar aquesta situació que es desborda, es vincula amb delinqüència, injustament però es fa, es vincula amb la probabilitat de l'augment del terrorisme, etc. És a dir, es vincula el fet del flux no regular a tota una sèrie d'idees negatives. En canvi, al mateix temps els ciutadans donen molt de suport a qualsevol proposta que es faci d'accions d'integració.

Una pregunta curiosa de l'Òmnibus de juliol és que resulta que el 77% dels catalans estarien d'acord amb exigir el català a les persones immigrades. Us asseguro que el 77% dels catalans no parlen català habitualment. És a dir, hi ha vint o trenta punts de persones que no parlen català, però estan absolutament a favor d'exigir-lo.

També crec que és important tenir com a antecedent, a l'hora d'entendre la situació, quina és l'opinió i els diversos nivells d'integració en una enquesta realitzada el juny de 2006, un estudi interessant sobre persones d'origen marroquí, equatorià, romanès i xinès, i l'indicador d'integració de llengua catalana té problemes: una part important de persones d'origen marroquí que no l'entenen, i, sobretot, d'origen xinès, i està bé que trenquem el tòpic sobre l'actitud lingüística dels llatioamericans, perquè és el col·lectiu que més l'entén i el que més utilitza els recursos d'aprenentatge de llengua catalana.

Al mateix temps, si es demana a les persones immigrades si tenen interès a tenir recursos d'integració, la resposta és sempre molt positiva. Ja en l'estudi de Caixa Catalunya, una dada molt positiva era que, respecte a la imatge que es tenia de com havia de ser la integració, el 85% considera que les persones que arribaven havien de conservar la seva pròpia cultura i tradicions, i aprendre les catalanes. Aquest procés d'integració, doncs, ha de ser amb respecte a la diversitat.

Per tant, en síntesi, els ciutadans, i vull dir tots els ciutadans, ens demanen no competir per recursos escassos, una arribada més ordenada, i volen actuacions per a la integració. I crec que el Pla de govern ha de donar respostes a aquestes demandes, i el Pla de govern de la Generalitat dona respostes, afrontant que cal fer una Llei d'acollida, i que aquesta Llei ha de ser el marc de referència per a l'acolliment i les primeres fases per a la integració de les persones nouvingudes, així com el marc d'actuació de les administracions públiques i altres agents, per garantir la igualtat de drets i deures, la coresponsabilitat, la igualtat d'oportunitats, el coneixement del nostre marc de convivència i el nostre sistema d'organització, l'aprenentatge de l'idioma i el coneixement de l'entorn laboral i dels sistemes de benestar. Aquest és l'enfocament que el Pla del Govern dona a les polítiques d'acollida.

Per tant, l'objectiu d'aquesta llei és donar universalitat d'accés a un servei de primera acollida que fomenti l'autonomia personal i social de les persones estrangeres immigrades i de les retornades. L'objectiu és la universalitat en l'accés, obligació per a les administracions públiques d'oferir un servei de primera acollida a totes les persones que vinguin, i un enfocament del servei com a servei per fomentar l'autonomia personal i social, i per fomentar la llibertat de les persones.

Creiem que aquest servei ha de tenir una pedra angular en l'atenció personalitzada d'un agent d'acollida, una atenció individualitzada inicial que permeti derivar a serveis. Ho veiem més com una xarxa de serveis, una xarxa d'operadors en la qual hi ha un punt d'entrada, l'agent d'acollida, i després una sèrie de serveis, els mínims dels quals han de ser allò en què es basa l'acollida que s'ha anat fent des de molts ens locals, entitats i en altres països, que té tres elements formatius importants: el coneixement de la llengua, els coneixements laborals i d'entrada al mercat laboral, i aquí introduïm també el coneixement del dret d'estrangeria, que en el nostre país, atesa la distància que hi ha hagut entre legalitat i realitat, ésser un expert en reglament i Llei d'estrangeria ajuda molt a l'autonomia de les persones i el coneixement de la societat catalana, entenent aquesta des dels seus municipis.

Pel que fa al coneixement de la llengua catalana, hem buscat una referència per definir el nivell, perquè creiem que el servei que donem, que ha de ser voluntari, ha de tenir utilitat per a les persones que el segueixin, i per tant la titulació que doni ha de ser reconeguda d'alguna manera. El coneixement lingüístic s'ha de referir al marc europeu comú de referència per a les llengües, i creiem que en la situació en què ens trobem hem de començar pel nivell més baix, que malgrat el procés de normalització de la immigració, continuem tenint moltes situacions de precarietat, i plantejar-se altres objectius més alts, com les 900 hores d'Alemanya, les 400 de França, no estem en situació de fer-ho. Però sí que volíem escollir quelcom que tingués referència europea, i, per tant, del marc de referència comú vam agafar el nivell més baix, cursos de 90 a 135 hores com a màxim.

Una altra peça clau per al procés és la inserció laboral: crec que un element qualitatiu que caracteritza la situació actual de la nostra immigració és el pes de la immigració familiar. Els pioners ja estan establerts i, lògicament, volen portar els seus éssers estimats. El gruix en el futur serà la reagrupació familiar. L'any 2006 la reagrupació familiar iguala la immigració laboral per primera vegada, i el 2007 molt probablement sigui el primer en què la reagrupació familiar passarà per davant de la immigració laboral.

En un servei de primera acollida per a una persona que faci migració laboral, que en haver-hi contracte probablement li interressi o li vagi bé saber que té un servei d'assessoria jurídica o laboral, potser no és l'objectiu principal. Quan parlem de com imaginem aquest servei, l'imaginem com un servei de prelaboralització, de preparació per a l'entrada al mercat laboral, de persones que vénen per reagrupació familiar. Permetin que obri un petit parèntesi per recordar-ho. Si ara em preguntessin una prioritat per als propers quatre mesos, diria que la inserció laboral de les famílies és fonamental. És fonamental que des dels ajuntaments, la Generalitat i tot arreu ens fiquem al cap la importància de la inserció laboral. En primer lloc, perquè millora els ingressos de les famílies. Una família a casa nostra ho té molt difícil amb un sol sou. Millora els ingressos, i millora la integració. No pot ser que tinguem a casa nostra dones que estan deu o dotze anys sense interactuar amb la societat d'acollida. Dones a qui hem dit que la seva cultura i el seu país són discriminadors amb la dona i, quan vénen aquí, la nostra

legislació els diu que han de dependre del seu marit. Aquestes persones, quan vénen, viuen un retrocés de drets, i la seva inserció laboral és fonamental.

I per a la moderació dels fluxos. Hem tingut fluxos immigratoris molt importants, i els que som aquí som els més conscients dels efectes positius de la immigració, però també ho hem de ser del fet que hem viscut fluxos molt importants, i això és una dificultat per a la integració, sobretot per la velocitat d'aquests fluxos. De vegades em vénen a veure patronals o empreses per anar a buscar cambrers a Colòmbia. Els cambrers de Colòmbia són magnífics, però comencem pels nois reagrupats que tenim a l'Hospitalet, a Badalona, o on sigui. La Secretaria ha impulsat, amb la col·laboració del Departament de Treball, i sobretot amb la col·laboració dels ens locals, perquè cadascun d'aquests projectes sigui coordinat per un ens local, entorn d'una vintena de projectes pilot d'inserció laboral de reagrupats familiars.

A més, oferim treball legal a les empreses. Quants sectors diuen que cauen en la contractació irregular perquè no tenen la capacitat de fer contractació en origen? Podem oferir contractació legal a les empreses que ja és aquí. Tots els que estem aquí hauríem de buscar com ajuntar contractadors i persones reagrupades.

El servei d'acollida serà útil en bona part per a persones que hagin vingut en un procés d'immigració familiar, que possiblement no estan preparades per a la inserció laboral al nostre mercat, i que aquest els pugui servir com un servei de prelaborització, de presentació del mercat de treball, de coneixement mínim de la llengua per accedir-hi, coneixement del mercat, coneixement de la societat, etc. Per tant, crec que aquesta és una de les parts importants que hauríem de tenir sempre presents en l'organització de qualsevol servei d'acollida.

El coneixement dels drets fonamentals de la societat catalana també és crucial. No és cap novetat, i és l'element que està més desenvolupat a molts municipis, de xarxa de derivació als serveis, explicació dels serveis, i no sols dels serveis. Si mirem una guia d'acollida de l'any 2000, trobem unes guies fetes amb moltes bones intencions, que donaven una imatge que no era real. I, a més, els ciutadans després deien que només s'explicaven els beneficis. Per tant, és també necessari conèixer les institucions catalanes, les institucions locals, les normes de convivència, les ordenances municipals, com la recollida de la brossa.

Creiem que aquest servei s'ha de prestar a tres llocs. El primer és a l'exterior; perquè la persona immigrada, abans de venir, té una gran expectativa i una gran necessitat de saber, i dels models que hem vist aquests dies, els que m'han resultat suggeridors són aquells en què hi havia un servei d'acompanyament en tot el procés, i donar un missatge de legalitat en origen. El servei d'acollida en origen ha d'anar dirigit a persones que han iniciat un tràmit d'immigració legal, per donar un missatge de legalitat. Recordaran una experiència que va haver-hi al Marroc, on es feien cursos de català a tothom, que va generar unes expectatives falses.

El segon lloc és l'àmbit local. No creiem, com està fent alguna comunitat autònoma, que haguem de desplegar oficines de la Secretaria per a la Immigració per fer acollida arreu del territori, perquè crec que les polítiques de què estem parlant s'han

de desenvolupar amb el principi de la transversalitat i la normalització, i perquè estem parlant, en el fons, de polítiques gestores de la convivència. I els millors gestors de la convivència són els alcaldes dels municipis. S'ha de fer amb base local, tenint en compte els ajuntaments i els consells comarcals. D'entrada, en les poblacions amb més de 20.000 habitants seria l'ajuntament; en canvi, en les poblacions amb menys de 20.000 habitants seria el consell comarcal, però haurem de buscar la manera d'acordar amb les associacions municipals una definició concreta de les excepcions, com seria el cas de Guissona, un municipi de 6.000 habitants amb un 40% d'immigració. En principi, ens haurem de coordinar amb 101 ens locals, 61 municipis de més de 20.000 habitants i 40 comarques.

En tercer lloc, els centres de treball. Crec que si fem serveis i polítiques d'acollida als centres de treball tindrem molt èxit. És molt difícil d'organitzar, i s'avançarà a poc a poc, però on es pugui fer tindrà molt èxit. A més, en una part de la Llei que hem elaborat conjuntament amb el Departament de Treball i els agents socials, a més d'introduir l'acollida als centres de treball, volem introduir més coses: plans de gestió de la diversitat, presència d'aquests en els convenis... És un bon moment per introduir més coses en la mentalitat dels centres de treball.

En conclusió, alguns elements de principis. Crec que hem de donar un missatge a la societat catalana que cal crear un servei de primera acollida, i és fonamental invertir en polítiques d'acollida; en aquests moments, bona part de les polítiques d'acollida es fan gràcies a un fons que es va acordar en el Parlament espanyol, des de grups catalans, que té un problema de renovació anual, i ens trobem en un moment en què les polítiques d'acollida i integració ja no poden ser polítiques que es renoven d'un any per l'altre, sinó que han de ser polítiques estables, de serveis estables i amb relacions estables tant amb els ens locals com amb les entitats. I ha d'haver-hi un marc de relació pluriennal, si pot ser quadriennal, més estable. El que no pot ser és estar pendent d'un finançament que no es coneix fins al març, i que no arriba fins al juny.

Ara ja no ens trobem en una política de precarietat, ens reconeixem com a societat diversa i plural, com a societat que sempre tindrà immigració, i, per tant, fem una Llei com en tants altres àmbits de les polítiques públiques. Ningú no s'imaginaria que l'educació no fos regida per una llei, sinó per finançament anual. Ens trobem en el moment en què els serveis d'acollida i integració es converteixen en quelcom estable i permanent a les institucions catalanes a diferents nivells. I per això fem la Llei, perquè és una inversió de futur i es un esforç recíproc que val la pena.

Com he dit al llarg de la intervenció, la Llei no neix del no res. Fa deu mesos que treballa com a secretari per a la Immigració, i per tant sóc el més ignorant de tots, i ens fonamentem en l'experiència prèvia que hem pogut tenir en etapes anteriors, com l'etapa de l'Adela Ros, amb l'elaboració del Pla integral per a l'acollida. D'acord amb aquest coneixement hem de definir el sistema. Hem de donar cobertura a tot el territori, perquè hi ha ajuntaments que no han tingut experiència i no la volen tenir. El que s'ha de fer és protegir els municipis que treballen bé, donant-los una cobertura legal per fer-ho, i donar un incentiu als municipis que no ho fan per tal que ho facin.

Volem donar garantia legal a polítiques d'acollida, crear una agència d'immigració, que creiem que és imprescindible, perquè hem de gestionar un sistema a l'exterior, una relació per contracte programada amb els ens locals, la selecció en els centres de treball. Per tant, és una xarxa complexa. Ahir vam poder observar el cas de França i Alemanya, dos models molt estàtics, amb estructures nacionals molt immobiliàries, però no és el nostre model.

Creiem també que si coordinem continguts i formats podrem aconseguir economies d'escala. Per tant, la Llei fixa uns mínims que després quedaran més definits per uns reglaments. Creiem que aquests reglaments els hem d'elaborar junts, però creiem que si fem coses junts podem aconseguir economies d'escala. L'any 2006 hi havia una quantitat superior als quatre milions d'euros en demandes de projectes per a publicacions, amb la mateixa quantitat per a contractació de persones. El servei de traducció del tipus Salut Respon és un servei de traducció que podíem aconseguir en més de 100 llengües, amb disponibilitat per a tothom; es podria oferir a tots els municipis de Catalunya un servei de traducció en 110 llengües pel mateix preu que actualment financem borses de traductors que només arriben a una cinquantena escassa de municipis. El fet que creiem en elements de descentralització no ens ha de fer perdre la possibilitat de tenir economies d'escala.

El procés d'aquesta Llei va començar amb la redacció d'un document de bases que partia del treball previ d'un grup d'experts que es va fer a l'anterior legislatura, ha tingut molt present la Comissió Interdepartamental d'Immigració, que és una reunió dels diferents departaments, que s'ha reunit sis vegades en els darrers deu mesos, que crec que és un grup molt bo, perquè m'interessa molt el punt de vista d'Interior, Educació, Salut, etc. Per tant, hi ha hagut dues sessions monogràfiques amb el Consell Assessor per a la Immigració que és molt important tenir presents; és una Llei que no es pot fer sense tenir en compte l'opinió de les persones immigrades. Al llarg del procés participatiu, hi han participat 405 persones de les administracions locals i 305 de 191 entitats, l'hem dut a 15 consells consultius, hem tingut diverses reunions amb la Federació de Municipis i amb l'Associació Catalana de Municipis, i diverses reunions també amb els agents socials, amb els quals s'ha redactat part de la Llei.

Avui escoltarem què en pensen els partits polítics, perquè al final són els representants de la legitimitat popular els qui acabaran de redactar la Llei. S'ha parlat molt, però el tràmit legal encara no ha començat. La setmana vinent s'iniciarà un procés de 26 o 27 passos, després dels quals el Consell Executiu l'aprovarà i l'enviarà al Parlament, i el Parlament l'aprovarà en un temps d'entre tres mesos i infinit.

En qualsevol cas, vull dir-los que estem molt satisfets, jo, personalment, de l'equip de la Secretaria per a la Immigració que ha fet aquesta feina, hi ha col·laborat molta gent, que ha fet feina molt bona, i, sobretot, la recepció que, en els diferents processos d'escolta, hem tingut dels ens socials i locals, que en general ha estat positiva; no exempta de debat, evidentment. Però sense conflicte no s'avança.

Moltes gràcies.

Debat

P.: Em sembla bé un dispositiu d'acollida com el que conté la Llei, però si tenim en compte que la idea és propiciar una cohesió social, la integració, que comporta un procés bidireccional, no faria falta un dispositiu o pla més ampli, que inclogui la població receptora?

P.: D'una altra banda, s'ha parlat del fet que només hi participaran les persones que s'empadronin en un municipi. No oblidem que molts de nosaltres treballem amb persones indocumentades i que, per tant, és una problemàtica important a l'hora de parlar d'aquesta integració i cohesió social. També seria interessant que, a escala municipal, es parlés de la facilitat de l'empadronament de les persones que volen accedir a aquests o altres serveis que hi pugui haver al municipi. I no és per falta de voluntat d'empadronar-se de la persona, sinó per les dificultats que de vegades hi ha a l'ajuntament, amb un sistema d'empadronament que no és homogeni, i que de vegades la sobreocupació d'un pis dificulta l'empadronament, o a la vegada també les exigències del mateix propietari del pis a l'hora de deixar que una persona es pugui empadronar o no. I aquestes exigències passen de vegades per qüestions fora de la Llei. Seria interessant que les persones es poguessin empadronar amb més facilitat.

P.: Jo volia preguntar si, pensant que un 25% dels estrangers que viuen a Catalunya són d'origen europeu, i pensant específicament en l'ampliació de la Unió Europea, aquesta Llei, preveu aquest tipus d'immigració europea?

P.: Tenim dades de gent que retorna als seus països pel fracàs del seu intent d'immigració i de millora del seu nivell de vida a Catalunya? Com està l'assumpte dels cursos de formació gratuïts per a gent indocumentada adulta?

P.: S'ha parlat molt dels familiars reagrupats i la importància de la seva inserció laboral. La meua pregunta aniria encaminada a saber si s'està treballant perquè, en l'àmbit administratiu, els canvis de permís de residència a treball s'agilitzin més, cosa que animarà més empreses a col·laborar en la inserció laboral dels familiars. D'altra banda, tot i aquesta incertesa en el temps, es preveu que aquesta Llei pugui entrar en vigor abans de l'any 2009?

P.: Fa temps que sóc a Barcelona, i hi ha una sèrie de situacions amb les quals m'ha tocat viure en aquest temps, i és que no he pogut conèixer espais en què les persones immigrants puguin demanar o canalitzar denúncies sobre vulneracions de drets laborals bàsics, o situacions de denegació d'accés a matrícula en certs col·legis. M'imagino que hi ha instàncies respecte a això i que s'han de preveure en el procés nous mecanismes, perquè sembla que els existents no són suficients.

P.: En l'àmbit del servei de mediació, es parteix d'una carència que la Llei no sé

com ha d'incorporar. És fonamental que els actors que fan aquest tipus de servei estiguin vinculats a aquests nous ciutadans. Cal entendre que la motivació per la qual hi són no passa precisament per l'apropament cultural, sinó que té una gran presència d'interès econòmic o acadèmic. Es troba a la universitat o als àmbits laborals, i no assigna temps a espais d'informació cultural. Caldria treballar amb aquests agents de mediació per tal que les aspiracions siguin compreses íntegrament i es pugui facilitar la intermediació cultural.

Sr. Oriol Amorós

Començaré per la penúltima pregunta. Per canalitzar una denúncia a Barcelona, pot anar al SAIER, a l'avinguda Paral·lel, es pot anar a l'Oficina de la Discriminació, per qualsevol mena de discriminació, i, a més, com que m'ha semblat sentir que hi havia una motivació laboral, pot acudir a una oficina del sindicat; hi ha xarxes tant de CITE com d'AMIC amb suport dels ajuntaments i la Generalitat.

Pel que fa a la cohesió bidireccional, sí existeix un pla més ampli que inclogui la població receptora, sí. Vostès saben que l'acollida no és tota la política d'integració ni d'immigració, n'és una part molt determinada. Creiem que en el disseny de la política d'acollida hi han d'intervenir les persones afectades, per la qual cosa ens estem dotant d'un òrgan de participació, la Taula de Ciutadania i Immigració, el Decret de la qual sortirà aprovat en dos o tres mesos, que té competències àmplies de seguiment, control, emissió d'informes i opinions sobre tota l'activitat de la política d'immigració a Catalunya. No és que vulguem posar-nos controls, és que creiem que és molt millor, que si es fa la política en complicitat es té molt més èxit. Moltes entitats i agents econòmics i socials han participat en la redacció d'aquest Decret, i per tant crec que, en primer lloc, el que fem d'acollida ha d'estar supervisat, perquè tingui tots els punts de vista. També estem actualment posant en marxa el Pacte Nacional per a la Immigració, que és un compromís que afecta totes les persones. Crec que el conjunt de la societat, sense distinció d'orígens, ha de participar en l'elaboració del Pacte Nacional, que definirà unes polítiques d'ampli consens, per tal que siguin de llarga durada, i de les quals es derivarà el Pla de ciutadania i immigració, dins el qual s'emmarca la política d'acollida. Per tant, sí que hem d'anar a plans més amplis, que ja està previst que hi siguin, que afectin la població receptora. I insisteixo, quan Catalunya aprova una llei d'acollida, i l'està elevat a llei, i per tant l'està portant al seu Parlament, el màxim òrgan de legitimitat popular, es reconeix com a societat diversa. I aquest és un canvi molt important respecte a quan qui s'encarregava d'immigració era l'últim regidor.

Pel que fa al padró, he parlat amb molts ajuntaments sobre l'empadronament, i he defensat a tot arreu la necessitat de l'empadronament. De vegades amb èxit desigual, però crec que tots plegats hem de fer un esforç de pedagogia, defensant la bondat de l'empadronament. No empadronar no dona cap avantatge. L'únic que

fa no empadronar, per donar una imatge més dura, és no veure la realitat. Recordo una reunió en un municipi que tenia, probablement, un 10% de realitat oculta. Així es perd finançament, coneixement de la realitat, empitjora la convivència, perquè són ciutadans que no poden accedir a serveis bàsics per a la convivència. Em consta que el Síndic de Greuges està fent un treball també en aquest sentit, i volem tenir un diàleg obert, perquè aquesta és una Llei d'àmbit estatal aplicada amb uns marges amplis de discreció de caire municipal. Aquests marges amplis són el problema, i, dins d'aquests, tenim previstes algunes actuacions de debat i formació dins els municipis, conjuntament, entorn de l'empadronament.

Que la Llei digui que els titulars del dret hagin de ser persones empadronades no vol dir que persones no empadronades no puguin ser usuàries d'aquesta mena de serveis. La Llei, el que fa és incentivar el padró. D'altra banda, estem parlant d'un servei de mobilitat social. El servei d'emergència es dona; un malalt es cura. Als serveis que no són de primera necessitat sí que hem d'establir un terra, i el terra del padró, en el marc europeu, és extraordinàriament lax i obert. Hi ha països europeus que no saben què és el padró. Hem de pressionar cap a l'empadronament i la legalitat.

La Llei no preveu cap mena de distinció entre europeus i no europeus. A Catalunya tenim 170 nacionalitats diferents, amb 15 més ja les tindríem totes. La Llei no fa cap mena de distinció respecte a això.

Pel que fa a les polítiques de retorn voluntari, no en tenim dades perquè quan un projecte migratori ha fracassat, molt possiblement era un projecte migratori produït al marge de les previsions legals, i és un territori on hi ha poques dades. Sí que tenim un programa d'ajut respecte a les persones amb qui ha fracassat el projecte migratori, en què estem assistint entre 200 i 250 persones l'any.

De cursos gratuïts per a indocumentats, a Catalunya n'hi ha una pila. Només els diré que la Secretaria per a la Immigració és un lloc petit, on fem 50 projectes propis i on cofinancem 600 projectes amb municipis, 300 projectes amb entitats, 150 projectes amb altres departaments del Govern, 20 projectes de recerca, i segur que em deixo alguna cosa.

P.: M'agradaria conèixer una adreça, solament.

Oriol Amorós: Càritas, per exemple, fa formació...

P.: Cursos de formació ocupacional.

Oriol Amorós: No, això és una altra cosa.

P.: Parleu de cursos per aprendre l'idioma, no?

Oriol Amorós: No tan sols això. Hi ha molts recursos de formació prestats per municipis i entitats, de molts tipus. N'hi ha d'orientació a l'adquisició de serveis, a l'accés a la legalitat, que és un punt al qual hem de donar molta importància. Crec que hauríem de buscar formes de legalització que permetessin l'arrelament social, que és una de les vies d'accés a la regularitat..., n'hi ha bastants. Evidentment, hi ha limitacions legals en aquest tema, marcades per la Llei d'estrangeria.

P.: És una feina d'informació, no són cursos.

Oriol Amorós: No, de cursos també n'hi ha. Li puc esmentar algunes entitats que en fan, aquí a la vora. A la rambla del Raval, a la dreta, hi ha Probens, que en fan.

Em demanaven sobre els permisos de treball. Efectivament, l'element dificultós de la inserció laboral de les persones reagrupades familiars és la gestió del permís, i per això respecte a això fem diverses coses. La primera és fer la lata. Li puc assegurar que tant la Secretària d'Estat d'Immigració, com les directores generals, com el Foro de la Immigración, com el Consejo Superior de Políticas Migratorias, com en diverses ocasions que he pogut anar a institucions estatals, el Govern de Catalunya ha expressat sempre la seva opinió de la necessitat de facilitar la inserció laboral de les persones reagrupades. I no sols el Govern de Catalunya; crec que aquesta és una decisió unànime a Catalunya, que tots els sindicats i la patronal comparteixen, i no passa el mateix a l'àmbit de l'Estat. Els sindicats estatals treballen amb una mentalitat de quan l'atur era del 17% en algunes comunitats autònomes, i tenen una certa actitud de protecció del treballador autòcton. El que fem és, primer, demanar que es canviï el reglament. Segon, hem iniciat una sèrie de projectes en els quals posem d'acord contractadors i reagrupats familiars, i de tots aquests projectes n'informem puntualment la Subdelegació del Govern, amb una recepció molt positiva per part seva.

Espero que la Llei estigui en vigor per a l'any 2009, sí, espero que estigui aprovada abans del 2009.

Estic d'acord amb el fet que els actors que prestin aquests serveis han de ser en bona part migratoris. Però amb això hem de ser molt cautelosos a l'hora d'expressar-ho. Recordaran la polèmica que hi va haver amb els Mossos d'Esquadra; el Govern mai no va dir que donaria cap preferència a ningú per ser-ho, que necessitava mossos d'esquadra que coneguessin les cultures d'origen de la nostra població, de tota la nostra població. Per tant, crec que el millor agent d'acollida és qui coneix la cultura d'origen de la persona que ha d'acollir, sens dubte, però s'ha de fer amb igualtat d'oportunitats per a tothom.

- Un moment de la intervenció que va fer el secretari per a la Immigració, Oriol Amorós, la darrera jornada del Congrés. / *Secretaria per a la Immigració.*

Experiències d'acollida bàsica

Taula rodona. Experiència

Presentació a càrrec del Sr. Josep Palacios, comissionat del Pla de nova ciutadania de l'Ajuntament de Mataró

Bon dia a totes i a tots, anem a començar; tal com estava estipulat en el programa i tal com ens anunciava el secretari, aquesta és la mesa composta per les experiències d'acollida bàsica en els ens locals i en la societat civil. Permeteu-me en nom propi, i en nom de la institució que represento, agrair a l'organització, i particularment a la Secretaria per a la Immigració, que ens donin l'oportunitat d'estar presents en aquesta mesa.

Com ja s'ha dit durant un parell de dies, però en tot cas per centrar una miqueta el debat de la qüestió al voltant de l'acollida que es fa en el nostre país, Catalunya, històricament, com gairebé tothom sap, és un país bàsicament d'acollida. Ha estat configurat en l'àmbit poblacional per diferents arribades i fluxos migratoris moltes vegades provinents d'altres pobles del conjunt de l'Estat espanyol. Evidentment estem davant d'un nou flux migratori, que ja fa uns quants anys que s'ha iniciat a diferents velocitats, que té unes característiques, idiosincràsia i connotacions molt diferents de les que hem tingut fins ara. Però com a país, i com a societat, tenim una experiència acollidora i integradora, i no partim de zero, sinó que són moltes les experiències des del conjunt de l'àrea local, dels ajuntaments, dels consells comarcals, de les diputacions provincials i, evidentment, i en molts casos gràcies a, el que anomenem la societat civil hem anat fent tots aquests processos d'acollida, de vegades de maneres més pautades, de vegades, no tant.

Per centrar una miqueta la qüestió, i el fil de la intervenció més institucional que ens feia el secretari, que se'ns emmarcava en aquests dos grans eixos d'intervenció amb la població nouvinguda que són l'acollida i la integració, sense oblidar el treball amb la població autòctona, per presentar el debat de l'acollida en els ens locals, m'agradaria agafar dos punts de referència.

Un és el *Manual sobre integració per a responsables d'elaboració de polítiques i professionals*, que ha editat en segona edició recentment la Direcció General de Justícia i Llibertat i Seguretat de la Comissió Europea, on se'ns diu que la integració és un procés que té més possibilitats de ser un èxit quan les societats receptores es comprometen a rebre amb els braços oberts la població immigrant i a proporcionar-li oportunitats de familiaritzar-se amb la llengua, amb els valors bàsics de la societat i amb els costums. Els programes d'acollida, per tant, són una inversió de futur, que

tant la població d'immigrants com la societat d'acollida han d'estar disposats a fer; es dóna als immigrants una primera oportunitat d'adquirir unes habilitats bàsiques per poder ser autosuficients, i l'esforç, per tant, val la pena.

En aquest sentit, la segona referència seria el que està establert en els principis, en els eixos fonamentals del Pla de ciutadania i immigració 2005-2008 aprovat, com tots sabem, el juny del 2008 pel Govern de la Generalitat, on s'estableix que una bona política d'acollida que englobi tant la primera acollida com la que es faci des dels diferents sistemes, serveis i equipaments, garantirà que la informació i el coneixement que n'obtingui la persona nouvinguda siguin els elements indispensables per promoure la seva plena autonomia al més ràpidament possible. És per això que cal impulsar mecanismes que permetin seguir itineraris que afavoreixin el coneixement de l'entorn, el coneixement de la llengua, la formació laboral i, quan sigui necessari, l'acolliment residencial. En aquestes tres línies cal promoure la coordinació i l'expansió entre tots els agents d'acollida d'un mateix territori.

Per debatre al voltant de l'acollida que estem fent en el nostre país, bàsicament des de l'àmbit local, i per tant des dels ajuntaments, les mancomunitats de municipis, les diputacions, els consells comarcals i també des de l'anomenada societat civil, tenim avui entre nosaltres la senyora Teresa Llorens, que és coordinadora de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona, la senyora Maria Antònia Bonany, regidora de l'Ajuntament de Figueres i directora de l'Àrea de Serveis a la Persona, el senyor Josep Quelart, conseller comarcal d'Acció Social del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, i pel que fa a les experiències de la societat civil, tenim el goig de tenir entre nosaltres el senyor Jordi Roglà, director de Càritas Diocesana de Barcelona i el senyor Josep Marquès, president de la Creu Roja de Catalunya.

En les meves tasques de moderador d'aquesta taula us dono la benvinguda i passarem a donar la paraula en primer lloc a la senyora Teresa Llorenç, que tindrà vint minuts, aproximadament, per fer la seva exposició, com cadascuna de les persones que formen part d'aquesta mesa. Els adverteixo que seré inflexible amb el temps perquè anem una miqueta justos, però, sobretot, perquè així podrem facilitar, a partir de les nostres aportacions i les nostres experiències, un debat que penso que pot ser molt interessant, tractant-se de l'acollida que estem fent en el conjunt dels nostres municipis i en el conjunt del país.

Diputació de Barcelona

Sra. Teresa Llorens

Sr. Josep Palacios

Té la paraula la senyora Llorens.

Sra. Teresa Llorens

Avanço, que, si no, després el temps se'ns menjarà. Bon dia a tothom, primer permeteu-me excusar la diputada de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació, la senyora Imma Moraleda, que és qui havia de ser aquí, però li coincidia amb una sessió plenària a l'Ajuntament de Barcelona i, per tant, sóc jo qui faré aquesta intervenció en substitució de la presidenta de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania. Vull agrair també a la Generalitat de Catalunya que ens hagin convidat aquest matí a explicar i presentar una mica l'experiència i el treball que hem fet des de la Diputació colze a colze amb els ajuntaments de la província de Barcelona al llarg de gairebé deu anys, perquè són molts anys els que els ajuntaments fa que treballen en els temes d'immigració i en els temes especialment d'acollida.

En els darrers anys hi ha una nova realitat social i la immigració, que està produint un canvi en la centralitat de l'agenda pública i, al mateix temps, també ens ha plantejat nous reptes al conjunt de les polítiques públiques. La globalització econòmica, les migracions, la diversitat, la revolució tecnològica són alguns d'aquests canvis que estan operant i són també exemples dels conflictes que la governabilitat ha d'abordar des de noves formes d'actuació i també de decisió política. Són canvis que tenen un origen global, però que tenen unes conseqüències locals. Com abans comentava el secretari, aquests canvis s'han produït amb una gran rapidesa. Si parlem de dades de l'any 1998 estàvem amb una població immigrant de 121.000 persones, que representaven un 2% de la població, i al gener del 2006, les últimes dades oficials que tenim, aquesta xifra s'apropa al milió d'habitants, per tant, en un 12,8%.

Davant d'això, els poders públics, especialment els governs locals, es veuen en l'obligació de fer front a aquesta nova realitat, i de definir polítiques públiques que els permetin afrontar aquest canvi social. Han de desenvolupar actuacions que tinguin com a finalitat garantir aquest nucli central de la convivència, assegurar la condició de ciutadania a totes les persones, garantir el respecte als drets i als deures de tothom, garantir la igualtat d'oportunitats i garantir també l'accés als serveis i als recursos socials normalitzats.

En aquests darrers cinc o sis anys, aproximadament, els ajuntaments han hagut de fer front a diverses contingències en relació amb el fet migratori. A bona part de Catalunya, especialment a la província de Barcelona, hem dedicat gran part dels esforços a les estratègies de la recepció i l'acollida. L'empadronament ha estat aquesta porta d'accés als serveis públics, i la recepció i l'acollida, amb l'elaboració d'alguns protocols locals, han estat uns dels instruments per donar accés a la informació dels serveis públics, a l'assessorament en temes de residència o de treball o al coneixement de la vida quotidiana. Aquí cal, però, afegir-hi un segon repte al qual també han hagut de fer front els governs locals, que és garantir la qualitat de vida de la ciutadania. Per això pensem que és imprescindible desenvolupar polítiques que afavoreixin entorns físics, urbans, socials, econòmics i culturals de qualitat. En aquests darrers anys, possiblement, en alguns nuclis antics, s'ha concentrat gran població immigrant, i, per això, les administracions locals, i també des de la Generalitat de Catalunya, han treballat en les polítiques d'urbanisme, per tenir barris de qualitat, per millorar els habitatges, els espais públics... Però pensem que aquestes polítiques urbanístiques han d'anar acompanyades de polítiques de ciutadania, que són aquelles polítiques imprescindibles per al progrés col·lectiu i la cohesió social.

El tercer dels reptes per als governs locals ha estat i és la convivència i també la pedagogia que han de desenvolupar per afrontar amb tranquil·litat el canvi social que suposa la immigració. Per això, en els ajuntaments, en aquests darrers anys, s'han desenvolupat programes que tenen a veure amb la mediació ciutadana, amb la promoció del civisme, amb el bon ús dels espais públics, amb la promoció de l'associacionisme als barris, de la legalitat en relació amb l'activitat econòmica i també de les estratègies dels equipaments religiosos.

També hem anat evolucionant i treballant des dels governs, i aquí afegim un quart repte per als governs locals, que té a veure amb la qualitat dels serveis públics. La presència de població immigrada en alguns barris en un 30 o 40% suposa un increment de la demanda i del consum col·lectiu dels serveis públics, i no sempre això ha portat aparellat un increment dels recursos, la qual cosa afecta la qualitat de vida dels ciutadans i la qualitat dels serveis públics, amb la consegüent percepció per part de la ciutadania de pèrdua de qualitat per l'arribada de població nouvinguda i de vegades generant un cert rebuig i incertesa cap als immigrants.

Per tant, entenem que el canvi social que suposa la immigració requereix nous enfocaments, instruments i recursos, noves estratègies, i és en aquest marc en el qual nosaltres situem les nostres polítiques de ciutadania, aquelles polítiques que tenen com a finalitat garantir la capacitació de les persones i treballar amb el conjunt de la ciutadania. Estem parlant de la ciutadania, i, per tant, de tots els ciutadans, no sols dels nouvinguts, sinó també dels autòctons. Nosaltres ens diferenciem de les polítiques dels serveis socials perquè entenem que aquestes donen resposta a les necessitats de les persones, les polítiques de ciutadania i les polítiques dels serveis socials tenen perspectives diferents, però també estratègies complementàries.

Dit això, i situats en el repte que hem afrontat els governs locals en aquests

darrers anys, voldria fer una especial incidència quant a aquest primer repte de la recepció i acollida, que no és el mateix que la convivència o la integració, que serien un altre àmbit i un pas següent. Ens centrarem, doncs, en el que és la recepció i l'acollida i, per tant, la necessitat de gestionar polítiques anticipades a aquests primers moments de l'assentament de la població immigrant que pensem que és important i decisiu per assegurar la cohesió i la convivència ciutadana i, al mateix temps, per minimitzar processos de segregació, marginació o conflicte que es poden donar per les dificultats en la instal·lació, la manca d'informació i el desconeixement de l'entorn.

En el procés d'assentament nosaltres distingim dues etapes: l'arribada i la instal·lació. Pel que fa a l'arribada, entenem que suposa un primer contacte amb la ciutat, en què, per norma general, poden aparèixer una sèrie de dificultats en relació amb la informació sobre els serveis bàsics, els tràmits de documentació, les necessitats socials en casos d'urgència social. I la instal·lació definitiva en una ciutat normalment es decideix quan ja es dona una certa estabilitat laboral, es disposa d'un lloc on residir i s'ha estructurat, segurament, una mínima xarxa social de referència. En aquest moment, pensem si és imprescindible tenir l'accés als serveis públics bàsics, ja siguin sanitaris o educatius, socials, culturals..., i al mateix també disposar de suficient habilitat social per fer-los servir amb la major autonomia possible. Per tant, considerem que la fase d'acollida es completa quan el nouvingut es relaciona amb autonomia amb el seu entorn social i laboral, i aquestes actuacions, orientades a la gestió i recepció de l'acollida dels immigrants, han de ser transitòries, han de facilitar la incorporació normalitzada de la població immigrant a la societat de destinació, moment en el qual es considera que el procés de recepció o acollida ha finalitzat.

En aquest marc, els ajuntaments, com aquella administració més propera als ciutadans i ciutadanes, pensem que hi fan un paper important, decisiu; són els agents privilegiats per a la generació de sinergies de col·laboració amb el conjunt d'administracions i entitats implicades en l'acollida. I així hem actuat en els governs locals al llarg d'aquests anys, possiblement amb escassetat de mitjans, de recursos, però creiem que amb prou èxit. Hem acollit pràcticament un milió de persones i els resultats possiblement han estat satisfactoris. També volem dir, en el marc normatiu al qual abans feia referència el secretari que es recull a l'article 38.1 de l'Estatut de Catalunya, que hi ha un altre article, el 84.2, que diu que els governs locals han de treballar pel foment de les polítiques d'acolliment als immigrants. En aquest sentit, pensem que els governs locals, no sols pel sentit de la proximitat, sinó perquè també ho recull l'Estatut de Catalunya, han de tenir un paper important en l'acollida d'immigrants.

Pel que fa als principis de l'acollida, hem relacionat quins són els que nosaltres treballem per definir l'acollida: principi de normalització, d'igualtat, de satisfacció de les necessitats inicials de formació i informació, de l'organització flexible, d'enfocaments diferenciats, de bidireccionalitat, multidimensional, dinàmic, diversificat i temporal (no vull entrar en cada un perquè em quedaria sense temps). Volem insistir,

sobretot, en l'aspecte de flexibilitat, però també en els aspectes de bidireccionalitat, perquè pensem que és un procés basat en dos sentits, el procés d'acollida de la població immigrant i també el procés d'enfortiment de la societat d'acollida en la nova configuració de la ciutat.

Quant als àmbits de l'acollida, quan nosaltres hem treballat plans d'acollida amb els ajuntaments, sobretot ens hem situat en aquests tres: les competències lingüístiques, els coneixements laborals i els coneixements de la societat d'acollida. Pel que fa a les competències lingüístiques bàsiques de les dues llengües oficials de Catalunya, fins ara als governs locals s'ha treballat amb el Consorci per a la Normalització Lingüística, els ajuntaments han fet formació des de les escoles d'adults, amb ajuda de la Diputació, i cal continuar treballant per reforçar l'aprenentatge de les llengües, sigui a través del consorci, les escoles d'adults o amb entitats amb què es treballi l'aprenentatge de la llengua, però, sobretot, amb la implicació dels ens locals.

A l'àmbit dels coneixements laborals i d'estrangeria, hi ha hagut també dispositius d'informació en aquesta matèria que els ajuntaments, amb algunes institucions, amb la Generalitat o la Diputació de Barcelona, han concertat amb els agents socials del territori. Aquí voldria destacar el paper que han fet dues entitats vinculades als sindicats, com CITE i AMIC, amb cent oficines que tenen en tot el territori, han desenvolupat i han donat assessorament jurídic i laboral als immigrants al llarg d'aquests anys. En l'aspecte dels coneixements laborals i d'estrangeria, també cal la complicitat de la Generalitat i el Departament de Treball, per avançar i continuar treballant en aquest sentit.

El tercer àmbit d'acollida en què nosaltres pivotem els nostres plans és el coneixement de la societat d'acollida, l'assoliment del coneixement de la societat d'acollida, especialment de l'entorn més proper, per tant, de la ciutat o poble on aquestes persones arriben. Els ajuntaments que han acollit població immigrada, els darrers anys han desenvolupat polítiques i dispositius de primera acollida. A la província de Barcelona, pensem que s'ha desenvolupat un treball boníssim pel què fa al desplegament de serveis, d'accions i de plans de recepció i acollida municipals. En aquest cas, en el treball que hem fet a la Diputació de Barcelona, penso que hem fet un paper important en l'acompanyament que hem proporcionat als ajuntaments, sobretot en aquests últims cinc anys, en què s'han desenvolupat més de 100 plans de recepció i acollida en la província de Barcelona. Aquests plans són els instruments que faciliten el coneixement de l'entorn dels nousvinguts i alhora estableixen una actuació coordinada de totes les administracions públiques i entitats que també operen en l'àmbit de l'acollida de la immigració en un determinat territori. Així és com els plans locals d'acollida aporten un valor afegit d'innovació de l'acció política i institucional dels ajuntaments, reforçant el rol d'administració de proximitat i provocant alhora sinergies afavoridores de la cohesió social en el territori. Aquests plans locals d'acollida articulen les seves actuacions d'acord amb un concepte actiu de ciutadania, i s'allunyen possiblement dels plantejaments assistencialistes que encara perduren, en molts casos, en la política social del nostre país.

El pla local d'acollida ha de permetre a les persones immigrades que adquireixin progressivament aquesta autonomia suficient per relacionar-se amb el seu entorn social i laboral, han de poder assegurar la informació sobre els recursos i serveis municipals, promoure l'accés i l'ús normalitzat dels serveis municipals i també fomentar la coordinació entre els diferents agents d'acollida i també promoure la implicació i la coresponsabilització dels ajuntaments amb les altres administracions que també han de fer acollida en els municipis i de la xarxa d'entitats ciutadanes.

Aquests són alguns dels eixos de treball sobre els quals nosaltres abordem els plans de recepció i acollida. Aquests són alguns dels camps d'actuació municipal. Nosaltres insistim en la necessitat de la transversalitat i el treball en xarxa per a l'elaboració d'aquests plans de recepció i acollida municipals. Aquí tenim una mostra de com funcionaria una xarxa d'acollida d'un ajuntament d'un municipi d'uns 20.000 habitants en el qual es coordina el treball des de l'ajuntament en cooperació amb totes les entitats que estan treballant en el municipi.

Entenem que els ajuntaments han de ser, mitjançant els seus plans locals d'acollida, les administracions precursors i coordinadores de les actuacions dels dispositius d'acollida que hi pugui haver als municipis. Observant amb perspectiva el treball fet els darrers anys, es constata l'existència d'una rica experiència acumulada amb projectes, programes i serveis d'acollida en els ajuntaments de Catalunya, especialment a la província de Barcelona. En aquest mapa, reflectim tots els municipis de la província de Barcelona que estan treballant en accions i programes i en serveis d'acollida. És pràcticament tota la província de Barcelona, ja sigui perquè hi ha plans municipals o perquè hi ha plans que s'han elaborat amb agrupacions de municipis o els consells comarcals, com en el cas de l'Alt Penedès, en què aquest ha fet un paper molt important, ja que hi ha municipis molt petits.

Crec que l'experiència que hem consolidat al llarg dels darrers anys situa el món local en una posició òptima per poder gestionar amb totes les garanties el repte que suposa l'arribada de nous ciutadans i ciutadanes. El nostre compromís és establir les bases perquè en un futur immediat la nostra societat sigui cohesionada, que comparteixi un projecte comú i alhora mantingui com a tret d'identitat el que sempre hem estat: una societat diversa.

Moltes gràcies.

Ajuntament de Figueres

Sra. M. Antònia Bonany

Sr. Josep Palacios

Donarem la paraula a la senyora Maria Antònia Bonany, regidora de l'Ajuntament de Figueres i directora de l'Àrea de Serveis a les Persones. Quan vostè vulgui.

Sra. Maria Antònia Bonany

Moltes gràcies a la Secretaria per a la Immigració, especialment al senyor Oriol Amorós. Gràcies per la presentació. Primer de tot vull disculpar l'absència de l'alcalde de la nostra ciutat, no ha pogut venir i prego que l'excuseu. Alhora agraeixo la gran confiança que ha dipositat ell en mi per representar el municipi de Figueres. Nosaltres som una ciutat mitjana, que tenim un munt de reptes per assolir, i un és el d'integrar la immigració.

Farem una ressenya del què és la ciutat, la situarem i parlarem una mica de quin és el programa que tenim nosaltres. Farem una anàlisi demogràfica del municipi, parlarem de l'Àrea d'Immigració, de quin origen i característiques té, el circuit de l'acollida municipal, la relació dels projectes d'acollida dins el programa municipal i les recomanacions per a la planificació del programa i les finalitats del programa integral d'acollida, i ho farem en menys de vint minuts.

Ens ha semblat oportú començar amb una frase que ja té uns anys, però que penso que encara és molt vigent, i és una frase que no és nostra, sinó que és d'en Martin Luther King i que ens diu: «Hem heretat una casa ampla i gran que és el món, en la qual hem de viure junts negres i blancs, occidentals i orientals, jueus i gentils, catòlics i protestants, musulmans i hindús, una família separada indegudament per idees, cultures i interessos. Una família que, com que ja no poden viure separats, han d'aprendre d'alguna manera a viure units en pau. Tots els habitants del món ja són veïns». Aconseguir això és realment un repte.

Parlarem breument sobre què és Figueres. Figueres és la capital de l'Alt Empordà. L'Empordà té l'Alt Empordà i el Baix Empordà. Nosaltres som la capital de l'Alt Empordà, que és el que està més a prop de la frontera francesa. És un lloc de tradició de molts moviments i de moltes fugides i entrades. En aquests moments, Figueres té al voltant de 42.000 habitants; unes 10.000 persones són estrangeres. Això situa que en aquests moments tinguem un índex de persones de fora de la comarca,

nouvingudes, del 24%. En aquest 24%, que és força alt, el 76% són de nacionalitat espanyola, un 5% provenen d'Europa; de l'Àfrica del Nord un 8%; d'Amèrica un 8%; de la resta d'Àfrica un 2%, i d'Àsia i Oceania només un 1%.

Vam analitzar una mica quina era l'estructura de la nostra població, quina piràmide hi havia, ens vam trobar que no era gaire envellida, que en això hem d'apuntar que les persones nouvingudes essencialment són molt joves, i això l'ha deformat una miqueta. Si mirem quina és l'estructura d'edats dels nouvinguts veurem que canvia del tot. En la piràmide d'edat dels nouvinguts, el pes de les persones grans és mínim. Evidentment s'ha augmentat l'índex de natalitat, hi ha un tram molt important de persones entre 30 i 50 anys que fa que ens modifiqui d'entrada la primera piràmide que dèiem, ja que Figueres era una ciutat molt envellida.

A veure, què és l'Àrea d'Immigració, Diversitat i Cooperació? És la voluntat política posada en mans d'una persona molt ferma de la ciutat a qui des d'aquí agraeixo tots els esforços i la seva gran dedicació, interès i professionalitat. Sense aquesta persona no seria possible. Aquesta persona és la tècnica en polítiques migratòries, que és per aquí, que és la senyora Carme Noguera, la persona que ho ha posat en marxa i té una responsabilitat increïble en el seu funcionament. D'aquesta Àrea en formen part pel seu funcionament aquesta persona, que és ella, l'agent d'acollida i els mediadors interculturals que col·laboren amb el Consell Comarcal de l'Alt Empordà. Tenint en compte la mida de la ciutat i la quantitat de persones que atenem, tenim molt pocs recursos humans, però estan molt ben optimitzats.

Us explicarem una mica quin és el circuit de quan arriba el ciutadà i sol·licita posar-se en contacte amb la ciutat. Ho fa directament a través de les àrees municipals, anant a l'OMAC, que és l'Oficina Municipal d'Atenció al Ciutadà, o per una altra via, que és la xarxa d'acollida local: entitats com Càritas, la Creu Roja, l'Oficina de Treball de la Generalitat, o els CAP de Salut, que tenen un pes molt important. En aquests moments hi ha tres CAP, a Figueres, distribuïts per tota la ciutat i de diferents mides, que tenen una població molt diferent. En parlarem una miqueta perquè hi fan un paper important. D'aquestes dues àrees passen a l'Oficina Municipal d'Atenció al Ciutadà sempre, i llavors van a l'Oficina d'Empadronament i es fa l'atenció individualitzada en diferents idiomes. La gent d'acollida aquí tenim l'avantatge que coneixem les persones que fan la feina. És en Zoer. En Zoer parla com a mínim quatre idiomes, parla el berber, l'àrab, el francès, el català i el castellà, i és la persona que està a l'OMAC, i, quan veu una persona que acaba d'arribar, la va a buscar, l'acull ell personalment, detecta les persones que arriben i els ofereix l'ajuda, l'entrada en aquest circuit de què parlarem. El ciutadà es dirigeix a qualsevol servei de la ciutat: Càritas, l'hospital, l'ambulatori i després se'l deriva a l'OMAC.

Des de l'Àrea d'Immigració es fan uns cursos d'acollida, un curs que es fa la primera setmana de cada mes durant quatre setmanes, de dilluns a dijous, de 7 a 9 del vespre, i això és a la Biblioteca Carles Fages de Climent. Al final del mes anterior, en començar el curs s'avisava a la persona perquè no perdi el Programa. En què es basa el Programa d'acollida municipal? Segons el Pla integral d'acollida, és el sistema pel

qual les persones nouvingudes aprenen la llengua, estableixen lligams amb el mercat laboral i coneixen millor la societat d'acollida per mitjà d'uns programes ben planificats i amb recursos adequats. El que dèiem: el servei d'atenció general individual, la primera acollida presencial informativa que es localitza a l'OMAC; allà hi ha en Zoer que és qui vigila si hi ha algú que té la sensació que el pot ajudar, i, si no, totes les persones que treballen a l'OMAC, quan atenen una persona, sigui per empadronar-se o sigui per a qualsevol consulta que faci referència al municipi, se l'informa de l'existència d'aquests cursos que hi ha. Després hi ha les sessions de benvinguda i el coneixement de l'entorn. Això es fa ja a la Biblioteca Carles Fages de Climent, la primera setmana de cada mes, de 7 a 9, intentant conciliar-ho amb l'horari laboral.

La informació que es dona en l'atenció individualitzada en diferents idiomes es fa a través de l'agent d'acollida, que és qui parla quatre o cinc idiomes, de la informació general del municipi, i és on es parla d'assessorament jurídic, formació lingüística, coneixement de l'entorn, serveis i recursos, informació sobre les sessions d'acollida i derivació als serveis específics. Des d'aquí, si es detecta que hi ha alguna necessitat concreta, s'envia a Salut, o Educació o Treball o Serveis socials.

Les sessions de les quals estàvem parlant són quatre, de dilluns a dijous. A la primera sessió se'ls entrega una carpeta, una carpeta de color verd, que és el color de la fulla de figuera, i a fora posa «Figueres, ciutat acollidora». Pensem que és molt important que aquest primer missatge sigui el real. El primer que troben és una carta del nostre alcalde que penso que reflecteix molt bé el tarannà de la ciutat i que us llegiré breument:

«Benvolguts, ara sou part dels ciutadans de Figueres i cal que entre tots continuem escrivint la història d'aquesta ciutadania que està basada en la llibertat, però també en el respecte, la convivència i la tradició.

A mig camí entre el mar i la muntanya, Figueres està situada a l'extrem nord-oriental de Catalunya. La ciutat ha estat, des de temps immemorial, terra de pas entre diverses cultures, i el pòsit que aquestes han anat deixant ha configurat la manera de ser de casa nostra.

En aquests primers anys del segle XXI, en ple corrent migratori, els figuerencs no hem quedat en absolut al marge i hem reiterat la fama ben guanyada de ciutat oberta i acollidora.

Som conscients que hi ha diverses situacions que obliguen persones com vosaltres a deixar els seus llocs d'origen per tal de cercar aquestes altres destinacions on refer i millorar les vostres condicions de vida.

Aquesta arribada de població ens convida a cercar nous camins d'acollida i entesa, per facilitar als nous ciutadans la seva incorporació a la ciutadania.

Amb aquest objectiu, des de l'Àrea d'Immigració Diversitat i Cooperació de l'Ajuntament de Figueres s'ha preparat un projecte d'acollida en el marc del qual s'organitzaran mensualment quatre sessions informatives dirigides als nouvinguts amb la intenció de facilitar-los el procés d'ubicació i d'acomodació inicial.

En aquestes sessions es facilita informació sobre Figueres, la ciutat a la qual acabeu d'arribar: els seus serveis públics, la normativa de convivència i ciutadania, així com l'assessorament necessari entorn de l'actual normativa d'estrangeria.

Amb aquest escrit, doncs, em complau convidar-vos a aquestes sessions que segur que trobareu útils per al vostre nou dia a dia en aquesta ciutat.»

L'Ajuntament sempre està molt present quan es fan aquests cursos d'acollida. Aquí hi ha els tríptics, on s'explica una mica la síntesi del programa, la ubicació a la ciutat, l'edifici de dalt a la dreta és el Firal, és on hi ha l'OMAC, la fotografia que veieu a baix és la de la Biblioteca Carles Fages de Climent, només tenim aquesta. La idea penso que està molt ben aconseguida, perquè per accedir a l'aula s'ha de passar per dins de la biblioteca, per força has de veure els llibres, has de veure que hi ha Internet, t'informen que tens la possibilitat d'accedir al diari del teu país, que el tens allà mateix, no són petites versions, sinó que són impreses. És una manera d'accedir a dins de la ciutat. Aquí tenim una mostra d'una part del públic assistent a una de les jornades. A dalt en Zoer explicant coses. La directora entregant el certificat.

Aquest certificat és realment important; en parlarem breument. És un certificat que està expedit per l'Ajuntament de Figueres, el signa l'alcalde i el signa el senyor secretari general, i els és útil per demostrar que porten un arrelament a la ciutat. És una eina útil. També es fa divulgació a la premsa. Són cursos que estan tenint molt d'èxit, veurem les gràfiques i veurem que estem contents, van molt bé, cada cop hi ha més assistents. L'any 2006 vam passar una petita crisi del setembre al novembre, però es va anar recuperant. El desembre va ser impressionant. Són cursos que cada cop hi ha més assistència, la gent hi va, calen 3 assistències sobre les 4 per obtenir el certificat.

Com s'organitzen les sessions? Els docents habituals són l'agent d'acollida, l'educadora social, l'advocada del servei d'atenció jurídica als estrangers, que és de Càritas, les col·laboracions sistemàtiques de l'Òmnium Cultural, el servei de Medi Ambient de l'Ajuntament i l'agent sanitària (que és una infermera medidora molt útil, una gran persona, l'Uda, amb qui he tingut el gust de treballar-hi personalment en l'àmbit sanitari, i la seva feina és molt important), col·laboradors puntuals, que són els representants de diferents ONG, i els professionals de sindicats, després sempre són la veu d'un responsable polític que dóna la benvinguda, que obre el curs, que dóna els diplomes... Sempre hem mirat d'implicar-nos, ja s'encarreguen que ens impliquem...

Els aspectes importants de benvinguda i coneixement de l'entorn consisteixen en una traducció en diferents idiomes, recordatori del català com a eina de comunicació i integració, benvinguda per part del responsable polític, un intercanvi d'informacions, preguntes i sessions interactives. Això és important, perquè en qualsevol moment poden trencar les informacions que els estan donant per preguntar les coses que els interessin, és important saber què li interessa a la persona, per poder-li donar

la informació que li fa falta, i després s'utilitza el suport audiovisual, com el Power-Point o com el suport paper, que és aquesta carpeta que us ensenyava. Sempre hi ha la presència de la tècnica de l'Àrea, l'agent d'acollida està vinculada al municipi i en aquests moments és una peça clau, tothom el coneix, és l'avantatge que tenim de ser una ciutat petita, que veus una persona pel carrer i et recorda; és un programa, una atenció, un lloc on anar-los a buscar... Altres col·laboracions diferents són amb altres responsables d'entitats, amb l'objectiu de diversificar les informacions.

Els programes que es desenvolupen són, evidentment, de caire transversal: servei d'atenció al ciutadà, que és la primera que hauria de presenciar la informativa, servei de traducció i interpretació, projecte de sessions de benvinguda i coneixement de l'entorn, serveis d'orientació jurídica en matèria d'estrangeria, el projecte d'acollida lingüística té molt d'èxit. Aquí el Consorci per a la Normalització Lingüística a Figueres està fent una gran feina, estan fent una recaptació activa dels voluntaris per la llengua, que no et deixen en pau, mig Ajuntament hi estem apuntats, és una cosa com molt interactiva i estem molt motivats. Després hi ha el servei de mediació intercultural, que funciona molt bé, les persones estan molt qualificades i també amb molt d'interès, i el programa de suport i foment de la convivència. També hi ha el programa d'informació, formació i sensibilització vers la població del municipi i la comarca, després el projecte d'atenció a la població infantil, realment són molt importants els casals que es fan a l'estiu. Figueres és molt especial, té molta població diferent i dispersa i nouvinguda a diferents llocs de les ciutats, un és el casal del barri de la Marca de l'Ham, on hi ha més de 70 nacionalitats juntes, més d'un 54% de població és immigrada; aquí s'hi fa un casal a l'estiu que està molt bé i fa goig de veure'l; Figueres nord-est, que és on viu part de la població gitana; Figueres centre ciutat, que també té una part de població immigrada, i després el casal dels 4 vents és organitzat per Càritas. També hi ha el programa de Patis Oberts als centres de primària de la ciutat, fonamentalment també al barri de la Marca de l'Ham.

Les recomanacions per a l'aplicació del programa serien: formació de l'equip d'informadors de l'OMAC, la informació del mateix Ajuntament i de les diferents àrees perquè puguin atendre millor, informació externa dels diferents serveis públics, preparació del material de la carpeta... Tots són passos on la interacció de les persones que hi col·laboren fan que s'actualitzi constantment i s'atenguin les necessitats reals que hi ha, perquè si no queden obsolets; contacte amb diferents associacions, els grups més informats, projectes desenvolupats des dels equipaments públics amb l'objectiu de normalitzar els serveis –això intenta facilitar que totes les persones nouvingudes disposin d'informació bàsica i necessària–, adequar el servei d'atenció al ciutadà a la nova realitat i normalitzar l'accés de tots els ciutadans als serveis públics municipals.

Voldríem acabar el que és l'exposició del nostre programa fent referència a dos aspectes molt importants. Un que parla de la realitat dels immigrants: «mals temps, els actuals, si els homes s'han de portar com a herois per sobreviure», Ulisses era un semidéu, però els immigrants actuals són persones humanes que han de passar

episodis tant o més greus que els de l'*Odissea* per sobreviure. Llegirem un parell d'apartats de l'*Odissea* també, que parla sobre Ulisses, comparant la immigració, l'actual, la del segle XXI, la desesperança, i això fa que puguem encara dir i pensar el mateix que un escrit clàssic: «ens ha sabut arribar a mar, plorava, en el lloc on solia, cortrencant-se, a força de plors i gemecs i tristesa, i guaitava la mar infecunda, destil·lant-li les llàgrimes», és l'*Odissea*, el cant v; i en el ix, que també parla del mateix, dels patiments de la persona que ha hagut d'emigrar, diu: «em dic ningú, i ningú m'anomenen, la mare, el pare i la colla que m'acompanyen». Realment la immigració és un fenomen actual, i com a tal, l'hem de tractar, no pot ser que continuïn vigents textos com aquest del què estem parlant. És tot.

Consell Comarcal de l'Alt Penedès

Sr. Josep Quelart

Sr. Josep Palacios

Ara cedim la paraula al senyor Josep Quelart, que és el conseller comarcal d'Acció Social del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, que té la paraula els propers vint minuts. Gràcies.

Sr. Josep Quelart

Moltes gràcies. En el meu cas també vull excusar el senyor Francesc Olivella, president del Consell Comarcal, qui volia ser aquí, però per motius d'agenda tampoc no ha pogut ser-hi. En tot cas, no sé si s'ha d'agrair el fet que et toqui anar a fer una suplència, per dir-ho així, però penso que en aquests cas per a mi és un plaer poder ser aquí per explicar-vos aquest pla transversal, l'organització d'aquest pla que portem en un ens, i d'aquí sorgiria la primera pregunta. Ha parlat la senyora Llorens, també en l'àmbit municipal la senyora Bonany, i hem de parlar d'un consell comarcal, i de per què un ens que no és ni carn ni peix, ni un ens provincial ni un ens d'ajuntament, on hi ha major proximitat a la persona que s'ha d'atendre, per què en aquest cas s'estableix un pla integral d'acollida, que és el que jo els exposaré avui, el Pla integral d'acollida de l'Alt Penedès.

Prèviament, només he de dir que això s'ha fet gràcies al suport de la Secretaria per a la Immigració, de la Conselleria d'Acció Social i Ciutadania, com també del servei de polítiques de diversitat i ciutadania de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania, i encara que en darrer lloc, però no per això menys important, ans al contrari, d'una persona més que n'és la responsable, com és la tècnica del Pla, la senyora Cristina Prat. Per tant, gràcies a aquestes diferents persones i identitats s'ha fet aquest Pla integral d'acollida. Primer permetin-me que expressi d'on sorgeix la necessitat de crear aquest Pla, com s'ha dit repetidament, també el senyor Amorós, Catalunya és una terra d'acollida, de pas i partir d'aquí, dins aquesta especificitat, podríem dir que el Penedès també es crea d'una altra especificitat, i també dins la terra d'acollida es configura com una terra també de pas i d'acollida, perquè és entre Tarragona i Barcelona enmig dels fluxos migratoris, comercials, i té aquesta doble identitat. Tot i així, les dades ens demostren en els darrers sis anys que hi ha hagut un increment molt important del 5,3 a l'11,9% de persones novingudes, però alhora estem dins

el marge d'una situació mitjana amb Catalunya. Per tant, l'Alt Penedès no és una comarca en especial de la Catalunya del mig, per tant, suposo que pot ser una bona comarca per analitzar i avaluar quina és la problemàtica i quin és el funcionament d'aquest Pla a tall d'exemple.

En aquest context ens plantejem l'actuació mitjançant l'elaboració d'aquest Pla integral d'acollida, i l'actuació en aquest àmbit, i també, com ha comentat el senyor Amorós, és una actuació volguda. Hi ha consells comarcals que prenen la decisió d'intervenir i participar, com n'hi ha que no ho han fet, bé perquè el moment de decidir quan comences a participar tampoc no és una cosa que estigui molt clara. En el nostre cas, atesa l'anàlisi d'aquest increment, vàrem creure oportú començar-ho, i a partir d'aquestes conclusions que vam rebre, hem iniciat aquest Pla, que és un pla jove, fa deu mesos que funciona, però hem iniciat aquesta intervenció en l'àmbit de l'acollida.

Aquest Pla integral d'acollida se centra en dos principis bàsics que es poden llegir a través de tota la seva extensió. El primer principi és el respecte i la tolerància vers la diversitat cultural. Per tant, les diferents actuacions que s'estableixen en aquest Pla integral es fan tenint en compte que s'ha de fer de manera no agressiva, no contrària a la diversitat cultural que existeix, que la persona receptora d'aquests serveis no interpreti en cap cas que el que es fa és anar en contra de la seva cultura d'origen, de la seva cultura d'adopció o de les seves creences més àmplies. El segon principi és la promoció de la convivència, font o origen de la cohesió social. Aquests són els principis que inspiren totalment la resta d'aquest Pla.

Partim també de tres situacions que hem analitzat. La primera: l'existència d'un nouvingut que arriba amb un desconeixement clar, moltes vegades, de l'idioma, i sempre de l'espai on arriba. Segona situació: la desubicació social que això suposa. I tercera situació: els problemes de convivència que es poden trobar aquestes persones desubicades socialment. Sovint s'intervé en aquesta tercera situació i no en les anteriors, i per això el que es fa és començar elaborant ordenances de civisme, o buscar quina és la reacció a un problema que té un origen en qüestions anteriors. En aquest cas, nosaltres ens hem proposat incidir de manera preventiva en la primera situació, en el moment de l'arribada del nouvingut, i on poder pal·liar la situació i poder intervenir de manera preventiva en aquest moment. Per tant, les polítiques preventives són la base en aquest Pla integral. A més, sabent que el primer moment de l'arribada del nouvingut, aquella primera impressió que tindrà, és molt important per a la voluntat que pugui manifestar en moments posteriors per integrar-se, per formar part d'aquesta cultura, d'aquesta societat i, per tant, de facilitar que aquesta integració tingui més èxit i sigui més ràpida.

Per tant, l'actuació d'acollida, com també s'ha comentat, és una inversió de futur. Una inversió que començarà a donar fruits a mitjà i llarg termini sobretot, amb la falta d'agraïment que hi haurà a curt termini. Aquesta és una tasca que, en principi, si va bé, no es nota, però que entenem que s'ha de fer i potenciar, perquè no hi hagi la tercera situació de possibles problemes de convivència. Per tant, en la in-

versió de futur, perquè cada una de les dues parts que nosaltres entenem, ubicades en aquesta situació, i participants d'aquesta situació com és la societat, que ha de tenir motivació i la voluntat d'acollir la persona nouvinguda, tant com la persona nouvinguda ha de tenir també motivació i ganes d'acollir-se, és molt important la primera impressió del lloc on ha anat a parar, que nosaltres puguem incidir en una bona acollida.

A partir d'aquí, el Pla integral d'acollida té una estratègia conscient i planificadora d'integració, dins de l'àmbit de les polítiques preventives. Això vol dir: donar atenció al nouvingut, i aquesta és informació i atenció més específica quant a serveis, les possibilitats que tingui per accedir a tots els serveis que hi hagi a la zona; també vol dir fomentar la participació de la societat perquè hi hagi una integració, és important que les dues parts que entren en aquesta relació tinguin la voluntat de facilitar la integració i hi participin.

Així doncs, els principis que guien aquest Pla de l'Alt Penedès són, com ja s'ha sentit aquí abans, la universalitat del Pla: el Pla arriba i es pensa per a tota persona que arribi nouvinguda a l'Alt Penedès, independentment de la nacionalitat, o fins i tot que arribi d'altres territoris, ja sigui de Catalunya o de l'Estat espanyol. Penseu que també a la nostra zona es produeix un altre flux, que és el de les persones que per motius econòmics es veuran expulsades de la primera corona metropolitana i aniran a una segona o tercera corona on hi ha ciutats com Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, etc. També, com a principi, hi ha la transversalitat en tots els àmbits. L'atenció ha de ser completa i s'ha de donar cabuda a les necessitats bàsiques i no tan bàsiques, a totes les necessitats que demanda o té una persona nouvinguda. També és important la proximitat, i aquí és on des del Consell Comarcal es dóna suport, en coordinació amb els ajuntaments que hi ha als 27 municipis de l'Alt Penedès, i aquí trobem una raó del fet que un ens local públic com és el Consell Comarcal participi d'un pla d'acollida, perquè en el nostre cas es dóna aquesta situació. Aquesta és molt diversificada, molt estesa en el territori en petits nuclis separats, sovint mal comunicats, que fan que sigui una dificultat afegida al moment de donar aquests serveis. I en atenció a aquest principi de proximitat, el que fa la figura de l'agent és desplaçar-se, ell, als diferents municipis per donar aquests serveis seguint aquest principi.

Com a objectius, lògicament també els ha comentat el senyor Amorós, s'ha de donar una autonomia personal i social al nouvingut, que li proporcioni llibertat, i, a partir de la llibertat, també es podrà potenciar el fet que vulgui integrar-se a la comunitat. Dins els objectius trobem el de construir espais compartits de participació, i en el nostre cas tenim un tipus d'associació molt donada a integrar persones nouvingudes, com ara les colles castelleres. Vosaltres potser sabreu alguna cosa de fins a quin punt les colles han estat ens que han ajudat per vies no convencionals a la integració de les persones nouvingudes, i en el cas dels penúltims que han arribat, encara no dels últims, suposo que ho veurem d'aquí a poc temps, però sí que ja tenim experiències amb els penúltims nouvinguts que han estat el potencial de les colles castelleres.

Ja per acabar, només us donaré algunes nocions més concretes del que estem fent, ja que, a part dels grans principis, també és important tenir informacions concretes sobre qüestions també concretes que afecten el Pla. Per exemple, és molt important tenir informació sobre la qual poder elaborar i reelaborar i millorar el Pla, per tant, es fa un informe estadístic anual. També es tenen uns serveis de traducció i interpretació de la mediació, un servei que col·labora i dóna suport al Pla. També tenim una formació continuada dels tècnics de gestió amb un programa anual formatiu. Un altre punt és un programa d'alfabetització que es diu «Parlem-ne», dirigit a les persones que no estan alfabetitzades i que tenen més dificultats per poder accedir a qualsevol díptic o programa per escrit d'integració, i també comptem amb un agent de salut, que és una persona que fa de mediatadora i ajuda a l'hospital comarcal a l'hora de donar un servei una mica més específic als nouvinguts. També hem elaborat uns capítols que s'emetran a la televisió de Vilafranca que es titulen «Tots som immigrants», com també es dóna informació als empresaris sobre les possibilitats i les situacions jurídiques a l'hora de contractar les persones nouvingudes. Finalment també oferim un suport a l'accés a l'habitatge. Per tant, aquests són els punts específics que pengen d'aquest Pla.

A tall de comiat explicaré els àmbits per on es desplega aquest Pla transversal: comença per la recepció i derivació, sempre a través del padró, pels motius que també s'han explicat, targeta sanitària, assessorament legal i regularització, i tots els àmbits que inclou aquest Pla són des de l'atenció social, la llengua, el coneixement de l'entorn, l'educació i l'habitatge, la inserció i la formació laboral i participació cívica.

És tot, gràcies.

Càritas Diocesana de Barcelona

Sr. Jordi Roglà

Sr. Josep Palacios

I tot seguit entrarem més en l'àmbit de les experiències del que anomenem la societat civil, perquè cal no oblidar que, com ja s'ha dit en altres ocasions, els plans d'acollida no sols es fan des dels ajuntaments i des del conjunt de les administracions públiques, sinó que en molts dels casos seria del tot impensable que no poguessin comptar amb aquest teixit associatiu que sempre ens ha caracteritzat com a país. Per tant, a continuació té la paraula el senyor Jordi Roglà, director de Càritas Diocesana de Barcelona.

Sr. Jordi Roglà

Molt bon dia, senyor Amorós. Molt bon dia, senyores i senyors. En primer lloc, voldria agrair a la Secretaria per a la Immigració la seva invitació per ser avui en aquesta taula. La satisfacció és doble, d'un costat pel que suposa de reconeixement per la nostra entitat, i en segon lloc, el senyor Amorós ho sap, però jo ho vull deixar visualitzat aquí, que això no és més que la constatació del treball en xarxa que podem fer i estem fent des de fa molt temps. També us voldria felicitar a tots els que heu organitzat aquest Congrés. Una vegada fet aquest preàmbul, us he de dir que jo ahir em preguntava què els podia explicar a tots vostès després de tres dies, dues hores i mitja, cinc ponents davant... Els prometo que intentaré donar poques xifres, perquè, a més, el senyor Josep Palacios em diu que jo no tinc vint minuts, que en tinc menys.

Ahir a la tarda estava amb uns voluntaris, i quan acabava em vaig preparar fent una reflexió. *The Economist* diu que al món hi ha un problema, que és l'eradicació de la pobresa. Jo crec que hi ha bastants més problemes, però pensant vaig preguntar-me quants problemes importants tindríem al món si no tinguéssim el de la pobresa. Llavors vaig entendre bastant el que diu *The Economist*, i, per tant, entenc què vol dir Jeffrey Sachs al seu llibre *The End of Poverty (La finalització de la pobresa)*. Us he de dir que jo crec en això, no ho veuré, però hi crec.

Aquí hem vingut a parlar de l'acollida, però penso que és important contextualitzar allò de què anem a parlar. Per tant, parlem de l'acollida, però hem de tenir en compte que una molt bona part dels fluxos migratoris que tenim, han existit tota la història (sense anar gaire lluny, dins de Catalunya, deu ser el tercer o quart flux mi-

gratori que tenim, només cal recordar l'onada migratòria causada per la fil·loxera), i si poguéssim eradicar aquesta pobresa, no tindríem aquestes descapitalitzacions humanes que tenim a molts països, i que de cada cinc a vuit persones només en torna una al seu país. Naturalment tindríem una globalització i una situació de flux migratori, però a un nivell molt inferior, i on no faria falta tenir aquests 3.000 milions de persones que tenim al món vivint amb menys de 2 dòlars al dia.

Què fem a Càritas? A Càritas no acollim immigrants, ni indigents, ni gent sense sostre, ni drogoaddictes. A Càritas acollim persones, i, per tant, la raó de ser de Càritas és la dignitat de la persona, i qualsevol és igual d'important. Només n'hi ha una que és més important dins la nostra missió, que és la que té encara menys, i aquesta és la prioritària. Treballem sota tres eixos: l'acollida, la sensibilització i la denúncia.

Com ho fem? Us he de dir que ens agradaria fer-ho sempre sota el prisma de la promoció, i encara més sota el de la prevenció, però en alguns moments, la primera tasca és assistencial. No fem cap acollida ni la definim. Són les persones que ens donen la seva confiança, les que fan els seus propis processos. No fem acollides puntuals, fem processos integrals. Per aquest motiu, Càritas mai no ha signat amb el Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales el conveni d'acollida de persones immigrades d'emergència. Perquè nosaltres sabem què representa no complir aquest conveni, que està temporitzat (és per a 15 dies i el dia 16 s'han de fer fora). Per nosaltres qui estableix el seu procés és la persona, i aleshores serà amb nosaltres fins que sigui necessari. De vegades, parlant amb el Ministeri, hem decidit que ho fariem, però de vegades ens vénen després d'haver complert aquest període de 15 dies i el que tenen és una ordre d'expulsió. Nosaltres els acollirem igual, perquè són persones i són igual d'importants.

Qui acollim? Acollim una feminització i juvenització de la pobresa. Vuit de cada deu de les persones que atenem són immigrants, dues de cada tres persones que atenem no tenen cap tipus d'ingrés econòmic, el 60% són sense sostre o estan en situació de rellogats. Vénen majoritàriament dels països d'Amèrica Llatina, del Magrib i de l'Estat. Això ha continuat així els últims anys, hem continuat fent la mateixa tasca amb les persones autòctones, i com que no teníem més recursos econòmics i hem tingut un augment considerable de persones nouvingudes, passant del 53 al 78%, Càritas fa anys que organitza patrimoni perquè així pot fer front a les pèrdues anuals que té. Ho hem de fer perquè no podem deixar de tenir en compte que el primer és la persona.

Acollim tenint en compte la situació de vulnerabilitat de la persona, no és el perfil de la persona sense recursos econòmics, també són els problemes de salut, solitud, ruptura de vincles familiars... Tenim en compte que moltes persones, el que no tenen és xarxa social. Quan parlem de la Llei de l'autonomia personal i de dependència, entenem que és un gran pas endavant, però des de Càritas no pensem només en la dependència física de les persones, sinó que en tot moment és important que tinguem en compte la dependència social d'aquestes. Un perfil que s'ha incrementat els últims anys són les famílies monoparentals, i, sobretot, atenem moltes

persones que no tenen papers. Hem passat d'una pobresa econòmica a una pobresa polièdrica, d'un perfil d'home a una feminització, a una juvenització, a una situació de monoparentalitat, i d'una situació autòctona a una de multicultural.

Com fem la nostra tasca? La fem a través de 4.000 voluntaris (com la Isabel, que tenim avui aquí), a través de 43 punts d'atenció, i ho fem en tota l'àrea metropolitana de Barcelona. En aquesta àrea només l'any passat vam acollir més de 20.000 persones, la majoria sense papers, i en l'àmbit estatal vam atendre 1.200.000 persones.

Vaig directe a explicar quina és l'aposta de Càritas. L'aposta de Càritas és: fa anys que defensem un pacte d'estat per la immigració. Entenem que aquest pacte ha de tenir el consens de totes les forces polítiques sobre la Llei d'estrangeria. Una vegada establert aquest consens, des de Càritas sempre hem defensat que s'han de posar a treballar les organitzacions empresarials, les sindicals i les entitats socials, i han de fer una previsió triennial, quinquennial o decennial de quines són les necessitats de llocs de treball que es requereixen. Quan tenim aquest següent punt, el tercer és fixar els contingents, i aleshores els podem separar i podem establir acords bilaterals amb els diferents països en funció del resultat que ens ha donat el punt 2. És aquí on podem regularitzar sobretot les persones sense papers, i tenim en compte que no pot ser un procés continu, perquè el que volem és que tots aquests temes es regulin.

Dins de la línia de prevenció, promoció i assistencialisme, hem de treballar sobretot la prevenció. Aquest any, doncs, hem encetat una aposta molt forta, que és el codesenvolupament, que vol dir treballar a la vegada i en paral·lel tant amb el col·lectiu de persones immigrants que tenim aquí com amb el seu país d'origen. Entre els diferents projectes, estem treballant en una comunitat, la filipina, que té 17.000 persones, i es tracta que aquesta comunitat sigui dinamitzadora en el seu país d'origen i a la vegada que les persones que vinguin d'aquest país puguin venir amb tota la preparació adient, adequada i necessària per no sofrir la situació de patiment en la qual ens trobem ara, com ha dit abans el senyor Amorós.

Gràcies a tots.

Jo li volia dir, senyor Palacios, que he parlat un minut més, sóc optimista, en el temps que he parlat han mort 315 nens en el món. Gràcies.

Creu Roja Catalunya

Sr. Josep Marquès

Sr. Josep Palacios

Com a últim ponent, tenim el senyor Josep Marquès, que és president de la Creu Roja de Catalunya. Per tant, senyor Marquès, no vull dir res més.

Sr. Josep Marquès

Bon dia a totes i a tots. Intentaré ser una mica més breu que en Jordi, no sé si ho aconseguiré. És un plaer avui poder participar en aquest Congrés i en un debat tan interessant en el qual la Creu Roja, l'entitat que jo represento, treballa ja fa molt temps intensament, com Càritas. Vull agrair als organitzadors del Congrés, al seu secretari general, el senyor Oriol Amorós, que ens ha convidat a participar i explicar l'experiència de la Creu Roja, també en general, i en particular a Catalunya. És un honor per a nosaltres estar amb vós i amb tots els que heu organitzat aquest Congrés. També voldria destacar que la Creu Roja fa molts anys que treballa amb l'Ajuntament de Barcelona i potser ja ha trobat l'encaix. Alhora voldria destacar i remarcar que en el territori de tot Catalunya les relacions i aliances que tenim amb les organitzacions, i també moltes vegades amb Càritas, són bàsiques per a la construcció d'un model d'acollida. També voldria destacar el treball intens del nostre equip d'immigració de la Creu Roja a Catalunya i Barcelona.

La immigració es considera un fet mundial clau. Des de la primeria del segle XXI es desplacen més persones que mai en nombre i en percentatge, potser, que en tota la història de la humanitat. Actualment, no viuen a les seves poblacions de naixement al voltant d'un 3% de la població mundial, que són més o menys uns 192 milions de persones. Això significa, més o menys, que a escala mundial una de cada 35 persones es desplaça i migra del seu lloc d'origen. És clar i obvi que els fluxos migratoris han existit sempre (nosaltres, els que estem a aquesta sala, som fruit de fluxos migratoris del passat, més o menys antics) i actualment constitueixen un fet inherent en el món i en l'economia globalitzada. Aquesta migració econòmica, gestionada adequadament, és i ha de ser beneficiosa per a les persones i per a la societat.

És freqüent que la migració econòmica, com passa sempre que no es tenen visats o papers, obliga a moltes persones a exposar-se a grans perills i situacions de gran vulnerabilitat, incloent-hi l'explotació, la prostitució i altres penalitats; són itineraris

migratoris molt complicats. Cada dia moltes societats de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja treballen amb moltes persones que migren i marxen dels seus llocs d'origen, tant en situació regular com irregular, i els proporciona aliments, allotjaments, els dóna serveis de salut, els protegeix a través de la supervisió de les instal·lacions del servei de detenció i de processos de repatriació. Això passa a 187 societats nacionals.

També voldria destacar que d'acord amb l'experiència que han tingut moltes societats de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja, els grups vulnerables, les persones que van d'un lloc a un altre per qüestions de pobresa, freqüentment ens sol·liciten assistència a nosaltres, a qualsevol de les assemblees locals que hi ha arreu del món, més que a les autoritats. Veuen el nostre signe com a signe de protecció i emparament. Això ens dóna una oportunitat per fer complir la nostra missió com a institució i també per intercanviar coneixements amb les autoritats.

Abans d'explicar-vos els projectes propis, voldria fer-vos arribar les conclusions que vam tenir a la Setena Conferència Europea de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja, a Istambul, el passat maig del 2007. Allà vàrem parlar de molts dels nostres eixos, però també vam parlar molt dels processos migratoris. Voldria destacar alguns dels punts que vam posar de manifest entre els que es van citar a la conferència. La Creu Roja i la Mitja Lluna Roja sempre donaran, han donat i donen el seu suport a les vulnerabilitats i necessitats independentment de l'estat legal de les persones que assisteixen. Això podria semblar una feblesa de la institució, però pensem que la institució és arreu del món, al costat necessari dels governs i en molts governs diferents.

La federació internacional nostra reconeix que els estats tenen el dret a determinar la política relativa a la situació dels nouvinguts, però tots han de poder exercir els seus drets humans fonamentals i beneficiar-se de les lleis dels països d'acollida, i també la federació internacional instava els estats a adherir-se i complir sense reserves el que es va estipular a la convenció sobre l'estatut del refugiat de l'any 51 i el seu protocol posterior de l'any 1967.

Els papers de la Creu Roja i la Mitja Lluna quant al que estem parlant són bàsicament tres: donar el seu suport a les persones en funció de la seva vulnerabilitat (independentment de la seva situació legal), instar que els estats ratifiquin aquesta convenció internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors que van a altres països i els seus familiars i que aquests estats promoguin aquest compliment. La Creu Roja vetlla també perquè els estats mantinguin els procediments, l'acceptació i la tramitació de les sol·licituds d'asil de forma normal, humana i adequada, no podem acceptar que les persones amb sol·licituds d'asil vàlides siguin expulsades dels països dels quals han fugit sense informar-los dels seus drets. En aquest cas, la Federació Internacional de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja aposta per la igualtat d'oportunitats per als migrants i les bones relacions comunitàries, la integració a través de l'ensenyament adequat de l'idioma és fonamental i la integració dels nens i nenes, fills i filles d'immigrants marginats moltes vegades per aquesta mateixa condició i sovint després de dues o tres generacions, i també per la protecció de les víctimes de discriminació racial i de violència per raons ètniques.

Ara, en un àmbit més proper, voldria parlar-vos dels programes adreçats als nouvinguts i refugiats de la Creu Roja a Catalunya. Us faré una breu introducció. La Creu Roja, des de la seva creació l'any 1863, ha actuat sempre així, però des de fa 30 anys ho fa d'una forma més extensa i especialitzada, treballa en l'atenció dels refugiats i dels nouvinguts, a través sempre d'un model d'atenció integral i des d'una perspectiva normalitzadora, per tal de normalitzar les seves vides, amb programes caracteritzats per la seva flexibilitat, revisió constant dels seus continguts per adaptar-los a les necessitats que plantegen els nostres usuaris. També tenim, evidentment, atenció multidisciplinària, social, psicològica i jurídica. Molts anys d'intervenció avalen la nostra experiència en acollida i gestió de projectes adreçats als nouvinguts.

Les línies estratègiques de la Creu Roja en aquest àmbit són:

- Potenciar les capacitats de les persones i d'aquells grups més vulnerables en la seva vida quotidiana, afavorint la seva autonomia personal i de grup, així com la seva integració amb tots nosaltres. Els objectius principals per al seu desenvolupament són: desenvolupar programes d'acollida que permetin donar resposta a les necessitats bàsiques d'aquest col·lectiu que arriba feble al nostre país.
- Impulsar mesures que facilitin la inserció social d'aquest col·lectiu, com, per exemple, el Programa de foment de la convivència a Terrassa, on Creu Roja col·labora amb la Regidoria de Ciutadania i Drets Civils d'aquest Ajuntament des del novembre del 2005. Aquest programa es desenvolupa al districte 2 de la ciutat de Terrassa, dins el marc del Pla de barris, amb l'objectiu de millorar la convivència i l'entesa entre els veïns, i fomentar l'exercici d'una ciutadania plena d'acord amb els eixos següents: treball al carrer, intervenció a les comunitats de veïns, formació i participació.
- Desenvolupar campanyes de sensibilització vers el fenomen de les persones que ens vénen que afavoreixin l'apropament cultural, especialment dins l'àmbit escolar.
- Proposar mesures a l'Administració pública per afavorir l'accés als drets ciutadans i socials de les persones nouvingudes. Per poder desenvolupar aquesta línia estratègica en el camp de la immigració, la institució té els objectius següents: desenvolupar programes d'acollida que permetin donar resposta a les necessitats d'aquest col·lectiu que arriba al nostre país, com, per exemple, la Creu Roja, a Mataró, participa en l'acollida a aquesta ciutat, fent recepció i acollida de les persones nouvingudes. Aquest dispositiu s'ha treballat i es gestiona conjuntament amb l'Ajuntament d'aquesta ciutat, més concretament amb el servei de Nova Ciutadania. La Creu Roja, en aquest cas, ha participat en tot el procediment i totes les seves fases, des del disseny al circuit d'acollida, i consta de tres accions: sessió d'acollida, curs de coneixement de l'entorn i curs bàsic de català.

Vull citar breument els programes més rellevants que en aquests anys ha fet, i fa, la Creu Roja a Catalunya:

- Atenció a sol·licitants d'asil i refugiats, adreçat a persones que per motius polítics, religiosos o ètnics veuen amenaçada la seva integritat física i sol·liciten asil polític al nostre país.
- Acollida integral als immigrants.
- Acollida a l'emergència.
- Acollida grupal orientada a la integració.
- Atenció a immigrants temporers.
- Atenció a immigrants en reagrupació familiar.
- Cooperació sanitària; voldria incidir en aquest tema perquè potser no el coneixeu gaire, que va adreçat a menors procedents de tercers països que pateixen malalties que no poden ser tractades al seu país d'origen i aquí, la Creu Roja, coordinada amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, valora cada cas, informa les famílies perquè puguin ser operades al nostre país, estar amb la Creu Roja a casa nostra i després poder retornar amb l'atenció sanitària adequada al seu país.
- Programes de retorn: adreçat a persones nouvingudes o refugiades que per algun motiu vulguin o hagin de tornar al seu país.
- Programes adreçats a dones, evidentment atenció a dones embarassades o amb fills menors i també tallers d'autoestima entre d'altres.
- Accions de sensibilització.
- Accions formatives.
- Espais residencials.

Per acabar, voldria compartir amb vosaltres unes dades que responen a la nostra voluntat d'estar al servei de les persones nouvingudes i immigrants, del 2006: la Creu Roja va atendre prop de 16.000 persones, 237 eren sol·licitants d'asil, es van fer 30.000 intervencions revisades, es va fer acollida integral d'immigrants a 6.666 beneficiaris, activitat de sensibilització i participació a prop de 3.000 persones, acollida d'emergència a prop de 600, i programa d'atenció grupal orientada a la integració a prop de 160 i es van fer 15 tallers.

En resum, estem fent un procés que us vull fer notar. Un procés de transformació i integració, que va des de la primera recepció humanitària, que tots heu vist per la televisió a Tenerife, Tarifa i altres llocs, des dels punts d'origen a l'acollida amb totes les seves estratègies. També vull dir-vos que ho estem fent i ho farem de la mà de tots vosaltres, de les institucions públiques i d'altres organitzacions que estan al sector que estem nosaltres. Tenim el convenciment que si treballem en xarxa, com deia en Jordi de Càritas, podem afrontar aquest repte, el repte de fer una societat més justa, més diversa i més solidària. També, com deia ell, ho dic jo, que no a cada minut passin coses com les que estan passant que ni ell ni jo volem repetir.

Gràcies a tots.

Debat

P.: Jo volia felicitar tots els agents polítics i socials pels recursos i la voluntat política que es veuen darrerament. Crec que fa quatre o cinc anys que s'està notant aquesta voluntat, amb dotació de recursos econòmics i humans per treballar el tema de la immigració. Jo fa vint anys que sóc a Catalunya, divuit treballant en immigració, i al començament realment només es feien coses des del voluntariat, però penso que també s'ha d'apuntar a aspectes de l'altra cara de la moneda. Voldria apuntar-ne tres: un és el racisme latent i creixent que s'està produint, que és una realitat que cal tenir en compte quan es fan polítiques d'acolliment i integració. En segon lloc, en l'àmbit local, s'ha fet un tomb espectacular, tant qualitatiu com quantitatiu, però s'ha de dir que els alcaldes i els grups municipals es troben en la necessitat de mantenir una doble moral o un discurs ambigu, perquè parlar d'immigració i fer polítiques innovadores i eficaces en immigració no dóna vots, perquè a escala social l'immigrant encara és considerat un rival. En tercer lloc, es parla de ciutadania, de normalitat, per mi vol dir parlar de dret de vot per al col·lectiu immigrant, aplicant les normatives de la Unió Europea. El que no pot ser és que persones que s'acomoden i són catalanes no puguin votar i participar de la vida pública.

P.: Voldria fer una reflexió sobre les polítiques i els plans d'acollida. Crec que també calen polítiques efectives; tot són polítiques integrals i globals, però ens quedem sempre en dues etapes: la inserció lingüística o la inserció sociolaboral, però en l'acollida hi ha també el coneixement mutu. No ens presenten la població autòctona. És a dir, la primera acollida és també la presentació de les persones. A partir del moment de la presentació, no es pot associar la immigració com un annex dels serveis socials, i no es pot associar un immigrant com una persona que molesta. El primer acompanyant, que pot ajudar a la persona immigrant, és l'autòcton. La política efectiva, i hi crec molt, és la Llei d'acollida perquè permet un compromís molt més gran de les administracions locals. No podem treballar l'acollida tergiversant les accions. Tots els ajuntaments i ens locals presenten projectes que després no es passen al tercer sector. La gran virtut del tercer sector és obrir portes; però l'Administració ha de tenir aquestes portes, no podem fer plans que només tenen una motivació d'imatge. No estic d'acord amb el fet que els serveis socials i d'urgència siguin quelcom del tercer sector. El tercer sector ha de començar a investigar i explorar altres problemes socials per als quals els polítics no tenen temps.

Josep Calart: A la primera intervenció s'ha parlat del discurs ambigu d'algunes administracions o responsables. Jo, en la meua intervenció, he parlat de dues coses que s'hi referien. Una és el moment en el qual una administració, en el meu cas probablement per doble banda, perquè deia que no érem ni la més propera al ciutadà que

demana aquest servei, ni tenim el potencial que pot tenir una diputació, però sí que arriba un moment en què una administració ha de prendre una decisió per intervenir i participar en aquestes polítiques d'acolliment. En el nostre cas he explicat el context que ens hi havia portat, però penso que, cada vegada més, s'hi haurà d'anar afegint moltes més administracions que encara no hagin pres aquesta decisió de política activa en el seu ens. Per tant, és possible que hi hagi algun discurs ambigu. D'altra banda, sí que volia dir que darrerament hi ha hagut una crisi en les teories de les polítiques que s'han d'aplicar en acollida i immigració. Fins fa ben poc es donava com a molt vàlida la teoria europea de la inserció social, la integració fins a les màximes conseqüències, però a partir dels atemptats de Londres hi ha hagut certa ambigüïtat i dissonància amb aquesta teoria majoritària. Tenim els casos de França, on probablement la manca d'ascensió social sigui origen de conflicte, però també Anglaterra, on també trobem casos que fan pensar si les polítiques emprades són encertades o no.

Per tant, no és tan senzill prendre aquesta decisió d'actuació, però aquesta voluntat d'acció ha d'existir. És, tanmateix, un tipus de política ingrata, perquè si es fa bé no es nota, i pot haver-hi problemes, però si es fa malament sí que es nota.

Teresa Llorens: Penso que, per intentar respondre a les reflexions, crec que teniu raó, i que totes les institucions i entitats de què hem parlat, i un dels reptes dels governs locals en aquests moments és la integració, la convivència i fer aquest treball de pedagogia, per entendre aquesta nova realitat social. Això, ho hem de reforçar des dels governs locals i amb la complicitat de les entitats. Segurament aquestes polítiques d'integració i acollida, si treballem en aquest sentit més ampli, seran més efectives i tindran més resultats.

També és cert que aquesta necessitat d'un treball de pedagogia, explicar que hi ha una realitat social que hem d'afrontar, hem d'entendre-la com una oportunitat que tenim els ciutadans. Hem de prevenir el racisme i la xenofòbia, que poden ser-hi de manera latent.

Crec que hem treballat força bé des dels ajuntaments, sobretot amb mesures que afavoreixen la convivència als barris, però hem d'estar atents al fet que poden produir-se situacions no desitjables. Per acabar, vull felicitar els governs locals pel treball que han fet durant aquests anys, i per la valentia que han demostrat molts ajuntaments en alguns moments, perquè aquest tema no era a les agendes públiques, tot i que ara sí que hi és. Vull felicitar també les entitats, que segurament treballen des de molt abans en aquests temes.

Esperem que aquestes cinc intervencions hagin servit per donar una mica més d'informació sobre les diferents variants del model d'acollida que duem a terme tant des d'ajuntaments i consells comarcals com des del tercer sector.

- Representants de diversos ens locals van intervenir a la darrera taula rodona sobre experiències municipals i comarcals d'acollida a persones nouvingudes. / *Secretaria per a la Immigració.*

La Llei d'acollida de Catalunya

Taula rodona amb representants dels grups parlamentaris

Presentació de la Sra. Mònica Terribas, directora i presentadora de *La Nit al Dia* de TV3

Benvinguts a aquesta taula rodona que ens permetrà entrar a fons en les posicions del nostre país, perquè en definitiva els diferents partits polítics representen la nostra sobirania a través del nostre Parlament i, per tant, cal fer-nos una idea de les diferents sensibilitats que es mouen en el nostre país representades pels nostres partits polítics.

Fa poc ha sortit un llibre de l'Antoni Vives que explica per què s'ha dedicat a la política, en el qual recull diverses experiències, per exemple, que una de les preocupacions de la gent és el desprestigi de la política, la distància de la política. És bo reflexionar que les persones que ens acompanyen en aquesta taula són persones motivades també pel servei públic, pel servei a la societat, i, per tant, entenem que són aquí en qualitat de persones que s'estan implicant a defensar allò que la societat col·lectivament ha decidit defensar..., i ell una de les coses que recordava en aquest llibre era una exposició que, si no recordo malament, es va fer a Terrassa, em sembla que era no itinerant, comissariada pel sociòleg Salvador Cardús, en què es recollien les experiències de les persones que havien arribat al país en etapes anteriors i que formaven part de la nostra memòria present, perquè eren persones que s'havien acollit a la nostra societat, que ja estaven aquí i ja formaven part de la nostra història.

Avui intentarem veure de quina manera podem millorar els nostres processos d'acollida i, sobretot, a través de quins mecanismes legals. És a dir, quins són els instruments que podem posar al servei de la nostra societat perquè aquestes experiències d'èxit d'acollida ho siguin cada vegada més, sobretot en un moment en què, en deu anys, pràcticament hem incrementat en un milió la presència de persones de nacionalitat estrangera en el nostre país que ja en són ciutadans. Sobretot, hi ha la percepció que, quan es pregunta a algunes persones d'un altre país que són aquí si els ha estat fàcil o difícil integrar-se, si els ha estat fàcil o difícil entrar a viure en la nostra societat, hi ha un 47% de persones que diuen que els ha estat bastant o molt difícil integrar-s'hi i hi ha un 37% de gent que diu que els ha estat fàcil. Per tant, això ho hem de corregir, hem de fer que el 80%, 90% o el 100%, si és possible, digui que els ha estat fàcil, molt fàcil integrar-se a la nostra societat. Això és el que intentarem fer ara.

Hem convidat els portaveus de cadascuna de les formacions polítiques representades al Parlament de Catalunya, que són portaveus en la Comissió d'aquesta qüestió i, per tant, donarem la paraula.

Com funcionarà aquesta taula? Hi intervindran individualment. Jo els he demanat que cadascú faci intervencions no més llargues de cinc minuts per saber quina és la posició dels diferents partits, perquè després siguin vostès els qui puguin adreçar les preguntes fruit del que hagin dit.

Ens acompanyen Elena Ribera, de CiU; Consol Prados, del PSC; Pere Bosch, d'ERC; Montserrat Nebrera, del PPC; Jordi Miralles, d'IC-EUiA, i Antonio Robles, de Ciutadans.

Per tant, farem això: serà com passa al Parlament, de major a menor, en ordre estricte com si fóssim a la Cambra, i jo seré molt inflexible en la qüestió del temps. Per tant, Elena, quan vulguis.

Sra. Elena Ribera (Convergència i Unió)

Bé, moltes gràcies, és un plaer per a mi ser aquí amb vosaltres, és un plaer pels companys que tinc amb els quals ja ens coneixem d'haver fet viatges a fora. És un plaer tenir aquesta moderadora de luxe, que em sembla que només ella ja suscita prou interès per a les jornades i a la qual estic personalment molt agraïda que sigui aquí com a garantia d'objectivitat i de feina ben feta, i, a més, perquè és una dona i m'ha donat la gana dir-ho així.

Com que m'he de cenyir a moltes coses, d'entrada l'acollida és per a nosaltres un procés de trobada recíproca, entre el que acull i el que ve, de drets i deures; vaig fent flaixos, tot al mateix nivell, parlo de plans igualitaris. Volem donar la nostra identitat com a patrimoni d'igualtat i com a garantia per als qui arriben, respecte a la diferència, però intolerància amb les desigualtats; tot això són entrades per situar-nos. Només amb això ja és molt el que us dic, però a partir d'aquí necessitem recursos, competències, instruments, coordinació, transversalitat, lideratge, valentia i idees molt clares per portar a terme un projecte de país en el qual tots puguem dir la nostra i ens hi puguem sumar. D'entrada, això vol dir que calen idees clares, un pacte nacional que encara no tenim i que estem reclamant des de CiU des del principi, perquè considerem que únicament es pot construir des dels fonaments i no podem anar construint a partir de lleis soltes, no podem dir ara fem primer la llei d'acollida i després ja farem la d'integració, com si l'acollida no fos integració i no fos la primera i la més important de les integracions.

No és tan difícil arribar a uns mínims de país quan es tenen les idees clares, sobretot quan agafem el treball de la gent, dels que esteu aquí, que en sabeu més que nosaltres, de tots els tècnics, les associacions, les comissions fetes en altres legislatures. Em remunto a la 6a legislatura en què es va crear una comissió per a l'estudi de la immigració en la qual va participar tothom i en la qual es va arribar a unes conclu-

sions que venien a dir més o menys el que us he dit ara de tots els partits i de totes les entitats i que encara es podrien desenvolupar, ja que es va parlar d'evitar la concentració municipal i l'escolar. Es va dir que ja teníem instruments i que no calien molts més instruments legislatius, potser algun, si està ben fet, i des de CiU hi donarem suport. No calen molts més instruments, sinó actuacions, recursos per als ajuntaments, polítiques clares cap a aquests, responsabilitat única, totes les administracions són responsables, però no pot haver-hi un magma de responsabilitats davant d'un problema. Algú ha de donar la cara, algú ha de liderar, coordinar, algú ha d'estar per sobre dels que no poden, el lideratge i la responsabilitat de la coordinació del Govern de la Generalitat. I després els ajuntaments han d'anar a una, amb plans municipals coordinats, amb recursos suficients, i tot integrat en una sola llei.

Penso que són idees clares de cap a on ha d'anar. A la Llei hi ha coses positives que ens ajudaran a conformar un país, però abans d'arribar a aquesta Llei fa falta tota una sèrie de passos que encara no s'han fet. Fa falta més fermesa davant de Madrid i, per tant, fa falta força des de Catalunya per reclamar de Madrid el que ens correspon, fa falta que ens posicionem al costat del conseller Castells quan pregunta on són els recursos per a la immigració del fons d'immigració, quan es tingui en compte el nombre d'immigrants que tenim a Catalunya per determinar les quantitats que ens corresponen... Com podran els ajuntament fer front a aquestes polítiques d'acollida, només a partir d'una llei i sense recursos? Per a això fa falta fermesa en la negociació, que no vol dir: «ara ho callem tot, perquè com que estem en una comissió de traspassos, no fos que s'enfadessin i no ens donessin res». Si és que no ens han donat res encara.

Potser seria hora, i potser valgui per això la veu de l'oposició, per dir: «ja n'hi ha prou, volem recursos, volem competències, volem continuar fent les coses ben fetes». En tenim moltes mostres i en trauré un exemple, però que ningú se senti malament. És el cas de l'Ajuntament de Renau: un programa perfecte de política d'acollida. Em direu que és un poble petit, però hi ha moltes coses aprofitables, algunes de les quals són recollides en la Llei.

L'alcaldeessa els rep i se'ls dona un tríptic en què s'ensenya –fins i tot amb fotos, perquè moltes vegades parlem que aprenguin la llengua catalana i hem de parlar també d'analfabetisme, que és un tema que s'ha de tractar– els recursos que hi ha i se'ls explica quin és el poble. És per a tothom, per a tots els nous que arriben a Renau.

Ja s'estan fent coses bones i no cal anar a França ni gaire més lluny. Les tenim a casa i s'estan coordinant, s'estan fent bé. Anem a buscar-les, però tots junts, amb força, amb fermesa, amb la confiança que tots els que estem a la taula estem disposats a donar a aquest Govern si sap fer les coses ben fetes.

Continuaria, doncs, amb aquest magnífic Pla municipal de Renau. S'explica on està el municipi, perquè se situïn i sàpiguen d'on formaran part, perquè és molt important per a tots, i una cosa que he oblidat dir abans és que hi ha dues coses molt importants: d'una banda, valorar el gran potencial humà que ja saben que ve

amb la immigració, un potencial de gent molt formada i preparada que no sabem aprofitar i, d'altra banda, mirant cap aquí, evitar que la gent autòctona se senti discriminada, ja que partim d'unes bases de les qual no ens hem de sentir culpables i són que el nostre sostre nacional encara no l'hem assolit i que la llengua no l'hem sabuda defensar prou, potser perquè ens l'han atacada excessivament, perquè tenim un estat de benestar amb recursos no gaire suficients que generen que les capes més desfavorides es puguin sentir amenaçades. Així, doncs, calen polítiques de claredat, per acabar amb les llegendes urbanes quan són falses i si existeixen en algun lloc, atacar-les. Cal inspecció i cal seguretat, però no tenim inspectors, perquè amb 50 tècnics per controlar obres i empreses no n'hi ha prou. S'ha de fer aflorar l'economia submergida.

Sra. Consol Prados (Socialistes – Ciutadans pel Canvi [PSC-CpC])

Gràcies. En primer lloc, agraïments per aquesta invitació a la Secretaria per a la d'Immigració en el marc del Congrés d'Acollida que s'ha celebrat, i que crec que era necessari i que és bo que hi hagi aquesta trobada per posar en comú el que s'està fent tant a fora com aquí, i ens toca avui per part dels partits polítics donar el nostre posicionament. Esperem que també sigui de profit.

Crec que la primera pregunta és si cal una llei d'acollida a Catalunya. La resposta és que sí, sempre que sigui una llei marc perquè defineixi un model, que ha de ser necessari sobretot per equilibrar l'acollida que s'està fent en aquests moments a Catalunya, perquè l'acollida s'està fent per part de molts ajuntaments, consells comarcals, entitats i associacions, o en deu anys no hauria vingut més d'un milió de persones, i crec que estaríem en un altre nivell, fins i tot de conflictivitat o de discors, si no hagués estat per la tasca que s'estan desenvolupant molt des del món local, i també per part de moltes entitats i organitzacions, com a primera trobada que tenen les persones que vénen de fora amb el nostre país.

A més, és necessari fer aquesta llei, no sols perquè ho diu l'Estatut, que ho marca, sinó també per dotar-nos d'aquest model. Això sí, volem que sigui un marc i un model que s'adapti a les diferents realitats, tant les de les persones que vénen de fora, perquè cada vegada tenim més nacionalitats, com les dels diferents territoris i municipis que, en definitiva, és on passa la vida.

Considerem també, però, que aquesta llei d'acollida no pot tractar-se per si sola. Crec que seria un error. Ha d'estar emmarcada i coordinada en una política més integral i global pel que fa a la gestió de la immigració. Apunto algunes qüestions que per nosaltres són importantíssimes:

- Una és la gestió de fluxos, que ha de ser regulada, controlada i dins de la legalitat. Un gestió que ha d'estar més d'acord amb el que són les necessitats de treballadors i treballadores, amb els contingents que es defineixen de gent

que ve de fora. Cal que hi hagi una aposta per la contractació en origen i que hi hagi experiències molt positives en aquest sentit, però primer hem de treballar i fer tot el necessari, perquè aquesta contractació es faci a les persones que ja estan a Catalunya i després parlarem, per exemple, del reagrupament familiar.

- La segona qüestió és la mateixa gestió d'acollida i d'integració com a procés, que podem saber quan comença, que és quan arriben les persones de fora, però que no sabem quan acaba. Una acollida que necessita inversió i instruments, perquè en definitiva aquest procés d'integració no deixa de ser un procés de transformació de la nostra mateixa societat.
- La tercera qüestió que considerem importantíssima és la gestió en el mateix territori amb dues línies bàsiques: una es troba en els recursos i els serveis públics. És veritat que aquest augment de població i demandes ha fet que tinguem en aquests moments els nostres serveis públics bastant col·lapsats. Això de vegades es tradueix en una percepció vers els ciutadans de saturació d'aquests serveis i, per tant, aquí jo crec que el Govern està fent aquest increment de recursos per donar una bona resposta a les demandes que tenim en el país. Una gestió del territori també vol dir una gestió dels barris i els espais públics que són, en definitiva, on s'està donant o no la convivència pel que fa a la immigració.
- L'altra qüestió seria la gestió en la mateixa diversitat. Des del nostre partit apostem per un model que sigui una societat plural i no una pluralitat de societats. Crec que aniríem molt malament si s'anessin creant diferents comunitats separades, sense cap relació entre si, per tant, apostem per aquesta societat plural i no per un pluralitat de societats diverses, però separades, ja que podria comportar riscos.

Aquests quatre eixos (el flux, l'acollida, el territori i la diversitat) són el que per a nosaltres ha d'emmarcar el Pacte Nacional per a la Immigració com a eix, com a paraigua, és a dir, el que ha de servir per definir quines són les línies estratègiques, perquè de fet la gestió de la immigració es estratègica per al nostre país.

Creiem també que s'ha fet molta política de la immigració i falten més polítiques d'immigració en aquest sentit, amb fermesa, contundència, idees clares i idees compartides, tant pels partits polítics com pels diferents agents socials i econòmics del país.

Bé, concretament en l'acollida, que entenem emmarcada en la gestió integral de la immigració, el que no podem negar són les nombroses experiències, petites o més grans, que al llarg d'aquests anys s'estan fent en aquest país, especialment des del món local.

La nostra aposta –i, per tant, el que demanem en aquesta Llei– és el reconeixement del món local en aquesta tasca que estan fent respecte de l'acollida. Aquest món local és el que pot tenir capacitat per gestionar en el dia a dia aquesta acollida

i també és el que necessita els recursos i la capacitat per poder-ho fer en igualtat en totes les condicions i amb tota la capacitat per poder donar-hi resposta. Els ajuntaments ho han fet durant molts anys en solitari, sense cap suport per part de la resta d'administracions. Els bons suports estatals que vénen adreçats a l'acollida només existeixen des de 2005, per tant, aquesta solitud en què s'han trobat els ajuntaments necessita aquesta capacitat i recursos. Una de les coses que demanem a la Llei és aquesta definició competencial i, sobretot, aquesta aposta pel món local amb recursos i amb una millor definició del finançament i de la coordinació (respectant l'autonomia local) que s'ha de fer, però en aquest marc que hem de compartir tots.

Acabo amb alguns eixos més. Creiem que és bo que hi hagi uns serveis d'acollida, d'informació i de formació en l'àmbit lingüístic i laboral, pel que fa als drets i deures, quant al funcionament del nostre país, perquè això significa eines per als immigrants en el procés d'integració i també instruments per mitigar els riscos possibles que comporten en qualsevol societat els canvis que estem vivint. Creiem que hem de donar una resposta real a aquesta situació.

Com a comiat hi ha una primera acollida quan una persona arriba de fora i, per tant, entra en aquest servei d'informació i de formació. Després hi ha acollides que també són molt importants i que s'han de tenir en compte tant en el sistema educatiu com en el sanitari i el laboral.

Per a nosaltres, les prioritats que hi ha són: el reagrupament familiar, l'acollida i també la segona generació.

Sr. Pere Bosch (Esquerra Republicana de Catalunya)

Dono gràcies a la presentadora, perquè ha fet un exemple d'economia d'escala, que em sembla que és també el que pretén la Llei d'acollida i, per tant, estalvio a tots plegats agraiments i altres coses.

Jo voldria començar amb una sèrie de consideracions generals, que crec que cal tenir en compte a l'hora d'afrontar el fenomen de la immigració i, a més, vull fer una consideració, si em permeten, personal. Abans la Consol Prados els parlava del món local; jo vinc del món local, he estat alcalde d'un municipi amb un 17% de població nouvinguda, bàsicament subsahariana i, per tant, al coneixement teòric que un pot tenir s'hi afegeix un coneixement de la realitat. Moltes vegades, en el tema de la immigració, ens quedem en aquest terreny teòric, però baixem a la realitat, que moltes vegades ens planteja fins i tot contradiccions amb models que tenim fixats.

Quins són aquests condicionants que hi ha? Jo crec que el primer condicionant que hi ha és que, lògicament, el fenomen de la immigració és un fenomen existent, un fenomen que hem d'assumir com a tal. L'any 1998 érem un 2% de la població nouvinguda d'origen extracomunitari; avui som pràcticament un 13,4% i, a més, amb una distribució molt disconforme en el territori: hi ha poblacions que superen

el 30%, barris que superen el 50% i, per tant, és un fenomen que existeix i que hem de considerar com a tal.

És un fenomen, a més, que preocupa i que interessa els ciutadans i ciutadanes d'aquest país. Encara no ahir, en el baròmetre de la Generalitat, tenim tanta mala sort que la mala gestió de les infraestructures al final ha fet que aquest tema hagi passat per davant, però fa pràcticament quatre dies que la preocupació principal dels ciutadans i ciutadanes era el tema de la immigració, amb un 33%. Ara ha baixat al tercer lloc, però en tot cas és un element i una preocupació important dels ciutadans.

Un condicionant bàsic també és la manca d'estructures d'estat que té el nostre país, que ha de ser suplerta per una certa vocació, si em permeten, de l'Estat. Manquen estructures –em permeto dir des de la posició ideològica del meu grup– que lamentem, però en tot cas és la realitat que hi ha i que hem d'assumir. Moltes vegades hem d'afrontar el fenomen de la immigració des del que és la primera línia de batalla, si se'm permet l'expressió bèl·lica, moltes vegades, fins i tot, assumint errors de gestió que han comès governs en els quals nosaltres no podem incidir de forma directa.

Un tercer element molt important és la necessitat de pedagogia, que serà un element clau no sols a l'hora d'explicar als ciutadans i les ciutadanes la Llei d'acollida, sinó amb qualsevol política que es pugui fer en matèria d'immigració i, a més, cal fer d'aquesta pedagogia molt de consens i evitar que tots plegats –sobretot pel que fa als partits polítics– ens puguem fer mal en aquesta matèria. Crec que és molt important que assumim des d'aquí el repte del Govern de la Generalitat de fer un pacte nacional per a la immigració, entre moltes altres coses per evitar que la immigració, igual com hem aconseguit en altres temes prou sensibles, deixi de ser element de baralla política.

Un altre element important és la necessitat de reforçar les polítiques públiques en tots els àmbits per evitar que algú pugui arribar a tenir la temptació de suposar que l'arribada de nova gent significa un deteriorament de les condicions de vida en aquest país. Ho hem d'evitar perquè, evidentment, tenim la voluntat d'aconseguir el màxim de serveis per a la població i de la màxima qualitat, però hem d'evitar-ho perquè també seria un perjudici de les pròpies polítiques. I des d'aquí m'afanyo a reconèixer la feina que han fet no sols ajuntaments i altres ens locals, sinó entitats d'arreu del país. Sort n'hem tingut. Sort n'hem tingut perquè han estat aquests, tot i que ha estat a la primera línia de foc i moltes vegades sense cap tipus de suport econòmic. Recordo en el seu moment alcaldes de qualsevol signe polític que es lamentaven de la manca d'aquest suport econòmic o, fins i tot, d'un lideratge actiu del govern, i crec que ja és hora que hi hagi aquest lideratge, aquest suport econòmic que us comentava abans des de l'any 2005 i, en definitiva que hi hagi un govern que es prengui la immigració com un element cabdal d'aquest país, en la mesura que significa un repte per a la cohesió social del país.

A partir d'aquí es planteja, lògicament, el repte de la Llei d'acollida, un repte

valent i, per tant, des d'aquí vull felicitar el Govern de la Generalitat perquè assumeixi aquest compromís. És un repte que al meu entendre s'ha de fonamentar en una sèrie d'elements.

El primer element és el reconeixement de la feina que ha fet tot el teixit associatiu i les entitats locals. És una feina en què no sols hem de recollir les experiències que s'han fet, sinó també cal que aquestes experiències, a través d'un suport econòmic i segons l'extensió en el territori, s'han d'avaluar o comprometre a través de polítiques serioses del Govern de la Generalitat.

Un altre element és l'estabilitat. Una de les coses que manquen també en aquestes polítiques d'acollida que s'han pogut fer fins ara és l'estabilitat i, per tant, en aquest sentit, substituïm des del Govern el voluntarisme que hi ha hagut fins al moment per una política decidida i per un compromís que s'ha de traduir en pressupostos, lleis i, en definitiva, en tot allò que s'ha de tenir per garantir aquesta estabilitat.

Un element molt important és l'esforç recíproc. La Llei d'acollida planteja un diàleg entre la persona que arriba i la persona que rep, o la comunitat que arriba i la comunitat que rep. Aquest diàleg recíproc s'ha de fonamentar en un compromís per les dues parts, però no és un compromís forçat: no demanem a ningú, per entendre'ns, que hagi de renunciar a res. El que sí demanem és que faci un esforç per assumir la pròpia realitat del país, que no sols inclou elements identitaris, sinó que inclou elements tan transcendents per nosaltres com són els drets humans i la igualtat de sexes, en definitiva, tot allò que hem assolit al llarg de molts i molts anys de lluita de les classes populars.

L'altre element important és la necessitat de garantir la universalitat del que han de ser les polítiques d'acollida. Necessitem que tothom, igual com hem fet fa pocs dies amb la Llei de serveis socials, tingui garantit el dret d'acollida, perquè serà la forma d'evidenciar les persones que arriben, no oblidem que l'acollida és el primer element que posa en contacte la persona que arriba amb la seva situació i, per tant, té una transcendència enorme. Si universalitzem això estarem garantint que, d'una manera o d'una altra, les persones que arribin ho facin amb més possibilitats d'integrar-se plenament a la nostra societat.

El que nosaltres volem, en definitiva, és això: una estabilitat, un marc, un suport per a aquells que han estat fent feina fins ara i, en definitiva, aconseguir l'objectiu que volem, que és una societat cohesionada que es fonamenti sobretot en la igualtat de drets i deures per a tots i totes.

Moltes gràcies.

Sra. Montserrat Nebreira (Partit Popular de Catalunya)

És clar, de totes les coses que s'han dit en sentit positiu, ningú podria negar l'avinentsa i el fet que no solament són positives per a les persones que arriben, sinó que són positives per a les persones que ja eren a Catalunya i, en general, a qualsevol lloc

on arriben persones noves. De tota manera voldria fer una puntualització molt important des del punt de vista conceptual abans de començar a parlar, perquè de vegades hi ha una certa confusió –no sé si és volguda o no– o és que s'entén que tota persona que arriba ho fa en la mateixa condició: estranger, immigrant, retornat, segons la generació de retornats... No són les mateixes coses. Jo crec que quan parlem del fenomen migratori estem parlant d'aquelles persones que arriben d'un lloc en el qual pensen que les seves condicions econòmiques i socials no són suficients per al seu progrés personal, i decideixen que a un altre lloc poden trobar una nova oportunitat.

Aquesta és, fonamentalment, la massa de les persones a les quals ens hem d'adreçar, perquè no tothom ve amb les mateixes intencions, amb bones intencions moltes vegades i seria bo que fóssim capaços de distingir-ho. També seria bo que fóssim capaços de diferenciar aquestes persones d'aquelles que arriben amb la butxaca plena i que, per tant, mai suposen un problema d'integració. Com deia un amic meu: el problema és si tens o no tens diners, perquè la pobresa és la que discrimina moltes vegades, gairebé sempre.

Per tant, l'acollida, des del meu punt de vista, és una part de la integració. El nostre grup parlamentari ja va ser crític quan es va començar a plantejar el tema de fer tant el Pla de la immigració com la Llei d'acollida o la Llei d'integració posterior, d'acord amb el que diu l'Estatut d'Autonomia. Crèiem que el mateix Estatut d'Autonomia ens permetria fer-ho tot plegat de manera sencera, perquè on acaba l'acollida i comença la integració? Què és sinó la integració? En part, també és el moment inicial, quan s'acullen les persones que arriben, que arriben en aquestes circumstàncies.

Parlem, de tota manera, del que tenim sobre la taula, del text que ja circula, ja hem començat a veure l'esborrany, que segurament millorarà amb el pas del temps, com totes les coses suposadament quan passen per noves mans. En tot cas, des del punt de vista del nostre grup parlamentari planteja algun dubte.

El primer dubte de tots és l'objecte de la mateixa Llei, que estableix que està feta per contribuir a fer efectius els principis d'igualtat i cohesió –només faltaria!– mitjançant la creació d'un servei d'acollida –evidentment, per això és una llei d'acollida– de persones que es troben retornant, o venint, a casa nostra en situació de desavantatge pel seu desconeixement de la societat catalana, de les normes jurídiques principals, o per una manca de competències lingüístiques bàsiques. Jo i el meu grup parlamentari tenim la sensació –i m'agradaria que no fos així– que darrera d'aquesta Llei d'acollida hi ha més aviat la voluntat de construir una immigració per a un país que el fet d'acollir una immigració de manera eficient. M'explicaré. No crec que tingui la mateixa condició epistemològica ni la mateixa entitat el fet que les persones que arriben a casa nostra sàpiguen quines són les nostres regles jurídiques del joc, quins són els valors democràtics que hem aconseguit –moltes vegades amb molt d'esforç i molt de sacrifici– i quina és, per tant, l'hectàrea social en la qual s'integren, és a dir, coses que crec que per a alguns grups polítics poden ser molt importants, però per al

meu grup polític és menys important saber en quina llengua de les dues que coneixem s'integren, per dir alguna cosa. I ho dic perquè crec que, a les persones, se'ls ha de donar l'esperança de poder anar tant enllà com puguin, i tinc la sensació que si ho posem en el mateix sac i ho avaluem com a certificat de bona conducta, que seria el certificat de ciutadania o acollida que es donaria a les persones que compleixin certs requisits, si se'ls diu –com va dir Jordi Pujol en el seu moment– «M'agradaria més que vinguessin els musulmans que no pas les persones que parlen una altra llengua diferent de l'espanyol perquè així directament els integrem en català», resulta que estem tallant les ales a les persones que puguin anar més enllà de les fronteres de l'Ebre, per Tortosa o per la Franja. Perquè potser resulta que la millor manera de redistribuir les persones al conjunt del territori és fer un plantejament una mica més agosarat des d'aquest punt de vista. A més, si mirem la Llei, veurem que hi ha determinats principis que són constitucionals o superflus. Mirin, en tinc alguns aquí recollits: promoció de l'autonomia, temporalitat –només faltaria que l'acollida no fos temporal!–, normalització, diferenciació, perspectiva de gènere, protecció de dades... tot això són principis constitucionals. Principis de gestió –i aquí comencen els problemes–: la responsabilitat pública –és clar, és que no hi ha cap altra manera de fer qualsevol mena de servei públic!–, transversalitat, coordinació, subsidiarietat –és clar que ho són–, territorialitat, eficiència, organització flexible, especialització –és clar que ho han de ser, no hi ha una altra manera de fer-ho, perquè ho siguin!

Per tant, des del nostre grup, tenim la sensació que la llei, amb una magnífica finalitat, esbiaixa i desequilibra les coses sobre les quals ha d'apuntar, a l'hora de manifestar la seva voluntat d'acollir les persones als territoris de manera eficient perquè tinguin autonomia personal.

Però, estructures de l'Estat, és clar que n'hi ha! L'Estat té la competència, una competència de la qual s'hauria de demanar molta més fermesa. La competència fonamental és el control de les fronteres del territori per fer possible que les persones que arriben ho facin en condicions de poder conviure amb les persones que hi són, evitant una de les coses de les quals no es parla mai quan es parla d'acollida o d'integració, i és la sensació que tenen els que hi viuen que els roben coses... i és una sensació absolutament errada i injusta, però que es dona, i per dir que no existeix no deixa d'existir.

Per tant, des del nostre punt de vista, conèixer la societat a la qual s'arriba –i, sobretot, conèixer els seus valors democràtics, la manera en què s'ha conquerit a occident, una manera de fer efectiva la igualtat entre les persones i la capacitat de ser, en llibertat, dignes–, va més enllà de la construcció d'un país, més petit o més gran, i, per tant, el que hauríem d'intentar és donar les ales suficients a les persones que arriben perquè siguin capaces de moure's en el conjunt del territori espanyol i més enllà, segurament en el conjunt del territori europeu, amb la capacitat de fer allò que nosaltres haguéssim volgut sempre quan hem anat a fora. Construir el futur en millors condicions, amb més drets i amb més llibertat.

Moltes gràcies.

Sr. Jordi Miralles (Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa)

Fem unes afirmacions i donem unes dades que serveixin per marcar posició i contribuir al debat.

La Llei diu, o dirà, en la seva definició que l'acollida és la primera etapa en el procés d'integració de la persona a la societat en la qual s'estableix amb vocació de romandre-hi estable. És una afirmació doble, que té a veure amb el plantejament que nosaltres defensem. És molt important perquè diu que és la primera i abans de començar el debat la Consol Prados i jo hem estat en un bar aquí a baix, hem anat a prendre un cafè i hem dit «un cafè, amb un got i amb un glaçó», i ens han contestat «no te entiendo». Si li haguéssim preguntat després «quin contracte tens», segurament precari, i «quin sou reps», habitualment 600 euros, és obvi que hi ha una part molt important que és la primera etapa, aquesta acollida, però la segona és que és molt relatiu si hi ha polítiques que les acompanyin, públiques, legislatives, canvis i recursos financers, per tenir una visió integral de la immigració, de la realitat dels nouvinguts que tenim a casa nostra que fa una Catalunya realment diferent de la de fa uns anys. És molt important aquesta etapa, però també cal relativitzar si no s'acompanya amb altres polítiques.

Més afirmacions: llei, sí, per descomptat. Llei sí i abans, perquè Catalunya ja ha fet acollida, o com tenim la Catalunya del milió de persones noves que han arribat els últims deu anys?

En tercer lloc, sí a la Llei dins d'un marc d'actuacions, legislacions i mesures del conjunt de les administracions, i, per tant, recursos, per poder garantir una cosa fonamental, que és l'acollida, viure la diversitat i garantir la convivència.

Algunes dades: en vuit anys, Catalunya ha augmentat la seva població en un milió d'habitants. Ja s'ha assolit la xifra prevista de l'any 2030.

Segona dada: s'ha passat de tancar escoles a obrir-ne de noves, enguany hi ha 31.000 alumnes nous pel que fa a l'any passat. De l'any 2001 al 2007 s'ha incrementat la població escolar en 150.000 alumnes nous.

Tercera dada: en els darrers sis anys, s'ha incrementat la població ocupada en 662.000 persones.

Quarta dada: en menys d'un any hi ha hagut un increment de 120.000 targetes sanitàries.

Tot això respon bàsicament al fenomen migratori, per tant, davant d'això no sols podem parlar d'acollida –que se n'ha fet, és molt important i cal fer-ho amb lleis–, sinó que cal acompanyar-la de mesures valentes des de les polítiques públiques, perquè atendre aquesta nova realitat no es pot fer amb visions poc clares, vol dir polítiques públiques potents, per garantir tots els drets i també tots els deures. És un binomi fonamental, tots els drets amb tots els deures, per tant, calen polítiques transversals a l'acció del Govern, noves legislacions, com la Llei de serveis socials o la Llei del dret a l'habitatge, regulació laboral per garantir drets i igualtat, coordinaci-

ons amb el municipalisme, complicitats amb entitats, associacions i sindicats, i també polítiques europees, però no aquestes modernitats que apareixen de la targeta blava per a les noves immigracions. Quina barbaritat! Ja podem fer una bona acollida, ja que difícilment podrà plasmar-se si no tenim el conjunt d'aquestes mesures.

I acabo en el sentit de mantenir aquesta afirmació de dir sí a la Llei, una llei dins d'un marc integral de mesures polítiques des del conjunt de les administracions, complicitat amb entitats i associacions, i voldria aprofitar aquests últims segons per dir que crec que és una responsabilitat que ens exigim i que acomplim els que estem aquí. La Mònica ha donat una manera i la fa, però les forces polítiques... que no s'utilitzi la immigració com un fenomen electoralista. És una barbaritat! Que no es partiditzi! I, segon, que els mitjans de comunicació no facin *Salsa Rosa* de la immigració: és una temeritat.

Sra. Mònica Terribas

He de dir sobre això, abans de donar la paraula a l'Antonio Robles, que crec que, pel que fa a l'última informació apareguda sobre xenofòbia en relació amb l'agressió d'aquest noi, crec que una gran part de la responsabilitat és dels mitjans de comunicació, ja que aquests no vetllen periòdicament pels brots de racisme i xenofòbia que hi ha a la nostra societat i aprofiten una agressió per convertir-la, finalment, en una dimensió que sobrepassa, fins i tot, el que hauria estat una resposta raonable a aquesta situació. Per tant, nosaltres, els mitjans de comunicació, som molt responsables de com expliquem la immigració.

Sr. Antonio Robles (Grup Mixt – Ciutadans – Partit de la Ciutadania)

Buenos días. Teóricamente nos vamos a tener que poner de acuerdo muy rápidamente con esta Ley, porque teóricamente vivimos en un país que ha demostrado al menos durante más de un siglo que ha sabido acoger el fenómeno de la inmigración con total normalidad. Les recuerdo que una socióloga de Cataluña, Anna Cabré, ha dejado escrito que si en Cataluña no hubiera venido el fenómeno inmigratorio de finales del s. XIX – principios del XX hasta hoy aquí, quitando lo que actualmente está, porque es anterior a ello–, Cataluña actualmente no tendría más de 2 o 2,5 millones de habitantes, y ya somos 7 y pico. Sin contar, digo, el millón y pico que ha venido en los últimos años.

Por tanto, nosotros tenemos en este sentido una larga tradición de acogida, y se puede decir que a Cataluña no le hace falta que la haga plural; es que no somos otra cosa que la pluralidad. No podemos ser otra cosa. Y esto es lo que mi grupo político de Ciudadanos intentará hacer. Como somos un grupo político que tenemos sólo tres diputados y podemos incidir poco en la Ley, nos vamos a fijar en aquellos espa-

cios de fricción donde podamos aportar algo a éste fenómeno. Acaba de decir mi compañero «No utilicemos esto como un fenómeno electoralista». Y tiene toda la razón del mundo. Y yo añado: no utilicemos esto, que significa personas humanas, para la construcción nacional. El material humano no se utiliza para ninguna construcción nacional. ¿Y por qué lo digo? Pues miren, en Cataluña se está utilizando el lenguaje muchas veces de forma equívoca. Se utilizan palabras como contrabando. Y lo primero que tendríamos que hacer, por lo menos mi grupo lo va a hacer, es aclarar cada uno de los conceptos que van a ser el alma de la propia Ley. Tenemos que aclarar conceptos como relativismo cultural, como asimilación cultural, como derecho a la diversidad, como multiculturalismo, como pluriculturalismo.

Me voy a fijar sólo en los dos últimos. Multiculturalismo, que están utilizando muchísimo hoy muchos políticos, y que desde luego se debe empezar a denunciar. El multiculturalismo significaría que todas las culturas, todas, están en pie de igualdad. No hay diversidad ninguna en ellas en cuanto a derechos, porque todas tienen derecho a ser lo que son. Por lo tanto, siguiendo este criterio, todos estaríamos de acuerdo en que cualquier cultura que viniese a Cataluña, o a cualquier otra sociedad receptora, debería ser respetada en toda su integridad. Y esto, el multiculturalismo, se está utilizando frívolamente en nuestro país. Frente al multiculturalismo habría otro concepto, que se le opone, que es el pluriculturalismo, que diría lo mismo, pero con una coletilla final: siempre y cuando toda la sociedad se resumiese a los principios de los derechos humanos. Porque, si no, el respeto absoluto te puede llevar a la injusticia absoluta. ¿En nombre de qué se puede soportar hoy, por ejemplo, el canibalismo, la ablación, etc.?

Por tanto, este tipo de cosas, como concepto, se tienen que dejar claras desde el principio. Y hay que defender el pluriculturalismo, o por lo menos mi grupo lo va a defender, frente al multiculturalismo.

Quería tratar dos cuestiones más: son esos lugares de excepción que creo que, en la Ley, habrá que medir. Las aulas de acogida en los colegios, importantísimo. Hoy, las aulas de acogida deberían ser centros donde los niños y niñas que vienen de otros países con diferentes culturas, diferentes edades, diferente preparación, con problemas familiares, con desestructuración familiar a veces, etc., todos esos problemas deberían ser resueltos en esas aulas de acogida. Esas aulas de acogida ahora sólo sirven para enseñar catalán.

[Reacció del públic]

No se queden con el titular. Eso hay que hacerlo en primer lugar, pero también hay que hacer lo otro, que es lo que les quería decir. Y no sólo eso, también hay que enseñarles en la lengua que yo estoy hablando ahora, porque también es oficial. Y ahí voy con la tercera cuestión. Estamos desaprovechando, como comunidad, una fuerza importantísima de la propia inmigración. ¿Por qué no empezamos en nuestras escuelas, y creo que eso lo debería recoger la Ley, a que los padres de los hijos

que vienen de otros países, con lenguas muy diferentes a las nuestras, por qué no les damos la oportunidad de que tengan horas de lengua materna, con profesores nativos suyos, para que puedan adquirir la fonética de esas lenguas desde la infancia? De tal manera que solucionaríamos dos problemas: uno humano; no perderían nunca la lengua de sus padres; y otro económico, práctico para nosotros: cuando esos chicos y chicas sean mayores, tendrán un conocimiento del chino, del inglés, del alemán, del árabe o del swahili tan perfecto que podrían perfectamente trabajar en las relaciones comerciales, o como cónsules, etc., una ventaja que no tendrían de otra manera.

Sra. Mònica Terribas

S'han portat molt bé, han complert el temps, i jo els ho agreixo infinitament. És un tema molt complex i, per tant, és molt difícil el que els hem demanat en cinc minuts. Hi ha qüestions que jo crec que són comunes al que s'ha de plantejar aquí. Ens queda una hora, que és bastant temps, i per tant deixarem que siguin vostès els qui assisteixin, que tradueixin les seves reaccions en llenguatge corporal i auditiu en reflexions cap a la taula. Els agrairé dues coses: una, que facin intervencions breus, perquè no és moment per fer discursos sobre experiències concretes ni per explicar el que es fa, i si les han de fer perquè creuen que el context és imprescindible perquè s'entengui, resumeixin-les moltíssim. Això no es pot convertir en el que fa un o altre a l'aula d'acollida, però si és necessari rebatre-ho i explicar alguna cosa, facin-ho de manera sintètica. I dos, els demano que no esperin, si adrecen preguntes a un grup polític concret, facin-ho a un grup polític concret, perquè si no ens obligaran a donar pas a les sis persones de la taula i serà etern. Aleshores, si tenen identificat de qui volen que s'clareixi una posició, facin-ho. Alhora, ells mateixos, quan agafin la paraula i els toqui, i en qualsevol cas si hi ha grups que no els demanen d'intervenir-hi jo els donaré pas, perquè hi ha hagut coses que se'ls han quedat a dins, i en algun moment les hauran de treure.

P.: Guillermo Schelling, de la Federación de Colectivos de Inmigrantes de Cataluña. Parlaré en argentí, no perquè sigui una llengua oficial, sinó perquè m'expresso millor. *Hablando de Ley de acogida, y teniendo en cuenta que aquí, exceptuando Ciudadans, todos tienen representantes en el Parlamento del Estado español, creo que hay que tener en cuenta que la primera ley de acogida que existe es la Ley de extranjería para los inmigrantes. Ése es el marco general. Y es una ley de acogida que no parte de un principio de igualdad. Si parte de un principio de igualdad, tendría que decir: todas las personas que se encuentran en el Estado español y en Cataluña tienen los mismos derechos por el hecho de estar aquí. Eso sería una ley de igualdad, pero eso no existe en el Estado español, ni en muchos otros estados. Entonces, cuando decimos igualdad, y decimos igualdad, pero, y empezamos con leyes*

y normativas, en los peros está la desigualdad. Entonces, ése es el marco de la Ley de acogida que estamos hablando aquí estos tres días. Y mucho peor, porque esa ley madre, la Ley de extranjería, tengo ante mí el Boletín Oficial de las Cortes Generales, el 28 de septiembre, edita una Proposición de ley orgánica que se llama «Medida para la lucha contra la inmigración clandestina», que no solamente confirma muchas de las desigualdades que existen, sino que traerá muchísimas más limitaciones a los que, en algún momento, han pisado esta tierra. Por ejemplo, esta mañana se hablaba del empadronamiento. Esta proposición de ley, que está votada y apoyada por algunos de los partidos representados en la mesa, plantea que no se puede empadronar a nadie que no tenga una situación regular. Es decir, una persona, que hoy se puede empadronar con el pasaporte, lo tendría prohibido con esta ley.

Un segundo elemento que extiende los periodos para nacionalizarse, es otro de los reclamos. Tiene por lo menos siete u ocho situaciones, que todos pueden ver, por lo que esta Ley requiere un rechazo absoluto, como mínimo de todos los que decimos que estamos por la igualdad y creemos que el derecho debe ser igual para todos.

Mònica Terribas: Moltes gràcies. Si us plau, intervencions breus, perquè si no no hi haurà manera que atenguem totes les peticions. Crec que hem d'anar donant pas a la taula perquè respongui. Partit Popular, tema de Llei d'extranjería, els competeix pel període històric en què es va fer, i després, naturalment, el PSOE, per responsabilitat de govern òbvia.

Montserrat Nebrera: *tiene usted toda la razón. La Ley de extranjería discrimina entre extranjeros y los que no lo son. La mayor parte de situaciones en las que nos encontramos en la vida discriminamos; para cruzar un semáforo, en rojo no, en verde sí. Extranjero es distinto de nacional. Otra cosa es cómo deberíamos plantearnos el mejor modo, o el modo más eficiente, para evitar que eso suponga fricciones en la convivencia. Y podríamos estar de acuerdo en que los periodos de nacionalización sean mayores o menores. Si no estuviéramos en el ámbito de la Ley de acogida, le diría que con mucha probabilidad los partidos liberales tendremos más capacidad de decidir a qué nivel de integración se tiene que referir la ciudadanía, ofreciendo a las personas que trabajan de manera eficiente en este país nuestro el derecho de voto, incluso en las elecciones generales. Porque de hecho es la mejor forma de integrar, por arriba, y no por el voto municipal, que puede acabar generando pequeños corpúsculos políticos que tienen poca eficiencia en las cuestiones que realmente interesan al destino de toda una nación. Por tanto, vaya por delante que tiene usted toda la razón, hay discriminación, y segundo, que las causas de la discriminación tienen que ver con cómo llega uno, y cualquier comunidad en el mundo, aquellas a las que nosotros fuimos cuando éramos aluvión en otros países, distingue, pero las distinciones no deberían discriminar. Por eso, yo que siempre me he dedicado al derecho constitucional, siempre he dicho en las clases: claro que hay derechos distintos según la gente. En el siglo IV, en Roma, Constantino dijo «Se aca-*

bó, ahora ya son todos latinos, la latinidad se extiende, todos serán ciudadanos romanos, todos tendrán la misma condición». Probablemente, en el futuro de la Comunidad Europea pasará algo parecido, pero convendrá conmigo en que no es lo mismo haber llegado hace un cuarto de hora, y llegar sin ningún tipo de papel, que aquella persona que ya sabemos que su eficiencia en el estar aquí ha sido como mínimo contrastada con algún dato, un dato objetivo como podría ser el tiempo. Podríamos ponernos de acuerdo en cuanto al tiempo.

En cuanto al resto de los derechos, eso pasa mucho. ¿Cuántos derechos deben ser concedidos? El derecho a sindicarse o a reunirse, ¿es el mismo que aquellos derechos que tienen que ver con la dignidad humana? Está claro que no, son derechos de distinta generación. El debate es inacabable, pero yo le reconozco que en la Ley hay seguramente algunas cuestiones relacionadas con el modo eficiente de acoger a las personas que no están todavía resueltas.

Mònica Terribas: Gràcies. També demano a la taula molta brevetat en les rèpliques, per favor.

Consol Prados: Molt breu. El que sí que és cert és que la Llei d'estrangeria, o quant a legislació de l'estrangeria, ha tingut molts canvis en molt poc temps. De vegades han estat canvis purament per qüestions partidistes, perquè venien eleccions, i recordo alguns canvis produïts. Aquesta inestabilitat no ha afavorit fer unes polítiques més estables de gestió de la immigració. Això d'entrada.

També crec que, pel que fa a la legislació en qüestió d'estrangeria, hem de tendir cap a una política molt més compartida a l'àmbit europeu, perquè és veritat que el Govern espanyol té responsabilitat sobre les nostres fronteres, però la nostra frontera nord-est és a Alemanya, no a la Jonquera, i la frontera sud d'Europa sí que és al sud d'Espanya. Per tant, hauríem de treballar per una política d'immigració de caire europeu. Pel que fa a la nacionalitat, crec que hem de treballar molt més el concepte de ciutadania que no el de nacionalitat. I aquí sí que tenim molt de camí per recórrer, també en l'àmbit administratiu i de la Llei d'estrangeria, i de qualsevol política d'immigració, com la Llei d'acollida o qualsevol altra qüestió que ens plantegem.

Mònica Terribas: No sembla que Europa vagi cap aquí, per oblidar-se de les nacionalitats, ni tampoc Espanya precisament.

P.: Bona tarda. Em dic Ernesto Carrión i sóc el coordinador de migració d'Iniciativa per Catalunya-Verds. *Se ha hablado del trabajo que está realizando en la acogida, creo que es incuestionable la participación de las entidades y las asociaciones de inmigrantes, y mi pregunta es muy simple: yo quisiera saber qué encuentran de negativo en que haya agentes de acogida y técnicos en inmigración que sean de origen emigrante. Los dos últimos meses he estado viajando por diferentes territorios, y he visto que, si bien hay un cierto conocimiento del tema de la inmigración, también*

tenemos que aceptar que un inmigrante latinoamericano o uno africano no tienen la misma sensibilidad que un inmigrante de hace treinta años, que era murciano o sevillano. Y creo que en muchos casos éste es uno de los puntos que se deja de lado y produce diversos errores. Por otro lado, quería preguntar por las encuestas: cuando los ciudadanos muestran su preocupación sobre la inmigración, creo que no muestran su preocupación sobre los inmigrantes, muestran su preocupación sobre la mala gestión que está realizando la Administración pública. Muchas gracias.

Mònica Terribas: Mala gestió de l'Administració pública, percepció de mala gestió de l'Administració pública?

Pere Bosch: Bé, jo sóc representant d'ERC, em tocarà defensar l'Administració, però la defensaré amb molt de gust. Abans voldria fer una incursió en alguna cosa que s'ha comentat, sobretot en el tema de la Llei d'estrangeria, i la millor forma de fer-ho crec que és comparant-ho amb el que diu la Llei d'acollida. La Llei d'acollida, a diferència del que s'explicava més amunt sobre la Llei d'estrangeria, que crec que tots els d'aquí coneixem, i que per tant no cal explicar-ho, diu que tenen drets tots els que resideixen a Catalunya. Tots. Igual com ho diu l'Estatut d'Autonomia que va aprovar el poble de Catalunya, i com diu el Pla de ciutadania i immigració. Per tant, jo crec que hi ha un contrast enorme entre el que significa una llei discriminatòria, i que classifica els ciutadans en uns i en altres, i una llei que és integradora, que dona drets a qualsevol persona, independentment del seu carnet d'identitat i de la seva nacionalitat. Això, precisament, és no estar obsessionat per la nacionalitat, sinó pels drets que es donen a ciutadans i ciutadanes.

Sobre el tema que comentava el coordinador d'Iniciativa, remarcar que el que preveu la llei és que el personal que faci la primera acollida, independentment d'on vingui, sobretot tingui la formació adequada. Jo crec que un dels fonaments de la llei és que l'acollida, a partir d'ara, es pugui fer d'una forma sistematitzada, que no hi hagi models dispersos a escala territorial ni models divergents, i, per tant, el que haurem de fer en aquest sentit és establir entre tots plegats la formació que ha de tenir la gent d'acollida, independentment de qui ho faci, però sobretot que qui ho faci tingui la formació adequada.

P.: Ahir vam sentir la veu d'alguns països d'Europa, vam veure cap a on anaven les polítiques d'immigració d'aquests països. Jo pensava que podríem aprendre d'ells, però avui penso, després de sentir experiències com la de Figueres, que potser ells també podrien aprendre de nosaltres. Tanmateix, en veure la representació política que avui tenim aquí, m'agradaria saber, i no sé si algú més estaria interessat a saber, quines actuacions concretes han pensat els grups parlamentaris per acollir i integrar les persones irregulars, que en molts casos passaran de dos a tres anys sense poder obtenir el permís de residència i treball, amb el risc d'exclusió social que això suposa, perquè, com podeu imaginar, ningú no lloga un pis a una persona que no té nòmi-

na, i ningú no contracta una persona que no té permís de treball. Totes aquestes persones conviuran i conviuen ara entre nosaltres, i poden fer-ho durant molts anys. Quines actuacions concretes us plantegeu com a grups parlamentaris?

Mònica Terribas: Aquesta és una qüestió delicada, perquè naturalment l'Administració ha de regular les persones que estan en la legalitat, però també ha d'atendre, per raons humanitàries la presència de persones. Qui vol respondre, o qui té alguna idea de què pensa fer?

Mònica Terribas: Estan tots entusiasmats...

Elena Ribera: Començaré jo, l'oposició comença. S'ha dit aquí que, des d'algunes òptiques polítiques, i jo m'hi trobo identificada per al·lusions, no per contingut, es vol utilitzar la immigració. A veure, jo vull utilitzar els meus fills? No, vull per als meus fills el millor del que sóc i sento, el que m'ha costat arribar on sóc, el que defenso com a bo. Si per a mi això és Catalunya i el català, juntament amb el castellà, no discrimino ningú, que tothom es prepari. Per què no? Per què no puc lluitar per això? És que sento una obligació com a poble, de mantenir el que és bo, i transmetre-ho. Respecto les diferències, però m'encantaria que tota la gent que conec que han vingut de Amèrica del Sud, del Magrib, de l'Àfrica, i que estan fent esforços per acomodar-se, un bon dia se sentin estimats per aquesta terra, i parlin en català, i defensin el que és nostre. I això no és utilitzar, sinó estimar, i això és el que jo reivindico i sento, i és el que vull oferir a tots els que vénen.

Mònica Terribas: Però alguna idea de com fer front al problema real i molt dramàtic?

Elena Ribera: El tema de la irregularitat és molt dur, i és veritat que estem afrontant moltes coses, i és cert que les lleis estan discriminant. Tenim uns límits i hem de fer el millor que puguem per viure amb dignitat. Respecte als que estan discriminats i respecte als que no ho estan. I cal anar diferenciant els que ja són aquí, i ha estat molt discutida la política de Zapatero, però després altres països ho han anat fent d'una altra manera, com va fer la regularització col·lectiva, mentre altres països van anar per la regularització cas per cas, que és una altra porta; en l'actualitat, tal com tenim les lleis, és una via molt bona, tot i que criticada per alguns, que aquestes regularitzacions es produeixin, perquè en determinades condicions, acreditant un temps a Catalunya, que té una feina, o que hi ha uns avals o un arrelament, aquesta regularització ha donat pas a fer que no sols tinguem les xifres reconegudes oficialment, sinó moltes altres. Quants de vosaltres no coneixeu persones que van venir sense papers i que volien portar les seves famílies, i jo em preguntava com ho aconseguirien, des de la meua perspectiva potser acomodaticia, però són aquí, i no tenien papers.

Penso que si l'Administració fa un esforç, dins que cal tenir una informació que en aquests moments no tenim, la de quins nombres reals estem parlant, quan tinguem el nombre podrem determinar el què, i després cal mirar cas a cas. El que no pot ser és generar expectatives, cal molta informació en els països d'origen.

Mònica Terribas: La pregunta continua sense resposta. Però quins marges tenim per actuar en benefici d'aquells que no estan regularitzats però que viuen aquí?

Consol Prados: Jo crec que el procés de normalització que es va fer ara fa dos anys, el 2005, va ser precisament això; fer legal una situació que ja era real, de molta gent que estava treballant a Espanya, que estava vivint aquí, però que no tenia una situació legalitzada. Per tant, es va fer aquest procés, que va ser molt criticat, i que jo crec que no va provocar cap efecte crida, sinó que l'origen d'aquesta normalització va ser posar en situació legal el que ja hi era. Ara França anuncia un procés similar a aquest. És cert que no podem estar cada dos anys fent processos d'aquest tipus, per tant, dedicant tota la força i els recursos en aquesta lluita contra aquests fluxos d'immigració de forma irregular. Com? Reforçant la inspecció de treball, perquè en definitiva aquesta economia submergida, aquesta explotació de la qual es beneficia una gent, que precaritza el nostre mercat de treball però que també fa l'efecte crida; la gent no marxa a un país en el qual sap que no trobarà feina de cap de les maneres. Per tant, aquest reforç, implica perseguir aquestes pràctiques irregulars i, al contrari, reforçant els mecanismes legals ja establerts.

Dos apunts que crec que també ajudarien a resoldre la situació amb el reagrupament familiar. Hi ha joves que vénen per reagrupament familiar i als 16 anys no tenen autorització de treball; aquests joves estan condemnats a ser al carrer, perquè no poden anar ni a una escola taller, ni a una ocupació, i han vingut amb la seva família. Per tant, aquí sí que seria un pas endavant important, donar l'autorització de treball a aquests joves que vénen per reagrupament familiar. I a les dones. Les dones que vénen per reagrupament familiar no han de ser persones que siguin tancades a casa, sinó que han de tenir autorització per poder treballar, que és una manera també d'integrar-se i viure amb plenitud a la societat.

Jordi Miralles: Seria demagògic dir si això és senzill i és fàcil, i la mesura seria aquesta, i podria ser una afirmació per quedar bé. Crec que és molt més complex; partint del fet que, a més, hi ha una realitat que ha canviat al fenomen migratori en els darrers anys a casa nostra: cada cop són menys els irregulars –per sort ja no es parla d'il·legals–, i, per tant, també hi ha major regularitat i més reagrupament familiar, i això canvia la tendència, que no és la mateixa de quan estàvem en aquells primers moments de la Llei d'estrangeria, que per a mi sembla una barbaritat la que va plantejar el Partit Popular i alguna de les seves reformes posteriors.

Jo defenso un procés de regularització permanent. Això també seria un brindis al sol si no s'acompanya d'altres coses. Això vol dir aplicar els instruments legals que

tenim, desplegar el que és llei; abans em referia al tema de l'Estatut, tenim competències que es desprenen de l'Estatut, tenim inspecció de treball, que també volem, perquè és també llei aprovada en l'Estatut, i hi ha moltes reticències, de funcionaris i de responsables del Govern espanyol. I després la convicció que des del conjunt de l'Administració o en polítiques públiques, diguem-ho: ens farem mal. Perquè hem d'intentar, i aquí ho tenim molt clar, però traspassat d'aquí, el ciutadà o ciutadana normalet ha de pensar que no és que se li treu una beca de menjador a un alumne, sinó que n'hi caben dos, per al nouvingut i per al que en té. És un conjunt de mesures que crec, des d'aquesta visió política i ideològica, d'un procés de regularització permanent.

Montserrat Nebrera: Volia fer un símil. Si ara, en aquesta sala on estem fent aquest Congrés, diem que entri qui sigui, com s'acaba de dir, i que entrin tants com vulguin, i no hi ha cap tipus de procés d'acreditació, i entrés qui volgués a aquest tema que és tan important per a Catalunya, aquesta sala, quanta cabuda tindria? Quants hi podríem aplegar? Diríem en algun moment els que som a dins: tanquem la porta, ja està bé. Ho diríem? I entendríem que la raó per la qual ho diem és una qüestió merament d'ordre, no que, com es diu al dret, el primer que arriba té més dret. Això és un principi general del dret, establert a totes les legislacions del món, i té a veure amb el fet que, com que no n'hi haurà per tots, anem a decidir qui. Respondre a què es fa amb la regularització permanent és que entri qui vulgui i no sabem quan s'acabarà. S'ha de donar una resposta. Jo sóc de l'opinió que l'efecte crida respecte a la regularització de l'any 2004 va existir, perquè sinó no s'hagués fet la pregunta. La pregunta es fa perquè hi ha tantes persones en situació d'irregularitat, i sabem que aquesta situació es va produir després de la regularització.

Consol Prados: Les xifres no diuen això.

Montserrat Nebrera: Abans també n'hi havia 400.000 per regularitzar, i ara n'hi ha més.

Consol Prados: Les xifres no diuen aquesta evolució.

Montserrat Nebrera: Que ara hi ha menys irregulars?

Consol Prados: No, que n'hi ha hagut de manera constant, i no només abans.

Montserrat Nebrera: Per tant, fem el que diu el Sr. Miralles i que entrin els que vulguin.

Consol Prados: No, regularització progressiva i permanent.

Montserrat Nebrera: Permanent. Aleshores, suposem que el problema de la irregularitat no existeix, i que hauríem de donar el mateix tipus de tracte laboral a les persones que estan irregulars i a les que hi estan. Aleshores, per què en diem irregulars? Si tenen el dret de treballar pel fet d'estar reagrupats i no tenen encara els seus papers? El que volem dir... És que després de dir-me que això no és cert, el que s'haurà de proposar és alguna cosa perquè aquí hi càpiguen dos milions de persones. El qui ho digui, el proper que agafi el micròfon i tingui la resposta a una altra cosa que sigui la regularització d'acord amb les situacions concretes, individualitzades, de cada persona, amb un reagrupament absolutament estricte, la família nuclear, que permeti a la persona integrar-se i cohesionar-se, qui tingui la resposta haurà de donar-la perquè n'entrin 400.000 més 400.000, més 400.000 més, i, com s'ha dit ja som a les xifres de 2030.

P.: Carles Cabañas, tutor d'acollida de l'IES Parets. Al senyor Robles li parlaré en castellà. *Mire, yo le invito a venir a mi aula de acogida, y verá que, efectivamente, enseño catalán, no porque tenga que enseñarlo, sino porque estoy convencido de que los niños necesitan saber catalán, para cuando sean mayores estar mucho mejor considerados en todos los aspectos, y tener más posibilidades de trabajo, porque estamos en Cataluña y Cataluña es bilingüe, y me imagino que continuará siéndolo a pesar de según qué cosas. Por otro lado, también decirle que no sólo enseñamos catalán, también enseñamos, y creo hablar en nombre de todos los tutores de acogida, que somos mil y pico en Cataluña, castellano, historia, y si se cuadra enseñamos también historia en castellano. Decirle esto, que le invito a que nos visite en mi aula de acogida y vea in situ qué es lo que se hace; que sean capaces de vivir en Cataluña o vivir en el resto de España. Gracias.*

Mònica Terribas: Ens estalviarem els aplaudiments també? És que anem guanyant temps, perdoneu que sigui una mica impertinent. Antonio, fem una cosa, donem pas a un parell d'intervencions d'altres persones?

P.: Sí, perquè jo vaig per ell, també.

Mònica Terribas: Intervingui, intervingui.

P.: Sóc Aurora Ponsati, treballadora social, he estat en el món de l'ensenyament, i en aquest senyor li hauries de donar classes tu, Mònica, perquè fas molt bé les entrevistes. Pot ser la persona que sigui, et documentes. I quan vas a *La nit al dia*, les preguntes que fas són correctes. Senyor Robles, vostè, si havia de venir aquí, com a mínim s'havia de llegir el programa, i sàpiga que ahir a la tarda va haver-hi una representació de diferents centres, d'instituts i d'escoles, que fan representacions de titelles amb mares àrabs que parlen en àrab. Jo, mira, tremolo de ràbia. És a dir, que això que diu vostè, que vostè predica que es faci, ja es fa, i l'any 1977, que jo vaig treballar en una

escola d'ètnia gitana, ja treballava amb el llenguatge i el que deien el caló. És a dir, senyor, que quan vingui a una taula, documenti's abans, si no farà un trist paper.

Antonio Robles: *Gracias por las dos recomendaciones. Le felicito si el aula de acogida donde usted trabaja funciona así, porque así es como tienen que funcionar, y no sé por qué deducen ustedes que cuando yo he dicho lo que he dicho tiene algo que ver contra el catalán. Deberíamos reflexionar un instante entre todos, porque si se deduce eso de lo que yo he dicho no podremos convivir de forma pacífica, porque ustedes, de unas palabras que intentan hablar de pluralidad, les sacan lo que quieren sacarles, y así no se construye nada. Señora, yo la respeto a usted, entre otras cosas porque me merece respeto cualquier opinión, aunque no la comparta. Mire, le digo una cosa: yo sólo estaba intentando explicarles que en esta Ley, y les aseguro que sé de lo que estoy hablando, hay un intento, al modo de ver de mi grupo, de utilizar a la inmigración como una oportunidad de construir una nación, basándose en una lengua y no en dos. Y eso es lo que trato de explicar. Eso no quiere decir en absoluto que se esté en contra de esa lengua que quieren construir, sino todo lo contrario. Lo que yo estoy pidiendo es que esta Cataluña en la que vivimos no sea singular, y si es singular, la singularidad es que somos plurales. Punto, nada más. Le respeto lo que es usted, respéteme usted lo que soy yo, y respetémonos todos en todo caso. Si estamos así, ya verá que no nos vamos a entender, pero no deduzca de mis palabras ninguna agresividad con ningún tipo de cultura, y menos con la que tengo yo también.*

Mònica Terribas: Antonio, jo, si he interpretat bé les paraules tant d'aquest senyor com d'aquella senyora, perquè estic fora de la baralla, he entès que tant a l'aula d'acollida com en les experiències que ahir jo no vaig tenir oportunitat de sentir, es reflecteix aquesta pluralitat, aquest no dirigir les nostres actuacions cap a la immigració en una sola direcció de cultura bàsica, si ho he entès bé, i també que les aules d'acollida fan experiències no sols basades en la llengua catalana, sinó també en les llengües de les persones que hi arriben, i, naturalment, amb la castellana també. Per tant, l'únic que feien era assenyalar-te la pluralitat que ja existeix.

P.: Primer agraeixo molt aquesta oportunitat que se'm dóna per parlar, perquè no puc votar, i així puc criticar els polítics i em fa cosa. Jo tenia una pregunta, i ara em fa vergonya plantejar-la. La meua pregunta s'ha transformat en reflexió, i de fet algun dels polítics, no citaré els noms, està parlant massa vegades del control de fronteres. Aquest control de fronteres, jo l'interpreto des del municipi on visc, i el control de fronteres es converteix no sols en el control de la frontera sud, o de la d'Alemanya, o de la Jonquera, sinó que al mateix barri ja s'està asfixiant aquestes persones nouvingudes o no tant nouvingudes. Les persones de la taula que se sentin al·ludides, que responguin aquesta pregunta si us plau: si realment hi ha un consens per crear una política d'acollida o només s'està intentant construir una llei que, segons quines persones de la taula, pretenen discriminar.

Mònica Terribas: Hi ha consens per fer aquesta Llei d'acollida? Una pregunta molt directa, sembla que no, és evident, en una part com a mínim, però la majoria de grups parlamentaris de més pes, per tirar endavant una llei mínimament de consens, hi ha consens? Sí, no? Alguna matisació més?

Elena Ribera: Jo la matisació que he fet en un principi: a nosaltres ens agradaria que les coses fossin amb un altre procediment, que primer hi hagués aquest pacte de mínims que marqués uns valors, però és evident que necessitem instruments més concrets, però a una llei d'acollida que estigui ben feta, nosaltres li donarem suport.

P.: Jo vull parlar des del cor, com la companya de la taula. Durant aquests tres dies he estat assistint al Congrés. Vaig entrar com una professional catalana, i em sembla que en surto com una immigrada de segona generació. No sé si m'enteneu.

Mònica Terribas: Jo, no.

P. Sí, que quan vaig venir el primer dia jo vaig venir com una professional catalana que treballa amb els immigrants, però després d'escoltar tot el que estic escoltant, me'n vaig com una filla d'immigrants i immigrada de segona generació.

Mònica Terribas: Però, per què?

P.: No per vosaltres en concret, sinó per tot el que s'està vivint aquests dies.

Mònica Terribas: Tens la sensació que des de tots els àmbits no s'està integrant prou bé les persones? Que no et sents ciutadana?

P.: Parlo des del que estic vivint ara mateix. Aquesta senyora deia «et parlaré en català perquè és la meua llengua mare» amb tot l'orgull que es pot tenir, *pero a mi no me dejan hablar en mi lengua madre porque todo el mundo te mira y dicen «no hace el esfuerzo de aprender catalán»*. Sí que el faig, i sé parlar català, però em sento molt malament quan no em deixen parlar la meua llengua mare i em miren i em diuen «oh, és que no sap parlar català».

Mònica Terribas: Això et passa habitualment?

P.: Sí que em passa.

Mònica Terribas: A la vida quotidiana, hi ha més persones a qui els passa això?

P.: És la meua opinió com a persona, cadascú en té la seva.

Mònica Terribas: És que això que estàs dient em sembla especialment greu, després de tres dies de parlar d'aquesta qüestió, que s'aixequi una persona i digui «ara em sento pitjor que quan vaig entrar» és horrorós.

P.: Em sento una mica així. I després un altre comentari de les aules d'acollida, que em sembla que estan molt bé, però el que no em sembla bé és que els ensenyin el «Fum, fum, fum» cantant, en comptes d'«ha nascut un minyonet ros i blanquet» «ha nascut un minyonet morè i fill de la noia Maria». Això és canviar la meva cultura, es va dir ahir i es fa a l'aula d'acollida de l'IES Maragall, de l'Eixample. És un exemple potser una mica «tonto», però...

Mònica Terribas: Una de les coses que fem malament els mitjans de comunicació, i segurament també és una mala lectura de la realitat, és agafar un cas particular i donar-lo com a general. Jo crec que aquest és un mal exemple que donem els mitjans, perquè ho fem habitualment, i també seria un mal exemple pensar que tota la nostra realitat respon a aquests esquemes, no?

Pere Bosch: Una puntualització molt breu sobre el tema. Jo no acostumo a parlar de llengua des que estic al Parlament, que fa sis mesos, segurament s'ha parlat més de llengua a l'extrem esquerre (de la taula, no de l'hemicicle). En tot cas, a mi em passa totalment el contrari que li passa a vostè, dec ser una mica estrany. Sap què em passa? Em passa que vaig al supermercat i no trobo cap producte etiquetat en la meua llengua. Em passa que vaig al cinema i no trobo cap pel·lícula a la qual pugui anar amb la meua filla de tres anys que estigui en la meua llengua. O em passa que vaig a buscar un joc de la Nintendo i no en trobo cap que estigui escrit en la meua llengua. Em passa que vaig a molts llocs i no trobo ni la carta per demanar el que vull per menjar en la meua llengua. I això em passa tant i tant, que de vegades penses «Carai, és la meua llengua o parlo alguna cosa una miqueta extraterrestre?»

En tot cas, acabo: no ens hem de fer mal amb la llengua. La llengua l'hem de viure com una cosa totalment normal i quotidiana. I el que planteja la Llei d'acollida, en contra del que s'ha comentat, que a més fa gràcia, perquè ho han comentat persones que no s'han llegit la Llei d'acollida, i en puc donar testimoni, és un pacte i una reciprocitat entre les dues parts. Nosaltres no farem com els francesos, aquest no és el model de Catalunya. Nosaltres tenim el model que, a la gent, li oferim la llengua igual que li oferim el país i igual que li oferim qualsevol altra realitat que tenim aquí. I igual que li volem oferir els serveis públics. Però li oferim. Si la gent la vol agafar, estarem absolutament contents. Si no la vol agafar, la gent tindrà llibertat, lògicament. La Llei d'acollida, el que planteja és l'opció, l'oportunitat, d'oferir allò que és nostre, que és la nostra llengua pròpia, que l'Estatut d'Autonomia defineix com a llengua pròpia, oferir la llengua pròpia a la gent que arriba. Em sembla que és una cosa tan normal, que l'hauríem d'assumir com a normal en qualsevol país del món.

Mònica Terribas: Tinc la sensació que si ens centrem en el tema llengua perdrem l'oportunitat de centrar les qüestions. Per tant, com que crec que aquesta qüestió ha estat plantejada, ha estat defensada per la taula amb les posicions que ja heu vist, jo us demanaria que la qüestió de la llengua l'aparquéssim, perquè l'acollida va molt més enllà d'aquesta qüestió.

P.: Moltes gràcies. Intentaré parlar només del Congrés d'Acollida Internacional. Demano als polítics que potser cal obrir altres debats, els diputats com a representants de la ciutadania, en altres àmbits que no siguin l'àmbit seu del partit, per dialogar més amb la ciutadania. Una altra cosa, crec en el discurs polític que promet realment que anirem a un món millor, un polític no ha de donar un discurs per fer-nos por. Sou líders polítics perquè penseu realment que podeu donar solució als problemes. Diuen que hi ha consens. Amb la Llei d'acollida, si realment hi ha consens, abans del 2009 serà una realitat. Aquesta Llei no pot trigar més, tant amb les disputes polítiques que sovint són més un míting de partit ja convençut que un discurs per a la ciutadania, com amb el tema de la llengua. Pel que fa a les competències, no podem dir que si no tenim més recursos aquesta Llei no tirarà endavant. Necessitem aquesta Llei perquè moltes vegades la societat civil, de la qual s'ha parlat aquí, n'ha fet part i era responsable d'aquesta acollida. Quan parlo de la societat civil, parlo també d'aquesta població immigrant, que amb una xarxa de solidaritat residual, fins ara s'ha fet càrrec d'aquesta acollida i ha intentat que la vida sigui millor per a ells aquí. Realment, si hi ha consens, podem dir que demà no sentirem que perquè no s'han regulat els fluxos, no teniu en aquest Parlament, ara per ara, les competències per regular? Deixem de banda, per ara, els fluxos per parlar realment de l'acollida dels immigrants. Estem segurs que després no serà perquè no hem pogut treure més recursos de Madrid? És a dir, els partits polítics que estan aquí, ajudaran realment a fer-nos somniar, a arribar a una etapa de dir que votem aquesta Llei, i després obrim el debat per al pacte nacional? Un discurs polític que sigui més positiu, que ens ajudi a veure el món millor d'aquesta manera. No un discurs polític que faci por, no un discurs que criminalitzi la nova ciutadania, i hem de dir que aquest discurs ha de ser molt clar tant als partits com quan obrim aquest debat de pacte nacional. Gràcies.

Mònica Terribas: Anem a intentar una cosa. Quan està previst que s'aprovi aquesta Llei? I així ho aclarim, perquè és evident que existeix un consens. Quan?

Pere Bosch: Això depèn del Parlament, lògicament.

Mònica Terribas: Quan entra al Parlament?

Pere Bosch: El Govern té la vocació de fer-ho en tres-quatre mesos, si no vaig equivocat, i a partir d'aquí s'inicia el tràmit parlamentari.

Mònica Terribas: El tràmit parlamentari què pot trigar?

Pere Bosch: Al tràmit parlamentari hi ha tota una fase de compareixences, hi ha... lògicament, la voluntat que tenim els tres grups que donem suport al Govern és que vagi tan ràpid com pugui.

Mònica Terribas: Tan ràpid com pugui no és una data. Abans de l'estiu de 2008?

Pere Bosch: Jo espero que sí.

Elena Ribera: Primer l'han de portar al Parlament, que van dir que és al gener...

Mònica Terribas: La perspectiva seria abans de l'estiu de 2008. Amb dotació econòmica per aplicar-la? Perquè la Llei implica agents d'acollida, etc.

Pere Bosch: La Llei té una memòria econòmica, que ha de passar els seus tràmits d'audiència al Govern, però té una memòria econòmica molt potent, tot i que lògicament necessita molts recursos al darrere. El que hem de desitjar és que hi hagi el màxim consens possible. Crec que és la voluntat del Govern i la voluntat de tots els partits.

P.: Sóc la Núria Garriga, assessora de LIC a la zona del Baix Llobregat-Anoia, i si la Mònica m'ho permet continuarem parlant de llengua perquè no és un tema menor. No m'agradaria complaure aquest debat fàcil sobre la llengua, però em sembla que sí que hem de prendre consciència de la importància d'aquesta llengua nostra, perquè a mi em passa com al parlamentari d'ERC, que vaig a demanar un cafè amb gel i em porten un cafè amb llet, i m'ha passat més d'una vegada. Visc a l'àrea metropolitana, i això és una realitat. I no és menor. M'adreço a la taula, i concretament al senyor Antonio Robles, per fer-li un prec; un prec de respecte per la feina que s'està fent a les aules d'acollida, dels instituts i també de les escoles, perquè és una feina necessària, complexa i molt important. Penseu que els tutors que són a les aules d'acollida moltes vegades s'han d'elaborar ells mateixos fins i tot els materials, perquè és complex i és moltes vegades fer una feina a la carta, en funció dels alumnes que tens en aquells moments. A més, te n'arriben dia a dia, perquè la Matrícula Viva fa que cada alumne es vagi incorporant a la seva escola o institut quan arriba, i això és complex, no en podem parlar d'una manera qualsevol. Dic que és important perquè aquests nois i noies han de poder aprendre i créixer al nostre país amb igualtat de drets i deures, i en aquest moment, els que arriben a l'aula d'acollida, és important per a ells, perquè determinarà el seu futur. S'hi treballa la llengua però també molts altres aspectes, com el dol de tot allò que han deixat, i no és un aspecte menor tampoc. I, d'altra banda, senyor Robles, no fem demagògia sobre la llen-

gua materna, no fem demagògia, perquè la llengua materna és una cosa, i la llengua del país, la llengua d'aprenentatge, n'és una altra. No barregem les coses, si us plau. I no ens enfrontem entre nosaltres. És molt fàcil parlar de la llengua per enfrontar-nos, ja està massa repetit, fins i tot hi ha gent que es desperta remonent-se'ls emocions que ja tenia curades. Penso que no s'hi val. No barregem la necessitat de conèixer la llengua catalana amb tots aquests altres aspectes. I si us plau, no ens emboliquem en qüestions lingüístiques que, reitero, són el discurs fàcil i que, a més a més, desorienten. Jo he conegut molts alumnes desorientats per aquests discursos fàcils perquè he estat a peu d'aula durant molts anys, i ho dic des de l'experiència.

Mònica Terribas: Jo no tinc ànim de tancar temes, només tinc ànim de pluralitat a l'hora de tractar temes. Entenc la vostra inquietud, però és imprescindible que sortim d'aquí amb la sensació que s'ha parlat de tots els temes que toquen l'acollida. No tinc ànim de censurar res, però naturalment Antonio Robles ha de replicar.

Antonio Robles: *Mira, la lengua materna la aprendí como concepto y como sentimiento en los años sesenta y en los años setenta en Cataluña, defendiendo el catalán. Fue, precisamente, un aire de reivindicación que todo el mundo entonces hacía y defendía. Y quien impuso este criterio, o lo publicitó en primer lugar, fueron precisamente las personas, políticos o ideologías que ahora renuncian a la lengua materna, porque ahora la lengua materna marginada es otra. Y esto por nada quiere decir nada contra el catalán, es que no hay manera de que entiendan que esto no es ninguna agresividad contra nada, es otra historia.*

Mire, yo quisiera que aquí no se hablara de lengua, de lo que aquí se tendría que hablar es de derechos de todos los que vienen, de los nouvinguts, que vienen aquí a Cataluña y que desde luego tienen muchos problemas; también lingüísticos, pero tienen muchos. Se tendría que hablar de todo esto, pero si la misma coordinadora nos está intentando decir que lo dejemos, es porque hay algo en el ambiente que nos está diciendo que es un elemento peligroso.

Mònica Terribas: *No, no, no. Humor peligroso.*

Antonio Robles: *Frente a lo que dice usted, conmigo no habría ningún problema, porque yo defiendo el catalán, defiendo el castellano, en igualdad de condiciones, y sin embargo los sentimientos de algunas personas que se han dicho aquí, su sentimiento, es el único que debe prevalecer. ¿Es que los demás no tienen sentimientos? ¿Es que las demás madres no tienen sentimientos?*

Mònica Terribas: Si us plau, ara sí. Ara tanquem la qüestió lingüística, crec que és inacabable, i forma part d'una casuística més àmplia, que és tota la societat i com ens afecta. El Congrés es diu, efectivament, Congrés d'Acollida.

P.: Sóc treballadora social de Càritas, igual que la companya que no s'ha presentat, que preguntava sobre els immigrants que estan aquí en situació irregular. Voldria ampliar una mica el debat sobre el tema de l'acollida. Voldria saber si tenen previst, dins la nova Llei d'acollida, no sols el que nosaltres pretenem transmetre, sobre els drets i deures, les nostres arrels, la nostra identitat, com és el país, la llengua..., si, a part d'això, que és important, també pensen recollir tot el que les persones que arriben porten la seva identitat, dels seus valors, que no sempre és desigualtat, i no sempre són de menys categoria moral, tot al contrari. Si tenim present recollir tot el que aquestes persones ens aportaran per fer créixer la nostra identitat. Perquè tinc la sensació que estem veient l'acollida com a defensa, de la por, i penso... què podem aportar al Pla d'acollida per recollir tot el que les persones immigrades ens aportaran dels seus valors, dels seus costums, del seu valor de la família, del seu valor de solidaritat, i de tots els drets i deures que ja portaven?

Mònica Terribas: Ens queden 9 minuts.

Consol Prados: Bé, crec que hem de tenir clar què és l'acollida com a servei. És un servei que s'ofereix a totes les persones que arriben al nostre país per informació i formació en temes lingüístics, de drets i deures, del nostre funcionament, etc. Evidentment, cadascú porta el seu origen, i no diem que la gent hi hagi de renunciar. Jo no crec que a la Llei d'acollida s'hagi de considerar aquest enriquiment. Aquest enriquiment sorgeix de l'intercanvi, i aquest intercanvi l'hem de ser capaços de provocar en la nostra vida quotidiana, a les escoles, en la relació als espais públics, en la relació als equipaments, etc.

Contestat això, sí que li volia fer un aclariment a la Montserrat Nebrera sobre la qüestió de reagrupament. Realment aquestes persones vindran per reagrupament. Més val que tinguem aquesta previsió de les persones que tenen dret a venir per reagrupament, perquè ens facilitarà saber quins serveis necessitem, quin sistema d'acollida hem d'aplicar a aquestes persones que han de venir, i potser començar-la ja en el país d'origen, etc.

Si d'aquestes persones que han de venir alguns són joves i d'altres són dones, ja que abans que puguin venir a treballar d'altres, són aquestes dones i joves que vinguin amb l'autorització de treball, perquè sinó els condemnem a una residència una mica fictícia.

P.: Un dubte de treball quotidià que tenia després de tota l'explicació. Els ens locals tenen les competències, segons la Llei d'estrangeria, de portar els informes d'arrelament, que després a l'hora de la veritat no són vinculants. Aleshores a mi de vegades em crea un dubte, no existencial, sinó de treball; amb la Llei d'acollida es vol portar a terme tot el que és el coneixement de l'entorn per facilitar la integració de les persones, però per contrapunt també em crea dubtes, quan faig informes d'arrelament, si es valoren. Això es preveu a la Llei d'acollida? Com ho tenen pensat els partits polítics? Pensem els treballadors que això és un problema real. Gràcies.

Elena Ribera: Jo a la Llei d'acollida no hi he sabut veure això que preguntes, i per a nosaltres és un tema importantíssim. Com que és importantíssim instarem les modificacions legals oportunes perquè els criteris d'empadronament siguin uniformes a tot arreu, perquè els informes d'arrelament es moguin sobre uns paràmetres iguals, i que tinguin aquesta força que podria acreditar moltes coses, i podrien servir de base i donar un sentit al que estan fent els ajuntaments, a més, amb criteris d'uniformitats, sense tantes diferències que ho dificulten. Aquesta és la nostra posició.

Pere Bosch: Al principi de la meva intervenció comentava que un dels condicionants és la dilació que hi ha al mateix Estat. Lògicament, el que hauríem de desitjar és que tot aquest procés d'acollida que preveu la Llei d'acollida, aquest primer procés de participació i integració al país, es tingui en compte. El que passa és que això depèn d'una legislació que aquí no fem. El que hauríem de fer és això, i de fet la Llei insinua que el mateix procés d'acollida hauria de tenir algun tipus de validesa legal.

Mònica Terribas: Per arrelament.

Pere Bosch: Exacte.

Jordi Miralles: Perdoneu, he d'anar a un enterrament al meu municipi, a Castelldefels, i en tot cas, per acomiadar-me i lligar amb una cosa que comentava la treballadora de Càritas. La Llei, més enllà de l'articulat, ha de plasmar, i tenim temps encara per poder ampliar allò que ho pugui garantir, les preocupacions que ens han arribat, hi són presents, sobretot les d'aquells que han experimentat arrelament al nostre país. La traducció de ciutadania i diversitat impregnarà aquest articulat. I després podrem establir millor o pitjor aquest o aquell article, espero que sigui millor, però aquest binomi de diversitat i de ciutadania impulsa els grups que donem suport al Govern i també d'altres. Perdoneu que no acabi amb vosaltres.

Mònica Terribas: Farem dues paraules més i acabarem.

P.. Molt ràpid. És també un tema de treball i un dubte que m'ha sorgit d'un dels temes que comentàveu. Has dit que la Llei d'acollida preveurà que la gent que es dediqui a fer acollida tingui la formació adient. Podries explicar una mica quina serà aquesta formació, i com s'homologarà o qui ho farà? Perquè aquí som molts els que ens dediquem a aquest tema, i jo no tinc clar si la tindrà o no.

Pere Bosch: Jo no sóc la persona més adequada per contestar això. La Llei d'acollida no arriba a aquest nivell de detall. El que determina és aquesta necessitat que l'acollida, tant aquella diguem-ne primera acollida com aquella més especialitzada, es faci de forma correcta. Això s'haurà de fer de forma reglamentària. El que no podem demanar és que una llei acabi d'explicar tot allò que voldríem que expliqués, que

lògicament és molta cosa, però que les limitacions són les que són. És una llei genèrica, i no entra en aquest detall fins a dir què ha de contenir cert nivell de formació.

P. Voldria reobrir el tema que ha obert el company de Ciutadans, sobre la multiculturalitat com a tema segregador i que no respecta els drets humans. Jo sóc regidora de Viladecans i s'acaba de fer un curs de gestió multicultural i intervenció en immigració, aquest és el nom, i que precisament no fa honor al que vostè ha dit, que és la paraula multiculturalitat. A mi m'és igual el nom que es faci servir, però el que és veritat és que el que nosaltres defensem és que es respectin les cultures que hi ha, però sempre dins del marc de la legalitat i dels drets humans.

També m'agradaria reobrir el tema que ha dit del control de les fronteres, en què el fet que hi hagi una regularització permanent, com ha dit Jordi Miralles, en cap cas vol dir que hi hagi un control de fronteres. Una cosa no treu l'altra, i m'agradaria que la taula es pronunciés, perquè he sentit aquestes coses i no m'agradaria que es quedés amb aquesta visió només.

Mònica Terribas: Moltes gràcies. No reobrirem molta cosa més perquè estem fora de temps, però si voleu aclarir aquesta qüestió, aclariu-la.

Elena Ribera: A veure, amb això que deies de la regularització permanent, jo ho he volgut entendre així, perquè si no, d'una altra manera, no ho veuria possible. Dins els límits, i dins del que puguem, hem d'ajustar-nos tant com sigui possible al fet que les situacions es puguin regularitzar. Jo, per aquesta part, ja ho dono per contestat.

Montserrat Nebrera: És que la regularització permanent té com a pressupost epistemològic que la gent és irregular abans que es regularitzi. El problema fonamental és aquest: que el control de fronteres ha d'existir, necessàriament, i que algú ho passa, entra i és irregular. De què estem parlant? Del que és fora? El que és fora no és un problema. El problema és la persona que és dins i no sabem quin estatut jurídic li hem de donar. És irregular clarament, perquè l'hem de distingir del regular. I respecte a aquest, què fem? Aleshores diem, cada persona que vagi entrant, d'irregular passa a regular? Llavors ja sabem el que passarà, que tothom voldrà entrar. I aleshores el control de frontera significarà un exèrcit a la frontera perquè la gent no entri, perquè això ja ha passat als Estats Units. L'ambaixador dels Estats Units va venir a fer una conferència al Cercle d'Economia i ens va explicar què significa l'horda de gent que intenta saltar per algunes de les condicions respecte a la regularització. Una altra cosa molt diferent és que s'hagi de regularitzar la gent. És clar que s'ha de regularitzar la gent, en la mesura de les possibilitats del territori. Però si es diu que hi haurà regularització permanent, prepara't, perquè si dius que és gratis, que quan una persona passa per la porta d'irregular passa a regular pel fet de venir, l'efecte és natural. Jo, si volgués anar a un altre lloc i em diguessin que quan entri la regularit-

zació és permanent, diria que vull entrar. Una dada fonamental: quan vam fer la regularització, França va tancar la seva frontera malgrat Schengen. Això s'explica poc. França es va saltar Schengen per alguna cosa: perquè nosaltres vam fer un procés que, malgrat el que es pugui dir sobre qui s'ha regularitzat o no, tenia, des d'un punt de vista simbòlic, un efecte que a Europa, amb la política migratòria i de seguretat feble que està tenint, és un problema, no un problema de les persones, un problema de la geopolítica internacional.

Mònica Terribas: I ara la Llei d'immigració francesa ha incorporat una premissa de regularització per qüestions laborals molt similar al que finalment va fer Zapatero. Per tant, en aquell moment van impedir que entressin els irregulars, però acabaran establint les mateixes mesures que aquí. Consol Prados breument i Antonio Robles. I acabarem, si us plau.

Antonio Robles: *Para el tema que habías tocado conmigo, el multiculturalismo, da lo mismo como lo llamemos. Lo que importa es que al final estemos de acuerdo en lo que tú acabas de decir. En todo caso, para no prostituir las palabras y que no las metan de contrabando, es mejor que el concepto concreto que queremos utilizar sea exactamente el contenido que tiene, porque si no, después se confunde o se manipula. Por ejemplo, integración y asimilación. No son lo mismo en ningún caso y quieren decir cosas muy diferentes. En este caso, es lo mismo que decíamos, por lo tanto, estamos de acuerdo.*

P.: Voldria intentar acabar en un to una mica més positiu. Perquè els que fa uns quants anys que gestionem polítiques públiques d'immigració, en el meu cas des de l'Ajuntament de Mataró, i molts d'altres companys que són a la sala, penso que, per exemple, recursos públics com els que tenim ara, que vénen dels pressupostos generals de l'Estat, i polítiques d'integració, no sols marc competencial, sinó també recursos, mai n'haviem tingut com ara. Això no vol dir que siguin suficients, ni de bon tros. Però almenys hi ha partides pressupostàries consignades, hi ha un pla de ciutadania i immigració, s'estan fent actuacions des de les diputacions provincials. És a dir, des del món dels ajuntaments tenim la percepció que ja no estem sols davant aquest fet, que és tan important. I, només una puntualització. Corroboro i m'agradaria que tothom estigués d'acord amb aquests dos eixos que ha dit en Jordi Miralles: primer, no fer-nos mal des del punt de vista polític. Sí que hem de fer política, però no polítiques de partits. No podem entrar competències electoralistes amb una arma que té efecte bumerang, i que es torna en contra nostra. Segon, el paper dels mitjans de comunicació és fonamental, perquè un pas endavant sempre és molt petit, i un titular ens desmunta tota la feina que hem estat fent durant uns quants anys. I per últim, vull acabar amb un prec: penso que segurament és la primera vegada que tenim l'oportunitat de poder-nos adreçar al conjunt de l'arc parlamentari, i, per tant, en tot cas parlo en nom meu, però us demanaria que sigueu valents.

Cada vegada som més persones que estem formades, treballant i en experiències. Ens heu d'ajudar. No podeu utilitzar aquest tema com una arma electoral. És que ens hi va molt. No sols la llengua. Ens hi va l'existència d'una sola societat diversa i plural. Amb totes les llengües que faci falta, amb tot el respecte per la identitat; però ens haurem de posar d'acord en un munt de coses, i crec que la Llei d'acollida pot ser un bon pas.

Mònica Terribas: Doncs crec que és una magnífica manera d'acabar aquesta taula, i també de donar la paraula, o voleu cloure de manera oficial, Oriol Amorós, aquests tres dies que heu estat treballant en el Congrés d'Acollida. En qualsevol cas, agraïm moltíssim als sis membres dels partits polítics catalans la seva disciplina, la seva participació en aquesta taula, i, sobretot, a vosaltres també la vostra participació.

Moltes gràcies.

- L'actual directora de Televisió de Catalunya i, aleshores, presentadora del l'informatiu *La nit al dia* va ser la moderadora del debat final sobre l'avantprojecte de Llei d'acollida. / *Secretaria per a la Immigració.*

- Una imatge dels representants dels partits polítics al Parlament que van participar al debat. / *Secretaria per a la Immigració.*

Cloenda

Sr. Oriol Amorós

Prometo una clausura que no durarà més de dos minuts. Però sí que hi ha una congressista que ha fet un poema sobre la seva condició d'immigrant que crec que seria una bona manera de cloure el Congrés.

Hola, el meu nom és Mari, represento l'Asociación General Eloy Alfaro, i vull, amb aquest poema, expressar el sentiment que portem i la història de cadascun de nosaltres.

*Un emigrante, una historia
Unas veces perseguidos políticos
Otras, ganas de forjar un futuro mejor
En el peor de los casos, tanta pobreza a la humillación te llevaría
Algunos, sintiendo hambre, subieron a la embarcación
Mi razón es una, la tuya otra será
Pero a ti me une la misma historia
Emigrante soy yo
Emigrante: una palabra de sólo nueve letras
¿Quieres saber cuánta tristeza hay encerrada en ellas?
Una madre con un abrazo que le sobra
Un padre que no volvió a ver a su hijo
Una esposa desolada
Un amigo que en momentos difíciles necesita de tu consejo
Un niño con el dibujo más triste de la escuela
Ahora díganme si encerramos algo más que nueve letras
Por un solo instante te presto mi piel
Cuando en un hospital, enfermo, no tengo la caricia de los que me aman
Porque a mi lado no están
La soledad invade mi corazón
Sin siquiera tener las palabras de mi madre que me alienten
Cuando llega la noche y no importa donde te quedas
Porque nadie espera por ti en casa
Para compartir esa mesa en familia
Cuando en cualquier momento una canción
Una imagen
Un recuerdo
Te llevan de vuelta a esa tierra que te acunó al nacer
Los kilómetros que de ella te separan*

*Son cortantes puñales que hielan tu alma
Con mucho orgullo digo
Emigrante soy yo.*

Gràcies.

No puc fer més que agrair la seva assistència, ha estat un congrés en què s'han inscrit prop de mil persones molt expertes. Vull agrair als convidats que han vingut d'arreu, de Gant, de Londres, Münster, i tots els que ja no hi són perquè han hagut de marxar.

Voldria acabar amb una petita reflexió, que ve molt a to amb aquesta poesia. Moltes vegades, en actes que fem, se'm pregunta quan se m'acaba la feina, quan una persona deixa de ser immigrada. Tinc tres respostes, escullin la que creguin oportuna.

Una és literària, de Maria Aurèlia Capmany, que indica la posició subjectiva de la persona immigrada, que és «Una persona deixa de ser immigrada quan desfà aquella maleta que té preparada per tornar a casa seva. Un dia diu "Jo ja sóc d'aquí"».

Una altra resposta, que m'implica com a servidor públic, és que una persona deixa de ser immigrada quan l'origen deixa de ser causa de qualsevol mena de discriminació. I per això fem aquesta Llei i això és el que guia les nostres polítiques.

Però hi ha una tercera resposta, que no depèn ni de l'actitud subjectiva de la persona immigrada ni dels que treballem en aquest tema, sinó que depèn del conjunt de la societat. Una persona deixa de ser immigrant, sobretot, quan deixa de ser vista com a immigrant. I hem d'ajudar les persones a deixar de mirar les persones immigrades com a immigrants i mirar-les com a persones.

- El secretari per a la Immigració i una representant de l'Associació General Eloy Alfaro es van encarregar de fer la cloenda del Congrés. / *Secretaria per a la Immigració.*

